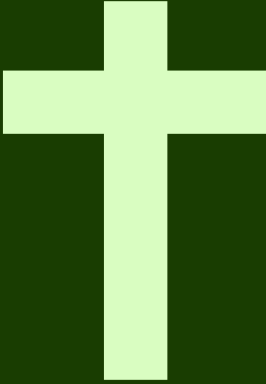

Huan Xasāsti' testamento: Huan xatzey tachihiūn

ixpālacata Jesucristo

New Testament in Totonac, Xicotepec De Juárez

(MX:too:Totonac, Xicotepec De Juárez)

**Huan Xasāsti' testamento: Huan xatzey
tachihuīn ixpālacata Jesucristo
New Testament in Totonac, Xicotepec De Juárez
(MX:too:Totonac, Xicotepec De Juárez)**

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Xicotepec De Juárez

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Xicotepec de Juárez [too], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Xicotepec De Juárez

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

19fdc186-6668-5688-b18c-dfd601741a49

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	88
SAN LUCAS	141
SAN JUAN	223
LOS HECHOS	287
ROMANOS	360
1 CORINTIOS	395
2 CORINTIOS	430
GÁLATAS	453
EFESIOS	466
FILIPENSES	478
COLOSENSES	487
1 TESALONICENSES	495
2 TESALONICENSES	503
1 TIMOTEO	507
2 TIMOTEO	516
TITO	523
FILEMÓN	527
HEBREOS	529
SANTIAGO	556
1 PEDRO	565
2 PEDRO	575
1 JUAN	582
2 JUAN	591
3 JUAN	593
JUDAS	595
APOCALIPSIS	598

Huan Xatzey Tachihuïn a'ntün Tzo'kli San Mateo

Ixnapapna' Jesucristo

Lc. 3.23-38

¹ Huā'mā' lista ū'tza' ixnapapna' Jesucristo lā' xla' ixtā'nat David lā' nā Abraham.

² Lā' Abraham ixtāta' Isaac ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Jacob lā' ū'tza' ixtāta'ca'n Judá lā' ixtā'timīn. ³ Lā' Judá ixtāta'ca'n Fares lā' Zara ixuanī't lā' ixtzī'tca'n ixuanican Tamar. Lā' Fares ixtāta' Esrom ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Aram. ⁴ Lā' Aram ixtāta' Aminadab ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Naasón a'nti ixtāta' Salmón. ⁵ Lā' Salmón ixtāta' Booz ixuanī't lā' ixtzī't Booz ū'tza' Rahab. Lā' Booz ixtāta' Obed ixuanī't lā' ixtzī't Obed ixuanican Rut. Lā' Obed ixtāta' Isaí ixuanī't. ⁶ Lā' Isaí ixtāta' huan rey David ixuanī't. Lā' huan rey David lā' huan puscāt a'nti pū'la ixpuscāt Urías ixuanī't, xla'ca'n xanatātana' Salomón ixtahuanī't.

⁷ Lā' Salomón ixtāta' Roboam ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Abías a'nti ixtāta' Asa. ⁸ Lā' Asa ixtāta' Josafat ixuanī't lā' Josafat ixtāta' Joram lā' ū'tza' ixtāta' Uzías. ⁹ Lā' Uzías ixtāta' Jotam ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Acáz lā' ū'tza' ixtāta' Ezequías. ¹⁰ Lā' Ezequías ixtāta' Manasés ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Amón a'nti ixtāta' Josías. ¹¹ Lā' Josías ixtāta'ca'n Jeconías lā' ixtā'timīn ixuanī't lā' a'xni'ca' ixcāchī'canī't lā' cālē'nca huan israelitas nac ti'ya't a'nlhā huanican Babilonia.

¹² Lā' a'xni'ca' cālē'ncanī'ttza' a'xni'ca' Jeconías ixka'lhī ix-caman Salatiel lā' ū'tza' ixtāta' Zorobabel ixuanī't. ¹³ Lā' Zorobabel ixtāta' Abiud ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Eliaquim a'nti ixtāta' Azor. ¹⁴ Lā' Azor ixtāta' Sadoc ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Aquim a'nti ixtāta' Eliud. ¹⁵ Lā' Eliud ixtāta' Eleazar ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Matán a'nti ixtāta' Jacob. ¹⁶ Lā' Jacob ixtāta' ixuanī't huan José a'nti ixkōlu' huan María. Lā' María, xla' ixtzī't Jesús ixuanī't, ū'tza' a'nti huanican huan Cristo.

¹⁷ Lā' chuntza' ixlīkalhacāujtā'ti' i'xū'yātā'natna' Abraham a'xni'ca' tahuī'lh David. Lā' ixlīkalhacāujtā'ti' i'xū'yātā'natna' David a'xni'ca' ixcālē'ncanī't israelitas nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Babilonia. Lā' ixlīkalhacāujtā'ti' i'xū'yātā'natna' huampala a'xni'ca' lacatuncuī'lh Cristo.

A'xni'ca' lacatuncuī'lh Jesucristo

Lc. 2.1-7

¹⁸ Lā' a'xni'ca' tahuī'lh Jesucristo, chuntza' pātle'kelh. Ixtzī't ixuanican María lā' xla' ixtalacāxlanī'ttza' para natā'tapūchahua huan José. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtalātā'tahuī'la a'xni'ca' María ixcamalanī'ttza' lā' por ixlīmāpa'ksīn huan

Espíritu Santo. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' José ca'tzilh que María ixcamalanī't, xla' ixmakxtekcu'tun. Pero como tzeyā chi'xcu' ixuanī't, tū' ixmālacapū'cu'tun na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't como tū' ixmāmāxanī'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxtekcu'tun. ²⁰ Lā' a'xni'ca' José ixpāstacmā' a'nchī nalīlacāxtlahua, a'xni'ca' lakahuāna'lh lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntī macamilh huan Māpa'ksīni' Dios lā' xla' huanilh:

—José, hui'x a'ntī īxū'yātā'nat David, tū' catilīmā'xa'na' natā'tapūchahua'ya' huan María como ka'lhīni'lh por ixpālacata huan Espíritu Santo. ²¹ Naka'lhī ixcaman xachi'xcu' lā' nahui'lī'ni'ya' ixtacuīni' Jesús. Chuntza' namāpācu'huī'can como xla' nacāmāpūtaxtū ixtachi'xcu'huī't —huanilh huan ángel.

²² Lā' huāk huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū hualh huan Māpa'ksīni' Dios por ixpālacata huan a'cta'sana'. Chuntza' tzo'kli:

²³ Huan tzu'ma'jāt naka'lhīni'n lā' naka'lhī ixcaman lā' namāpācu'huī'can Emanuel,

lā' huā'mā' tacuīni' huanicu'tun: Dios quincātā'lahui'lani'.

²⁴ Lā' a'xni'ca' lakahualh José, tlhualh ixlīhuāk a'ntū māpa'ksīlh huan ixángel huan Māpa'ksīni' lā' tā'tapūchahualh María. ²⁵ Pero tū' xa'malh hasta a'xni'ca' xla' tahuī'lh ī'ska'ta' ixlīmaksāsti'. Lā' hui'līni'lh ixtacuīni' Jesús.

2

A'xni'ca' tamilh huan magosnu'

¹ Lā' a'xni'ca' Herodes rey ixuanī't nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea a'xni'ca' Jesús lacatuncuīlh a'ntza'. Lacatuncuīlh huan nac cā'lacchicini' a'nlhā huanican Belén. Lā' tachā'lh magosnu' huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén lā' xlaca'n tamincha' na ixtankēn ² lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū huī' huan ixreyca'n israelitas a'ntīn tahuī'lhtza'? Quina'n iclaktzī'nī'tauj lakatin sta'cu na ixtankēn. Lā' ū'tza' quincāmāsu'ni'nī'ta'ni' palh tahuī'lhtza'. Lā' ū'tza' iclīmiujtza' huā'tzā' para na'icmācā'tanīyāuj.

³ Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, huan rey Herodes lej ixpāta'lamā' lā' nā chuntza' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Jerusalén nā ixcāpāta'lamā'. ⁴ Lā' huan rey cāmāta'satīnīni'lh lā' cāmākēstokli ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' sacerdotes israelitas lā' a'ntī tamāsu'yulh huan ley. Lā' cākalhasqui'nīca lhachū natahui'la huan Cristo ⁵ lā' takalhtīni'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado de Judea. Chuntza' tzo'kli huan a'cta'sana':

⁶ Lā' Belén xala' huan ti'ya't a'nlhā huanican Judá, a'yuj lej xati'na'j na ixlacłhni'ca'n huan municipios nac huā'mā'

ti'ya't, pero lihua'ca' tasqui'nī como nalacatuncuīyācha' a'ntza' kalhatin māpa'ksīni'.

Lā' xla' nacāmaktaka' lha quintachi'xcuhuī't a'ntī cāhuanican israelitas.

⁷ Lā' Herodes lakatzē'k cāmāta'satīnīni'lh huan magosnu' lā' cākalhasqui'nīlh lhānīn tasu'yulh huan sta'cu lā' tūyā chi'chini' lā' tūyā mālhcuyu'. ⁸ Lā' cāmacā'lh nac Belén lā' cāhuanilh:

—Capinchipitit lā' nalīhui'lī'yā'tit naputzayā'tit huan ska'ta'. Lā' a'xni'ca' nakaksā'tit, naquilāmāca'tzīnīyāuj para que quit nā tzē na'ica'n na'icmācā'tanī —chuntza' cāhuanilh Herodes.

⁹ Lā' a'xni'ca' cātā'chihuīna'nkō'lh huan rey, ta'alh huan magosnu'. Lā' huan sta'cu a'ntū ixtalaktzī'nī't ixtankēn, ū'tza' cāpū'lanī'lh lā' cāmāsu'ni'lh huan tej hasta lhā tāyalh tālmā'n a'nlhā ixuī' huan ska'ta'.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan magosnu' talaktzī'lh a'nchī tāyalh huan sta'cu, lej tapāxuhualh xlaca'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' tatanūlh huan nac chic, talaktzī'lh huan ska'ta' lā' María a'ntī ixtzī't. Lā' tatatzokostani'lh lā' tataquilhpūtani'lh lā' tamācā'tanīlh huan ska'ta'. Lā' tamakxcutli huan a'ntū ixtalē'ni' lā' ta'aksajli oro lā' pūm lā' perfume a'ntū huanican mirra. ¹² Lā' ā'calīstān tataspi'tchokolh por ā'kantīn tej como ixtalakahuāna'nī't lā' chuntza' cālīmāca'tzīnīca que tū' catatētaxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'xni'ca' tatzā'lalh nac Egipto

¹³ A'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan magosnu', José lakahuāna'lh lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntū macamilh huan Māpa'ksīni' Dios. Lā' huan ángel huanilh:

—Catāqui'. Cacālī'pi huan ska'ta' lā' ixtzī't lā' catzā'la'tit nac huan país a'nlhā huanican Egipto. A'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' na'icmāca'tzīnīyāni' porque huan Herodes, xla' naputza huan ska'ta' como maknīcu'tun.

¹⁴ Lā' José tāquī'lh a'xni'ca' tzi'sacus ixuanī't lā' a'lh. Cālē'lh huan ska'ta' lā' ixtzī't. Ta'alh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Egipto. ¹⁵ A'ntza' tatachokolh hasta a'xni'ca' nīlh huan Herodes. Huā'mā' pātē'kelh para natlōkentaxtū a'ntū huan Māpa'ksīni' Dios ixuanī't por ixpālacata huan a'cta'sana'. Chuntza' hualh: “Ixuī' nac Egipto qui'O'kxa' lā' icmāta'sīlh”.

Herodes ixcāmāmaknīnīni' huan camana'

¹⁶ Lā' a'xni'ca' Herodes ca'tzīlh palh ixta'a'kxokonī't huan magosnu', xla' lej a'kchā'lh. Lā' māpa'ksīni'lh que cacāmāknīca huan laksana'tā'n a'ntī xachi'xcu'. Cāmāmaknīnīni'lh ixlīhuākca'n huan camana' xachi'xcu' xalanī'n nac Belén lā' ixlīka'tla' huan cālacchicni'. Cāmāmaknīnīni'lh ixlīhuākca'n a'ntīn tūna'j ixtaka'lhī lakatu' cā'ta. Chuntza' māpa'ksīlh como ixtlahuanī'ttza' hua'chi lakatu' cā'ta desde a'xni'ca' ixlacatuncuīnī't huan ska'ta' chu a'nchī tualh huan

magosnu'. ¹⁷ Chuntza' tlōkentaxtūlh a'ntū tzo'kli huan a'cta'sana' a'ntī ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

¹⁸ Kaxmatcan a'nchī calhuancan huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Ramá lā' lej ta'sacan.

Raquel ū'tza' a'ntī calhuamā' ixpālacata ixcamana'.

Lā' tūla māko'xamixīcan como ixtanīnī'ttza'.

Chuntza' tzo'kli.

¹⁹ Pero a'xni'ca' ixnīnī'ttza' huan Herodes, José lakahuāna'mpā a'nlhā ixuī' nac Egipto. Lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntī macamilh huan Māpa'ksīni' Dios lā' huanilh:

²⁰ —Catāqui' lā' cacālī'pi huan ska'ta' lā' ixtzī't. Lā' cataspi'ttit huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Israel porque tanilh'tza' xlacan a'ntī ixtamaknīcu'tun huan ska'ta' —hualh huan ángel.

²¹ Lā' José tāquī'lh lā' a'lh lā' cālē'lh huan ska'ta' lā' ixtzī't hasta nac Israel. ²² Pero Arquelao a'ntī ixlaktapalh ixtāta' Herodes ixuanī't lā' ixmāpa'ksīni'mā' a'nlhā huanican Judea. Lā' a'xni'ca' José ca'tzīlh huā'mā', ixjicua'n lā' tū' ixa'ncu'tun a'ntza'. Lā' a'xni'ca' lakahuāna'mpā, māca'tzīnīca a'nlhā ixta'a'lh lā' ū'tza' talī'a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Galilea. ²³ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'ntza' nac Galilea, ta'a'lh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nazaret para natalatahui'la. Chuntza' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tahualh huan a'cta'sana'nī'n. Tahualh: “Jesús namāpācuhuīcan nazareno”.

3

*Juan huan Mā'kpaxīni' a'cta'sana'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't
Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28*

¹ Lā' huanmā'na quilhtamacuj milh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't nac Judea huan Juan a'ntī ixmā'kpaxīni'n. Ixa'cta'sana'mā' ² lā' ixcāhuani huan tachi'xcuhuī't:

—Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' camakxtektit mintalac'lē'i'ca'n porque tapājtzūmā' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksīkō' huan tachi'xcuhuī't.

³ Lā' huan a'cta'sana' Isaiás tzo'kli a'nchī huan tachi'xcuhuī't nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n lā' natakalhlaka'ī'. Lā' tzo'kli ixpālacata huā'mā' Juan a'nlhā huan chuntza':

A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'ntī palha' nachihuīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Stū'nc camālakstu'nctit huan tej”.

⁴ Lā' ixlu'xu' huā'mā' Juan līcāxtlahualh ixchi'xit camello lā' ixlīchī'can de ko'xka' ixuanī't. Lā' xla' ixua' hui'qui'lī't lā' ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁵ Lā' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac xcānsipej Jerusalén tamilh takaxmata. Lā' nā lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n chu xalhā huan nac estado de

Judea lā' xalanī'n pajtzu huan pūxka Jordán nā tamilh takax-mata. ⁶ Lā' a'xni'ca' tatako'xaspi'tni'lh Dios ixtalaclē'i'ca'n, Juan cāmā'kpaxīlh kalhatunu' huan nac pūxka Jordán.

⁷ Lā' lhūhua' fariseosnu' lā' ix sacerdots israelitas tamilh ta'a'kpaxa. Lā' a'xni'ca' Juan cālaktzī'lh, xla' cāhuanilh:

—¡Ca'tzanca'tzīyā'tit hui'xina'n! ¿Tichū cāmāca'tzīnīni' hui'xina'n que ixtā'la'ni'tit huan ixtā'kcha Dios a'ntū mimā'?

⁸ Catlahua'tit a'ntūn tzey para que natasu'yu palh stu'ncua' xtāpalīni'ta'ntittza' mintapāstacna'ca'n. ⁹ Lā' tū' cahuantit mē'cstuca'n: “Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. U'tza' iclīpāhuanāuj lā' tū' icjicua'ni'yāuj ixtā'kcha Dios”. Hui'xina'n tū' chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuaniyāni' que Dios tzē nacāxtāpalī huā'mā' chihuixni' lā' natala ī'xū'yātā'natna' Abraham.

¹⁰ Hua'chilh xacacani'ttza' huan ā'chaj lā' natzucucan natancā'can huan qui'hui'. Lā' chuxatūya qui'hui' a'ntūn tū' māsā' ixtō'ca't xatzey, ū'tza' natancā'can lā' nalhcuyucan. Huan tachi'xcuui't a'ntīn tū' tatasu'yu palh takahlaka'i', xlaca'n hua'chi huan qui'hui' a'ntūn tū' tō'ca'.

¹¹ Lā' stu'ncua' quit iccālīmā'kpaxīyāni' con xcān. Lā' ū'tza' nalītasu'yu a'nchī līlakaputzayā'tit ixpālacata huan talaclē'i' a'ntūn tlahuani'ta'ntit. Huan a'ntī namin ā'calistān, xla' makapitzīn de hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyāni' huan Espīritu Santo lā' ā'makapitzīn huampala con macscut. Xla' ā'līhua'ca' māpa'ksīni'n que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'.

Ixtasācua' a'ntī naxcuta ixuarachi līhua'ca' tasqui'nī que quit. ¹² Xla' hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī chī'panī'ttza' ixpūmālakosūn lā' nalacsu'nu huan trigo a'ntū lītlahuacan harina. Huan xati'ni' trigo namānū a'nlhā māquī'can, pero huan xapa'lhma' nalhcuyu huan nac macscut a'ntūn tūla catimāmixīlh —cāhuanilh Juan.

Mā'kpaxīca Jesús

Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22

¹³ Lā' ā'calistān Jesús taxtulh de huan estado de Galilea lā' lakchā'lh Juan a'nlhā ixmā'kpaxīni'mā' na ixquilhtūn huan pūxka Jordán. Jesús milh a'kpaxa. ¹⁴ Pū'la Juan tū' ixmā'kpaxīcu'tun Jesús lā' huanilh:

—Quit icmaclacasqui'n que hui'x ixquimā'kpaxi'. Hui'x tū' maclacasqui'na' quit na'icmā'kpaxīyāni'.

¹⁵ Pero Jesús kalhtīlh:

—Chuhua'j calalh chu a'nchī icsqui'ni'yāni' porque quincāminīni'yāni' lā' chuntza' natlahuakō'yāuj a'ntū Dios māpa'ksīlh.

Lā' Juan a'kahuāna'ni'lh.

¹⁶ Lā' Jesús, a'xni'ca' mā'kpaxīca, tacutli huan nac xcān. Lā' chu līmaktin talaquī'lh huan a'kapūn lā' Jesús laktzī'lh huan

Espíritu Santo. Lā' ixtasu'yu hua'chi tantzasnān. Lā' yujchi ixlakstu'nc a'nlhā ixyā Jesús. ¹⁷ Lā' kaxmatca lakatin tachi-huīn nac a'kapūn lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa'. Lej icpāxquī' lā' lej quimakapāxuhua.

4

Huan ko'ti'ti' līlaktzī'ncu'tulh Jesús

Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13

¹ Lā' tuncan huan Espíritu Santo lē'lh Jesús huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't para que huan ko'ti'ti' nalīlaktzī'n a ver palh tzē ixtlajalh Jesús.

² Lā' a'ntza' tu'pu'xam chi'chini' Jesús tū' huā'yalh tintacuj lā' tintascac. Lā' lejtza' ixtzi'ncsa. ³ Lā' huan ko'ti'ti' laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cacāmāpa'ksi' huā' tamā'na chi-huixni' catalalh pāntzi.

⁴ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' xmān pāntzi catipūlatā'kchokoca nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Ixlīhuāk a'ntū Dios huan, ū'tza' a'ntū quincālīmaxquī'yāni' quinquilhtamacujca'n”.

⁵ Tuncan huan ko'ti'ti' lē'lh Jesús huan nac Jerusalén a'nlhā nā māpācuhuīcan huan xcānsipej santo. Lā' hui'līca tālhmā'n na ixa'kstīn huan xaka'tla' lītōkpān ⁶ lā' huanica:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cata'nchi como tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksi' ixángeles que natamaktaka'lhāni'.

Natamā'kaquī'yāni' para que tū' natakāhuī'ya' nīn katin mintojon nac chihuix.

⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' tilīlaktzī'na' huan Māpa'ksīni' Dios”.

⁸ Lā' huan ko'ti'ti' lē'mpā nac lakatin kēstīn a'nlhā lej tālhmā'n. Lā' a'ntza' māsuni'kō'lh chu xalhā a'nlhā cāmāpa'ksīcan xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' a'nchī lej tzēhuani't ixuani't. ⁹ Lā' huan ko'ti'ti' huanilh:

—Huāk huā'mā' na'icmaxquī'yāni' xmān naquintat-zokostani'ya' lā' naquimācā'tani'ya' —huanica Jesús.

¹⁰ Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Catapānu', ko'ti'ti', porque tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Natatzokostani'ya' lā' namācā'tani'ya' miMāpa'ksīni' Dios lā' natlahua'ya' xmān a'ntū xla' lacasquī'n”.

¹¹ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' a'kxtekui'līlh. Lā' makapitzīn ángeles tamīlh lā' tamaktaka'lhī Jesús.

*Jesús litzuculh ixlītlōt nac estado de Galilea**Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15*

¹² Lā' Jesús a'xni'ca' māca'tzīnīca a'nchī ixchī'canī't Juan, tuncan a'lh nac estado de Galilea ¹³ lā' tū' tachokolh nac Nazaret. A'lh tahui'la huan nac cā'lacchicni' Capernaum pajtzu na ixquilhtūn huan xcān. Lā' nā huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan ixti'ya'tca'n Zabulón lā' Neftalí. ¹⁴ Huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tzo'kli huan profeta Isaías na ixtachihuīn Dios. Chuntza' tzo'kli:

¹⁵ Huan ti'ya't a'nlhā māpācuhuīcan Zabulón lā' a'nlhā māpācuhuīcan Neftalí, a'ntza' tētaxtu huan tej a'ntū a'n hasta nac mar.

Lā' nā a'ntza' tintacut huan pūxka Jordán nac estado de Galilea a'nlhā tahui'lāna' huan a'ntīn tū' israelitas.

¹⁶ Huan tachi'xcuui't hua'chilh ixtahui'lāna' a'nlhā cā'pucsua' lā' chuhua'j talaktzī'lh huan ka'tla' pūmaksko.

Lā' xlaca'n a'ntī hua'chilh ixtanīmā'na lā' huāk lej cā'skē'k ixtahuanī't.

Lā' chuhua'j talaktzī'lh a'nchī lej xkaka.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

¹⁷ Lā' tuncan Jesús tzuculh a'cta'sana'ntā'kchoko lā' hualh:

—Calīlakaputza'tit ixpālacata huan talaclē'i' a'ntūn tlahuanī'ta'ntit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n porque tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksikō' huan tachi'xcuui't.

*Jesús cāmāta'sīlh kalhatā'ti' squī'ti'ni'nī'n**Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11*

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān a'ntū huanican Lago de Galilea, cālaktzī'lh kalhatu' chī'xcuui'n a'ntī litā'timīn ixtahuanī't. Kalhatin Simón ixuanican lā' ixlitāpātu' ixtacuīni' Pedro. Huan ā'kalhatin Andrés ixuanican. Xlaca'n squī'ti'ni'nī'n ixtahuanī't lā' ixtamojōmā'na ixpūxuākna'ca'n nac xcān. ¹⁹ Tuncan Jesús cāhuanilh:

—Caquilāstālani'uj lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī nacālīmākalhlaka'ī'nī'yā'tit tachi'xcuui't ixtachihuīn Dios.

²⁰ Chu tuncan tamakxtekli ixpūxuākna'ca'n lā' tatā'a'lh Jesús.

²¹ Lā' a'xni'ca' a'lh ā'lacatin, cālaktzī'lh ā'kalhatu' huampala litā'timīn. Xlaca'n ixo'kxa'n Zebedeo ixtahuanī't lā' ixtacuīni' kalhatin Jacobo lā' ā'kalhatin Juan. Ixtatā'hui'lāna' ixtāta'ca'n huan nac barco lā' ixtalacachī'mā'na ixpūxuākna'ca'n. Lā' Jesús cāmāta'sīlh. ²² Lā' chu līmaktin xlaca'n tatacutli huan nac barco lā' ta'a'kxtekui'līlh ixtāta'ca'n lā' ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

*Jesús cāmāsu'ni'lh lhūhua' tachi'xcuui't**Lc. 6.17-19*

²³ Lā' Jesús ixtlā'huantēlha chu xalhā nac estado de Galilea lā' ixcāmāsu'ni'mā' tachi'xcuui't na ixlitokpānca'n israelitas nac lakatunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāsu'ni'mā'

a'nchī nala a'nlhā Dios māpa'ksīni'n lā' ixcāmātzeyīmā' ixlīhuākca'n huan tāpāl̄hūhua' ta'jatāt a'ntū ixcāpasanī't tachi'xcuui't. ²⁴ Chuxalhā nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Siria cāmāca'tzīnīca xipālacata Jesús. Lā' cālīmini'ca ixlīhuākca'n huan i'tzaca'nī'n. Cālīmini'ca a'ntī ixtapātīmā'na chuxatūya ta'jatāt lā' chuxatūya taca'tzāt. Lā' cālīmini'ca a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n lā' huan a'ntī ixtaxtacnānī lā' huan a'ntī ixtalū'ntū'lanī't. Lā' Jesús cāmātzeyīkō'lh. ²⁵ Lā' līlhūhua' xalanī'n nac estado de Galilea tastālani'lh lā' nā xalanī'n nac huan cā'lacchicni' Decápolis lā' Jerusalén. Lā' nā tastālani'lh xalanī'n nac estado de Judea lā' xalanī'n nac huan ti'ya't tintacut huan pūxka Jordán.

5

Jesús a'cta'sana'lh huan nac ti'na'j kēstīn

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh a'nchī tamilh lhūhua' tachi'xcuui't, xla' tā'cxtulh huan nac ti'na'j kēstīn lā' a'ntza' tahui'lalh. Lā' i'sca'txtunu'nī'n tuncan talītamacxti'li'lh. ² Lā' Jesús tzuculh cāmāsu'ni'.

Huan a'ntī stu'ncua' tapāxuhua

Lc. 6.20-23

Lā' chuntza' Jesús cāhuanilh:

³ —Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n palh u'cxca'tzīyā'tit que tū' tzey hui'xina'n lā' lej tzey a'nchī Dios cālakalhu'manāni' a'yuj tū' tzey hui'xina'n. Nalīpāxuhua'yā'tit porque Dios cāmāpa'ksīmā'ni'.

⁴ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n palh laka-putza'yā'tit xipālacata huan mintalac'lē'i'ca'n o xipālacata chuxatū catūhuā porque Dios nacāmāko'xamāka'tlī'yāni'.

⁵ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntīn tū' līka'tla'jca'tzīyā'tit nīn tuntū' porque ixlīhuāk huan ti'ya't milaca'n nahuan.

⁶ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī lej lacuan lacu'tunā'tit na ixlacapūn Dios hua'chi huan a'ntī tzi'ncsa putza ixtahua'. Dios nacāmaktāyayāni' lā' chuntza' lej lacuan nala'yā'tit.

⁷ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī cālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn porque nā Dios nacālakalhu'manāni'.

⁸ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī xmān lakatin mintapāstacna'ca'n lā' ū'tza' a'nchī nalīmakapāxuhua'yā'tit Dios. Nalīpāxuhua'yā'tit porque nac a'kapūn nalaktzī'nā'tit Dios calacan.

⁹ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī cāmāko'xamixī'yā'tit tachi'xcuui't a'ntīn talā'a'kchā'ni'.

Nalīpāxuhua'yā'tit porque nacātamā'pācuhuī'yāni' ixcamana' Dios.

¹⁰ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'yuj pātīni'mpā'na'ntit xmān porque tlhua'pā'na'ntit ixtapuhuān Dios. Nalīpāxuhua'yā'tit porque Dios cāmāpa'ksīmā'ni'.

¹¹ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'xni'ca' tachi'xcuhuī't cātālakapalayāni' lā' cātāmātakāhuī'yāni' lā' lej cātālē'ksa'nīni'nāni' tāpālhūhua' a'ntūn tū' stu'ncua'. Capāxuhua'tit a'xni'ca' cātātlahuani'yāni' chuntza' xmān porque quilāstālani'uj. ¹² Lej capāxuhua'tit como nac a'kapūn māquī'canī't a'ntū mila'ca'n nala lā' ū'tza' lej lhūhua' ixtapalh. Nā chu a'cxtim cāmāpātīnīca huan ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makāntza'.

Huan matzat lā' huan pūmaksko

Mr. 9.50; Lc. 14.34-35

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj para nacāmāsuni'yā'tit huan tachi'xcuhuī't a'nchī tzey natala. U'tza' hua'chi matzat a'ntū lītlahuacan quinī't para que tzey nala lā' tū' napu'csan. Palh huan matzat tū'tza' ka'lhī ixlīsko'ko' tūlatza' catimāsko'kō'palaca. Tū'tza' tzey para nīn tuntū'. Xmān namaka'ncan lā' nalacchi'ntacan.

¹⁴ 'Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj para nacāmāasca'tiyā'tit tachi'xcuhuī't a'nchī natalilatā'kchoko. Hui'xina'n hua'chi pūmaksko a'ntū māxkakē huan nac cā'quilhtamacuj. Lakatin xcānsipej tālhmā'n huan nac kēstīn tū' catimātzē'kca. ¹⁵ Lā' nīn tū' catimāquilhtīca huan pūmaksko lā' tuncan nalē'kchocan lakatin chā'xta. Más tzey mā'ca'can tālhmā'n lā' chuntza' tzē nacāmāxkakē ixlīhuākca'n a'ntīn tatanūmā'na huan nac chic. ¹⁶ Chuntza' hui'xina'n xa'nca nalatā'kchokoyā'tit na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't para que xlaca'n natamācā'tanī quinTāta'ca'n nac a'kapūn ixpālacata huan xatzey a'ntū tlhua'pā'na'ntit.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan ley

¹⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' capuhua'ntit palh icminī't na'icmāpānū huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés nīn a'ntūn tatzō'kli huan profetas. Tū' chuntza' ictitlahualh. Quit iccāmāsu'ni'cu'tunāni' a'nchī natlōkentaxtūyā'tit. ¹⁸ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que lihuan tahui'lāna'cus huan a'kapūn lā' huan ti'ya't, tū' catixapaca nīn macsti'na'j huan ley. Tū' catixapaca nīn tuntū' a'xni'ca' tūna'j natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū napātle'ke. ¹⁹ Chuntza' palh catīhuā namākēnū macsti'na'j a'ntū māpa'ksī huan ley como puhuan que tū' lej tasquī'nī, xla' nala xastancu a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk. Lā' palh chuxatī a'ntī nacāmāsu'ni'

ā'makapitzīn que tzē natamākēnū lakatin ley como tū' tasqui'nī, nā xla' nala xastancu a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' palh catīhuā na'a'kahuāna'ni' huan ley lā' nā nacāmāsu'ni' ā'makapitzīn a'nchī xlaca'n nata'a'kahuāna'ni', xla' lej tasqui'nī a'nlhā Dios māpa'ksīni'n nac a'kapūn. ²⁰ Chuntza' iccāhuaniyāni' que maclacasqui'n natlahua'yā'tit a'ntū stu'ncua' ixtapuhuān Dios. Lā' palh tū' tasu'yu que cā'a'kapalhkā'yā'tit a'nchī ixlītzey huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu', hui'xina'n tū' catitanū'tit a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk.

Jesús māsu'yulh xpālacata huan tā'kcha

Lc. 12.57-59

²¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī cāhuanica xalanī'n makāntza': “Tū' catima'knī'ni'. Lā' palh catīhuā a'ntī namaknīni'n nalīyāhuacan lā' xla' namāpala con Dios”. ²² Lā' quit iccāhuaniyāni' que palh catīhuā na'a'kchā'ni' ā'chā'tin, nalīyāhuacan. Lā' xla' namāpala con Dios. Lā' catīhuā a'ntī nalakapala ā'kalhatin nā xla' namāpala con Dios. Lā' catīhuā a'ntī namacapulhca ā'kalhatin lā' nahuani: “Idiota”, xla' tzē nalhcuyucan nac pūpātīn.

²³ 'Chuntza' a'xni'ca' lī'pimpā't a'ntū na'a'ksajuī'ya' Dios lā' palh napāstaca a'nchī tlahuani'nī'ta' a'ntūn tū' tzey ā'kalhatin, ²⁴ namakxteka'chi nac pūmacamāstā'n huan lē'ksajna'. Pū'la napina' namāko'xami'xī'ya' huan ā'kalhatin lā' ā'calīstān nataspi'ta' para na'a'ksajuī'ya' a'ntū ixlī'pimpā't.

²⁵ 'Lā' palh catīhuā mālacapū'yāni' lā' lē'ncu'tunāni' nac pūchihuīn, lej tzey palh palaj nalacāxla'yā'tit līhuancus pimpā'na'ntit nac tej. Lā' palh tū' chuntza' natlahua'ya', a'xni'ca' mintu'ca'n nachipinā'tittza', nalē'nāni' na ixlacapūn huan juez. Lā' ū'tza' nacāmamacamaxquī'yāni' policía lā' xlaca'n natachī'yāni' lā' natamānūyāni' nac pūlāchī'n. ²⁶ Icuaniyāni' que tū' nataxtuyāchi hasta a'xni'ca' namāpalakō'ya' ixlīhuāk huan tumīn.

Jesús māsu'yulh xpālacata makpuscātīni'ncan

²⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī ixuancan pū'la: “Tū' catimakpuscātīni'”. ²⁸ Lā' quit iccāhuaniyāni' que chuxatī a'ntī lej nalaktzī'n kalhatin puscāt para napuhuan que natā'lhtatacu'tun, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh ixtā'lhtatani'ttza' como chuntza' pāstacna'lh.

²⁹ 'Palh milakastapun xala' milacacāna'j nalaktzī'n catīhua' lā' ū'tza' nalīmātlahuīyāni' talaclē'i', namaxtuya' lā' namaka'na'. Tū' tzey palh napina' nac pūpātīn xpālacata milakastapun. Más tzey ī'sputni'ni' milakastapun lā'

namāpūtāxtūca'na'. ³⁰ Lā' palh mimacacāna'j natlahua talaclē'i', cacā'tē't lā' cama'ka'. Tū' tzey palh napina' nac pūpātīn ixpālacata mimacan. Más tzey ī'sputni'ni' mimacan lā' namāpūtāxtūca'na'.

Jesús cāmāsu'ni'lh ixpālacata makxtekan huan puscāt

Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18

³¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā pū'la ixuancan: “Catihuā a'ntī namakxteka ixpuscāt maclacasqui'n naxapa huan nac registro”. ³² Lā' quit iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' naxapacan huan nac registro lā' palh huan puscāt tū' ka'lhī ixtatā'chihuīn, ū'tza' tū' tzey. Chuntza' mātlahuī makchi'xcunu'n huan puscāt a'xni'ca' natapūchahuapala. Lā' huan chi'xcu' a'ntī natā'tapūchahua huanmā' puscāt, xla' namakpuscātīni'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī tahuan que lej stu'ncua' a'ntūn tahuan

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī iccāhuanican xalanī'n makāntza': “A'xni'ca' lej stu'ncua' hua'na' para nalacāxtlahua'ya' huan catūhuā, Dios laktzī'mā'ni' lā' tasqui'nī natlōkentaxtūya'”. ³⁴ Pero quit iccāhuaniyāni' que tū' catihua'ntit: “Por Dios”, ixpālacata ā'catūhuā. Makapitzīn tahuan: “Por los cielos”, a'xni'ca' talacāxtlahua catūhuā. Chuntza' tū' tzey como huan a'kapūn, ū'tza' a'nlhā Dios huī'. ³⁵ Lā' ā'makapitzīn tahuan: “Por la tierra”. Chuntza' tū' tzey como huan ti'ya't hua'chilh a'nlhā Dios cāmājaxī ixtojon. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuan: “Por Jerusalén”. Chuntza' tū' tzey como Jerusalén ū'tza' ixā'lacchicni' huan Rey más xaka'tla'. ³⁶ Lā' ā'makapitzīn huampala tahuan: “Por mi cabeza”. Chuntza' tū' tzey como xmān Dios ca'tzi lhānīn napu'n ixmūsasatca'n. ³⁷ Stu'ncua' calalh a'xni'ca' nahua'nā'tit “u'huē” o “tū”. Lā' chuntza' tū' maclacasqui'n nahua'nā'tit ā'catūhuā huampala. Huan tamā'na ā'makapitzīn tachihuīn nacāquilhtaxtuyāni' ixpālacata huan ko'ti'ti'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn tapalāna'ni'

Lc. 6.29-30

³⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī pū'la ixuancan: “Palh namātakāhuī'ya' ixlakastapun ā'chā'tin, nalīmāpala'ya' milakastapun. Lā' nalīmāpala'ya' mintatzan ixtatzan ā'kalhatin a'ntū māyujū'ni'”. ³⁹ Lā' quit iccāhuaniyāni': Tū' catitapalāna'ni'lh huan a'ntīn tlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey. Palh catihuā ixlacala'sni' mimpāxtūcāna'j, natamakxteka' nalacala'sāni' mimpāxtūxuc. ⁴⁰ Lā' palh catihuā ixmālacapū'ni' lā' namaklhtīcu'tunāni' mincamisa, nā natamakxteka'

nalē'n mintakēnu'. ⁴¹ Lā' palh catīhuā ixšāmācu'quī'ni' ixmaleta lakatin kilómetro, nacu'ca'pala'ya' ā'lakatin kilómetro. ⁴² A'xni'ca' catīhuā nasqui'ni'yāni' catīhuā, namaxquī'ya' lā' tū' catikē'pini' catīhuā a'ntī maksācua'cu'tunāni'.

Jesús māsu'yulh a'nchī napāxquī'can huan tā'ca'tza
Lc. 6.27-28, 32-36

⁴³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā kaxpatnī'ta'ntittza' a'nchī pū'la ixuancan: “Nacāpāxquī'ya' mi'amigos pero tū' maclacasqui'n nacāpāxquī'ya' mintā'ca'tza”. ⁴⁴ Lā' quit iccāhuaniyāni': Cacāpāxquī'tit mintā'ca'tzaca'n lā' nasqui'ni'yā'tit Dios que cacāsicua'lanālih xlaca'n a'ntī cātamacapūlhca'yāni'. Cacāmaktāya'tit xlaca'n a'ntīn tū' cātalaktzī'ncu'tunāni' lā' catā'chihuīna'tit Dios ixpālacataca'n xlaca'n a'ntī cātalakapalayāni' lā' cātamāpātīniyāni'. ⁴⁵ Chuntza' tasu'yu que hui'xina'n ixcamana' quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. Dios māchi'chinī'n huan chī'chini'. Lā' chu a'cxtim talaktzī'n huan chī'chini' ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't, a'yuj tzey lā' a'yuj tū' tzey xlaca'n. Lā' Dios macamin xcān para ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't a'yuj ta'a'kahuāna'ni' lā' a'yuj tū' ta'a'kahuāna'ni'. ⁴⁶ Lā' palh xmān nacāpāxquī'yā'tit xlaca'n a'ntī cātapāxquī'yāni', ¿tichū cuenta natlahua huā'mā? Chuntza' tatlahua chuxatīyā ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzey hua'chi huan mātā'jīni'nī'n impuesto. ⁴⁷ Lā' palh xmān nacāmālakacuhuīnī'yā'tit mintā'macchicca'n, ¿chu ka'tla' catīhuā tlahua'nī'ta'ntit? Xlaca'n a'ntīn tū' tastālani' ixtej Dios nā chuntza' tatlahua. ⁴⁸ Lā' chuntza' hui'xina'n cala'tit xalacuan chu a'cxtim hua'chi quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

6

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan xatzey a'ntūn tlahuacan

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey o namaktāya'yā'tit ā'kalhatin para natlōkentaxtūyā'tit ixtapuhuān Dios, tzē'k natlahua'yā'tit. Tū' catitlahua'tit cā'lacapūlhūhua' para nacātalaktzī'nāni'. Palh cā'lacapūlhūhua' natlahua'yā'tit, quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn tū' caticāmaxquī'ni' nīn tuntū'. ² Chuntza' a'xni'ca' nacāmaktāya'yā'tit huan a'ntīn tamaclacasqui'n, tū' caticāhua'ni'tit ā'makapitzīn a'ntūn tlahua'pā'na'ntit. Xlaca'n a'ntīn tatlahua lakatu' ixlacanca'n tatlahua a'ntūn tzey nac cā'tejen lā' na ixlītokpānca'n israelitas. Chuntza' tatlahua para que tachi'xcuhuī't nacāmāka'tlī'. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni que a'xni'ca' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū natamaklhtīni'n. ³ Lā' hui'xina'n, a'xni'ca' nacāmaktāya'yā'tit huan a'ntīn tamaclacasqui'n,

tū' catimakxtektit nīn tintī' naca'tzī a'nchī cāmaktāya'yā'tit.
 4 Más tzey tzē'k nacāmaktāya'yā'tit. Lā' quinTāta'ca'n
 nalaktzī'n a'ntūn tzē'k tlahua'yā'tit lā' xla' nacāmaxquī'yāni'
 mintatlajca'n.

Jesús māsu'yulh a'nchī kalhtō'ka'can

Lc. 11.2-4

⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' makatunu' nakalhtō'ka'ni'yā'tit Dios, tū' catitlahua'tit
 chu a'nchīn tatlahua xla'ca'n a'ntīn tatlahua lakatu'
 ixlacanca'n. Xla'ca'n tatāya na ixlitokpānca'n israelitas lā'
 nac cā'tejen a'nlhā nacālaktzī'ncan a'xni'ca' takalhtō'ka'mā'na.
 Stū'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' cālaktzī'ncan, ū'tza'
 hua'chi ixtatlajca'n a'ntū natamaklhtīni'n. ⁶ Pero a'xni'ca'
 hui'xina'n nakalhtō'ka'yā'tit, catanū'tit na minchicca'n
 lā' camālacchō'tit lā' mē'cstuca'n nakalhtō'ka'yā'tit lā'
 natā'chihuīna'nā'tit quinTāta'ca'n a'ntūn tū' laktzī'ncan. Lā'
 quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nalaktzī'n a'ntūn tzē'k
 natlahua'yā'tit lā' xla' nacāmaxquī'yāni' mintatlajca'n.

⁷ 'Lā' capāstactit a'xni'ca' natlahua'yā'tit mi'oracionca'n, lā'
 tū' makhūhua' nahua'nā'tit a'ntū hua'nī'ta'ntittza'. Chuntza'
 tatlahua huan tamā'na a'ntīn tū' talakapasa Dios. Tapuhuan
 palh Dios nacākaxmata ixpālacata huan lhūhua' tachihuīn.
⁸ Tū' catila'tit hua'chi xla'ca'n. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn
 ca'tzītza' a'ntū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit a'xni'ca' tūna'j
 squi'ni'yā'tit. ⁹ Chuntza' natā'chihuīna'nā'tit Dios:

QuinTāta'ca'n a'ntī hui'lachi' nac a'kapūn, ca'a'cnīni'ni'ca'.

¹⁰ Camilh a'xni'ca' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya' huan
 tachi'xcu'huī't.

Catlahuaca mintapuhuān huā'tzā' nac ti'ya't chu a'cxtim
 hua'chi nac a'kapūn.

¹¹ Caquilāmaxquī'uj chuhua'j quilihua'tca'n a'ntū icmacla-
 casqui'nāuj.

¹² Caquilāmāspūtūnu'ni'uj a'ntū iccālaclē'ni'yāni' como
 iccāmāspūtūnu'ni'yāuj huan tamā'na' a'ntī
 quincātaclē'ni'yāni'.

¹³ Tū' camakxtekti naquincāpātle'keni'yāni' a'ntū
 naquincāmātlahuīyāni' talaclē'i'.

Xmān hui'x xaMāpa'ksīni' lā' mila' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn lā'
 ixlīhuākca'n natamācā'tanīyāni' para pō'ktu.

Amén.

¹⁴ 'Palh hui'xina'n nacāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn
 a'ntī cātatlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, nā quinTāta'ca'n
 xala' nac a'kapūn nā nacāmāspūtūnu'ni'yāni' a'ntūn
 tlahuani'ta'ntit a'ntūn tū' tzey. ¹⁵ Lā' palh hui'xina'n

tū' nacāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn, lā' tū' cat-
icāmāspūtūnu'ni'ni' mintalaclē'i'ca'n quinTāta'ca'n xala' nac
a'kapūn.

*Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī latā'kchokocan a'xni'ca' tū'
huā'yancan*

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' tū' nahuā'ya'nā'tit tintacuj para
natā'chihuīna'nā'tit Dios, tū' catila'tit hua'chi xlaca'n
a'ntīn tatlahua lakatu' ixlacanca'n. Xlaca'n ta'a'cpūtō'ca'
lhca'ca'n lā' tū' talakacha'ka'n para que nacālaktzī'ncan lā'
naca'tzīcan palh tū' tahuā'yan. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'
que xlaca'n taka'lhītza' ixtatlajca'n a'xni'ca' tasu'yu que
tū' tahuā'yalh. ¹⁷ Hui'xina'n tū' catitla'hua'tit chuntza'.
A'xni'ca' tū' huā'ya'nā'tit tintacuj para natā'chihuīna'nā'tit
Dios, calakacha'ka'ntit lā' xa'nca caxqui'ttit miya'jca'n
¹⁸ lā' chuntza tū' catica'tzīca palh tū' huā'ya'nā'tit. Xmān
quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn naca'tzī a'ntūn tzē'k
tla'hua'yā'tit lā' xla' nacāmaxquī'yāni' mintatlajca'n.

*Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntū quilaca'n nala nac a'kapūn
Lc. 12.33-34*

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' catilacasqui'ntit lhūhua' tumīn lā' ā'catūhuā xala'
nac huā'mā' quilhtamacuj. Huan tzī'ya' lā' huan xumpepe
tzē natamālakuanī a'ntū xala' nac quilhtamacuj. Lā' tzē
naka'lhancan mintumīnca'n. ²⁰ Más tzey calacasqui'ntit
a'ntū nala milaca'n nac a'kapūn. A'ntza' huan tzī'ya' lā'
huan xumpepe tūlah catitamāspūtūlh lā' tūlah catitatanūlh
ka'lhāna'nī'n. ²¹ Lā' pō'ktu pāstaclacapinā'tit a'nlhā hui' huan
a'ntū lej tasqui'nīni'yāni'.

*Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntū hua'chi ixpūmaksko
quimacni'ca'n*

Lc. 11.34-36

²² Lā' Jesús cāhuanipā:

—Milakastapunca'n hua'chi lakatin ixpūmaksko
mimacni'ca'n. Palh tū' tampi'lhīni'nā'tit lā' palh laktzī'nā'tit
a'ntūn tamaclacasqui'n ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chilh
tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk xkakana'
na mimacni'ca'n. ²³ Lā' palh xmān laktzī'nā'tit a'ntū
maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mē'cstuca'n, lej lactampi'lhni'
lanī'ta'ntit. U'tza' hua'chilh tū' tzey milakastapunca'n lā'
hua'chilh huāk cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh tū' tzey
ixpūmaksko mimacni'ca'n, ā'chulā' cā'pucsua' nala. Lā' a'nlhā
cā'pucsua' tū' ca'tzīcan lhā a'ncan.

Jesús māsuyulh ixpālacata huan kalhatu' patrón

Lc. 16.13

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' tzē natā'scuja kalhatu' ixpatrón como nalaca'ī' kalhatin lā' tū' catilaca'ī'lh ā'kalhatin. Lā' na'a'kahuāna'ni' kalhatin lā' nalakmaka'n ā'kalhatin. Lā' nā chuntza' hui'xina'n tūla nalīpāhua'nā'tit Dios palh nalīpāhua'nā'tit huan mintumīnca'n.

Jesús māsuyulh a'nchī Dios cāmaktaka'lha ixcamana'

Lc. 12.22-31

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—U'tza' iccālīhuanīyāni' chuhua'j: Tū' ticāpāta'layāni' ixpālacata huan līhua't a'ntū maclacasqui'nā'tit para nalatahui'layā'tit. Lā' tū' tilē'capinā'tit ixpālacata huan lu'xu' a'ntū maclacasqui'n mimacni'ca'n. Dios cāmaxqui'ni' minquilhtamacujca'n lā' mimacni'ca'n a'ntū napūscujā'tit. Lā' ū'tza' nacālīmaxqui'yāni' chuxatū a'ntū namaclacasqui'nā'tit. ²⁶ Cuenta catlahua'tit huan spūnnu' a'ntūn takosnū'n. Xlaca'n tū' tacha'n nīn tuntū', nīn tamakalana'n lā' tū' taka'lhī ixpūcuxi'ca'n. Lā' quīnTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhuī'. Lā' hui'xina'n līhua'ca' mintapalhca'n que huan spūnnu'. ²⁷ Lā' ¿tichū na milaclhpu'nanca'n tzē natahui'la más makān xmān porque lej nalē'ca'a'n?

²⁸ 'Lā' ¿a'chī' cāpāta'layā'ni' ixpālacata a'ntū nalhakā'yā'tit? Camaksca'ttit huan xa'nat a'nchīn talīstaca nac cā'tacuxtu. Tū' tascuja lā' tū' tātza'pa' ixlu'xu'ca'n. ²⁹ Lej tzēhuanī't tastaca a'yuj tuntū' tatlahua. Lā' iccāhuanīyāni' que huan rey Salomón tūlah cāmālacastuclī xli'tzēhuanī't huan xa'nat. Lā' xla' lej rico ixuanī't. ³⁰ A'nan chī'tin nac cā'tacuxtu a'ntūn tzēhuanī't pero lakalī tū'xama'n nacā'ī'can lā' nacālhcuuyucan. Lā' como Dios cāmaktaka'lha lā' cāmakastaca huan chī'tin a'ntū palaj nascōhuan, ā'chulā' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n. Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'yā'tit huā'mā'? ³¹ Chuntza' tū' tilē'capinā'tit lā' tū' catihuantit: “¿Tuchū nahua'yāuj? Lā' ¿tuchū nalīko'tnūnāuj? Lā' ¿chichū na'icīlīlhakā'nanāuj?” ³² Huan a'ntī xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj pō'ktu chuntza' tahuan lā' pō'ktu chuntza' tapuhuan. Pero hui'xina'n ka'lhī'yā'tit kalhatin minTāta'ca'n nac a'kapūn lā' xla' xa'nca ca'tzī a'ntū maclacasqui'nā'tit lakalīyān. ³³ Xapū'la nalē'capinā'tit a'nchī namakxtekā'tit Dios nacāmāpa'ksīkō'yāni' lā' nalē'capinā'tit a'nchī nalīmakapāxuhua'yā'tit Dios. Xla' nacāmaxqui'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. ³⁴ Lakatunu' chī'chini' naka'lhī'yā'tit a'ntū nacāpāta'layāni'. Chuntza' tū' catitamakchuyī'tit chuhua'j a'ntū nacāpātle'kenī'yāni' lakalī como chuntza' tūla xa'nca cuenta tlaha'yā'tit huā'mā' chī'chini'. Lā' ixlīlakalī nacāpāta'lapalayāni'.

7

Jesús māsuyulh que tū'tzey palh cā'a'ksa'ncan ā'makapitzīn
Lc. 6.37-38, 41-42

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' caticā'a'ksa'ntit ā'makapitzīn lā' Dios tū' nacājuzgarliyāni'. ² Chu a'nchī hui'xina'n cā'a'ksa'nā'tit ā'makapitzīn, chu a'cxtim Dios nacājuzgarliyāni'. Palh hui'xina'n nalāmāspūtūnu'ni'yā'tit, nā Dios nacāmāspūtūnu'ni'yāni'. ³ ¿Chichū tzē nalaktzī'na' huan ti'na'j pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin palh tanūma' hua'chī kentin qui'hui' na milakastapun? ⁴ Palh tū' pū'la maxtuya' huan qui'hui' na milakastapun, tūlah catima'xtuni' huan pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin. ⁵ ¡Tlahua'pā't lakatu' milacan! Palh hui'x tlahua'ya' a'ntūn tū' tzey, tūlah catimaktāya' ā'kalhatin a'ntīn tlahua' a'ntūn tū' tzey. Maclacasqui'n cuenta natlahua'ya' pū'la a'nchī latā'kchokoya' hui'x lā' chuntza' tzē namaktāya'ya' ā'kalhatin para que xa'nca nalatā'kchoko.

⁶ 'A'nan tachi'xcuui't a'ntī ixlaktaca'n lej ko'hua'jua' ix-tapāstacna'ca'n. Lā' palh xlaca'n tū' tlakaj takaxmatcu'tun ixtachihuīn Dios, tū' caticāmāsu'ni'tit. Xmān nata'a'kchā'n lā' nacātatuscu'tunāni' hua'chī chichi' a'ntū lej xcana'n. Santo ixtachihuīn Dios. Lā' palh tachi'xcuui't tū' takaxmatcu'tun, tū' caticāmāsu'ni'tit xlaca'n. Tū' catita'a'cnīni'ni'lh ixtachihuīn Dios. Xlaca'n hua'chī lakatin pa'xni' a'ntū nalacchi'nta a'ntū lej tapala.

Jesús māsuyulh a'nchī nalīsqi'ni'yāuj Dios
Lc. 11.9-13; 6.31

⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Casqui'ni'tit Dios lā' xla' nacāmaxquī'yāni'. Caputzatit a'ntū Dios cāmaxquī'cu'tunāni' lā' nakaksā'tit. Cakē'kō'lhtit huan mākalhcha lā' chuntza' nacātamālaquī'ni'yāni'. ⁸ Huan a'ntī nasqui'ni' Dios, ū'tza' namaklhtīni'n lā' huan a'ntī putza a'ntū Dios namaxquī', xla' nakaksa. Lā' huan a'ntī nakē'kō'lha huan mākalhcha, Dios namālaquī'ni'.

⁹ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mincamana'ca'n. Lā' palh kalhatin mincaman nasqui'ni'yāni' pāntzi, ¿chu namaxquī'ya' lakatin chihuix? ¹⁰ Lā' palh nasqui'ni'yāni' squī'ti', ¿chu namaxquī'ya' lūhua'? ¹¹ Hui'xina'n chi'xcuui'n lā' milaktaca'n tū' tzey. Lā' a'yuj tū' tzey hui'xina'n, pero ca'tziyā'tit a'ntūn tzey para mincamana'ca'n lā' nacāmaxquī'yā'tit. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn lej tzey, lā' chuntza' ā'chulā' nacāmaxquī' a'ntū xatzey huan a'ntīn tasqui'ni'.

¹² 'Chuntza' cacātlahua'ni'tit ā'makapitzīn chu a'cxtim hua'chī lacasqui'nā'tit xlaca'n nacātatlahuani'yāni'. U'tza' huā'mā'

a'ntū huanicu'tun huan ixley Moisés lā' ū'tza' ixlīmāasca'tīnca'n huan profetasna' chu a'nchīn tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan xapītzina'j mākalhcha
Lc. 13.24

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'nan lakatu' mākalhcha lā' kantu' tej. Natanū'yā'tit nac xapītzina'j mākalhcha a'nlhā mā' huan pītzina'j tej. Lā' pēka'tla' mā' huan tej a'ntū a'n nac pūpātīn lā' pēka'tla' xamākalhcha. Lā' līlhūhua' a'ntī natatanūyācha'. ¹⁴ Huan pītzina'j tej a'n nac a'kapūn a'nlhā natahui'layāuj para pō'ktu. Lā' jicslīhua' a'ncan. Nā pītzina'j xamākalhcha. Lā' tū' a'nan lhūhua' a'ntī natatanūyācha'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī līlakapascan huan qui'hui'
palh tzey o palh tū' tzey

Lc. 6.43-44

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Catamaktaka'lhtit de a'ntīn tahuan palh ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' xmān ta'a'kxokonun. Xlaca'n hua'chi lobo a'ntū lej taputzamā'na ixlīhua'tca'n lā' talhakā'nani't hua'chi borregos. ¹⁶ Tzē nacālakapasā'tit ixpālacata a'nchī natalatā'kchoko. Tū' cāpu'xcan uvas nac lhtucū'n lā' nīn tū' cāpu'xcan higos nac huan lhtucū' qui'hui'. ¹⁷ Chuntza' huan xatzey qui'hui' namāstā' xatzey ixtō'ca't lā' tzēhuanī't. Lā' tū' tzey ixtō'ca't huan qui'hui' a'ntūn tū' tzey. ¹⁸ Huan xatzey qui'hui' tū' catimāstā'lh ixtō'ca't a'ntūn tū' tzey. Lā' nīn huan tū' tzey qui'hui' tūla namāstā' xatzey ixtō'ca't. ¹⁹ Palh huan qui'hui' tū' namāstā' xatzey ixtō'ca't, nacā'can lā' nalhcuyucan. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n nacālīlakapasā'tit huan a'cta'sana'nī'n a'ntīn ta'a'kxokonun como xlaca'n tū' xa'nca talatā'kchoko.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntī natatanū a'nlhā Dios
māpa'ksīni'n

Lc. 13.25-27

²¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lhūhua' a'nan a'ntī naquintamāpācuhi': "QuiMāpa'ksīni". U'tza' tū' huanicu'tun que natatanū a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. Xmān tzē natatanūyācha' xlaca'n a'ntīn tatlahua ixtapuhuān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. ²² A'xni'ca' namin ā'xmān chi'chini', līlhūhua' naquintahuani: "QuiMāpa'ksīni'ca'n, quina'n icmāsu'yūj ixtachihuīn Dios ixpālacata milīmāpa'ksīn. Lā' milīmāpa'ksīn iccālīmāxtūj huan tlajana'nī'n. Lā' nā lhūhua' lē'cnīn iccālītlahuāuj milīmāpa'ksīn", natahuan. ²³ Lā' tuncan na'iccāhuani': "Tū' iccālakapasāni'. Catapānū'tit. Hui'xina'n tlaha'tit a'ntūn tū' tzey".

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' lā' a'ntīn tū'
Lc. 6.47-49; Mr. 1.22

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuntza' huan a'ntī quinkaxmata lā' xla' a'kahuāna'ni' a'ntū icmāsu'yu, xla' xa'nca tlā'huan na ixtej Dios lā' natāyani' a'yuj napātīni'n. Nala hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī pūlh mā'n yāhualh xatantūn ixchic. ²⁵ Lā' a'yuj milh lhūhua' xcān lā' huan palha' ū'ni' sno'kli huan chic, pero tāyani'lh lā' tū' a'kā'lh. ²⁶ Pero huan a'ntī quinkaxmata lā' xla' tū' a'kahuāna'ni' a'ntū icmāsu'yu, xla' tūlah catitāyani'lh. Nala hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntīn tonto ixuanī't lā' tū' pūlh mā'n yāhualh xatantūn. ²⁷ A'xni'ca' lej lalh xcān lā' milh palha' ū'ni' a'ntū sno'kli huan chic, tū' tāyani'lh. Mākā'nīlh lā' laclakō'lh.

²⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā' tamā'na, huan tachi'xcu'huī't lej talē'cnīlh ixpālacata huan līmāscā'tīn. ²⁹ Xla' cāmāsu'ni'lh hua'chi a'ntī ka'lhī līmāpa'ksīn, lā' tū' hua'chi huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. Xlaca'n xmān tamāsu'yu a'ntūn tamakscā'tli.

8

Jesús mātzeyīlh huan a'ntī ixka'lhī lepra

Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús lacyujli huan nac kēstīn, lhūhua' tachi'xcu'huī't tastālani'lh. ² Lā' laktapajtzūlh kalhatin ī'tza'ca'. Ixka'lhī huan ta'jatāt a'ntū huanican lepra lā' ū'tza' a'ntū māmasī quinquīntca'n. Huan ī'tza'ca' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

³ Lā' tuncan Jesús xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

Lā' a'xni'ca' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt huan ī'tza'ca'. Tzeytza' ixuanī't. ⁴ Lā' Jesús huanilh:

—Catamaktaka'lhti lā' tū' tihua'ni'ya' nīn tintī'. Xmān calakpi huan ixcuraca'n israelitas lā' camā'su'ni' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyani'ta'tza'. Lā' na'a'ksa'juī'ni'na' chu a'nchī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcu'huī't que tzeyani'ta'tza'.

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' huan capitán romano

Lc. 7.1-10

⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac cā'lacchicni' Capernaum, laktapajtzūlh kalhatin ixcapitanca'n de huan tropasna' romanos. Squi'ni'lh que camaktāyalh ⁶ lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', lej ī'tzaca'n quintasācua' lā' mā' na quinchic. Lhtuculu' lā' lej pātīni'mā'.

⁷ Jesús huanilh:

—Na'ica'n na'icmātzeyī.

⁸ Lā' huan capitán kalhtilh:

—Māpa'ksīni', hui'x lej ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn lā' tū' minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. Xmān namāpa'ksī'ya' lā' natzeyan quintasācua'. ⁹ Māni' quit nā quintamāpa'ksī huan xalaka'tla' lā' nā quit iccāmāpa'ksī huan quintropasna'. A'xni'ca' na'icuanī kalhatin tropa que ca'a'lh, xla' na'a'n. Lā' a'xni'ca' na'icuanī ā'kalhatin que camilh, xla' namin. Lā' a'xni'ca' na'icuanī quintasācua' que catlahualh catūhuā, xla' natlahua a'ntū icuanilh.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lē'cnilh. Lā' cāhuanilh huan a'ntī ixtastālani'tēlha:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' iclakapasa nīn tintī' israelita a'ntī quinkalhlaka'ī' hua'chi huā'mā' chi'xcu'. ¹¹ Nā iccāhuaniyāni' que natamin lhūhua' xalanī'n ixtankēn lā' nā lhūhua' xalanī'n na ixlītā'cnun. Lā' xlaca'n, a'yuj tū' israelitas, xlaca'n nacātā'huā'yan Abraham lā' Isaac lā' Jacob a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹² Lā' ā'makapitzīn a'yuj israelitas, xlaca'n nacāmacā'ncan kēpūn a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' natalacahuan lā' natalaxca ixtatzanca'n.

¹³ Lā' tuncan Jesús huanilh huan capitán:

—Capit na minchic. Chu a'nchī kalhlaka'ī'nī'ta', chuntza' natlahuani'ca'na'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus mātzeyīlh huan tasācua'.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Pedro

Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39

¹⁴ Lā' Jesús a'lh na ixchic Pedro lā' a'ntza' laktzī'lh ixpuhuiti'. Ixchi'chīxni'n lā' ixmā'. ¹⁵ Jesús xa'malh na ixmacan lā' tapānūni'lh huan tachi'chīxni'. Tā'kaquī'lh huan puscāt lā' tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41

¹⁶ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā'tza', cālīmini'ca Jesús lhūhua' a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n. Lā' xla' xmān māpa'ksīlh lā' chuntza' cāmāxtulh huan tlajana'nī'n. Lā' nā cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n. ¹⁷ U'tza' huā'mā' pāt'le'kelh para natlōkentaxtū chu a'nchī a'cta'sana'lh huan profeta Ísaías a'xni'ca' hualh huā'mā': “Xla' māpānūlh a'nchī ī'tza'cā'hua' ixuanī'ta'uj quina'n lā' nā a'nchī ī'xlejuanānāuj lā' quincāmaklhtīni' quinta'jatatca'n”.

Ixpālacata huan a'ntīn titastālani'cu'tulh Jesús

Lc. 9.57-62

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh huan lhūhua' tachi'xcu'huī't a'ntī ixtalītamacxti'li'mā'na, māpa'ksīlh que calē'nca tintacut huan ka'tla' xcān huan nac barco. ¹⁹ Lā' kalhatin xamākalhtō'kē'ni' huan ley laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ictā'a'ncu'tunāni' chuxalhā napina'.

²⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Huan tanqui'hui' taka'lhī ixlu'cu'ca'n lā' huan spūnnu' taka'lhī ixmāsekca'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n; pero quit tū' icka'lhī quinchic a'nlhā na'icltata.

²¹ Lā' ā'kalhatin a'ntī ī'sca'txtunu' ixuanī't, xla' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquimакxtekti na'ictachoko nac quinchic hasta a'xni'ca' namā'cnūcan quintāta'.

²² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Caquistāla'ni'. Xlaca'n a'ntīn tū' takahlaka'ī' tzē natamā'cnū huan nīn.

Jesús māca'cslīh huan palha' ū'ni'

Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25

²³ Lā' tuncan Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' tatā'tojōlh ī'sca'txtunu'nī'n. ²⁴ Lā' lihan ixtatacutmā'na, tzuculh lakatin palha' ū'ni' lā' ixlītatzumamā'tza' de xcān huan barco. Lā' Jesús ī'lhātāmā'. ²⁵ Lā' tuncan ta'a'lh tamālakahuānī lā' tahuanih:

—īMāpa'ksīni', caquilāmāpūtaxtūj! īTā'cnūmā'nauj!

²⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Lā' ¿a'chī' lej jicua'nā'tit? īTū' xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit!

Tuncan tā'kaquī'lh lā' cālacaquilhnīlh huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān. Lā' chuntza' ca'cslalh. ²⁷ Lā' huan chi'xcuui'n talē'cnīlh lā' tahualh:

—¿Tichūyā chi'xcu' xla'? īHasta tzē cāmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān lā' nata'a'kahuāna'ni'!

Kalhatu' chi'xcuui'n xalanī'n nac Gadara a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n

Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39

²⁸ Tintacut huan xcān ixuī' lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh a'ntza', tatapajtzūlh kalhatu' chi'xcuui'n a'ntī ixtahuī'lāna'ncha' nac lhu'cu'. Ixtu'ca'n ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n lā' ixtachuyā lā' ixtaca'tzanca'tzī. Nīn tintī' ixtatētaxtucu'tun a'ntza' ixpālacataca'n huan tamā'na kalhatu'. ²⁹ Lā' tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—Icca'tzīyāuj palh hui'x ixO'kxa' Dios, pero quina'n tūna'j ictimāpalanauj con Dios. ¿Chā ta't para naquilāmāpātīnīyāuj a'xni'ca' tūna'j min huan chi'chini' a'ntū lhcācanī't?

³⁰ Lā' tū' lej makat de a'ntza' ixtahuā'yamā'na lhūhua' pa'xni'.

³¹ Lā' huan tlajana'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Palh naquilāmāxtuyāuj na ixchakānca'n huan chi'xcuui'n, caquilāmāxtekui na'ictanūyāuj na ixchakānca'n huan tamā'na pa'xni'.

³² Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Capitittza'.

Lā' huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chi'xcuui'n lā' tatanūlh huan na ixchakānca'n huan lhūhua' pa'xni'.

Lā' chu tuncan huan lhūhua' pa'xni' tatu'jnun ta'a'lh nac cā'pūtatonkopūn lā' tatojōcha' nac xcān lā' a'ntza' tajicsua'kō'lh.

³³ Lā' huan chi'xcuui'n a'nti ixtamaktaka'lh mā'na huan lhūhua' pa'xni', xla'ca'n tajicua'lh lā' tatu'jnulh huan nac cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, tahuankō'lh ixlīhuāk a'ntū cāpātle'keni'lh huan chi'xcuui'n a'nti ixtaka'lhī huan tlajana'ni'n. ³⁴ Lā' tuncan ixlīhuākca'n xalanī'n huan mā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús a'nlhā ixuī'. Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'ntza', lej tasqui'ni'lh Jesús que ca'a'lh de na ixti'ya'tca'n.

9

Jesús mātzeyl̄h huan chi'xcu' a'nti ixlū'ntū'lanī't

Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26

¹ Lā' tuncan Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' a'lh tintacut lā' chā'lh nac Capernaum a'nlhā ixā'lacchicni'. ² Lā' līmini'cancha' kalhatin chi'xcu' a'nti ixlū'ntū'lanī't lā' a'nti ixmā' na ixlaklaj. Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchīn takalhlaka'ī'lh que ixka'lhī līmāpa'ksīn, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Cahui'xcāna'jca'tzi, quincaman. Quit icmāspūtūnu'ni'yāni' mīntalaclē'i'.

³ Lā' tuncan makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'ni'n ley tapuhualh: “¿A'chī' chihuīna'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'?” Tā'talacastuccu'tun Dios. Nīn tintī' tzē naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' quintalaclē'i'ca'n, xmān Dios”.

⁴ Lā' Jesús, como ixca'tzī a'nchī ixtapuhuamā'na, cāhuanilh:

—¿A'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n?

⁵ Icuanihtza' huan ī'tza'ca': “Iccāmāspūtūnu'ni'ni' mīntalaclē'i'”, pero tū' tasu'yu a'yuj māsputūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh natzeyan o tū'. ⁶ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī līmāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quiltamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't.

Lā' tuncan Jesús huanilh huan chi'xcu' a'nti ixlū'ntū'lanī't:

—Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' capit na minchic.

⁷ Lā' tuncan huan chi'xcu' tā'kaqui'lh lā' lē'lh ī'xti'cat lā' a'lh na ixchic. ⁸ Lā' huan tachi'xcuui't, a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', tajicua'lh. Lā' tamāpāxuhuīlh Dios como ixcāmaxqui'ni't huā'mā' līmāpa'ksīn huan chi'xcuui'n.

Jesús mātā'sīlh huan Mateo para nastālani'

Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32

⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de a'ntza', laktzī'lh kalhatin chi'xcu' a'nti ixuanican Mateo. Xla' ixuī' a'nlhā ixmātā'jīni'ncan impuestos lā' huanica:

—Caquistāla'ni'.

Lā' tuncan Mateo tāyalh lā' stālani'lh.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' nac lakatin chic, tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n impuestos lā' ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzeyā chi'xcu'huī'n. Lā' ixlīhuākca'n ixcātā'huā'yamā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' makapitzīn fariseosnu' talak-tzī'lh huā'mā', xla'ca'n takalhasqui'nīlh huan ī'sca'txtunu'nī'n Jesús:

—Lā' ¿a'chī' mimākalhtō'kē'ni'ca'n cātā'huā'yan huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzey?

¹² Lā' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn lā' cāhuanilh:

—Huan a'ntīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xla'ca'n tū' tamaclacasqui'n huan doctor, xmān huan ī'tza'ca'nī'n. ¹³ Capittit lā' casca'ttit a'ntū huanicu'tun huā'mā' a'ntūn tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios: “Quit ā'chulā' iclacasqui'n nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Lā' tū' tanto iclacasqui'n naquilā'a'ksajuī'yāuj huan animalhna”. Chuntza' tzo'kcanī't. Quit tū' icmilh iccāputza a'ntīn tapuhuan palh xla'ca'n xalacuan. Icmilh iccāputza huan tachi'xcu'huī't a'ntīn taca'tzī palh tū' tzey xla'ca'n como iclacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'nchī tū' huā'yanca

Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39

¹⁴ Lā' ā'calistān huan a'ntī ixtastālani' Juan huan Mā'kpaxīni', xla'ca'n talakmilh Jesús. Lā' takalhasqui'nīlh:

—Quina'n lā' huan fariseosnu' makhūhua' ictasca'jayāuj lā' tū' icuā'yanāuj tintacuj ixpālacata Dios. Lā' ¿a'chī' misca'txtunu'nī'n pō'ktu tahuā'yan?

¹⁵ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā natalakaputza huan a'ntī cākantāyacan a'nllhā tapūchahuamā'ca? Līhuan huī' huan squi'nīni', tū' talakaputza. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalē'ncan huan squi'nīni' lā' a'xni'ca' natalakaputza lā' tū' catitahuā'yalh ixamigos—a'xni'ca' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca māni' xla'.

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' nachu'cu huan xasāsti' lu'xu' para nalīlactza'pa' huan xamasni'. Huan xasāsti' lu'xu' natatimī lā' ā'chulā' naxtī'ta huan xamasni'. ¹⁷ Lā' huan xaxcān uva a'ntūn tūna'j xcu'tan nīn tintī' catimojōlh nac xakōlūhua' xako'xka' borrego. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' lā' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' catipāxcatlīlalh huan ko'xka' lā' tū' catitaxtulh huan xaxcān uva —cāhuanilh Jesús. U'tza' huā'mā' līchihuīna'mā' ixlīmāasca'tīnca'n israelitas lā' ixlīmāasca'tīn Jesús a'ntū xasāsti'.

Ixpālacata huan ixtzu'majāt huan xapuxcu' israelitas lā' nā ixpālacata huan puscāt a'ntī xa'malh ixlū'xu' Jesús

Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56

18 Lā' līhuan Jesús ixcāhuanimā' huā'mā', chā'lh kalhatin xapuxcu' de huan israelitas. Xla' tatzokostani'lh na ixlacapūn Jesús lā' huanilh:

—Nīlhcus quintzu'ma'jāt. Lā' a'yuj nīlhtza', palh hui'x napina' lā' naxa'ma'ya', xla' nalakahuanchoko.

19 Lā' Jesús tāyalh lā' tā'a'lh huan chi'xcu'. Nā ī'sca'txtunu'nī'n nā tatā'a'lh. 20 Tuncan milh kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'ca'n. Lā' ixka'lhītza' lakacāujtu' cā'ta ī'sta'ja ixka'lhni'. Tapajtzūlh ixkēn Jesús lā' xa'malh ixtampān ixluxu' 21 como puhualh chuntza': “Xmān ca'icxa'malh ixluxu' lā' na'ictzeyan”, puhualh. 22 Lā' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh huan puscāt lā' huanilh:

—Cahui'xcāna'jca'tzi, quincaman. Tzeyanī'ta'tza' como kalhlaka'ī'nī'ta'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus ixtzeyanī'ttza'.

23 Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh na ixchic huan xapuxcu' israelitas, cālaktzī'lh huan músicos a'ntī natatā'a'n a'xni'ca' namā'cnūcan. Lā' huan tachi'xcu'huī't lej ixtata'samā'na. 24 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Catapānū'tit de huā'tzā'. Huan tzu'ma'jāt tū' nīnī't. Xmān lhtatamā'.

Lā' xlaca'n talītzī'nli.

25 Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāxtukō'lh huan tachi'xcu'huī't, xla' tanūlh a'nlhā ixmā' huan tzu'ma'jāt lā' macachi'palh. Lā' huan tzu'ma'jāt tā'kaquī'lh. 26 Lā' chuxalhā nac huanmā' ti'ya't a'kahualh a'ntū pātle'keni'lh huan tzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh kalhatu' lakatzī'nī'n

27 Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de a'ntza', tatzuculh tastālani' kalhatu' lakatzī'nī'n. Lā' palha' tahuanih:

—¡Caquilālakalhu'mauj, hui'x a'ntī ixtā'nat David!

28 Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac chic, huan lakatzī'nī'n tatapajtzūlh. Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā kalhlaka'ī'yā'tit palh tzē na'iccāmālacahuānīpalayāni'?

Lā' takalhtīlh:

—Chuntza' ickalhlaka'ī'yāuj, Māpa'ksīni'.

29 Lā' tuncan Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n lā' cāhuanilh:

—Calalh chu a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

30 Lā' tatzeyalh ixlakastapunca'n lā' talacahuāna'lh. Lā' tuncan Jesús lej cāmāpa'ksīlh:

—Calī'huī'lī'tit nīn tīntī' namāca'tzīnī'yā'tit.

31 Lā' a'yuj chuntza' cāhuanica, a'xni'ca' tataxtulh xlaca'n tatzuculh tahuani chā'tin chā'tin a'ntū cātlahuani'lh Jesús. Lā' ū'tza' talīca'tzīkō'lh lakachu nac huā'mā' ti'ya't.

Jesús mātzeyīlh huan kō'ko'

³² Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtataxtu huan a'ntī lakatzī'nī'n ix-tahuanī't, a'xni'ca' līmini'ca Jesús kalhatin kō'ko'. Lā' huan kō'ko ixka'lhī huan tlajana'. ³³ Lā' a'xni'ca' Jesús māxtulh huan tlajana', chu tuncan tzuculh chihuīna'n huan kō'ko'. Lā' huan tachi'xcuui't talē'cnīlh lā' tahualh:

—Tū' maktin tasu'yuni't hua'chi ixtā'chuntza' huā'mā' catūhuā na quinti'ya'tca'n quina'n israelitas.

³⁴ Lā' huan fariseosnu', xlaca'n ixtahuan:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti' a'ntī xapuxcu' tlajana'nī'n. U'tza' cālīmāxtuni'lh huan tlajana'nī'n.

Jesús cālakalhu'malh huan tachi'xcuui't

³⁵ Jesús ixtētaxtutēlha lakatunu' cā'lacchicni' lā' huan ranchosnu'. Lā' ixtētanūtēlha nac lakatunu' na ixlītokpānca'n israelitas lā' ixmāsu'yu. Lā' ixcā'a'cta'sana'ni' a'nchī nala a'nlhā Dios namāpa'ksīni'n. Lā' nā ixcāmāzēyī chuxatūyā ta'jatāt lā' taca'tzāt. ³⁶ Lā' a'xni'ca' cālaktzī'lh huan tachi'xcuui't, lej cālakalhu'malh como ixcāpāta'lamā' lā' ixtalakachā'ni'. Cālaktzī'lh hua'chi borregos a'ntīn tū' ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n. ³⁷ Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Stu'ncua' lhūhua' a'nan a'ntīn takalhlaka'ī'cu'tun. Xlaca'n hua'chi a'nlhā lej lana'lh lā' tisputa tasācua'nī'n para na'ī'can. ³⁸ Dios ū'tza' ixtēcu' huan a'nlhā lej lana'lh. U'tza' nalīsqi'ni'yā'tit Dios que cacāmacamilh chi'xcuui'n a'ntī nacāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn huan a'ntīn takalhlaka'ī'cu'tun —cāhuanilh.

10

Jesús cālacsacli kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n

Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16

¹ Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāmāxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n lā' para nacāmāzēyī chuxatūyā ta'jatāt lā' taca'tzāt.

² Huā' tamā'na ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n lā' xlaca'n a'ntī cāmāpacuīcan apóstoles: huan xapū'la, xla' Simón a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro, lā' ī'stancu Andrés; lā' nā Jacobo lā' Juan a'ntī ixo'kxa'n huan Zebedeo ixtahuanī't; ³ lā' nā Felipe lā' Bartolomé lā' Tomás lā' huan Mateo a'ntī mātā'jīni' impuestos ixuanī't; lā' nā Jacobo a'ntī ixo'kxa' Alfeo; lā' Lebeo a'ntī ixmāpācuīcan Tadeo; ⁴ lā' nā Simón a'ntī ixtapa'ksī con huan cananistasna'; lā' nā Judas Iscariote a'ntī ā'calīstān namacamāstā' Jesús.

Jesús cāmāpa'ksīlh huan kalhacāujtu' para natamāstū'nca ix-tachihuīn Dios

Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6

⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmacā'lh huā' tamā'na kalhacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksīlh lā' cāhuanilh:

—Tū' catipintit timāsu'yu'yā'tit a'nlhā talahui'lāna'ncha' xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas lā' tū' titanū'yā'tit huan na ixā'lacchicni'ca'n huan samaritanosnu'. ⁶ Napinā'tit nacāmāsu'ni'yā'tit huan xalanī'n nac Israel. Xla'ca'n hua'chi borregos a'ntīn tatza'nkānī't. ⁷ Capintit lā' na'a'cta'sana'nā'tit chuntza': “Tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' natasu'yu a'nchī Dios nacāmāpa'ksīkō' tachi'xcuhui't”. ⁸ Cacāmātzeyī'tit huan ī'tza'ca'nī'n lā' cacāmālakahuanīchoko'tit huan nīnī'n. Cacāmātzeyī'tit huan leprosos a'ntīn tamasmā'na ixquinīca'n lā' cacāmāxtutit huan tlajana'nī'n. Hui'xina'n tū' catimāpala'tit huā'mā' līmāpa'ksīn a'ntū iccāmaxquī'yāni' lā' chuntza' tū' caticāmātā'jī'tit a'xni'ca' nacālīmātzeyī'yā'tit quilīmāpa'ksīn.

⁹ 'Tū' camojō'tit tumīn de oro nīn de plata nīn de cobre na mimbolsaca'n a'xni'ca' napinā'tit. ¹⁰ Lā' tū' calī'pintit mimorralhca'n nīn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nalī'pinā'tit milu'xu'ca'n a'ntū lhakā'nī'ta'ntit. Tū' nalī'pinā'tit nīn zapato nīn mimpāla'cca'n. Huan a'ntī māsuyumā' ixtachihuīn Dios maclacasquī'n namāhuī'can a'nlhā māsuyumā'.

¹¹ 'A'xni'ca' nachipinā'tit nac lakatīn cā'lacchicni' o nac lakatīn rancho, naputzayā'tit kalhatīn tzeyā chi'xcu' a'ntī nacāmānūyāni' na ixchic. Lā' natachokoyā'chipintit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ¹² Lā' a'xni'ca' natanū'yā'tit huan nac chic, nacāhuaniyā'tit: “Dios cacāsīcua'lanālīlh a'ntīn tahui'lāna' nac huā'mā' chic”. ¹³ Palh con tapāxuhuān cātamānūyāni' na ixchicca'n, Dios nacāsīcua'lanālī xla'ca'n. Lā' palh tū' cātamānūyāni' na ixchicca'n, tū' caticāsīcua'lanālīca. ¹⁴ Lā' palh tū' cātamānūyāni' nac pātīn chic o lakatīn cā'lacchicni', lā' palh tū' cātakaxmatāni', tuncan cataxtutit. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catīncxtit huan pokxni' de mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit que xla'ca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh. ¹⁵ Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'xni'ca' namin huan chi'chini' lā' Dios nalacāxtlahuakō', xla'ca'n lej natapātīni'n. Dios ā'chulā' nacālakalhu'man xla'ca'n xalanī'n nac Sodomo lā' Gomorra que xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' a'ntīn tū' takaxmatcu'tun —hualh Jesús.

Cāmacaputzacan a'ntīn takahlaka'ī Cristo

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¡Cuenta catlahua'tit! Quit iccāmacā'nāni' lā' nala'yā'tit hua'chi borregos na ixlaclhni'ca'n huan lobos. Lej skalalh cala'tit hua'chi huan lūhua'. Lā' cala'tit hua'chi tantzasnān a'ntūn tū' lāsta'la. ¹⁷ Catamaktaka'lhtit como chi'xcuhui'n nacātamacamaxquī'cu'tunāni' huan māpa'ksīni'nī'n lā' nacātatucsāni' na ixlītokpānca'n israelitas. ¹⁸ Lā'

nacātamālacapū'yāni' na ixlacapūnca'n gobernadores lā' reyes xmān por quimpālacata. Chuntza' tzē nacāhuaniyā'tit huan xatzey tachihuīn calacan xlaca'n lā' nā nacāhuani'yā'tit huan a'ntīn tū' israelitas. ¹⁹ Pero tū' catilē'capintit a'nchī nalītamaktāyayā'tit nīn a'ntū nacākalhtiyā'tit a'xni'ca' nacāmacamaxquī'yāni' huan māpa'ksīni'nī'n. A'xni'ca' nachipinā'tit a'ntza', Dios nacāmāca'tzīnīyāni' a'ntū nacāhua'ni'yā'tit xlaca'n. ²⁰ Tū' māni' mintachihuīnca'n a'ntū nachihuīna'nā'tit. Huan Espīritu Santo, ū'tza' a'ntī nacāmāchihuīnīyāni'.

²¹ 'Huan chī'xcuhuī'n natamacamāstā' ixtā'timīnca'n para nacāmaknīcan lā' huan xanatātana' natamacamāstā' ixcamana'ca'n. Huan o'kxa'n natatā'kaquī' contra ixnatātana'ca'n lā' natamāmaknīnīni'n. ²² Ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't nacātaca'tzalaktzī'nāni' como tapa'ksī'yā'tit con quit. Lā' huan a'ntīn tzancs natatāya lā' tū' natataxtutāya na quintej a'yuj lej tapātīni'mā'na, ū'tunu'n nacāmāputaxtūcan.

²³ Lā' a'xni'ca' nacātamacaputzayāni' nac lakatin cā'lacchicni', cataxtutit lā' capintit ā'lacatin. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que tū' catitētaxtukō'tit ixlīhuākca'n ixā'lacchicni'ca'n israelitas para namāsu'yuyā'tit quintachihuīn a'xni'ca' namimpala huan Chī'xcu' xala'Tālmā'n.

²⁴ 'Huan sca'txtunu' tū' tasqui'nī hua'chi ixmākalhtō'kē'ni'. Lā' huan tasācua' tū' tasqui'nī hua'chi ixpatrón. ²⁵ Līpāxūj huan sca'txtunu' a'ntīn tzē namālacastuca ixmākalhtō'kē'ni' lā' nā huan tasācua' a'ntīn tzē namālacastuca ixpatrón. Palh lakapalacani'ttza' huan a'ntī māpa'ksīni'n huan nac chic lā' māpācuhuīcanī'ttza' Beelzebú, ā'chulā' nacālakapalacan ā'makapitzīn xalanī'n nac huā'mā' chic —cāhuanilh Jesús. U'tza' a'ntū līchihuīna'mā' Jesús lā' nā ī'sca'txtunu'nī'n.

Tichū tasqui'nī najicua'ni'can

Lc. 12.2-9

²⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuntza' tū' caticājicua'ni'tit tachi'xcuhuī't. Ixlīhuāk a'ntūn tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, naca'tzīkō'can. ²⁷ Huan a'ntū quit iccāhuanini' a'nlhā quē'stuca'n, ū'tza' nacāhuaniyā'tit cā'lapapūlhūhua'. Lā' huan a'ntū quit lakatzē'k iccāhuaniyāni', ū'tza' lej palha' nahuanā'tit chuxalhā. ²⁸ Tū' caticājicua'ni'tit chī'xcuhuī'n a'ntīn tzē natamaknī mimacni'ca'n pero tūla tamāpa'ksī milīca'tzīnca'n. Najicua'ni'yā'tit Dios a'ntīn tzē nacāmāspūtū mimacni'ca'n lā' milīca'tzīnca'n nac pūpātīn.

²⁹ '¿Chī ixtapalh huan tantzictzi? Stā'can tantu' por macsti'na'j tumīn. Lā' quinTāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'xni'ca' minācha' lakatin tantzictzi. ³⁰ Lā' chā'tunu' de hui'xina'n hasta cātapūtle'keni'ni' kanatunu' miya'jca'n.

³¹ U'tza' tū' tilijicua'nā'tit. Lihua'ca' tasqui'nī'yā'tit hui'xina'n que lhūhua' tantzictzi —hualh Jesús.

A'ntī natahuan cā'lacapulhūhua' que tatapa'ksī con Cristo

Lc. 12.8-9

³² Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' huan a'ntī natahuan cā'lacapulhūhua' palh tatapa'ksī con quit, xlaca'n quit na'iccālakapasa a'xni'ca' natatāya na ixlacapūn quinTāta'ca'n nac a'kapūn. Lā' chuntza' quit nā na'icuan palh xlaca'n tatapa'ksī con quit. ³³ Lā' huan a'ntī naquintakalhtatzē'ka cā'lacapulhūhua', xlaca'n quit na'iccākalhtatzē'ka a'xni'ca' natatāya na ixlacapūn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús cāmā'kapitzī tachi'xcuhuī't

Lc. 12.51-53; 14.26-27

³⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' tipuhua'nā'tit palh quit icmilh para que chu lakatin nala ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuhuī't lā' chuntza' tū' catalāsta'lalh nac huā'mā' quilhtamacuj. Tū' ū'tza' quilītlot. Na'iccāmā'kapitzīyāni'. ³⁵ Icmilh icmā'kaquī' huan o'kxa' contra ixtāta' lā' na'icmā'kaquī' huan tzu'ma'jāt contra ixtzī't lā' nā huan puscāt contra ixtzī't ixkōlu'. ³⁶ Lā' ū'tza' natalīla lītā'ca'tza xalanī'n na ixchakān huan lakatin chic.

³⁷ Huan a'ntī lihua'ca' natapāxquī' ixtzī'tca'n o ixtāta'ca'n que quit, xlaca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. Lā' nā huan a'ntī lihua'ca' natapāxquī' ixo'kxa'ca'n o ixtzu'ma'jātca'n que quit, xlaca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. ³⁸ Lā' huan a'ntīn tūla tatāyani' a'ntū nacāpātle'keni' por quimpālacata, xlaca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. ³⁹ Huan a'ntī natataxtutāya de na quintej como tū' tapātīni'ncu'tun por quimpālacata, xlaca'n tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n nac a'kapūn. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj ixtanīlh por quimpālacata, xlaca'n nacāmāpūtaxtūcan.

A'ntū natlajacan

Mr. 9.41

⁴⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh catīhuā nata'a'ka'ī' a'ntū hui'xina'n nacāhuani'yā'tit, nā chuntza' nata'a'ka'ī' a'ntū quit icuan. Lā' palh catīhuā nata'a'ka'ī' a'ntū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'ī' huan a'ntī quimacamilh. ⁴¹ Lā' palh catīhuā nata'a'cnīni'ni' kalhatin a'cta'sana' como taca'tzī palh Dios macaminī't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja chu a'cxtim hua'chi huan a'cta'sana'. Lā' palh catīhuā nata'a'cnīni'ni' kalhatin tzeyā chi'xcu' xmān porque tzey xla', chuntza' ū'tunu'n chu a'cxtim natatlaja hua'chi huan tzeyā chi'xcu'. ⁴² Lā' catīhuā a'ntī natā'hua' macsti'na'j xcān ā'kalhatin a'yuj catīhuāyā chi'xcu', lā' palh

natā'hua' ā'kalhatin porque tapa'ksī con quit, ixlīstu'ncua' Dios namāpala —hualh Jesús.

11

Ixlacscujni'nī'n Juan huan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesús

Lc. 7.18-35

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāsu'ni'kō'lh ī'sca'txtunu'nī'n, taxtulh de a'ntza' lā' a'lh. Ixtētaxtulā'huan ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'nlhā pajatzu para namāsu'yu lā' na'a'cta'sana'n.

² Lā' Juan huan Mā'kpaxīni' ixtanūma' nac pūlāchī'n. Lā' a'xni'ca' māca'tzīnīca a'ntū ixtlahuamā' Jesús, tuncan cāmacā'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n para natalaka'n Jesús ³ lā' natakalhasqui'nī:

—¿Chā hui'x huan Cristo a'ntī namin o maclacasqui'n na'icka'lhīyāujcus ā'kalhatin?

⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Cataspi'ttit lā' nahuaniyā'tit Juan a'ntū laktzī'nī'ta'ntit lā' a'ntū kaxpatnī'ta'ntit. ⁵ Nahuaniyā'tit a'nchī huan lakatzī'nī'n talacahuāna'n lā' huan lū'ntū'lanī'n talatlā'huan. Lā' nā huan a'ntū ixcāmasni'mā' ixquinī'tca'n, xlaca'n tatzeyanlī. Lā' huan a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'n, chuhua'j takaxmata. Lā' nā cāmālakahuanīchokocanī't huan a'ntī ixtanīnī'ttza'. Lā' cāmāsu'ni'can a'nchī nacālīmāpūtaxtūcan a'ntī līpānīn talahui'lāna'. ⁶ Līpāxūj huan a'ntī pō'ktu quilipāhuan —cāhuanica ī'sca'txtunu'nī'n Juan.

⁷ Lā' a'xni'ca' xlaca'n ixta'a'nī't, Jesús tzuculh cātā'kalahihuīna'n huan tachi'xcuui't ixpālacata Juan. Lā' cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, ¿tichū ixlaktzī'ncu'tunā'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī hua'chi kanti'n chi'tin a'ntū xakā'līlh huan ū'ni'. ⁸ ¿A'chī' quīla'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī lej tzēhuanī't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que huan a'ntī pō'ktu lej tzēhuanī't talhakā'nani't, xlaca'n tahui'lāna' na ixchicca'n reyes. ⁹ Pues ¿a'chī' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't? ¿Chu tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin a'cta'sana'? Stu'ncua', ixlaktzī'ncu'tunā'tit kalhatin a'cta'sana'. ¹⁰ Lā' huā'mā' a'cta'sana' ixtacuīni' Juan. Lā' ixpālacata huā'mā' Juan tatzō'knī't chuntza' na ixtachihuīn Dīos:

Na'icmacā'n qui'a'cta'sana' a'ntī napū'lanī'yāni' para nacāxmāpī' mintej.

¹¹ Stu'ncua' huā'mā' a'ntū iccāhuanīyāni' que na ixlacłhni'ca'n tachi'xcuui't tinti' kalhatin a'cta'sana' más xaka'tla' que Juan. Pero huan a'ntī līhua'ca' xamakstancu a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk, xla' más xaka'tla' que Juan.

12 'Desde a'xni'ca' tzuculh a'cta'sana'n Juan huan Mā'kpaxīni', maklhūhua' tatanūcu'tulh a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlihuāk. Lā' hua'chilh palha' talāpi'ta'mā'na para que natasātanū.

13 Ixlihuākca'n huan a'cta'sana'nī'n ixtalīchihuīna'mā'na a'nchī namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios namāpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Lā' nā chuntza' tatzo'kni' na ixley Moisés. Lā' talīchihuīna'lh hasta a'xni'ca' milh Juan. 14 Lā' a'yuj tū' nakalhlaka'ī'cu'tunā'tit a'ntūn taquilhchā'lh, pero huā'mā' Juan ū'tza' huan a'cta'sana' Elías a'ntī ixka'lhīpā'na'ntit. 15 Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpatā'tit.

16 '¿Chichū na'iccālīmālacastucāuj huan chi'xcuui'n a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j? Tatasu'yu hua'chi camana' a'ntīn takamāna'mā'na nac litamāuj. Lā' cātā'ta'sa ixtā'camana' lā' tahuani: 17 "A'xni'ca' quina'n icmakata'sauj huan liskoli', hui'xina'n tū' lakatītit lā' tū' lu'cxtit. Lā' a'xni'ca' ictlī'uj hua'chi līlakaputzani', hui'xina'n tū' lakatītit lā' tū' calhua'ntit. ¿Tuchū lacasqui'nā'tit?" tahuani. 18 Milh Juan lā' tū' ko'tli lā' a'katunu' tū' huā'yalh tintacuj. Lā' hui'xina'n lē'ksa'nā'tit lā' hua'nā'tit palh xla' ka'lhī huan tlajana'. 19 Lā' ā'calistān quit icmilh. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' icua' xcān lā' chuxatū quimālacnūni'can lā' pō'ktu icuā'yan. Lā' nā quilālē'ksa'nāuj lā' hua'nā'tit palh quit lhūhua' icuā'yan lā' lej icko'ta. Lā' hua'nā'tit que quit ixamigoca'n huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan a'ntīn tatlahua' talaclē'j'. Pero huan a'ntīn takalh-laka'ī', xlaca'n tamāchekxī que Dios macamilh Juan lā' nā quit —hualh Jesús.

Xalanī'n lakatu' cā'lacchicni' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh Jesús

Lc. 10.13-15

20 Lā' tuncan Jesús tzuculh cālacaquilhnī huan xalanī'n huan tamā'na cā'lacchicni' a'nlhā tlhualh lhūhua' lē'cnīn. Cālacaquilhnīh huan tachi'xcuui't como tū' ixtaxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. Lā' cāhuanilh:

21 —Xānti la'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín lā' xalanī'n nac Betsaida. Nalakaputzayā'tit porque tū' kalhlaka'ī'tit. Lej tlahuacanī't lē'cnīn na milaclhpu'nanca'n. Lā' palh ixcātlahuacancha' cahuā huā' tamā'na lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Tiro lā' nac Sidón, makāntza' ixtaxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n. Lā' xlaca'n ixtalhakā'lh tzi'tze'ke ixlu'xu'ca'n lā' ixcā'a'cpūmā'ca'ca lhca'ca'n lā' chuntza' ixtatasu'yulh que lej talakaputzalh ixpālacata ixtalacclē'i'ca'n.

22 Lā' iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', ā'chulā' nacācastigarlīyāni' hui'xina'n que xlaca'n xalanī'n nac Tiro lā' Sidón. 23 Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn. Tū' stū'ncua'. Napinā'tit nac pūpātīn. Palh ixcātlahuacancha' cahuā huan lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Sodoma a'ntū cātlahuacanī't

na milaclhpu'nanca'n, ixtaxtāpalilh ixtapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' Dios tū' ixmāspūtūlh huan cā'lacchicni'. ²⁴ Lā' iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', ā'chulā' nacācastigarlīyāni' hui'xina'n que xlaca'n xalanī'n nac Sodoma lā' ā'makapitzīn cā'lacchicni' pajtzu nac Sodoma —hualh Jesús.

Jesús hualh: Cata'ntit lā' quit na'iccāmājaxīyāni'

Lc. 10.21-22

²⁵ Lā' tuncan Jesús kalhtō'ka'lh lā' hualh:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn lā' nac ti'ya't. Icmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī como cāmāsu'ni'nī'ta' huan a'ntīn tasca'tcu'tun ū'tza' a'ntū ixcāmātzē'kni'nī'ta' huan a'ntī lej lakskalalhna'. ²⁶ Chuntza' tla'hua' chu a'nchī mintapuhuān.

²⁷ Lā' cāhuanilh huan tachi'xcu'huīt:

—QuinTāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' tintī' ca'tzī a'nchī huanī't ixO'kxa' Dios, xmān Dios xaTāta'. Lā' tintī' ca'tzī a'nchī huanī't quinTāta' Dios, xmān quit a'ntī ixO'kxa' icca'tzī. Nā nataca'tzī xlaca'n a'ntī na'iccāmālacsu'yu.

²⁸ Cata'ntit milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī u'cxca'tzīyā'tit que tzi'nca huan tūn tū' tzey a'ntūn tlahuanī'ta'ntit lā' palha' scujpā'na'ntit para namakapāxua'yā'tit Dios. Cata'ntit lā' quit na'iccāmājaxīyāni'.

²⁹ Caquilā'a'kahuāna'ni'uj lā' caquilāmaksca'tui. Līlacatzucu na'iccāhuanilē'nāni' lā' quit tū' icka'tla'jca'tzī. Lā' quit tzē icmātza'ta'ti mi'a'clhcunucca'n.

³⁰ Tū' jicslīhua' quilimāasca'tīn lā' tzē natlōkentaxtūyā'tit —hualh Jesús.

12

Huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan huan sca'txtunu'nī'n ta'ī'lh huan trigo

Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5

¹ Lā' ā'calīstān Jesús ixtlā'huantēlha nac cā'tacuxtu. Lā' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan ixuanī't. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n ix-tatzi'ncsa lā' tatzuculh ta'ī' macstina'j huan trigo lā' tahua'lh.

² Lā' a'xni'ca' huan fariseosnu' cālaktzī'lh, tahuanilh Jesús:

—Cala'ktzi'. Tascujmā'na misca'txtunu'nī'n lā' chuhua'j huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Moisés —tahuanilh.

³ Lā' Jesús cākalhtīlh lā' cāhuanilh:

—¿Chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntūn tlahualh David maktin huā? Ixtzi'ncsa xla' lā' a'ntū ixcātā'a'mā'. ⁴ Lā' tatanūlh na ixchic Dios lā' tahua'lh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūnicanī't Dios. Lā' tū' līmakuan ixtahua'lh huā'mā' pāntzi. Xmān huan curasna' tzē natahua'.

⁵ Lā' ¿chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit huan nac ley a'ntūn tzo'kli Moisés? Huan palh huan curasna' a'ntūn tascuja nac xaka'tla' lītōkpān pō'ktu tatlōkentaxtū ixlīlōtca'n. Lā' a'yuj tatlahua a'ntūn tū' līmakuan

tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, lā' tū' puhuancan palh xluca'n tatlahua talaclē'i'. Lā' tū' puhuancan palh xluca'n tū' ta'akahuāna'ni' huan ley. ⁶ Lā' iccāhuaniyāni' que huā'tzā' a'nan catīhuā a'ntī līhua'ca' tasqui'nī que huan xaka'tla' litokpān. ⁷ Hui'xina'n tū' mächekxīnī'ta'ntit a'ntū huanicu'tun a'nīhā tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Quit lej iclacasqui'n nacālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn lā' tū' tanto iclacasqui'n naquilā'a'ksajuī'yāuj huan animalhna”. Palh ixmächekxī'tit cahuā huā'mā' tachihuīn ixpālacata cālakalhu'mancan, tū' ixcālē'ksa'nīni'ntit quisca'txtunu'nī'n a'ntīn tū' tatlahuamā'na talaclē'i'. ⁸ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Huan chi'xcu' a'ntī ixpekescōhuanīt

Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11

⁹ Lā' tuncan Jesús taxtulh de a'ntza' lā' tanūlh nac lakatin ixlitokpānca'n israelitas. ¹⁰ Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixpekescōhuanīt. Lā' como ixputzamā'ca a'nchī nalē'ksa'nīni'ncan Jesús, kalhasqui'nīca:

—¿Chā makxtekcan namātzeyīcan huan ī'tza'ca' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Palh kalhatin de hui'xina'n ixka'lhī'tit mimboregoca'n a'ntū ixtojōlh huan nac pūlmā'n taponkni', ¿chā tū' ixmāxtutit a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¹² Lā' más ixta-palh kalhatin chi'xcu' que lakatin borrego. Chuntza' tzē tlahuani'can ā'kalhatin a'ntū xatzey lā' maktāyacan huan ā'kalhatin a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

¹³ Lā' tuncan huanilh huan chi'xcu':

—Castu'ncti mimpeken.

Lā' a'xni'ca' stu'ncli ixpeken, ixtzeyanī'ttza' lā' ixtā'chuntza' iXuani't kentin ixpeken. ¹⁴ Tuncan tataxtulh huan fariseosnu' lā' māni' ū'tunu'n tapāstacli a'nchī natalīmāmknīnī'n Jesús.

A'ntūn taquilhchā'lh ixpālacata Jesús

¹⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtapuhuamā'na, lā' a'lh ā'lacatin lā' līlhūhua' tastālani'lh. Lā' Jesús cāmātzeyīkō'lh huan ī'tza'ca'nī'n ¹⁶ lā' cāmāpa'ksīlh que tū' catahualh tichū ū'tza'. ¹⁷ Chuntza' tlhualh para natlōkentaxtū a'nchī a'cta'sana'lh huan profeta Isaías a'xni'ca' tzo'kli a'ntū hualh Dios:

¹⁸ Huā'mā' quintasācua' a'ntī iclacsacli lā' lej icpāxqui' lā' xla' lej quimakapāxuhua.

QuiEspíritu natā'a'n lā' nacāmāsu'ni' huan a'ntīn tū' israelitas a'nchī xa'nca na'iclacāxtlahuakō'.

¹⁹ Xla' tū' nalacaquilhnīnī'n lā' tū' nata'sa.

Lā' tū' palha' nachihuīna'n nac cā'tejen para que cuenta natlahuacan xla'.

²⁰ Xla' nacāmaktāya huan a'ntīn tū' lactli'hui'qui a'ntī hua'chi xkoli' a'ntū xmu'tcanī't.

Lā' tū' nacālakmaka'n huan a'ntīn tū' xa'nca takalhlaka'ī'.

Xlaca'n hua'chi pūmaksko a'ntūn tū' xa'nca maksko lā' slam slam la.

Nacāmaktāya hasta a'xni'ca' xla' nacāmāpa'ksīkō' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't nataka'lhīti para nacāmaktāya.

Chuntza' tzo'kli huan profeta Isaías.

Ixuanca'n palh Jesús ixlīscuja ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'

Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10

²² Lā' tuncan lē'ni'ca Jesús kalhatin chi'xcu' a'ntī lakatzī'n lā' kō'ko' ixuanī't porque ixka'lhī huan tlajana'. Lā' Jesús mātzeyīlh lā' xa'nca ixlaktzī'n lā' tzuculh chihuīna'n. ²³ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't talē'cnīlh lā' tahualh:

—¿Chā ū'tza' huā'mā' ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj?

²⁴ Lā' a'xni'ca' huan fariseosnu' takaxmatli huā'mā' tachi-huīn, tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan Beelzebú a'ntī xapuxcu' huan tlajana'nī'n. Lā' ū'tza' cālīmāxtuni'lh huan tlajana'nī'n.

²⁵ Jesús ixca'tzī a'ntū ixtapuhuamā'na lā' cāhuanilh:

—Palh huan pūchihuīna'nī'n tatapitzi lā' talāsta'la, tūla tamāpa'ksīni'n makān. Natalāmāspūtūkō'. Lā' palh xalanī'n lakatin cā'lacchicni' o lakatin familia tatapitzi lā' talātucsa, tū' catitatāyani'lh. ²⁶ Lā' palh ixlīmāpa'ksīn huan xapuxcu' tlajana'nī'n a'ntū iclīmāxtu ā'lakatin tlajana', chuntza' talacpitzī huan līmāpa'ksīn. Lā' tū' catitāyani'lh. ²⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit palh quit iccālīmāxtu huan tlajana'nī'n con ixlīmāpa'ksīn huan Beelzebú. Lā' ¿tichū ixlīmāpa'ksīn a'ntū cālīmāxtu huan tlajana'nī'n xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con hui'xina'n? Chuntza' māni' xlaca'n tamāsu'yu palh tū' stu'ncua' a'ntū quilālē'ksa'nīni'nāuj. ²⁸ A'ntū quit iccālīmāxtu huan tlajana'nī'n, ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. U'tza' huanicu'tun palh Dios cāmāsu'ni'yāni' a'nchīn tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²⁹ 'Tūla tanūcan para namakka'lhancan catūhuā na ixchic huan tli'hui'qui chi'xcu' palh tū' pū'la nachī'can huanmā' chi'xcu'.

³⁰ 'A'ntīn tū' tapa'ksīcu'tun con quit, xla' quintā'ca'tza. Lā' a'ntīn tū' quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

³¹ 'U'tza' iccālīhuaniyāni' palh tzē nacāmāspūtūnu'ni'can ixlīhuākca'n ixtalaclē'ī'ca'n tachi'xcuui't lā' chuxatū tū' tzey

a'ntün tahuan. Lā' palh catihuā nahuan que tū' tzey a'ntün tlahua huan Espíritu Santo, xla' tūlah catimāspütünü'ni'ca. ³² Lā' palh catihuā nalichihuīna'n contra huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, namāspütünü'ni'can. Lā' palh catihuā nahuan que tū' tzey a'ntün tlahua huan Espíritu Santo, xla' tū' catimāspütünü'ni'ca nīn huā'tzā' nac huā'mā' quilhtamacuj nīn a'ntza' nac ā'lakatin quilhtamacuj a'ntū namin —hualh Jesús.

Lilakapascan huan qui'hui' por ixtō'ca't

Lc. 6.43-45

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh tzey huan qui'hui', namāstā' tzey ixtō'ca't. Lā' palh tū' tzey huan qui'hui', tū' tzey nala ixtō'ca't. Chu a'nchī māstā' ixtō'ca't, chuntza' lilakapascan huan qui'hui'. ³⁴ Hui'xina'n hua'chi lūhua' a'ntün tzēhuanī't tasu'yu pero ka'lhī lilaknīn. ¿Chichū tzey nala huan tachihuīn a'ntū cāquilhtaxtuyāni' a'xni'ca' tū' tzey mintapāstacna'ca'n? Chu a'nchī pāstacā'tit, chuntza' nachihuīna'nā'tit. ³⁵ Tzey nala a'ntū nahuan kalhatin tzeyā chi'xcu' como tzey ixtapāstacna'. Lā' tū' tzey catihualh a'ntū nahuan kalhatin tū' tzeyā chi'xcu' como ko'hua'jua' ixtapāstacna'. ³⁶ Lā' iccāhuaniyāni' que namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios nacālacāxtlahuakō'. Lā' a'xni'ca' nala, maclacasqui'n ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't natahuani Dios tuchū xpālacata chuxatūyā tachihuīn a'ntū chu tlakaj tahualh. ³⁷ Chu a'nchī chihuīna'nī'ta'ntit, chuntza' nahuancan palh cātalīyāhuayāni' o palh lacuan hui'xina'n —hualh Jesús.

Tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh tasqui'ni'lh Jesús catlahualh lē'cnīn

Mr. 8.12; Lc. 11.29-32

³⁸ Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tahuanih Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', quina'n iclaktzī'ncu'tunāuj lakatin ka'tla' lē'cnīn para naquilāmālacstū'ncni'yāuj palh stu'ncua' Dios macamini'ta'ni'.

³⁹ Lā' Jesús cākalhtīl:

—Huan tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' tzey lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'cu'tun, xlaca'n tasqui'n lakatin ka'tla' lē'cnīn. Lā' xmān nacāmāsu'ni'can huan lē'cnīn hua'chi a'ntū pātle'keni'lh Jonás. ⁴⁰ Lakatu'tun chi'chini' lā' lakatu'tun tzī'sa Jonás ixtojōma' na ixchakān huan ka'tla' squī'ti' lā' xalakahuan taxtulh. Nā chuntza' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nā na'ictachoko lakatu'tun chi'chini' lā' lakatu'tun tzī'sa na ixchakān huā'mā' ti'ya't. ⁴¹ Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'can. Lā' a'xni'ca' nala huā'mā', xlaca'n a'ntī ixtahuī'lāna' huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nīnive natatāya lā' nacātalē'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n a'ntī hui'lāna'ntit

chuhua'j. Nacātalē'ksa'nīni'nāni' como xla'ca'n taxtāpalīlh ix-tapāstacna'ca'n a'xni'ca' milh Jonás lā' li'a'cta'sana'lh ixtachi-huīn Dios. Lā' hui'xina'n tū' xtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n a'xni'ca' quit ica'cta'sana'lh. Lā' quit ā'chulā' ictasqui'nī que Jonás. ⁴²Lā' nā huan reina a'nti ixmāpa'ksīni'n nac Saba natāya lā' nacālē'ksa'nīni'nāni' a'xni'ca' namīn huan chi'chini' a'ntū napūlacāxtlahuakō'. Nacālē'ksā'nīni'nāni' porque xla' kaxmatli a'ntū hualh Salomón. Makat ixuanī't ixchic huan reina lā' milh kaxmata Salomón. Quit ā'chulā' ictasqui'nī que Salomón lā' tū' quilākaxmatni'cu'tunāuj —hualh Jesús.

Ixpālacata huan tlajana' a'ntūn taspī'tli

Lc. 11.24-26

⁴³Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' lakatin tlajana' nataxtu de huan chi'xcu', nalatā'kchoko a'nlhā cā'scōhua lā' naputza a'nlhā najaxa. Lā' a'xni'ca' tū' nakaksa a'nlhā najaxa, napuhuan: ⁴⁴“Na'ictaspi'tchokopala a'nlhā ictaxtulh”. Lā' a'xni'ca' naquītaspi'ta, nakaksa huan chi'xcu' hua'chi lakatin chic a'ntū scaya'ncyā lā' xa'nca pa'lhnanca'nī't, lā' a'nlhā nīn tintī' a'nan. ⁴⁵Lā' tuncan na'a'n nacātē ā'kalhatojon tlajana'nī'n lā' más xaca'tzanca'tzīnī'n. Lā' ixlīhuākca'n natatanū natalatahui'la na ixchākān huan chi'xcu'. Lā' chuntza' más ko'hua'jua' nala huan chi'xcu' que a'xni'ca' ixka'lhī xmān kalhatin tlajana'. Lā' nā chuntza' nacāpātle'keni' xla'ca'n a'ntīn tū' tzey lā' tahui'lāna' chuhua'j.

Ixpālacata ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21

⁴⁶Lā' Jesús ixcātā'chihuīna'mā'cus huan tachi'xcu'huī't a'xni'ca' tachā'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn. Ixtatachoko kēpūn lā' ixtatā'chihuīna'ncu'tun Jesús. ⁴⁷Lā' huanica Jesús:

—Tayāna' kēpūn mintzī't lā' mintā'timīn lā' mat tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

⁴⁸Lā' Jesús kalhtīlh huan a'nti ixmāca'tzīnīnī't:

—¿Tichū quintzī't? Lā' ¿tichū quintā'timīn?

⁴⁹Lā' tuncan Jesús cāmacahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n lā' hualh:

—Huā' tamā'na, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn. ⁵⁰Lā' ixlīhuākca'n a'nti natatlahua a'ntū lacasqui'n quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' quintā'tin lā' ū'tza' quintzī't.

13

Huan cha'nāna'

Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8

¹Huā'mā' chi'chini' Jesús taxtulh de huan nac chic lā' a'lh na ixquilhtūn huan ka'tla' xcān. ²Lā' como lhūhua' tachi'xcu'huī't tatakēstokli a'nlhā ixuī', Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' tahui'lal. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't tatachokolh nac

huan ixquilhtūn huan xcān. ³ Lā' tuncan cāhuanilh a'ntū hua'chi litalacastuca para nacāmāsu'ni'. Chuntza cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin cha'nāna' lā' taxtulh nacha'nixti'ni'. ⁴ Lā' a'xni'ca' i'xua'ya'maka'mā'ixti'ni', makapitzīn tayujli nac tej. Lā' tamilh huan spūnnu' lā' tasacua'lh. ⁵ Lā' ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' a'nlhān tū'lhūhua'ixka'lhī huan ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' ti'ni' como tū'lhūhua'ixka'lhī huan ti'ya't. ⁶ Lā' a'xni'ca' chi'chini'lh, xachi'tin scōhualh como tūlah tlahualh ixtankāxē'k lā' tīlh. ⁷ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' huampala tayujli nac cā'lhtucū'nnu'. Lā' huan lhtucū'n tastacli lā' tamā'ktzī'lh. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey huan ti'ya't lā' lana'lh. Lā' makapitzīn ti'ni' tamāstā'lh cien lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh pu'xamacāuj. ⁹ Palh kaxpatnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit —hualh Jesús.

Jesús hualh a'chī' līmāsu'yulh a'ntū litalacastuca

Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10

¹⁰ Lā' tuncan i'sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' pō'ktu tā'mālacastuca' para nacāmāsu'ni'ya' huan tachi'xcuhuī't?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Dios cāmāscatīnī'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī'tixpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. Pero xlaca'n tūlah catitaca'tzīlh. ¹² Lā' huan a'ntū natakahlaka'ī', xlaca'n natasca'ta lā' chuntza' natamāchekxī lā' ā'chulā' natakahlaka'ī'. Pero huan a'ntūn tū' takahlaka'ī'cu'tun, xlaca'n tū' catitasca'tli lā' natapāzta'nkā a'ntū ixtaca'tzī. ¹³ U'tza' iccālīmāsu'ni' a'ntū tā'mālacastuccan. Xlaca'n talaktzī'n pero tū' tamāchekxī a'ntū huanīcu'tun a'ntūn talaktzī'n. Nā takaxmata pero tū' tamāchekxī a'ntūn takaxmata. ¹⁴ Chuntza' xlaca'n tatlōkentaxtū chu a'nchī hualh huan profeta Isaías a'nlhān tzo'kli chuntza':

Ixlīstu'ncua' que nakaxpa'tā'tit pero tū' catimāchekxī'tit.

Lā' ixlīstu'ncua' que nalaktzī'nā'tit pero tū' cuenta catitlahua'tit.

¹⁵ Huan tachi'xcuhuī't hua'chilh tū' taka'lhī ixtapāstacna'ca'n lā' cā'a'kachi'pacan lā' cālakachi'pacan.

Chuntza' tū' catitalacahuāna'lh lā' tū' catita'a'kahuāna'lh lā' tū' catitamāchekxīlh para nataxtāpalī huan ixtapāstacna'ca'n.

Lā' quit xa'iccāmāspūtu'ni'lh lā' xa'iccāmātzeyīlh.

Chuntza' tzo'kli Isaías a'nchī Dios hualh.

¹⁶ Lā' Jesús huampā:

—Līpāxuhua'yā'tit como tzē lacahuāna'nā'tit lā' tzē a'kahuāna'nā'tit lā' nā tzē namāchekxī'yā'tit. ¹⁷ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que huā' tamā'na a'ntū cālaktzī'mpā'na'ntit,

ũ'tza' ixtalaktzī'ncu'tun lhūhua' a'cta'sana'nī'n lā' lhūhua' tzeyā tachi'xcuui't lā' tū' talaktzī'lh. Lā' nā chuntza' huā' tamā'na a'ntū hui'xina'n kaxpa'tā'tit, ũ'tza' xlaca'n ixtakaxmatcu'tun lā' tū' takaxmatli.

Jesús mästū'ncli a'ntū huanicu'tun huan a'ntū tā'mālacastuccan
Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuhua'j cakaxpa'ttit a'ntū huanicu'tun huan a'ntū tā'mālacastuccan ixpālacata huan cha'nāna'. ¹⁹ Huan a'ntūn takaxmata a'nchī nala a'xni'ca' Dios namāpa'ksīni'n lā' tū' tamāchekxī, xlaca'n hua'chi huan ti'ni' a'ntū yujli nac tej. Namin huan ko'ti'ti' lā' nacāmāpātza'nkānī a'ntūn tasca'tli. ²⁰ Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli nac cā'chihuixni', ũ'tza' tasu'yu hua'chi huan a'ntūn takaxmata huan tachihuūn lā' lej talakatī. ²¹ Huā'mā' ti'ni' tū' ixka'lhī pūlh mā'n ixtankāxē'k lā' tū' tāyani'lh. Nā chuntza' huan tachi'xcuui't a'ntūn tū' xa'nca tamāchekxī, xlaca'n tū' makān tatāyani'. A'xni'ca' tapātī catūhuā o cāmacaputzacan por ixpālacata a'ntūn takalhlaka'ī'lh, tū'tza' talakatī lā' tamakxteka. ²² Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli nac cā'lhtucū'nnu', ũ'tza' tasu'yu hua'chi huan a'ntūn takaxmata lā' tamāchekxī. Pero lej tapāstaca a'nchī natatlaja ixlīhua'tca'n lā' a'nchī ricosnu' natalīla. Ixlīhuāk huā'mā' cāmāmakchuyī lā' tū' cāmāxteka natapāstaca a'ntūn takaxmatli. Tū'tza' tatasu'yu palh takalhlaka'ī' lā' ũ'tza' huā'mā' hua'chi a'xni'ca' huan lhtucū'n tamā'ktzī'lh huan ti'ni'. ²³ Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli a'nlhān tzey ti'ya't, ũ'tza' hua'chi huan a'ntūn takaxmata huan xatzey tachihuūn lā' tamāchekxī. Lā' xa'nca tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Ixlīhuākca'n taka'lhī a'ntū natalīmāpāxuhuī Dios lā' makapitzīn lej taca'tzī tamāpāxuhuī hua'chi huan ti'ni' a'ntū mästā'lh cien ixtō'ca't —hualh Jesús.

A'ntū lītālacastuca huan tūn tū' tzey ti'ni' a'ntū xua'ya'maka'nca a'nlhā cha'nca xatzey ti'ni'

²⁴ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksīkō' tachi'xcuui't nala hua'chi a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' cha'nli huan ti'ni' na ixtacuxtu. ²⁵ Lā' lakatin tzi'sa a'xni'ca' i'lhtatamā' huan chi'xcu', ixtā'ca'tza quīxua'ya'maka'lh huan tūn tū' tzeyā ti'ni'. ²⁶ Lā' a'xni'ca' i'stacmā'tza' huan tacha'ni' a'xni'ca' tasu'yulh huan tūn tū' tzey tacha'ni'. ²⁷ Lā' tuncan talakmilh ixtasācua'nī'n huan chi'xcu' lā' takalhasqui'nīlh huan ixpatronca'n: “¿Chā tū' huāk xatzey ti'ni' cha'nti na mintacuxtu? Lā' ¿chī līpu'nli huā'mā' tūn tū' tzeyā tacha'ni'?” ²⁸ Lā' huan patrōn cākalhtīlh: “Kalhatin quīntā'ca'tza quīntlahuani'lh huā'mā’”. Lā' tuncan huan tasācua'nī'n takalhasqui'nīlh: “¿Chā lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāpu'lhuyāuj huan tū' tzey chi'tin?” ²⁹ Lā' xla' cākalhtīlh:

“Tū', como lāsā' nacāpu'lhu'yā'tit nā huan xatzey tacha'ni'.
³⁰ Mejor nacāmakxtekāuj chu a'cxtim catastacli hasta a'xni'ca' na'ī'can. Lā' na'iccāhuani huan tasācua'nī'n a'ntī nata'ī' que pū'la natataya huan tū' tzey chi'tin lā' natachī' pixtunu' para nalhcuyucan. Lā' ā'calīstān nata'ī' huan xatzey tacha'ni' lā' natamāquī' na quimbodega”.

Tā'mālacastucca ixpālacata xati'ni' mostaza

Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19

³¹ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nchī natalīlhūhua'n a'ntī natakallhaka'ī' Dios, ū'tza' nala hua'chi lakatin ti'ni' de mostaza a'ntū cha'nli kalhatin chi'xcu' nac ti'ya't. ³² Huā'mā' ti'ni' stu'ncua' līhua'ca' xamactzi'na'j que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn ti'ni'. Lā' a'xni'ca' nastackō', lej ka'tla' nala hasta ixtā'chuntza' a'katin qui'hui'. Lā' huan spūnnu' natatlahua ixmāsekca'n na ixpekenī'n.

Tā'mālacastucca ixpālacata huan levadura

Lc. 13.20-21

³³ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nchī Dios nalīmāpa'ksīni'n nala hua'chi levadura a'ntū huan puscāt namojō nac maktu'tun xatapūlhcān harina. Lā' naxcu'tankō' huan tasquit.

Jesús līmāsu'yulh a'ntū lītalacastuca

Mr. 4.33-34

³⁴ Huāk huā'mā' Jesús cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't lā' cālītā'chihuīna'lh a'ntū tā'mālacastuccan. Lā' xmān chuntza' ixcā'tā'chihuīna'n. ³⁵ Chuntza' tlhualh lā' ū'tza' lītōkentaxtūlh a'ntū hualh huan profeta a'xni'ca' tzo'kli huā'mā':
 Na'iccālītā'chihuīna'nāni' huan a'ntūn tā'mālacastuccan;
 na'icuan catūhuā a'ntūn tatzē'knī't desde a'xni'ca' tzuculh huā'mā' quilhtamacuj.

Jesús māstū'ncli ixpālacata huan tū' tzey ti'ni'

³⁶ Lā' tuncan Jesús cāmakxtekli huan tachi'xcu'huī't lā' xla' tanūlh huan nac chic. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh lā' tahananilh:

—Caquilāhuanij tuchū huanicu'tun huan a'ntūn tā'mā'lacastucti huan tū' tzeyā ti'ni'.

³⁷ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Huan a'ntī cha'nli huan xatzey ti'ni', ū'tza' huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ³⁸ Lā' huan ixtacuxtu, ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj. Huan xatzey ti'ni' cāmālacastuca xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. Lā' huan a'ntūn tū' tzey ti'ni' cāmālacastuca xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con huan ko'ti'ti'. ³⁹ Huan tā'ca'tza a'ntī xua'ya'maka'lh huan tū' tzeyā ti'ni', ū'tza' māni' huan ko'ti'ti'. Lā' a'xni'ca' ī'can, ū'tza' huanicu'tun a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Lā' huan tasācua'nī'n a'ntī nata'ī'

huan chi'tin, ū'tunu'n huan ángeles. ⁴⁰ Lā' chu a'nchī nacātayacan huan tū' tzey chi'tin lā' nacālhcuycan, chu a'cxtim napātle'ke a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. ⁴¹ Huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāpa'ksī huan ixángeles para nacātaya ixlīhuākca'n huan a'ntīn tatlahua talaclē'i' lā' ixlīhuākca'n a'ntī tamāsu'ni' ā'makapitzīn natatlahua talaclē'i'. Lā' nacāmāxtukō' de a'nlhā xla' māpa'ksīni'n ⁴² lā' nacāmānū a'nlhā nacālhcuycan. A'ntza' natacalhuan lā' natalāxca ixtatzanca'n. ⁴³ Lā' xla'ca'n a'ntīn tatlahua ixlīmāpa'ksīn Dios, xla'ca'n natatasu'yu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Lā' lej tzēhuanī't natatasu'yu hua'chi a'xni'ca' lej xkaka huan chi'chini'. Palh kaxpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit —hualh Jesús.

A'ntū litalacastuca huan tumīn a'ntū ixmā'cnūcanī't

⁴⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Huan tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios cālīmāpa'ksī ixtachi'xcu'huī't tzē nalīmālacastuccan lhūhua' tumīn a'ntū mā'cnūcanī't nac ti'ya't. Lā' namin kalhatin chi'xcu' lā' nakaksa huā'mā' tumīn. Lā' xla' namā'cnūpala a'nlhā ixuī'. Lā' lej līpāxūj na'a'n nastā'kō' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī para natamāhua huā'mā' ti'ya't a'nlhā mā'cnūca huan tumīn.

A'ntū litalacastuca huan perla a'ntū lej tapala

⁴⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā huan tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios līmāpa'ksīni'n, ū'tza' hua'chi kalhatin tamāhuana' a'ntū cāputzatēlha chihuix xalactzey a'ntū huanican perlas lā' a'ntū nacāstā'. ⁴⁶ Lā' a'xni'ca' nakaksa lakatin a'ntū lej xatzey lā' lej tapala, nastā'kō' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī lā' na'a'n natamāhua huanmā' perla.

A'ntū litalacastuca huan pūxuākna'

⁴⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā a'nchī Dios cāmāpa'ksīkō' tachi'xcu'huī't ū'tza' hua'chi lakatin pūxuākna' a'ntū mojōcan nac mar lā' nacātaya tāpālhūhua' squī'ti'. ⁴⁸ Lā' a'xni'ca' tsuma huan pūxuākna', huan squī'ti'ni'nī'n natalē'n na ixquilhtūn mar lā' a'ntza' natatahui'la lā' natalacsaca huan squī'ti'. Huan xatzey squī'ti' nacāmojōcan nac chā'xta lā' huan a'ntūn tū' taka'lhī ixtapalh, nacāmaka'ncan. ⁴⁹ Chuntza' nala a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Natataxtu huan ángeles lā' nacālaclhmāxtu huan tū' tzey tachi'xcu'huī't na ixlac'hpu'nanca'n xalactzey. ⁵⁰ Lā' huan tū' tzey tachi'xcu'huī't nacāmānūcan a'nlhā nacālhcuycan lā' a'ntza' natacalhuan lā' natalāxca ixtatzanca'n —hualh Jesús.

Huan xasāsti' catūhuā ka'lhī ixtapalh lā' nā xakōlūhua' ka'lhī ixtapalh

51 Tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā māchekxīyā'tit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'?

Lā' xla'ca'n takalhtīlh:

—U'huē, Māpa'ksīni', iccāmāchekxīni'yāni'.

52 Lā' tuncan cāhuanilh:

—A'xni'ca' kalhatin xamākalhtō'kē'ni' huan ley nala quisca'txtunu', xla' nala hua'chi kalhatin patrón. Nala hua'chi kalhatin patrón a'ntū cāka'lhī lhūhua' maclacasqui' lā' ca'tzī a'xni'ca' minī'ni' namāxtu catūhuā xala' makān lā' a'xni'ca' minī'ni' namāxtu catūhuā a'ntū sāsti'cus para nacāmaktāya ixfamilia. Chuntza' nala kalhatin a'ntīn tū' namakxteka huan līmāasca'tīn a'ntū xakōlūhua' lā' xastu'ncua' lā' nā xla' nasca'ta quilīmāasca'tīn a'ntū xasāsti'.

Xalanī'n nac Nazaret talakmaka'lh Jesús

Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30

53 Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh ixlīhuākca'n huan a'ntū tā'mālacastuccan, a'lh ā'lacatin 54 lā' chā'lh nac Nazaret a'nlhā stacli. A'ntza' ixmāsu'yu na ixlītōkpānca'n israelitas. Lā' huan a'ntīn takaxmatli talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—Lā' huā'mā' chí'xcu', ¿lhachū sca'tli huā'mā' tapāstacna'?

¿Chichū tzē nacātlahua huā' tamā'na lē'cnīn? 55 U'tza' huā'mā' ixo'kxa' huan sitni' lā' nā María ixtzī't. Lā' ixtā'timīn cāhuanican Jacobo lā' José lā' Simón lā' Judas. 56 Lā' ixlīhuākca'n ixtā'timīn xapuscan nā huā'tzā' tahuilāna' na quilaclhpu'nanca'n. ¿Lhachū sca'tli ixlīhuāk huā'mā'?

57 Lā' chuntza' talakmaka'lh Jesús, pero xla' cāhuanilh:

—Kalhatin a'cta'sana' na'a'cnīni'ni'can chu xalhā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixchic lā' xalanī'n ixā'lacchicni' tū' catita'a'cnīni'ni'lh.

58 Lā' a'ntza' na ixā'lacchicni' tū' lhūhua' lē'cnīn tlahualh Jesús xmān porque tū' takahlaka'ī'lh.

14

A'nchī nīlh Juan huan Mā'kpaxīni'

Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9

1 Lā' huā'mā' quilhtamacuj Herodes gobernador ixuanī't huan nac estado de Galilea. Lā' māca'tzīnīca ixpālacata Jesús.

2 Lā' Herodes cāhuanilh ixpūchihuīna'nī'n:

—U'tza' huā'mā' Juan huan Mā'kpaxīni'. Lakahuanchokonī't ixlaclhpu'nanca'n nīnī'n. U'tza' līka'lhī līmāpa'ksīn a'ntū lītlahua huan lē'cnīn.

3 Herodes ixmāpa'ksīnī't que cachi'paca huan Juan lā' calē'nca nac pūlāchī'n para nachī'can. Chuntza' māpa'ksīlh ixpālacata huan Herodías a'ntū ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't.

4 Juan ixuanimā' Herodes:

—Tū' tzey a'nchī lī'pini'ya' huan Herodías hua'chi mimpuscāt.

⁵ Lā' ū'tza' Herodes ixlīmaknīcu'tun huan Juan pero cājcua'ni'lh tachi'xcuui't como xla'ca'n tapuhualh palh Juan ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

⁶ Lā' a'xni'ca' Herodes tlahuakō'lh ixcā'ta, tlahualh cā'tani'. Lā' ixtzu'ma'jāt Herodías lu'cxli na ixlacapūnca'n huan a'ntī ixcākantāyacanī't. Lej tanto makapāxualh huan Herodes ⁷ que lej huanilh palh ixmaxquī'lh huan tzu'ma'jāt chuxatū nasqui'ni'. ⁸ Lā' tuncan huan xatzī't maxquī'lh tapāstacna' lā' huan tzu'ma'jāt squi'ni'lh Herodes chuntza':

—Caquima'xqui' chuhua'j ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'. Calī'ta' nac lakatin pulātu.

⁹ U'tza' lilakaputzalh huan Herodes. Lā' como lej mālacnūni'canī't huan tzu'ma'jāt lā' como huan a'ntī ixcākantāyacanī't takaxmatli a'ntū ixuanicanī't, lā' ū'tza' huan Herodes līmāpa'ksīni'lh que camaxquī'ca. ¹⁰ Lā' chuntza' macā'lh huan līmāpa'ksīn huan nac pūlāchī'n lā' māmāyujūnīni'lh ixa'kxāk Juan. ¹¹ Lā' tuncan līmīnca huan a'kxāk nac lakatin pulātu lā' maxquī'ca huan tzu'ma'jāt lā' xla' macamaxquī'lh ixtzī't.

¹² Lā' tuncan tamīlh ī'sca'txtunu'nī'n Juan lā' talē'lh ixmacni' lā' tamā'cnūlh. Lā' ā'calīstān ta'a'lh tamāca'tzīnī Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil de chi'xcuui'n

Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14

¹³ Lā' a'xni'ca' māca'tzīnīca Jesús, xla' tojōlh nac lakatin barco lā' a'lh tintacut a'nlhā tintī' ixa'nan. Lā' a'xni'ca' ca'tzīca a'nlhā ixuī', lhūhua' tachi'xcuui't tataxtulh de ixā'lacchicni'ca'n lā' tastālani'lh catojon na ixquihltūn huan xcān. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de huan nac barco, cālaktzī'lh huan lhūhua' tachi'xcuui't lā' cālakalhu'malh. Lā' cāmātzeyīlh huan ī'tza'ca'nī'n a'ntī ixcālīmini'canī't.

¹⁵ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā', ī'sca'txtunu'nī'n Jesús talakmilh lā' tahuanilh:

—Kōtanūtza' lā' tū' nac cā'lacchicni' huā'tzā'. Cacāmacapi huan tachi'xcuui't para nata'a'n natatamāhua ixlīhua'tca'n nac huan cā'lacchicni'.

¹⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Tū' maclacasqui'n nata'a'n; cacāmhūi'tit hui'xina'n.

¹⁷ Lā' xla'ca'n tahuanilh:

—Quina'n tuntū' icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzi lā' tantu' squi'ti'.

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cacālī'ta'ntit.

¹⁹ Lā' tuncan cāmāpa'ksīlh que catatahui'lalh huan tachi'xcuui't nac cāseketni'. Lā' chu tuncan Jesús cātayalh huan macquitzis pāntzi lā' huan tantu' squi'ti' lā' talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios.

Lā' cāche'keni'lh huan pāntzi lā' huan squi'ti' lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamālacpitzilh na ixlac'hni'ca'n tachi'xcuui't. ²⁰ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't tahuā'yalh lā' taka'sli. Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh huan sca'txtunu'nī'n tamākēstokli lhūhua' xalacpitzin hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta de huan a'ntū a'katāxtūlh. ²¹ Lā' huan chi'xcuui'n a'ntīn tahuā'yalh xlaca'n lakaquitzis mil lā' nā tahuā'yalh puscan lā' camana'.

Jesús kalhtlā'hualh na ixkalhni' huan xcān

Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21

²² Lā' chu tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n cata-tojōlh huan nac barco lā' catapū'lani'lh tintacut huan mar līhuan xla' cāmacā'lh huan tachi'xcuui't. ²³ Lā' a'xni'ca' ixcāmacā'nkō'nī't, Jesús ixa'cstu tā'cxtunu'lh huan nac kēstīn para natā'chihuīna'n Dios. Lā' a'xni'ca' tzī'sualh, ixa'cstu ixuī' a'ntza' ²⁴ līhuan ī'sca'txtunu'nī'n ixtatētaxtumā'na huan nac xcān nac barco. Lā' lej ū'nulh lā' xasipej xcān ixtatā'kayāhuamā'na lā' tasno'kli huan barco. ²⁵ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, Jesús ixcālaktapajtzūtēlha xlaca'n. Ixkalhtlā'huantēlha huan xcān. ²⁶ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh kalhatin a'ntī ixkalhtlā'huantēlha huan xcān, cāmakē'klhalh lā' tajicuanī'lh lā' palha' tualh:

—¡Lakachuyayāuj!

²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cahuīxcāna'jca'tzītī lā' tū' cajicua'ntit. Xmān quit.

²⁸ Lā' tuncan Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', palh stu'ncua' hui'x, caquihua'ni' na'ickalhtlā' huan huan xcān para na'icpāxtokāni'.

²⁹ Lā' Jesús huanilh:

—Pues cata't.

Lā' tuncan Pedro tacutli de nac barco lā' tzuculh kalhtlā' huan huan xcān para napāxtoka Jesús. ³⁰ Lā' a'xni'ca' cuenta tlhualh huan palha' ū'ni', tajicua'lh lā' tzuculh tā'cnū lā' palha' hualh:

—¡Caquimāpūtaxtu, Māpa'ksīni'!

³¹ Lā' chu tuncan Jesús makachi'palh lā' huanilh:

—Xmān macsti'na'j kalhlaka'ī'ya'. ¿A'chī' tū' quilīpāhua'na'?

³² Lā' a'xni'ca' xlaca'n tatojōlh nac barco, ca'cs lalh huan ū'ni'. ³³ Lā' tuncan xlaca'n a'ntī ixtahui'lāna' nac barco tamācā'tanīlh Jesús lā' tualh:

—Stu'ncua' hui'x ixO'kxa' Dios.

Jesús cāmātzeyīlh huan ī'tzaca'nī'n xalanī'n nac Genesaret

Mr. 6.53-56

³⁴ Lā' ta'alh tintacut huan xcān lā' tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Genesaret. ³⁵ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't xalanī'n a'ntza' talakapasli Jesús,

tamāca'tzīnīni'lh chuxalhā nac huā'mā' ti'ya't. Lā' cālīmini'ca lhūhua' ī'tza'ca'nī'n a'nlhā ixuī' Jesús. ³⁶ Lā' tasqui'ni'lh que cāmakxtekli xmān ixtaxa'malh ixtampān ixlū'xu'. Lā' tatzeyalh ixlīhuākca'n a'ntīn taxa'malh.

15

A'ntū stu'ncua' makapāxuhua Dios

Mr. 7.1-23

¹ Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley talaktapajtzūlh Jesús. Ixtaminī'ta'ncha' de huan xcānsipej Jerusalén lā' takalhasqui'nīlh:

² —Lā' misca'txtunu'nī'n, ¿a'chī' tū' ta'a'kahuāna'ni' ixtalanānca'n huan xanapuxcu'nu' lītōkpān xalanī'n makāntza'? Tū' tamakacha'ka'n a'nchī maclacasquī'n a'xni'ca' natahuā'yan —tahuanilh.

³ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—Nā hui'xina'n, ¿a'chī' mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para nacātłōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n? ⁴ Dios hualh: “Nacā'a'kahuāna'ni'ya' mintāta' lā' mintzī't”. Lā' nā hualh: “Camāmaknīnī'nca huan a'ntū cāmacapūlhca ixtāta' o ixtzī't”. ⁵ Lā' hui'xina'n xtunc hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n māsu'yu'yā'tit palh kalhatin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī't: “Tūla icmaktāyayāni' como ixlīhuāk a'ntū icka'lhī icmālacnūni'nī'ttza' Dios”. ⁶ Lā' hui'xina'n māsu'yu'yā'tit que palh kalhatin chuntza' nahuan, tū'tza' maclacasqui'n xla' namaktāya ixtāta' o ixtzī't. Chuntza' hui'xina'n māpānū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natłōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n. ⁷ ¡Tlahua'pā'na'ntit lakatu' milacanca'n! Stu'ncua' a'nchī cālīchiuīna'ni' hui'xina'n huan profeta Isaías a'xni'ca' tzo'kli huā'mā':

⁸ Huā' tamā'na tachi'xcu'huī't xmān tahuan palh quinta'a'cnīni'ni' pero tū' tapāstaca a'ntū iccālīmāpa'ksīlh.

⁹ Chu tlakaj quintamāca'tanī como a'ntūn tamāsu'yu hua'chilh quilīmāpa'ksīn, ū'tza' xmān ixtapuhuanca'n huan chi'xcu'huī'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías a'nchī hualh Dios.

¹⁰ Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh huan tachi'xcu'huī't lā' cāhuanilh:

—Cakaxpa'ttit lā' camāchekxī'tit: ¹¹ Huan a'ntū naquilhtanū huan chi'xcu' tū' ū'tza' a'ntū nalīla ko'hua'jua'. Pero huan tūn tū' tzey tachihuīn a'ntū quilhtaxtu huan chi'xcu', ū'tza' nalīla ko'hua'jua'.

¹² Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh lā' tahuanilh Jesús:

—¿Chā ca'tzīya' palh cālīmakā'kchipina' huan fariseosnu' a'nchī hua'na'?

¹³ Lā' xla' cākalhtīlh:

—Chuxatūyā tī'ni' a'ntūn tū' cha'nli quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' napu'lhucan lā' con ixtankāxē'k. ¹⁴ Cacāma'kxtektit huan fariseosnu'. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n a'ntūn talē'n ā'makapitzīn lakatzī'nī'n. Lā' palh kalhatin lakatzī'n namakachi'palē'n ixtā'lakatzī'n, ixtu'ca'n natamokōsa a'nlhā ponknu'ncanī't.

¹⁵ Lā' tuncan Pedro huanilh Jesús:

—Caquilāhuaniuj a'ntū huanicu'tun huā'mā' a'ntū tā'mālacastucti.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā tū' māchekxī'yā'tit nīn hui'xina'n? ¹⁷ Ca'tzīyā'tit que chuxatū a'ntū naquincāquilhtanūyāni', ū'tza' nayuja na quimpānca'n lā' ā'calīstān nataxtu. ¹⁸ Lā' huan tachihuīn a'ntū naquincāquilhtaxuyāni', ū'tza' a'ntū pāstacnī'tauj pū'la. Lā' ū'tza' nalītasu'yu palh tzey quina'n o tū'. ¹⁹ Chu a'nchī pāstacna'n huan chi'xcu', chuntza' natlahua: namaknīni'n, o namakpuscatīni'n, o naka'lhī ixtatā'chihuīn, o naka'lhāna'n, o na'a'kxokonu'n, o na'a'ksa'nan. ²⁰ Huāk huā' tamā'na palh ixtlahualh cahuā huan chi'xcu', ū'tza' nalīla ko'hua'jua'. Pero palh nahuā'yan a'xni'ca' tū' makacha'ka'nī't chu a'nchī huan talanān, ū'tza' tūla nalīla ko'hua'jua'.

Huan puscāt a'ntī makatiyāti' kalhlaka'ī'lh Jesús

Mr. 7:24-30

²¹ Jesús taxtulh de a'ntza' lā' a'lh ā'lacatin a'nlhā tahuī'lāna' huan lakatu' cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' Sidón. ²² Lā' ixuī'lacha' kalhatin puscāt xala' nac huanmā' tī'ya't a'nlhā huanican Canaán. Xla' tū' israelita ixuanī't. Lā' lakmilh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj; caquilakalhu'ma'nti. Quintzu'ma'jāt ka'lhī huan tlajana' lā' lej palha' pātīni'n.

²³ Lā' Jesús nīn tuntū' kalhtīlh. Lā' tuncan tamilh ī'sca'txtunu'nī'n lā' tasqui'nli:

—Cama'capi huan puscāt a'jnanu' como quincāstālani'yāni' lā' ta'satēlha.

²⁴ Lā' tuncan Jesús hualh:

—Dios quimacaminī't para na'iccāmāpūtaxtū xmān a'ntī israelitas.

²⁵ Lā' huan puscāt laktapajtzūlh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

—¡Māpa'ksīni', caquimaktāya'!

²⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tū' līmakuan maklhtīcan ixlīhua'tca'n huan camana' lā' nacāmaxquī'can huan chichīn—chuntza' huanilh como huan

israelitas tū' ixta'a'cnīni'ni' huan a'ntūn tū' israelitas lā' ixcāmāpācuhi' chichīn.

²⁷ Lā' xla' huanilh:

—U'huē, ū'tza' icca'tzī, Māpa'ksīni'. Pero huan chichīn tzē natahua' huan lacpitzin a'ntū nataminācha' na ixmesa ixtēcu'ca'n.

²⁸ Tuncan Jesús kalhtīl:

—Lej kalhlaka'ī'ya', puscāt. Calalh hua'chi quisqui'ni'ya'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus tzeyalh ixtzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīl lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

²⁹ Lā' Jesús taxtulh de a'ntza' lā' tētaxtulh ixquilhtūn huan lago Galilea. A'calistān tā'cxtunu'lh nac kēstīn lā' a'ntza' tahui'lalh. ³⁰ Lā' līlhūhua' tachā'lh a'nlhā ixuī' lā' talīmini'lh lū'ntū'lani'nī'n lā' lakatzī'nī'n lā' kō'ko'nī'n lā' huan a'ntī macamōcho lā' lhūhua' ā'makapitzīn ī'tza'ca'nī'n. Cāmāpī'ca nac ti'ya't pajtzu ixtojon Jesús lā' xla' cāmātzeyīl ixlihuākca'n.

³¹ Lā' huan tachi'xcuhi't talē'cnīl a'nchīn tachihuīna'lh huan a'ntī kō'ko' ixtahuanī't lā' a'nchī tzey ixtalanī't ixmacanca'n huan macamōcho. Lā' huan lū'ntū'lanī'n xa'nca tatlā'hualh lā' huan lakatzī'nī'n talacahuāna'lh. U'tza' talilē'cnīl huan tachi'xcuhi't. Lā' tatzuculh tamācā'tanī Dios a'ntī nā ix-Diosca'n israelitas.

Jesús cāmāhuī'lh lakatā'ti' mil chi'xcuhi'n

Mr. 8.1-10

³² Lā' tuncan Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Iccālakahu'man huan tachi'xcuhi't. Tu'tuma'j'tza' quīntatā'lahui'lāna' huā'tzā' lā' tū'tza' taka'lhī a'ntūn tahua'. Lā' palh na'icmacā'n na ixchicca'n lā' tū' tahuā'yanī't, tzēlasā' nataxlejua'nan nac tej.

³³ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanilh:

—¿Chichū nalīka'lhīyāuj līhua't a'ntū natalīka'sa? Lej lhūhua' tachi'xcuhi't lā' tintī' lahuī' huā'tzā'.

³⁴ Lā' Jesús cākalhasqui'nīl:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtīl:

—Mactojon lā' makapitzīn ti'na'j squī'ti'.

³⁵ Lā' tuncan Jesús cāmāpa'ksīl que catatahui'lalh huan tachi'xcuhi't nac ti'ya't. ³⁶ Xla' cātayalh huan mactojon pāntzi lā' huan squī'ti' lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' chū tuncan cāmālacpitzini'lh lā' cāmāxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' xlaca'n cāmāxquī'lh huan tachi'xcuhi't. ³⁷ Lā' ixlihuākca'n tahuā'yalh lā' taka'sli. Lā' ā'calistān xalacpitzin a'ntūn ta'a'katāxtūl cāmātzumalh pātojon chā'xta. ³⁸ Huan a'ntūn tahuā'yalh, xlaca'n lakatā'ti' mil chi'xcuhi'n. Lā' nā tahuā'yalh puscan lā' camana'. ³⁹ Lā' ā'calistān Jesús cāmācā'lh huan tachi'xcuhi't lā' tojōlh huan nac barco lā' a'lh nac lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Magdala.

16

Huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu' tasqui'nli lē'cnīn
Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56

¹ Huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu' talaka'lh Jesús. Lā' como ixtalīlaktzī'ncu'tun, tasqui'nli lakatin lē'cnīn a'ntū lītasu'yu que Jesús xala' nac a'kapūn. ² Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'xni'ca' tā'cnūmā' huan chi'chini', hui'xina'n hua'nā'tit: “Tū' catimilh xcān como spi'nenke' huan a'kapūn”. ³ Lā' palh tzi'sāt, hua'nā'tit: “Chuhua'j namin xcān como spi'nenke' huan a'kapūn lā' pucusī'”. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Tzē naquilhchipinā'tit palh namin xcān a'xni'ca' laktzī'nā'tit huan a'kapūn. Lā' a'yuj laktzī'nā'tit huan lē'cnīn a'ntū ictlahua, pero tū' kalhlaka'ī'yā'tit que Dios quimacamilh. ⁴ Huan tachi'xcuui't a'ntūn tahui'lāna' chuhua'j tū' tzey lā' tū' takalhlaka'ī' lā' xlaca'n tasqui'n lē'cnīn. Lā' tū' nacāmāsu'ni'can lē'cnīn; xmān naquimpātle'keni' hua'chi a'ntū pātle'keni'lh huan Jonás —hualh Jesús.

Lā' cāmakxtekli lā' a'lh.

Jesús cāmāsu'ni'lh ī'sca'txtunu'nī'n que catatamaktaka'lhli
huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'

Mr. 8.14-21

⁵ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh tintacut huan lago, tū' talē'lh pāntzi. Tapātza'nkālh. ⁶ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lh tit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'.

⁷ Huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talāhuani:

—Chuntza' hualh como tū' limiuj pāntzi.

⁸ Lā' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtalāhuanimā'na lā' cāhuanilh:

—¿A'chī' cāpāta'layāni' expālacata huan pāntzi a'ntūn tū' līta'ntit? ¡Xmān macsti'na'j kalhla'ka'ī'yā'tit! ⁹ ¿Chā tūna'j machekxī'yā'tit? ¿Chā tū'tza' pāstacā'tit huan macquitzis pāntzi a'ntū iccāmālacpitzini'lh na ixlaclhpu'nanca'n lakaquitzis mil chi'xcuui'n? Lā' ¿lhām pālā't chā'xta cālīmātzumaca huan xalacpītzin? ¹⁰ Lā' capāstactit huan mactojon pāntzi a'ntū iccāmālacpitzini'lh na ixlaclhpu'nanca'n huan lakatā'ti' mil chi'xcuui'n. Lā' ¿lhām pālā't chā'xta cālīmātzumaca huan xalacpītzin? ¹¹ ¿A'chī' tū' māchekxī'yā'tit palh tū' xa'icuanicu'tun pāntzi a'xni'ca' iccāhuanini' ixtamaktaka'lh tit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'?

¹² Lā' tuncan tamāchekxīlh que Jesús tū' ixcāhuaninī't que ixtamaktaka'lhli huan ixlevadura pāntzi. Ixcāhuanicu'tun palh ixtamaktaka'lhli ixlīmāasca'tīnca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'.

Pedro hualh palh Jesús ū'tza' huan Cristo
Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21

¹³ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh a'nlhā huanican Cesarea de Filipo, cākalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lā' huan tachi'xcu'huī't, ¿chichū tahuan quimpālacata quit a'ntī huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n?

¹⁴ Xlaca'n takalhtīlh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni'. Lā' ā'makapitzīn tahuan palh hui'x huan Elías. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x Jeremías o ā'kalhatin a'cta'sana'.

¹⁵ Lā' tuncan cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chī hua'nā'tit? ¿Tichū quit?

¹⁶ Lā' tuncan Simón Pedro huanilh:

—Hui'x huan Cristo a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj lā' ixO'kxa' huan scana'nca Dios.

¹⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Līpāxūj hui'x, Simón ixo'kxa' Jonás. Huā'mā' tapāstacna' tū' tamāsu'ni'ni' chi'xcu'huī'n. Xmān Dios māca'tzīnīni'.

¹⁸ Lā' quit icuaniyāni' que hui'x Pedro lā' ū'tza' mintacuīni' huanicu'tun “chihuix”. Lā' hui'x nala hua'chi huan chihuix a'ntū xalītzucuni' huan quilītokpān. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chuntza', tū' caticātlajaca; nīn huan līnīn tūla nacātlaja.

¹⁹ Quit na'icmaxquī'yāni' līmāpa'ksīn lā' nacāmāpa'ksī'ya' xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. Lā' a'ntū hui'x makxteka tlahuacan na ixlac'hpu'nanca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nac a'kapūn nā chuntza' nahuacan. Lā' a'ntū hui'x tū' makxteka tlahuacan na ixlac'hpu'nanca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nac a'kapūn nā chuntza' nahuacan.

²⁰ Lā' tuncan Jesús cāmāpa'ksīlh ī'sca'txtunu'nī'n que tū' cati-tahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo a'ntī ixka'lhīmā'ca.

Jesús hualh ixpālacata a'nchī nanī

Mr. 8.31—9.1; Lc. 9.22-27

²¹ Lā' tuncan Jesús tzuculh cāmāsu'ni' ī'sca'txtunu'nī'n chuntza':

—Maclacasqui'n na'ica'n nac Jerusalén. Lā' a'ntza' huan xanapuxcu'nu' lītokpān lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley, xlaca'n lej naquin-tamāpātīnī. Lā' naquintamaknī. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko.

²² Lā' tuncan Pedro lē'lh lacachuna'j lā' tzuculh tā'lāsta'la lā' tzē'k huanilh:

—īMāpa'ksīni', tū' camakxtekli Dios! ¡Tū' catipātle'keni'ni' chuntza'!

²³ Pero Jesús talakspi'tli lā' huanilh Pedro:

—¡Catakēnu'! Hui'x puhua'na' hua'chi huan ko'ti'ti'. Lā' hui'x quimāmakchu'yī'ya'. Hui'x tū' puhua'na' hua'chi Dios lacasqui'n; puhua'na' chuntza' hua'chi chi'xcu'huī'n tapuhuan.

24 Lā' tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' pāstaca xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhuān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquistālani'lh. 25 Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacuj para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj natanī por quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. 26 Lā' palh huan chi'xcu' ixtlajalh cahuā ixlīhuāk xala' huā'mā' quilhtamacuj, tuntū' ixtapalh palh tū' ka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. Tū' a'nan a'ntū xla' tzē namāstā' para naka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. 27 Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' na'icmimpala con ixlīmāpa'ksīn xaTāta' lā' lej na'icxkaka hua'chi quinTāta' nac a'kapūn lej xkaka. Lā' naquin-tatā'min qui'ángeles. Lā' a'xni'ca' na'icmin, chā'tunu' namāpala chu a'nchī tlahuanī't palh tzey o tū' tzey. 28 Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan makapitzīn a'ntīn tahuilāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xlaca'n tū' catitanilh a'xni'ca' tūna'j naquilaktzī'ncan quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'xni'ca' na'icmimpala para na'icmāpa'ksīni'n.

17

Textāpalīlh Jesús lā' xtunc a'nchī tasu'yulh

Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36

1 Lā' ixlīlakachāxan chi'chini' a'xni'ca' Jesús cālē'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan a'ntī ixtā'tin Jacobo lā' a'lh. Xmān ixkalhatā'ti'ca'n ta'a'lh nac lakatin kēstīn tālmā'n lā' tā'cxtulh. 2 Lā' a'ntza' taxtāpalīlh Jesús lā' xtunc ixtasu'yu na ixlacapūnca'n. Ixlacan Jesús lā' ixlu'xu' taxkakalh hua'chi xkaka huan chi'chini'. 3 Lā' chu tuncan cātasu'yuni'lh Moisés lā' Elías a'ntī ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. 4 Lā' tuncan Pedro huanilh Jesús:

—Māpa'ksīni', xalītzey hui'lāna'uj huā'tzā'. Palh lacasqui'na', quina'n na'icyāhuayāuj lakatu'tun mū'xta'ka'. Lakatin nala mila' lā' lakatin nala ixla' Moisés lā' ā'lakatin nala ixla' Elías.

5 Ixchihuīna'mā'cus Pedro lā' milh lakatin poklhnu' a'ntū slamama lā' cālītamacxti'li'lh. Lā' kaxmatca lakatin tachihuīn nac poklhnu' lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'. Lā' xla' lej quimakapāxuhua. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

6 A'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n takaxmatli huā'mā' tachihuīn, lacataj tatamā'lh lā' lej tajicua'lh. 7 Lā' tuncan Jesús cālaktapajtzūlh lā' cāxa'malh lā' cāhuanilh:

—Catāquī'tit lā' tū' cajicua'ntit.

8 Lā' a'xni'ca' tatāquī'lh lā' talaktzī'lh, nīn tintī' ixa'nan, xmān Jesús.

⁹ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na na ixtatokopūn huan kēstīn, Jesús cāmāpa'ksīlh:

—Tū' catihua'ni'tit nīn tintī' a'ntū laktzī'ntitcus. Tū' catihua'ntit hasta a'xni'ca' tū' nalakahuanchoke de na ixlacihpu'nanca'n nīnī'n huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n.

¹⁰ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh Jesús:

—Lā' ¿a'chī' tahuan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley palh huan Elías ka'lhī napū'lani' huan a'ntī Dios namacamin'?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' huā'mā'. Pū'la namin Elías lā' nacāxtlahuakō' ixlihuāk. ¹² Lā' iccāhuaniyāni' palh milhtza' huan Elías lā' tū' lakapascanī't. Tū' ta'a'kahuāna'ni'lh lā' tamaknīlh. Lā' nā chuntza' huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n namāpātīnīcan ixpālacatata'n xla'a'n —cāhuanilh.

¹³ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n tamāchekxīlh que a'xni'ca' Jesús hualh ixmini'ttza' Elías, ixlīchihuīna'mā' Juan huan Mā'kpaxīni'.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43

¹⁴ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā ixtahui'lāna' huan tachi'xcu'huī't, kalhatin chī'xcu' laktapajtzūlh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

¹⁵ —Māpa'ksīni', calakalhu'ma'nti quincaman. Lej xtacnānī lā' lej palha' pātīni'n. Maklhūhua'tza' tapū' nac macscut o tojō nac xcān. ¹⁶ Iccālīmini'lh misca'txtunu'nī'n pero tūlah tamātzeyīlh.

¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' xa'nca pāstacna'nā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'yā'tit! ¿Hasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāchekxī'yā'tit? Lā' ¿hasta lhānīn na'iccātāyani'yāni' hui'xina'n a'nchī huanī'ta'ntit? Caquilī'ta'ni' huan ka'hua'chu.

¹⁸ Lā' tuncan Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' tuncan taxtuni'lh huan ka'hua'chu. Lā' chu līmaktin tzeyalh.

¹⁹ Lā' ā'calīstān huan sca'txtunu'nī'n ixa'cstuca'n ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' tūlah quina'n icmāxtuni'uj huan ka'hua'chu huan tlajana'?

²⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Como hui'xina'n tū' lej kalhlaka'ī'yā'tit. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Palh kalhlaka'ī'yā'tit con ixlihuāk mi'a'clhcunucca'n a'yuj tzucupā'na'ntitcus kalhlaka'ī'yā'tit, tzē ixua'ni'tit huā'mā' kēstīn: “Catapānu' de huā'tzā' lā' capit ā'lacatin”, lā' huan kēstīn natapānū. Tū' a'nan nīn tuntū' a'ntūn tūla catitlahua'tit palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit.

21 Huan tlajana' hua'chi huā'mā' tūla māxtucan. Xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración lā' palh nalihui'līyā'tit namakxtekā'tit de nahuā'yanā'tit.

Huampala Jesús hualh a'nchī nanī

Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45

22 Līhuan ixtalatlā'huantēlha nac estado de Galilea, Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Naquimacamāstā'can quit, huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, lā' naquimacamaxquī'can ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n.

23 Lā' xlaca'n naquintamaknī pero ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko —cāhuanilh.

Lā' huā'mā' tachihuīn lej cāmālakaputzīlh xlaca'n.

A'nchī Jesús līmāpalalh ixcuota huan lītokpān

24 Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh huan nac cālacchicni' Capernaum, talakmilh Pedro huan a'ntī ixtamātā'jīni'n ixpālacata lītokpān. Lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Chā tū' māpala ixcuota lītokpān mimākalhtō'kē'ni'?

25 Lā' Pedro cākalhtīlh:

—U'huē, māpala.

Lā' tuncan a'xni'ca' Pedro tanūlh huan nac chic, Jesús pū'la chihuīna'lh lā' huanilh:

—¿Chī puhua'na', Simón? Huan reyes xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj, ¿tichū cāmātā'jī huan impuesto lā' huan cuota? ¿Chā cāmātā'jī huan a'ntīn tatapa'ksī con xlaca'n o cāmātā'jī huan makatiyāti'?

26 Lā' Pedro kalhtīlh:

—Mātā'jīcan huan makatiyāti'.

Lā' Jesús huanilh:

—Lā' tū' tamāpala xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con huan rey. Lā' quinTāta' nac a'kapūn hua'chi huan rey. Lā' quina'n tapa'ksīyāuj con xla'. 27 Lā' como tū' cāmākā'kchā'ncu'tunāuj a'ntīn tamātā'jīni'n, capit huan nac lago lā' camojo' milīmā'kslokotuī'n. Lā' huan squi'ti' a'ntū pū'la namācutuya', namākalhpitziya' lā' nakaksa' lakatin tumīn. U'tza' na'a'cchā'n para huan cuota. Calī'pi lā' nalīmāpala'ya' para quintu'ca'n.

18

Tuyā chi'xcu' līhua'ca' tasqui'nī

Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48

1 Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū līhua'ca' tasqui'nī a'nīhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk?

2 Lā' tuncan Jesús māta'sīlh kalhatin ti'na'j ka'hua'chu lā' yāhualh na ixlaclpu'nanca'n 3 lā' hualh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Palh hui'xina'n tū' taxtāpalī'yā'tit lā' nala'yā'tit hua'chi kalhatin ti'na'j ka'hua'chu, tū' catitanū'tit a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk. ⁴ Lā' chuntza' chuxatī a'ntī lihua'ca' tasqui'nī a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk, ū'tza' huā'mā' a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzī lā' nakalhlaka'ī' hua'chi camana' takalhlaka'ī'. ⁵ Lā' chuxatī a'ntīn tapa'ksī con quit lā' ū'tza' nalīpāxqui' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'yā, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh ixquimpāxqui'lh.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn tamā'a'kxokotlahuī talaclē'i' ā'makpitzīn

Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2

⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh catīhuā chihuīna'maxqui' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu a'ntī quinkalhlaka'ī' lā' ū'tza' huan ka'hua'chu nalītlahua talaclē'i', huā'mā' chi'xcu' tū' tzey. Xalitzey palh pū'la ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin ka'tla' chihuix lā' ixmojōca nac mar a'nlhā lej pūlh mā'n para que najicsua'. Chuntza' tūlalh ixa'kxokolh huan ka'hua'chu. ⁷ jXānti tala tachi'xcu'huī't xalanī'n huā'mā' quīlhtamacuj ixpālacata huan tū' tzey a'ntū cālīlaktzī'n! Pō'ktu a'nan a'ntū nacāmātonkopū tachi'xcu'huī't. Pero jxānti tala xlaca'n a'ntīn tamātonkopū ā'makapitzīn lā' tamātlahuī talaclē'i'!

⁸ 'Lā' chuntza' palh ixtlahua' talaclē'i' ixpālacata mimacan o ixpālacata mintojon, mejor ixmacacā'taya'ca' o ixtantucā'taya'ca' lā' tū' ixtlahua' talaclē'i' ixpālacataca'n mimacan o mintojon. Lihua'ca' tzey palh naka'lhī'ya' minquilhtamacuj para pō'ktu a'yuj macamōcho hui'x; lā' tū' tzey palh namacapinca'na' nac macscut para pō'ktu. ⁹ Lā' palh milakastapun nalaktzī'n catūhuā lā' chuntza' natlahuacu'tuna' a'ntūn tū' tzey, tū' catitlahua' a'ntū lacasqui'n milakastapun. Mejor ixmā'xtu lā' ixmaka' lā' tū' ixtlahua' talaclē'i' ixpālacata milakastapun. Lihua'ca' tzey palh naka'lhī'ya' minquilhtamacuj para pō'ktu a'yuj lakaxō'ko' hui'x; lā' tū' tzey palh namacapinca'na' nac macscut para pō'ktu con lakatu' milakastapun —hualh Jesús.

A'ntū lītalacastuca huan borrego a'ntū ixtza'nkānī't

Lc. 15.3-7

¹⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' catilakmaka' nīn kalhatin ti'na'j ka'hua'chu. Iccāhuaniyāni' que nac a'kapūn ixángelesca'n huan camana' pō'ktu tatāya na ixlacapūn quinTāta' xala' nac a'kapūn. ¹¹ Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' icmilh iccāmāpūtaxtū huan a'ntīn tū' ixtaka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Xlaca'n hua'chi borregos a'ntū xatza'nkān ixtahuanī't.

¹² ¿Chichū puhua'nā'tit? Palh kalhatin chi'xcu' cāka'lhī cien borregos lā' palh lakatin natza'nkā, ¿tuchū natlahua? Nacāmakxteka huan ā'makapitzīn noventa y nueve a'nlhā tahuā'yamā'na nac cā'seketni'. Lā' na'a'n naputza huan borrego a'ntūn tza'nkāl. ¹³ Lā' a'xni'ca' nakaksa, stu'ncua' lihua'ca' nalipāxuhua ixpālacata huā'mā' borrego a'ntū kaksli que ā'makapitzīn huan noventa y nueve a'ntūn tū' tatza'nkāl. ¹⁴ Lā' minTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' tū' lacasqui'n natza'nkā nīn kalhatin ti'na'j ka'hua'chu. Lacasqui'n nataka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu —hualh Jesús.

Jesús māsu'yulh que tasqui'nī natalāmāspūtūnu'ni' a'ntīn takalhlaka'ī'

Lc. 17.3

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh mintā'tin tlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, catā'chihuīna' ixa'cstu lā' namāca'tzīnī'ya'. Palh xla' cuenta tlahua, chuntza' hui'x maktāyani'ta' para que tū' natlahuapala a'ntūn tū' tzey.

¹⁶ Pero palh mintā'tin tū' cuenta tlahua a'xni'ca' tā'chihuīna'na', cacāmāta'si' ā'kalhatin ā'kalhatu' a'ntī nacātā'lakpina' lā' natakaxmata tuchū ixpālacata litā'chihuīna'na' mintā'tin.

¹⁷ Lā' palh tūna'j cuenta tlahua, nacāhuani'ya' xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī' a'xni'ca' tatakēstoka. Lā' palh nīn chuntza' tū' cuenta natlahua, maclacasqui'n nalaktzī'na' hua'chi kalhatin a'ntīn tū' kalhlaka'ī' Dios o hua'chi kalhatin a'kxokonu' mātā'jīni' de impuestos.

¹⁸ 'Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū hui'xina'n tū' namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn. Lā' a'ntū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn.

¹⁹ 'Nā iccāhuanipalayāni' que palh kalhatu' de hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't lā' chu a'cxtim puhua'nā'tit a'ntū nasqui'ni'yā'tit Dios a'xni'ca' nakalhtō'ka'yā'tit, quinTāta'ca'n Dios xala' nac a'kapūn nacāmāxqui'yāni' a'ntū squi'ni'yā'tit.

²⁰ Lā' chuntza' a'nlhā natatakēstoka kalhatu' o kalhatu'tun por quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlaclhpu'nanca'n —hualh Jesús.

²¹ Lā' tuncan Pedro laktapajtzūlh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿lhā maklā't na'icmāspūtūnu'ni' quintā'tin a'xni'ca' naquintlahuani' a'ntūn tū' tzey? ¿Chā maktojon na'icmāspūtūnu'ni'?

²² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Quit tū' icuaniyāni' xmān maktojon; quit icuaniyāni' maklhūhua' namāspūtūnu'ni'ya', hasta maktu'tumpu'xamacāj por maktojon.

Jesús cāhuanilh a'ntū litalacastuca huan tasācua' a'ntīn tū' māspūtūnu'ni'lh ā'kalhatin

²³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' chuntza' a'nchī Dios nalīmāpa'ksīni'n tzē natā'mālacastuccan hua'chi kalhatin rey a'ntī cāmāpalacu'tulh ixtasācua'ni'n. ²⁴ Ixtzucumā'cus a'xni'ca' līmini'ca kalhatin a'ntī ixlaclē'ni' lej lhūhua' tumīn. ²⁵ Lā' como huan tasācua' tū' ixka'lhī a'ntū nalīmāpala, huan rey māpa'ksīlh cacāstā'maxquī'ca ā'kalhatin ixtēcu' huan tasācua' lā' xpuscāt lā' ixcamana' lā' ixlīhuāk a'ntū ixka'lhī. Lā' chuntza' ixa'nan a'ntū nalīmāpala a'ntū ixlaclē'n. ²⁶ Lā' tuncan huan tasācua' tatzokostani'lh ixpatrón lā' squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma', quimpatrón, lā' na'icmāpalana'ni'kō'yāni'”. ²⁷ Lā' huan ixpatrón lakalhu'malh lā' māspūtūnu'ni'lh ixtalaclē'i' lā' makxtekli ca'a'lh.

²⁸ Lā' xmān taxtulh huan tasācua' lā' pāxtokli ixtā'tasācua' a'ntī ixlaclē'ni' xmān macsti'na'j tumīn. Lā' tzuculh pixpi'ta' lā' huanilh: “¡Caquimā'pala'ni' a'ntū quilaclī'pini'ya!” ²⁹ Lā' tuncan huan a'ntī ixtā'tasācua' tatzokostani'lh lā' squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma' lā' na'icmāpalana'ni'yāni'”. ³⁰ Lā' huan ā'kalhatin tū' lacasqui'lh lā' mālacapū'lh lā' māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n hasta namāpalakō' huan talaclē'i'. ³¹ Lā' ā'makapitzīn tasācua'ni'n lej tamāmakchuyīlh a'xni'ca' talaktzī'lh a'nchīn tlhualh ixtā'tasācua'. Lā' ta'a'lh tamāca'tzīnikō' ixpatronca'n a'nchī pātē'kelh. ³² Lā' tuncan huan patrón mātā'satīnīni'lh ixtasācua' lā' huanilh: “¡Hui'x ca'tzanca'tzīni'yā tasācua'! Quit icmāspūtūnu'ni'kō'ni' ixlīhuāk huanmā' mintalaclē'i' como quisqui'ni'. ³³ Nā hui'x ixlakalhu'ma' mintā'tasācua' chu a'nchī quit iclakalhu'mani'”. ³⁴ Lā' tanto a'kchā'lh huan ixpatrón que māpa'ksīni'lh que namāpātīnīcan nac pūlāchī'n hasta a'xni'ca' namāpalakō' ixlīhuāk a'ntū ixlaclē'ni'.

³⁵ Lā' Jesús a'xmān hualh:

—Nā chuntza' quinTāta' xala' nac a'kapūn nacātlahuani'yāni' palh hui'xina'n tū' cāmāspūtūnu'ni'yā'tit mintā'tinca'n con tapāxuhuān.

19

Jesús māsu'yulh que tū' tzey makxtekan huan puscāt

Mr. 10.1-12; Lc. 16.18

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús chihuīna'nkō'lh, taxtulh de nac Galilea lā' a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea. U'tza' a'ntū hui'lacha' tintacut huan pūxka Jordán, a'ntza' na ixquilhtūn a'nlhā tā'cxtuyacha' huan chí'chīni'. ² Līlhūhua' tastālani'lh lā' xla' cāmātzeyīlh ixlīhuākca'n a'ntza'.

³ Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' talaktapajtzūlh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' ū'tza' talīkalhasqui'nīlh:

—¿Chā tzē makxtekan quimpuscātca'n lā' xapacan ix-tacuīni' ixpālacata chuxatūya catūhuā?

⁴Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: “Dios cātlahualh chi'xcu' lā' puscāt”. Lā' chuntza' tlahualh a'xni'ca' tzuculh huā'mā' quilhtamacuj.

⁵Nā huan: “U'tza' nacālimakxteka ixtāta' lā' ixtzī't kalhatin chi'xcu'. Lā' natā'takēxtimī ixpuscāt lā' ixtu'ca'n natala hua'chilh xmān kalhatin”. ⁶Chuntza' tū'tza' kalhatu' xla'ca'n; xmān kalhatin. Lā' chuntza' tū' limakuan palh chi'xcuhi'n cālāmāmakxtekē a'ntī Dios cātlahualh chu lakatin.

⁷Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' māpa'ksīlh Moisés que catzo'kca ca'psnat lā' chuntza' tzē namakxtekāuj quimpuscātca'n?

⁸Lā' Jesús cāhuanīlh:

—Chuntza' tlahualh Moisés ixpālacata mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Tū' chuntza' ixuanī't a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. ⁹Lā' quit iccāhuaniyāni' que chu a'ntī namakxteka ixpuscāt lā' palh xla' tū' ka'lhī ixtatā'chihuīn, lā' palh natā'tapūchahua ā'kalhatin puscāt, huā'mā' chi'xcu' makpuscātīni'n. Lā' huan a'ntī natā'tapuchahua kalhatin puscāt a'ntī makxtekanī't, nā xla' makpuscātīni'n.

¹⁰Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanih:

—Palh chuntza' naquincāpātle'kenī'yāni' ixpālacata quimpuscātca'n, tū' quincāminī'ni'ya'ni' natapūchahuayāuj.

¹¹Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Ixlihuākca'n tūla catitamāchekxīlh huā'mā'. Xmān tamāchekxī xla'ca'n a'ntī Dios nacāmāsu'ni'. ¹²Huan a'ntīn tū' tapūchahua ca'tzī a'chī' tū' catitapūchahualh. A'nan a'ntī ixlaktaca'n tū' catitapūchahualh; ā'makapitzīn tū' catitapūchahualh ixpālacata a'ntū cātlahuani'ca ixmacni'ca'n, lā' ā'makapitzīn tū' catitapūchahualh como tatā'scuju'tun Dios. A'ntīn tzē namāchekxī huā'mā', camāchekxīlh.

Jesús cāsicua'lanālīlh huan camana'

Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17

¹³Lā' tuncan cālīmini'ca Jesús makapitzīn camana' para nacā'a'cpūxa'ma lā' natlahua oración. Lā' huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacaquilhnī a'ntī ixtalīmin. ¹⁴Pero Jesús hualh:

—Cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xla'ca'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chi huan tamā'na camana'.

¹⁵Lā' Jesús cā'a'cpūxa'malh huan camana' lā' ā'calīstān a'lh ā'lacatin.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan o'kxa' a'ntī rico ixuanī't

Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30

16 Lā' kalhatin o'kxa' laka'lh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Hui'x tzeyā Mākaltō'kē'ni'. Lā' ḡtuchū maclacasqui'n na'ictlahua a'ntū lej tzey para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

17 Lā' Jesús huanīlh:

—¿A'chī' quihuani'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī xatzey lā' ū'tza' māni' Dios. Lā' palh ka'lhīcu'tuna' minquilhtamacuj para pō'ktu, nacā'a'kahuāna'ni'ya' ixlīmāpa'ksīn Dios.

18 Lā' huan o'kxa' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tū' timaknī'ni'na'; tū' timakpuscātīni'na'; tū' tika'lhāna'na'; tū' tilīchihuīna'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua; 19 cacā'a'kahuā'na'ni' mintāta' lā' mintzī't; lā' cacāpāxqui' ā'makapitzīn chu a'nchī pāxquī'ca'na' mē'cstu.

20 Lā' huan o'kxa' kalhtīni'lh:

—Huāk huā' tamā'na ictlōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j. ¿Tuchū quisputni'cus?

21 Lā' Jesús huanīlh:

—Palh la'cu'tuna' lej tzey, capit lā' nastā'kō'ya' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmāpitzīni'ya' huan pobresni' lā' chuntza' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' cata't lā' caquistāla'ni'.

22 Lā' a'xni'ca' huan o'kxa' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, līlakaputzalh lā' a'lh como lej rico ixuanī't.

23 Lā' tuncan Jesús cāhuanīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Lej jicslīhua' natatā'tapa'ksī con Dios xlaca'n a'ntī lej lacricosnu'. 24 Iccāhuanīpalayāni' que lej jicslīhua' natanū lakatin camello na ixtani' līxtokon. Más jicslīhua' natanū kalhatin rico a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

25 A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, huan ī'sca'txtunu'nī'n lej talē'cnīlh lā' talākalhasqui'nīlh ixlac'lhpu'nanca'n:

—Lā' ḡtichū tzē namāpūtaxtūcan?

26 Lā' Jesús cālakalaktzī'lh lā' cākalhtīlh:

—Huan chi'xcu'huī'n tūlalh catitlahualh nīn tuntū' para natapūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū.

27 Lā' tuncan Pedro huanīlh:

—Māpa'ksīni', quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlīhuāk a'ntū xa'icka'lhīyāuj lā' iccāstālani'mā'ni'. Lā' ḡtuchū na'icka'lhīyāuj?

28 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nala xasāsti' quilhtamacuj lā' a'xni'ca' quit a'ntī huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n na'ictahui'la a'nlhā māpa'ksīni'ncan. Lā' quit na'icmāpa'ksīni'n. Lā' hui'xina'n a'ntī quilāstālani'nī'taujtza' nā naquilātā'māpa'ksīni'nāuj.

Kalhatunu' natahui'layā'tit a'nlhā namāpa'ksīni'nā'tit. Lā' nahua'nā'tit palh tzey o tū' tzey huan xalanī'n huan kalhacāujtu' tribu a'ntī israelitas. ²⁹ Lā' ixlihuākca'n a'ntīn ta'a'kxtekui'lilh ixchicca'n o ixtā'timīnca'n o ixtāta'ca'n o ixtzī'tca'n o ixpuscātca'n o ixcamana'ca'n o ixti'ya'tca'n, lā' palh ta'a'kxtekui'lilh por quimpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Chuxatū a'ntū ta'a'kxtekui'lilh por quimpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi cien veces lihua'ca' nataka'lhī lā' nataka'lhī xasāsti' ixquiltamacujca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. ³⁰ Lā' lhūhua' a'nan a'ntī lej tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, tū' lej natatasqui'nī. Lā' lhūhua' a'nan a'ntīn tū' tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, lej natatasqui'nī —hualh Jesús.

20

Huan tamālacastuc ixpālacata huan maksujnī'n

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'nchī Dios līmāpa'ksīni'n tzē natā'mālacastuccan hua'chi kalhatin ixtēcu' pū'uva. Cā'cuhuīni' taxtulh cāputza tasācua' a'ntī natapu'xa uvas. ² Cāhuanilh palh natatlaja ixchi'chini'ca'n lā' cāmacā'lh natascuja na ixpū'uva. ³ Lā' ā'calīstān taxtupā hua'chi makna'jās cuhuīni'. Lā' cālaktzī'lh ā'makapitzīn nac lītamāuj a'ntīn tū' ixtakaksnī't ixlīmaksujatca'n. ⁴ Lā' cāhuanilh: “Nā capintit nascujā'tit na quimpū'uva lā' na'iccāmāpalayāni' a'nchī natlaja'yā'tit”. Lā' xlaca'n ta'a'lh. ⁵ Lā' huampala taxtulh hua'chi tastu'nūta lā' nā huampala hua'chi maktu'tun kōtanū lā' cāmacā'lh huan tasācua'nī'n nac huan pū'uva para natascuja. ⁶ Lā' hua'chi makquitzis kōtanū a'mpā nac lītamāuj lā' cāpāxtokli ā'makapitzīn a'ntīn tū' ixtascujmā'na. Lā' cāhuanilh: “Lā' ¿a'chī' xmān tāya'yā'tit tintacuj lā' tū' scujpā'na'ntit?” ⁷ Lā' takalhīni'lh: “Tū' icka'lhīyāuj quimpatronca'n”. Lā' tuncan cāhuanilh: “Capintit nā hui'xīna'n lā' nascujā'tit na quimpū'uva lā' quit na'iccāmāpalayāni' a'nchī tlajacan”. ⁸ Lā' a'xni'ca' tā'cnūlh huan chi'chini', huan patrón huanilh xapuxcu' tasācua'nī'n: “Cacāmāta'satīnīni' huan tasācua'nī'n lā' cacāmāpala'. Pū'la nacāmāpala'ya' huan a'ntī chū'cus tatanūlh lā' ā'calīstān nacāmāpala'ya' huan a'ntī xapū'latza' tascujmā'na”. ⁹ Lā' tuncan tatakextimīlh xlaca'n a'ntīn tatzuculh tascuja hua'chi makquitzis lā' tatlajalh ixchi'chini'ca'n. ¹⁰ Lā' ā'calīstān a'xni'ca' tatakextimīlh xlaca'n a'ntīn tatzuculh tascuja tzi'sāt, tapuhualh palh lihua'ca' ixtatlajca'n. Lā' xmān tatlajalh ixchi'chini'ca'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' tamaklhtīni'lh ixtumīnca'n, tatzuculh ta'a'ksa'n huan patrón ¹² lā' tahualh: “Huan tamā'na kōtanū'tza' tamilh; xmān tascujli lakatin hora. Lā' chu a'cxtim cāmāpalacanī't hua'chi quina'n.

Lā' quina'n icscujui tintacuj nac chi'chini'". ¹³ Lā' huan patrón kalhtīlh kalhatin de xlaca'n lā' huanilh: "Qui'amigo, quit tū' ictlahuani'ni' nīn tuntū' a'ntūn tū' līmakuan. ¿Chu tū' icuanini' palh natlaja'ya' minchi'chini'? ¹⁴ Calī'pi mintumīn lā' capit. Quit icmāpalacu'tun huanyā chi'xcu' a'ntī chū'cus tanūlh chu a'cxtim hua'chi icmāpalayāni' hui'x. ¹⁵ ¿Chā tū' quila' huan tumīn? Lā' tzē na'icmāpala chu a'nchī quintapāxuhuān. ¿Chā hui'x a'kchipina' ixpālacata quit tū' tampi'lh?"

¹⁶ 'Chuntza' huan a'ntī ā'xmān ixtahuanī't, natala xapū'la. Lā' huan a'ntī xapū'la ixtahuanī't, xlaca'n natala xamakstancu —hualh Jesús.

Huampala Jesús cāhuanilh palh nanī

Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34

¹⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtā'cxtunu'mā' nac Jerusalén, cālē'lh ī'sca'txtunu'nī'n lacachuna'j lā' ixa'cstuca'n cāhuanilh:

¹⁸ —Ca'tziyā'tit que a'mā'nauj para nac Jerusalén. Lā' a'ntza' quit a'ntī huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n naquintamacamāstā' con huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n natahuan que caquimaknīca. ¹⁹ Lā' nā xlaca'n naquintamacamaxquī' huan makatiyātī'n. Lā' naquintalakapala, lā' naquintakēsnoke lā' naquintaxtokohua'ca'. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclakahuanchoke de na ixlacalpu'nanca'n huan nīnī'n —hualh Jesús.

Ixpālacata a'ntū squi'nli ixtzī'tca'n huan Jacobo lā' Juan

Mr. 10.35-45

²⁰ Lā' tuncan laktapajtzūlh Jesús ixtzī'tca'n Jacobo lā' Juan, ixo'kxa'n Zebedeo. Lā' huan puscāt cālīmīlh ixo'kxa'n na ixlacapūn Jesús lā' tatzokostani'lh lā' squi'ni'lh lakatin talakalhu'mān. ²¹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'na'?

Lā' huan puscāt huanilh:

—Camāpa'ksi' que huā' tamā'na kalhatu' quincamana' natapāxtūtahui'layāni' a'nlhā namāpa'ksi'ni'na', kalhatin na mimpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na mimpāxtūxuc.

²² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit a'ntū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Chā tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? U'tza' hua'chilh pōko'tnū'nā'tit quintaza.

Lā' xlaca'n tahualh:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' que napātīni'nā'tit hua'chi quit. Pero ū'tza' huā'mā' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit tūla icmāpa'ksi'. Xmān quinTāta' ca'tzī tichū naquimpāxtūtahui'la. Huā'mā' pūthui'lh cāxui'līni'lh xmān para huan a'ntī Dios lacsacī.

24 Lā' a'xni'ca' huan kalhacāuj sca'txtunu'nī'n taca'tzīlh a'ntū kalhasqui'nīca Jesús, xla'ca'n ta'lī'a'kchā'ni'lh huan kalhatu' tā'timīn ixpālacata huan pūtahuī'lh. 25 Lā' Jesús cāmāta'satīnīni'lh ixlīhuākca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchīn tahuani't huan a'ntīn tamāpa'ksīnī'n nac cā'ti'ya'tna'. Xla'ca'n hua'chi ixtēcu'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con xla'ca'n. Lā' lej palha' tamāpa'ksī. 26 Tū' chuntza' catilalh na milaclhpu'nanca'n. Chuxatī a'ntī lacu'tun xapuxcu' na milaclhpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixmaktāyana' ā'makapitzīn. 27 Lā' chuxatī a'ntī naputza a'nchī lihua'ca' natasqui'nī na milaclhpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixtasācu'a'ca'n ā'makapitzīn de hui'xina'n. 28 Lā' chuntza' nacāmaktāya ā'makapitzīn chuntza' hua'chi quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Quit tū' icmilh para na'icla hua'chi xapatrón; quit icmilh para na'icscuja lā' para na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' na'icmacamāstā' quinquilhtamacuj para na'iccāmāpūtaxtū lihūhua' —hualh Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh kalhatu' lakatzī'nī'n

Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43

29 Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtataxtumā'na de nac Jericó. Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtastālani'mā'na. 30 Lā' ixtahui'lāna' pajtzu nac tej kalhatu' lakatzī'nī'n. Lā' a'xni'ca' takaxmatlī a'nchī ixpātle'kemā'cha' Jesús, xla'ca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'mauj!

31 Lā' huan tachi'xcu'huī't talacaquilhnīlh lā' tahuaniilh que cataquilhca'cslalh. Lā' xla'ca'n ā'chulā' tata'salh lā' tahuampā:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'mauj!

32 Lā' tuncan Jesús tāyalh lā' cāmāta'sīlh huan lakatzī'nī'n lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'nā'tit na'iccātlahuani'yāni'?

33 Lā' xla'ca'n takalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', iclaca'huāna'ncu'tanāuj.

34 Lā' tuncan Jesús cālakalhu'malh lā' cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Lā' chu tuncan lacapalh huan lakatzī'nī'n talaca'huāna'lh lā' tastālani'lh Jesús.

21

Jesús tanūlh huan nac Jerusalén

Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19

1 Lā' a'xni'ca' ixtatapajtzūtēlhamā'natza' nac Jerusalén, tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā ixuanican Betfagé.

A'ntza' pajtzu huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' Jesús cāmāpū'lilh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n ²lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milacapūnca'n. A'ntza' nalaktzī'nā'tit lakatin burro xatzī't a'ntū chī'yāhuacanī't lā' nā yā ixcaman. Caxcuttit lā' caquilālīmini'uj. ³ Lā' palh catihuā nacākalhasqui'nīyāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit?”, nahuaniyā'tit: “Huan Māpa'ksīni' cāmaclacasqui'n”. Lā' chuntza' nacāmakxtekāni'.

⁴ Chuntza' pātle'kelh para natlōkentaxtū ixtachihuīn huan profeta a'nlhān tzo'kcanī't chuntza':

⁵ Cacāhua'ni' xalanī'n huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Sión: “Calaktzī'ntit. Mimā' miReyca'n. Xla' tū' ka'tla'jca'tzī. Kēhuī' huan burro mimā'. Kēhuī' ixcaman huan animal a'ntū mācu'quī'can”.

⁶ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' tatlahualh a'ntū Jesús cālīmāpa'ksīlh. ⁷ Talīmini'lh huan xatzī't burro lā' ixcaman lā' talikētlapalh ixtakēnu'ca'n lā' Jesús kētahuī'lh. ⁸ Lā' lhūhua' tachi'xcuhuī't ixa'nan. Lā' xlaca'n taxta'nka'lh ixtakēnu'ca'n nac tej. Lā' makapitzīn tacā'lh xalacti'na'j ixpeken qui'hui' lā' taquilhmāpī'lh nac tej. ⁹ Lā' a'ntī ixtapū'lani'tēlha lā' a'ntī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¿Camācā'tanīca ixtā'nat huan rey David a'ntī ixkalhīmā'nauj! ¿Dios casicua'lanālilh a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni'! ¿Camācā'tanīca Dios!

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac Jerusalén, ixlīhuākca'n a'ntī ixtahuī'lāna'ncha' tatamakchuyikō'lh lā' takalhasqui'nīni'lh:

—¿Tichū ū'tza' huā'mā'?

¹¹ Lā' tachi'xcuhuī't cākalhtīlh:

—Huā'mā' huan a'cta'sana' Jesús a'ntī xala' nac Nazaret nac estado de Galilea.

Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' lītōkpān

Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22

¹² Lā' ā'calistān Jesús a'lh huan nac xaka'tla' lītōkpān lā' tanūlh lā' cātلاكxtukō'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtastā'namā'na lā' huan a'ntī ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' lītōkpān. Lā' cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n huan a'ntī ixtaxtāpalīmā'na ixtumīnca'n tachi'xcuhuī't. Lā' nā cāmākpūspi'tni'lh ixpūtahuī'lhca'n huan a'ntī ixtastā'mā'na pālumax. ¹³ Lā' cāhuanilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic namāpācuhuī'can: Chic a'nlhā Tlahuacan Oración”. Lā' a'nchīn tlahuapā'na'ntit, hui'xina'n tlahuanī'ta'ntit hua'chi ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁴ Lā' a'ntza' huan nac lītōkpān talaktapajtzūlh Jesús makapitzīn lakatzī'nī'n lā' lū'ntū'lanī'n. Lā' xla' cāmātzeyīlh.

15 Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley a'xni'ca' talaktzī'lh huan lē'cnīn a'ntū Jesús cātlahualh, xlaca'n ta'a'kchā'lh. Lā' nā ta'a'kchā'lh ixpālacata a'nchī huan camana' na ixchakān litokpān tata'salh lā' tahualh: “¿Camācā'tanīca ixtā'nat huan rey David a'ntī ixka'lhīmā'nauj”!

16 Lā' xlaca'n tahuanilh Jesús:

—¿A'chī' tū' cālacaquilhni'ya' huā' tamā'na camana'? ¿Chā tū' kaxpa'ta' a'ntūn tahuanimā'ni'?

Lā' Jesús cākalhtīl:

—U'huē, ickaxmata. Lā' ¿chu hui'xina'n tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata huā'mā'? Chuntza' tatzō'kni':

Hui'x cāmāsu'ni'nī'ta' huan lakska'tā'n lā' huan a'ntūn tatzī'quī'cus a'nchī lej xa'nca natamāca'tanīni'n.

17 Lā' tuncan Jesús cā'akxtekui'līlh lā' taxtulh de huan xcānsipej lā' a'lh nac Betania a'nlhā tachokolh huanmā' tzi'sa.

Jesús mātīhuīlh huan xaqui'hui' higo

Mr. 11.12-14, 20-26

18 Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' ixminchokopā nac Jerusalén, Jesús ixtzi'ncsa. 19 Lā' laktzī'lh a'katin xaqui'hui' higo na ixquilhtūn tej lā' tapajtzūlh huan nac qui'hui'. Lā' huan qui'hui' tū' ixka'lhī ixtō'ca't; xmān ixka'lhī xachi'tin. Lā' tuncan Jesús huanilh huan xaqui'hui' higo:

—¿Tū'tza' ā'maktin catitō'ca'!

Lā' chu līmaktin tīlh huan xaqui'hui' higo. 20 Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'ni'n talaktzī'lh huā'mā', lej talē'cnīlh lā' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿A'chī' lej palaj tīlh huan qui'hui'?

21 Lā' Jesús cākalhtīl:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Palh xa'nca nakalh-laka'ī'yā'tit lā' palh tū' napuhua'nā'tit que Dios tūla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit chu a'cxtim hua'chī quit ictlahuani'lh huan qui'hui'. Lā' nā tzē nahuaniyā'tit huā'huī' kēstīn: “Catapānu' de ā'tzā' lā' catojo' nac xcān”; lā' nā chuntza' napātle'ke. 22 Lā' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit a'xni'ca' tā'chihuīna'mpā'na'ntit Dios, ixlīhuāk namaklhtīni'nā'tit, xmān calīpāhua'ntit Dios.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata ixlīmāpa'ksīn

Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8

23 Lā' tuncan Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' litokpān. Lā' lihuan ixmāsu'yumā', talaktapajtzūlh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixquilhtampān cālītlahua'pā't huā' tamā'na catūhuā? ¿Tichū maxquī'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

24 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Lā' quit nā na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Lā' palh naquilākalhtīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyāni' tichū ixquilhtampān iccālītlahuamā' huā' tamā'na catūhuā. ²⁵ ¿Tichū ixquilhtampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquilhtampān Dios o ixquilhtampānca'n tachi'xcuui't? Caquilākalhtīuj.

Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna'n xmān ixa'cstuca'n lā' talāhuanilh:

—¿Chichū nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj que Dios māpa'ksīlh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': "Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit?" ²⁶ Lā' tūla nahuaniyāuj que chi'xcuui'n tamāpa'ksīlh, como cājicua'ni'yāuj tachi'xcuui't como ixlīhuākca'n takalhlaka'ī' palh Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

²⁷ Lā' ū'tza' talīkalhtīlh Jesús:

—Tū' icca'tziyāuj tichū ixquilhtampān.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nīn quit tū' icticāhuanini' tichū ixquilhtampān iccālītlahuamā' huā'mā' catūhuā.

Jesús māsu'yulh ixpālacata kalhatu' o'kxa'n

²⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Tuchū puhua'nā'tit? Ixui' kalhatin chi'xcu' lā' ixka'lhī kalhatu' ixo'kxa'n. Lā' huanilh huan xapuxcu': "Jayi', capit scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j". ²⁹ Lā' huan ixo'kxa' kalhtīlh: "Tū' ica'ncu'tun". Lā' ā'calīstān līlakaputzalh ixpālacata a'nchī ixkalhtīnī't ixtāta' lā' a'lh scuja. ³⁰ Lā' ā'calīstān huan xatāta' laka'lh xastancu ixo'kxa' lā' chu a'cxtim huanilh. Lā' huā'mā' kalhtīlh: "Tzey, tāta', na'ica'n". Pero tū' a'lh. ³¹ Lā' ¿chichū puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tichūyā o'kxa' tlhualh ixtapuhuān ixtāta'?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Huan a'ntī pū'la chihuīna'lh.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lā' quit iccāhuaniyāni' huā'mā'. Huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan puscan xalanī'n nac cā'tejen, xlaca'n chō'la natatanū a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Lā' hui'xina'n tūlah catitanū'tit. ³² Chuntza' iccāhuaniyāni' como Juan huan Mā'kpaxīni' milh lā' cāmāsu'ni'ni' a'nchī maclacasqui'n nalatā'kchokoyā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit. Lā' huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan puscan xalanī'n nac cā'tejen takalhlaka'ī'nī't. Lā' a'yuj laktzī'nī'ta'ntit a'nchīn takalhlaka'ī'lh xlaca'n, pero hui'xina'n tū' xtāpalīnī'ta'ntit mintapāstacna'ca'n lā' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit —hualh Jesús.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan tū' tzey tasācua'nī'n

Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19

³³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cakaxpa'ttit huā' ā'lakatin a'ntū tā'mālacastuccan: Ixui' kalhatin ixtēcu' huan ka'tla' ti'ya't lā' cācha'nli mayāc a'ntū māstā' uvas na ixti'ya't. Lā' līcorralhui'līl chihuix ixti'ya't lā' cāxtlahualh ixpūchi'tni' lā' yāhualh lakatin torre a'ntū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

'Lā' ā'calistān cāmāsācua'nīlh huan ti'ya't huan tasācua'nī'n para natascuja i'tātna'. Lā' xla' a'lh tachoko makat. ³⁴ Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlani' uvas, cāmacā'lh ā'makapitzīn tasācua'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'ni' huan tasācua'nī'n cacāmaxquī'ca uvas a'ntū ixla' ixtēcu' huan ti'ya't. ³⁵ Lā' huan tasācua'nī'n nac pū'uva tachi'palh huan a'ntūn ixta'a'nī't lā' lej tatusli kalhatin lā' tamaknīlh ā'kalhatin lā' talīta'lal chihuix ā'kalhatin. ³⁶ Lā' huan ixtēcu' ti'ya't cāmacā'mpā ā'makapitzīn tasācua'nī'n lā' más lhūhua' cāmacā'lh que pū'la. Lā' chu a'cxtim cātlahuani'ca.

³⁷ Lā' ā'xmān macā'lh māni' ixo'kxa'. Lā' puhualh: “Ka'lhī que na'a'cnīni'ni'can qui'o'kxa”. ³⁸ Lā' a'xni'ca' chā'lh nac pū'uva huan o'kxa', huan tasācua'nī'n talāhuanihl ixa'cstuca'n: “Ut'za' huan a'ntī nalītachoko ixlīhūāk a'ntū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj lā' chuntza' quilaca'n nala huan pū'uva”. ³⁹ Lā' chuntza' tachi'palh lā' tamāxtulh nac huan pū'uva lā' tamaknīlh.

⁴⁰ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' na'a'nācha' ixtēcu' huan ti'ya't, ¿tuchū nacātlahuani' huan tamā'na a'ntūn tamaksācua'lh? ¿Chī puhua'nā'tit?

⁴¹ Lā' tahuanihl:

—Stu'ncua' nacāmaknī. Lā' nacāmāsācua'nī huan pū'uva ā'makapitzīn xtunc tasācua'nī'n. Lā' xlaca'n a'xni'ca' natapu'xa huan uva, natamacamaxquī' a'ntū ixla' nala huan ixtēcu'.

⁴² Lā' tuncan Jesús cāhuanihl:

—¿Chā tū' maktin lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ixO'kxa'? Xla' hua'chi huan chihuix a'ntū lītzo'kcanī't lā' chuntza' huan:

Huan xakana'nī'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' huanmā' chihuix a'ntū más tasqui'nī.

Chuntza' tlahualh huan Māpa'ksīni' lā' quina'n iclīlē'cnīyāuj.

⁴³ Lā' chuntza' iccāhuaniyāni' que a'ntū mila' ixuanī't a'nīhā Dios māpa'ksīni'n, nacātamaklhtīyāni' lā' nacāmaxquī'can ā'makapitzīn a'ntū natatlahua ixtapuhuān Dios. ⁴⁴ Lā' a'ntūn tū' xa'nca tamāchekxī quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntūn tapū'a'kchekxīl huan chihuix lā' chuntza' tatakāhui'lh. Lā' a'ntūn tū' takahlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntū cā'a'klhta'lal huan ka'tla' chihuix lā' cāka'nkxli lā' tanīlh —hualh Jesús.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan fariseosnu' takaxmatli a'ntū tā'mālacastuclī Jesús,

tamāchekxīlh que Jesús ixcālīchihuīna'mā' māni' xluca'n.
 46 Lā' chuntza' titachi'pacu'tulh Jesús pero tajicua'ni'lh
 tachi'xcu'huī't como tachi'xcu'huī't tapuhualh palh Jesús
 ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

22

A'ntū litalacastuca a'xni'ca' tapūchahuacan

¹ Lā' Jesús tzucupā cātā'chihuīna'n a'ntū tā'mālacastuccan lā'
 cāhuanilh:

² —A'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksikō' tachi'xcu'huī't, ū'tza'
 nala hua'chi a'xni'ca' kalhatin rey tlhualh huan cā'tani'
 a'xni'ca' tapūchahualh ixo'kxa'. ³ Cāmacā'lh ixtasācua'nī'n lā'
 ta'a'lh cāmāta'sī huan a'ntī ixcākantāyanī't, pero xluca'n tū'
 ixta'a'ncu'tun. ⁴ Lā' cāmacā'mpā ā'makapitzīn tasācua'nī'n
 lā' cāhuanilh: “Cacāhua'ni'tit huan a'ntī iccākantāyanī't palh
 cāxni'jtza' huī' huan tahua'. Iccāmaknīlhtza' lhūhua' huācax
 lā' huan xako'ntin xaska'ta' huācax lā' iccāxtlahualikō'lh'tza'
 para natapūchahuacan. Catamilh huan qui'amigos”. ⁵ Lā'
 huan a'ntī ixcākantāyanī't tū' cuenta tatlahualh. Kalhatin
 a'lh na ixā'tacuxtu lā' ā'kalhatin a'lh stā'nan. ⁶ Lā' ā'makapitzīn
 cāchi'palh ixtasācua'nī'n huan rey. Tatu'csli lā' tamaknīlh.
⁷ Lā' tuncan lej a'kchā'lh huan rey lā' cāmacā'lh huan
 tropa para nacāmaknī huan maknīni'nī'n lā' mālhcuyunīni'lh
 ixā'lacchicni'ca'n. ⁸ Lā' tuncan cāhuanilh ixtasācua'nī'n:
 “Ixlihuāk cāxni'jtza' huī' para natapūchahua qui'o'kxa' pero
 tasu'yu que xluca'n a'ntī iccākantāyanī't tū' lacuan a'nchī
 maclacasqui'n para natamin. ⁹ Capintit chuhua'j nac cā'tejen
 lā' cacākantāya'tit ixlihuākca'n a'ntī nacāpāxtokā'tit. Catamilh
 como natapūchahua qui'o'kxa'”. ¹⁰ Huan tasācua'nī'n tataxtulh
 lā' ta'a'lh nac cā'tejen. Lā' ixlihuakca'n a'ntīn tapāxtokli
 tatakēstokli lā' huan a'ntī xatzey lā' a'ntīn tū' xatzey. Lā'
 chuntza' lītatzumaca huan chic.

¹¹ Lā' tuncan tanūlh huan rey lā' cālaktzī'lh huan a'ntīn
 tamilh. Lā' laktzī'lh kalhatin chī'xcu' a'ntīn tū' ixlhakā'na'nī't
 hua'chi minī'ni' a'nlhā tapūchahuamā'ca. ¹² Lā' huanilh:
 “Qui'amigo, ¿a'chī' tanū'nī'ta' huā'tzā' lā' tū' lhakā'nī'ta' huan
 lu'xu' a'ntū minī'ni'?” Lā' xla' tuntū' huanilh; xmān ca'cs
 tāyalh. ¹³ Lā' tuncan huan rey cāhuanilh huan a'ntī ixta-
 maktāyamā'na: “Camacachi'tit lā' catantūchī'tit lā' camāxtutit
 kēpun a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan lā' nalāxca ix-
 tatan”.

¹⁴ Lā' Jesús huampā:

—Līlhūhua' a'ntī cāmāta'sīca lā' tū' lhūhua' a'ntī cālacsacca.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan a'ntū ixmāta'jīni'ncan

Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26

¹⁵ Lā' tuncan huan fariseosnu' ta'a'lh lā' talacchihuīna'lh
 a'nchīn tzē ixtalē'ksa'nīni'lh Jesús ixpālacata a'ntū hualh.

¹⁶ Chuntza' cāmacā'lh makapitzīn ixchi'xcuhuī'n lā' tatā'a'lh ixchi'xcuhuī'n Herodes a'ntī rey ixuanī't. Talaka'lh Jesús lā' tahananilh:

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tzīyāuj palh hui'x hua'na' a'ntū stu'ncua' lā' nā xa'nca māsu'yuya' a'nchī Dios lacasqui'n. Hui'x tū' cātlahua'ni'ya' cuenta a'nchī talīchihuīna'nāni' tachi'xcuhuī't. Lā' chu a'cxim cālaktzī'na' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁷ ¿Tuchū puhua'na' ixpālacata huan a'ntū mātā'jīni'n huan emperador romano? ¿Chā tzey palh na'icmāpalayāuj o tū' tzey?

¹⁸ Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit lakatu' milacanca'n. Lā' ¿a'chī' quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? ¹⁹ Caquilāmāsu'ni'uj huan tumīn a'ntū līmāpalacan a'ntū mātā'jīni'ncan.

Lā' līmini'ca lakatin denario a'ntū ixtumīnca'n. ²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan tumīn, cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixlacan tasu'yua' nac huā'mā' tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzo'kni'?

²¹ Lā' takalhtīlh:

—Ixla' huan emperador.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Camacamaxquī'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camacamaxquī'tit Dios a'ntū ixla'.

²² Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, talē'cnīlh. Lā' tamakxtekli lā' ta'a'lh.

*Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'ntī natalakahuanchoko
Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40*

²³ Lā' māni' huā'mā' chí'chini' makapitzīn saduceosnu' talakmilh Jesús. Lā' huan saduceosnu' ixtahuan que tū' catīlakahuanchokoca. Lā' ū'tza' talīhuanilh chuntza':

²⁴ —Mākalhtō'kē'ni', huan Moisés māsu'yulh palh nanī kalhatin chí'xcu' a'ntīn tapūchahuānī'ttza' lā' palh tū' ka'lhī ixcaman, tasqui'nī que ī'stancu natā'tapūchahua huan lakapūt. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'ntī nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'ntī nīnī'ttza'. ²⁵ Ixa'nan na quilacīhpu'nanca'n kalhatojon lītā'timīn. Lā' huan xapuxcu' tapūchahualh lā' ā'calīstān nīlh. Lā' como tū' ixka'lhī ixcaman, māchokoni'lh huan lakapūt huan ī'stancu. ²⁶ Lā' nā xla' nīlh lā' tū' ixka'lhī ixcaman. Lā' chuntza' pātle'keni'lh ā'kalhatin xastancu lā' nā ā'kalhatin hasta ā'xmān xastancu. Lā' nā xla' nīlh lā' tū' ixka'lhī ixcaman. ²⁷ Lā' a'xni'ca' ixtanīkō'nī'ttza' huan lītā'timīn, ā'xmān nīlh huan puscāt. ²⁸ Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokocan, ¿tichū ixla' nala huan puscāt? Ixkalhatojonca'n ixtatā'tō'lanī't.

²⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tā'kxokonī'ta'ntit mē'cstuca'n como tū' ca'tzīyā'tit a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios lā' nīn tū'

māchekxī'yā'tit chī huanī't ixlīmāpa'ksīn. ³⁰ Lā' a'xni'ca' huan nīnī'n natalakahuanchoko, tū' catitapūchahuaca lā' nīn tū' catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n para natatapūchahua. Xlaca'n natala hua'chi ixángeles Dios xala' nac a'kapūn. ³¹ ¿Chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntū māni' Dios cāhuanini' ixpālacata huan a'ntī natalakahuanchoko? Chuntza' hualh: ³² “Quit ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob”, hualh. U'tza' huanicu'tun que xlaca'n lakahuan a'yuj tanīlh makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n.

³³ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't takaxmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīhuākca'n talē'cnīlh ixpālacata ixlīmāscatīn Jesús.

Huan līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī

Mr. 12.28-34; Lc. 10.27

³⁴ Lā' huan fariseosnu' tatakēxtimīlh a'xni'ca' takaxmatli a'nchī Jesús cāmāca'cslīlh huan saduceosnu'. ³⁵ Lā' kalhatin de xlaca'n xamākalhtō'kē'ni' huan ley ixuanī't. Lā' xla' ixca'tzīcu'tun palh Jesús ixca'tzī huan ixley Moisés lā' kalhasqui'nīlh:

³⁶ —Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchūyā līmāpa'ksīn más tasqui'nī de a'ntū māsu'yulh Moisés?

³⁷ Lā' Jesús huanīlh:

—“Capāxqui' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk mintapāstacna”. ³⁸ U'tza' huā'mā' huan līmāpa'ksīn a'ntū līhua'ca' xaka'tla' lā' a'ntū más tasqui'nī. ³⁹ Lā' ā'lakatin casi chu a'cxtim a'nchī lej tasqui'nī lā' huan: “Capāxqui' ā'kalhatin chu a'cxtim mē'cstu pāxqui'ca'na”. ⁴⁰ Ixtuca'n līmāpa'ksīn hua'chi ixlīzucuni' huan ixley Moisés lā' ixlīmāscatīnca'n huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza'.

Kalhasqui'nīni'nca ixpālacata ī'xū'yāpapna' huan Cristo

Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44

⁴¹ Lā' huan fariseosnu' tūna'j ixta'a'n. ⁴² Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū līpāstacā'tit Cristo a'ntī ka'lhīpā'na'ntit? ¿Tichū ī'xū'yāpapna'?

Lā' tahananīlh:

—Xla' ī'xū'yātā'nat David.

⁴³ Lā' tuncan Jesús cāhuanīlh:

—Lā' ¿a'chī' David māpācuhiīlh Māpa'ksīni' chu a'nchī māsu'ni'lh huan Espīritu Santo? David hualh:

⁴⁴ Huan Māpa'ksīni' Dios huanīlh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' quimpāxtūcāna'j hasta a'xni'ca' na'iccātlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tza”.

⁴⁵ Lā' palh Cristo xmān ī'xū'yātā'nat David ixuanī't, tū' ixmāpācuhiīlh Māpa'ksīni'. Chuntza' līca'tzīyāuj que Cristo nā ixMāpa'ksīni' ixuanī't —Jesús cāhuanīlh.

⁴⁶ Lā' nīn tintī' tzē ixkalhtī lā' nīn lakatin tachihuīn. Lā' desde huā'mā' chí'chini' nīn tintī' tzē ixlīhui'li kalhasqui'nīpala nīn tuntū'.

23

A'nchī ixtahuanī't huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley

Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47

¹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n lā' huan tachi'xcuhuī't:

² —Huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu' taka'lhī talacasqui' para natahuan a'ntū huanicu'tun ixley Moisés. ³ Lā' chuntza' tasqui'nī natlahua'yā'tit a'ntūn tahuan lā' nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit. Lā' hui'xina'n, tū' catitlahua'tit a'nchī xlaca'n tatlahua como tahuan catūhuā lā' xtunc tatlahua. ⁴ Xlaca'n hua'chī a'ntīn tacāxtlahualh huan tacu'ca'. Lej tzinca huan tacu'ca' lā' tintī' tzē natāyani'. Lā' xlaca'n nīn tū' tacāxtlahuacu'tun para que tzē nacu'ca'can. ⁵ Talacasqui'n que tachi'xcuhuī't natalaktzī'n ixlīhuāk a'ntūn tatlahua. Cātankāmā'ca'canī't lā' cāpekxtūmāca'canī't lakpēka'tla'n cintaj a'nlhā tatzo'knī't macstī'na'j ixtachihuīn Dios. Lā' nā līhua'ca' lhmā'n taka'lhī ixquini' na ixtampān ixlu'xu'ca'n que ā'makapitzīn. ⁶ Talacasqui'n cacā'a'cnīni'ni'ca xlaca'n a'nlhā tlahuamā'ca cā'tani'. Lā' na ixlītokpānca'n israelitas, xlaca'n taputza pūthauī'lhni' a'ntū quilhpū'layāna'n. ⁷ Lā' talacasqui'n que nacātā'chihuīna'ncan lā' nacā'a'cnīni'ni'can nac cā'tejen lā' nacāmāpācuhuīcan mākalhtō'kē'ni'nī'n.

⁸ 'Lā' hui'xina'n tū' maclacasqui'nā'tit que nacātāmāpācuhuīyāni' mākalhtō'kē'ni'nī'n como chu a'cxtim milīhuākca'n lā' lītā'timīn lanī'ta'ntit lā' xmān kalhatin miMākalhtō'kē'ni'ca'n lā' ū'tza' māni' Cristo. ⁹ Lā' huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna', tū' catihua'nī'tit mintā'chī'xcu': "Quintāta'", como xmān kalhatin minTāta'ca'n lā' ū'tza' māni' a'ntī hui'lacha' nac a'kapūn. ¹⁰ Lā' tū' catimakxtektit nacātāmāpācuhuīyāni' māpa'ksīni'nī'n, como xmān Cristo ixlī'a'cstu miMāpa'ksīni'ca'n. ¹¹ Lā' huan a'ntī na'a'kapalhkā a'nchī xla' tasqui'nī na milaclhpu'na'nca'n, maclacasqui'n nala hua'chī tasācua'. ¹² Chuxatī a'ntī ixa'cstu putza a'nchī lej tasqui'nī, xla' namāmāxanī'can. Lā' huan a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzī', ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

¹³ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hua'chilh mālacchōnī'ta'ntit huan mākalhcha a'nlhā lactanūcan a'nlhā Dios cāmāpa'ksīkō' tachi'xcuhuī't. Lā' hui'xina'n tū' tanū'yā'tit nīn tū' cāmāxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

14 'Nalakuputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n a'kxokomaklhtīyā'tit ixchicca'n huan lakapūnu' lā' ā'calīstān lej xlit kalhtō'ka'yā'tit a'nlhā tzē cātālaktzī'nāni' lā' chuntza' lī'a'kxokonu'nā'tit. U'tza' nacātālīcastigarlīyāni' lej palha'.

15 'Nalakuputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit chuxatū para namākalhlaka'ī'nī'yā'tit ā'kalhatin milīmāasca'tīnca'n. Lā' nā pinā'tit tintacut mar lā' nac xtunc ti'ya't. Lā' a'xni'ca' nakalhlaka'ī', hui'xina'n namātlahuī'yā'tit ā'chulā' a'ntūn tū' tzey que hui'xina'n.

16 'Nalakuputzayā'tit hui'xina'n a'ntī hua'chi lakatzī'nī'n lā' cāhuanilīpincu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hua'nā'tit: “Palh catīhuā natlahua ixpromesa ixpālacata huan xaka'tla' lītokpān, tuntū' catipātle'keni'lh a'yuj tū' tlōkentaxtū. Lā' palh natlahua ixpromesa ixpālacata huan ixoro huan lītokpān, xla' nasātlahua para natlōkentaxtū”. 17 Lej lacxumpi hui'xina'n lā' tū' māchekxī'yā'tit. Līhua'ca' tasqui'nī huan lītokpān. U'tza' ixpālacata līsicua'lanālanī't huan oro. Chuntza' maclacasqui'n que nasātlōkentaxtū huan promesa a'ntūn tlahualh ixpālacata huan xaka'tla' lītokpān. 18 Lā' nā hua'nā'tit: “Palh catīhuā natlahua ixpromesa ixpālacata huan pūmacamāstā'n, tuntū' catipātle'keni'lh a'yuj tū' tlōkentaxtū. Lā' palh natlahua ixpromesa ixpālacata huan lē'ksajuī'n a'ntū huī' nac pūmacamāstā'n, xla' nasātlahua para natlōkentaxtū”. 19 Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit. Līhua'ca' tasqui'nī huan pūmacamāstā'n. U'tza' ixpālacata līsicua'lanālanī't huan lē'ksajuī'n a'ntū huī' a'ntza'. 20 Chuntza' huan a'ntī natlahua ixpromesa ixpālacata huan pūmacamāstā'n nā natlahua ixpālacata ixlīhuāk huan lē'ksajuī'n a'ntū huī' nac pūmacamāstā'n lā' tasqui'nī que nasātlōkentaxtū. 21 Kalhatin a'ntī nahuan que stu'ncua' ixpromesa como hualh ixpālacata huan lītokpān, xla' tū' xmān līchihuīna'n huan lītokpān. Nā līchihuīna'n Dios a'ntī huī' nac huan lītokpān. 22 Lā' nā kalhatin a'ntī nahuan huan ixpromesa ixpālacata huan a'kapūn, xla' tū' xmān līchihuīna'n huan a'kapūn. Nā līchihuīna'n ixpūtahuī'lh Dios a'nlhā māpa'ksīni'n lā' nā ixpālacata Dios a'ntīn tahui'la huan nac pūtahuī'lhni'.

23 'Nalakuputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'ke'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n cuenta tlahua'yā'tit lā' macamaxqui'yā'tit Dios macsti'na'j milīhua'tca'n hua'chi ā'lhmuhuēn lā' anís lā' cominos. Lā' chuntza' tasqui'nī.

Lā' tū' cuenta tlahua'yā'tit huan ixlīmāasca'tīn huan ley lā' ū'tza' līhua'ca' tasqui'nī. Lā' huan ley māsu'yu que līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit, lā' tū' na'a'kxokonu'nā'tit. Nā huan ley māsu'yu que nacālkalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Lā' tasqui'nī que tachi'xcuui't tzē natakahlaka'ī' a'ntū hua'nā'tit hui'xina'n. Lā' tasqui'nī namāstā'yā'tit huan macsti'na'j līhua't lā' nā maclacasqui'n natlōkentaxtūyā'tit huan līmāasca'tīn a'ntū tasqui'nī. ²⁴ Hui'xina'n hua'chi lakatzī'nī'n a'ntī cālē'ncu'tun ā'makapitzīn. Hua'chilh mācutuyā'tit de na milīhua'tca'n huan ti'na'j kosnu' lā' tū' cuenta tlahua'yā'tit huan ka'tla' xumpepe.

²⁵ 'Nalacaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi a'ntī xmān makche'kē' huan vaso lā' pulātu. Tasu'yu palh tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n pero ko'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Hui'xina'n tampi'lhlinī'nā'tit lā' ka'lhāna'nā'tit. ²⁶ Hui'xina'n fariseosnu' lakatzī'nī'n, pū'la napūche'kē'yā'tit huan pulātu lā' chuntza' nā namakche'kē'yā'tit ixmacni'. Lā' palh tzey mintapāstacna'ca'n, natasu'yu palh tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n.

²⁷ 'Nalacaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' nā hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi taponkni' a'ntū cālīmanīcanī't kaxtaj. Lej smu'yonko' lā' tzēhuanī't tatasu'yu lā' na ixchakānca'n huāk ixlucutca'n nīnī'n lā' a'ntū ko'hua'jua'. ²⁸ Nā hui'xina'n chu a'cxtim. Na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't tasu'yu'yā'tit palh tzey hui'xina'n a'yuj ko'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' hui'xina'n pō'ktu a'kxokonu'nā'tit.

²⁹ 'Nalacaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n cācāxtlahua'yā'tit ixa'cchicca'n huan a'cta'sana'nī'n lā' cācāxtlahualī'yā'tit ixtaponkni'ca'n huan nīnī'n a'ntīn tzeyā chi'xcuui'n ixtahuanī't. ³⁰ Lā' hua'nā'tit: "Palh quina'n xa'ictahui'lauj cahuā a'xni'ca' ixtahui'lāna' quixū'yāpapna'ca'n, quina'n tū' xa'iccāmaktāyauj a'xni'ca' tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n". ³¹ Lā' chuntza' māni' hui'xina'n hua'nā'tit palh hui'xina'n ixtā'natna'ca'n huan a'ntīn tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n. ³² Catlahua'tit huā'mā' a'ntū xlaca'n talitzuculh lā' tūlah tatlahuakō'lh, como tasu'yu que ū'tza' a'ntū hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit.

³³ 'Hui'xina'n hua'chi lūhua' a'ntū lej tzēhuanī't tasu'yu lā' ka'lhī līlknīn. ¿Chichū nalīpūtaxtuyā'tit de huan pūpātīn? ³⁴ Chuntza' iccāmacamini'yāni' huan a'cta'sana'nī'n lā' chi'xcuui'n a'ntī lej taca'tzī lā' mākalhtō'kē'ni'nī'n. Makapitzīn nacāmakni'yā'tit lā' nacāxtokohua'ca'yā'tit. Lā' ā'makapitzīn nacākēsno kā'tit na milītokpānca'n lā'

nacāmacaputzayā'tit pūtunu' cā'lacchicni'. ³⁵ Lā' nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata xlaca'n. Nā hui'xina'n ca'tzīyā'tit que Abel tū' tlahualh talaclē'i' lā' xla' maknīcanī't. Lā' ca'tzīyā'tit a'nchī maknīcanī't huan Zacarías a'ntī ixo'kxa' huan Berequías ixuanī't. Maknīcanī't ixpu'nan huan lītōkpān lā' na ixlacapūn huan pūmacamāstā'n. Lā' hui'xina'n nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlīhuākca'n xatzey chī'xcuhui'n a'ntī cāmāknīca desde a'xni'ca' maknīcanī't huan Abel hasta a'xni'ca' maknīcanī't huan Zacarías. Nalī'pinā'tit cuenta como hui'xina'n tlahua'yā'tit hua'chi tatlahualh xlaca'n a'ntīn tamaknīlh. ³⁶ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n a'ntī hui'lā'na'ntit chuhua'j nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlīhuākca'n xlaca'n a'ntī cāmāknīcanī't —hualh Jesús.

Jesús calhualh ixpālacata xalanī'n nac Jerusalén

Lc. 13.34-35

³⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—ixānti la'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmāknī'yā'tit huan a'cta'sana'nī'n lā' cāmūta'la'yā'tit huan ixlacscujnī'nī'n Dios a'ntī cāmācamini'yāni'. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunāni' para na'iccāmaktaka'lhāni' hua'chi lakatin caxli cā'a'ktlapa con ixpeken ī'scamānīn. Lā' hui'xina'n tū' lacasqui'ntit. ³⁸ Stu'ncua' nacā'a'kxtekyāhuacan minchicca'n lā' ca'cs natatāyana'n. ³⁹ Lā' nā iccāhuaniyāni' que tū' naquilālaktzī'mpalayāuj hasta a'xni'ca' tū' namin huan chī'chini' a'xni'ca' nahua'nā'tit: “Sicua'lanālanī't huan a'ntī min por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Dios” —hualh Jesús.

24

Jesús hualh que namālakuanīcan huan xaka'tla' lītōkpān

Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6

¹ Lā' Jesús taxtulh de nac huan lītōkpān. Lā' ixa'mā' ā'lacatin a'xni'ca' talaktapajtzūlh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tatzuculh tahuani que cuenta ixtlahualh a'nchī ixyāhuacanī't huan lītōkpān. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calaktzī'ntit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū ixla' huan lītōkpān. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlīhuākca'n natapa'nckō' lā' huan taxaka nalaccla.

A'nchī nalīca'tzīcan palh palaj nasputa huan quilhtamacuj

Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24

³ Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' a'xni'ca' Jesús ixui'lacha', talaka'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' tzē'k tahuaniilh:

—Quina'n iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj lhānīn napāt'le'ke huā' tamā'na. ¿Chichū na'iclīca'tzīyāuj palh hui'x palaj nata'mpala'ya' lā' nasputa huan quilhtamacuj?

⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Catamaktaka'lhtit para que tintī' nacā'a'kxokoyāni'.
⁵ Lhūhua' chi'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh”, lā' chuntza' līlhūhua' nacā'a'kxokocan.
⁶ Nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nan pajtzu a'nlhā tlahuamā'ca guerra lā' nacātamāca'tzīnīyāni' a'nchīn tlahuamā'ca guerra makat. Tū' catijicua'ntit; chuntza' ka'lhī napāt'le'ke. Lā' tuna'j cati'a'ksputi. ⁷ Lā' kalhatin gobierno natā'kaqui' contra ā'lakatin lā' lakatin país natlahua guerra contra ā'lakatin. Na'a'nan tatzī'ncsta lā' ta'jatāt lā' natachiqui ti'ya't. Lā' nā lakachu nala nac cā'quilhtamacuj. ⁸ Lā' ixlīhuāk huā'mā' xmān ixlītzucuni' a'nchī napātīni'ncan.

⁹ 'Lā' nacātamacamaxquī'yāni' para nacātamāpātīnīyāni'. Lā' nacātamaknīyāni' lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't chuxalhā nac quilhtamacuj nacāta'ctalaktzī'nāni' lā' xmān por quimpālacata. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' namin huanmā' quilhtamacuj, lhūhua' natataxtutāya na ixtej Dios lā' natalāca'tzalaktzī'n lā' natalāmacamāstā'. ¹¹ Lā' natala lhūhua' a'cta'sana'nī'n a'ntī nata'a'kxokonu'n. Natahuan palh tachihuīna'n ixpālacata Dios lā' nata'a'kxoko lhūhua' tachi'xcuui't. ¹² Lā' huan tūn tū' tzey na'a'kahuan chuxalhā lā' ū'tza' tū'tza' natalālīpāxqui' lhūhua' tachi'xcuui't. ¹³ Lā' huan a'ntīn tū' catitaxtutāyalh na ixtej Dios lā' chuntza' natatachoko hasta a'xni'ca' na'a'ksputa, xlaca'n nacāmāpūtaxtūcan. ¹⁴ Lā' huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī nala a'nlhā Dios namāpa'ksīni'n, ū'tza' huā'mā' nalī'a'cta'sana'ncan chuxalhā nac cā'quilhtamacuj para que ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natamāchekxi'. Lā' ā'calīstān a'xni'ca' na'a'ksputa.

¹⁵ 'Huan a'cta'sana' Daniel tzo'kli ixpālacata catūhuā a'ntū hua'chi jalhmanīni'n lā' tū' tzey līlacan. Lā' nac lugar a'nlhā ixsicua'lanālīcanī't, a'ntza' nalaktzī'nātīt huanmā' catūhuā a'nchī tayāna'. Quit a'ntī ictzo'kmā' huā'mā', quit iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntī lakapūtle'kepā'na'ntit que cuenta catlahua'tit. ¹⁶ A'xni'ca' nalaktzī'nātīt huanmā', a'xni'ca' maclacasqui'n que natatzā'la hasta nac o'kspūn xlaca'n a'ntīn tahui'lāna' nac estado de Judea. ¹⁷ Lā' huā'mā' chī'chini' a'xni'ca' natayuja a'ntīn tahui'lāna' na ixa'kstīn ixchicca'n, tū' catatanūlh huan nac chic para natamaxtu ixmaclacasqui'ca'n. ¹⁸ Lā' huan a'ntīn tascujmā'na nac cā'tacuxtu, tū' catataspī'tli para na ixchicca'n para natataya ixtakēnu'ca'n. ¹⁹ Xānti tala huan puscan huanmā'na chī'chini'

palh tacamalanī't o palh tamātzi'quī'nincus. ²⁰ Casqui'ni'tit Dios que tū' tasqui'nī natzā'la'yā'tit a'xni'ca' lonknu'n lā' nīn huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²¹ Lā' lej napātīni'ncan a'xni'ca' nala huā'mā'. Desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, tū' maktin pātīni'ncanī't a'nchī napātīni'ncan huanmā' chi'chini'. Lā' tū' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'calistān. ²² Lā' palh Dios tū' ixmāti'na'jīlh huanmā' tiempo, tū' ixtapūtaxtulh nīn tintī'. Dios namāti'na'jī como lej cālakalhu'man xlaca'n a'ntī cālacsacnī't.

²³ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' lipātīn lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā cala'ktzī'ntit. A' huī' huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh", tū' cakalhlaka'ī'tit. Lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā cala'ktzī'ntit. A'j huī' xla'", tū' cakalhlaka'ī'tit. ²⁴ Natamin lhūhua' a'kxokonu'nī'n lā' makapitzīn natahuan que māni' xlaca'n Cristo. Lā' ā'makapitzīn natahuan que māni' xlaca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' xlaca'n nā natatlahua lē'cnīn como nata'a'kxokocu'tun māni' huan xlaca'n a'ntīn Dios cālacsacli. Tūlah catita'a'kxokolh a'ntīn Dios cālacsacli, pero nacā'a'kxokocan ā'makapitzīn. ²⁵ Iccāhuanini'tza' huā'mā' para que tū' nacāta'a'kxokoyāni'. ²⁶ Chuntza' palh nacātahuaniyāni': "Cala'ktzī'ntit. A'ntza' huī' Cristo nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't'", tū' capintit. Lā' palh nacātahuaniyāni': "Cala'ktzī'ntit. A'tzā' huī' nac huan cuarto", tū' cakalhlaka'ī'tit. ²⁷ A'xni'ca' quit na'icmimpala, nala hua'chi huan makli'pni' a'ntū māxkakēkō' huan nac a'kapūn desde a'nlhā tā'cxtu hasta a'nlhān tā'cnū huan chi'chini'. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ²⁸ Chuxalhā naca'tzīcan a'xni'ca' na'icmin hua'chi huan chū'ni' taca'tzī a'nlhā mā' catūhuā a'ntū nīnī't —hualh Jesús.

*A'nchī namin huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n
Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36*

²⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' xmān capātle'kekō'lh huā'mā' lipātīn, huan chi'chini' lā' huan mālhcuyu' tū' catitamāxkakēni'lh. Lā' huan sta'cu nataminācha' de nac a'kapūn lā' māni' huan a'kapūn nat-achiqui. ³⁰ Lā' nalaktzī'ncan nac a'kapūn lakatin señaal a'ntū quila' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' xalanī'n ixlīhuākca'n huā' cā'lacchicni' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n natacalhuan. Lā' naquintalaktzī'n quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n a'nchī na'ictaxtu de nac a'kapūn lā' na'icpūmin huan poklhnu'. Lej na'icka'lhī līmāpa'ksīn lā' lej tzēhuanī't na'icxkaka. ³¹ Lā' a'xni'ca' lej namacasā'nan huan liskoli', na'iccāmacamin qui'āngeles lā' natamākēstoka huan a'ntīn cālacsacnī't. Natamin a'ntī cālacsacnī't xalanī'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj.

³² 'Camaksca'ttit catūhuā de huan xaqui'huī' higo: A'xni'ca' tza'la'nka' ixpeken lā' tzucumā'na tapu'n xachi'tin,

hui'xina'n ca'tziyā'tit que tapajtzumā'tza' a'xni'ca' lej naxu'nu.
³³ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū
 iccāhuaniyāni', naca'tziyā'tit palh tapajtzūmā'tza' a'xni'ca'
 nasputa huan quilhtamacuj. Tapajtzūmā'tza' hua'chi a'xni'ca'
 kalhatin a'nti ka'lhīmā'ca lā' yātza' na ixlacapūn mākalhcha.
³⁴ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Xlaca'n a'ntin tahui'lāna'cus
 tū' catitanikō'lh hasta a'xni'ca' tū' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā'
 a'ntū iccāhuanini'. ³⁵ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa
 huan ti'ya't pero tū' maktin catisputli quintachihuīn;
 natlōkentaxtūkō'can.

³⁶ 'Nīn tinti' ca'tzi lhānīn namin huā'mā' chi'chini' lā'
 huā'mā' hora; nīn huan ángeles xalanī'n nac a'kapūn tū'
 taca'tzi. Lā' nā ixO'kxa' Dios tū' ca'tzi. Xmān Dios xaTāta' ca'tzi
 lhānīn mero napātle'ke.

³⁷ 'Lā' chu a'nchī pātle'kelh a'xni'ca' ixui' Noé, nā
 chuntza' napātle'ke a'xni'ca' namin huan Chi'xcu' xala'
 Tālmā'n. ³⁸ A'xni'ca' tūna'j ixmin huan lakuat de xcān,
 huan tachi'xcu'huī't ixtahuā'yamā'na lā' ixtako'tnūmā'na.
 Lā' ixtatapūchahua lā' ixtamāstā' ixtzu'ma'janca'n para
 natatapūchahua hasta a'xni'ca' Noé tanūlh huan nac barco.
 Tū' ixtapuhuan palh namin lakuat, ³⁹ lā' tū' cuenta
 tatlahualh hasta a'xni'ca' milh huan xcān lā' cālē'nkō'lh.
 Chuntza' nala a'xni'ca' namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.
⁴⁰ A'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', palh talamā'na
 kalhatu' chi'xcu'huī'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan kalhatin lā'
 namāchokocan kalhatin. ⁴¹ Lā' palh tatanūma' kalhatu' puscan
 a'ntin tasquitimā'na, nalē'ncan kalhatin lā' namāchokocan
 ā'kalhatin.

⁴² 'Skalalh cala'tit como tū' ca'tziyā'tit lhānīn namin
 miMāpa'ksīni'ca'n. ⁴³ Lā' caca'tzītīt huā'mā': Palh ixtēcu'
 huan chic ixca'tzilh cahuā tuyā hora cā'tzi'sa nachā'n huan
 ka'lhāna', ixka'lhīlh lā' tū' i'lhatalh lā' tū' ixmakxtekli natanū
 naka'lhāna'n na ixchic. ⁴⁴ Nā chuntza' hui'xina'n cāxni'j
 catahui'la'tit como namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n
 a'xni'ca' tū' puhua'nā'tit —hualh Jesús.

*Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī huanī't huan xatzey tasācua'
 Lc. 12.41-48*

⁴⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¿Chī huanī't huan xatzey tasācua' a'nti xa'nca māchekxi?
 Xla' ū'tza' a'nti huan patrón nalīmāmacū' huan chic
 para nacāmāhuī' ixtā'tasācua'nī'n a'xni'ca' maclacasqui'n.
⁴⁶ Nalīpāxuhua huan tasācua' palh tlōkentaxtūmā' ixlītlōt
 a'xni'ca' nataspi'ta ixpathrón. ⁴⁷ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'.
 Huan patrón nalīmāmacū' huā'mā' tasācua' ixlīhuāk a'ntū
 ka'lhī. ⁴⁸ Lā' palh tū' tzey huā'mā' tasācua', xla' napuhuan que
 natakoxī huan ixpathrón. ⁴⁹ Lā' chuntza' natzucu cālactucsa

ā'makapitzīn tasācua'nī'n lā' natā'huā'yan lā' nacātā'ko'ta huan ka'chīnī'n. ⁵⁰ Lā' chu līmaktin nataspi'ta huan patrón. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' huan tū' tzeyā tasācua' tū' ca'tzī lā' tū' ka'lhīmā'. ⁵¹ Lā' huan patrón lej palha' nacastigarli huan tasācua' lā' namāpātīnī hua'chi natapātīnī'n xlaca'n a'ntī lihua tahuan palh takalhlaka'i'. Lā' xla' nacalhuan lā' nalāxca ixtatzan —hualh Jesús.

25

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan kalhacāuj tzu'ma'jan

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' na'icmimpala a'xni'ca' Dios natzucu namāpa'ksikō' ixlīhuāk nac huā'mā' cā'ti'ya'tna'. Lā' nala hua'chi a'xni'ca' kalhacāuj tzu'ma'jan ixta'a'mā'na a'nlhā natapūchahuacan. Ixtalē'mā'na ixpūmakskoca'n lā' ta'a'lh taka'lhī huan squi'nīni'. ² Lā' kalhaquitzis laskkalalh ixtahuanī't lā' ā'kalhaquitzis tū'. ³ Huan a'ntīn tū' laskkalalh xmān talē'lh ixpūmakskoca'n lā' tū' tapāstacli natalē'n macsti'na'j gas para natamojō na ixpūmakskoca'n. ⁴ Lā' huan a'ntī laskkalalh, xlaca'n talē'lh ixpūmakskoca'n lā' nā talē'lh ā'macsti'na'j gas. ⁵ Lā' como takoxīlh huan squi'nīni', ixlīhuākca'n ixtalakalhtatahui'lāna' lā' ā'calīstān talhtatalh. ⁶ Lā' hua'chi i'tāt tzī'sa takaxmatli a'nchī kalhatin ta'salh lā' hualh: “iMimā' huan squi'nīni'; capintit pāxtokā'tit!” ⁷ Lā' ixlīhuākca'n huan tzu'ma'jan talakahualh. Tatā'kaquī'lh lā' tacāxtlahualh ixpūmakskoca'n. ⁸ Lā' tuncan huan kalhaquitzis a'ntīn tū' talīmilh gas tahuanilh huan ā'kalhaquitzis: “Caquilāmaxquī'uj macsti'na'j mingasca'n como tamixmā'na huā' quimpūmakskoca'n”. ⁹ Lā' huan a'ntī laskkalalh takalhtīlh: “O tū', como chuntza' tū' cati'a'cchā'lh para quina'n nīn para hui'xina'n. Mejor capintit tamāhua'yā'tit a'nlhā stā'can”. ¹⁰ Lā' lihuan huan kalhaquitzis ixta'a'mā'na tatamāhua huan gas, chilh huan squi'nīni'. Lā' huan tzu'ma'jan a'ntī cāxni'j ixtahui'lāna' tatā'tanūlh huan squi'nīni' nac chic lā' mālacchahuaca huan mākalhcha. ¹¹ Lā' ā'calīstān tachā'lh huan ā'kalhaquitzis tzu'ma'jan lā' tahualh: “Māpa'ksīni', caquilāmālaquī'ni'uj”. ¹² Lā' xla' cākalhtīlh: “Quit tū' iccālakapasāni!”.

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Skalalh catahui'la'tit como tū' ca'tzīyā'tit tuyā hora nīn tuyā chi'chini' na'icmimpala quit huan Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata kalhatu'tun tasācua' lā' huan tumīn

¹⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'nchī huanī't a'nlhā Dios nacāmāpa'ksikō' huan tachi'xcuui't, ū'tza' hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī ixa'mā' ā'lacatin. Lā' cāmāta'silh ixtasācua'nī'n lā' cāmacamaxquī'lh ixtumīnca'n.

¹⁵ 'Chu a'nchī ixliskalalhca'n chā'tunu', chuntza' maxquī'ca. Lakaquitzis mil maxquī'ca kalhatin lā' lakatu' mil maxquī'ca ā'kalhatin lā' lakatin mil huan ā'kalhatin. Lā' tuncan a'lh makat. ¹⁶ Huan tasācua' a'ntī ixmaxquī'canī't huan lakaquitzis mil, xla' ixtamāhuana'mā' lā' i'stā'namā' lā' chuntza' tlajalh ā'lakaquitzis mil huampala. ¹⁷ Lā' huan a'ntī maklhtīni'lh lakatu' mil, nā chu a'cxtim tlajalh ā'lakatu' mil. ¹⁸ Lā' huan a'ntī maklhtīni'lh lakatin mil, xla' a'lh lā' ponknu'lh lā' mātze'kli ixtumīn huan ixpatrón.

¹⁹ 'Lā' makān takoxilh huan patrón. Lā' a'xni'ca' taspi'tli, ixtlahuacu'tun ixcuenta. ²⁰ Pū'la lakmilh huan a'ntī ixmaklhtīni'nī't lakaquitzis mil lā' nā macamaxquī'lh ixpatrón huan ā'lakaquitzis mil a'ntū ixtlajanī't. Lā' huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxquī' lakaquitzis mil lā' ā' iclīmimpala ā'lakaquitzis mil a'ntū ictlajanī't”. ²¹ Lā' huan patrón huanilh: “Tzey. Lej tzeyā tasācua' hui'x. Xa'nca tlhua' milītlōt. Lā' como xa'nca scuji con huā'mā' tumīn, chuhua'j nalītō'ca'ya' lā' ā'chulā' na'icmaxquī'yāni'. Cata't lā' naquintā'pāxuhua'ya”.

²² 'Lā' ā'calistān lakmilh huan tasācua' a'ntī ixmaklhtīni'nī't lakatu' mil lā' huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxquī' lakatu' mil lā' ā' iclīmimpala ā'lakatu' mil a'ntū ictlajanī't”. ²³ Lā' huan patrón huanilh: “Tzey. Lej tzeyā tasācua' hui'x. Xa'nca tlhua' milītlōt. Lā' como xa'nca scuji con huā'mā' tumīn, chuhua'j nalītō'ca'ya' lā' ā'chulā' na'icmaxquī'yāni'. Cata't lā' naquintā'pāxuhua'ya”.

²⁴ 'Lā' ā'calistān lakmilh huan tasācua' a'ntī ixmaklhtīni'nī't lakatin mil. Lā' xla' huanilh ixpatrón: “Quimpatrón, xa'icca'tzī palh hui'x ca'tzanca'tzīn. Hui'x i'ya' a'nlhā tū' cha'nti lā' nacā'ya a'nlhā tū' xua'ya'maka'. ²⁵ U'tza' iclījicua'ni'ni' lā' quit icponknu'lh nac ti'ya't lā' icmā'cnūlh mīntumīn. Lā' ā' iclīmin a'ntū mila' ixuanī't”. ²⁶ Lā' huan patrón kalhtīh: “Tū' tzey hui'x. Lej lhquitit tasācua' hui'x. Hui'x puhua'na' palh quit ic'ī' a'nlhā tū' iccha'nli lā' iccā' a'nlhā tū' icxua'ya'maka'n. ²⁷ Como chuntza' puhua'na', ixmā'nu' quintumīn nac banco lā' a'xni'ca' xa'ictaspi'tli xa'icmaklhtīni'lh quintumīn lā' huan xaska'ta”.

²⁸ Lā' cāhuanilh huan a'ntī ixtayāna'ncha': “Camaklhtīt huan lakatin mil a'ntū ka'lhī lā' camaxquī'tit huan a'ntī ka'lhī lakacāj mil”.

²⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'chulā' namaxquī'can huan a'ntī ka'lhī lā' na'a'katāxtūni'. Lā' huan a'ntīn tū' ka'lhī, namaklhtīcan huan macsti'na'j a'ntū

ixka'lhī. ³⁰ Lā' huā'mā' tasācua' a'ntīn tū' tzey, catamacaxtutit a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan lā' nalāxca ixtatzan.

Huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacālacāxtlahua ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj

³¹ Lā' Jesús huampā:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' a'xni'ca' na'ictanū quilīRey, qui'ángeles naquintalītamacxti'li'. Lā' quit na'ictahui'la na quimpūtahuī'lh a'nlhā na'iclacāxtlahua lā' na'icmāpa'ksīni'n. ³² Lā' tachi'xcu'huī't xalanī'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj natatakēxtimī na quilacapūn. Lā' quit na'iccāmā'kapitzī hua'chi huan pastor cāmā'kapitzī huan borregos lā' huan chivos. ³³ Lā' na'iccāhui'li huan borregos na quimpāxtūcāna'j lā' na'iccāhui'li huan chivos na quimpāxtūxuc. ³⁴ Lā' quit huan Rey na'iccāhuani huan a'ntīn tahuī'lāna' na quimpāxtūcāna'j: “Cata'ntit hui'xina'n. QuinTāta' Dios cāsicua'lanālīnī'ta'ni'. Camaklhtitit huan līmāpa'ksīn a'ntū mila'ca'n nala. Cāxtlahuacanī't para hui'xina'n desde a'xni'ca' Dios tlhualh huan quilhtamacuj. ³⁵ Dios cāsicua'lanālīnī'ta'ni' como hui'xina'n quilāmāhuī'uj a'xni'ca' quit xa'ictzi'ncsa. Lā' hui'xina'n quilātā'hua'uj mixcāncan a'xni'ca' quit xa'ickalhpūtī. Hua'chi makatiyāti' quit lā' quilāmānūj na minchicca'n. ³⁶ Tū'tza' tzey ixuanī't quilu'xu' lā' hui'xina'n quilāmaxquī'uj xasāsti'. Lā' xa'icī'tza'ca'n lā' quilāmaktāyauj. Lā' tachī'n xa'icuanī't lā' quilālakpaxialhna'uj”. Chuntza' na'iccāhuani. ³⁷ Lā' huan a'ntī xalacuan natahuan: “Māpa'ksīni', ¿lhānīn iccālaktzi'ni' a'xni'ca' ixtzi'ncsa' lā' iccāmāhuīni'? Lā' ¿lhānīn iccātā'hua'ni' xcān a'xni'ca' ixkalhpūtīya'? ³⁸ Lā' ¿lhānīn iccāmānūni' na quinchicca'n a'xni'ca' ixlatlā'hua'na' hua'chi makatiyāti'? Lā' ¿lhānīn iccāmaxquī'ni' milu'xu'? ³⁹ Lā' ¿lhānīn iccāmaktāyani' a'xni'ca' ixī'tza'ca'na' o tachī'n ixua'ni'ta'?”

⁴⁰ 'Lā' māni' quit huanmā' Rey na'iccākalhti: “Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Catūhuā a'ntūn tlhua'ni'tit kalhatin quintā'timīn, a'uj más xamakstancu xla', ū'tza' hua'chilh quilātlahuani'uj quit”.

⁴¹ 'Lā' quit huanmā' Rey na'iccāhuani huan a'ntīn tahuī'lāna' na quimpāxtūxuc: “Catapānū'tit. Hui'xina'n cātamālaclē'nīnī'ta'ni'. Capintit a'nlhā tūlalh catimixli huan macscut. Capintit a'nlhā cāxtlahuacanī't para huan ko'ti'ti' lā' ixmaktāyana'nī'n. ⁴² Cātamālaclē'nīnī'ta'ni' como tū' quilāmāhuī'uj a'xni'ca' quit xa'ictzi'ncsa. Lā' tū' quilātā'hua'uj mixcāncan a'xni'ca' xa'ickalhpūtī. ⁴³ Quit hua'chi makatiyāti' xa'iclatlā'huan lā' hui'xina'n tū' quilāmānūj na minchicca'n. Tū'tza' tzey ixuanī't quilu'xu' lā' tū' quilāmaxquī'uj xasāsti'. Xa'icī'tza'ca'n lā' tachī'n xa'icuanī't. Lā' hui'xina'n tū'

quilālakpaxialhna'uj". Chuntza' na'iccāhuani. ⁴⁴ Lā' xla'ca'n natahuan: "Māpa'ksīni', ḡlhānīn iccālaktzī'ni' a'xni'ca' ixtzi'ncsa', o ixkalhpūtīya', o hua'chi makatīyāti' lā' quina'n tū' iccāmaktāyani'? Lā' ḡlhānīn iccālaktzī'ni' a'xni'ca' tū'tza' tzey ixuanī't milu'xu' o ixī'tza'ca'na' o tachī'n ixua'nī'ta' lā' quina'n tū' iccāmaktāyani'?"

⁴⁵ 'Lā' quit huanmā' Rey na'iccākalhtī: "Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Catuhuā a'ntūn tū' tlahua'ni'tit kalhatin quintā'timīn, a'yuj más xamakstancu xla', chuntza' hua'chilh tū' quilātlahuani'uj quit".

⁴⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' tuncan huā' tamā'na nata'a'n nac pūpātīn para pō'ktu. Lā' huan xalacuan nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

26

Lacchihuīna'nca para natamaknī Jesús

Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

² —Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' que sputacus lakatu' chi'chini' a'xni'ca' nala cā'tani' de pascua. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' iccāhuaniyāni' que naquimacamāstā'can para naquixtokohua'ca'can —hualh Jesús.

³ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, xla'ca'n tatakēstokli na ixtanquilhni' huan ixpalacio Caifás. Xla' mero a'ntī xapuxcu' curasna' ixuanī't. ⁴ Lā' a'ntza' talacchihuīna'lh a'nchī tze nata'a'kxoko Jesús para natachi'pa lā' chuntza' natamāmaknīnī'n. ⁵ Lā' ixtalāhuani:

—Palh natlahuayāuj catūhuā lihuan lamā' cātani', huan tachi'xcu'huī't natatā'kaquī'.

Kalhatin puscāt mūmā'ca'lh aceite Jesús

Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8

⁶ Jesús ixuī' nac Betania na ixchic Simón. Lā' huā'mā' Simón ixmasni'mā' ixquinīt lā' ixtzeyani'ttza'. ⁷ Lā' kalhatin puscāt laktapajtzūlh Jesús. Ixlē'mā' pātīn frasco a'ntū ixtzuma de aceite a'ntū lej xatapala lā' lej mu'csa. Lā' lihuan Jesús ixuā'yamā', huan puscāt mūmā'ca'lh Jesús huan aceite.

⁸ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh a'ntū tlahualh, ta'a'kchā'lh lā' tatzuculh talāhuani:

—Lā' ḡa'chī' pāxca't lanī't huā'mā' aceite? ⁹ Tzē ī'stā'ca como lej tapala lā' huan tumīn tze iccāmaxquī'ca huan pobresni'.

¹⁰ Lā' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtalīchihuīna'mā'na lā' cāhuanilh:

—Lā' ḡa'chī' mājicluī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh a'ntū lej tzey. ¹¹ Pō'ktu na'a'nan pobresni' na

milac̄hp̄u'nanca'n pero quit tū' pō'ktu na'iccātā'latahui'layāni'.
 12 Lā' chu a'nchī huā'yā puscāt quimūmā'ca'lh huā'mā' aceite,
 ū'tza' hua'chilh ixquincāxtlahualīlh para naquimā'cnūcan.
 13 Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxalhā nac cā'quilhtamacuj
 a'nlhā namāca'tzīnīnī'ncan huan xatzey tachihuīn ixpālacata
 Cristo, a'ntza' nahuancan a'ntū tlahualh huā'mā' puscāt. Lā'
 ixlīhuākca'n natapāstaca xla'.

Judas hualh palh namacamāstā' Jesús

Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6

14 Lā' kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n xla'
 ixuanican Judas Iscariote. Xla' a'lh cātā'chihuīna'n huan xana-
 puxcu'nu' curasna' 15 lā' cāhuanilh:

—¿Lhānchula' naquilāmāpalayāuj palh na'iccāmacamaxquī'yāni'
 Jesús?

Lā' xlaca'n tamāpalalh pu'xamacāuj tumīn de plata. 16 Lā'
 desde a'xni'ca', Judas putzalh a'nchīn tzē nacāmacamaxquī'
 Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh huan sca'txtunu'nī'n para huan pascua

Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26

17 Lā' milh huan xapū'lh chī'chini' huan cā'tani' a'ntū huani-
 can Pascua a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura.
 Lā' huā'mā' xapū'lh chī'chini' huan sca'txtunu'nī'n talaktapa-
 jtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'iccāxtlahualīyāuj para nahua'yāuj
 xalīhua't huan cā'tani'?

18 Lā' xla' cāhuanilh:

—Capintit huan nac xcānsipej lā' natanū'yā'tit na ixchic
 chā'tin chī'xcu' lā' nahuaniyā'tit: “Huan Mākalhō'kē'ni' huan:
 Pajtzutza' quimpūnīn lā' icua'cu'tun huan xalīhua't cā'tani' na
 mīnchic. Lā' na'iccātā'huā'yan quisca'txtunu'nī'n”.

19 Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' tatlahualh chu a'nchī
 Jesús cāmāpa'ksīlh lā' tacāxtlahualīlh huan xalīhua't cā'tani'.

20 Lā' a'xni'ca' ixtzī'suamā', Jesús lā' huan kalhacāujtu'
 ī'sca'txtunu'nī'n ixtahuā'yahui'lāna' nac mesa. 21 Lā' līhuan
 ixtahuā'yamā'na, Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Kalhatin de hui'xina'n
 naquimacamāstā'.

22 Lā' xlaca'n talakaputzalh lā' tatzuculh takalhasqui'nī
 chā'tunu':

—¿Chu quit, quiMāpa'ksīni'?

23 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'tza' a'ntī quintā'pūhuā'yan pulātu, ū'tza'
 naquimacamāstā'. 24 Quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n lā'
 naquimpātle'keni' ixlīhuāk chu a'nchī tzo'kcanī't quimpālacata
 na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chī'xcu' a'ntī

naquimacamāstā'; nalīlakaputza. Más tzey para xla' palh tū' ixlacatuncuīlh.

²⁵ Lā' Judas, ū'tza' a'ntī namacamāstā', lā' xla' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿chu tzēlasā' quit?

Jesús kalhtīlh:

—Chuntza' hui'x hua'nī'ta'.

²⁶ Lā' līhuan ixtahuā'yamā'na, Jesús tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' a'xni'ca' che'kelh, cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit. U'tza' huā'mā' quimacni'.

²⁷ Lā' tuncan tayalh huan taza lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' macasti'n cāmaxquī'lh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit macasti'n chā'tunu' ²⁸ como ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū līcāxtlahuaca huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālīmāpūtāxtū tachi'xcuui't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n para nacāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n lhūhua' tachi'xcuui't. ²⁹ Lā' iccāhuaniyāni' que tū' ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' na'iccātā'hua'yāni' ā'tāpātin xaxcān uva xasāsti' a'nlhā ixlīhuāk catūhuā xasāsti' lā' xtunc a'nlhā namāpa'ksīni'n quīnTāta' Dios.

Jesús hualh palh Pedro nakalhtatzē'ka

Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38

³⁰ Lā' a'xni'ca' ixtatli'nī't lakatin himno, tataxtulh lā' ta'a'lh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. ³¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tzī'sa milīhuākca'n naquīlā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata a'ntū naquimpātle'keni' como tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī huan pastor lā' nata'a'kahuankō' huan borregos”, tatzo'kni'. ³² Lā' a'xni'ca' naquīmālakahuanīchokocan, pū'la na'ica'n que hui'xina'n nac estado de Galilea.

³³ Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj ixlīhuākca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nāni', pero quit tū' maktin ictimakxteknī'.

³⁴ Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni': Huā'mā' tzī'sa a'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, hui'x naquīnkāhtatzē'ka' maktu'tun.

³⁵ Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj naquīntā'maknīca'na', pero quit tū' ictikalhtatzē'kni'. Lā' chu a'cxtim tahualh ixlīhuākca'n huan sca'txtunu'nī'n.

Jesús kalhtō'ka'lh a'nlhā huanican Getsemaní

Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46

³⁶ Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Getsemaní. Lā' xla' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' līhuan quit na'ica'n na'ictā'chihuīna'n Dios a'jnanu'.

³⁷ Lā' cālē'lh lacachuna'j Pedro lā' kalhatu' ixo'kxa'n Zebedeo lā' tzuculh lej lakaputza lā' lej ixpāta'lamā'. ³⁸ Lā' cāhuanilh:

—Lej iclakaputza hasta tzē na'iclaknī huan talakaputzīt. Catachokotit huā'tzā' lā' naquilā'o'kska'lhīyāuj. Tū' calhtatit.

³⁹ Lā' Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh nac ti'ya't lā' lej squi'ni'lh Dios lā' huanilh:

—QuinTāta', palh tzē na'icpūtaxtu de huā' a'ntū na'icpātīni'n, camakxtekti chuntza' nala. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

⁴⁰ Lā' tuncan taspi'tli a'nlhā ixcāmāchokonī't huan sca'txtunu'ni'n lā' cālaktzī'lh xlaca'n ixtalhtatahui'lāna'. Lā' huanilh Pedro:

—¿Chā mintu'tunca'n tūlah tāyani'tit mintalhtataca'n nīn lakatin hora? ⁴¹ Lakahuan catahui'la'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatlayāni' a'xni'ca' cātālilaktzī'nāni'. Stū'ncua' mī'a'clhcunucca'n tatlahuacu'tun xatzey pero mimacni'ca'n tū' taka'lhī tahuixcān —cāhuanilh.

⁴² Lā' ixlīmaktu' Jesús a'lh lā' squi'ni'lh Dios chuntza':

—QuinTāta', palh tasqui'nī na'icpātīni'n para na'ictlōkentaxtū mintapuhuān, chuntza' calalh.

⁴³ Lā' tuncan taspi'tpā a'nlhā cāmāchokolh huan sca'txtunu'ni'n lā' ixtalhtatamā'nampā como tanto ixtalhtatacu'tun que ixtalalakalhtatahui'lāna'. ⁴⁴ Lā' cāmāchokopā lā' ixlīmaktu'tun a'lh lā' squi'ni'lh Dios. Lā' chu a'cxtim huanilh hua'chi ixuanī't xapū'la.

⁴⁵ Lā' taspi'tpā a'nlhā cāmāchokolh huan sca'txtunu'ni'n lā' cāhuanilh:

—¿Chā lhtatapā'na'ntitcus lā' jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' huan hora a'ntū lhcācanī't. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimacamāstā'can na ixlīmāpa'ksīnca'n huan tūn tū' tzeyā chi'xcu'ni'n. ⁴⁶ Catāya'tit lā' cāhuitit; mimā'tza' huan a'ntī naquimacamāstā'.

Chī'paca Jesús lā' chī'ca

Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11

⁴⁷ Lā' ixcātā'chihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' chā'lh Judas. Xla' kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'ni'n ixuanī't. Lā' cātā'chā'lh lhūhua' tachi'xcu'ni't lā' ixtalē'n machīta lā' qui'hui'. Lā' tachā'lh por ixquilhtampānca'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas.

⁴⁸ Lā' Judas ū'tza' huan a'ntī ixmacamāstā'mā' lā' xla' ixcāhuaninī'ttza' a'nchī natalīlakapasa tichū Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'iclacamu'su kalhatin; lā' xla' ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit.

⁴⁹ Lā' a'xni'ca' chilh Judas, laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Tzī'sua, Mākalhtō'kē'ni'.

Lā' lacamu'sulh. ⁵⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Amigo, lā' ¿a'chī' ta'na'?

Lā' huan tachi'xcuui't a'ntīn tatā'milh Judas talaktapa-tzūlh Jesús lā' tachi'palh para natalē'n.

⁵¹ Lā' chu tuncan kalhatin a'ntī ixtā'minī't Jesús, māxtulh ixmachīta lā' matakāhuī'lh ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xko'lh. ⁵² Lā' Jesús huanilh:

—Camāqui' mimachīta. A'ntī nalilāsta'la ixmachīta, chuntza' namaknīcan xla'. ⁵³ ¿Chā tū' ca'tzīya' que quit tzē na'icsqui'ni' quinTāta' Dios caquimaktāyalh lā' xla' chu limaktin naquimacamini' lakacāujtu' mil ángeles? ⁵⁴ Pero palh xa'ictlahualh cahuā chuntza', ¿chichū nalītlōkentaxtūcan a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni' que tasqui'nī napātle'ke chuntza' chu a'nchī pātle'kemā'?

⁵⁵ Lā' Jesús cāhuanilh huan tachi'xcuui't:

—¿A'chī' līta'ntit mimachītaca'n lā' minqui'hui'ca'n? Hua'chilh chí'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakalīyān nac lītōkpān, ¿a'chī' tūlah quilāchi'pauj a'xni'ca'? ⁵⁶ Pero ixlīhuāk huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tatzō'kli huan profetas na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

Lā' ixlīhuākca'n huan sca'txtunu'nī'n ta'a'kxtekui'līlh Jesús lā' tatzā'lalh.

Jesús na ixlacapūnca'n xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n

Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24

⁵⁷ Huan a'ntīn tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' huan curasna' ixuanī't. A'ntza' ixtatakēstoknī't xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xanapuxcu'nu' israelitas.

⁵⁸ Lā' Pedro lakamakāt stālani'lh hasta chā'lh na ixtanquilhni' ixchic huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tanūlh na ixcorral huan chic lā' cātā'tahui'lh huan policíasna' para nalaktzī'n a'nchī nalīlacāxtlahuacan.

⁵⁹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' ixlīhuākca'n huan xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n ixtaputzamā'na a'nchī natalē'ksa'nīni'n Jesús para natalīmāmaknīni'nī'n. Ixtaputzamā'na catūhuā a'yuj tū' stu'ncua' a'ntū nalē'ksa'nīni'ncan. ⁶⁰ Lā' tūla ixtamāstū'ncni' nīn tuntū' a'yuj lhūhua' chí'xcuui'n ixtalaka'n lā' talīchihuīna'lh a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Jesús. Lā' ā'calīstān tamilh kalhatu' a'ntī chu a'cxtim ixtachihuīnca'n. ⁶¹ Lā' xlaca'n tahualh:

—Huā'mā' chí'xcu' hualh: “Quit tzē na'icmāspūtūkō' huan xaka'tla' ixlītōkpān Dios lā' ixlīlakatu'tun chí'chini' na'icyāhuapala”.

⁶² Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' tāyalh lā' huanilh Jesús:

—¿Chu tuntū' nakalhtīni'na'? ¿Tuchū talī'a'ksa'nīni'mā'ni' huā' tayāna' chí'xcuui'n'?

⁶³ Lā' Jesús ca'cs tāyalh. Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' chihuīna'mpā lā' huanilh:

—Dios a'ntī lakahuan, ū'tza' kaxmatāni'. Chuhua'j naqui-huani'ya' a'ntū stu'ncua'. Caquilāhuaniuj palh hui'x Cristo a'ntī ixO'kxa' Dios.

⁶⁴ Lā' Jesús kalhtīlh:

—U'huē, quit ū'tza' chu a'nchī hua'na'. Lā' nā iccāhuaniyāni' huā'mā'. Desde chuhua'j hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahuī'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī māpa'ksīni'mā'. Lā' nā na'icminācha' nac a'kapūn ixlacłhni' pokłhnu'.

⁶⁵ Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' xtī'tli ixlu'xu' māni' xla' para namāsu'yu que lej ixa'kchā'n lā' hualh:

—Huā'mā' chi'xcu' tā'talacastuccu'tun Dios. Tū'tza' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquincāhuaniyāni' palh tū' tzey xla'. Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntit a'nchī xla' hualh que xla' ixO'kxa' Dios. ⁶⁶ ¿Chī puhua'nā'tit?

Lā' tahualh:

—Xla' lē'n cuenta lā' maclacasqui'n nanī.

⁶⁷ Lā' tuncan talakachojmanilh Jesús lā' tatucslī. Lā' ā'makapitzīn talacala'sli ⁶⁸ lā' tahuanih:

—Como hua'na' que hui'x Cristo, caquilhchi'pi a'ntī lalacala'sni'.

Pedro kalhtatzē'kli Jesús

Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Lā' lihuan Pedro ixuī' kēpūn nac tanquilhni' lā' kalhatin squiti' laktapajtzūlh lā' huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Galilea.

⁷⁰ Lā' Pedro kalhtatzē'kli na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n lā' hualh:

—Tū' icca'tzī tuchū huanicu'tuna'.

⁷¹ Lā' Pedro tatampūxtulh macsti'na'j lā' ā'kalhatin huam-pala tzu'ma'jāt laktzī'lh. Lā' xla' cāhuanih huan a'ntī ixtayāna'ncha':

—Huā'mā' chi'xcu' nā ixtā'latlā'huan Jesús xala' nac Nazaret.

⁷² Lā' Pedro kalhtatzē'kpā lā' stu'tu'lu' hualh:

—Quit tū' iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

⁷³ Lā' ixlīka'tlā'tus xlaca'n a'ntī ixtatā'layāna' talaktapajtzūlh Pedro lā' tahuanih:

—Stu'ncua' hui'x kalhatin de xlaca'n como mintachihuīn hua'chi xlaca'n a'ntī xalanī'n nac Galilea.

⁷⁴ Lā' Pedro tzuculh macapūlhacacn xa'cstu lā' stu'tu'lu' hualh:

—Dios ca'tzī palh tū' iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

Lā' chu tuncan lacapalh ta'salh huan gallo. ⁷⁵ Lā' ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro a'nchī Jesús ixuaninī't: "A'xni'ca' tūna'j

nata'sa huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun". Lā' Pedro taxtulh de a'ntza' lā' lej māxana'j lakaputzaj calhualh.

27

Macamāstā'ca Jesús con huan Pilato

Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32

¹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas talacchihuīna'lh lā' tacāxtlahualh ixpātunca'tzīca'n a'nchī natamāmaknīnīni'n Jesús. ² Lā' ixmacachī'canī't lā' talē'lh lā' tamacamaxquī'lh Poncio Pilato a'ntī gobernador ixuanī't.

A'nchī nīlh Judas

³ Lā' Judas ū'tza' a'ntī macamāstā'lh Jesús. Lā' a'xni'ca' Judas laktzī'lh a'nchī māpa'ksīca que namāmaknīnīnīncan Jesús, lakaputzalh lā' xtunc pāstacna'lh lā' cāmāspi'tni'lh huan pu'xamacāuj tumīn de plata huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, ⁴ lā' cāhuanilh:

—Quit ictlahualh talaclē'i' como icmacamāstā'lh huan chi'xcu' a'ntīn tuntū' ixlaclē'n.

Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Huā'mā' tū' quimaca'tzica'n. Cuenta catlahua' māni' hui'x.

⁵ Lā' Judas a'lh nac lītokpān lā' tilhquītamacanūlh na ixchakān huan lītokpān huan tumīn lā' a'lh tā'kpixchī' nac a'katin qui'hui'.

⁶ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tascali huan tumīn lā' talāhuanilh:

—Tūla namojōyāuj a'nlhā mojócan tumīn a'ntū mālacnūni'can Dios como huā'mā' tumīn līmāpalacani't para namāmaknīnīnīncan kalhatin chi'xcu'.

⁷ Lā' talacchihuīna'lh lā' talacāxtlahualh a'nchī natalitamāhua huan pītzina'j ti'ya't. Huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan Ixti'ya't huan Alfarero lā' a'ntza' ixcāmā'cnūcan huan makatiyātī'n.

⁸ Lā' como lītamāhuaca huan tumīn a'ntū ixlīmāpalacani't para namāmaknīnīnīncan kalhatin chi'xcu', chuhua'j mēpācuhuīcan huan Ti'ya't a'ntū Pasakō'nī't Ka'lhni'. ⁹ Lā' chuntza' tlōkentaxtūca huā'mā' a'ntū hualh huan profeta Jeremías a'nlhā tzo'kli na ixtachihuīn Dios: “Cātēca huan pu'xamacāuj tumīn de plata (ū'tza' ixtapalh kalhatin chi'xcu' chu a'nchī lacāxtlahualh makapitzīn israelitas). ¹⁰ Lā' huā'mā' tumīn lītamāhualh Ixti'ya't huan Alfarero chu a'nchī quimāpa'ksīlh huan Māpa'ksīni' Dios”.

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38

¹¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixyā na ixlacapūn huan gobernador Pilato, lā' ū'tza' kalhasqui'nīlh Jesús:

—¿Chā hui'x ixReyca'n huan israelitas?

Lā' Jesús huanilh:

—Chu chuntza' a'nchī hua'nī'ta'.

¹² Lā' a'xni'ca' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas ixtalē'ksa'nīni'n, Jesús tū' kalhtīni'lh nīn tuntū'. ¹³ Lā' Pilato kalhasqui'nīpā Jesús:

—¿Chu tū' kaxpa'ta' ixlihuāk a'ntūn talē'ksa'nīni'nāni' tachi'xcu'huī't?

¹⁴ Lā' Jesús tū' kalhtīlh nīn tuntū'. Lā' ū'tza' līlē'cnīlh huan gobernador.

Tahualh palh tasqui'nī nanī Jesús

Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16

¹⁵ Lā' ixa'nan lakatin talanān lā' a'xni'ca' ixlamā' cā'tani', huan gobernador ixmakxteka kalhatin tachi'n. Lā' huan tachi'xcu'huī't ixtalacsaca huan tachi'n a'ntī namakxtekan.

¹⁶ Lā' ixtanūma' kalhatin tachi'n a'ntī ixuanīcan Barrabás. Chuxalhā ixlakapascan huā'mā' Barrabás. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixtatakēxtimīnī't huan tachi'xcu'huī't, Pilato cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Chā na'icmakxteka huan Barrabás o na'icmakxteka Jesús a'ntī māpācu'huīcan huan Cristo?

¹⁸ Chuntza' hualh Pilato como xla' māchekxīlh a'nchī huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtalakca'tzani' Jesús lā' ū'tza' talīmacamāstā'lh.

¹⁹ Lā' līhuan Pilato ixuī' a'nīhā ixtlahuacan justicia, ixpuscāt macā'ni'lh tachi'huīn lā' huanilh: “Tū' timaktanū'ya' ixpālacata huā'mā' tzeyā chi'xcu' como lej ko'hua'jua' iclakahuāłaktzī'lh kōtan tzī'sa' ixpālacata xla'”.

²⁰ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas ixtacuccha'xni't huan tachi'xcu'huī't lā' ū'tza' talīsqi'nīli que camakxteka huan Barrabás lā' tasqui'nīli que camaknīca Jesús. ²¹ Lā' huampala cātā'chihuīna'lh huan gobernador lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū de huan kalhatu' tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

²² Lā' Pilato cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús a'ntī māpācu'huīcan huan Cristo?

Lā' ixlihuākca'n takalhtīlh:

—¿Caxtokohua'ca'ca!

²³ Lā' Pilato cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlahuani't xla' a'ntūn tū' tzey?

Lā' xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' palha' tahuanilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca!

24 Lā' a'xni'ca' Pilato cuenta tlhualh que tūla ixcāmāko'xamixī lā' ā'chulā' ixtatā'kaquī'mā'na lā' tūlah cātłajalh, xla' squi'nli xcān. Lā' na ixlacapūnca'n huan tachi'xcu'huī't Pilato makacha'ka'lh lā' cāhuanilh:

—Quit tū' iclē'n cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' lā' a'nchī nanī. Tū' tlhuanī't nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey. Hui'xina'n nalī'pinā'tit cuenta.

25 Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't takalhtilh:

—¡Quina'n lā' quincamana'ca'n na'iclē'nāuj cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' lā' a'nchī nanī!

26 Lā' chuntza' Pilato māxtulh Barrabás lā' makxtekli. Lā' tuncan māpa'ksilh cakēsno'kca Jesús lā' macamāstā'lh para naxtokohua'ca'can.

27 Lā' ā'calistān ixtropa huan gobernador, Pilato, talē'lh Jesús huan nac pūchihuīn lā' tamākēxtimīlh lhūhua' tropasna' lā' talītamacxti'li'lh. 28 Lā' tuncan tamāmakxtulh ixlu'xu' lā' tamālhakē'lh xaspi'nenke' lu'xu'. 29 Lā' tatlahualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh. Lā' tamaxquī'lh qui'huī' a'ntū chi'palh na ixmacacāna'j. Lā' tatatzokostani'lh lā' talīlītzi'nli lā' tahuanih:

—¡Ca'a'cnīni'ni'ca ixReyca'n huan israelitas!

30 Lā' nā tachoimanīlh lā' tachi'palh ixqui'huī' lā' talīmūnici. 31 A'xni'ca' talīlītzi'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xaspi'nenke' lā' tamālhakē'chokolh ixlu'xu' a'ntū ixla' ixuanī't. Lā' tuncan talē'lh para naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27

32 Lā' līhuan ixta'a'mā'na, tapāxtokli kalhatin chi'xcu' xala' nac Cirene lā' ixtacuīni' Simón. Lā' sāmācu'qui'ca ixcruz Jesús.

33 Lā' chuntza' ta'a'lh lā' tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Gólgota a'ntū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. 34 Lā' a'ntza' mālacnūni'ca Jesús vinagre a'ntū ixmojōni'canī't catūhuā a'ntū xū'ni' hua'chi huan xī'cxi' para que ixua'lh lā' tū' ixu'cxca'tzi'lh a'nchī napātīni'n. Lā' a'xni'ca' xla' quilhca'tzilh, tū' ixua'cu'tun.

35 Lā' a'xni'ca' ixtaxtokohua'ca'nī'ttza', huan tropa tamālacpitzilh ixlu'xu' Jesús na ixlaclhni'ca'n lā' tapūmāxtulh suerte para natasu'yu a'ntī natachokoni'. Chuntza' tlōkentaxtūca a'ntū hualh huan profeta a'nlhā tzo'kli: “Tamālacpitzilh quilu'xu' na ixlaclhni'ca'n por huan suerte a'ntūn tamāxtulh”. 36 Lā' tuncan tatahui'lalh para natamaktaka'lhā. 37 Lā' hui'līca nac cruz lakatin letrero na ixa'cpūn Jesús. Lā' a'ntza' ixtzo'kcanī't a'ntū ixpālacata līxtokohua'ca'ca. Lā' ixtzo'kcanī't: U'tza' Jesús a'ntī ixReyca'n israelitas.

³⁸ Lā' nā cātā'xtokohua'ca'ca kalhatu' ka'lhāna'nī'n; kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na ixpāxtūxuc. ³⁹ Lā' huan a'ntī ixtatētaxtumā'na taxakā'līlh ixa'kxākca'n lā' talakapalalh ⁴⁰ lā' tahualh:

—Hui'x ixlactlahuacu'tuna' huan xaka'tla' lītōkpān lā' ixyāhuapala' ixlīlakatu'tun chi'chini'. Lā' chuhua'j capūtaxtu. Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cata'nchi huan nac cruz.

⁴¹ Lā' nā chuntza' ixtalīlītī'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākaltō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas ixtatā'līlītī'n lā' ixtalāhuanimā'na na ixlacłhni'ca'n:

⁴² —Xla' cāmāpūtaxtūlh ā'makapitzīn pero tūla pūtaxtu ixa'cstu. Palh stu'ncua' xla' ixReyca'n israelitas, cayujli de huan nac cruz chuhua'j lā' chuntza' nakalhlaka'ī'yāuj xla'. ⁴³ Xla' līpāhuan Dios; chuhua'j Dios cāmāpūtaxtūlh palh stu'ncua' pāxquī', como quincāhuanini' palh xla' ixO'kxa' Dios —tahualh.

⁴⁴ Lā' nā huan ka'lhāna'nī'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'canī't, nā xlaca'n talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30

⁴⁵ Lā' tuncan cā'pucsua' lalh chuxalhā nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh hua'chi tastu'nūta lā' takoxīlh lakatu'tun hora. ⁴⁶ Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū, Jesús lej palha' ta'salh lā' hualh:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —lā' ū'tza' huanicu'tun: Quin-Dios, quinDios, ¿a'chī' qui'a'kxtekui'līni'ta'?

⁴⁷ Lā' takaxmatli huā'mā' makapitzīn a'ntī ixtayāna'ncha' lā' xlaca'n talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' mātā'sīmā' huan a'cta'sana' Elías.

⁴⁸ Lā' chu līmaktin kalhatin tatu'jnu'n quītē'lh catūhuā hua'chi panamāc. Lā' līmāchū'huī'lh vinagre lā' o'ksmā'ca'lh kentin qui'hui' lā' quilhūyāhualh Jesús para nahua'. ⁴⁹ Lā' ā'makapitzīn tahualh:

—Camakxtekti. Nalaktzī'nāuj palh Elías namin namāpūtaxtū.

⁵⁰ Lā' huampala Jesús ta'salh lej palha' lā' tuncan nīlh. ⁵¹ Lā' māni' huā'mā' ka'tlā'tus taxtī'tpitzīlh huan lu'xu' nac xaka'tla' lītōkpān. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzī huan lītōkpān. Tzuculh a'cxtu lā' tapūpitzīlh hasta huan nac ti'ya't. Lā' huan ti'ya't tachiquilh lā' huan chihuix tataxkāl. ⁵² Lā' tatalaquī'lh huan taponkni' lā' talakahuanchokolh lhūhua' a'ntī ixtakalh-laka'ī'nī't Dios a'ntī ixtanīnī'ttza'. ⁵³ Xlaca'n tataxtulh huan nac taponkni' lā' a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza' Jesús, tatanūlh huan nac sicua'lanālanī't xcānsipej a'nłhā huanican Jerusalén. Lā' a'ntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't.

⁵⁴ Lā' huan capitán romano lā' huan tropasna' a'ntū ixtatā'maktaka'lh mā'na Jesús, lej tajicua'lh a'xni'ca' tachiquilh huan ti'ya't lā' a'xni'ca' talaktzī'lh ā'catūhuā a'ntū pātle'kelh. Lā' xla'ca'n tahuah:

—Stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' huan ixO'kxa' Dios ixuanī't.

⁵⁵ Lā' lhūhua' puscan ixtalaktzī'mā'na de makat. Ixtastālani'nī't Jesús desde a'xni'ca' taxtulh huan nac estado de Galilea lā' ixtamaktāyanī't. ⁵⁶ Lā' na ixlaclhni'ca'n huan puscan nā ixtayāna' María Magdalena lā' María a'ntū ixtzī'tca'n Jacobo lā' José lā' nā ixuī' ixtzī'tca'n ixo'kxa'n Zebedeo.

Mā'cnūca Jesús

Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42

⁵⁷ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā'tza', milh kalhatin chi'xcu' a'ntū ixuanican José lā' xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Lej rico ixuanī't lā' nā ixkalhlaka't Jesús. ⁵⁸ Lā' xla' laka'lh Pilato lā' squi'ni'lh ixmacni' Jesús. Lā' Pilato māpa'ksīni'lh que camaxquī'ca. ⁵⁹ Lā' José lē'lh huan ixmacni' Jesús lā' īmaksna'tli stala'nka' lu'xu'. ⁶⁰ Lā' māpī'lh nac lakatin xasāsti' lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac talhpān. Lā' huan lhu'cu' ixla' José ixuanī't. Lā' a'xni'ca' kalhui'līlh lakatin ka'tla' chihuix huan lhu'cu', xla' a'lh. ⁶¹ Lā' na ixlapapūn huan lhu'cu' ixtahui'lāna' María Magdalena lā' ā'kalhatin María.

Huan tropasna' tamaktaka'lhli a'nlhā ixmā'cnūcanī't Jesús

⁶² Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' huan chi'chini' a'ntū cāxui'līkō'can para huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan fariseosnu' talaka'lh Pilato. ⁶³ Lā' tahuanihlh:

—Señor gobernador, quina'n icpāstacāuj a'ntū hualh huanmā' a'kxokonu' a'xni'ca' lakahuancus ixuanī't. Hualh chuntza': "Ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko de na ixlaclhni'ca'n nīnī'n", hualh. ⁶⁴ Chuntza' camāpa'ksi'ni' que xa'nca camaktaka'lhca huan taponkni' hasta napātleteketa' lakatu'tun chi'chini'. Tzēlasā' ī'sca'txtunu'nī'n natamin nataka'lhan huan macni'. Lā' tzē natahuani huan tachi'xcu'huī't palh lakahuanchokonī't de na ixlaclhni'ca'n nīnī'n. Lā' chuntza' ā'chulā' tzē nata'a'kxoko huan tachi'xcu'huī't que xapū'la.

⁶⁵ Lā' Pilato cāhuanihlh:

—A' tayāna' huan tropasna'. Cacālī'pintit lā' cacāxtlahua'tit hui'xina'n chu a'nchī namaktaka'lhcan.

⁶⁶ Lā' xla'ca'n ta'a'lh lā' xa'nca tacāxtlahualh huan taponkni' lā' hui'līca sello nac huan chihuix a'ntū kalhui'līca. Lā' cāmāchococancha' huan tropasna' para natamaktaka'lha.

28

Jesús lakahuanchokolh

Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10

¹ Lā' ixpātle'kenī'ttza' huan chí'chini' a'ntū pūjaxcan lā' ixtuncuimā' huan domingo a'xni'ca' María Magdalena lā' ā'kalhatin María ta'a'lh nac taponkni'. ² Lā' chu līmaktin lej palha' tachiquilh huan ti'ya't. Lā' kalhatin ixángel huan Māpa'ksīni' Dios íxyujnī'ta'nchi de nac a'kapūn. Lā' a'xni'ca' chílh nac taponkni', māpānūlh huan chíhuix a'ntū ixkalhui'līcanī't lā' pūtahui'lh. ³ Lā' huan ángel lej xkakalh hua'chi makli'pni' lā' íxlu'xu' lej smu'yonko' íxuanī't hua'chi panamāc lā' miqui. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan tropasna' talaktzi'lh, lej tajicua'ni'lh lā' taxpipilh lā' taxtacnānīlh. ⁵ Lā' huan ángel cāhuanilh huan puscān:

—Tū' cajicua'ntit. Quit icca'tzī palh hui'xina'n putzapā'na'ntit huan Jesús a'ntī xtokohua'ca'ca. ⁶ Xla' tū' huī' huā'tzā' como lakahuanchokonī't chu a'nchī hualh. Catanū'tit lā' calaktzī'ntit a'nlhā íxmāpī'canī't. ⁷ Lā' lacapalh capintit lā' cacāhuani'tit ī'sca'txtunu'nī'n palh lakahuanchokonī'ttza' de na íxlaclhni'ca'n nīnī'n. Lā' chuhua'j xla' cāpū'lani'yāni' huan nac estado de Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit. Cuenta catlahua'tit a'ntū íccāhuanini'.

⁸ Lā' tuncan lacapalh huan puscan tatapānūlh de huan nac taponkni'. Ixtajicua'n lā' nā íxtapāxuhua. Lā' tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani huan sca'txtunu'nī'n. ⁹ Lā' chu līmaktin Jesús cātalacsu'yuni'lh lā' cāmālakacuhuī'ni'lh. Lā' xlaca'n talak-tapajtzūlh Jesús. Tachi'palh íxtojon lā' tamācā'tanīlh lā' tamāpāxuhūilh. ¹⁰ Lā' xla' cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit. Capintit cacāmāca'tzīnī'tit quintā'timīn palh tasqui'nī cata'a'lh nac estado de Galilea lā' a'ntza' naquintalakchā'n lā' naquintalaktzī'n.

A'ntūn tahualh huan tropasna'

¹¹ Lā' līhuan íxta'a'mā'na huan puscan, makapitzīn tropasna' a'ntī íxtamaktaka'lhni't huan taponkni' lā' xlaca'n ta'a'lh huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén. Lā' tahuanilh huan xanapuxcu'nu' curasna' íxlīhuāk a'ntū íxpātle'kenī't. ¹² Lā' huan tamā'na xanapuxcu'nu' talaka'lh huan xanapuxcu'nu' israelitas para natalacchihuīna'n. Lā' lhūhua' tumīn cāmaxquī'ca huan tropasna' ¹³ lā' cāhuanica:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh cā'tzī'sa tamīlh ī'sca'txtunu'nī'n Jesús līhuan ī'lhatapā'na'ntit lā' xlaca'n taka'lhah huan íxmacni'. ¹⁴ Lā' palh namāca'tzīnīcan huan gobernador que ī'lhatapā'na'ntit, quina'n na'íclacāxtlahuayāuj para que tū' nacātamaknīyāni'.

¹⁵ Lā' huan tropasna' tamaklhtīni'lh huan tumīn lā' ta'a'lh lā' tahualh chu a'nchī íxcāhuanicanī't. Lā' chuntza' huan israelitas tahuan hasta chuhua'j.

Jesús cālīmāmacū'lh ī'sca'txtunu'nī'n

Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23

¹⁶ Lā' huan kalhacaujtin sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac estado de Galilea nac lakatin o'kspū'n a'ntū Jesús lacsacli. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh Jesús, tamācā'tanīlh a'yuj makapitzīn tū' ixtakalhlaka'ī'cu'tun. ¹⁸ Lā' Jesús cālaktapajtzūlh xlaca'n lā' cāhuanīlh:

—Quit quimaxquī'canī't ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para que na'iccāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn ta'a'nan huan nac cā'ti'ya'tna' lā' huan nac a'kapūn. ¹⁹ Chuntza' capintit chuxalhā nac cā'quilhtamacuj lā' cacāmākalhlaka'ī'nīkō'tit ixlīhuākca'n para que natala quisca'txtunu'nī'n. Lā' nacāmā'kpaxī'yā'tit por ixlīmāpa'ksīn xaTāta' Dios lā' ixO'kxa' lā' huan Espīritu Santo. ²⁰ Lā' nacāmāsu'ni'yā'tit a'nchī natalatā'kchoko lā' a'nchī nata'a'kahuāna'ni' ixlīhuāk a'ntū quit iccālīmāpa'ksīni'nī'ta'ni' hui'xina'n. Lā' caca'tzītīt palh quit pō'ktu iccā'o'kska'lhīyāni' hasta a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Amén.

Huan Xatzey Tachihuūn a'ntūn Tzo'kli San Marcos

Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28

¹ Huā'mā' huan xatzey tachihuūn a'ntū māsuyucan ixpālacata Jesucristo a'nti ixcaman Dios.

² Kalhatin profeta tzo'knulh a'nchī Dios huanilh ixO'kxa'. Chuntza' hualh: Cakaxpa'tti.

Quit na'icmaca'n quilacscujni' milacapūn a'nti napū'lani'yāni' hui'x para nacāxtlahualī mintej.

³ Lā' nā huan profeta Isaías tzo'knulh chuntza':

A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'nti palha' chihuūna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Camālakstu'nctit huan tej”.

Chuntza' tzo'knulh Isaías.

⁴ Huā' tamā'na tlōkentaxtūca a'xni'ca' Juan a'nti ixmā'kpaxīni'n ixtasu'yu nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' ixa'cta'sana'n lā' ixcāhuani huan tachi'xcuui't:

—Calīlakaputzatit ixpālacata mintalaclē'i'ca'n lā' cacā'a'kxtekui'li'tit para nacātamāspūtūnu'ni'yāni'. Lā' ca'a'kpaxtit.

⁵ Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n chuxalhā nac estado de Judea lā' xalanī'n nac huan cā'lacchicni' Jerusalén, ixlīhuākca'n tamilh takaxmata a'ntū hualh Juan. Lā' a'xni'ca' takalhtasu'yuni'lh Dios ixtalaclē'i'ca'n, Juan cāmā'kpaxīlh kalhatunu' huan nac pūxka Jordán.

⁶ Lā' Juan i'lhakā'nī't lu'xu' a'ntū ixlicāxtlahuacani't ixchi'xit camello lā' ixlichī'can de ko'xka' ixuani't. Lā' ixua' hui'qui'li't lā' ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁷ Lā' ixa'cta'sana'n lā' ixcāhuani tachi'xcuui't:

—A'calistān namin ā'kalhatin a'nti ā'līhua'ca' tasqui'nī que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'. Ixtasācua' a'nti naxcuta ixu-arachi līhua'ca' tasqui'nī que quit. ⁸ Quit iccālīmā'kpaxīni'ta'ni' xcān pero xla' nacāmacamini'yāni' Espīritu Santo.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22

⁹ Lā' huan tamā'na chi'chini' Jesús taxtulh huan nac xcānsipej Nazaret de estado de Galilea lā' lakmilh Juan a'nlhā ixmā'kpaxīni'mā'. Lā' Juan mā'kpaxīlh Jesús nac pūxka Jordán.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de nac xcān, chu līmaktin laktzi'lh

a'nchī talaquī'lh huan a'kapūn lā' mincha' huan Espíritu Santo lā' ixtasu'yu hua'chi tantzasnān a'xni'ca' ixuyjmā'chi. Lā' chilh na ixa'kxāk Jesús. ¹¹ Lā' kaxmatca lakatīn tachihuīn nac a'kapūn lā' hualh:

—Hui'x qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'yāni'. Hui'x lej quimaxquī'ya' tapāxuhuān —hualh.

Satanás lej ixputza a'nchī Jesús tū' ixa'kahuāna'ni'lh Dios
Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13

¹² Lā' chu tuncan huan Espíritu Santo macā'lh Jesús nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹³ Lā' ixuī' a'ntza' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't tu'pu'xam chi'chini'. Lā' a'ntza' huan ko'ti'ti' a'ntū huanican Satanás, xla' ixputza a'nchī Jesús tū' ixa'kahuāna'ni'lh Dios. Lā' nā a'ntza' ixa'nān animal a'ntū ixtahua'nān. Lā' ixángeles Dios ixtamaktaka'lha.

Jesús tzuculh a'cta'sana'n nac estado de Galilea
Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixchī'canī't Juan, Jesús a'lh nac Galilea lā' ixlī'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'lh. ¹⁵ Lā' ixuan:

—Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū lhcāni'canī't lā' tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' nalaktzī'ncan que stu'ncua' Dios māpa'ksīni'n. Calīlakaputzatit ixpālacata huan mintalaclē'i'ca'n a'ntū tlhuanī'ta'ntit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' cakalhlaka'ī'tit huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'nī't.

Jesús cāhuanilh kalhatā'ti' squī'tī'ni'nī'n cata'o'kska'lhīlh
Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11

¹⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān a'ntū huanican Mar de Galilea, xla' cālaktzī'lh Simón lā' ixtā'tin Andrés. Ixtamojōmā'na ixpūxuākna'ca'n nac xcān como xlaca'n squī'tī'ni'nī'n ixtahuanī't. ¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī nacālīmākalhlaka'ī'nī'yā'tit tachi'xcuui't ixtachihuīn Dios.

¹⁸ Lā' chu tuncan tamakxteklī ixpūxuākna'ca'n lā' tastālani'lh Jesús.

¹⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús a'lh lacachuna'j, cālaktzī'lh Jacobo lā' Juan ixo'kxa'n Zebedeo. Xlaca'n ixtahui'lāna' nac barco lā' ixtalacachī'mā'na ixpūxuākna'ca'n. ²⁰ Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh lā' xlaca'n ta'a'kxtekyāhualh ixtāta'ca'n Zebedeo con ixtasācua'nī'n nac barco lā' ta'a'lh lā' tastālani'lh Jesús.

Kalhatin chi'xcu' ixka'lhī tlajana'
Lc. 4.31-37

²¹ Lā' ta'a'lh huan nac cā'lacchicni' Capernaum. Lā' tuncan huan chi'chini' de pūjaxni', lā' Jesús tanūlh na ixlītokpānca'n israelitas lā' cāmāscā'tīlh huan tachi'xcuui't. ²² Lā' ixtalīlē'cnī

a'nchī ixcāmāsu'ni'mā' porque ixcāmāsu'ni'mā' hua'chi kalhatin a'ntī ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tū' hua'chi tamāsu'yu huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ²³ Lā' tuncan tanūlh huan nac lītōkpān kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'. Lā' xla' ta'salh lā' hualh:

²⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿a'chī' quilāaktanū'j quina'n? ¿Chā ta'nī'ta' para naquilāmālakspūtūyāuj? Quit iclakapasāni'. Hui'x ixla' Dios lā' Santo hui'x.

²⁵ Lā' Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—¡Caquilhca'csla'! ¡Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

²⁶ Lā' huan chi'xcu' xtacnānīlh lā' huan tlajana' palha' ta'salh lā' taxtuni'lh. ²⁷ Lā' ixlīhuākca'n lej talē'cnīlh lā' talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū huā'mā' a'ntū quincāmāsu'ni'mā'ni' quina'n? Sāsti' huā'mā'. Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'n con līmāpa'ksīn. Hasta huan tlajana'nī'n ta'a'kahuāna'ni' a'xni'ca' xla' cāmāpa'ksī.

²⁸ Lā' tuncan a'kahualh chu xalhā nac estado de Galilea xipālacata a'ntū tlhualh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39

²⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh de na ixlītōkpānca'n israelitas, tuncan a'lh lā' tanūlh na ixchicca'n Simón lā' Andrés. Lā' tatā'a'lh Jacobo lā' Juan. ³⁰ Lā' ixpuhuiti' Simón ix-chi'chīxni'mā' lā' ixmā'. Lā' tuncan māca'tzīnīca Jesús. ³¹ Lā' xla' a'lh lā' macachi'palh lā' mā'kaquī'lh lā' tuncan tapānūni'lh ixtachi'chīxni'. Lā' tuncan huan puscāt cāmāhuī'lh huan ā'makapitzīn.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41

³² Lā' kōtanūtza' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', cālīmini'ca Jesús ixlīhuākca'n a'ntī ixta'ī'tza'ca'n lā' a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n. ³³ Lā' ixlīhuākca'n xalanī'n huan cā'lacchicni' tatakēstokli na ixtanquilhni' huan chic. ³⁴ Lā' cāmātzeyīlh lhūhua' a'ntī ixta'ī'tza'ca'n de chuxatūyā ta'jatat ixtaka'lhī chā'tunu'. Lā' cāmāxtuni'lh lhūhua' tlajana'nī'n. Lā' tū' cāmāxtekli natachihuīna'n huan tlajana'nī'n como tū' ixlacasqui'n que xlaca'n ixtahualh tichū xla'.

Jesús a'cta'sana'lh nac estado de Galilea

Lc. 4.42-44

³⁵ Lā' ixlīlakalī lej tzi'sāt Jesús tāquī'lh lā' taxtulh lā' a'lh nac lakatin lugar a'nlhā tintī' ixa'nan. Lā' a'ntza' kalhtō'ka'lh. ³⁶ Lā' Simón a'lh putza lā' ā'makapitzīn tatā'a'lh. ³⁷ Lā' a'xni'ca' takaksli Jesús, tahuanih:

—Ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't lej taputzayāni'.

38 Lā' xla' cāhuanilh:

—Cāhui huan nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntūn tahui'lāna' pajtzu lā' quit na'icmāsu'yu a'ntza' ixtachihuīn Dios. U'tza' iclīminī't.

39 Lā' chu xalhā nac estado de Galilea ixmāsu'yu na ixlītokpānca'n israelitas. Lā' cāmāxtulh huan tlajana'nī'n.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī ixmasni'mā' ixquinīt

Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16

40 Lakchā'lh Jesús kalhatin chi'xcu' a'ntū ixka'lhī ta'jatat a'ntū māmasī quinquinītca'n lā' a'ntū huanican lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús lā' lej squi'ni'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

41 Lā' Jesús lakalhu'malh lā' stu'ncli ixmacan lā' xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

42 Lā' a'xni'ca' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatat huan ī'tza'ca' lā' tzeyalh. 43 Lā' a'xni'ca' Jesús macā'lh, stu'tu'lu' huanilh:

44 —Catamaktaka'lhti lā' tū' tihua'ni'ya' nīn tintī'. Xmān nalakpina' huan ixcuraca'n israelitas lā' namāsu'ni'ya' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyani'ta'tza'. Lā' na'a'ksa'juī'ni'na' chuntza' hua'chi māpa'ksīni'lh Moisés para a'ntū ixtatzeyani'ttza' de huanmā' ta'jatat. Chuntza' nacālīmāca'tzīnī'ya' tachi'xcu'huī't que tzeyani'ta'tza'.

45 Pero xla' tuncan taxtulh lā' tzuculh cāhuanitā'kchoko līlhūhua' lā' cāhuanilh a'ntū ixpātle'keni'nī't. Lā' chuntza' Jesús tūlatza' ixtanū huan nac cā'lacchicni' na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't, como tū' ixlacasqui'n que lej ixtatakēstokli. Lā' chuntza' xmān tachokolh na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Lā' tachi'xcu'huī't xalanī'n lakachu ixtalaka'n.

2

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī lhtuculu' ixuanīt

Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26

1 Lā' ixlīlātma'j Jesús taspī'tli lā' tanūpā huan nac Capernaum. Lā' tachi'xcu'huī't takaxmatli que ixuī' nac chic.

2 Lā' tuncan līlhūhua' talaktakēstokli hasta tū'tza' ixtatanūkō' ixchakān huan chic. Lā' nā tatzumalh huan tanquilhni'. Lā' ixcāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios. 3 Lā' talakmilh ā'makapitzīn lā' na ixlac'lhpu'nanca'n kalhatā'ti' chi'xcu'huīn ixtapūlīmimā'na laklaj. Lā' huan nac laklaj ixmā' kalhatin ī'tza'ca' a'ntī lhtuculu' ixuanīt. 4 Lā' como tūlalh talakchā'lh Jesús ixpālacata huan lhūhua' tachi'xcu'huī't a'n'lhā ixtzuma huan chic, tapūtō'ca'lh huan escalera lā' ta'a'kstīlhuakli huan chic ixlakstu'nc Jesús.

Lā' a'xni'ca' xa'nca tamālaquī'lh, tamāyujūlh huan ī'tza'ca' con ixlaklaj. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchī ixtakalhlaka'ī' ixlīmāpa'ksīn, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Quincaman, icmāspūtūnu'ni'kō'ni'tza' ixlīhuāk mintalaclē'i'.

⁶ Lā' ixtakaxmatui'lāna' ā'makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' tapuhualh ixa'cstuca'n: ⁷ “¿A'chī' chihuīna'n chuntza' huā'mā' chī'xcu'? Xla' tā'talacastucmā' Dios a'nchī chihuīna'lh. Nīn tintī' tzē naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' quinta-laclē'i'ca'n, xmān Dios”.

⁸ Lā' tuncan Jesús ixa'cstu ca'tzilh a'nchī xla'ca'n ixtapuhuamā'na lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n?

⁹ Icuanihtza' huan ī'tza'ca': “Icmāspūtūnu'ni'kō'ni'tza' ixlīhuāk mintalaclē'i'”, pero tuntū' tasu'yu a'yuj māspūtūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh natzeyan o tū'. ¹⁰ Quit huan Chī'xcu'xala' Tālh mā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī līmāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't.

Lā' tuncan Jesús huanilh huan lhtuculu' chī'xcu':

¹¹ —Icuaniyāni', catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' capit na minchic.

¹² Lā' tuncan tā'kaqui'lh na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' lā' sacli ī'xti'cat lā' taxtulh. Lā' ū'tza' talilē'cnīlh ixlīhuākca'n lā' tamācā'tanīlh Dios lā' tahualh:

—Tū' maktin laktzī'nī'ta'uj a'ntū laktzī'uj chuhua'j.

Jesús huanilh Leví que na'o'kska'lhī

Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32

¹³ Tuncan Jesús a'mpā na ixquilhtūn huan mar. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't talaka'lh. Lā' ixcāmāsu'ni'. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús ixa'mā', tētaxtulh a'nīhā ixmātā'jīni'ncan impuestos lā' laktzī'lh Leví ixo'kxa' Alfeo. Lā' Jesús huanilh:

—Caqui'o'kska'lhī'.

Lā' xla' tāyalh lā' stālani'lh.

¹⁵ Lā' milh lakatin chī'chini' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' na ixchic Leví. Lā' tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n impuestos lā' ā'makapitzīn a'ntī ixcālakmaka'ncan. Lā' xla'ca'n ixcātā'huā'yamā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n como lhūhua' ixtastālani'. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu' talaktzī'lh que ixcātā'huā'yan mātā'jīni'nī'n lā' ā'makapitzīn a'ntī ixcālakmaka'ncan, tahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n Jesús:

—¿A'chī' cātā'huā'yan Jesús mātā'jīni'nī'n lā' a'ntīn tū' tzeyā chī'xcuhuī'n?

¹⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, cāhuanilh:

—Huan a'ntīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xlaça'n tū' tamaclacasqui'n huan doctor. Xmān huan a'ntīn ta'ī'tza'ca'n tamaclacasqui'n. Quit tū' icmilh iccāputza a'ntīn tapuhuan que xlaça'n xalacuan. Icmilh iccāputza xlaça'n a'ntīn taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'xni'ca' līhui'līcan tū' nahuā'yancan

Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39

18 Lā' ī'sca'txtunu'nī'n Juan lā' huan fariseosnu' a'katunu' ixtalīhui'lī tū' natahuā'yan. Lā' makapitzīn chí'xcuūn talakmilh Jesús lā' tahananilh:

—I'sca'txtunu'nī'n Juan lā' nā ī'sca'txtunu'nī'n huan fariseosnu' a'katunu' talīhui'lī tū' natahuā'yan. Lā' misca'txtunu'nī'n, ¿a'chī' pō'ktu tahuā'yan?

19 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Xlaça'n a'ntī cākantāyacanī't a'nlhā tapūchahuamā'ca, ¿chā natalīhui'lī tū' natahua' līhua't? Līhuan cātā'lahuī'cus huan squi'nīni', natahuā'yan ixamigos. ²⁰ Pero namin lakatin chí'chini' a'xni'ca' nalē'ncan huan squi'nīni'. Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chí'chini', tū' catitahuā'yalh ixamigos porque natalakaputza.

Lā' Jesús cāhuanipā:

21 —Huā'mā' a'ntū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Lā' palh catīhuā natlōkentaxtū lā' nā tlōkentaxtūcu'tun ixtalanānca'n mixū'yāpapnaca'n, xla' nala hua'chī kalhatin a'ntī nachu'cu xasāsti' lu'xu' para nalīlactza'pa' huan xamasni'. Huan xasāsti' lu'xu' natatīmī lā' nastanca xamasni' lā' lhān taxtī'tli más ka'tla' nala. ²² Lā' huan xaxcān uva a'ntū tūna'j xcu'tan, nīn tintī' catimōjōlh nac xakōlūhua' ixko'xka' borrego. Palh chuntza' ixtlahuaca, ixpankli huan ko'xka' a'xni'ca' naxcu'tan huan xaxcān uva. Namōjōcan nac xasāsti' ko'xka'. Lā' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' pāxcat catilalh huan ko'xka' lā' tū' catitaxtuni'lh huan xaxcān uva —hualh Jesús.

Huan chí'chini' a'ntū pūjaxcan ta'ī'lh trigo huan sca'txtunu'nī'n

Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5

23 Lā' lakatin chí'chini' a'ntū pūjaxcan, Jesús ixcātā'tlā'huantēlha ī'sca'txtunu'nī'n nac lakatin cā'tacuxtu. Lā' xlaça'n tatzuculh ta'ī' macsti'na'j huan trigo. ²⁴ Lā' tuncan tahananilh Jesús huan fariseosnu':

—Cala'ktzi'. Misca'txtunu'nī'n tascujmā'na lā' chuhua'j huan chí'chini' a'ntū pūjaxcan. Chuntza' tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Moisés —tahananilh.

25 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā tū' lakapūtlekenī'ta'ntit a'ntūn tlhualh David mak-tin huā? Xla' lā' a'ntū ixtatā'a'n ixtatzi'ncsa lā' cāspuṭni'lh līhua't. ²⁶ Lā' David tanūlh na ixchic Dios. Lā' Abiatar xapuxcu' sacerdote ixuanī't. Lā' David hua'lh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios. Lā' tū' līmakuan ixua'lh huā'mā' pāntzi. Xmān huan curasna' taka'lhī talacasqui' para natahua'. Lā' nā David cāmaxqui'lh huan chi'xcuḥi'n a'ntū ixta'o'kska'lhī.

²⁷ Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlhualh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan por ixpālacataca'n tachi'xcuḥi't lā' tū' tlhualh tachi'xcuḥi't para chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²⁸ Lā' chuntza' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' nā tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

3

Kalhatin chi'xcu' ixmacascōhuanī't

Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11

¹ Lā' Jesús tanūpā na ixlītokpānca'n israelitas. Lā' ixiuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' a'ntū ixmacascōhuanī't. ² Lā' huan tachi'xcuḥi't ixtamaktaka'lh mā'na Jesús a ver palh ixmātzeyīni'lh huan mā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan como ixtalē'ksa'nīni'ncu'tun. ³ Lā' Jesús huanilh huan chi'xcu' a'ntū ixmacascōhuanī't:

—Cata't lā' catāya' na quilaclhpu'nanca'n.

⁴ Lā' cāhuanilh huan tachi'xcuḥi't:

—¿Tuchū más minī'ni' tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¿Chā na'ictlahua a'ntū tzey o a'ntūn tū' tzey? ¿Chā līmakuan na'icmāpūtaxtū huan chi'xcu' o na'icmaknī'?

Pero xla'ca'n ca'cs ixtahui'lāna'. ⁵ Lā' Jesús cālaktzī'lh ixlīhuākca'n a'ntū ixtalītamacxti'li'nī't lā' ixa'kchā'yā. Lā' Jesús ixlīlakaputzayā como tū' ixtalalakalhu'man huan ī'tza'ca' lā' huanilh huan chi'xcu':

—Castu'nti mimacan.

Lā' a'xni'ca' stu'ncli ixmacan, tzeytza' ixuanī't. ⁶ Lā' tuncan huan fariseosnu' tataxtulh lā' tatā'lacchihuīna'lh ix-chi'xcuḥi'n Herodes a'nchī natalīmaknī Jesús.

Jesús māsu'yulh na ixquilhtūn lago

⁷ Pero Jesús a'lh na ixquilhtūn huan lago lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatā'a'lh. Lā' lhūhua' tachi'xcuḥi't xalanī'n nac estado de Galilea tastālani'lh Jesús. Lā' a'xni'ca' takaxmatli huāk a'ntū tlhualh Jesús, talakmilh nā xla'ca'n xalanī'n nac estado de Judea. ⁸ Lā' xalanī'n nac Jerusalén lā' xalanī'n nac Idumea talakmilh Jesús. Lā' xla'ca'n xalanī'n tintacut nac pūxka Jordán lā' xalanī'n pajtzu huan cā'lacchicni' Tiro lā' Sidón nā talakmilh. Lhūhuā' tachi'xcuḥi't talakmilh Jesús a'xni'ca' takaxmatli a'ntūn tlhualh. ⁹ Lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n que cāxni'j cahui'līh lakatin barco a'nlhā natojō lā' chuntza'

huan lhūhua' tachi'xcuui't tūlah catitapi'ta'lh. ¹⁰ Lej lhūhua' ixcāmātzeyīnī't lā' huāk a'ntī ixta'ītza'ca'n ixtalaktapajtzū lā' ixtalāpi'ta'mā'na para nataxa'ma Jesús. ¹¹ Lā' a'xni'ca' xlaca'n a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana' talaktzī'lh Jesús, xlaca'n tatatzokostani'lh lā' palha' tahualh:

—Hui'x ixO'kxa' Dios.

¹² Pero xla' lej cāmāpa'ksīlh lā' cāhuanilh que tū' ixtahualh tichū xla'.

Jesús cālacsacli kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16

¹³ Lā' Jesús a'lh nac o'kspū'n lā' cāta'sani'lh a'ntī cālacasqui'lh lā' talakmilh xla'. ¹⁴ Lā' cālacsacli kalhacāujtu' a'ntī natatā'latā'kchoko lā' nacāmaca'n natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁵ Lā' nā xlaca'n cāmaxqui'ca limāpa'ksīn para natamātzeyī chuxatūyā ta'jatāt lā' natamāxtu huan tlajana'. ¹⁶ Huan tamā'na kalhacāujtu': Simón a'ntī hui'līni'ca ixtacuīni' Pedro, ¹⁷ lā' nā Jacobo lā' Juan ixtā'tin a'ntī ixo'kxa'n Zebedeo ixtahuanī't lā' xlaca'n cāhui'līni'ca ixtacuīni' Boanerges a'ntū huanicu'tun hua'chi jilini'. ¹⁸ Lā' nā Andrés lā' Felipe lā' Bartolomé lā' Mateo lā' Tomás lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Tadeo lā' Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksī con huan partido cananistasna'. ¹⁹ Lā' Judas Iscariote, xla' a'ntī ā'calīstān macamāstā'lh Jesús.

Ixtahuan que Jesús ixlīscuja ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'

Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10

Jesús a'lh na ixchic. ²⁰ Lā' tatakēstokpā lej lhūhua' tachi'xcuui't hasta tūla ixtahuā'yan Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n. ²¹ Lā' a'xni'ca' ixtalapasnī'n taca'tzīlh huā'mā', xlaca'n talakmilh para natachi'pa como ixtahuan que xla' hua'chilh chuyani' lilalh.

²² Lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley a'ntī ixtaminī'ta'ncha' de nac Jerusalén ixtahuan:

—Huan ko'ti'ti', Beelzebú, a'ntī xapuxcu' huan tlajana'nī'n, xla' tanūni'nī't huan Jesús lā' por ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti' tzē cāmāxtu huan tlajana'nī'n.

²³ Lā' Jesús cāta'sani'lh lā' cāhuanilh huan a'ntū lītalacastuca:

—¿Chichū nalīmāxtucan Satanás palh māni' ū'tza' tanūma'?

²⁴ Lā' palh huan pūchihuīna'nī'n natatapitzi lā' natalātucsa, tū' catitatāyani'lh. ²⁵ Lā' palh lakatin familia natatapitzi lā' natalātucsa, tū' catitatāyani'lh. ²⁶ Lā' palh Satanás natā'kaqui' contra māni' xla', chuntza' tapitzi lā' tūlah catitāyani'lh; ka'lhī nasputa.

²⁷ 'Nīn tintī' tūlah catitanūlh para naka'lhāna'n na ixchic kalhatin a'ntī lej tli'hui'qui palh tū' pū'la nachī'can huan

ixtēcu' chic. A'xni'ca' chī'hui'līcanī'ttza', a'xni'ca' tzētza' namakka'lhancan.

²⁸ 'Lā' stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': Tzē nacāmāspūtūnu'ni'can ixlīhuāk ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't lā' chuxatū tū' tzey a'ntūn tahuan. ²⁹ Pero catīhuā a'ntī nahuan que tū' tzey a'ntūn tlahua huan Espīritu Santo, xla' tūla catimāspūtūnu'ni'ca. Xla' naka'lhī ixtalaclē'i' para pō'ktu.

³⁰ Jesús hualh huā'mā' como ixtahuan: "Xla' ka'lhī huan tlajana".

Ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21

³¹ Lā' a'calistān tachā'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús. Tatāyalh kēpūn lā' mātā'satīnīnī'nca xla'. ³² Lā' tachi'xcuui't ixtalītaxti'li'nī't lā' tahuanilh:

—Mintzī't lā' mintā'timīn tayāna' kēpūn lā' tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

³³ Lā' xla' cākalhtīlh:

—¿Chā ca'tziyā'tit tichū iccālaktzī'n hua'chilh quintzī't lā' quintā'timīn?

³⁴ Lā' ixcālaktzī'nkō' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' lā' ixtalītaxti'li'nī't lā' cāhuanilh:

—Huā' tamā'na, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn. ³⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī natatlahua a'ntū lacasqui'n Dios, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn.

4

A'nchī lītalacastuca huan cha'nāna'

Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8

¹ Lā' tuncan Jesús tzucupā māsū'yu na ixquilhtūn huan mar. Lā' talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuui't lā' ū'tza' lītojōlh nac lakatin barco. Lā' tahui'lal huan nac barco a'ntū ixui' na ixkalhni' xcān. Lā' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't tatachokolh na ixquilhtūn huan xcān. ² Lā' lhūhua' catūhuā ixcālīmāscatī huan a'ntū lītalacastuca. Lā' a'xni'ca' ixcāmāscatīmā', cāhuanilh:

³ —Cakaxpa'ttit. Ixui' kalhatin cha'nāna' lā' taxtulh para nacha'n huan ixti'ni'. ⁴ Lā' a'xni'ca' ī'xua'ya'maka'mā' huan ti'ni', makapitzīn tayujli nac tej. Lā' tamilh huan spūnnu' lā' tasacua'lh. ⁵ Lā' ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' a'nlhā tū' pūlh mā'n huan ti'ya't. Lā' palaj pu'nli huā'mā' ti'ni' como tū' pūlh mā'n huan ti'ya't. ⁶ Lā' a'xni'ca' chī'chini'lh, scōhualh xachi'tin como tūlalh tā'cnūlh ixtankāxē'k lā' tīlh. ⁷ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' huampala tayujli nac cā'lhutucū'nnu' lā' huan lhtucu'n tastacli lā' tamā'ktzī'lh lā' nīn tuntū' tō'ca'lh. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey huan ti'ya't lā' pu'nli lā' stacli lā' lana'lh. Lā' makapitzīn ti'ni' tamāstā'lh

pu'xamacāuj lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh cien.

⁹Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh kaxpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Ixpālacata a'nchī Jesús māsu'yulh a'ntū litalacastuca

Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10

¹⁰Lā' a'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan lhūhua' tachi'xcuui't, xmān tatachokolh Jesús lā' huan kalhacāujtu' lā' ā'makapitzīn huampala. Lā' huan kalhacāujtu' takalhasqui'nilh ixpālacata huan a'ntū litalacastuca. ¹¹Lā' Jesús cāhuanilh:

—Dios cāmāscā'tīnī'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī't ixpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. A'makapitzīn iccālīchihuīna'n xmān a'nchī litalacastuca. ¹²Lā' chuntza' natalaktzī'n pero tū' natamāchekxī a'ntū huanicu'tun a'ntūn talaktzī'n. Lā' nā nataxmata pero tū' catitamāchekxīlh a'ntūn takaxmata. Lā' chuntza' tū' catitaxtāpalīlh huan ixtapāstacna'ca'n lā' tū' caticāmāspūtūnu'ni'ca ixtalacē'i'ca'n.

Jesús māstu'ncli a'ntū ixuanicu'tun huan a'ntū litalacastuca

Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15

¹³Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh tū' māchekxī'yā'tit huā'mā' a'ntū litalacastuca, tū' caticāmāchekxī'tit ixlīhuāk ā'makapitzīn. ¹⁴Huan cha'nāna' cha'nli ixtachihuīn Dios. ¹⁵Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't a'ntīn takaxmatli lā' palaj milh huan ko'ti'ti' lā' cāmāpātza'nkānīlh a'ntū ixtasca'tnī't.

¹⁶'Lā' nā chuntza' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi a'ntīn takaxmata ixtachihuīn Dios lā' lej talakatī. ¹⁷ Pero hua'chi huan ti'ni' a'ntūn tū' ixka'lhī pūlh mā'n ix-tankaxē'kca'n, tū' tāyani'lh, nā xlaca'n tū' makān tatāyani'. Tū' xa'nca tamāchekxī huan tachihuīn, lā' a'xni'ca' tapātī catūhuā o a'xni'ca' cāmacaputzacan por ixpālacata a'ntūn takalhlaka'ī'lh, tū'tza' talakatī lā' tamaxtekcu'tun.

¹⁸'Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac cā'lhtucū'n, ū'tza' hua'chi xlaca'n a'ntīn takaxmata huan tachihuīn lā' tamāchekxī. ¹⁹ Pero lej tapāstaca a'nchī natalītlaja ixlīhua'tca'n lā' a'nchī lacricosnu' natalīla. Lā' nā lej talacasqui'n lhūhua' catūhuā. Ixlīhuāk huā'mā' cāmāmakchuyī lā' tū' cāmāxteka natapāstaca a'ntūn takaxmatli. Tū'tza' tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Lā' chuntza' huan tamā'na hua'chi huan lhtucū'n a'ntūn tamā'ktzī'lh huan ti'ni'.

²⁰'Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac tzey ti'ya't, ū'tza' hua'chi xlaca'n a'ntīn takaxmata huan tachihuīn lā' tamāchekxī lā' xa'nca tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Ixlīhuākca'n taka'lhī a'ntū natalīmāpāxuhuī Dios lā' makapitzīn lej taca'tzī tamāpāxuhuī hua'chi huan ti'ni' a'ntū māstā'lh cien ixtō'ca't.

A'nchī lītalacastuca huan pūmaksko

Lc. 8.16-18

²¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nīn tintī' līmin huan pūmaksko lā' natampīmānū huan chā'xta o na ixtampīn tama'. Hui'līcan nac lakatin mesa o nac lakatin cajón. ²² Huāk a'ntūn tatzē'knī't chuhua'j, huāk namālacsu'yukō'can. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, ū'tza' naca'tzīkō'can. ²³ Palh kaxpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

²⁴ Lā' chuntza' cāhuanilh Jesús:

—Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpa'tā'tit. Palh nalīhui'lī'yā'tit nasca'tā'tit, Dios nacāmaktāyayāni' lā' ā'chulā' nasca'tā'tit. ²⁵ Huan a'ntū cuenta tlahua ixtachihuīn Dios, más namāchekxī. Lā' huan a'ntūn tū' cuenta tlahua, napātza'nkākō' a'ntū kaxmatnī't.

A'nchī lītalacastuca huan ti'ni' lā' a'nchī līstaca

²⁶ Lā' Jesús hualh:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksīkō' tachi'xcuui't, ū'tza' hua'chi a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' nacha'n ti'ni' nac ti'ya't. ²⁷ Xla' nalhtata de tzī'sa lā' natā'kaquī' cā'tzi'sāt. Lā' huan ti'ni' napu'n lā' nastaca lā' xla' tū' ca'tzī chī līpu'nli lā' chī līstacli. ²⁸ Huan ti'ya't ixa'cstu māpu'nū; pū'la tasu'yu huan xachi'tin lā' tuncan xaxihuī't lā' ā'calīstān huan tza'ktza'. ²⁹ A'xni'ca' scōhualhtza' lā' cuxi'tza' lanī't, tuncan ī'can como chilhtza' huan chī'chini' a'ntū napū'ī'can.

A'nchī lītalacastuca xati'ni' mostaza

Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19

³⁰ Lā' Jesús hualh:

—¿Tuchū nahuanāuj para namāsu'yuyāuj a'nchī natalīlhūhua'n a'ntū natakahlaka'ī' Dios? ¿Chichū nacālīmālacastucāuj a'nchī natalhūhua'n? ³¹ Natalhūhua'n hua'chi lakatin ti'ni' a'ntū huanican mostaza. Huā'mā' ti'ni' līhua'ca' xamactzina'j que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn ti'ni' a'ntū cha'ncan. ³² Lā' a'xni'ca' cha'ncanī'ttza', lā' nastaca, lej ka'tla' nala lā' lhūhua' ixpekenī'n naka'lhī. Lā' chuntza' huan spūnnu' tzē natatlahua ixmāsekca'n a'nlhā skē'knin.

Jesús līmāsu'yulh con a'ntū lītalacastuca

Mt. 13.34-35

³³ Lā' chuntza' ixcālīmāsu'ni' lhūhua' a'ntū lītalacastuca lā' lacatzucu cāmāsu'ni'lh chu a'nchī tzē ixtasca'ta. ³⁴ Lā' xmān a'ntū lītalacastuca ixcālītā'chihuīna'n huan tachi'xcuui't. Pero a'xni'ca' ixa'cstuca'n xla' lā' ī'sca'txtunu'nī'n, xa'nca ixcāmāstū'ncni' ixlīhuāk.

Jesús cāmāca'cslīh huan ū'ni' lā' xasipej xcān

Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25

³⁵ Lā' kōtanūtza' ixuanī't huanmā' chī'chini' lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cāhuitit tintacut.

³⁶ Lā' como Jesús ixuī'cus nac barco, lā' chuntza' talilē'lh nac barco lā' cāmakxtekli huan lhūhua' tachi'xcuui't. Lā' ā'makapitzin barco nā tatā'a'lh tintacut. ³⁷ Lā' lihuan ixtat-acutmā'na lej palha' tzuculh ū'nun. Lā' huan xasipej xcān tasno'kli huan barco lā' ixlitatzumamā' de xcān. ³⁸ Lā' Jesús xtunc ixmā' nac barco lā' i'lh'atamā' lā' ixa'ktzi'mā' nac lakatin ixa'ktzi'. Lā' tamālakahuanilh lā' tahuaniilh:

—Mākalhtō'kē'ni', tā'cnūmā'nauj lā' hui'x tū' cuenta tlhua'ya'.

³⁹ Lā' Jesús tā'kaquī'lh lā' lacaquilhnilh huan ū'ni' lā' huanilh huan mar:

—Caca'csla' lā' tzē'k cala't.

Lā' ca'cslalh huan ū'ni'. Lā' tzē'k tamā'lh huan mar. ⁴⁰ Lā' Jesús cāhuanilh i'sca'txtunu'nī'n:

—¿A'chī' jicua'nā'tit? Tū' lej quilālīpāhuanāuj.

⁴¹ Lā' lej talē'cnilh lā' talāhuanilh chā'tunu' de xlaca'n:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta cāmāpa'ksi huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān lā' ta'a'kahuāna'ni'.

5

Huan chi'xcu' xala' nac Gadara a'ntī ixka'lhī huan tlajana'
Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39

¹ Lā' tachā'lh xlaca'n tintacut huan mar nac lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. ² Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de huan barco, tuncan pāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntī taxtulh na ixpu'nan de huan taponkni'. Ixka'lhī huan tlajana'. ³ Lā' xla' ixlahuī' nac lhu'cu' a'nlhā ixcāmā'cnūcani't huan nīnī'n. Nīn tintī' tze' ixchī' lā' a'yuj ixlichī'can cadenas. ⁴ Maklhūhua' ixtūpichī'cani't lā' ixmacatūpichī'cani't con līcā'n lā' cadenas pero xla' lactu'cxli huan cadenas lā' lactzina'j tlhualh huan līcā'n lā' nīn tintī' tze' ixtlaja. ⁵ Lā' tzi'sa lā' tuncuj a'nlhā tayāna' lhu'cu' lā' cā'o'kspū'yān pō'ktu ixa'cta'satā'kchoko lā' ixlīmātakāhuī'can chihuix. ⁶ Makatcus ixmimā'cha' Jesús a'xni'ca' huan chi'xcu' laktzi'lh lā' laktu'jnulh lā' a'cnīni'ni'lh. ⁷ Lā' tā'chihuīna'lh palha' lā' hualh:

—¿A'chī' ta'na' hui'x a'nlhā icuī', Jesús? Hui'x ixO'kxa' Dios xala' tālhmā'n. ¿Chu quit mimaca'tzi? Lej icsqui'ni'yāni' que tū' naquimāpātīni'ya'.

⁸ Chuntza' i'squi'ni'mā'ca Jesús como xla' ixuaninī't huan tlajana':

—Cataxtu de huā' chi'xcu'.

⁹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Chī mintacuīni'?

Lā' xla' kalhtīlh:

—Quihuanican Legión como quina'n lhūhua' tlajana'nī'n.

¹⁰ Lā' lej ixtasqui'ni'mā'na Jesús que tū' cacāmacā'lh makat. ¹¹ Lā' lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'na pajtzu a'ntza' na ixlacapān kēstīn. ¹² Lā' huan tlajana'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj huan lhūhua' pa'xni' para que tzē na'ictanūpalayāuj na ixchakānca'n huan tamā'na pa'xni'.

¹³ Lā' tuncan cāmakxtekli natatanū. Lā' huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chi'xcu' lā' tatanūlh ixchakānca'n huan pa'xni'. Lā' xlaca'n tatu'jnulh nac cā'pūtatonkopūn lā' tatojōcha' nac xcān lā' tajicsua'kō'lh. Lā' hua'chi lakatu' mil pa'xni'n ixtahuanī't.

¹⁴ Lā' huan chi'xcu'hi'n a'ntū ixtamaktaka'lh mā'na huan pa'xni'n lā' tatzā'lal' lā' tamāca'tzīnī'ni'lh nac cā'lacchicni' lā' pajtzu huanmā' cā'lacchicni'. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' ā'makapitzīn tachā'lh a'nlhā ixuī' Jesús, xlaca'n talaktzī'lh huan chi'xcu' a'ntīn tū'tza' ixka'lhī huan tlajana'nī'n. Lā' xla' tzē'k ixuī' lā' ixlhakā'nani'ttza'. Lā' xlaca'n tajicua'lh. ¹⁶ Lā' huan a'ntū ixtalaktzī'nī't tahuanilh a'ntū ixpātle'keni'nī't huan chi'xcu' a'ntū ixka'lhīnī't huan tlajana'nī'n lā' nā a'ntū ixcāpātle'keni'nī't huan pa'xni'n. ¹⁷ Lā' tuncan tatzuculh tasqui'ni' Jesús que nataxtu de a'ntza'.

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtojōmā' huan nac barco, milh huan chi'xcu' a'ntū ixka'lhīnī't huan tlajana'nī'n lā' squi'ni'lh camakxtekli que natā'a'n. ¹⁹ Pero Jesús tū' makxtekli natā'a'n lā' huanilh:

—Cataspitī' na minchic lā' nacāhua'ni'kō'ya' mifamilia lā' mi'amigos huanmā' laka'tla'n catūhuā a'ntū huan Māpa'ksīni' tlahuani'nī'ta'ni' lā' a'nchī lakalhu'mani'ta'ni' hui'x.

²⁰ Huan chi'xcu' a'lh lā' lakachu nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Decápolis xla' tzuculh līchihuīna'n a'ntū Jesús tlahuani'lh. Lā' ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'hi't talē'cnīlh.

Ixtzu'majāt Jairo lā' huan puscāt a'ntī xa'malh ixlu'xu' Jesús Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56

²¹ Lā' a'xni'ca' Jesús pūtacutchokopā tintacut nac barco, talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcu'hi't a'nlhā xla' ixuī' pajtzu nac mar. ²² Lā' milh kalhatin xapuxcu' de ixlītokpānca'n israelitas lā' ixtacuīni' Jairo. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh. ²³ Lā' lej squi'ni'lh lā' huanilh:

—Quintzu'majāt nīmā'tza'. Cata't lā' namacaxa'ma'ya' para que natzeyan lā' nalatahui'lapala.

²⁴ Lā' Jesús tā'a'lh. Lā' ixtastālani' lhūhua' tachi'xcu'hi't lā' ixtalāpi'ta'tēlha. ²⁵ Lā' na ixlaclhni'ca'n ixuī' kalhatin puscāt a'ntū ixī'tza'can. Ixka'lhītza' lakacāujtu' cā'ta tūla ixcāsnī' ixka'lhni'. ²⁶ Lā' lhūhua' doctornu' ixtamāpātīnī'nī't lā' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn lā' nīn tuntū' macuani'lh pero ā'chulā' ixlamā'. ²⁷ Ixkaxmatnī't a'nchī ixtlahua Jesús lā' laktapajtzūlh na ixkēn na ixlaclhni'ca'n lhūhua'

tachi'xcuhū't lā' xa'malh ixl'u'xu'. ²⁸ Chuntza' tlhualh como puhualh: "Xmān ca'icxa'malh ixl'u'xu' lā' na'ictzeyan". ²⁹ Lā' chuntza' chu tuncan tzeyalh. Lā' u'cxca'tzīlh na ixmacni' que ixtzeyanī'ttza' de ixta'jatāt. ³⁰ Lā' tuncan Jesús u'cxca'tzī'lh a'nchī ixlīmātzeyīni'nī't ixlīmāpa'ksīn. Cālaktalakspi'tli huan tachi'xcuhū't lā' cāhuanilh:

—¿Tichū xa'malh quilu'xu'?

³¹ Lā' tahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Laktzī'na' a'nchī lhūhua' tachi'xcuhū't tapi'ta'yāni'. Lā' ¿a'chī' hua'na'?: "¿Tichū quixa'malh?"

³² Lā' xla' lakachu ixlacaputza para nalaktzī'n a'ntī ī'xa'manī't. ³³ Lā' huan puscāt ixca'tzī a'ntū ixpātle'keni'nī't māni' ū'tza' lā' a'nchī ixtzeyanī'ttza' lā' xla' ixjicua'n. Lā' ixpipitēlha laka'lh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanikō'lh.

³⁴ Lā' xla' huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' como kalhlaka'ī'nī'ta'. Capit lā' Dios calē'n. Tzeyanī'ta' de minta'jatāt.

³⁵ Ixchihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' tamilh makapitzīn de na ixchic Jairo. Lā' tahuanilh Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. ¿A'chī' māmakchu'yī'ya'cus huan mākalhtō'kē'ni'?

³⁶ Pero Jesús tū' cuenta cātlahuani'lh a'ntū ixtahuan. Lā' huanilh huan xapuxcu' de huan litokpān:

—Tū' caji'cua', xmān cakalhlaka'ī'.

³⁷ Lā' Jesús tū' makxtekli nīn tintī' nastālani', xmān Pedro lā' Jacobo lā' Juan ixtā'tin Jacobo. ³⁸ Ta'a'lh na ixchic huan xapuxcu' ixlitokpānca'n israelitas. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, Jesús laktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhū't. Lā' ixtacalhuamā'na lā' ixtata'samā'na. ³⁹ Lā' Jesús a'xni'ca' tanūlh, cāhuanilh:

—¿A'chī' ta'sayā'tit lā' calhua'nā'tit? Huan tzu'ma'jāt tū' nīnī't, xmān lhtamā'.

⁴⁰ Lā' xmān talīlitzī'nli. Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāxtukō'lh ixlīhuākca'n, cālē'lh ixtāta' huan tzu'ma'jāt lā' ixtzī't lā' a'ntī ixtatā'minī't. Lā' tatanūlh a'nlhā ixmā' huan tzu'ma'jāt. ⁴¹ Lā' macachi'palh huan tzu'ma'jāt lā' huanilh:

—Talīta cumi —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: Tzu'ma'jāt, icuaniyāni' catā'kaqui'.

⁴² Lā' chu tuncan tā'kaquī'lh huan tzu'ma'jāt lā' xla' ixlātā' huan como ixka'lhī lakacāujtu' cā'ta. Lā' huan tachi'xcuhū't talē'cnīlh lā' lej tajicua'lh. ⁴³ Lā' Jesús lej stu'tu'lu' cāhuanilh que nīn tintī' ixtamāca'tzīnīlh lā' cāhuanilh:

—Camā'huī'tit huan tzu'ma'jāt.

6

Jesús a'lh nac Nazaret
Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30

¹ Lā' Jesús taxtulh de a'ntza' lā' a'lh na ixā'lacchicni' a'nlhā ī'stacnī't lā' tastālani'lh ī'sca'txtunu'nī'n. ² Lā' a'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, tanūlh na ixlītokpānca'n israelitas lā' tzuculh māsū'yu. Lā' lhūhua' tachi'xcuui't a'ntīn takaxmatli lā' talē'cnīlh lā' tahualh:

—¿Lhachū sca'tli huā'mā' chī'xcu' huan tamā'na catūhuā? Lā' ¿tuchūyā tapāstacna' maxquī'canī't? Lā' ¿chichū tzē lītlahua huan tamā'na? ³ U'tza' huā'mā' huan sitni' lā' María ixtzī't. Lā' nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo lā' José lā' Judas lā' Simón. Lā' tahuī'lāna' huā'tzā' xanastancunu' puscan.

Lā' ta'a'kchā'lh por ixpālacata lā' talakmaka'lh Jesús. ⁴ Pero xla' cāhuanilh:

—Kalhatin a'cta'sana' na'a'cnīni'ni'can chuxalhā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixā'lacchicni' lā' ixfamiliares tū' ta'a'cnīni'ni'cu'tun.

⁵ Lā' a'ntza' na ixā'lacchicni' Jesús tūlah tlahualh lē'cnīn. Xmān cāxa'malh makapitzīn ī'tza'ca'nī'n lā' cāmātzeyīlh. ⁶ Lā' Jesús lej lē'cnīlh como tū' ixtakalhlaka'ī' ixlīmāpa'ksīn. Lā' ixmāsū'yutēlha nac lakatunu' lacti'na'j cā'lacchicni'.

*Jesús cāmacā'lh ī'sca'txtunu'nī'n para nata'a'cta'sana'n
Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6*

⁷ Lā' Jesús cāmāta'sīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' tzuculh cāmacā'n kalhatu'yūn lā' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n. ⁸ Lā' cāhuanilh:

—Tū' tilī'pinā'tit nīn tuntū' huan nac tej, nīn morralh, nīn pāntzi, nīn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nalī'pinā'tit mimpāla'cca'n. ⁹ Lā' natatūnū'yā'tit mihuarachica'n pero tū' nalhakā'yā'tit kalhtu' milu'xu'ca'n.

¹⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuxatūya chic a'nlhā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ¹¹ Lā' palh calhāhuā tū' cātamānūyāni' nac chakān chic lā' palh tū' cātakaxmatni'cu'tunāni' a'ntū hua'nā'tit, cataxtutit de huanmā' cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catincxtit mintojonca'n para que nayuja huan pokxni' na ixlakxtampūn mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit que xla'ca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh. Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Lā' a'xni'ca' namin huan chi'chini' a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', xla'ca'n lej natapātīni'n como tū' takaxmatcu'tulh. A'chulā' natapātīni'n xla'ca'n que huan tū' tzeyā tachi'xcuui't xalanī'n nac Sodoma lā' Gomorra —hualh Jesús.

¹² Ta'a'lh huan sca'txtunu'nī'n lā' ixtamāsu'ni' tachi'xcuui't que tasquī'nī nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n. ¹³ Lā' tamāxtulh lhūhua' tlajana'nī'n. Lā' ixcālīmūtlahua aceite lhūhua' ī'tza'ca'nī'n lā' cāmātzeyīlh.

A'nchī līmāknīca Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9

¹⁴ Lā' huan rey Herodes kaxmatli ixpālacata Jesús como lhūhua' a'ntū ixtalīchihuīna'mā'na Jesús lā' a'ntū ixtlahua. Lā' Herodes hualh:

—Juan a'ntū ixmā'kpaxīni'n lakahuanchokonī't de huan līnīn. U'tza' lika'lhī līmāpa'ksīn a'ntū lītlahua huan lē'cnīn.

¹⁵ Lā' makapitzīn ixtahuan:

—U'tza' Elías a'ntū ixa'cta'sana' Dios xala' makāntza'.

Lā' ā'makapitzīn ixtahuampala:

—U'tza' a'cta'sana' hua'chī huan xala' makāntza'.

¹⁶ Lā' a'xni'ca' huanica Herodes a'ntū tlhualh Jesús, xla' hualh:

—U'tza' Juan a'ntū icmā'a'cchu'cunīni'lh. Xla' lakahuan-chokonī't lā' taxtulh na ixlacłhni' nīni'n.

¹⁷ Huan Herodes māni' ū'tza' māpa'ksīl lā' māchi'panīni'lh Juan lā' māchī'nīni'lh nac pūlāchī'n por ixpālacata Herodías a'ntū ixpuscāt Felipe ixuanī't. Lā' huā'mā' Felipe ixtā'tin Herodes. Lā' Herodes ixtā'tahui'lanī't huanmā' puscāt. ¹⁸ Lā' Juan ixuanini't Herodes:

—Tū' līmakuan a'nchī tā'tō'la'nī'ta' ixpuscāt mintā'tin.

¹⁹ U'tza' Herodías līlah ixtā'ca'tza Juan lā' ixmaknīcu'tun. Lā' tūla ixmaknī ²⁰ porque Herodes ixjicua'ni' Juan. Ixca'tzī que lej tzeyā chī'xcu' ixuanī't Juan lā' līlācatejtin ixlātā'huan. Lā' Herodes tū' makxtekli Herodías natlahuani' Juan nīn tuntū'. Lā' a'yuj Herodes māmāchuyīlh ixpālacata a'ntū māsuyulh Juan, pero ixkaxmatcu'tun. ²¹ Pero milh lakatin chī'chini' a'xni'ca' Herodías tlhualh a'ntū ixtlahuacu'tun. Herodes tlhualh ixcā'tani' a'xni'ca' chā'lh ixcā'ta. Cākantāyalh para nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu' lā' xamāpa'ksīni'nīn lā' generales a'ntū ixtatā'scuja nac estado de Galilea. ²² Lā' ixtzu'ma'jāt Herodías tanūlh lā' lu'cxli lā' cāmākapāxuhualh Herodes lā' a'ntū ixcākantāyacanī't. Lā' huan rey huanilh huan tzu'ma'jāt:

—Caquisqui'ni' chu a'ntū lacasqui'na' lā' quit na'icmaxquī'yāni'.

²³ Lā' stu'tu'lu' huanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū icuanini'. Na'icmaxquī'yāni' a'ntū naquisqui'ni'ya' a'yuj i'tāt a'nlhā quit icmāpa'ksī.

²⁴ Lā' huan tzu'ma'jāt taxtulh lā' kalhasqui'nīlh ixtzī't:

—¿Tuchū na'icsqui'n?

Lā' xla' huanilh:

—Nasqui'na' ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'.

²⁵ Lā' huan tzu'ma'jāt tuncan tanūlh a'nlhā ixuī' huan rey lā' hualh:

—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'. Chuhua'j tuncan naquimaxquī'ya' nac lakatin pulātu.

26 Lā' ū'tza' lej līlakaputzalh huan rey pero como stu'tu'lu' ixuanicanī't huan tzu'ma'jāt lā' como huan a'ntī ixcākantāyacanī't takaxmatli a'ntū ixuanicanī't, tūlah xtāpalīlh ixtachihuīn. 27 Lā' tuncan huan rey māpa'ksīlh kalhatin mayūlh para nalīmin ixa'kxāk Juan. Lā' xla' a'lh nac pūlāchī'n lā' a'cchu'culh. 28 Lā' līminca ixa'kxāk nac lakatin pulātu lā' maxquī'ca huan tzu'ma'jāt. Lā' huan tzu'ma'jāt maxquī'lh ixtzī't.

29 Lā' a'xni'ca' cāmācatzīnīca ī'sca'txtunu'nī'n Juan, xlaca'n tamīlh lā' tasacli ixmacni' lā' tamā'cnūlh nac lakatin taponkni'.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil chi'xcuhuī'n

Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14

30 Lā' a'xni'ca' ī'sca'txtunu'nī'n Jesús talaktaspi'tli, tahuanikō'lh huāk a'ntū ixtatlahuanī't lā' a'ntū ixtamāsu'yunī't. 31 Lā' Jesús cāhuanīlh:

—Cata'ntit xmān hui'xina'n lā' caquilātā'miuj a'nlhā nīn tintī' a'nan lā' najaxāujtit macsti'na'j.

Lej lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtaquīlakla Jesús lā' chuntza' ī'sca'txtunu'nī'n tūla ixtahuā'yan. 32 Lā' tatojōlh nac lakatin barco xmān xlaca'n lā' ixta'a'mā'na a'nlhā tintī' ixa'nan.

33 Lā' lhūhua' tachi'xcuhuī't talaktzī'lh a'xni'ca' ixta'a'mā'na lā' talakapasli. Lā' xalanī'n lakatunu' cā'lacchicni' catojon tatu'jnulh a'ntza' lā' tachā'lh pū'la. 34 Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh de huan barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't lā' cālakalhu'malh como tatasu'yulh hua'chi borregos a'ntūn tū' ixtaka'lhī a'ntī nacāmaktaka'lha. Lā' tzuculh cāmāsu'ni' lhūhua' catūhuā. 35 Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā', huan sca'txtunu'nī'n talakmilh Jesús lā' tahuanīlh:

—Kōtanūtza' lā' huā'tzā' tū' nac cā'lacchicni'. 36 Cacāmacapi huan tachi'xcuhuī't para que nata'a'n natatamāhua ixlīhua'tca'n nac cā'ranchujnu' lā' nac cā'lacchicni' como tū' taka'lhī a'ntū natahua' xlaca'n.

37 Pero Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Lā' tahuanīlh:

—Lej lhūhua' huan tachi'xcuhuī't. Lā' tasqui'nī lej makān namakscujcan lā' chuntza' tzē nalītamāhuacan pāntzi a'ntū na'iccāmāhuī'yāuj xlaca'n.

38 Lā' Jesús cāhuanīlh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit? Caquilaktzī'ntit.

Lā' taquilaktzī'lh lā' a'xni'ca' taca'tzīlh, tahuanīlh:

—Macquitzis pāntzi lā' tantu' squi'ti'.

39 Lā' xla' cāmāpa'ksīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmālacpitzitit lā' xtuncnu' catatahui'lh pūlacatunu' nac cā'seketni'.

⁴⁰ Lā' ixa'nān pūlacatunu' a'nlhā tatahui'lh lakatin ciento. Lā' nā ixa'nān ā'makapitzīn pūlacatunu' a'nlhā tatahui'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴¹ Lā' Jesús cātayalh huan macquitzis pāntzi lā' huan tantu' squi'ti' lā' talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' che'kelh huan pāntzi lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamālacpitzini'lh na ixlacłhni'ca'n tachi'xcuui't. Lā' nā cāmālacpitzini'lh huan tantu' squi'ti' ixlīhuākca'n. ⁴² Lā' tahua'lh ixlīhuākca'n lā' taka'sli. ⁴³ Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tamākēstokli huan sca'txtunu'nī'n xalacpitzin pāntzi lā' squi'ti'. Lā' lītatzumalh pācāujtu' cha'xta a'ntū a'katāxtūni'lh. ⁴⁴ Lā' a'ntīn tahuā'yalh lakaquitzis mil chi'xcuui'n ixtahuanī't.

Jesús tlā'hualh na ixkalhni' huan xcān

Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21

⁴⁵ Lā' chu tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Catojō'tit nac barco lā' capū'la'tit tintacut huan mar para nac Betsaida līhuan quit na'iccāmacā'n huan tachi'xcuui't.

⁴⁶ Lā' a'xni'ca' ixcāmacā'nkō'nī'ttza', xla' a'lh huan nac kēstīn para nakalhtō'ka'. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' tā'cnūlh huan chi'chini', Jesús ixa'cstu ixuī' nac ti'ya't līhuan ī'sca'txtunu'nī'n ixta'a'mā'na nac barco ixpu'nān mar. ⁴⁸ Lā' Jesús laktzī'lh a'nchī tūlah xa'nca ixa'n huan barco como lej ixū'numā'. Lā' a'xni'ca' ixtuncuīni'mā'tza', Jesús cālakmilh. Lā' ixtlā'huantēlha na ixkalhni' huan xcān lā' ixcātēlakataxtumā'. ⁴⁹⁻⁵⁰ Lā' xlaca'n talaktzī'lh lā' tajicua'lh lā' tata'salh. Como ixlīhuākca'n talaktzī'lh catīhuā ixkalhtlā'huantēlha huan xcān, tapuhualh ixtalakachuyamā'na lā' ū'tza' lej talījicua'lh. Lā' chu tuncan Jesús cātā'chihuīna'lh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Huixcāna'j caca'tzītīt lā' tū' cajicua'ntit. Quit a'ntī icmimā'.

⁵¹ Lā' tojōlh nac barco a'nlhā ixtahui'lāna' xlaca'n lā' ca'cslalh huan ū'ni'. Lā' xlaca'n lej talē'cnīlh. ⁵² Lā' a'yuj ixtalaktzī'nī't a'nchī Jesús mālhuuīlh huan pāntzi, lā' tū' ixtamāchekxī tichū Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh huan ī'tza'ca'nī'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mt. 14.34-36

⁵³ Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh tintacut huan xcān, lā' tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Genesaret lā' tachi'jūlh ixbarcoca'n. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' tataxtulh de nac barco, huan tachi'xcuui't talakapasli Jesús. ⁵⁵ Lā' palaj ta'a'lh lakachu lā' tzucuca cālīmincan ī'tza'ca'nī'n nac laclajna'. Cālē'nca chu a'nlhā huanca que ixuī' Jesús. ⁵⁶ Lā' chu calhāhuā tanūlh nac lactī'na'j cā'lacchicni' lā' nac xcānsipejni' lā' cā'ranchujnu', ixcāmāpī'can huan ī'tza'ca'nī'n nac lītamāuj

lā' ī'squi'ni'can Jesús que cacāmakxtekli xmān taxa'ma ix-tampān ixlu'xu'. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn taxa'malh ixlu'xu' tatzeyankō'lh.

7

A'ntū cāmātlahuī xako'hua'jua' huan chi'xcuhuī'n

Mt. 15.1-20

¹ Lā' talaktakēstokli Jesús fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtalakmini't Jesús. ² Ixtalaktzī'nī't makapitzīn ī'sca'txtunu'nī'n Jesús a'ntī ixtahuā'yamā'na lā' tū' xa'nca ixtamakacha'ka'nī't pū'la. ³ Tū' chuntza' ixtatlahua huan fariseosnu' lā' ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn israelitas. Palh xlaca'n tū' pū'la ixtamakacha'ka'n chu a'nchī tasqui'nī, tū' ixtahuā'yan como ixta'a'cnīni'ni' ixtalanānca'n ī'xū'yāpapna'ca'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' ixtaquītaspi'ta de nac lītamāuj, tū' ixtahuā'yan palh tū' xa'nca ixtamakacha'ka'n pū'la. Lā' ixtatlōkentaxtū lhūhua' ixtalanānca'n ī'xū'yāpapna'ca'n hua'chi a'nchī talīpūche'kē' vasos lā' xālu lā' tamacatzucun de līcā'n lā' ī'xtī'catca'n. ⁵ Lā' takalhasqui'nī'lh Jesús huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley:

—¿A'chī' misca'txtunu'nī'n tū' tatlōkentaxtū a'ntū quixū'yāpapna'ca'n quincātamāsu'ni'n? Chu tahuā'yan lā' tū' pū'la tamakacha'ka'n a'nchī tasqui'nī.

⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n. Mimpālacataca'n lītzo'kli huan profeta Isaías a'nlhā tatzō'kni': Huā' tamā'na tachi'xcuhuī't xmān tahuan palh quinta'a'cnīni'ni' pero tū' tapāstaca a'ntū iccālīmāpa'ksīlh.

⁷ Chu tlakaj quintamācā'tanī como a'ntūn tamāsu'yu hua'chilh quilmāpa'ksīn, ū'tza' xmān ixtapuhuānca'n huan chi'xcuhuī'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natlōkentaxtūyā'tit ixtalanānca'n mixū'yāpapna'ca'n. Hui'xina'n pūche'kē'yā'tit xālusnu' lā' vasosnu' a'nchī tasqui'nī lā' tlahua'yā'tit lhūhua' ā'makapitzīn talanān.

⁹ Lā' nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit que tzey a'nchī mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natlōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n. ¹⁰ A'nlhā tzo'kli Moisés, chuntza' hualh:

Cacā'a'cnīni'ni' mintāta' lā' mintzī't.

Lā' Moisés nā hualh:

Camāmāknīnī'nca huan a'ntūn tamacapūlhca ixtāta' o ixtzī't.

11 Pero hui'xina'n xtunc hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n māsu'yu'yā'tit palh kalhatin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī't: “Tūla icmaktāyāni' porque ixlīhuāk a'ntū icka'lhī, ū'tza' Corbán” —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: icmālacnūni'nī'ttza' Dios—. 12 Lā' chuntza' tū' makxtekā'tit nacāmaktāya ixtāta' lā' ixtzī't. 13 Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios como māsu'yu'yā'tit que tasqui'nī natlōkentaxtūcan ixtalanānca'n mixū'yāpapna'ca'n. Lā' lhūhua' ā'catūhuā tlahua'yā'tit hua'chi huan tamā'na —hualh Jesús.

14 Lā' Jesús cāmāta'sīlh huan tachi'xcuhuī't lā' cāhuanilh:

—Caquilākaxmatui milīhuākca'n lā' camāchekxī'tit. 15 Tū' a'nan nīn tuntū' a'ntū naquilhtanū huan chi'xcu' hua'chi līhua't lā' chuntza' nalīka'lhī ixtalaclē'i'. Pero a'ntū naquilhtaxtu de kalhatin chi'xcu' hua'chi tū' tzey tachihuīn, ū'tza' nalīka'lhī ixtalaclē'i'. 16 Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpa'tā'tit —hualh Jesús.

17 Lā' a'xni'ca' Jesús ixtanūnī't nac chic, tū'tza' ixa'nan lhūhua' tachi'xcuhuī't. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh tuchū ixuanicu'tun huan a'ntū lītalacastuca. 18 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nā hui'xina'n ¿chā tū' māchekxī'yā'tit? Ca'tziyā'tit que chuxatū a'ntū naquilhtanū kalhatin chi'xcu', xla' tū' catilīlah ko'hua'jua'. 19 U'tza' xmān tanū na ixpān lā' chuntza' taxtu. Tū' catitanūlh na ixtapāstacna'.

Chuntza' līmāsu'yulh que huāk tzey a'ntū hua'yāuj. 20 Lā' Jesús huampā:

—A'ntū quilhtaxtu kalhatin chi'xcu', ū'tza' ko'hua'jua' nalīla. 21 Palh tū' tzey ixtapāstacna' kalhatin chi'xcu', xla' napuhuan a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' nalīmakpuscātīni'n lā' nalītlahua talākahlī'n lā' nalīmahnīni'n. 22 Lā' naka'lhāna'n lā' naka'lhīcu'tun a'ntū ixtla' ā'chā'tin lā' natlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' natampi'lhīni'n lā' na'a'kxokonun' lā' natlahua a'ntūn ko'hua'jua' lā' nalakca'tzana'n lā' na'a'ksa'nan lā' lej naka'tla'jca'tzī lā' tū' tzey ixtapāstacna' naka'lhī. 23 Huāk huā' tamā'na tū' tzey lā' tamātlahuī ko'hua'jua' kalhatin chi'xcu'. Nā huā' tamā'na tataxtu de ixchakān kalhatin chi'xcu' como tū' tzey ixtapāstacna' —hualh Jesús.

Huan puscāt makatiyāti' kalhlaka'ī'lh Jesús

Mt. 15.21-28

24 Lā' a'xni'ca' Jesús huankō'lh, xla' taxtulh lā' a'lh ā'lacatin a'nīhā tahui'lāna' huan lakatu' cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' Sidón. Lā' tanūlh nac lakatin chic. Ixlacasqui'n que nīn tintī' ixca'tzīlh que ixuī' a'ntza' pero tūlah tatzē'kli. 25 Tuncan milh kalhatin puscāt. Lā' ixtzu'majāt huan puscāt ixka'lhī huan tlajana'. Lā' como māca'tzīnīca que ixchinī't Jesús, lakmilh lā' tatzokostani'lh. 26 Lā' huan puscāt tū'

israelita ixuanī't; xla' sirofenicia ixuanī't. Lā' lej ī'squi'ni' talakalhu'mān que camāxtuni'lh ixtzu'ma'jāt huan tlajana'.
 27 Pero Jesús huanilh:

—Pū'la cataka'sli huan camana'. Tū' līmakuan maklhtīcan xpāntzica'n huan camana' lā' nacāmaxqui'can huan chichīn.

28 Lā' huan puscāt kalhtīl:

—Stu'ncua', Māpa'ksīni'. U'tza' icca'tzī. Pero huan chichīn tzēn tasacua' ixkalhspulamca'n camana' na ixtampīn mesa.

29 Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Xa'nca māchekxi'ya'. Tzētza' napina' na minchic. Huan tlajana' taxtuni'lhtza' mintzu'ma'jāt.

30 Lā' huan puscāt a'lh na ixchic. Lā' ixtzu'ma'jāt ixmā' nac tama' lā' ixtasu'yutza' que huan tlajana' ixtaxtuni'nī'ttza'.

Jesús mātzeyīlh huan chi'xcu' a'ntī tūla ixa'kahuāna'n lā' tūla ixchihuīna'n xa'nca

31 Lā' Jesús taxtulh de nac cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' tētaxtulh nac Sidón lā' a'nlhā ixmāpa'ksī Decápolis. Lā' taspī'tli huan nac mar a'ntū huanican Galilea. 32 Lā' līmini'ca kalhatin chi'xcu' a'ntīn tū' ixa'kahuāna'n lā' tūla ixchihuīna'n xa'nca. Lā' lej squi'ni'ca que caxa'malh. 33 Lā' Jesús lē'lh lacachuna'j huan chi'xcu' de a'nlhā ixtatakēstoka tachi'xcuhuī't lā' mānūni'lh ixmakspulh na ixa'ka'xko'lh. Lā' chojmanīlh ixmacan lā' nā xa'malh na ī'sī'makā't huan chi'xcu'. 34 Lā' Jesús talacayāhualh nac a'kapūn. Pānīlh lā' hualh:

—¡Efata! —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: ¡Catalaquī'lh!

35 Lā' chu tuncan tatzeyalh ixa'ka'chakān huan chi'xcu' lā' kaxmatli. Lā' tzeyalh ī'sī'makā't lā' tzētza' ixchihuīna'n xa'nca.

36 Lā' Jesús stu'tu'lu' cāhuanilh huan tachi'xcuhuī't:

—Nīn tintī' tihua'ni'yā'tit.

Pero tū' ta'a'kahuāna'ni'lh, lā' ā'chulā' tamāca'tzīnīni'lh. 37 Lā' xla'ca'n a'ntī cāmāca'tzīnīca lej ixtalē'cnī lā' tahualh:

—Huāk a'ntū tlahuanī't, huāk tzey. U'tza' cāmā'a'kahuanī a'ntī sordo lā' cāmāchihuīnī a'ntī kō'ko'.

8

Jesús cāmāhuī'lh lakatā'ti' mil tachi'xcuhuī't

Mt. 15.32-39

1 Lā' huā' tamā'na chi'chini' ixtatakēstoknī't huan tachi'xcuhuī't lā' tū' ixa'nān a'ntū natahua'. Lā' Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

2 —Iccālakalhu'man huan tachi'xcuhuī't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna' huā'tzā' lā' tū'tza' taka'lhī a'ntūn tahuā'. 3 Lā' palh xa'iccāmacā'lh na ixchicca'n lā' tū' tahuā'yanī't, lej ixtaxleju'a'nalh nac tej lā' tū' ixtatāyani'lh. Lā' makapitzīn de xla'ca'n taminī'ta'ncha' lej makat.

4 Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhtīl:

—Lā' ¿chichū nacālīmāhuī'yāuj huan tachi'xcuui't huā'tzā' a'nlhā tintī' lahuī'?

⁵ Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Mactojon.

⁶ Lā' tuncan Jesús māpa'ksīlh catatahui'lalh huan tachi'xcuui't nac ti'ya't. Lā' cātayalh huan mactojon pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāmālacpitzini'lh lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n para natamaxquī' huan tachi'xcuui't. Lā' chuntza' tatlhualh. ⁷ Lā' nā ixtaka'lhī makapitzīn ti'na'j squī'ti' lā' Jesús maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios por huan squī'ti'. Lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmālacpitzini'tit.

⁸ Lā' ixlīhuākca'n tahuā'yalh lā' talēka'sli. Lā' tamākēstokli xalacpītzin a'ntūn ta'a'katāxtūlh lā' tamātzumalh pātojon chā'xta. ⁹ Lā' a'ntūn tahuā'yalh hua'chi lakatā'ti' mil ixtahuanī't. Lā' Jesús cāmacā'lh huan tachi'xcuui't na ixchicca'n. ¹⁰ Lā' tuncan xla' lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatojōlh nac barco lā' tachā'lh a'nlhā ixmāpa'ksī huan cā'lacchicni' Dalmanuta.

Huan fariseosnu' tasqui'ni'lh Jesús que catlahualh lakatin lē'cnīn

Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56

¹¹ Lā' huan fariseosnu' talakmilh lā' tatzuculh tatā'lāsta'la Jesús. Lā' tasqui'nli lakatin lē'cnīn a'ntū nalītasu'yu que xla' xala' nac a'kapūn. Tasqui'nli como xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun.

¹² Lā' Jesús pānīlh con pō'ktu ixa'clhcunuc lā' hualh:

—¿A'chī' huan a'ntūn tahuī'lāna' chuhua'j tasqui'n lē'cnīn? Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n a'ntī hui'lāna'ntit chuhua'j tū' caticātamāsu'ni'ni' huan lē'cnīn.

¹³ Lā' cāmāxtekli lā' tojōpā huan nac barco lā' a'lh tintacut.

Ixlevaduraca'n fariseosnu'

Mt. 16.5-12

¹⁴ Lā' xmān ixa'nan mactin pāntzi nac barco como ix-tapātza'nkānī't lā' tū' talē'lh pāntzi. ¹⁵ Lā' Jesús cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit lā' catamaktaka'lhtit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan Herodes.

¹⁶ Lā' huan sca'txtunu'nī'n talātā'chihuīna'lh lā' talāhuanilh:

—Chō'la ū'tza' līhualh chuntza' como tū' līmiuj pāntzi.

¹⁷ Lā' Jesús ixca'tzī que xlaca'n tū' ixtamāchekxī a'nchī ixlīchihuīna'mā' ixpālacata a'ntūn tamāsu'yu huan fariseosnu' lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿A'chī' cāpāta'layāni' ixpālacata huan pāntzi a'ntūn tū' līta'ntit? ¿Chu tū' cuenta tlhaua'yā'tit nīn māchekxī'yā'tit? ¿Chu tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit?

18 Ka'lhī'yā'tit milakastapunca'n. ¿Chu tū' laktzī'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit mi'a'ka'xko'lhca'n. ¿Chu tū' a'kahuā'na'nā'tit? ¿Chu tūla pāstacna'nā'tit? 19 A'xni'ca' iccāche'kelh huan macquitzis pāntzi lā' ū'tza' iccālīmāhuī'lh lakaquitzis mil chi'xcu'huī'n, ¿lhā lakalā't chā'xta līmātzuma'tit xalacpītzin a'ntū mākēstoktit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Pācāju'tu'.

20 Lā' xla' hualh:

—Lā' a'xni'ca' iccāche'kelh huan mactojon pāntzi lā' ū'tza' iccālīmāhuī'lh lakatā'ti' mil, ¿lhā lakalā't chā'xta līmātzuma'tit xalacpītzin a'ntū mākēstoktit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Pātojon.

21 Lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿chu tūna'j māchekxī'yā'tit?

Jesús mālacahuānīlh kalhatin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

22 Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'ntū huanican Betsaida lā' līmini'ca Jesús kalhatin lakatzī'n lā' lej squi'ni'ca que caxa'malh huan chi'xcu' xalakatzī'n. 23 Lā' makachi'palh lā' makachi'palē'lh huan lakatzī'n na ixquiltūn cā'lacchicni'. Chojmanīlh ixlakastapun lā' xa'mani'lh na ixlakastapun lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū la'ktzī'na'?

24 Lā' xla' talakapākē'lh lā' hualh:

—Iccālaktzī'n chi'xcu'huī'n a'ntīn talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xakalhanna' qui'huī'n como tūna'j xa'nca iclacahuāna'n.

25 Lā' tuncan xa'mani'pā na ixlakastapun. Lā' huan chi'xcu' talakapākē'pā lā' tzeyalh lā' xa'nca lacahuāna'lh.

26 Lā' Jesús huanilh:

—Stu'nc capit na minchic lā' tū' titētanū'ya' huan nac cā'lacchicni'. Nīn tinti' nacāhuani'ya' xala' nac huan cā'lacchicni' a'nchī lītzeyā'nti.

Pedro mālacstū'ncli que Jesús ū'tza' Cristo a'nti Dios lacsacli Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21

27 Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh huan nac makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' a'nīhā huanican Cesarea de Filipino. Lā' līhuan ixta'a'mā'na, xla' cākalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lā' tachi'xcu'huī't, ¿chichūn tahuan de quimpālacata?

28 Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni' lā' ā'makapitzīn tahuan palh hui'x huan Elías lā' ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x chō'la kalhatin a'cta'sana'.

29 Lā' tuncan cāhuanilh:

—Lā' hui'xina'n, ¿chichū hua'nā'tit tichūn quit?

Lā' Pedro kalhtīni'lh:

—Hui'x Cristo a'ntī Dios lacsacli.

³⁰ Lā' cāmāpa'ksīlh que tū' catitahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios lacsacli.

Jesús hualh que xla' ka'lhī nanī

Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27

³¹ Lā' Jesús tzuculh cāmāsu'ni' chuntza':

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tasqui'nī lej naquimāpātīnican. Huan xanapuxcu'nu' de huan lītōkpān lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākaltō'kē'ni'nī'n ley, xlaca'n naquintalakmaka'n lā' naquintamaknī. Lā' ixlīlakatu'tun chī'chini' na'iclakahuancho.

³² Lā' lacastu'nc hualh huā'mā' tachihuīn. Lā' tuncan Pedro lē'lh lacachuna'j lā' tzē'k huanilh que tū' cahualh chuntza'.

³³ Lā' Jesús cālaktalakspi'tli lā' cālaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' la-caquilhnīlh Pedro lā' huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x pāstacna'na' ixtapāstacna' huan ko'ti'ti'. Lā' tū' pāstacna'na' ixtapāstacna' Dios.

³⁴ Lā' Jesús cāta'sani'lh huan tachi'xcuhuī't lā' ī'sca'txtunu'nī'n lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' catipāstacli xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua

quintapuhuān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquistālani'lh. ³⁵ Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan

a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n

a'yuj natanī por quimpālacata lā' expālacata huan xatzey tachihuīn, xlaca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

³⁶ Lā' palh kalhatin chi'xcu' ixtlajalh ixlīhuāk xala' nac huā'mā' quilhtamacuj, nīn tuntū' ixtapalh huā'mā' palh tū' ka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ³⁷ Tū' a'nan a'ntū xla' tzē

namāstā' para naka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ³⁸ Huan tachi'xcuhuī't a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j taputza ā'makxtum

dios. Palh chuxatī de hui'xina'n nalīmāxana'nā'tit na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't lā' nalīmāxana'nā'tit quimpālacata

lā' expālacata a'ntū icmāsu'yu, ū'tza' na'iclimāxana'n a'xni'ca' na'icmimpala. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā'

na'icka'lhī ixlīmāpa'ksīn quinTāta' Dios lā' naquintatā'min huan ixángeles a'ntī lej tzey.

9

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan makapitzīn a'ntīn tahuī'lāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xlaca'n tū' catitanīlh

a'xni'ca' tūna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' a'nchī namāpa'ksīni'nkō'.

*Jesús taxtāpalīh lā' xtunc tasu'yulh**Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36*

² Lā' ixlīlakachāxan chi'chini' Jesús cālē'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' tatā'a'lh. Xmān ixkalhatā'ti'ca'n ta'a'lh huan nac tālhmā'n kēstīn lā' tā'cxtulh. Lā' a'ntza' taxtāpalīh Jesús lā' xtunc ixtasu'yu na ixlacapūnca'n. ³ Lā' ixl'u'xu' lej xkakalh lā' lej smu'yonko' lalh hasta ixlakachi'pana'n. Lā' tū' a'nan ā'catīhuā nac cā'ti'ya'tna' a'ntī mālacastuca a'nchī lakche'kē'canī't. ⁴ Lā' cātasu'yuni'lh Elías lā' Moisés lā' ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. ⁵ Lā' Pedro huanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', xalītzey hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'ictlahuayāuj huā'tzā' lakatu'tun mū'xta'ka'; lakatin mila' nala lā' ā'lakatin ixla' Moisés lā' ā'lakatin ixla' Elías.

⁶ Chuntza' hualh Pedro como tū' ixca'tzī a'nchī ixualh como ixtu'tunca'n lej tajicua'lh. Lā' ū'tza' līhualh chuntza'. ⁷ Lā' milh lakatin poklhnu' lā' cālītamacxti'li'lh. Lā' takaxmatli lakatin tachihuīn nac huan poklhnu' a'ntū hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

⁸ Lā' tuncan lacapalh talaktzī'lh lā' nīn tintī' ixa'nan ā'chā'tin; xmān Jesús ixa'cstu talaktzī'lh.

⁹ Lā' a'xni'ca' ixtayujmā'na nac huan kēstīn, Jesús cāmāpa'ksīlh lā' cāhuanilh:

—Nīn tintī' tihua'ni'yā'tit a'ntū laktzī'nī'ta'ntit. Tū' catihua'ntit hasta a'xni'ca' huan Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nalakahuanchoko de na ixlac'hpu'nanca'n nīnī'n.

¹⁰ Lā' tzē'k taca'tzīlh huā'mā' tachihuīn lā' ixtalākahasqui'nī:

—¿Tuchū huanicu'tun huā' lakahuanchokocan de na ixlac'hpu'nanca'n nīnī'n?

¹¹ Lā' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿A'chī' tahuan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley palh tasqui'nī que xapū'la namin Elías lā' ā'calīstān namin huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't?

¹² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' huā'mā'. Pū'la namin Elías lā' nacāxtlahuakō' ixlīhuāk. ¿Chu tū' tatzo'kni' ixpālacata huan Chi'xcu' xala' Tālhmā'n que napātīni'n lhūhua' lā' nalakmaka'ncan? ¹³ Pero quit iccāhuaniyāni' palh milhtza' huan a'ntī huancan palh xla' Elías lā' makapitzīn chi'xcu'huī'n tatlahuani'lh chu a'nchī ixtalacasqui'n. Pātīle'keni'lh chu a'nchī tatzo'kni' ixpālacata xla'.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tla-jana'

Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixkalhatā'ti'ca'n tachā'lh a'nlhā ixtahui'lāna' huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n, talaktzī'lh a'nchī lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtalītamacxti'li'nī't. Lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n

ley ixtatā'lāhuanimā'na huan sca'txtunu'nī'n. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't talaktzīlh Jesús, talē'cnīlh lā' tuncan talaktu'jnulh lā' tatā'chihuīna'lh. ¹⁶ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lichihuīna'nā'tit?

¹⁷ Lā' kalhtīlh kalhatin na ixlaclhpu'nanca'n lā' hualh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclīmini'ni' quincaman. Ka'lhī huan tlajana' a'ntū makakō'ko'nīni'n. ¹⁸ Chu a'nlhā chi'pa lā' a'ntza' māyujū nac ti'ya't lā' tzucu kalhpupu lā' māsā'nī ixtatzan lā' lhtuculu' la. Lā' iccāsqui'ni'lhtza' misca'txtunu'nī'n que catamāxtuni'lh. Lā' xlaca'n tūlah tamāxtuni'lh.

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit. ¿Hasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāchekxī'yā'tit? Lā' ¿hasta lhānīn na'iccātāyani'yāni' hui'xina'n a'nchī hua'nā'tit? Caquilī'ta'ni' huan ka'hua'chu.

²⁰ Lā' talīmini'lh lā' a'xni'ca' laktzī'lh Jesús, huan tlajana' makaxtacnānīlh huan ka'hua'chu lā' a'kā'lh nac ti'ya't lā' tapi'li'lh lā' kalhpupulh. ²¹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh ixtāta' huan ka'hua'chu:

—¿Lhā lakalā't cā'ta ka'lhīnī't huā'mā' ta'jatat?

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Desde ixlīti'na'j tzuculh. ²² Lā' maklhūhua' māpū'lh nac macscut lā' nac xcān para namaknī. Lā' palh tzē natlahua'ya' catūhuā, caquilālakalhu'mauj quina'n lā' caquilāmaktāyauj.

²³ Lā' Jesús huanilh:

—Lā' ¿a'chī' quihua'ni': “Palh tzē natlahua'ya' catūhuā”? Huan a'ntī kalhlaka'ī' Dios lā' līpāhuan Dios, ū'tza' tzēn tlhua chu a'ntūyā catūhuā.

²⁴ Lā' tuncan ixtāta' huan ka'hua'chu ta'salh lā' hualh:

—Quit ickalhlaka'ī'. Caquimaktāya' porque quisputni'cus a'nchī xa'nca na'ickalhlaka'ī'.

²⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús cuenta tlhualh a'nchī ixtalaktu'jnumā'na ixtalaktakēstokmā'na, xla' lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—Icmāpa'ksīyāni' hui'x a'ntī māsordujlīnī'ta' lā' makakō'ko'nī'ta' huan ka'hua'chu. Icmāpa'ksīyāni' que cataxtu de xla' lā' tū' maktin titanūpala'ya' na ixchakān.

²⁶ Lā' huan tlajana' ta'salh lā' makaxtacnānīlh huan ka'hua'chu lā' taxtulh. Lā' huan ka'hua'chu ixtasuyū hua'chi xanīn ixuanī't. U'tza' lhūhua' talīhualh ixpālacata huan ka'hua'chu:

—Nīlhtza'.

²⁷ Pero Jesús makachi'palh lā' maktāyalh lā' huan ka'hua'chu tā'kaquī'lh.

²⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatanūlh nac chic, lā' ixa'cstuca'n ixtahui'lāna' lā' takalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' quina'n tūlah icmāxtuni'uj huan ka'hua'chu huan tlajana'?

²⁹ Lā' cāhuanilh:

—Huan tlajana' hua'chi huā'mā' tūla māxtucan. Xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración lā' palh nalihui'lī'yā'tit tū' nahuā'ya'nā'tit.

Jesús hualh ixlīmaktu' que ka'lhī nanī

Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45

³⁰ Lā' tataxtulh de a'ntza' lā' ta'a'lh lā' ixtalatlā'huan huan nac estado de Galilea. Lā' Jesús tū' ixlacasqui'n que naca'tzīcan que ixuī' a'ntza' ³¹ porque ixcāmāsu'ni'mā' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' ixcāhuani:

—Naquimacamāstā'can quit, huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, lā' naquimacamāstā'can con ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n. Lā' xlaca'n naquintamaknī lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko —cāhuanilh.

³² Pero xlaca'n tū' tamāchekxīlh huā'mā' tachihuīn lā' tū' ixtakalhasqui'nīcu'tun como ixtajicua'n.

¿Tichū līhua'ca' tasqui'nī?

Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48

³³ Lā' tachā'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Capernaum. Lā' a'xni'ca' tatanūlhtza' nac chic, Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū ixlālīsta'la'yā'tit a'xni'ca' ixta'mpā'na'ntit nac tej?

³⁴ Xlaca'n taquilhca'cslalh como līhuan ixtatlā'huantēlha nac tej, ixtalālīsta'lamā'na ixpālacata tichū más tasqui'nī na ixlac'hpu'nanca'n. ³⁵ Lā' Jesús tahuī'lh lā' cāta'sani'lh ixlalhacāujtu'ca'n lā' cāhuanilh:

—Palh catihūā lacu'tun xapuxcu' de hui'xina'n, calalh hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn lā' calalh hua'chi xastancu.

³⁶ Lā' makachi'palh kalhatin ti'na'j ka'hua'chu lā' yāhualh na ixlac'hpu'nanca'n. Lā' cha'xli lā' cāhuanilh:

³⁷ —Chuxatī a'ntīn tapa'ksī con quit lā' ū'tza' nalīpāxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'yā, ū'tza' chu a'cxīm hua'chilh quit quimpāxquī'. Lā' chuxatī a'ntī quimpāxquī' quit, nā paxquī' huan a'ntī quimacamilh lā' tū' xmān quit.

A'ntīn tū' ixtā'ca'tza Jesús, ū'tza' namaktāya

Lc. 9.49-50; Mt. 10.42

³⁸ Lā' Juan huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj kalhatin chi'xcu' a'ntī ixmāpācuhi' mintacuīni' lā' ū'tza' ixcālīmāxtumā' huan tlajana'nī'n. Lā' icuaninī'tauj que tū'tza' catlahualh chuntza' como xla' tū' quincātā'latlā'huanāni' quina'n.

³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Camakxtektit lā' tū' timāmakchuyīyā'tit. Tū' a'nan a'ntī natlahua lē'cnīn a'xni'ca' namāpācuhi' quintacuīni' lā' chu

tuncan tzē naquilakapala. ⁴⁰ Lā' a'ntūn tū' quintā'ca'tzaca'n, ū'tza' quincāmaktāyayāni'. ⁴¹ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que chuxatī nacātā'hua'yāni' xcān por ixpālacata hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo, ū'tza' Dios namāpala.

Tū' tzey palh mimacan namātlahuīyāni' talaclē'i'

Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2

⁴² Lā' Jesús huampā:

—Lā' palh catīhuā chihuīna'maxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu a'ntī quinkalhlaka'ī' lā' ū'tza' huan ka'hua'chu nalītlahua talaclē'i', huā'mā' chi'xcu' tū' tzey. Xatzey palh pū'la ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin ka'tla' chihuix lā' ixmojōca nac mar para najicsua'. Chuntza' tū' ixa'kxokolh huan ka'hua'chu.

⁴³ 'Lā' palh mimacan napūtlahua'yā'tit talaclē'i', huā'mā' tū' tzey. Xalītzey macāmōcho ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit kantu' mimacanca'n a'ntū pūtlahua'yā'tit talaclē'i' lā' ū'tza' nacātālimacā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. A'ntza' huan macscut tūla māmīxīcan. ⁴⁴ A'ntza' huan xtokonū'lūhua' tū' maktin catīhua'kō'lh huan xamasni' ixquinītca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catimixli huan macscut.

⁴⁵ 'Lā' palh mintojonca'n napūtlahua'yā'tit talaclē'i', huā'mā' tū' tzey. Xatzey palh lacmōcho ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit kantu' mintojonca'n a'ntū pūtlahua'yā'tit talaclē'i' lā' ū'tza' nacātālimacā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁶ A'ntza' huan xtokonū'lūhua' tū' maktin catīhua'kō'lh huan xamasni' ixquinītca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catimixli huan macscut.

⁴⁷ 'Lā' palh tlaha'cu'tunā'tit talaclē'i' ixpālacata catūhuā a'ntūn talaktzī'n milakastapunca'n, huā'mā' tū' tzey. Xatzey lakaxō'ko' ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit lakatu' milakastapunca'n a'ntū nacāmātlahuīyāni' talaclē'i' lā' ū'tza' nacātālimacā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁸ A'ntza' huan xtokonū'lūhua' tū' maktin catitahua'kō'lh huan xamasni' ixquinītca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catimixli huan macscut.

⁴⁹ 'Tasqui'nī que ixlihuākca'n natapātīni'n para que más tzey natala. Ū'tza' hua'chi macscut lā' maclacasqui'n chuntza' hua'chi lihua't maclacasqui'n matzat. Lā' a'ntū a'ksajuī'can Dios, huāk nalīmāsko'kō'can matzat. ⁵⁰ Matzat tzey; pero palh matzat tū'tza' sko'ko', ¿chichū nalīmāsko'kō'nuncan? Caka'lhī'tit hua'chi matzat na minquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' huanicu'tun que xa'nca' nalatā'kchokoyā'tit. Lā' ca'cs nalāthui'la'yā'tit —hualh Jesús.

10

Jesús māsū'yulh ixpālacata makxtekan huan puscāt
Mt. 19.1-12; Lc. 16.18

¹ Lā' Jesús taxtulh de Capernaum lā' a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea. U'tza' a'ntū hui'lacha' tintacut huan pūxka Jordán. Lā' tatzucupā tatakēstoka tachi'xcu'huī't. Lā' Jesús tzucupā cāmāsu'ni' como chuntza' ixlīsmanīnī't. ² Lā' talaktapajtzūlh Jesús makapitzīn fariseosnu'. Ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' ū'tza' talikalhasqui'nīlh:

—¿Chā tzē makxtekan quimpuscātca'n lā' xapacan ixtacūni'?

³ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chichūn cāmāpa'ksīni' Moisés hui'xina'n a'nlhā tatzo'kni' huan nac ley?

⁴ Lā' xlaca'n tahualh:

—Moisés hualh: “Tzēn tzo'kcan lakatin acta lā' chuntza' tzē namakxteka' mimpuscāt”.

⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej lacxumpi hui'xina'n lā' tū' tzey mintapāstacna'ca'n. U'tza' lītzo'kli Moisés huā'mā' līmāpa'ksīn. ⁶ Pero a'xni'ca' tzu-culh huan quilhtamacuj, tatzo'kni' chuntza':

Dios tlhualh chi'xcu' lā' puscāt.

⁷ U'tza' nacālīmakxteka ixtāta' lā' ixtzī't kalhatin chi'xcu' lā' natā'takēxtimī ixpuscāt.

⁸ Lā' ixtu'ca'n natala hua'chilh xmān kalhatin.

Chuntza' tatzo'kni'. Lā' chuntza' tū'tza' kalhatu' xlaca'n; xmān kalhatin. ⁹ Lā' chuntza' tū' līmakuan palh chi'xcu'huī'n cālāmāmakxtekē a'ntī Dios cātlahuanī't chu lakatin.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' tatanūpā nac chic, takalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n ixpālacata a'ntū hualh. ¹¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chu a'ntī namakxteka ixpuscāt lā' palh natā'tapūchahua ā'kalhatin puscāt, huā'mā' chi'xcu' makpuscātīni'n. Lā' chuntza' tlhuanī' huan xapū'la ixpuscāt a'ntūn tū' līmakuan. ¹² Lā' palh kalhatin puscāt namakxteka ixkōlu' lā' natā'tapūchahua ā'kalhatin chi'xcu', chuntza' huā'mā' puscāt naka'lhī ixmakchi'xcu'.

Jesús cāsīcua'lanālīlh huan camana'
Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17

¹³ Lā' cālīmini'ca Jesús camana' para que ixcā'a'cpūxa'malh. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacaquilhni' a'ntī ixtalīmin.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzīlh a'ntū ixtatlahuamā'na, xacā'lh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmāmakxtektit quīntalakmin huan camana' lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xlaca'n a'ntī naquīntalīpāhuan hua'chi huan tamā'na camana'. ¹⁵ Ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni' que

a'ntīn tū' takalhlaka'ī' hua'chi laksana'tā'n takalhlaka'ī', tū' maktin catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

¹⁶ Lā' Jesús cācha'xli huan camana' lā' cāmūspa'lhli con ixmacan lā' cāsicua'lanālih.

*Kalhatin chi'xcu' a'ntī rico tā'chihuīna'lh Jesús
Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30*

¹⁷ Lā' Jesús a'mpā, lā' ixtlā'huantēlha nac tej. Lā' laktu'jnulh kalhatin chi'xcu' lā' tatzokostani'lh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Tzeyā Mākalhtō'kē'ni' hui'x. ¿Tuchū na'ictlahua para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁸ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā māchekxī'ya' a'ntū huanicu'tun a'xni'ca' quihua'ni'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī tzey lā' ū'tza' Dios. ¹⁹ Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū huan chuntza':

Tū' timakpuscātīni'na'.

Tū' timaknīni'na'.

Tū' tika'lhāna'na'.

Tū' tilīchihuina'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua'.

Tū' ti'a'kxokonuna' para natlaja'ya'.

Cacā'a'kahuā'na'ni' mintāta' lā' mintzi't.

²⁰ Lā' xla' kalhtīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', huāk huā' tamā'na ictlōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j.

²¹ Entonces Jesús laktzi'lh lā' pāxqui'lh lā' huanilh:

—Xmān lakatin catūhuā sputni'yāni' a'ntū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j huāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmālacpitzī'ni'ya' huan tumīn huan pobresni' lā' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' ā'calīstān naquintā'pina', a'yuj napātīni'na'.

²² Lā' a'xni'ca' huan chi'xcu' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej līlakaputzalh lā' a'lh como lej rico ixuanī't.

²³ Lā' Jesús lakachu cālaktzi'lh tachi'xcuhūi't lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lej jicslīhua' para xlaca'n a'ntī lacricosnu' natatamakxteka que Dios nacāmāpa'ksī.

²⁴ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n talilē'cnīlh ixtachihuīn. Lā' Jesús cāhuanipā:

—Qui'amigos, iccāhuaniyāni' que xlaca'n a'ntīn talipāhuan ixtumīnca'n, lej jicslīhua' natatamakxteka que Dios nacāmāpa'ksī. ²⁵ Ca'tziyā'tit que tūlah catitanūlh lakatin camello na ixtani' līxtokon. Más jicslīhua' para kalhatin rico natamakxteka que Dios namāpa'ksī.

²⁶ Lā' xlaca'n lej lhūhua' talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿tichūn tzē namāpūtaxtūcan?

²⁷ Lā' Jesús cālaktzi'lh lā' cāhuanilh:

—Huan chi'xcuui'n tūlah catitlahualh nīn tuntū' para natapūtaxtu, xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū como Dios tzēn tlahua huāk catūhuā.

²⁸ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' huanilh Jesús:

—Ica'kxtekui'likō'uj ixlihuāk a'ntū xa'icka'lhīyāuj lā' iccāstālani'mā'ni'.

²⁹ Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan a'ntī nata'a'kxtekui'li catūhuā por quimpālacata lā' ixpālacata kalh-laka'ī' xatzey tachihuīn. Nata'a'kxtekui'li ixā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n, o ixtzī'tca'n, o ixtāta'ca'n, o ixcamana'ca'n, o ixā'tacuxtuca'n. ³⁰ Xlaca'n a'ntī nata'a'kxtekui'li, ā'chulā' nataka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj. Hua'chi cien veces lihua'ca' nataka'lhī ixā'lacchicni'ca'n lā' nā lhūhua' ixtā'timīnca'n lā' ixtzī'tca'n lā' ixtāta'ca'n lā' ixcamana'ca'n lā' ixā'tacuxtuca'n. Lā' nā nacāmāpātīnican. Lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ³¹ Lā' lhūhua' a'nan a'ntī lej tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, tū' lej catitatasqui'nīlh. Lā' lhūhua' a'nan a'ntīn tū' tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, lej natatasqui'nī.

Jesús huampā que ka'lhī nanī

Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34

³² Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtatā'cxtunu'ntēlha para nac Jerusalén lā' Jesús ixcāpū'lani'tēlha lā' xlaca'n talē'cnīlh. Lā' huan a'ntī ixtastālani' ixtajicua'n. Lā' chu cālē'mpā lacachuna'j huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' tzucupā cāhuani a'ntū napātē'keni'. ³³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ca'tzīyā'tit que a'mā'nauj para nac Jerusalén. Lā' a'ntza' naquimacamāstā'can como quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Naquimacamāstā'can con huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n natahuan que caquimaknīca. Lā' xlaca'n naquintamacamāstā' con huan maktiyātī'n. ³⁴ Lā' naquintalakapala lā' naquintakēsnoke lā' naquintachojmanī lā' naquintamaknī. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chīni' na'iclahuanchoko de na ixlaclhpu'nanca'n huan nīnī'n.

Jacobo lā' Juan tasqui'ni'lh lakatin talakalhu'mān

Mt. 20.20-28

³⁵ Lā' Jacobo lā' Juan, ixo'kxa'n Zebedeo, talaktapajtzūlh Jesús lā' tahuanihlh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclacasqui'nāuj naquilātlahua'ni'yāuj a'ntū na'iccāsqui'ni'yāni'.

³⁶ Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'nā'tit na'iccātlahua'ni'yāni'?

³⁷ Lā' xlaca'n tahuanihlh:

—A'xni'ca' hui'x namāpa'ksīni'nkō'ya', quina'n iclacasqui'nāuj na'iccāpāxtūtahui'layāni', kalhatin na mimpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na mimpāxtuxuc.

³⁸ Pero Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit a'ntū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Chā tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? U'tza' hua'chilh pōko'tnū'nā'tit quintaza lā' hua'chilh quintā'a'kpaxā'tit.

³⁹ Lā' xluca'n tahualh:

—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' que napātīni'nā'tit hua'chi quit. ⁴⁰ Pero ū'tza' huā'mā' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit tūla icmāpa'ksī. Huā'mā' pūtahuī'lh cāxui'līca xmān para huan a'ntī Dios lacsacli.

⁴¹ Lā' a'xni'ca' huan kalhacāuj sca'txtunu'nī'n taca'tzīlh a'ntū kalhasqui'nīca Jesús, tatzuculh ta'a'kchā'n ixpālacata Jacobo lā' Juan. ⁴² Lā' Jesús cāta'sani'lh ixlīhuākca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchīn tahuani't huan a'ntīn tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Xluca'n hua'chi ixtēcu'nī'n a'ntīn tatapa'ksī con xluca'n. Lā' lej palha' tamāpa'ksīni'n.

⁴³ Tū' chuntza' catilalh na milaclhpu'nanca'n. Chuxatī a'ntī lacu'tun xamāpa'ksīni' na milaclhpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixlacscujni'ca'n ā'makapitzīn.

⁴⁴ Chuxatī a'ntī naputza a'nchī lihua'ca' natasqui'nī na milaclhpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn de hui'xina'n. ⁴⁵ Quit māni' huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' quit tū' icmilh para na'icla hua'chi xapatrón; quit icmilh para na'icscujā lā' para na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' na'icmacamāstā' quinquilhtamacuj para na'iccāmāpūtaxtū līhūhua' —hualh Jesús.

Jesús mālacahuānīlh Bartimeo a'ntī lakatzī'n ixuanī't

Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43

⁴⁶ Lā' tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'nīhā huanican Jericó. Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' nac Jericó, tatā'a'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't. Lā' na ixquilhtūn tej ī'squi'nīhuā'yahuī' huan lakatzī'n a'ntī ixuanican Bartimeo ixo'kxa' Timeo. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh que ixtētaxtumā' Jesús xala' nac Nazaret, tzuculh ta'sa lā' hualh:

—Jesús, hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. Caquilakalhu'ma' quit.

⁴⁸ Lā' lhūhua' chi'xcu'huī'n talacaquilhnīlh lā' tahuaniilh:

—Caquilhca'csla'.

Lā' Bartimeo ā'chulā' ixta'sa lā' hualh:

—Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj, caquilakalhu'ma' quit.

49 Lā' Jesús tāyalh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cata'sa'ni'tit.

Lā' tata'sani'lh huan lakatzī'n lā' tahuanilh:

—Capāxu'hua' lā' catāya'. Jesús ta'sani'yāni'.

50 Lā' xla' tamakxtulh ixtakēnu' lā' tāyalh lā' lakmilh Jesús.

51 Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'na' na'ictlahuani'yāni'?

Lā' huan lakatzī'n huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', caquimālacahuā'nī'pala'.

52 Lā' Jesús huanilh:

—Tzétza' napina'. Hui'x kalhlaka'ī'nī'ta' que quit na'icmālacahuānīyāni' lā' ū'tza' lītzeza'ntitza'.

Lā' chu līmaktin lacahuāna'lh lā' stālani'lh Jesús nac tej.

11

*Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh nac xcānsipej Jerusalén
Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19*

1 Lā' a'xni'ca' ixtapajtzūtēlhatza' nac Jerusalén, tachā'lh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos, lā' ū'tza' pajtzu huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Betfagé lā' a'nlhā huanican Betania. Lā' Jesús cāmāpū'līlh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n ² lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na mila-capūnca'n. Lā' a'xni'ca' nachipinā'tit nalaktzī'nā'tit lakatin xaska'ta' burro a'ntū chī'yāhuacanī't. Nīn tintī'na'j kētahui'lanī't. Caxcuttit lā' caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³ Lā' palh catīhuā nacākalhasqui'ni'yāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burrito?”, hui'xina'n nakalhtīni'nā'tit: “Huan Māpa'ksīni' maclacasqui'n lā' tuncan namacamimpala huā'tzā'”.

4 Lā' ta'a'lh lā' takaksli lakatin xati'na'jcus burro a'ntū ix-chī'yāhuacanī't. Ixyā nac tej pajtzu xamākalhcha lakatin chic. Lā' tatzuculh taxcuta.

5 Lā' makapitzīn chi'xcuhuī'n a'ntī ixtayāna' takalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū tlaha'pā'na'ntit? ¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burro?

6 Lā' huan sca'txtunu'nī'n takalhtīni'lh chu a'nchī Jesús ixcāhuaninī't. Lā' huan chi'xcuhuī'n tamakxteklī ta'a'n huan sca'txtunu'nī'n. ⁷ Lā' talīmini'lh Jesús huan xati'na'jcus burro lā' talīkētlapalh ixtakēnu'ca'n lā' xla' kētō'lalh. ⁸ Lā' lhūhua' tachi'xcuhuī't tamāpī'lh ixtakēnu'can nac tej. Lā' ā'makapitzīn ixtacā' xati'na'j ixpeken qui'hui' para natamāpī' nac tej. Chuntza' talīmāsu'yulh palh ixta'a'cnīni'ni'mā'na Jesús.

9 Lā' a'ntī ixtapū'lani'tēlha lā' a'ntī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¿Camācā'tanīca Dios! Dios casicua'lanālīlh a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n. ¹⁰ Dios casicua'lanālīlh huan līmāpa'ksīn a'ntū nala, lā' ū'tza' hua'chi ixlīmāpa'ksīn quixū'yāpapca'n David.

¹¹ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh nac Jerusalén, tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' como kōtanū'tza' ixuanī't, a'xni'ca' lakachu lacahuāna'lh na ixchakān lītōkpān, taxtulh lā' cātā'a'lh huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n nac Betania.

Jesús lacaquilhnīlh huan xaqui'hui' higo

Mt. 21.18-19

¹² Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' tataxtulh de nac Betania, Jesús ixtzi'ncsa. ¹³ Lā' de makat laktzī'lh a'katin xaqui'hui' higo lā' ixtaxtuni'nī'ttza' xachi'tin huan qui'hui'. Lā' Jesús tapajtzūlh para nalaktzī'n palh ixua'ca'tza' xatō'ca't. Lā' a'xni'ca' chā'lh a'nlhā ixyā huan qui'hui', tū' ixka'lhī ixtō'ca't. Xmān xachi'tin ixka'lhī como tūna'j ixchā'n ixpūlan higo. ¹⁴ Lā' Jesús huanilh huan qui'hui':

—Tū' maktin catihua'ca' mintō'ca't.

Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takaxmatli a'ntū huanilh huan qui'hui'.

Jesús cātلاكaxtulh de nac xaka'tla' lītōkpān huan stā'na'nī'n

Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22

¹⁵ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac Jerusalén, Jesús tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān lā' tzuculh cātلاكaxtu huan a'ntī ixtastā'namā'na lā' huan a'ntī ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' huan lītōkpān. Lā' cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n huan a'ntī ixtaxtāpalīmā'na ixtumīnca'n tachi'xcuui't lā' nā ixpūtahui'lhca'n huan a'ntī ixtastā'mā'na pālūmax. ¹⁶ Lā' tū' makxtekli que nīn tintī' natētaxtu na ixtanquilhni' huan lītōkpān palh ixlē'mā' catūhuā. ¹⁷ Lā' ixcāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't lā' hualh:

—¿Chu tū' tatzo'knī' chuntza'?: “Quinchic namāpācuui'can chic a'nlhā tlahuacan oración. Huan tachi'xcuui't xalanī'n calhāhuā natamin tatlahua oración”. Lā' a'nchīn tlahuapā'na'ntit, lītlahuacanī't hua'chi ixpūtatzē'knī'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁸ Lā' cāmāca'tzīnīca xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n ixtaputzamā'na a'nchī natalīmaknī Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús como ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't ixtalē'cnī a'nchī ixmāsu'yu. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūnī'ttza' huan chi'chinī', Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tataxtulh de nac Jerusalén.

Scōhualh huan xaqui'hui' higo

Mt. 21.20-22

²⁰ Lā' ixlīlakalī cā'tzi'sāt tatētaxtulh a'nlhā ixyā huan xaqui'hui' higo lā' talaktzī'lh a'nchī ī'scōhuankō'nī'ttza' hasta

ixtankāxē'k. ²¹ Lā' Pedro pāstacli a'ntū pātle'kelh lā' huanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', cala'ktzi'. Huan qui'hui' scōhuantāyakō'lhtza'; huan a'ntū macapūlhca'.

²² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Cakalhlaka'ī'tit Dios. ²³ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxatī a'ntū xa'nca nakalhlaka'ī' lā' tū' naka'lhī lakatu' ixtapāstacna', natlahuani'can chu a'ntū xla' nasqui'n. Palh nahuani huan kēstīn: “Catapānu' de ā'tzā' lā' catojo' nac xcān”, chuntza' napātle'ke, xmān tū' caka'lhīlh lakatu' ixtapāstacna'. ²⁴ U'tza' iccālīhuaniyāni' que ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit a'xni'ca' tā'chihuīna'mpā'na'ntit Dios, caka'lhīlaka'ī'tit que ka'lhīyā'tittza'. Lā' namaklhtīni'nā'tit. ²⁵ Lā' a'xni'ca' natāya'yā'tit lā' tlahua'pā'na'ntit oración, namāspūtūnu'ni'yā'tit catūhuā palh cātlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey. Chuntza' minTāta'ca'n nac a'kapūn tzē nacāmāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'ca'n. ²⁶ Lā' palh hui'xina'n tū' cāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn, minTāta'ca'n nac a'kapūn tū' caticāmāspūtūnu'ni'ni' mintalaclē'i'ca'n hui'xina'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata ixlīmāpa'ksīn

Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8

²⁷ Lā' tachā'lh nac Jerusalén. Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan nac xaka'tla' litokpān, talaktapajtzūlh xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'ni'n huan ley lā' xalacpapatzīni'n israelitas. ²⁸ Lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixquilhtampān litlahua'pā't huā'mā'na catūhuā? ¿Tichū maxqui'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

²⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Nā quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Lā' palh naquilākaltīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyāni' tichū ixquilhtampān iclītlahuamā' huā'mā'na catūhuā. ³⁰ ¿Tichū ixquilhtampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquilhtampān Dios o ixquilhtampān tachi'xcuui't? Caquilākaltīuj.

³¹ Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna'n ixa'cstuca'n lā' talāhuanilh:

—¿Chichū nahuanīyāuj? Palh nahuanīyāuj que Dios māpa'ksīlh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': “Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit?” ³² Lā' tūla catihuaniuj que chí'xcuui'n tamāpa'ksīlh como cājicua'ni'yāuj tachi'xcuui't —talāhuanilh.

Ixtajicua'n que tachi'xcuui't nata'a'kchā'n como ixlīhuākca'n ixtakalhlaka'ī' que Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. ³³ Lā' ū'tza' talīkalhtīlh Jesús:

—Tū' iccā'tziyāuj tichū ixquilhtampān.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nīn quit tū' icticāhuanini' tichū ixquilhtampān iclītlahuamā' huā'mā'na catūhuā.

12

A'nchī lītalacastuca huan tūn tū' tzeyā tasācua'nī'n

Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19

¹ Lā' Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n huan tachi'xcuhūi't con a'ntū lītalacastuca lā' cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī cha'nli mayāc a'ntū māstā' uvas. Lā' līcorralhui'līlh chihuix ixti'ya't lā' cāxtlahualh ixpūchi'tni' lā' yāhualh lakatin torre a'ntū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

'Lā' ā'calīstān cāmāsācua'nīlh ixti'ya't makapitzīn tasācua'nī'n para natascuja i'tātna'. Lā' xla' a'lh tachoko makat. ² Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlan uvas, macā'lh ixlacscujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' huan tasācua'nī'n catamacamaxquī'lh huan a'ntūn tamakalanī't a'ntū ixla' ixtēcu' ti'ya't. ³ Pero huan tasācua'nī'n tachi'palh huan lacscujni' lā' tatusli lā' chu chuntza' tamāspi'tchokolh. Tū' maxquī'ca nīn tuntū'.

⁴ Lā' huan ixtēcu' pū'uva chu macā'mpā ā'kalhatin ixlacscujni'. Lā' huan tasācua'nī'n tamūta'lalh lā' talakapalalh lā' chu chuntza' tamacā'lh. ⁵ Lā' huan ixtēcu' macā'mpā ā'chā'tin lā' tamaknīlh xla'. Lā' huan ixtēcu' cāmacā'mpā lhūhua' ā'makapitzīn. Huan tasācua'nī'n talacnicui'līlh makapitzīn lā' tamaknīlh ā'makapitzīn.

⁶ 'A'xmān kalhatin ixuī'cus a'ntīn tzē namacā'ncan, lā' ū'tza' ixo'kxa' a'ntī lej ixpāxquī'. Lā' xla' ā'xmān macā'lh lā' hualh: "Ka'lhī que nata'a'cnīni'ni' qui'o'kxa'". ⁷ Pero huan tasācua'nī'n talāhuanilh: "U'tza' huan a'ntī nalītachoko ixlīhuāk a'ntū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj lā' chuntza' quilaca'n nala huan pū'uva'".

⁸ Lā' tachi'palh lā' tamaknīlh lā' tamaka'lh ixquilhtūn huan pū'uva.

⁹ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tuchū nacātlahuani' huan tamā'na' a'ntīn tamaksācua'lh? Na'a'n lā' nacāmāspūtūkō' huā' tamā'na tasācua'nī'n lā' nacāmāsācua'nī huan pū'uva ā'makapitzīn xtunc tasācua'nī'n.

¹⁰ '¿Chā tū' maktin lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ixO'kxa'? Xla' hua'chi huan chihuix a'ntū lītzo'kcanī't lā' chuntza' huan:

Huan xakana'nī'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' lanī't huan chihuix a'ntū más tasqui'nī.

¹¹ Chuntza' tlhualh huan Māpa'ksīni' lā' quina'n iclē'cnīyāuj.

¹² Lā' ixtā'ca'tza Jesús titachi'pacu'tulh como tamāchekxīlh que xlaca'n ixtalītalacastuca hua'chi huan tasācua'nī'n

nac pū'uva. Lā' como ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't, ū'tza' talīmakxtekli lā' ta'a'lh.

Ixpālacata huan tamātā'jīn

Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26

¹³ Lā' cālakmacā'nca Jesús ā'makapitzīn fariseosnu' lā' ix-chi'xcuhuī'n Herodes. Cālakmacā'nca para natakaxmatxtu catūhuā a'ntūn tzē natalē'ksa'nīni'n. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' talakchā'lh, tahuanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tzīyāuj que hui'x hua'na' a'ntū stu'ncua'. Hui'x tū' tlhua'ni'ya' cuenta a'nchī talīchihuīna'nāni' tachi'xcuhuī't. Lā' chu a'cxtim cālaktzī'na' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. Lā' hui'x xa'nca māsuyū'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. ¿Chā līmakuan na'icmāpalayāuj a'ntū mātā'jīni'n huan emperador o tū' tasqui'nī?

¹⁵ Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? Caquilālīmini'uj lakatin tumīn para na'iclaktzī'n.

¹⁶ Lā' talīmini'lh lakatin denario a'ntū ixtumīnca'n lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixlacan tasuyū nac huā'mā' tumīn lā' tichū ixtacūni' tatzo'knī'?

Lā' xlaca'n tahuanilh:

—Ixla' huan emperador.

¹⁷ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Pues camacamaxquī'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camacamaxquī'tit Dios a'ntū ixla'.

Lā' xlaca'n lej talē'cnīlh a'nchī cākalhtīlh Jesús.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'ntī natalakahuanchoko

Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40

¹⁸ Lā' talakmilh Jesús saduceosnu'. Xlaca'n tamāsuyū que tū' catilakahuanchokoca. Lā' ū'tza' talīhuanilh:

¹⁹ —Mākalhtō'kē'ni', Moisés quincāmāchokoni'ni' huā'mā' tatzo'knī': Palh nanī kalhatin chi'xcu' a'ntīn tapūchahuanī'ttza', lā' palh nīmaka'n ixpuscāt lā' palh tintī' ixcaman, maclacasqui'n que huan lakapūt natā'tapuchahua ixyāsta' a'ntī xastancu. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'ntī nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'ntī nīnī'ttza'. ²⁰ Ixa'nan kalhatojon lītā'timīn. Lā' xapuxcu' tapūchahualh lā' tū' ixka'lhī ixcaman a'xni'ca' nīlh. ²¹ Lā' kalhatin ī'stancu tā'tapūchahualh huan lakapūt lā' nā xla' nīlh lā' tū' ka'lhīlh ixcaman. Lā' chuntza' pātē'keni'lh ā'kalhatin ī'stancu a'xni'ca' tā'tapūchahualh huan lakapūt. ²² Chuntza' kalhatunu' de ixkalhatojonca'n tatā'tapūchahualh huan puscāt lā' tū' taka'lhīlh ixcamanca'n a'xni'ca' tanīlh. Lā' a'xmān nīlh huan puscāt. ²³ Lā' a'xni'ca'

nalakahuanchokocan, ¿tichū ixla' nala huanmā' puscāt? Ixkalhatojonca'n ixtatā'tapūchahuānīt.

²⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'tza' līta'a'kxokonī'ta'ntit mē'cstuca'n como tū' ca'tzīyā'tit a'ntūn tatzo'kni' huan na ixtachihuīn Dios lā' nīn tū' māchekxī'yā'tit chī huanī't ixlīmāpa'ksīn. ²⁵ Lā' a'xni'ca' huan nīnī'n natalakahuanchoko, tū' catitapūchahuaca lā' nīn tū' catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n para natatapūchahua. Xlaca'n natala hua'chi ixángeles Dios xala' nac a'kapūn. ²⁶ Lā' Moisés tzo'kli ixpālacata a'ntī natalakahuanchoko a'xni'ca' tzo'kli ixpālacata huan pūtzina'j qui'hui' a'ntū iklamamā'. ¿Chu tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntū Dios huanilh Moisés? Chuntza' hualh: “Quit ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob”, hualh. ²⁷ U'tza' huanicu'tun que xlaca'n lakahuan a'yuj tanīlh de makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n. Hui'xina'n lej ta'a'kxokoyā'tit mē'cstuca'n.

Huan līmāpa'ksīn a'ntū līhua'ca' tasqui'nī

Mt. 22.34-40; Lc. 10.27

²⁸ Lā' cālakmilh Jesús kalhatin xamākalhtō'kē'ni' huan ley lā' cākaxmatli a'ntī ixtalāsta'lamā'na. Lā' ca'tzīlh que Jesús xa'nca cākalhtīlh. Lā' tuncan kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn más tasqui'nī?

²⁹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Huan līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī, ū'tza' huā'mā': “Cakaxpa'ttit hui'xina'n israelitas. Huan Māpa'ksīni' quin-Diosca'n xmān ū'tza' Māpa'ksīni'”. ³⁰ Lā' napāxqui'ya' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk mintapāstacna' lā' mintahuixcān”. ³¹ Lā' ixlīlakatu' līmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': “Napāxqui'ya' ā'kalhatin chu a'cxtim hua'chi mē'cstu pāxqui'ca'na'”. Tū' a'nan ā'lakatin līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī que huā' tamā'na.

³² Lā' tuncan xamākalhtō'kē'ni' huan ley huanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū' hua'na', Mākalhtō'kē'ni'. Hui' kalhatin Dios lā' xla' xmān ixa'cstu Dios. ³³ Lā' tasqui'nī napāxqui'yāuj con ixlīhuāk qui'a'clhcunucca'n lā' con ixlīhuāk quīntapāstacna'ca'n lā' quīntahuixcānca'n. Nā tasqui'nī napāxqui'yāuj ā'kalhatin chu a'cxtim hua'chi quē'cstuca'n quīncātapāxqui'yāni'. Palh chuntza' natlahuayāuj, ū'tza' līhua'ca' xatzey que na'a'ksajuī'yāuj Dios a'ntū lhcuyucan o maknīcan.

³⁴ Lā' Jesús cuenta tlhualh a'nchī xa'nca pāstacli lā' kalhtīlh xamākalhtō'kē'ni' huan ley. Lā' Jesús huanilh:

—Tisputni'yāni' xmān macsti'na'j para natapa'ksi'ya' con Dios.

Lā' tintī'tza' ixkalhasqui'nīcu'tun nīn tuntū' como ixtajicua'n.

I'xū'yāpapna' Jesús

Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44

³⁵ Lā' Jesús ixcāmāsu'ni'mā' huan tachi'xcuhuī't nac xaka'tla' lītōkpān lā' cāhuanilh:

—Cristo ū'tza' a'ntī Dios hui'lilh ixlīmāpūtāxtunu'. Lā' ꞑa'chī' tahuan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley que Cristo ī'xū'yātā'nat David? ³⁶ Māni' David hualh chu a'nchī māsuni'lh Espīritu Santo lā' chuntza' tzo'kli:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' quimpāxtūcāna'j hasta a'xni'ca' na'iccātlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tza”

—huan pāxtūcāna'j a'nlhā a'cnīni'ni'can—. ³⁷ Palh David līchihuīna'lh ī'xū'yātā'nat lā' māpācuhuīlh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun que xla' līhua'ca' xaka'tla' nala —hualh Jesús.

Lā' chu catīhuāyā tachi'xcuhuī't līpāxūj takaxmatli.

Jesús cālē'ksa'nīni'lh xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley

Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47

³⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixcāmāsu'ni'mā' huan tachi'xcuhuī't, ixcāhuani':

—Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tapūlatā'kchokocu'tun pūlh mā'n ixtakēnu'ca'n hua'chi a'ntī lej taca'tzī. Nā talacasqui'n que cacātā'chihuīna'nca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca nac cā'tejen. ³⁹ Lā' na ixlītōkpānca'n israelitas xlaca'n taputza pūtahuī'lh a'ntū tahuī'lāna' calacan lā' talacasqui'n que cacā'a'cnīni'ni'ca a'nlhā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁰ Lā' xlaca'n ta'a'kxokomaklhtī ixchicca'n lakapūtnu' lā' ā'calīstān lej xlit takalhtō'ka' a'nlhā nacālaktzī'nca lā' chuntza' talī'a'kxokonun'. A'chulā' natapātīni'n que ā'makapitzīn.

A'ntū māsā'lh huan pobre lakapūt

Lc. 21.1-4

⁴¹ Lā' Jesús tahuī'lh na ixlacapūn a'nlhā ixmojōcan tumīn a'ntū a'ksajcan Dios. Lā' ixcālaktzī'mā' huan tachi'xcuhuī't a'xni'ca' ixtamojō ixtumīnca'n. Lā' lhūhua' ricosnu' tamojōlh lhūhua' ixtumīnca'n. ⁴² Lā' milh kalhatin lakapūt; lej pobre ixuanī't. Lā' xla' cāmojōlh lakatu' ixtumīn de cobre; xmān macsti'na'j ixtapalh. ⁴³ Lā' Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Ixlistu'nca' iccāhuaniyāni' que a'ntū mojōlh huā'mā' pobre lakapūt līhua'ca' ixtapalh na ixlacapūn Dios que a'ntū tamojōlh huan ā'makapitzīn. ⁴⁴ Xlaca'n tamojōlh xmān a'ntū ixcā'a'katāxtūni'ni'ttza' como xlaca'n lacricos. Lā' huan puscāt, xla' a'yuj sputni' ixlīhua't, pero māsā'kō'lh ixlīhuāk a'ntū ixpūlatahuī'lh.

13

Jesús hualh que nalactlahuacan xaka'tla' lītōkpān

Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de nac xaka'tla' lītōkpān, kalhatin de ī'sca'txtunu'nī'n huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', cala'ktzi'. Lej tzēhuanī't huan chihuix a'ntū lītlahuacanī't huā'mā' xaka'tla' lītōkpān. Lej xa'nca taxtucha'.

² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Calaktzī'ntit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū ixla' huan lītōkpān. Tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlīhuākca'n natapanckō' lā' huan taxaka nalacā.

A'nchī naca'tzīcan que palaj na'a'ksputa huā'mā' quilhtamacuj

Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24

³ Lā' Jesús tahuī'lh na ixtūtzā'n huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos lā' na ixlacapūn xaka'tla' lītōkpān. Lā' Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' Andrés tzē'k takalhasqui'nīlh:

⁴ —Iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj lhānīn napātle'ke huā' tamā'na. ¿Chichū na'iclica'tzīyāuj palh palaj napātle'ke a'ntū hua'nti?

⁵ Lā' Jesús tzuculh cāhuani:

—Catamaktaka'lhtit para que nīn tintī' nacā'a'kxokoyāni'

⁶ como lhūhua' chi'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh”. Lā' chuntza' lhūhua' a'ntī nacā'a'kxokocan.

⁷ Lā' nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nan a'nlhā pajtzu tlahuamā'ca guerra lā' nacātamāca'tzīnīyāni' a'nchī lamā'cha' guerra makat. Tū' tijicua'nā'tit. Chuntza' ka'lhī que napātle'ke. Lā' tūna'j cati'a'ksputli. ⁸ Lakatin gobierno natā'kaquī' contra ā'kalhatin. Lā' kalhatin māpa'ksīni' natlajacu'tun ā'kalhatin. Lā' lakachu natachiqui huan ti'ya't lā' na'a'nan tatzi'ncsta. Lā' ixlīhuāk huā'mā' xmān ixlītzucuni' a'nchī napātīni'ncan.

⁹ Cuenta catlahua'tit como nacātamacamāstā'yāni' con huan pūchihuīna'nī'n lā' nacātakēsno'kāni' nac lītōkpānna'. Lā' por quimpālacata nacātalē'nāni' na ixlacapūnca'n huan gobernadores lā' na ixlacapūnca'n māpa'ksīni'nī'n. Chuntza' nachihuīna'nā'tit por quimpālacata.

¹⁰ A'xni'ca' tūna'j nasputa huā'mā' quilhtamacuj, tasqui'nī nacāmāsu'ni'can huan xatzey tachihuīn huan tachi'xcuui't chuxalhā nac quilhtamacuj. ¹¹ Lā' a'xni'ca' nacātachi'payāni' lā' nacātamacamāstā'yāni' con huan pūchihuīna'nī'n, tū' catilē'capintit pū'la a'nchī nalītamaktāyayā'tit. Nahua'nā'tit a'ntū puhua'nā'tit a'xni'ca' nachā'n huanmā' hora. Tū' māni' hui'xina'n catichihuīna'ntit. Huan Espīritu Santo nacāmāchihuīnīyāni'.

12 'Lā' a'ntī quintakalhlaka'i' nacāmacamāstā'can con huan pūchihuīna'nī'n. Lā' māni' ixtā'tinca'n a'ntī natamacamāstā' para nacāmaknīcan. Lā' huan xanatātana' natamacamāstā' ixcamana'ca'n a'ntīn takalhlaka'i' para nacāmaknīcan. Lā' huan camana' nata'a'kchā'ni' ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n a'ntīn takalhlaka'i' lā' natamāmaknīnīni'n. ¹³ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't nacātaca'tzalaktzī'nāni' lā' xmān por quimpālacata. Lā' huan a'ntī natatāyani' hasta a'xni'ca' natanī, xlaca'n nacāmāpūtaxtūcan.

14 'Nalaktzī'nā'tit huā' xako'hua'jua' a'ntū nalactlahuakō' lā' natāya a'nlhā tū' limakuan chu a'nchī tzo'knulh huan profeta Daniel. Lā' quit a'ntī ictzo'kmā' huā'mā', iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntī lakapūtle'kepā'na'ntit que cuenta catlahua'tit. A'xni'ca' nalaktzī'nā'tit huanmā', a'xni'ca' maclacasqui'n que natatzā'la hasta nac o'kspū'n xlaca'n a'ntīn tahuil'āna' nac estado de Judea. ¹⁵ Lā' huanmā' chi'chini' a'xni'ca' natayuja huan a'ntīn tahuil'āna' na ixa'kstīn ixchicca'n, tū' catitatanūlh huan nac chic para natamāxtu catūhuā a'ntū ixla'ca'n. ¹⁶ Lā' huan a'ntīn tascujmā'na nac cā'tacuxtu tū' catitataspi'tli na ixchicca'n para natataya ixtakēnu'ca'n. ¹⁷ Xānti tala huan puscan huan tamā'na chi'chini' palh tacamalanī't o palh tamātzī'quī'ni'ncus.

18 'Casqui'ni'tit Dios que tū' tasqui'nī natzā'la'yā'tit a'xni'ca' lonknu'n. ¹⁹ Lā' lej napātīni'ncan a'xni'ca' nala huā'mā'. Desde a'xni'ca' Dios mā'a'nanīlh huā'mā' quilhtamacuj, tū' maktīn pātīni'ncanī't a'nchī napātīni'ncan huanmā' chi'chini'. Lā' tū'tza' maktīn catilalh ixtā'chuntza' ā'calistān. ²⁰ Lā' palh Dios tū' ixmāti'naljīlh huā'mā' tiempo, tū' ixtapūtaxtulh nīn tintī'. Dios namāti'na'jī como lej cālakalhu'man xlaca'n a'ntī cālacsacnī't.

²¹ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' līpātīn lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā calaktzī'ntit. A' huī' huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh", tū' catikalhlaka'i'tit. Lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā calaktzī'ntit. A'jnanu' yā", tū' catikalhlaka'i'tit. ²² Natamin lhūhua' a'kxokonu'nī'n lā' makapitzīn natahuan que māni' xlaca'n Cristo lā' ā'makapitzīn natahuan que māni' xlaca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' nā natatlahua lē'cnīn como nata'a'kxokocu'tun māni' xlaca'n a'ntīn Dios cālacsacli. Tūlalh catita'a'kxokolh a'ntī Dios cālacsacli pero nacā'a'kxokocan ā'makapitzīn. ²³ Skalalh cala'tit. Iccāhuanini'tza' ixlīhuāk huā'mā' para que tū' nacāta'a'kxokoyāni'.

A'nchī namin huan Chi'xcu' xala' Tālhmā'n
Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' huan tamā'na chi'chini' a'xni'ca' napātīle'ketza' huā'mā' līpātīn, huan chi'chini' lā' huan mālhcuyu' tū'

catitamāxkakēni'lh. ²⁵ Lā' huan sta'cu nataminācha' de nac a'kapūn lā' māni' huan a'kapūn natachiqūi. ²⁶ Lā' tuncan nalaktzī'ncan huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n a'nchī napūmin huan poklhnu'. Lej naka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzēhuanī't naxkaka. ²⁷ Lā' tuncan nacāmacamin ixángeles lā' natamākēstoka a'ntī cālacsaccanī't. Natamin a'ntī cālacsaccanī't xalanī'n cā'quilhtamacuj.

²⁸ 'Camaksca'ttit catūhuā de huan xaqui'hui' higo. A'xni'ca' tza'la'nka' ixpeken lā' tzucumā' tapu'n xachi'tin, hui'xina'n ca'tzīyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' lej naxu'nu. ²⁹ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātle'ke ixlihuāk huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni', naca'tzīyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Tapajtzūmā'tza' hua'chi kalhatin a'ntī ka'lhīmā'ca lā' yātza' na ixlacapūn huan mākalhcha. ³⁰ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Xlaca'n a'ntīn tahui'lāna'cus tū' catitanīkō'lh hasta a'xni'ca' napātle'ke ixlihuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'. ³¹ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'ya't pero tū' maktin catisputli quintachihuīn; natlōkentaxtūkō'can.

³² 'Nīn tintī' ca'tzī lhānīn namin huā'mā' chi'chini' o huā'mā' hora; nīn huan ángeles xalanī'n nac a'kapūn tū' taca'tzī. Lā' nīn ixO'kxa' Dios tū' ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī lhānīn mero napātle'ke.

³³ 'Skalalh cala'tit como tū' ca'tzīyā'tit lhānīn napātle'ke huā'mā'. ³⁴ U'tza' hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī na'a'n latā'kchoko makat. Lā' cālīmāmacū'tā'quī' ixchic huan ix-tasācua'ni'n lā' cāmaxquī' ixlītlotca'n chā'tunu'. Lā' yāhua kalhatin maktaka'lhna' nac tanquilhni' lā' māpa'ksī que skalalh nala. ³⁵ Chuntza' hui'xina'n skalalh cala'tit como tū' ca'tzīyā'tit lhānīn namin ixtēcu' chic. Tzēlasā' namin cā'smalanka'n, o a'xni'ca' chū'cus nata'sa huan gallo, o i'tāt tzī'sa, o tuncuīni'n. ³⁶ U'tza' skalalh calīla'tit para que tū' lhtatapā'na'ntit a'xni'ca' chu līmaktin namin. ³⁷ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n: Skalalh cala'tit. Lā' nā skalalh catalalh ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't —cāhuanilh Jesús.

14

Talacchihuīna'lh a'nchī natalīchi'pa Jesús

Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53

¹ I'sputacus lakatu' chi'chini' para huan cā'tani' a'ntū huani-can pascua a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'ni'n huan ley ixtaputzamā'na a'nchī natalī'a'kxoko Jesús para natachi'pa lā' natamāmaknīnīni'n. ² Lā' talāhuanilh:

—Palh natlahuayāuj catūhuā lihuan lamā' cā'tani', huan tachi'xcuhuī't natatā'kaquī'.

*Kalhatin puscāt mūmā'ca'lh aceite Jesús**Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8*

³ Lā' Jesús ixuī' nac Betania na ixchic Simón. U'tza' huā'mā' Simón a'ntī ixmasni'mā' ixquinī't lā' ixtzeyani'ttza'. Lā' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' a'ntza', kalhatin puscāt lakta-pajtzūlh. Ixlē'mā' pātin frasco a'ntū ixlitzuma aceite a'ntū lej xatapala lā' lej mu'cxa ixuanī't. Lā' ū'tza' a'ntū huanican nardo. Huan puscāt pa'klhli huan frasco lā' mūmā'ca'lh Jesús huan aceite. ⁴ Lā' makapitzīn a'ntū ixtahui'lāna' talī'a'kchā'lh lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' pāxcat līlah huā'mā' aceite? ⁵ Ixtapalh hua'chi ixtatlaj kalhatin chi'xcu' xatascujāt de lakatin cā'ta. Tzē ī'stā'ca lā' huan tumīn tzē ixcāmaxquī'ca huan pobresni'.

Lā' taquilhnihl huan puscāt.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camakxtektit. ¿A'chī' mājicluhī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh a'ntū lej tzey. ⁷ Pō'ktu na'a'nan pobresni' na milaclhpu'nanca'n. Lā' a'xni'ca' lacasqui'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit a'ntūn tzey. Pero quit tū' pō'ktu na'iccātā'latahui'layāni'. ⁸ Huan puscāt tlhualh a'ntūn tzē ixtlahua. Quimūmā'ca'lh aceite lā' chuntza' quincāxtlahualīlhtza' como naquimā'cnūcan. ⁹ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxalhā nac cā'quihltamacuj a'nlhā namāca'tzīnīnī'ncan huan xatzey tachihuīn xpālacata Cristo, a'ntza' nahuancan a'ntūn tlhualh huā'mā' puscāt. Lā' ū'tza' ixlīhuākca'n natalīpāstaca xla' —hualh Jesús.

*Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús**Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6*

¹⁰ Judas Iscariote kalhatin de huan ixlikalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n ixuanī't. Lā' xla' cālaka'lh xanapuxcu'nu' curasna' para nacāhuani que ixcāmacamaxquī'lh Jesús. ¹¹ Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'ntū cāhuanica, tapāxuhualh lā' tahuanilh palh natamaxquī' tumīn. Lā' Judas ixputza a'nchī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

*Jesús cātā'huā'yalh ī'sca'txtunu'nī'n**Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26*

¹² Milh huan xapū'lh chí'chini' de huan cā'tani' a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Huā'mā' chí'chini' a'xni'ca' maknīcan huan borrego a'ntū nahua'can para huā'mā' cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīhl Jesús:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj para nahua'yāuj huan xalīhua't huan cā'tani'?

¹³ Lā' cāmacā'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' lā' napāxtokā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī lē'mā' ixpūxka'tni'. Nastālani'yā'tit. ¹⁴ Lā' a'nlhā xla' natanū, nā natanū'yā'tit lā' nahuaniyā'tit ixtēcu' huan chic: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huan: ¿Lhachū yā huan cuarto a'nlhā tzē na'iccātā'hua' quisca'txtunu'nī'n huan xalihua't cā'tani' de pascua?” ¹⁵ Lā' māni' xla' nacāmāsu'ni'yāni' lakatin cuarto ixlitanca'cstu' chic. Lā' ka'tla' huan cuarto lā' cāxni'j yātza'. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilīhua'tca'n.

¹⁶ Lā' ta'a'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' tatanūlh nac cā'lacchicni'. Lā' pātē'kelh chu a'nchī Jesús ixcāhuaninī't lā' tacāxtlahualh huan līhua't.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', Jesús cātā'chā'lh ī'sca'txtunu'nī'n a'ntza'. ¹⁸ Lā' līhuan ixtahuā'yamā'na, Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Kalhatin de hui'xina'n a'ntī quilātā'huā'yamā'nauj huā'tzā' naquimacamāstā'.

¹⁹ Lā' xlaca'n tatzuculh talakaputza lā' chā'tunu' de xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—¿Chu quit?

²⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Kalhatin de hui'xina'n de milīkalhacāujtu'ca'n māni' xla'. U'tza' a'ntīn quintā'pūhuā'yan huā' pulātu. ²¹ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimpātē'keni' chu a'nchī tatzō'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chi'xcu' a'ntī naquimacamāstā'; nalīlakaputza. Más tzey para xla' palh tū' ixlacatuncuīlh.

²² Lā' līhuan ixtahuā'yamā'na, Jesús tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' mālacpitzilh lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit. U'tza' huā'mā' quimacni'.

²³ Lā' tayalh huan taza lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' macastī'n cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' ixlīhuākca'n tapūko'tnūnkō'lh. ²⁴ Lā' cāhuanilh:

—U'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū līcāxtlahuacan huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālīmāpūtaxtū tachi'xcu'huī't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n para nacāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcu'huī't. ²⁵ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' na'icua' ā'tāpātin xaxcān uva xasāsti' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

Jesús huanilh Pedro que nakalhtatzē'ka

Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38

²⁶ Lā' a'xni'ca' ixtatī'nī't lakatin himno, tataxtulh lā' ta'a'lh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. ²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Milīhuākca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata a'ntū naquimpātē'keni' como chuntza' tatzō'kni'

na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī huan pastor lā' nata'a'kahuankō' huan borregos”, tatzok'kni'. ²⁸ Lā' a'xni'ca' naquimālakahuānīchokocan, xapū'la na'ica'n quit nac estado de Galilea. Lā' a'ntza' nalāpāxtokāuj.

²⁹ Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj ixlihuākca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nāni', pero quit tū' ictimakxteknī'.

³⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Chuhua'j huā'mā' tzī'sa a'xni'ca' tūna'j nata'sa ixlīmaktu' huan gallo, māni' hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun.

³¹ Lā' Pedro ā'chulā' stu'tu'lu' hualh:

—A'yuj naquintā'maknīca'na', pero quit tū' ictikalhtatzē'kni'. Lā' ixlihuākca'n ā'makapitzīn chu a'cxtim tualh.

Jesús tā'chihuīna'lh Dios nac huerta a'nlhā huanican Getsemani

Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46

³² Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Getsemani. Lā' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' līhuan quit na'ictā'chihuīna'n Dios.

³³ Lā' cālē'lh lacachuna'j Pedro lā' Jacobo lā' Juan. Lā' tzuculh tamakchuyī lā' lej pāta'lalh. ³⁴ Lā' cāhuanilh:

—Lej iclakaputza hasta tzē na'iclaknī huan talakaputzīt. Catachokotit huā'tzā' lā' skalalh catahui'la'tit.

³⁵ Lā' Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh nac ti'ya't lā' squi'ni'lh Dios palh tzē xpūtaxtulh de a'ntū napātle'keni' ³⁶ lā' hualh:

—QuinTāta', palh tzē na'icpūtaxtu de huā' a'ntū na'icpātī, camakxtekti chuntza' nala. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

³⁷ Lā' taspī'tchokolh a'nlhā ixcāmāchokonī't ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh lā' ixtalhtatahui'lāna'. Lā' huanilh Pedro:

—¿Chā lhtatahui'la', Simón? ¿Chu tūlalh tāyani'tit mintalhtataca'n nīn lakatin hora? ³⁸ Lakahuan catahui'la'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatlajayāni' a'xni'ca' nacātalīlaktzī'nāni'. Stu'ncua' mi'a'clhcunucca'n tatlahuacu'tun xatzey pero mimacni'ca'n tū' taka'lhi tahuixcān.

³⁹ Lā' ixlīmaktu' a'lh lacachuna'j lā' chu a'cxtim squi'ni'lh Dios.

⁴⁰ Lā' taspī'tchokopā a'nlhā ixcāmāchokonī't ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh lā' ixtalhtatahui'lāna'. Tūlalh tatāyani'lh ixtalhtataca'n lā' tū' ixtaca'tzī a'nchī natakalti. ⁴¹ Lā' a'xni'ca' ixlīmaktu'tun taspī'tchokolh a'nlhā ixcāmāchokonī't, cāhuanilh:

—¿Chā lhtatapā'na'ntitcus lā' jaxpā'na'ntitcus? Tzeytza'. Chilhtza' huan hora a'ntū lhcācanī't. Quit huan Chī'xcu' xala'

Tālmā'n lā' naquimacamāstā'can na ixlīmāpa'ksīnca'n huan tūn tū' tzeyā chī'xcuhuīn. ⁴² Catāya'tit lā' cāhuitit; mimā'tza' huan a'ntī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11

⁴³ Lā' tuncan a'xni'ca' Jesús ixchihuīna'mā'cus, chā'lh Judas. Xla' kalhatin de huan kalhacāujtu' scā'txtunu'nī'n ixuanī't. Lā' tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't lā' ixtalē'n ixmachitaca'n lā' qui'huī'. Lā' tachā'lh por ixquilhtampānca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁴ Lā' Judas ū'tza' a'ntī ixmacamāstā'mā' lā' xla' ixcāhuaninī'ttza' a'nchī natalilakapasa tichū Jesús. Ixcāhuaninī't:

—A'ntī na'iclacamu'su ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit lā' nalīpinā'tit lā' namaktaka'lhā'tit.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' chā'lh Judas, tuncan laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni'.

Lā' lacamu'sulh. ⁴⁶ Lā' huan tachi'xcuhuī't talaktapajtzūlh Jesús lā' tachi'palh para natalē'n.

⁴⁷ Lā' ixyā kalhatin a'ntī ixtā'minī't Jesús. Xla' māxtulh ixmachīta lā' matakāhuī'lh ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xkō'lh. ⁴⁸ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' līta'ntit mimachitaca'n lā' minqui'huī'ca'n? Hua'chilh chi'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. ⁴⁹ A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakaliyān nac litokpān, ¿a'chī' tūlalh quilāchi'pauj a'xni'ca'? Pero chuntza' naquimpātle'keni' para natlōkentaxtū a'ntū tzo'kcani't na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

⁵⁰ Lā' ixlīhuākca'n huan sca'txtunu'nī'n tatzā'lalh lā' chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Tzā'lalh kalhatin o'kxa'

⁵¹ Lā' kalhatin o'kxa' stālani'lh. Tū' ixlhakā'nī't ixlu'xu'; xmān ixlītamaksna'tnī't kalhtin sávana. Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhuī't tachi'palh, ⁵² lhka'lo'ko tzā'lalh lā' maka'lh huan sávana.

Jesús na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n israelitas

Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24

⁵³ Lā' xlaca'n a'ntīn tachi'palh Jesús, talē'lh a'nīhā ixuī' huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' talaktakēstokli ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. ⁵⁴ Lā' Pedro lakamakāt stālani'lh lā' chā'lh hasta ixtanquilhni' huan ixchic xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tanūlh na ixcorral huan chic lā' cātā'tahuī'lh huan policíasna'. Lā' ixcātā'sko'huī' nac macscut con xlaca'n.

⁵⁵ Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' ixlīhuākca'n xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n a'ntī ixtalacāxtlahua, xlaca'n ixtaputzamā'na a'nchī natalē'ksa'nīni'n Jesús para natalīmāmaknīnīni'n. Lā' tū' ixtakaksa a'ntūn tzē natalē'ksa'nīni'n. ⁵⁶ Līlhūhua' talīchihuīna'lh a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Jesús, pero tū' chu a'cxtim tahualh. ⁵⁷ Lā' makapitzīn tatāyalh lā' ta'a'ksa'nīni'lh lā' tahualh a'ntūn tū' stu'ncua'. Chuntza' tahualh:

⁵⁸ —Quina'n ickaxmatui a'nchī hualh: “Quit na'icmāspūtūkō' ixlīhuāk huā'mā' xaka'tla' lītokpān a'ntū ixtatlaujca'n chi'xcuui'n. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'ictlahua ā'lakatin a'ntūn tū' ixtatlaujca'n chi'xcuui'n”.

⁵⁹ Pero nīn xlaca'n tū' chu a'cxtim tahualh.

⁶⁰ Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' tāyalh na ixla-clhpu'nanca'n lā' kalhasqui'nīlh Jesús:

—Huā' tayāna' chi'xcuui'n talī'a'ksa'nīni'mā'ni'. Lā' ¿chu tū' nakalhtīni'na'?

⁶¹ Lā' Jesús ca'cs tāyalh lā' tuntū' kalhtīni'lh. Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīpā:

—¿Chā hui'x huan Cristo a'ntī Dios lacsacnī't? ¿Chā hui'x ixO'kxa' Dios a'ntī quina'n ica'cnīni'ni'yāuj?

⁶² Lā' Jesús kalhtīlh:

—U'huē. Quit Cristo. Lā' hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n na'ictahui'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī māpa'ksīni'mā'. Lā' na'icminācha' nac a'kapūn ixla-clhni' poklhnu'.

⁶³ Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna', māni' xla' xtī'tli ixlu'xu' lā' chuntza' līmāsu'yulh que lej ixa'kchā'n lā' hualh:

—Tū'tza' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquincāhuaniyāni' palh tū' tzey xla'. ⁶⁴ Hui'xina'n kaxpā'tnī'ta'ntit a'nchī tā'talacastuccu'tulh Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?

Lā' ixlīhuākca'n tamālaclē'nīlh para namaknīcan.

⁶⁵ Lā' makapitzīn tatzuculh talakachojmanī. Lā' xlaca'n talacatlalpalh lā' tatusli lā' tahuanilh:

—Caquilhchipi tichū tucsni'.

Lā' huan tropasna' a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na nā xlaca'n tatusli.

Pedro kalhtatzē'kli Jesús

Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27

⁶⁶ Lā' Pedro ix yā na ixtanquilhni' huan chic lā' milh kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī ixmaksquiti na ixchic huan xamāpa'ksīni' curasna'. ⁶⁷ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Pedro a'nlhā ī'sko'huī', huan tzu'ma'jāt lakalaktzī'lh lā' huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.

⁶⁸ Pero xla' kalhtatzē'kli lā' huanilh:

—Tū' icca'tzī tuchū huanicu'tuna'. Tū' icmāchekxī.

Lā' a'lh lacachuna'j. Lā' ta'salh huan gallo. ⁶⁹ Lā' huan tzu'ma'jāt chu laktzī'mpā lā' tzuculh cāhuani huan a'ntī ixtatā'yāna'ncha':

—U'tza' huā'mā' kalhatin de xlaca'n.

⁷⁰ Lā' Pedro kalhtatzē'kpā. Lā' ixlīka'tlā'tus huan a'ntī ixtatā'yāna'ncha' tahananilh Pedro:

—Stu'ncua' hui'x kalhatin de xlaca'n como hui'x xala' nac estado de Galilea. Mintachihuīn ixtā'chuntza' a'ntī xalanīn nac Galilea.

⁷¹ Lā' Pedro tzuculh macapūlh cācan ixa'cstu lā' stu'tu'lu' hualh:

—Dios naquimāpātīnī palh tū' stu'ncua' a'ntū icuanimā'ni'. Tū' iclakapasa huā'mā' chi'xcu' a'ntī līchihuīna'mpā'na'ntit.

⁷² Lā' huan gallo ta'sapā ixlīmaktu'. Lā' ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro a'nchī Jesús ixuaninī't: “A'xni'ca' tūna'j nata'sa ixlīmaktu' huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun”. Lā' a'xni'ca' Pedro pāstacli chuntza', tzuculh calhuan.

15

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38

¹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' ā'makapitzīn pūchihuīna'nī'n tatakēstokli lā' talacchihuīna'lh. Lā' tapekechī'lh Jesús lā' talē'lh lā' tamacamaxquī'lh huan Pilato a'ntī gobernador ixuanī't. ² Lā' Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Chu hui'x ixReyca'n israelitas?

Lā' xla' kalhtīlh:

—Chu chuntza' a'nchī hua'nī'ta'.

³ Lā' xanapuxcu'nu' curasna' ixtalē'ksa'nīni'n de lhūhua' catūhuā. ⁴ Lā' Pilato kalhasqui'nīpā:

—¿A'chī' tū' kalhtīni'na' nīn tuntū'? Kaxpa'tti ixlīhuāk a'ntūn talē'ksa'nīni'ni'.

⁵ Pero Jesús tū'tza' kalhtīlh. Lā' ū'tza' lilē'cnīlh Pilato.

Tahualh que tasqui'nī nanī Jesús

Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16

⁶ Lā' ixa'nan lakatin talanān a'xni'ca' ixla cā'tani'. Pilato ixmakxteka kalhatin tachi'n. Lā' huan tachi'xcu'huī't ixtalac-saca huan tachi'n a'ntī namakxtekcan. ⁷ Lā' ixtatanūmā'na nac pūlāchī'n makapitzīn a'ntī ixtatā'kaquī'nī't contra huan gobierno lā' ixtamaknīni'nī't a'xni'ca' tatā'kaquī'lh. Lā' kalhatin de huan tachi'nīn ixuanican Barrabás. ⁸ Huan lhūhua' tachi'xcu'huī't talaktapajtzūlh Pilato lā' tatzuculh tasqui'ni' que catlahualh chu a'nchī lanān ixtlahua lihuan ixlamā' cā'tani'. ⁹ Lā' Pilato cākalhtīlh:

—¿Chā lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yāni' ixReyca'n israelitas?

¹⁰ Pilato māchekxīlh a'nchī huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtalakca'tzani' Jesús lā' ū'tza' talīmacamāstā'lh. ¹¹ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtacuccha'xni't huan tachi'xcuui't lā' ū'tza' talīsqi'nli Barrabás. ¹² Lā' Pilato cākalhtīpā lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū lacasqui'nā'tit na'ictlahua con xla' a'ntī māpācuui'yā'tit ixReyca'n israelitas?

¹³ Lā' xlaca'n tata'salh lā' palha' tahananilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁴ Lā' Pilato cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlahuanī't?

Pero xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' palha' tahananilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁵ Lā' como Pilato ixcāmāko'xamixīcu'tun huan lhūhua' tachi'xcuui't, cāmāxtekni'lh huan Barrabás. Lā' māpa'ksīni'lh que cakēsno'kca huan Jesús lā' macamāstā'lh para naxtokohua'ca'can.

¹⁶ Lā' tuncan ixtropasna' huan gobernador talē'lh Jesús na ixchakān pūchihuīn a'nlhā huanican pretorio. Lā' cāmākēstokca ā'makapitzīn tropasna'. ¹⁷ Lā' tamālhakē'lh lakatin ixlu'xu' xasmumonko' lā' tatlahualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh. ¹⁸ Lā' tatzuculh tahuani:

—Ca'a'cnīni'ni'ca ixReyca'n israelitas.

¹⁹ Lā' talīmūnicli qui'hui' lā' tachoimanīlh. Lā' tatatzokostani'lh hua'chilh ixta'a'cnīni'ni'mā'na. ²⁰ Lā' a'xni'ca talilitzi'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmumonko' lā' tamālhakē'chokolh ixlu'xu' a'ntū ixla' ixuanī't. Lā' talē'lh para naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27

²¹ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na, ixtētaxtumā' kalhatin chi'xcu' xala' nac Cirene a'ntū ixtacuīni' Simón. Xla' ixtāta'ca'n Alejandro lā' Rufo lā' ixmimā'cha' de nac rancho. Lā' huan tropasna' tasāmācu'quī'lh ixacruz Jesús.

²² Lā' ta'a'lh lā' tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Gólgota a'ntū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ²³ Lā' Jesús mālacnūni'ca vino para nahua'. Lā' ixtā'tlahuapāspi'tcanī't līcu'chu'ni' a'ntū huanican mirra. U'tza' ixlīmālhataīcu'tuncan. Lā' Jesús tū' makhtīni'lh.

²⁴ Lā' a'xni'ca' ī'xtokohua'ca'canī'ttza', huan tropasna' tamālacpitzīlh ixlu'xu' Jesús lā' tapūmāxtulh ī'suerteca'n para naṭaca'tzī Tuchū nacātachokoni' chā'tunu' de xlaca'n.

²⁵ Lā' hua'chī makna'jās cuhuīni' ixuanī't a'xni'ca' xtokohua'ca'ca. ²⁶ Lā' ixtzo'kcanī't a'ntū ixpālacata līxtokohua'ca'ca lā' ixuan chuntza: IxReyca'n israelitas. ²⁷ Lā' nā cātā'xtokohua'ca'ca kalhatu' ka'lhāna'ni'n; kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na ixpāxtūxuc. ²⁸ Chuntza'

tlōkentaxtūca a'ntū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios a'nllhā huan: "Xla' ixpūtle'kecanī't na ixlachpu'nanca'n a'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey".

²⁹ Lā' xlaca'n a'ntī ixtatētaxtumā'na talakapalalh lā' taxakā'lilh ixa'kxākca'n lā' tahuanilh:

—¡A! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' huan xaka'tla' lītōkpān lā' ixyāhuapala' ixlilakatu'tun chi'chini'. ³⁰ Chuhua'j capūtaxtu mē'cstu lā' cayu'jti de huan nac cruz.

³¹ Lā' nā chuntza' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley ixtalīlītzi'n Jesús lā' ixtalāhuanimā'na:

—Xla' cāmāpūtaxtūlh ā'makapitzīn pero tūla pūtaxtu ixa'cstu.

³² Cayujli chuhua'j de huan nac cruz huan Cristo a'ntī ixReyca'n israelitas. Nalaktzī'nāuj nayuja de huan cruz lā' chuntza' nakalhlaka'ī'yāuj xla'.

Lā' xlaca'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'canī't nā talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30

³³ Lā' a'xni'ca' tastu'nūtatzā' ixuanī't, cā'pucsua' lalh chuxalhā nac cā'ti'yatna' hasta maktu'tun kōtanū. ³⁴ Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh lā' hualh:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —lā' ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿a'chī' qui'a'kxtekui'līni'ta' quē'cstu?

³⁵ Lā' takaxmatli huā'mā' makapitzīn a'ntī ixtayāna'ncha'. Lā' xlaca'n talāhuanilh:

—Cakaxpa'ttit. Xla' māta'sīmā' huan a'cta'sana' Elías.

³⁶ Lā' tu'jnulh kalhatin lā' līmāchū'huī'lh vinagre nac lakatin catūhuā a'ntū hua'chi panamāc. Lā' o'ksmā'ca'lh katin qui'huī' lā' quilhyāhualh Jesús para nahua' lā' hualh:

—Camakxtekui; nalaktzī'nāuj palh Elías namin namāyujū de nac cruz.

³⁷ Lā' Jesús lej palha' ta'salh lā' tuncan nīlh. ³⁸ Lā' huā'mā' ka'tlā'tus huan lu'xu' nac xaka'tla' lītōkpān taxtī'tpitzilh desde ixquilhtūn xala' tālhmā'n hasta na ixtampān. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzī huan lītōkpān. ³⁹ Lā' huan capitán romano ixyā na ixlacapūn Jesús. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh a'nchī Jesús ta'salh lā' nīlh, lā' huan capitán hualh:

—Stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' huan ixO'kxa' Dios ixuanī't.

⁴⁰ Nā huan puscan ixtalaktzī'mā'na de makat; na ixlachlni'ca'n ixtayāna' María Magdalena lā' Salomé lā' María ixtzī'tca'n Jacobo huan xastancu lā' José. ⁴¹ Xlaca'n ixtastālani'tlā' huan Jesús a'xni'ca' ixuī' nac estado de Galilea lā' ixtamaktāya. Lā' nā ixtahui'lāna' ā'makapitzīn lhūhua' puscan a'ntī ixcātā'minī't a'ntza' nac Jerusalén.

*Mānūca nac lhu'cu' ixmacni' Jesús**Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42*

⁴² Kōtanūtza' ixuanī't huanmā' chi'chini' a'ntū
ixpūcāxtlahuakō'can huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Lā' ū'tza'
ixlīlakalī ixuanī't. ⁴³ Lā' lakmilh huan Pilato kalhatin chi'xcu'
xala' huan nac cā'lacchicni' Arimatea. Huanmā' chi'xcu'
ixtacuīni' José lā' ixka'lhīmā' hasta a'xni'ca' Dios namāpa'ksikō'
ixlīhuāk. Lā' xla' chā'tin de huan pūchihuīna'nī'n israelitas a'ntī
más ixtamāpa'ksīni'n. Lā' huā'mā' chi'xcu' lej ixa'cnīni'ni'can.
Lā' xla' ixa'cstu tahuixcānīlh lā' squi'ni'lh Pilato camaxquī'lh
ixmacni' Jesús.

⁴⁴ Lā' Pilato lē'cnīlh como puhualh que tūna'j ixnī. Lā'
māta'sīlh huan capitán lā' kalhasqui'nīlh palh stu'ncua'
ixnīnī'ttza' Jesús. ⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan capitán māca'tzīnīlh
que ixnīnī'ttza', Pilato makxtekli José nalē'n huan macni'.
⁴⁶ Lā' José tamāhualh kalhtin stala'nka' lu'xu' xatzey. Lā'
a'xni'ca' ixmāyujūnī'ttza' huan ixmacni' Jesús, līpāsna'tli huan
lu'xu' lā' māpī'lh nac lakatin lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacani'ttza'
nac talhpān. Lā' līmālacchahuayāhualh lakatin ka'tla' chihuix.
⁴⁷ Lā' María Magdalena lā' María ixtzī't José talaktzī'lh a'nlhā
ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús.

16*Mālahuanīchokoca Jesús**Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10*

¹ Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' huan chi'chini' a'ntū
pūjaxcan, María Magdalena lā' María ixtzī't Jacobo lā' Salomé
tatamāhualh pomada a'ntū lej xamu'cua para natalīmacctlahua
ixmacni' huan Jesús. ² Lā' cā'tzi'sāt huan domingo a'xni'ca'
tā'cxtulhcus huan chi'chini', ta'a'lh nac taponkni' ³ lā'
ixtalāhuani:

—¿Tichū naquincāmāpānūni'yāni' huan chihuix a'ntū
līmālacchōcanī't huan lhu'cu'?

⁴ Lā' a'xni'ca' talaca'a'lh, talaktzī'lh que ixmāpānūcanī'ttza'
huan chihuix como ka'tla' ixuanī't. ⁵ Lā' tatanūlh nac
taponkni' lā' talaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixtasu'yu hua'chi
chi'xcu'. Ixū' na ixa'cacāna'j huan lhu'cu' lā' smu'yonko
ixlu'xu' lā' pūlh mā'n ixuanī't. Lā' xlaca'n lej tajicua'lh. ⁶ Lā'
huan ángel cāhuanīlh:

—Tū' cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala'
nac Nazaret a'ntī xtokohua'ca'canī't. Xla' tū'tza' huī'
huā'tzā'; xla' lakahuanchokolhtza'. Chā calaktzī'ntit a'nlhā
ixmāpī'canī't. ⁷ Capintit lā' cacāhua'ni'tit Pedro lā' ā'makapitzīn
ī'sca'txtunu'ni'n Jesús. Nahua'ni'yā'tit que xla' nacāpū'lani'yāni'
para nac estado de Galilea. A'ntza' napāxtokā'tit chu a'nchī
cāhuanini'.

⁸ Lā' huan puscan tataxtulh de nac lhu'cu' lā' tatzā'lalh. Lej ixtaxpипitēlha lā' ixtalē'cnītēlha. Lā' como lej ixtajicua'n, tuntū' ixtahuani nīn tintī'.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Jn. 20.11-18

⁹ Huanmā' domingo lej tzi'sāt Jesús lakahuanchoh. Lā' pū'la tasu'yuni'lh María Magdalena a'ntī ixmāxtuni'nī't lakatojon tlajana'nī'n. ¹⁰ Lā' María cālakhā'lh xluca'n a'ntī ixcatā'latlā'huan Jesús. Ixtalakaputzahui'lāna' lā' ixtacalhuahui'lāna'. Lā' cāmāca'tzīnīlh a'ntū ixpātle'kenī't. ¹¹ Lā' a'yuj xluca'n takaxmatli a'nchī ixlakahuanchohōnī't Jesús, lā' a'nchī María Magdalena ixlaktzī'nī't, pero xluca'n tū' takalh-laka'ī'lh.

Jesús cātasu'yuni'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n

Lc. 24.13-35

¹² Lā' ā'calīstān Jesús xtunc cātasu'yuni'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixta'a'mā'na lacachuna'j nac tej. ¹³ Lā' xluca'n tataspi'tli lā' tamāca'tzīnīlh ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n, pero xluca'n tū' takalhlaka'ī'lh.

Jesús cāmaxquī'lh ixlītīlō'tca'n ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23

¹⁴ Lā' ā'calīstān huampala Jesús cātasu'yuni'lh huan kalhacāujtin sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na. Lā' cālacaquihnīlh porque tū' ixtakalhlaka'ī'cu'tun. Tū' takalhlaka'ī'lh a'nchī tualh xluca'n a'ntī ixtalaktzī'nī't Jesús a'xni'ca' ixlakahuanchohōnī'ttza'. ¹⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Capintit chuxalhā nac cā'quilhtamacuj lā' nacāmāsu'ni'yā'tit huan xatzey tachihuīn ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. ¹⁶ Chuxatī a'ntī nakalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' na'a'k'paxa, xla' namāpūtāxtūcan. Lā' chuxatī a'ntīn tū' nakalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn, xla' naka'lhīcus ixtalaclē'i'. ¹⁷ Lā' nalīlakapascan a'ntīn takalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn chuntza'. Natalīmāxtu huan tlajana'nī'n con quilīmāpa'ksīn. Tzē natchihuīna'n xasāsti' tachihuīn. ¹⁸ Lā' a'yuj catachi'palh huan lūhua' lā' a'yuj catalīko'tnūlh catūhuā a'ntū ka'lhī līlaknīn, tū' catitalaknīlh. Lā' xmān nataxa'ma huan ī'tza'ca'nī'n lā' xluca'n natatzeyan.

Jesús tā'kayāhualh lā' a'lh nac a'kapūn

Lc. 24.50-53

¹⁹ Lā' a'xni'ca' huan Māpa'ksīni' Jesús chuntza' ixcāhuaninī't ī'sca'txtunu'nī'n, xla' tā'kayāhualh lā' a'lh nac a'kapūn. Lā' tahui'lh na ixpāxtucāna'j Dios a'nīhā a'cnīni'ni'can. ²⁰ Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' lakachu ixta'a'cta'sana'n. Lā' huan Māpa'ksīni' ixcāmaktāya. Lā' chuntza' tzē ixtalītlahua lē'cnīn.

Lā' ū'tza' ixlīca'tzīcan que stu'ncua' a'ntū ixtamāsu'yumā'na.
Amén.

Huan Xatzey Tachihuīn a'ntūn Tzo'kli San Lucas

A'chī' tzo'kca huā'mā' historia

¹ Lhūhua' a'nān a'ntī tatzo'kli a'ntū pātle'kelh na quila-clhpu'nanca'n. ² Lā' a'ntū quincātahuanin ixpālacata Cristo lā' huan tū laktzī'nca desde xalītzucuni' hasta chuhua'j, ū'tza' tatzo'kli. Nā a'ntīn talaktzī'lh xalītzucuni' nā tamāsu'yulh. ³ Nā chuntza' quiminī'ni'lh ictzo'knun. Xa'nca ictlahualh cuenta desde makān para que xa'nca na'iccatzī a'nchī na'ictzo'knuni'yāni' en orden ⁴ para que naca'tziya' que stu'ncua' a'ntū māsu'nīcanī'ta', Teofilo.

Huan ángel māca'tzīnī'lh que nalacatuncuī Juan huan Mā'kpaxīni'

⁵ Lā' a'xni'ca' Herodes rey ixuanī't nac Judea, ixuī' ka'lhatin sacerdote; ixtacuīni' Zacarías. Lā' xla' tā'tapa'ksī'lh sacerdotes a'ntī ixcāmāpācuhuīcan Abías. Nā ixpuscāt Zacarías ixuanican Elisabet lā' xla' ī'xū'yātā'nat Aarón. ⁶ Ixtu'ca'n lacuan na ixlacapūn Dios. Tū' tatlahualh a'ntūn tū' tzey como tatlōkentaxtūlh ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁷ Tū' ixtaka'lhī ixcamanca'n como Elisabet tūlalh ka'lhīl lā' nā lacpapatzīntza'tza' ixtahuanī't ixtu'ca'n.

⁸ Lā' milh huan chī'chini' a'xni'ca' Zacarías lā' ixtā'sacerdotes ixtatlahuamā'na ixlītōtca'n na ixlacapūn Dios. ⁹ Lā' como chuntza' ixtahui'latca'n, por suerte lacsacca Zacarías para natanū nac lītōkpān para nalhcuyu huan pūm. ¹⁰ Līhuan ī'lhcuycan huan pūm, ixlihuākca'n a'ntī ixtatakēxtimīnī't tat-achokolh nac tanquilhni' lā' ixta'orarlīmā'na. ¹¹ Lā' tuncan tasu'yu'ni'lh Zacarías kalhatin ixángel Dios. Ixyā ixpekcāna'j huan altar a'nlhā ī'lhcuycan pūm.

¹² Lā' a'xni'ca' Zacarías laktzī'lh, tamakchuyīlh lā' lej jicua'lh. ¹³ Lā' huan ángel huanilh:

—Zacarías, tū' cajicua' porque Dios kaxmatli a'ntū kalhasqui'nīnī'ta'. Lā' mimpuscāt Elisabet naka'lhī ixcaman lā' namāpācuhuī'ya' Juan. ¹⁴ Lej nalīpāxuhua'ya' lā' lhūhua' tachī'xcuī't natalīpāxuhua ixpālacata huan ska'ta' ¹⁵ como lej natasqui'nī na ixlacapūn Dios. Lā' tū' maktin nako'ta nīn cu'chu' nīn ā'catūhuā hua'chi cerveza lā' pulque a'ntū līka'chīcan. Lā' nalītatzuma ixa'clhcunuc huan Espīritu Santo desde a'xni'ca' tūna'j tahuī'la. ¹⁶ Lā' nacāxtāpalīni' ixtapāstacnaca'n lhūhua' israelitas para natatzucupala nata'a'kahuāna'ni' ixMāpa'ksīni'ca'n Dios. ¹⁷ Lā' huā'mā' chī'xcu' napū'lani' huan Māpa'ksīni'. Lā' naka'lhī ixespīritu lā' ixlīmāpa'ksīn hua'chi' ixla' Elías. Lā' nacāmāspi'tni'

ixa'clhcunucca'n huan tachi'xcuhuī't para natapāxquī' ixcamana'ca'n. Lā' xla' nacāmāputzī xatzey tapāstacna' a'ntī tū' ta'a'kahuāna'n. Chuntza' cāxni'j natatahui'la tachi'xcuhuī't a'xni'ca' namīn huan Māpa'ksīni'.

¹⁸ Lā' Zacarías kalhasqui'nīlh huan ángel:

—¿Chichū na'iclicā'tzī palh stu'ncua' huā'mā? Quit papatzīntza' lā' nā quimuscāt to'kotchīntza'.

¹⁹ Lā' huan ángel kalhtīni'lh:

—Quit Gabriel lā' icyā na ixlacapūn Dios. Lā' quimacamilh para na'ictā'chihuīna'nāni' lā' para na'icmaxquī'yāni' huā'mā' xatzey tachihuīn. ²⁰ Lā' chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Lā' tūlah caticihuī'na' hasta que natahui'la huan ska'ta' como tū' ka'hlhaka'i' quintachihuīn a'ntū natlōkentaxtū a'xni'ca' nachā'n huan mālhcuyu'.

²¹ A'xni'ca' takoxīlh Zacarías, huan a'ntī ixtaka'lhīmā'na na ixtanquilhni' litokpān talē'cnīlh como tū' taxtulh. ²² Lā' a'xni'ca' taxtulh, huan Zacarías tūla ixcātā'chihuīna'n. Lā' chuntza' tamāchekxīlh que ixlakachuyani't na ixchakān lito'kpān. Xmān ixcāmacahuani' como tūlah cātā'chihuīna'lh.

²³ Lā' a'xni'ca' sputkō'lh ixlīlōt nac litokpān, Zacarías taspī'tli na ixchic. ²⁴ Lā' ā'calīstān ka'lhīni'lh huan ixpuscāt Elisabet. Lā' tū' taxtulh de huan chic hasta ixlīlakaquitzis mālhcuyu'. Lā' puhualh: ²⁵ “Huan Māpa'ksīni' quintlahuanī't chuntza' para que tū'tza' naquintalakmaka'n”.

Huan ángel māca'tzīnīni'lh a'nchī nalacatuncū Jesús

²⁶ Lā' ixka'lhī'tza' lakachāxan mālhcuyu' a'xni'ca' Zacarías ixlakachuyani't, lā' Dios macamilh huan ángel Gabriel nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nazaret ²⁷ para nalakmin kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī ixuanican María. Xla' ixlacāxlanī'ttza' para natā'tapūchahua kalhatin chi'xcu' a'ntī i'xū'yātā'nat David lā' a'ntī ixuanican José.

²⁸ Lā' huan ángel tanūlh a'nlhā ixui' María lā' huanīlh:

—¡Icmālakacuhuīni'yāni' hui'x a'ntī lej sicua'lanālīcanī'ta! Huan Māpa'ksīni' maktaka'lhāni'; Dios lej sicua'lanālīni'ta'ni' que ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn puscan.

²⁹ Lā' a'xni'ca' María laktzī'lh huan ángel, lej līlē'cnīlh huā'mā' tachihuīn. ³⁰ Lā' huan ángel kalhtīlh:

—María, tū' cajicua' porque Dios lej pāxquī'yāni'. ³¹ Chuhua'j naka'lhīni'na' lā' naka'lhī'ya' kalhatin ska'ta' xachi'xcu'. Lā' namāpācuhuīya' Jesús. ³² Lej tasqui'nī lā' namāpācuhuīcan ixO'kxa' Dios a'ntī más xaka'tla'. Lā' huan Māpa'ksīni' Dios nahui'lī ixlīrey hua'chi ixpap David ³³ para que pō'ktu nacāmāpa'ksī ixlīhuāk israelitas. Lā' ixlīmāpa'ksīn tū' maktin catisputli.

³⁴ Lā' tuncan María kalhasqui'nīlh huan ángel:

—¿Chichū nalīla huā'mā'? Quit tūna'j ictapūchahua.

³⁵ Lā' huan ángel kalhtīlh:

—Huan Espíritu Santo namin lā' nalakmināni' lā' ixlīmāpa'ksīn Dios Xaka'tla' nalīmacxti'li'yāni' hua'chi poklhnu'. U'tza' nalīla para que huan ska'ta' a'ntī natahui'la nala xmān ixtla' Dios lā' namāpācuhuīcan ixO'kxa' Dios. ³⁶ Lā' nā mintalakapasni' Elisabet nā naka'lhī ixcaman xachi'xcu' a'yuj to'kotzīntza' lā' a'yuj huancan que tū'tza' catika'lhīlh ixcaman. Ka'lhītza' lakachāxan mālhcuyu' desde a'xni'ca ka'lhīni'lh ³⁷ porque Dios tzē natlahua ixlīhuāk catūhuā.

³⁸ Lā' a'xni'ca' María kalhtīlh lā' huanilh:

—Quit ixtla' Dios para natlōkentaxtū ixtapuhuān. Calalh chu a'nchī quihua'ni'nī'ta'.

Lā' huan ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet

³⁹ Lā' milh lakatin chí'chini' a'xni'ca' María taxtulh lā' a'lh lacapalh nac huan xcānsipej xala' lakakēstīnni' Judea. ⁴⁰ Lā' tanūlh na ixchic Zacarías lā' mālakakōtanu'lh Elisabet. ⁴¹ Lā' a'xni'ca' Elisabet kaxmatni'lh ixtachihuīn María, huan ska'ta' taxakā'līlh na ixpān lā' Elisabet lītatzumalh huan Espíritu Santo ixa'clhcunuc. ⁴² Lā' a'xni'ca' Elisabet chihuīna'lh lej palha' lā' hualh:

—Dios más sicua'lanālīnī'ta'ni' hui'x que ixlīhuākca'n pucan lā' nā sicua'lanālīnī't mincaman. ⁴³ Lā' ¿tichūn quit para que naquilakmin ixtzī't quiMāpa'ksīni'? Quit nīn tuntū'. ⁴⁴ Lā' xmān ickaxmatli mintachihuīn lā' quiska'ta' līpāxuhualh lā' taxakā'līlh na quimpān. ⁴⁵ Hui'x līpāxuhua'ya' como kalhlaka'ī'nī'ta' lā' natlōkentaxtū a'ntū huaninī'ta'ni' huan Māpa'ksīni'.

⁴⁶ Lā' tuncan María hualh:

Quilīca'tzīn mēcā'tanīmā' huan Māpa'ksīni'.

⁴⁷ Lā' quilīca'tzīn līpāxuhua ixpālacata quiMāpūtaxtūnu' Dios.

⁴⁸ Dios cuenta quintlahuanī't quit a'ntī ixtasācuā' lej xapobre. Lā' chuhua'j lā' nā pō'ktu tachi'xcuhuī't natahuan que iclīpāxuhua quit.

⁴⁹ Dios a'ntī lej ka'lhī līmāpa'ksīn quintlahuanī'nī't laka'tla'n catūhuā.

Lā' xla' lej santo.

⁵⁰ Pō'ktu nacālakalhu'man a'ntūn ta'a'cnīni'ni'.

⁵¹ Ixlīmāpa'ksīn lītlahuanī't lhūhua' catūhuā.

Lītājajlh a'ntī lej ka'tla'jca'tzī.

⁵² Cāmāpānūni'lh ixlīmāpa'ksīnca'n huan a'ntī lej ka'tla' ixtahuanī't lā' a'ntīn tapuhuan que xlaca'n más natatasqui'nī.

⁵³ A'ntī xatzī'ncsni'nī'n cālīmāka'sīlh xatzey līhua't lā' cāmācā'nī't huan ricosnu' con nīn tuntū'.

54 Cāmaktāyanī't huan ixraza Israel a'ntī tatlōkentaxtū ixtapuhuān Dios lā' tū' maktin makxteknī't ixlīlakalhu'man.
 55 U'tza' tlahualh a'cxtim hua'chi cāhuaninī't quimpapca'n a'ntī Abraham lā' nā ixnatā'natna' que pō'ktu nacāmaktāya.
 56 Lā' María tachokolh na ixchic Elisabet lakatu'tun mālhcuyu' lā' ā'calistān taspī'tli na ixchic.

A'nchī lacatuncuīlh Juan huan Ma'kpaxīni'

57 Lā' a'xni'ca' chā'ni'lh ixmālhcuyu' huan ska'ta', tahuil'alh ixcaman Elisabet. Xachi'xcu' ixuanī't. 58 Lā' ixamigos lā' ixtalakapasni'n tamilh para natatā'lipāxuhua a'xni'ca' taca'tzīlh que Dios lītlahuani't xalītzey Elisabet. 59 Ixlīlaktzeyan chi'chini' ta'a'lh tlahua ixtalanānca'n para nacircuncidarlican huan ska'ta' lā' ixui'līni'cu'tuncan ixtacuīni' Zacarías hua'chi ixtāta'.
 60 Lā' ixtzī't cāhuanilh:

—Tū'. Ixtacuīni' Juan nahuan.

61 Lā' kalhasquinīca:

—Lā' ¿a'chī'? Tintī' a'nan de mintalakapasni' a'nti huanican Juan.

62 Chu tuncan tamacahuani'lh ixtāta' huan ska'ta' para nataca'tzī tūyā tacuīni' nahui'līni'cu'tun. 63 Xatāta' squi'nli kalhtin ca'psnat para natzo'kui'lī lā' tzo'kli: “Ixtacuīni' Juan”. Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh. 64 Lā' tuncan huā'mā' ka'tlā'tus Zacarías tzucupā chihuīna'n lā' mēcā'tanīlh Dios. 65 U'tza' talīlē'cnīlh huan ixamigos lā' tahuankō'lh huā'mā' lakachu nac huan lakakēstīn xala' nac Judea. 66 Ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli lej tapāstacna'lh lā' talākahasqui'nīlh:

—Lā' huā'mā' ska'ta' ¿tuchūyā chi'xcu' nala?

Chuntza' tualh como ixtasu'yu que ixsicua'lanālīnī't huan Māpa'ksīni'.

Zacarías mēcā'tanīlh Dios

67 Huan Espīritu Santo lītatzumalh ixa'clhcunuc huan Zacarías lā' chihuīna'lh hua'chi Dios māsuni'lh lā' hualh:

68 Camēcā'tanīca huan Māpa'ksīni' a'ntī ixDiosca'n israelitas porque quincālakalhu'mani' quina'n a'ntī ixraza lā' quincāmāpūtaxtūni'.

69 Quincāmaxquī'nī'ta'ni' kalhatin Māpūtaxtūnu'; lej ka'lhī līmāpa'ksīn lā' xala' ixlaclhni' ixnatā'natna' David a'ntī tlōkentaxtūlh ixtapuhuān Dios.

70 Chu a'nchī hualh por huan profetasna' xalanī'n makān, chuntza' līhui'līlh Dios.

71 Hualh que ixquincāmāpūtaxtūni' de ixlīmāpa'ksīn quintā'ca'tzaca'n lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' quincātalaktzī'ncu'tunāni'.

72 Lā' huampā que ixquincālakalhu'mani' quimpapca'n lā' tū' ixtipātza'nkālh a'nchī līlacāxtlahualh con xla'ca'n.

73 U'tza' huan compromiso a'ntū Dios ixlītlahuanī't quimpapca'n Abraham, ⁷⁴ que ixquincāmāpānūni'n quintā'ca'tzaca'n para que ixtlahuáuj ixtapuhuān Dios lā' tū' ixjicua'uj.

75 Lā' chuntza' nalayāuj lacuan pō'ktu nac huā'mā' quilhtamacuj, hua'chilh tū' ixtlahuáuj a'ntūn tū' tzey.

76 Lā' hui'x, quiska'ta', namāpācuhuīca'na' ixa'cta'sana' Dios más Xaka'tla' porque napū'lani'yāni' huan Māpa'ksīni' lā' namālakstu'nca' a'nlhā na'a'n.

77 Lā' nacāmāsu'ni'ya' tachi'xcuhuī't para que chuntza' nataca'tzī que namin huan Māpūtaxtūnu' lā' nacāmāspūtu'ni' ixtalaclē'i'ca'n.

78 Dios quincāpāxquī'yāni' lā' quincālakalhu'manāni'.

U'tza' quincālimacaminī'yāni' kalhatin para naquincāmāpūtaxtūyāni'.

Xla' namāxkakē quinteja'ca'n.

79 Quina'n hua'chi a'ntīn tahuī'lāna' a'nlhā cā'pucsua' lā' tanīmā'na.

Lā' naquincāmāsu'ni'yāni' a'nchī chu lakatin quinta-puhuānca'n con Dios a'xni'ca' natlā'huanāuj na ixtej.

⁸⁰ Lā' huan ska'ta' Juan ī'stacamā' lā' xa'nca ixcāmāchekxī ixlīhuāk catūhuā a'ntū ixtla' Dios. Lā' a'xni'ca' ka'tla'tza', ixuī' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't hasta que milh huan ixlacchi'chini' para nalīlakapascan israelitas.

2

A'nchī lacatuncuīlh Jesús

Mt. 1.18-25

¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtahui'la Jesús, huan emperador Augusto māpa'ksīlh lakatin censo chuxalhā nac cā'quilhtamacuj.

² A'xni'ca' Cirenio ixuī' ixlīgovernador nac Siria a'xni'ca' pū'la tlhualh huan censo. ³ Ixtasqui'nī chā'tunu' cata'a'lh na ixā'lacchicni'ca'n a'nlhā ixtatahui'lanī't ixpapca'n para nacātzo'kni'can ixtacuīni'ca'n.

⁴ U'tza' lītaxtulh José de nac huan cā'lacchicni' Nazaret xala' nac estado de Galilea lā' a'lh nac lakatin cā'lacchicni' Belén xala' nac estado de Judea. A'ntza' xatahui'lani' David lā' como José ixtā'nat ixuanī't David, a'ntza' ixmāstā'lh ixtacuīni'.

⁵ Lā' a'lh nac Belén para natzo'kcan ixtacuīni'. Tā'a'lh María a'ntī ixtalacāxlanī'ttza' que natā'tapūchahua xla' lā' xla' ixka'lhīni'ntza'.

⁶ Lā' pātle'kelh que a'xni'ca' ixuī' nac Belén, chā'ni'lh ixmālhcu' huan ska'ta'. ⁷ Tahuī'lalh ī'ska'ta' ixlīmaksāsti' María lā' xachi'xcu'. Līmaksna'tli ixtanchut lā' māpī'lh a'nlhā mojōcan ixlīhua'tcahuāyuj como tū' takaksli a'nlhā natamaklhtata nac mesón.

Huan ángeles lā' huan pastornu'

⁸ Ixa'nān pastornu' pajtzu nac Belén. Tintascac ixtalakah-tatamā'na nac potrero ixborregoca'n. ⁹ Chu līmaktin tasu'yulh kalhatin ixángel Dios lā' cālīxti'li'lh ī'xkakana' Māpa'ksīni'. Lā' lej tajicua'lh. ¹⁰ Lā' huan ángel cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit porque iccālīmini'yāni' razón xatzey lā' ū'tza' natalīka'lhī tapāxuhuān ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. ¹¹ Chuhua'j huā'mā' tzi'sa tahui'la'cha' kalhatin ska'ta' nac huan cā'lacchicni' a'nlhā ixtahui'lanī't David. Xla' nala miMāpūtāxtūnu'ca'n lā' māni' ū'tza' Cristo huan Māpa'ksīni'. ¹² Lā' nakaksā'tit huan ska'ta' talīmaksna'tni' ixtanchut lā' māpī'canī't a'nlhā mojócan ixlīhua't cahuāyuj. U'tza' nalīlakapasā'tit que ū'tza' xla'.

¹³ Lā' chu līmaktin tatasu'yupā lhūhua' ángeles xala' nac a'kapūn a'ntī ixtamācā'tanīmā'na Dios. Lā' tahualh:

¹⁴ —¡Camācā'tanīca Dios nac a'kapūn lā' tzē'k catatahui'lalh nac cā'ti'ya'tna' ixlīhuākca'n a'ntī Dios cālakahu'malh!

¹⁵ Lā' tuncan a'xni'ca' huan ángeles tataspi'tli nac a'kapūn, huan pastornu' tatzuculh talāhuani:

—Cāhuitit chuhua'j nac Belén lā' nalaktzī'nāuj a'ntūn pātē'kenī't lā' a'ntū huan Māpa'ksīni' quincāmāca'tzīnīni'ta'ni'.

¹⁶ Lā' ta'a'lh lacapalh lā' cākaksca María lā' José lā' huan ska'ta' a'nlhā ixmāpī'canī't lā' a'nlhā chī'yāhuacan cahuāyuj. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh, tahualh a'ntū ixtahuanī't ángeles ixpālacata huan ska'ta'. ¹⁸ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli talīlē'cnīlh ixtachihuīnca'n huan pastornu'. ¹⁹ Lā' María lej ixpāstacmā' ixlīhuāk a'ntū ixpātē'kenī't lā' a'ntū ixuanicanī't lā' ixpuhuan.

²⁰ Lā' huan pastornu' tataspi'tli lā' ixta'a'cnīni'ni'mā'na Dios lā' ixtamācā'tanīmā'na como chu a'nchī cāhuanica, chu a'cxtim pātē'kelh.

Huan ska'ta' Jesús māsu'yuca nac xaka'tla' lītōkpān

²¹ Lā' ixlīlakatzeyan chī'chini' tlahuaca huan talanān de circuncisión para huan ska'ta' lā' hui'līni'ca ixtacuīni' Jesús. U'tza' huā'mā' tacuīni' a'ntū huan ángel huanilh María a'xni'ca' tūna'j ixka'lhīni'n.

²² Lā' ixlītu'pu'xam chī'chini' tatlōkentaxtūlh ixtalanānca'n huan puscan a'nchī Moisés ixmāsu'yunī't para naxapa ixlīko'hua'jua' huan puscāt. Lā' talē'lh huan ska'ta' nac Jerusalén para namāsu'ni'can huan Māpa'ksīni' Dios. ²³ Chuntza' tatlualh como tatzō'kni' na ixley Dios:

Chā'tunu' ska'ta' xachi'xcu' a'ntī līmaksāsti', ū'tza' nala ixla' Māpa'ksīni' Dios.

²⁴ Chuntza' María lā' José ta'a'lh para natamālacnū chu a'nchī huan na ixley Dios. Huan palh tasqui'nī namālacnūni'can xachi'xcu' lā' xapuscāt tórtola o tantu' tantzasnān.

²⁵ Lā' ixuī' nac Jerusalén huā'mā'na chi'chini' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuanican Simeón. Lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't lā' ixa'cnīni'ni' Dios lā' ixka'lhīmā' ixMāpūtaxtūnu'ca'n israelitas. Lā' huan Espiritu Santo ixtā'huī'. ²⁶ Lā' ixmāsu'ni'nī'ttza' que tū' ixnīlh palh tū' pū'la nalaktzī'n huan Cristo a'ntī huan Māpa'ksīni' Dios namacamin. ²⁷ Huā'mā' chi'xcu' a'lh nac litokpān por huan Espiritu Santo. Lā' līminca huan ska'ta' Jesús nac litokpān para natlōkentaxtū ixtalanānca'n lā' a'ntū māpa'ksīlh huan ley a'ntū tzo'kli Moisés. ²⁸ Lā' huan Simeón cha'xli huan ska'ta' lā' a'cnīni'ni'lh Dios lā' hualh:

²⁹ QuiMāpa'ksīni', chuhua'j līpāxūj na'icnī como tlōkentaxtū'nī'ta' a'ntū quihua'ni'nī'ta' quit a'ntī mintasācu'a'.

³⁰ Iclaktzī'nī'ttza' con quilakastapun huā' Māpūtaxtūnu' ³¹ a'ntī hui'x māsā'nī'ta' para ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't.

³² U'tza' nacāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas para que xa'nca natatlā'huan nac cā'quilhtamacuj hua'chi huan pūmaksko nacāmāsu'yu a'ntī talatlā'huan a'nīhā cā'pucsua'.

Lā' por ixpālacata nacā'a'cnīni'ni'can huan israelitas a'ntī mintachi'xcuhuī't.

³³ Lā' José lā' ixtzī't Jesús talīlē'cnīlh a'ntū hualh huan Simeón ixpālacata huan ska'ta'. ³⁴ Lā' Simeón squi'nli que Dios casicua'lanālīlh lā' huanīlh María a'ntī ixtzī't Jesús:

—Cala'ktzi'. Dios lacsacnī't huā'mā' ska'ta'. Lā' a'xni'ca' chi'xcu'tza' nala, lhūhua' israelitas natakahlaka'ī' lā' xla' nacāmaktāya. Lā' a'ntī tū' natakahlaka'ī', xla'ca'n natatā'lāsta'la. Xla' namāsu'yu ixtapuhuān Dios lā' tachi'xcuhuī't natalakmaka'n. ³⁵ Lā' chuntza' naca'tzīcan a'nchī pāstacna'nāuj chā'tunu' de quina'n na qui'a'clhcunucca'n. Lā' hui'x lej nalakaputza'ya' hua'chi palh nalakpusa katin espada na mi'a'clhcunuc —hualh Simeón.

³⁶ Lā' nā ixuī' a'ntza' kalhatin puscāt a'ntī ixa'cta'sana' Dios lā' ixtacuīni' Ana. Xla' ixcaman Fanuel xala' ixraza Aser. Lejtza' to'kotzīntza' ixuanī't. Tzu'ma'jātcus ixuanī't a'xni'ca' tapūchōlh lā' tā'tahui'lal ixchi'xcu' lakatojon cā'ta. ³⁷ Chuhua'j ixlītā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta lakapūt. Tū' ixtaxtu de nac xaka'tla' litokpān pero pō'ktu ixmācā'tanīmā' Māpa'ksīni' Dios. A'katunu' tū' ixuā'yan como ixtlahuacu'tun oración.

³⁸ A'xni'ca' José lā' María tatanūlh nac xaka'tla' litokpān, huā'mā' ka'tlā'tus Ana cālaktapajtzūlh. Lā' a'xni'ca' maxquī'kō'lh pāxcatca'tzī Dios, tzuculh līchihuīna'n huan ska'ta' Jesús. Cālītā'chihuīna'lh ixlīhuākca'n a'ntī xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtaka'lhīmā'na ixmāpūtaxtūnu'ca'n.

³⁹ Lā' a'xni'ca' José lā' María tatlōkentaxtūlh ixlīhuāk a'ntū māpa'ksilh Moisés a'ntū tzo'kli na ixley Dios, talē'mpā huan ska'ta' nac Galilea nac Nazaret ixā'lacchicni'ca'n. ⁴⁰ Lā' huan ska'ta' ī'stadmā' lā' lej ixtli'hui'quimā' lā' lej skalalh ixlātēlha lā' Dios ā'chulā' ixsicua'lanālī.

Huan ka'hua'chu Jesús nac xaka'tla' lītōkpān

⁴¹ Cā'ta cā'ta José lā' María ixta'a'n nac Jerusalén para ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua. ⁴² Lā' a'xni'ca' Jesús ixka'lhī lakacāujtu' cā'ta, ixlīhuākca'n ta'a'lh nac Jerusalén para huan cā'tani' lā' chuntza' hua'chi ixtalīsmānī'nttza'. ⁴³ Lā' a'xni'ca' ixlē'kspūtnī'ttza' cā'tani' lā' ixtaquītaspi'tmā'natza', huan ka'hua'chu Jesús tachokolh nac Jerusalén. Lā' ixtzī't lā' José tū' cuenta tatlahualh. ⁴⁴ Ixtapuhuan que Jesús ixtatā'mimā'natza' ā'makapitzīn lā' chuntza' ta'a'lh nac tej lakatin chi'chini'. Lā' a'xni'ca' ixtaputzamā'natza' ixlaclhni' ixtalakapasnī'n lā' ixamigos, ⁴⁵ tū' takakslī. Lā' tuncan tataspi'tlī nac Jerusalén para nataputzayācha'.

⁴⁶ Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' takakslī Jesús nac xaka'tla' lītōkpān. Ixcālaclhpu'nahuī' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' ixcākaxmatmā' lā' ixcākahasqui'nīmā'. ⁴⁷ Lā' ixlīhuākca'n a'ntū takaxmatli talīlē'cnīlh ixtapāstacna' lā' a'nchī ixcākahlī.

⁴⁸ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh María lā' José, talē'cnīlh lā' ixtzī't huanilh:

—Qui'o'kxa', ¿a'chī' quilātlahuani'nī'ta'uj chuntza'? Quit lā' mintāta' lej iclīpuhuanī'ta'uj iccāputzayān.

⁴⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿A'chī' quilāputzayāuj? ¿Chu tū' ca'tziyā'tit maclacasqui'n na'ictachoko na ixchic quīntāta' Dios?

⁵⁰ Lā' xlaca'n tū' tamāchekxīnī'lh ixtachihuīn.

⁵¹ Lā' tuncan cātā'taspi'tlī nac Nazaret lā' cā'a'kahuāna'ni'lh. Lā' ixtzī't lej lhūhua' ixpāstaca ixlīhuāk huā'mā' lā' māquī'kō'lh na ixcu'xan. ⁵² Lā' Jesús ī'stadmā' lā' ā'chulā' ixka'lhīma' tapāstacna'. Lā' nā tzey ixuanī't na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't.

3

Juan huan Mā'kpaxīnī', xla' a'cta'sana' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28

¹ Ixlīlakacāujquitzis cā'ta ixlīgobrnador Tiberio a'xni'ca' Poncio Pilato gobrnador ixuanī't de nac Judea. Lā' Herodes gobrnador ixuanī't de nac Galilea, lā' ixtā'tin Felipe gobrnador ixuanī't de nac Iturea lā' de nac Traconite, lā' Lisaniās gobrnador ixuanī't de nac Abilina. ² Lā' Anás lā' Caifás xamāpa'ksīnī'nī'n curasna' ixtahuanī't. A'xni'ca'

ixlīhuākca'n ixtamāpa'ksīni'mā'na, a'xni'ca' Dios tā'chihuīnalh Juan ixcaman Zacarías a'ntī ixuī' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ³ Lā' Juan a'lh lakachu pajtzu huan pūxka Jordán. Lā' cāhuanilh tachi'xcuhuī't que ixta'a'kpaxli lā' ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n para nacāmāspūtūnu'ni'can ixtalaclē'i'ca'n. ⁴ Huā'mā' pātle'kelh a'nchī ixtzo'knunī't huā' ixa'cta'sana' Dios a'ntī ixuanican Isaías. Chuntza' tzo'kli:

A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'ntī palha' nachihuīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Stu'nc camālakstu'nctit huan tej. ⁵ Ixlīhuāk huan cā'pūtatonkopūn natatzumana'n lā' huan kēstīnni' lā' ixpōkalhni' kēstīnni' pūscā'nan natalakō'. Lā' huan lhka'hui'li' tej slitua' nala. Lā' a'nlhā tū' kalhspit, kalhspit nala. ⁶ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't natalaktzī'n que Dios macamilh Māpūtaxtūnu'”.

⁷ Lā' a'xni'ca' lhūhua' tachi'xcuhuī't tataxtulh para que Juan nacāmā'kpaxī, xla' cālacaquilhnīlh lā' cāhuanilh:

—¿Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit lakatu' milacanca'n! ¿Tichū cāhuanini' que natzā'la'ni'yā'tit huan ixtā'kcha Dios a'ntū mimā'? ⁸ Catlahua'tit a'ntū tzey para que natasu'yu palh stu'ncua' xtāpalīnī'ta'ntittza' mintapāstacna'ca'n. Lā' tū' catihuantit mē'cstuca'n: “Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. U'tza' iclīpāhuanāuj lā' tū' icjīcuanī'yāuj ixtā'kcha Dios”. Tū' chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuanīyāni' que Dios tzē nacāxtāpalī huā'mā' chihuixni' lā' natala ī'xū'yātā'natna' Abraham. ⁹ Hua'chilh xacacanī'ttza' huan ā'chaj lā' natzucucan natancā'can huan qui'hui'. Lā' chuxatūyā qui'hui' a'ntūn tū' māstā' ixtō'ca't xatzey, ū'tza' natancā'can lā' nalhcuyucan.

¹⁰ Lā' huan tachi'xcuhuī't takalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū na'ictlahuayāuj?

¹¹ Lā' Juan cākalhtīlh:

—A'ntī ka'lhī kalhtu' ixcamisa camaxqui'lh kalhtin a'ntīn tū' ka'lhī. Lā' a'ntī ka'lhī ixlīhua't catā'hua'lh a'ntīn tū' ka'lhī.

¹² Lā' nā tamīlh mātā'jīni'nī'n de impuestos para nata'a'kpaxa lā' takalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchū xa'ictlahuáuj quina'n?

¹³ Lā' Juan cākalhtīlh:

—Nasqui'nā'tit xmān a'ntū ixtapalh huan impuesto.

¹⁴ Lā' huan tropasna' nā takalhasqui'nīlh:

—Lā' quina'n ¿tuchū maclasqui'n na'ictlahuayāuj?

Lā' cākalhtīlh:

—Tū' tilē'ksa'nīni'nā'tit a'ntūn tū' stu'ncua' nīn tū' tituc-snu'nā'tit para naka'lhā'na'nā'tit. Lā' calīpāxuhua'tit mintatla-ja'n.

¹⁵ Lā' huan tachi'xcuui't lej ixtaca'tzīcu'tun ixpālacata Juan, como ixtapuhua mā'na que chō'la Juan, ū'tza' huan Cristo a'nti Dios lacsacnit. ¹⁶ Lā' Juan cāhuanikō'lh:

—Ixlistu'ncua' quit iccālīmā'kpaxīyāni' con xcān. Huan a'nti namin, xla' makapitzīn de hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyāni' Espīritu Santo lā' ā'makapitzīn huampala con macscut. Xla' ā'līhua'ca' māpa'ksīni'n que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'. Ixtasācua' a'nti naxcuta ixuarachi līhua'ca' tasqui'nī que quit. ¹⁷ Xla' hua'chi a'nti ka'lhī ixpūmālakosūn na ixmacan para nalacsu'nu huan trigo a'nti lītlahuacan harina. Nasaca huan trigo lā' namāquī' para nahua' lā' huan paja nalhcuyu nac macscut a'nlhā tūla catimāmīxīca.

¹⁸ Chuntza' cāhuanilh Juan xatzey tachihuīn lā' nā cāchihuīna'maxquī'lh tachi'xcuui't. ¹⁹ Lā' nā lacaquilhnīlh huan gobernador Herodes ixpālacata Herodías a'nti ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't como Herodes ixka'lhī hua'chi ixpuscāt. Lā' nā lacaquilhnīlh porque tlhualh lhūhua' ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. ²⁰ Lā' Herodes a'kchā'lh lā' ā'chulā' tlhualh lā' Juan mānūca nac pūlāchī'n.

Juan mā'kpaxīlh Jesús
Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11

²¹ Lā' a'xni'ca' Juan ixmā'kpaxīni'n, nā Jesús milh para na'a'kpaxa. Lā' līhuan ixorarlīmā', huan a'kapūn talaquī'lh ²² lā' mincha' huan Espīritu Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān ixlakstu'nc Jesús lā' kaxmatca lakatin tachihuīn a'nti hualh:

—Hui'x qui'O'kxa'. Lej icpāxquī'yāni' lā' lej quimaxquī'ya' tapāxuhuān.

Ixlakmakāna' Jesucristo
Mt. 1.1-17

²³ Lā' a'xni'ca' Jesús tzuculh tlhua ixlīlōt, ixka'lhī hua'chi pu'xamacāj cā'ta. Huā'huī' ixnapapana' Jesús. Ixpuhuancan que Jesús ixo'kxa' José. Lā' José ixo'kxa' ixuanī't Elí ²⁴ a'nti ixo'kxa' Matat a'nti ixo'kxa' Leví. Lā' Leví ixo'kxa' ixuanī't Melquī a'nti ixo'kxa' Jana a'nti ixo'kxa' José. ²⁵ Lā' José ixo'kxa' ixuanī't Matatías a'nti ixo'kxa' Amós a'nti ixo'kxa' Nahum a'nti ixo'kxa' Esli a'nti ixo'kxa' Nagai. ²⁶ Lā' Nagai ixo'kxa' ixuanī't Maat a'nti ixo'kxa' Matatías a'nti ixo'kxa' Semei a'nti ixo'kxa' José a'nti ixo'kxa' Judá. ²⁷ Lā' Judá ixo'kxa' ixuanī't Joana a'nti ixo'kxa' Resa a'nti ixo'kxa' Zorobabel a'nti ixo'kxa' Salatiel a'nti ixo'kxa' Neri. ²⁸ Lā' Neri ixo'kxa' ixuanī't Melquī a'nti ixo'kxa' Adi a'nti ixo'kxa' Cosam a'nti ixo'kxa' Elmodam a'nti ixo'kxa' Er. ²⁹ Lā' Er ixo'kxa' ixuanī't Josué a'nti ixo'kxa' Eliezer a'nti ixo'kxa' Jorim a'nti ixo'kxa' Matat. ³⁰ Lā' Matat ixo'kxa' ixuanī't Leví a'nti ixo'kxa' Simeón a'nti ixo'kxa' Judá a'nti ixo'kxa' José a'nti ixo'kxa' Jonán a'nti ixo'kxa' Eliaquim.

³¹ Lā' Eliaquim ixo'kxa' ixuanī't Melea a'ntī ixo'kxa' Mainán a'ntī ixo'kxa' Matata a'ntī ixo'kxa' Natán. ³² Lā' Natán ixo'kxa' ixuanī't David a'ntī ixo'kxa' Isaí a'ntī ixo'kxa' Obed a'ntī ixo'kxa' Booz a'ntī ixo'kxa' Salmón a'ntī ixo'kxa' Naasón. ³³ Lā' Naasón ixo'kxa' ixuanī't Aminidab a'ntī ixo'kxa' Aram a'ntī ixo'kxa' Esrom a'ntī ixo'kxa' Fares a'ntī ixo'kxa' Judá. ³⁴ Lā' Judá ixo'kxa' ixuanī't Jacob a'ntī ixo'kxa' Isaac a'ntī ixo'kxa' Abraham a'ntī ixo'kxa' Taré a'ntī ixo'kxa' Nacor. ³⁵ Lā' Nacor ixo'kxa' ixuanī't Serug a'ntī ixo'kxa' Ragau a'ntī ixo'kxa' Peleg a'ntī ixo'kxa' Heber a'ntī ixo'kxa' Sala. ³⁶ Lā' Sala ixo'kxa' ixuanī't Cainán a'ntī ixo'kxa' Arfaxad a'ntī ixo'kxa' Sem a'ntī ixo'kxa' Noé a'ntī ixo'kxa' Lamec. ³⁷ Lā' Lamec ixo'kxa' ixuanī't Matusalén a'ntī ixo'kxa' Enoc a'ntī ixo'kxa' Jared a'ntī ixo'kxa' Mahalaleel a'ntī ixo'kxa' Cainán. ³⁸ Lā' Cainán ixo'kxa' ixuanī't Enós a'ntī ixo'kxa' Set a'ntī ixo'kxa' Adán a'ntī ixo'kxa' Dios.

4

Satanás ixlīlaktzī'ncu'tun Jesús *Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13*

¹ Lā' ixa'clhcunuc Jesús ixlītzuma Espíritu Santo lā' taspi'tli de nac huan pūxka Jordán. Lā' huan Espíritu Santo lē'lh a'nlhā lej cā'lhpi'mpi'li'. ² A'ntza' ixuī' tu'pu'xam chí'chini'. Lā' milh huan ko'ti'ti' para nalilaktzī'n a ver palh tzē ixtlajalh Jesús. Lā' Jesús tū' huā'yalh huan tamā'na chí'chini' lā' lejtza' ixtzi'nca. ³ Tuncan huanilh huan ko'ti'ti':

—Palh hui'x ixo'kxa' Dios, cahua'ni' huā'mā' chihuix que calalh pāntzi.

⁴ Lā' Jesús kalhtīl:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tū' xmān pāntzi catipūlatā'kchokoca nac huā'mā' cā'quilhtamacuj.

Nā maclacasqui'n cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.

⁵ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' lē'lh Jesús nac lakatin kēstīn lej tālhmā'n. Lā' a'ntza' chu līmaktin māsu'yukō'lh ixlīhuāk quilhtamacuj. ⁶ Lā' huanilh:

—Na'icmaxquī'yāni' ixlīhuāk huā'mā' lā' namāpa'ksīya'. Huāk quila' lā' nā tzē na'icmaxquī' chuxatī. ⁷ Palh hui'x naquintatzokostani'ya' lā' naqui'a'cnīni'ni'ya', na'icmaxquī'kō'yāni' lā' ixlīhuāk mila' nahuan.

⁸ Lā' Jesús kalhtīl:

—Catapānu', Satanás, porque tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Natatzokostani'ya' lā' namācā'tanī'ya miMāpa'ksīni' Dios lā' natlahua'ya' xmān a'ntū xla' lacasqui'n.

⁹ Lā' ā'calīstān huan ko'ti'ti' lē'lh nac xcānsipej Jerusalén lā' yāhualh na ixa'cpān huan xaka'tla' lītōkpān. Lā' huanilh:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cayujti nac ti'ya't ¹⁰ como tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksī ixángeles que natamaktaka'lhāni'.

¹¹ Natamā'kaqu'iyāni' para que tū' natakāhuī' nīn kantin mintojon nac chíhuix.

¹² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tū' tilīlaktzī'na' huan Māpa'ksīni' Dios.

¹³ Lā' como huan ko'ti'ti tū'tza' kaksni'lh a'nchī nalīlaktzī'n Jesús, tapānūlh lakatin ka'tlā'tus.

Jesús lītzuculh ixlītlōt nac Galilea

Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15

¹⁴ Lā' Jesús taspī'tli nac Galilea lā' ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' chuxalhā nac huan estado de Galilea ixlīchihuīnamā'ca ixpālacata a'ntūn tlhualh Jesús.

¹⁵ Ixcāmāsu'ni'mā' na ixlītokpānca'n israelitas lā' ixlīhuākca'n ixta'a'cnīni'ni'mā'na.

Jesús nac Nazaret

Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6

¹⁶ Lā' tuncan Jesús a'lh nac Nazaret a'nlhā ī'stacnī't. Lā' tanūlh nac lītokpān huan chí'chini' de pūjaxni' hua'chi ixtalanān. Lā' tāyalh para nalakapūtle'ke huan ixtachihuīn Dios.

¹⁷ Maxquī'ca huan a'ntū tzo'kli huan profeta Isaías. Lā' a'xni'ca' mālakapitzilh, kaksli a'nlhā ixtatzo'kni' chuntza':

¹⁸ Huan ixEspīritu Māpa'ksīni' quintā'huī' como quilacsacnī't para na'iccāmāca'tzīnī xatzey tachihuīn huan lacxcamānīni'.

Lā' nā quimacamilh para na'iccāmāko'xamāka'tlī' huan a'ntī lej talakaputza lā' para na'iccāmāxtu a'ntī cāchī'canī't.

Lā' icmilh para que na'iccāmālacahuānī lakatzī'nī'n lā' na'iccāmaktāya a'ntī tapātīni'n.

¹⁹ Lā' nā quimacamilh para na'iccāhuani ixlacchi'chini' huan Māpa'ksīni'.

²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús mālakaxtokli huan libro, maxquī'lh huan xamayūlh lītokpān lā' tahui'lalh. ²¹ Lā' como ixlīhuākca'n nac lītokpān ixtalaktzī'mā'na, lā' xla' tzuculh chíhuīna'n lā' hualh:

—Chuhua'j huā'mā' chí'chini' tlōkentaxtūcanī't na milacapūnca'n huā' a'ntūn kaxpa'ttitcus.

²² Lā' ixlīhuākca'n tahualh lej tzey Jesús lā' talīlē'cnīlh ixtachihuīn lej tzēhuanī't a'ntū cāhuanilh. Lā' ixtalāhuanimā'na:

—¿Chu tū' ū'tza' ixcaman José?

²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlīstu'ncua' naquīlāhuanīyāuj huā' tamā'na: “Hui'x doctor lā' pū'la namā'tzeyīca'na' mē'cstu”. Lā' naquīlāhuanīyāuj: “Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na minti'ya't chu a'cxtim hua'chi quincātahanin que tlhuanī'ta' nac Capernaum”.

²⁴ Chu chihuīna'mpā lā' cāhuanilh:

—Ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni' que tū' a'nan kalhatin a'cta'sana' a'ntī nalaktzī'ncu'tuncan na ixti'ya't a'nlhā stacli. ²⁵ Ica'na iccāhuaniyāni' que lhūhua' lakapūt ixa'nan nac huan país Israel a'xni'ca' ixlatlā'huan Elías a'xni'ca' lakatu'tun cā'ta ā'i'tāt tū' lalh xcān. Lā' chuxalhā ixtzi'ncsnīmā'ca. ²⁶ Lā' Dios tū' lakmacā'lh Elías nīn kalhatin lakapūt xala' nac Israel. Lakmacā'lh kalhatin makatiyāti' xala' nac Sarepta a'ntū pajtzu huan cā'lacchicni' Sidón. ²⁷ Nā chuntza' ixa'nan nac Israel lhūhua' a'ntī ixtapātīmā'na huan ta'jatāt a'ntū māmasī quinquinīca'n lā' a'xni'ca' ixui'lacha' huan a'cta'sana' Eliseo pero nīn kalhatin de xla'ca'n mātzeyīca, xmān huan makatiyāti' Naamán xala' nac Siria.

²⁸ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīhuākca'n a'ntī ixtatanūmā'na nac lītōkpān lej ta'a'kchā'lh. ²⁹ Lā' tatā'kaquī'lh lā' tatantlakaxtulh Jesús de huan nac xcānsipej. Lā' talē'lh hasta ixa'cpūn na ixkēstīn huan xcānsipej para natamacā'n para makjū. ³⁰ Lā' Jesús tētaxtulh ixlaclhni'ca'n lā' a'lh.

Kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mr. 1.21-28

³¹ Lā' tuncan Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac estado de Galilea. Lā' ixcāmāsu'ni'mā' tachi'xcu'huī't huan chi'chini' de pūjaxni'. ³² Lā' talilē'cnīlh a'nchī ixcāmāsu'ni'mā' como ixlīchihuīna'mā' con līmāpa'ksīn.

³³ Ixui' nac lītōkpān kalhatin chi'xcu' a'ntī ixchi'panī't huan tlajana'. Lā' ta'salh lā' hualh:

³⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿a'chī' ta't a'nlhā icui'lāna'uj? ¿Chā ta'nī'ta' para naquilāmālakspūtūyāuj? Quit iclakapasāni'. Hui'x ixla' Dios lā' santo hui'x.

³⁵ Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—¡Quilhca'cs! ¡Lā' camaxtekti huā'mā' chi'xcu'!

Lā' huan tlajana' māyujūlh huan chi'xcu' na ixlacapūnca'n huan tachi'xcu'huī't lā' makxtekli huan chi'xcu'. Lā' nīn tuntū' lani'lh. ³⁶ Ixlīhuākca'n lej talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—¿Tuchūyā tachihuīn huā' tamā'na'? ¡Huā'mā' chi'xcu' līchihuīna'n con līmāpa'ksīn lā' tataxtu huan tlajana'nī'n!

³⁷ Lā' chuxalhā pajtzu nac Capernaum talātā'chihuīna'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31

³⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh de nac lītōkpān, a'lh lā' tanūlh na ixchic Simón. Lā' ixpuhuiti' Simón lej ixchi'chīxni'mā'. Lā' squi'ni'ca' Jesús que camātzeyīlh. ³⁹ Lā' Jesús taquilhpūtalh a'nlhā ixmā' lā' lacaquilhnīlh huan tachi'chīxni' lā' mixli. Chu līmaktin tā'kaquī'lh huan puscāt lā' tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34

⁴⁰ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', ixlīhuākca'n a'ntī ixtā'ī'tza'ca'n de tāpālhūhua' ta'jatatna' cālīmini'ca Jesús. Lā' cāmācaxapalh lā' cāmātzeyīlh. ⁴¹ Lā' lhūhua' a'ntī ixtaka'lhī tlajana' cāmātzeyīlh. Lā' huan tlajana'nī'n cāmāxtekli. Lā' tahananilh:

—Hui'x ixO'kxa' Dios.

Lā' Jesús cālacaquilhnīlh huan tlajana'nī'n lā' tū' cāmāxtekli natachihuīna'n como xlaca'n taca'tzīlh que ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh.

Jesús a'cta'sana'lh nac Galilea

Mr. 1.35-39

⁴² Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, Jesús taxtulh de nac xcānsipej lā' a'lh a'nīhā tintī' ixa'nan. Lā' huan tachi'xcuui't ixtaputzamā'na lā' takakslī a'nīhā ixuī'. Tū' ixtamāxtekcu'tun ixa'lh makat.

⁴³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Maclacasqui'n na'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn ā'makapitzīn xalanī'n xtunc cā'lacchicni'. Na'iccāmāsu'ni' ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksī. U'tza' quilīmacamilh.

⁴⁴ Lā' chuntza' ixcāmāsu'ni'tēlha Jesús nac huan lītōkpānna' xala' nac Galilea.

5

Lhūhua' squī'ti' cāchi'paca

Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20

¹ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixuī' na ixquilhtūn huan lago ixtacuīni' Genesaret. Lā' tanto lhūhua' tachi'xcuui't tamīlh que ixtalāpi'ta'tza' para natalaktapajtzū Jesús como ixtakaxmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ² Jesús cālaktzī'lh tantu' barcos ixquilhtūn huan lago lā' nīn tintī' ixpūtojōma'. Ixtēcu'ca'n ixta'a'nī't talakche'kē' ixpūxuākna'ca'n.

³ Lā' tuncan Jesús tōca'lh huan nac lakatin barco a'ntū ixlā' Simón lā' hualh que cāmātamūxtuca macsti'na'j de nac quilhtūn. Lā' tuncan Jesús tahuī'lal nac barco lā' a'ntza' tzuculh cāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't.

⁴ Lā' a'xni'ca' cāmāsu'ni'kō'lh, huanilh huan Simón:

—Calī'pi huā' barco a'nīhā pūlhmā'n lā' camojō'tit mimpūxuākna'ca'n para nachī'payā'tit squī'ti'.

⁵ Lā' Simón kalhtīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', tintascactza' icsquī'tī'ninī'tauj lā' nīn tuntū' icchi'panī'tauj. Pero por minquilhtampān na'icmacā'nāuj quimpūxuākna'ca'n.

⁶ Lā' a'xni'ca' tatlahualh chuntza', tanto lhūhua' squī'ti' talaknūcha' nac pūxuākna' lā' ixtaxti'tmā'tza'. ⁷ Chu tuncan tamacahuani'lh ixtā'squī'tīni'nī'n nac ā'lakatin barco para que natamin natamaktāyana'n. Tamīlh lā' tamaktāyalh.

Lā' huan squi'ti' lītatzumalh huan tantu' barcos hasta ix-tatā'cnūcu'tuntza'.

⁸ Lā' a'xni'ca' Simón Pedro laktzī'lh, tatzokostalh na ixlacapūn Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquintapānū'ni' como quit tū' tzeyā chi'xcu'.

⁹ Chuntza' huanilh como Simón lā' ixlīhuākca'n a'ntū ix-tatā'squi'ti'nimā'na talē'cnīlh ixpālacata huan lhūhua' squi'ti' a'ntū tachi'palh. ¹⁰ Nā Jacobo lā' Juan a'ntū ixo'kxa'n Zebedeo lā' a'ntū ixtā'squi'tīni'nī'n Simón nā xlaca'n tajicua'lh. Lā' Jesús huanilh Simón:

—Tū' cajicua'. Lā' hua'chi milītlōt ixuanī't ū'tza' milīsqi'ti'ni', chuhua'j milītlōt nahuan nacāmākalhlaka'i'nī'ya' tachi'xcu'huī't ixtachi'huīn Dios.

¹¹ Lā' tuncan a'xni'ca' huan barcos tachā'lh nac ti'ya't, ta'a'kxtekmaka'nkō'lh lā' tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī ixmasni'mā' ixquinīt
Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45

¹² Lā' a'xni'ca' Jesús ixu' nac lakatin cā'lacchicni', lakchā'lh kalhatin chi'xcu' a'ntū ixka'lhī huan ta'jatāt a'ntū māmasī quinquinītca'n lā' a'ntū huanican lepra. Lā' a'xni'ca' huan i'tza'ca' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh lā' lej squi'ni'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

¹³ Lā' tuncan Jesús xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt huan i'tza'ca'. ¹⁴ Lā' tuncan Jesús māpa'ksīlh que tintī' nahuani. Huanilh:

—Xmān calakpi huan ixcuraca'n israelitas lā' camā'su'ni' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Lā' namaxqui'ya' lē'ksajna' hua'chi māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' naca'tzīcan que tzeyanī'ta'tza'.

¹⁵ Lā' a'yuj Jesús huanilh que tū' ixuanilh nīn tintī', pero ā'chulā' lakachu huan tachi'xcu'huī't takaxmatli ixpālacata Jesús. Lā' līlhūhua' ixtatakēstoka para natakaxmata lā' para que ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatātca'n. ¹⁶ Lā' Jesús tamakatīlh lā' a'lh ā'lacatin a'nlhā tintī' ixa'nan lā' a'ntza' tlhualh ixoración.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī lhtuculu' ixuanī't
Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12

¹⁷ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixmāsu'yumā' lā' ixtakaxmatuī'lāna' ā'makapitzīn fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. Ixtaminī'ta'ncha' de nac Jerusalén lā' de lhūhua' cā'lacchicni' xala' nac Galilea lā' Judea. Lā' ixtasu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios como Jesús ixcāmātzeyīmā' i'tza'ca'nī'n.

¹⁸ Lā' tuncan a'xni'ca' tachā'lh huan tachi'xcu'huī't lā' talīmīlh nac laklaj kalhatin i'tza'ca' a'ntī lhtuculu' ixuanī't.

Ixtamānūcu'tun ixchakān chic para natamāpī' na ixlacapūn Jesús. ¹⁹ Lā' como lhūhua' ixtahuanī't huan tachi'xcuui't tūla ixtatanū huan nac chic. U'tza' talitō'calh ixa'kstīn huan chic lā' ta'a'kstīlhua'kli huan chic. Lā' a'ntza' talacmānūlh huan ī'tza'ca' con ixlaklaj na ixlacihni' tachi'xcuui't hasta na ixlacapūn Jesús.

²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzīlh que takalhlaka'ī'lh, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Na'icmāspūtūnu'ni'yāni' ixlīhuāk mintalaclē'i'.

²¹ Lā' tuncan huan fariseosnu' lā' xamākaltō'kē'ni'nī'n ley xluca'n tatzuculh tapuhuan: “¿Tichūyā chi'xcu' a'ntī chihuīna'n contra Dios? Nīn tintī' tzē naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' quintalaclē'i'ca'n, xmān Dios”.

²² Lā' Jesús, como ixca'tzī a'nchī ixtapuhuamā'na, cāhuanilh:

—¿A'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n?

²³ Icuanihlta' huan ī'tza'ca': “Icmāspūtūnu'ni'ntza' mintalaclē'i'”. Pero tuntū' tasu'yu a'yuj māspūtūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' lā' casmī'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh tzeyalh o tū'. ²⁴ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī līmāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't.

Lā' chu tuncan huanilh huan ī'tza'ca':

—Icuaniyāni', catā'kaqui' lā' calī'pi milaklaj lā' capit na minchic.

²⁵ Chu līmaktin tā'kaquī'lh huan ī'tza'ca' na ixlacapūnca'n lā' sacli ixlaklaj lā' a'lh na ixchic. Lā' a'lh mēcā'tanītēlhā Dios.

²⁶ Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh lā' tamēcā'tanīlh Dios. Tajicua'lh lā' tahualh:

—Huā'mā' chi'chini' lakzī'nī'tauj lej ka'tla' lē'cnīn.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17

²⁷ Lā' ā'calistān Jesús taxtulh lā' laktzī'lh kalhatin mātā'jīni'. Ixtacuīni' Leví lā' ixuī a'nlhā i'xmātā'jīni'ncan. Lā' huanica:

—Caquistāla'ni'.

²⁸ Lā' tuncan tāyalh lā' makxtekkō'lh lā' stālani'lh Jesús.

²⁹ Lā' ā'calistān Leví cāxtlahualh lakatin ka'tla' cā'tani' na ixchic para na'a'cnīni'ni' Jesús. Lā' lhūhua' mātā'jīni'nī'n lā' ā'makapitzīn chi'xcuui'n ixtatā'huā'yamā'na. ³⁰ Lā' tuncan huan fariseosnu' lā' huan xamākaltō'kē'ni'nī'n ley tapuhualh palh tū' tzey. Lā' tatzuculh tatā'chihuīna'n ī'sca'txtunu'nī'n Jesús lā' tahuanilh:

—Lā' ¿a'chī' tā'huā'yanā'tit con huan mātā'jīni'nī'n lā' con huan tūn tū' tzeyā chi'xcuui'n?

³¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Huan a'ntīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xlaça'n tū' tamaclacasqui'n doctor, xmān huan a'ntīn ta'ī'tza'ca'n. ³² Quit tū' icmilh iccāputza a'ntīn tapuhuan palh xlaça'n xalacuan. Icmilh iccāputza huan tachi'xcuhu'it a'ntīn taca'tzī palh tū' tzey xlaça'n, como iclacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'nchī makxtekcan huā'yancan

Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22

³³ Lā' tuncan xlaça'n takalhasqui'nīlh Jesús:

—Lā' huan a'ntī tastālani'lh Juan, tū' tahuā'yan a'xni'ca' lej tatlahua ixoraciónca'n. Lā' nā chuntza' huan fariseosnu'. Lā' misca'txtunu'nī'n pō'tku tahuā'yan lā' tako'tnūn. Lā' ¿a'chī'?

³⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā natalakaputza huan a'ntī cākantāyacan a'nlhā tapūchahuamā'ca? Līhuan huī' huan squi'nīni', tū' talakaputza.

³⁵ Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalē'ncan huan squi'nīni' lā' a'xni'ca' natalakaputza ixamigos lā' tū' catitahuā'yalh.

A'xni'ca' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca māni' xla'.

³⁶ Nā chuntza' cāhuanilh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

—Tintī' nachu'cu xasāsti' ixlu'xu' para nalīlactza'pa' huan xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca tū'tza' tzey huan xasāsti' lu'xu' lā' huan līlactza'pa'n más palha' que huan xamasni'.

³⁷ Lā' huan xaxcān uva a'ntū tūna'j xcu'tan nīn tintī' catimojōlh nac xakōlūhua' ixko'xka' borrego. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' lā' chuntza' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' catipāxcatlalh huan ko'xka' lā' tū' catitaxtulh huan xaxcān uva. ³⁸ U'tza' nalīmojōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' lā' a'xni'ca' naxcu'tan huan xaxcān, huan ko'xka' nataxtō'nka lā' tū' catitaxtī'tli. ³⁹ Lā' nā chuntza' a'ntī quilhca'tzīlh xaxcān uva a'ntū makāntza' xcu'tanī't, tū' catilakatīlh xaxcān uva a'ntū tū' lej makān xcu'tanī't. Nahuan: “Más tzey huan xakōlūhua”.

6

Huan sca'txtunu'nī'n tatē'īlh tza'ksa' huan chi'chini' de pūjaxni'

Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28

¹ Maktin huā lakatin chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan a'xni'ca' Jesús ixtalatlā'huan nac cā'tacuxtu lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatē'īlh pātin pātū tza'ksa'. Lā' tuncan tapa'sli lā' tahua'lh. ² Lā' makapitzīn huan fariseosnu' cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' scujpā'na'ntit huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? Tū' līmakuan.

³ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chū tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntūn tlahualh David mak-tin huā? Xla'lā' a'ntī ixta'a'mā'na ixtatzi'ncsmā'na. ⁴Lā' tanūlh na ixchic Dios lā' tēlh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios. Hua'lh lā' nā tā'hua'lh a'ntī ixtatā'a'mā'na, a'yuj tū' minī'ni' nahua' ā'kalhatin, xmān huan cura.

⁵Nā cāhuanilh:

—Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Huan chi'xcu' a'ntī macascōhua ixuanī't

Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6

⁶Maktin huampala chi'chini' de pūjaxni' a'xni'ca' Jesús tanūlh na ixlītokpānca'n israelitas lā' tzuculh māsuyū. Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' ixmacascōhuanī't. ⁷Lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley ixtamaktaka'lmā'na Jesús a ver palh ixmātzeyīni'lh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Chuntza' tzē ixtalē'ksa'nīni'lh. ⁸Lā' xla' ca'tzīlh a'ntū ixtapuhuan lā' huanilh huan chi'xcu' a'ntī ixmacascōhuanī't:

—Catāqui' lā' catāya' na quilaclhpu'nanca'n.

Lā' huan chi'xcu' tāqui'lh lā' tāyalh a'ntza'. ⁹Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. ¿Tuchū más minī'ni' tzē tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¿Chā na'ictlahua a'ntū tzey o a'ntūn tū' tzey? ¿Chā līmakuan na'icmāpūtaxtū huan chi'xcu' o na'icmāpānūni' ixlīca'tzīn?

¹⁰Lā' tuncan Jesús cālaktzī'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtalītamacxti'li'nī't lā' huanilh huan chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Huan chi'xcu' stu'ncli lā' tzeyalh ixmacan. ¹¹Lā' xlaca'n lej ta'a'kchā'lh lā' tatzuculh talacchihuīna'n a'ntū natatlahuani' Jesús.

Jesús cālacsacli kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n

Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19

¹²Huan tamā'na chi'chini' Jesús a'lh nac lakatin kēstīn para na'orarlī. Lā' tintascac ixorarlīmā'. ¹³Lā' ixlīlakalī cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālacsacli kalhacāujtu' lā' cāmāpācuhiūlh apóstoles. ¹⁴Xlaca'n cāhuanican Simón a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro lā' Andrés ī'stancu Simón lā' Jacobo lā' Juan lā' Felipe lā' Bartolomé ¹⁵lā' Mateo lā' Tomás lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Simón a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Zelote ¹⁶lā' Judas ixtā'tin Jacobo lā' Judas Iscariote a'ntī macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'ni'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't

Mt. 4.23-25

¹⁷Jesús cātā'yujli xlaca'n de nac kēstīn lā' tachokolh a'nlhā pūscā'nān con ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' ixuī' lhūhua' tachi'xcu'huī't de lakachu nac Judea lā' xalanī'n nac Jerusalén lā' xalanī'n ixquilhtūn mar pajtzu a'nlhā ixuanican Tiro

lā' Sidón. Xlaca'n ixtachā'nī't para natakaxmata Jesús lā' para que ixcāmātzeyīni'lh ixta'jatatca'n. ¹⁸ Lā' a'ntī ixtaka'lhī huan tlanjana' nā cāmātzeyīca xlaca'n. ¹⁹ Ixlihuākca'n huan tachi'xcu'huī't ixtaxa'macu'tun Jesús como xla' cālīcu'chū'kō' con ixlīmāpa'ksīn.

A'ntīn tapāxuhua lā' a'ntīn talakaputza

Mt. 5.1-12

²⁰ Lā' tuncan Jesús cālaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Pāxuhuayā'tit a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzīyā'tit como Dios cāmāpa'ksīmā'ni'.

²¹ Pāxuhuayā'tit a'ntī putzapā'na'ntit ixtapuhuān Dios como xla' nacāmaktāyayāni'.

'Pāxuhuayā'tit a'ntī calhuampā'na'ntit chuhua'j como ā'calīstān napāxuhuayā'tit a'n'lhā Dios māpa'ksīni'n.

²² 'Napāxuhuayā'tit a'xni'ca' tachi'xcu'huī't tū' cātālaktzī'ncu'tunāni' lā' a'xni'ca' nacāmāxtunquī'yāni' quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' napāxuhuayā'tit a'xni'ca' cātālakapalayāni' lā' a'xni'ca' nacātālakmaka'nāni' hua'chilh tū' tzey hui'xina'n, lā' ixlihuāk por quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²³ Lej capāxuhua'tit lā' caka'lhī'tit tapāxuhuān a'xni'ca' chuntza' napātīni'nā'tit como nac a'kapūn naka'lhī'yā'tit huāk a'ntūn tzey. Huan a'ntī cāmāpātīnīyāni', nā chuntza' ixnapapana'ca'n tamāpātīnīlh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios.

²⁴ 'Pero lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n ricosnu' como tlahua'tittza' mintapāxuhuānca'n.

²⁵ 'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'ntī lej lhūhua' ka'lhīyā'tit chuhua'j como ticāmakasputāni'.

'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'ntī chuhua'j lītzī'mpā'na'ntit como nacalhua'nā'tit con talakaputzīt.

²⁶ 'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'xni'ca' ixlihuāk nata'a'cnīni'ni'yāni' como ixnapapana'ca'n xlaca'n chuntza' makān ixtatlahuani' huan a'cta'sana'nī'n a'ntīn tahualh a'ntūn tū' stu'ncua.

Cacāpāxquī'tit mīntā'ca'tzaca'n

Mt. 5.38-48; 7.12

²⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' iccāhuanīyāni' hui'xina'n a'ntī quilākaxmatāuj: Cacāpāxquī'tit mīntā'ca'tzaca'n lā' nacāmaktāyayā'tit a'ntīn tū' cālaktzī'ncu'tunāni'. ²⁸ Casquī'ni'tit Dios que cacāsīcu'lanālīlh a'ntī cachīhuā cātālīchihuāna'nāni' lā' na'orarlīyā'tit por a'ntī cālākapalayāni'. ²⁹ Palh catīhuā nalacala'sāni' milacapītin, natamakxteka' nalacala'sāni' ā'milacapītin. Lā' palh catīhuā namāmakxtuyāni' mīntakēnū, ca'a'kataxtuni' nā mincamisa.

³⁰ Camaxquī' chuxatī a'ntī squī'ni'yāni' lā' palh catīhuā

namāmakxtuyāni' a'ntū mila', tū'tza' tisqui'ni'ya'. ³¹ Chuntza' natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chu a'cxtim hua'chi lacasqui'na' xla' natlahua'ni'yāni' hui'x.

³² 'Palh xmān cāpāxquī'yā'tit a'ntīn tapāxquī'yāni', ¿chu tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? Huan a'ntīn tū' tzey nā chuntza' talāpāxquī'. ³³ Lā' palh xmān cāmaktāyayā'tit a'ntīn tamaktāyayāni', ¿chu tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? A'cxtim talāmaktāya huan a'ntīn tū' tzey. ³⁴ Lā' palh xmān namāsācua'nī'yā'tit a'ntū tzēn natamāstā'chokopala, ¿chu tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? A'ntīn tū' tzey nā tamāsācua'nī'ixtā' tū' tzey como taca'tzī namāstā'pala. ³⁵ Hui'xina'n nacāpāxquī'yā'tit mintā'ca'tzaca'n lā' nacāmaktāyayā'tit lā' nacāmāsācua'nī'yā'tit lā' tū' catiputzalh a'ntū nacālīmāpalani'yāni'. Chuntza' naka'lhī'yā'tit ka'tla' mintatlajca'n nac a'kapūn lā' nala'yā'tit ixcamana' a'ntī xala' tālhmā'n lā' a'ntī lej ka'tla' como nā xla' cālakalhu'man huan tampi'lhīni'nī'n lā' huan a'ntīn tū' tzey. ³⁶ Cacālakalhu'mantit tachi'xcuui't como hua'chi minTāta'ca'n Dios nā cālakalhu'man.

Tū' ticāmālaclīpinīyā'tit ā'makapitzīn

Mt. 7.1-5

³⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' caticā'a'ksa'ntit ā'makapitzīn lā' Dios tū' nacāmālaclē'nīyāni'. Tū' timālaclē'nīni'nā'tit lā' Dios tū' caticāmālaclē'nīni' hui'xina'n. Nalāmāspūtūnu'ni'yā'tit lā' Dios nacāmāspūtūnu'ni'yāni'. ³⁸ Cacāmaxquī'tit ā'makapitzīn lā' nā Dios nacāmaxquī'yāni' hui'xina'n. Xla' lej nacāmaxquī'yāni' hua'chi a'ntī xa'nca pūlhāna'n lā' naxakā'li huan cuartillo lā' nachiqui lā' namātzuma hasta natakalhmaka'n lā' namojō na mimorralhca'n. A'cxtim hua'chi hui'xina'n namaxquī'yā'tit ā'chā'tin, chuntza' Dios nacāmaxquī'yāni'.

³⁹ Jesús cāhuanilh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

—¿Chu tzēn kalhatin lakatzī'n napū'lani' ixtā'lakatzī'n? ¿Chu tū' catikostajōlh nac lakatin lhu'cu'? ⁴⁰ Tintī' ā'kalhatin sca'txtunu' a'ntī más ca'tzī que ixmākalhtō'kē'ni' a'yuj tzē namālacastuca huan mākalhtō'kē'ni' a'xni'ca' natlahuakō' ixlīscatat.

⁴¹ '¿Chichū tzē nalaktzī'na' huan ti'na'j pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin palh tanūma' hua'chi kentin qui'hui' na milakastapun? ⁴² Palh tū' pū'la namaxtuya' huan qui'hui' na milakastapun, tūlah catima'xtuni' huan pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin. ¡A'kxokonu'na'! Pū'la camāxtu' huan xaka'tla' pa'lhma' de na milakastapun lā' chuntza' xa'nca nalaktzī'na' para namāxtuya' huan ti'na'j pa'lhma' a'ntū tanūma' na ixlakastapun mintā'tin.

Huan qui'hui' lakapascan por ixtō'ca't

Mt. 7.17-20; 12.34-35

⁴³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tintī' xatzey qui'hui' a'ntū namāstā' ixtō'ca't a'ntūn tū' tzey. Lā' nīn tintī' qui'hui' a'ntūn tū' tzey lā' namāstā' xatzey ixtō'ca't. ⁴⁴ Lā' kantin qui'hui' līlakapascan por ixtō'ca't. Tūla pu'xcān huan higo de huan lhtucū' qui'hui' lā' tūla pu'xcān uvas de huan xamayāc caxanilh. ⁴⁵ Huan tzeyā chī'xcu' tlahua a'ntūn tzey porque tzey ixtapāstacna'. Lā' huan tūn tū' tzeyā chī'xcu' tlahua a'ntūn tū' tzey como tū' tzey ixtapāstacna'. A'nchī pō'ktu pāstacna'na', chuntza' nachihuīna'na'.

Tāpātu' ixlītzucuni' huan chic

Mt. 7.24-27

⁴⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh quilāmāpācuhūyāuj: “Māpa'ksīni'”, ¿a'chī' tū' tlahua'yā'tit a'ntū quit iccālīmāpa'ksīyāni'? ⁴⁷ Huan a'ntī namin para que naquinkaxmata lā' natlahua a'ntū icmāpa'ksī, na'iccāhuanīyāni' a'nchī tasu'yu. ⁴⁸ Xla' lītasu'yu hua'chi kalhatin chī'xcu' a'ntī yāhualh ixchic. Pū'la ponknu'lh pūlhmā'n lā' xa'nca yāhualh ixtantūn. Lā' a'xni'ca' stacli huan pūxka, snū'n tahuī'lanī'lh huan chic. Lā' tū' xakā'līlh como xa'nca yāhuacanī't. ⁴⁹ Lā' a'ntīn quinkaxmata lā' tū' natlahua a'ntū icmāpa'ksī, ū'tza' tasu'yu hua'chi kalhatin chī'xcu' a'ntī yāhualh ixchic lā' tū' pūlhmā'n ponknu'lh. Lā' a'xni'ca' stacli huan pūxka lā' snū'n tahuī'lanī'lh huan chic, a'kā'lh lā' mū'xtulh lā' laclakō'lh.

7

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' kalhatin capitán xala' nac Roma

Mt. 8.5-13

¹ A'xni'ca' Jesús cāmāsu'ni'kō'lh huan tachi'xcuhūi't, a'lh nac Capernaum. ² Lā' a'ntza' ixuī' kalhatin capitán xala' nac Roma. Lā' ixka'lhī kalhatin ixtasācua' a'ntī lej ixpāxquī'. U'tza' ī'tza'ca'ni'lh hasta ixnīmā'tza'.

³ Lā' a'xni'ca' huan capitán kaxmatli līchihuīna'mā'ca Jesús, cāmacā'lh ā'makapitzīn papatzīnni' israelitas para natasqui'ni' que camilh lā' camātzeyīlh ixtasācua'. ⁴ Xlaca'n talaktapajtzūlh Jesús lā' tatzuculh tasqui'ni'. Lā' tahuānīlh:

—Lej līmakuan namaktāya'ya' huā'mā' capitán ⁵ como quincā'a'cnīni'ni'yāni' quina'n israelitas. Lā' māni' xla' mātlahuīni'lh quilītokpānca'n.

⁶ Tuncan Jesús cātā'a'lh.

Lā' a'xni'ca' pajtzutza' ixta'a'mā'nancha' de huan ixchic, huan capitán cāmacamilh ā'makapitzīn amigosnu' para natahuāni Jesús:

—Māpa'ksīni', tū' catamakchuyi'. Hui'x lej ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn lā' tū' minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. ⁷ U'tza' iclīpuhualh que chō'la tū' minī'ni' palh icquīputzanī'ta'ni'. Xmān namāpa'ksī'ya' lā' natzeyan quintasācua'. ⁸ Māni' quit nā quintamāpa'ksī huan xalaka'tla' lā' nā quit iccāmāpa'ksī huan quintropasna'. A'xni'ca' na'icuanī kalhatin tropa que ca'a'lh, xla' na'a'n. Lā' a'xni'ca' na'icuanī ā'kalhatin que camilh, xla' namin. Lā' a'xni'ca' na'icuanī quintasācua' que catlahualh catūhuā, xla' natlahua a'ntū icuanilh.

⁹ A'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuūn, lej lē'cnīlh lā' cālaktalaksipi'tli a'ntū ixtastālani'mā'na lā' cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Tū' iclakapasa nīn tintī' israelita a'ntī quinkalhlaka'ī' hua'chi huā'mā' chi'xcu'.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan lacscujnī'n tataspi'tli nac huan chic, talaktzī'lh ixtzeyani'ttza' huan tasācua'.

Jesús mālakahuanīchokolh ixcaman kalhatin lakapūt

¹¹ A'calīstān Jesús a'lh nac lakatin cā'lacchicni' ixtacuīni' Naīn lā' cātā'a'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' līlhūhua'. ¹² Lā' a'xni'ca' pajtzutza' ī'xta'a'mā'na de huan cā'lacchicni' lā' laktzī'lh que ixlīmimā'ca huan nīn para namā'cnūcan. Lā' ixtzī't huan o'kxa' a'ntī ixnīnī't lakapūt ixuanī't. Lā' xmān kalhatin ixuanī't ixcaman huan lakapūt. Līlhūhua' xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' ixtatā'a'mā'na. ¹³ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huan lakapūt, huan Māpa'ksīni' lakalhu'malh lā' huanilh:

—Tū' caca'lhua'.

¹⁴ Tuncan Jesús laktapajtzūlh lā' xa'malh huan caja. Lā' a'ntī ixtalē'mā'na tatāyalh. Lā' Jesús huanilh huan nīn:

—O'kxa', quit icuanīyāni': ¡Catā'kaqui'!

¹⁵ Tuncan tā'kxpāquī'lh lā' tahuī'lalh huan a'ntū ixnīnī't lā' tzuculh chihuīna'n. Lā' Jesús a'kataxtuni'lh ixtzī't. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', huan tachi'xcu'huī't tajicua'nkō'lh lā' tatzuculh ta'a'cnīni'ni' Dios lā' tahualh:

—Tasu'yulh kalhatin ka'tla a'cta'sana' na quilaclhni'ca'n.

Nā tahualh:

—Dios quincālakalhu'manāni'.

¹⁷ Lā' chu lakachu nac Judea lā' a'nīhā pajatzu, ixlīhuāk taca'tzīlh a'ntū tlhualh Jesús.

Ixlacscujnī'n Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 11.2-19

¹⁸ I'sca'txtunu'nī'n Juan tamāca'tzīnīlh a'ntū ixtlahuamā' Jesús. Lā' tuncan cāta'sani'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n ¹⁹ lā' cāmacā'lh para natakalhasqui'nī Jesús a ver palh stu'ncua' xla' huan Cristo a'ntī namin o palh naka'lhī ā'kalhatin. ²⁰ Huan kalhatu' ixlacscujnī'n Juan talakmilh Jesús lā' tahuanilh:

—Juan huan Mā'kpaxīni' quincātalakmacamini' lā' ū'tza' ca'tzīcu'tun palh stu'ncua' hui'x Cristo a'ntī namin o palh na'icka'lhīyāujcus ā'kalhatin.

²¹ Chū'tza' huā'mā' ka'tlā'tus Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n lā' cāmāxtuni'lh lhūhua' huan tlajana'nī'n. Nā lhūhua' lakatzī'nī'n cāmālacahuānīlh. ²² Chuntza' cākalhtīlh Jesús:

—Cataspī'ttit lā' nahuaniyā'tit Juan a'ntū laktzī'nī'ta'ntit lā' a'ntū kaxpatnī'ta'ntit. Nahuaniyā'tit a'nchī huan lakatzī'nī'n talacahuāna'n lā' nā huan lū'ntū'lanī'n talatlā'huan. Lā' nā huan a'ntū ixcāmasni'mā' ixquīnītca'n, xlaca'n tatzeyanli. Lā' huan a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'n chuhua'j takaxmata lā' nā cāmālakahuanīchokocanī't huan a'ntī ixtanīnī'ttza'. Lā' cāmāsu'ni'can a'nchī nacālīmāpūtaxtūcan a'ntī līpānīn talahuī'lāna'. ²³ Līpāxūj a'ntī takalhlaka'ī' que Dios quimacamīlh.

²⁴ A'xni'ca' ixta'a'nī't ixlacscujnī'n Juan, Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuui't ixpālacata Juan lā' cāhuanīlh:

—A'xni'ca' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' tī'ya't, ¿tichū ixlaktzī'ncu'tunā'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chí'xcu' a'ntī hua'chi kantin chí'tin a'ntū xakā'līlh huan ū'ni'. ²⁵ ¿A'chī' quīla'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chí'xcu' a'ntī lej tzēhuanī't lhakā'nanī't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que huan a'ntī pō'ktu lej tzēhuanī't talhakā'nanī't lā' pō'ktu tapaxialhna'n, xlaca'n tahuī'lāna' na ixchicca'n reyes. ²⁶ Pues ¿a'chī' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' tī'ya't? ¿Chu tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin a'cta'sana'? Stu'ncua', ixlaktzī'ncu'tunā'tit kalhatin a'cta'sana'. ²⁷ Lā' huā'mā' a'cta'sana' ixtacuīni' Juan. Lā' ixpālacata huā'mā' Juan tatzō'knī't chuntza' na ixtachihuīn Dios: Na'icmacā'n quī'a'cta'sana' a'ntī napū'lanī'yāni' para nacāxmāpī' mīntej.

²⁸ Lā' iccāhuanīyāni' que na ixlac'hni'ca'n tachi'xcuui't tintī' kalhatin a'cta'sana' más xaka'tla' que Juan huan Mā'kpāxīni'. Pero huan a'ntī līhua'ca' xamakstancu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, xla' más xaka'tla' que Juan.

²⁹ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīhuākca'n tachi'xcuui't lā' huan mātā'jīni'nī'n a'ntī Juan ixcāmā'kpaxīnī't, xlaca'n ixtalāhuani que lej tzey Dios por ixpālacata a'ntū ixcāhuanīnī't Juan. ³⁰ Pero huan fariseosnu' lā' huan mākalhō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tū' ixcāmā'kpaxīnī't Juan, xlaca'n talakmaka'lh a'ntū Dios ixcātlahuani'cu'tun. ³¹ Lā' huan Māpa'ksīni' hualh:

—¿Chichū na'iccālīmālacastucāuj huan tamā'na chí'xcuui'n? ¿Chichū tatasu'yu? ³² Tatasu'yu hua'chi camana' a'ntī takamāna'mā'na nac lītamāuj. Cātā'ta'sa ixtā'camana' lā' tahuani: “A'xni'ca' quina'n icmakata'sauj huan līskoli',

hui'xina'n tū' lakatītīt lā' tū' lu'cxtit. Lā' a'xni'ca' iclī'uj hua'chi līlakaputzani', hui'xina'n tū' lakatītīt lā' tū' calhua'ntit. ¿Tuchū lacasqui'nā'tit?" tahuau.

³³ 'Chuntza' līlayā'tit hui'xina'n como huanā'tit que Juan huan Mā'kpaxīni' kā'lhī tlajana' porque tū' hua' pāntzi lā' tū' ko'ta. ³⁴ A'calīstān quit icmilh lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' quit icuā'yālh lā' icua'lh xcān lā' chuxatū quimālacnūni'ca. Lā' hua'nā'tit que quit lej icuā'yan lā' lej icko'ta, que quit ixamigoca'n mātā'jīni'nī'n lā' a'ntīn tū' tzey. ³⁵ Pero huan a'ntīn takalhlaka'ī', xlaca'n tamāchekxī que Dios macamilh Juan lā' nā quit —hualh Jesús.

Jesús na ixchic Simón a'ntī fariseo

³⁶ Kalhatin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Lā' Jesús a'lh na ixchic lā' tahuī'lālh nac mesa. ³⁷ Lā' nac huanmā' cā'lacchicni' ixuī' kalhatin puscāt xala' nac tej. A'xni'ca' ca'tzīlh que Jesús ixa'nī't huā'yan na ixchic kalhatin fariseo, huan puscāt lē'lh lakatin frasco de aceite a'ntū lej xamu'ca. ³⁸ Ixcalhuamā' lā' a'xni'ca' tahuī'lālh pajtzu ixtojon Jesús lā' yujli ixlakaxta'jat na ixtojon. U'tza' liche'kē'lh ixtojon Jesús. Tuncan līmāscōhuīlh ixyaj lā' tantūmu'sulh lā' lītlahualh aceite a'ntū lej mu'ca.

³⁹ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huā'mā', huan fariseo a'ntī ixtā'huā'yamā' Jesús, puhualh: “Palh stu'ncua' cahuā huā'mā' chi'xcu' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't, ixca'tzīlh tichū xla' lā' tichūyā puscāt xa'malh. Ixca'tzīlh que ixlākalhī'ni'n huan puscāt”. ⁴⁰ Tuncan Jesús huanilh huan fariseo:

—Simón, icuanicu'tunāni' lakatin catūhuā.

Lā' huan fariseo kalhtīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', caquihua'ni'.

⁴¹ Lā' Jesús huanilh:

—Ixa'nān kalhatu' chi'xcuhuī'n. Ixtu'ca'n talaclē'ni'lh kalhatin māsācua'nīni'. Kalhatin laclē'ni'lh quinientos denarios (a'ntū tumīn xala' makān). Lā' ā'kalhatin laclē'ni'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴² Lā' como xlaca'n tūlah tamāpalālh, huan māsācua'nīni' cāmāspūnūni'lh ixtu'ca'n. Chuhua'j caquihua'ni' ¿tichū más napāxquī' de ixtu'ca'n?

⁴³ Lā' Simón kalhtīni'lh:

—Icpuhuan que huan chi'xcu' a'ntī más ixlaclē'nī't.

Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua'.

⁴⁴ Tuncan Jesús laktalakspi'tli huan puscāt lā' huanica Simón:

—¿Chā laktzī'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic lā' tū' quimaxquī'nī'ta' xcān para na'iclitantūchaka'n quintojon. Lā' huā'mā' puscāt quilīlacmu'nulh ixlakaxta'jat naquintojon lā' cālīmāscōhuanīnī't ixya'j. ⁴⁵ Hui'x tū' quimacamu'sunī'ta' pero xla' desde a'xni'ca' ictanūlh tū' jaxnī't de quintantūmu'su.

46 Hui'x tū' quilītlahua' aceite na qui'a'kxāk, pero xla' quilītantūtlahualh ixperfume. 47 U'tza' icuaniyāni' que huan lhūhua' tapāxquī'n māsuyū que Dios māsputūnu'ni'nī'ttza' ixtalaclē'i' a'yuj lhūhua'. Lā' a'ntīn tū' lej pāxquī'nin māsuyū que tū' lhūhua' ixtalaclē'i' cāmāspūtūnu'ni'lh.

48 Tuncan Jesús huanilh huan puscāt:

—Icmāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'.

49 Lā' huan a'ntī ixcākantāyacanī't tatzuculh talāhuani:

—¿Tichū huā'mā' chī'xcu' a'ntīn tzē cāmāspūtū huan talaclē'i'?

50 Lā' Jesús huanilh huan puscāt:

—Māpūtāxtūcanī'ta'tza' como kalhlaka'ī'nī'ta'. Capit con tapāxuhuān.

8

Huan puscan a'ntīn tamaktāyalh Jesús

1 A'calistān Jesús ixtētāxtumā' nac lhūhua' cā'lacchicni' lā' cā'ranchujnu'. Lā' ixmāsu'yutēlha lā' ixcālītā'chihuīna'ntēlha ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' huan kalhacāujtu' sca'txtunu'ni'n ixtatā'a'mā'na. 2 Nā ixtatā'a'mā'na ā'makapitzīn puscan a'ntī ixcāmāxtuni'canī't huan tlajana' lā' a'ntī ixcāmātzeyīcanī't de huan ixta'jatatca'n. Na ixlāclhni'ca'n ixa'mā' María a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Magdalena. U'tza' a'ntī cāmāxtuni'ca lakatojon tlajana'nī'n. 3 Nā ixtā'a'n kalhatin Juana, ixpuscāt Chuza a'ntī xapuxcu' ixtasācua' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'na Susana lā' lhūhua' ā'makapitzīn puscan a'ntī ixtalīmaktāyanī't con ixtumīnca'n.

Huan cha'nāna'

Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9

4 Līlhūhua' tataxtulh de lakatunu' cā'lacchicni' para natakaxmata Jesús. Lā' a'xni'ca' tatakēxtimīlh lhūhua' tachi'xcuui't, cāhuanilh a'ntū lītalacastuca. 5 Cāhuanilh:

—Kalhatin cha'nāna' taxtulh para nacha'n ixti'ni'. Līhuan ixa'jmaka'mā' ixti'ni' makapitzīn tayujli nac tej lā' cālacchi'ntaca lā' tasacua'lh huan spūnnu'. 6 Lā' ā'makapitzīn tayujli na ixkalhni' chihuix a'nlhā xmān macsti'na'j ti'ya't ixuī'. Lā' a'xni'ca' pu'nli huanmā' ti'ni' tīlh porque tū' kaksli xcān como tū' pūlhmā'n ixka'lhī huan ti'ya't. 7 A'makapitzīn huampala tayujpā na ixlāclhni' lhtucū'n lā' tūlah stacli como tamā'ktzī'lh huan lhtucū'n. 8 Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey ti'ya't lā' pu'nli. Lā' a'xni'ca' stacli, lej tō'ca'lh. A'xni'ca' ī'ca, lhūhua' taxtulh de xmān lakatin ti'ni' a'ntū ixa'jmaka'ncanī't hasta lakatin ti'ni' tō'ca'lh cien.

A'xni'ca' huankō'lh huā'mā' Jesús cāhuanilh lej palha':

—Pa'lh kaxpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

Cālīmāsu'ni'ca xmān a'ntū litalacastuca
Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12

⁹ Tuncan huan ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh tuchū huanicu'tun huā'mā' litalacastuc. ¹⁰ Lā' cāhuanilh:

—Dios cāmāscatīnī'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī't ixpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. A'makapitzīn iccālīchihuīna'n xmān a'ntū litalacastuca. Chuntza' a'yuj takaxmatli tū' tamāchekxīlh, lā' a'yuj talaktzī'n tasu'yu hua'chilh tū' talacahuāna'n.

A'ntū huanicu'tun huan talacastuc
Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20

¹¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Huā'mā' līmālacastuc huanicu'tun chuntza': Huan ti'ni', ū'tza' ixtachihuīn Dios; ¹² lā' huan tej ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't a'ntīn takaxmata huan tachihuīn. Namin huan ko'ti'ti' lā' nacāmāpātza'nkānī lā' tū' natakalhlaka'ī' lā' tūlah catitapūtaxtuh. ¹³ Huan ti'ya't nac cā'chihuixni' ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcuui't. Xlaca'n takaxmata lā' tapuhuan lej tzey, lā' talakatī pero tū' xa'nca takalhlaka'ī'. Lā' a'xni'ca' tū' cālaktzī'ncu'tuncan ixpālacata ixtachihuīn Dios, palaj natamakxteka.

¹⁴ 'Huan lhtucū'n, ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn huampala tachi'xcuui't. Takaxmata huan tachihuīn pero tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. Pō'ktu tapāstacmā'na ixlītōtca'n lā' i'xtumīnca'n lā' a'nchī natalakastāna'n. Chuntza' tūla tasca'ta xa'nca. U'tza' hua'chi huan ti'ni' a'ntū tamā'ktzi'lh huan lhtucū'n. Tūla staca.

¹⁵ 'Huan xatzey ti'ya't ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't a'ntī xa'nca takaxmatli huan tachihuīn. Takalhlaka'ī' lā' ta'a'kahuāna'ni' lā' tzeyā chi'xcuui'n natala. Nīn tintī' tze nacāmāmakxtekē ixtachihuīn Dios.

Huan pūmaksko
Mr. 4.21-25

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' māquilhtī huan pūmaksko para nahui'lī ix-tampīn huan chā'xta. Lā' nīn hui'līcan ixtampīn huan tama'. Namā'ca'can tālh mā'n para que a'ntīn tatanūmā'na natalaktzī'n. ¹⁷ Pues ixlīhuāk a'ntū iccāmāsu'ni'yāni' mē'cstuca'n, ā'calīstān maclacasqui'n nacāmāsu'ni'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁸ 'Chuntza' xa'nca cakaxpa'ttit porque a'ntī xa'nca kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, ū'tza' más namāchekxī; lā' a'ntīn tū' xa'nca kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, xla' namāpātza'nkānīcan a'ntū puhuan que māchekxīlh.

Huan xatzī't lā' ixtā'timīn Jesús
Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35

19 Tuncan tamilh ixtzī't lā' ixtā'timīn a'nlhā ixuī' Jesús lā' tūlah talaktapajtzūlh como līhūhua' tachi'xcu'huī't ixa'nan.

20 Lā' huanica Jesús:

—Tayāna' kēpun mintzī't lā' mintā'timīn.

Tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

21 Lā' xla' cāhuanilh:

—A'ntī kaxmata ixtachihuīn Dios lā' a'kahuāna'ni', ū'tza' quintzī't lā' quintā'timīn.

Jesús māca'cslīh huan ū'ni' nac mar

Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41

22 Milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús tā'tojōlh nac lakatin barco con ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāhuanilh:

—Cāhuī'tit tintacut xcān.

Lā' ta'a'lh.

23 Lā' līhuan ixtatacutmā'na, lhtatalh Jesús. Lā' palaj tzuculh lakatin palha' ū'ni' lā' ixlītatzumamā'tza' de xcān huan barco hasta que ixtā'cnūmā'tza'. 24 Lā' tuncan ta'a'lh tamālakahuāni Jesús lā' tahuanih:

—īMākalhtō'kē'ni'! jJicsua'mā'nauj!

Lā' tuncan Jesús tā'kaquī'lh lā' lacaquilhnīlh huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān, lā' taca'cslalh.

25 Lā' tuncan cāhuanilh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿Chī la'tit? ¿Chu tū' kalhlaka'ī'yā'tit?

Lā' xlaca'n tajicua'lh lā' talē'cnīlh lā' talākahasqui'nīlh:

—¿Tichū huā'mā' chi'xcu'? ¿Chichū tzē cālīmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xcān lā' nata'a'kahuāna'ni'?

Huan chi'xcu' xala' nac Gadara a'ntī lhūhua' tlajana'nī'n ixcāka'lhī

Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20

26 A'calīstān tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. U'tza' tintacut huan xcān lā' na ixlacapūn Galilea.

27 A'xni'ca' Jesús tacutli de huan barco, kalhatin chi'xcu' xala' a'ntza' laktapajtzūlh. Lej makān xla' ixka'lhī huan tlajana'. Tū' maktin lhakā'lh ixlū'xu' lā' tū' tahuī'lalh nac chic. Mejor tahuī'lalh nac cā'lhū'cu'.

28 Lā' a'xni'ca' huan chi'xcu' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh na ixlacapūn lā' ta'salh lā' hualh:

—¿A'chī' ta'na' hui'x a'nlhā icuī'? Hui'x Jesús i'xO'kxa' Dios lej ka'tla'. ¿Chu quit mimaca'tzi? Icsqui'ni'yāni' caquimakx-tekti.

29 Chuntza' huanilh como Jesús ixmāpa'ksīmā' huan tlajana' que nataxtu de xla'. Maklhūhua' huan tlajana' chi'palh. Lā' ixlīmacachī'can cadenas lā' nā ixlītantūchī'can cadenas lā' xla' ixcālacpu'la. Lā' huan tlajana' makatzā'lalh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. 30 Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Chichū hua'ni'ca'na'?

Lā' xla' kalhtīlh:

—Quihuanican Legión.

Chuntza' huanilh como Legión huanicu'tun lhūhua', lā' lhūhua' tlajana'nī'n ixtatanūni'nī't. ³¹ Lā' huā'mā'na tlajana'nī'n tasqui'ni'lh Jesús que tū' cacāmacā'lh nac pūpātīn. ³² Lā' como lhūhua' pa'xni' ixtahuā'yamā'na na ixlacapān kēstīn, huan tlajana'nī'n tasqui'nli que cacāmakxteka natatanū na ixchakānca'n huan pa'xni'n. Lā' Jesús cāmakxtekli. ³³ Lā' tuncan huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chi'xcu' lā' tatanūlh ixchakānca'n huan pa'xni'n. Lā' xlaca'n tatu'jnulh nac cā'pūtatonkopūn lā' tatonkopūlh lā' tatojōcha' nac xcān lā' tajicsua'kō'lh.

³⁴ Lā' a'xni'ca' huan maktaka'lhna'nī'n pa'xni' talaktzī'lh a'ntū ixpātle'kenī't, tajicua'lh lā' tatu'jnulh lā' tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' lā' pajtzu huā'mā' cā'lacchicni'. ³⁵ Lā' huan tachi'xcu'huī't tataxtulh de huan cā'lacchicni' para natalaktzī'n a'ntū ixpātle'kenī't.

Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā ixuī' Jesús, talaktzī'lh huan chixcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'nī'n. Ixcāmāxtuni'nī'ttza' huan tlajana'nī'n lā' huan chi'xcu' i'lhakā'nani'ttza' lā' tzē'k tō'lal pajtzu ixtojon Jesús. Lā' xlaca'n tajicua'lh. ³⁶ Lā' a'ntī ixtalaktzī'nī't tahuanilh a'nchī ixlītzeyanī't huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'nī'n. ³⁷ Lā' chuntza' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Gadara tatzuculh tasqui'ni' Jesús que nataxtu de a'ntza' como lej tajicua'lh.

Lā' chuntza' Jesús tojōlh nac barco lā' a'lh. ³⁸ Lā' huan chi'xcu' a'ntī ixtzeyanī'ttza' squi'ni'lh Jesús que camakxtekli natā'a'n, pero Jesús māpa'ksīlh que catachokolh lā' huanilh:

³⁹ —Cataspī'tti na minchic. Lā' nacāhua'ni'kō'ya' huā'mā'na laka'tla'n catūhuā a'ntū Dios tlahuani'nī'ta'ni' lā' a'nchī pātle'keni'nī'ta'ni'.

Huan chi'xcu' a'lh lā' tzuculh huan a'ntū ixtlahuani'nī't Jesús chuxalhā nac cā'lacchicni'.

Ixtzu'ma'jāt Jairo lā' huan puscāt a'ntī xa'malh ixlu'xu' Jesús Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43

⁴⁰ A'xni'ca' Jesús taspī'tli para tintacut huan xcān, huan tachi'xcu'huī't talaktzī'lh con tapāxuhuān como ixlīhuākca'n ixtaka'lhīmā'na. ⁴¹ Tuncan milh kalhatin chi'xcu', ixtacuīni' Jairo a'ntī xapuxcu' ixlītōkpānca'n israelitas. Xla' tatzokostani'lh Jesús. Lā' huanilh que ca'a'lh na ixchic ⁴² porque xmān kalhatin ixtzu'ma'jāt ixka'lhī hua'chi de cāujtu' cā'ta lā' ixnīmā'. A'xni'ca' ixa'mā' Jesús na ixchic Jairo, līlhūhua' ixtastālani'mā'na hasta que ixtalāpi'ta'tza'.

⁴³ Lā' na ixlachni'ca'n ixa'mā' kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'ca'n. Ixka'lhī'tza' lakacāujtu' cā'ta tūla ixcāsni' ixka'lhni'. Lā' i'sputni'kō'nī'ttza' ixtumīn para nacāmāpala doctor pero nīn

kalhatin mātzeyīlh. ⁴⁴ Xla' tapajtzūlh na ixkēn Jesús lā' xa'malh ixquilhtūn ixlu'xu'. Lā' chu tuncan huanmā' ka'tlā'tus cāsni'lh ixka'lhni'.

⁴⁵ Lā' Jesús kalhasqui'nīni'lh:

—¿Tichū quixa'manī't?

Lā' como ixlīhuākca'n tahualh que nīn tintī', Pedro lā' ā'makapitzīn tahuanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', de tantu līlhūhua' pi'ta'ca'na' lā' tampi'ta'ca'na' chu xalhā, lā' hui'x kalhasqui'nīni'na': “¿Tichū quixa'malh?”

⁴⁶ Pero Jesús cāhuanilh:

—Catihuā quixa'manī't como icu'cxca'tzī iclīmātzeyīni'nī't quilīmāpa'ksīn.

⁴⁷ A'xni'ca' huan puscāt ca'tzīlh que Jesús cuenta tlhualh que xa'maca, ī'xpipitēlha lakmilh lā' tatzokostalh na ixtojon Jesús. Huanilh na ixlacapūn ixlīhuākca'n tachi'xcuui't a'nchī līxa'malh Jesús lā' chuntza' chu tuncan ixtzeyanī't. ⁴⁸ Tuncan Jesús huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' hui'x como kalhlaka'ī'nī'ta'. Capit con tapāxuhuān.

⁴⁹ Ixchihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' chilh kalhatin xala' ixchic Jairo huan xapuxcu' ixlītokpānca'n israelitas. Lā' huanica Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. Tū'tza' camāmakchu'yi' huan Mākalhtō'kē'ni'.

⁵⁰ A'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā', huanilh:

—Tū' caji'cua'. Mintzu'ma'jāt natzeyan xmān cakalhlaka'ī'.

⁵¹ A'xni'ca' chā'lh huan nac chic, nīn tintī' makxteklī natā'tanū, xmān Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' ixtāta' lā' ixtzī't huan tzu'ma'jāt. ⁵² Ixlīhuākca'n ixtacalhuamā'na lā' ixtata'samā'na por ixpālacata huan tzu'ma'jāt. Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' cacalhua'ntit. Tū' nīnī't huan tzu'ma'jāt, xmān lh-tatamā'.

⁵³ Lā' xlaca'n talīlītzī'nli como ixtaca'tzī que ixnīnī'ttza'.

⁵⁴ Lā' tuncan Jesús macachi'palh huan tzu'ma'jāt lā' palha' huanilh:

—Tzu'ma'jāt, icuaniyāni' catā'kaqui'.

⁵⁵ Lā' taspi'tli ixlīca'tzīn lā' chu tuncan tā'kaquī'lh. Lā' Jesús māpa'ksīni'lh que camāhuī'ca. ⁵⁶ Lā' ixtāta' lā' ixtzī't lej talē'cnīlh lā' Jesús cāmāpa'ksīlh que nīn tintī' ixtahuanilh a'ntū ixpātle'kenī't.

9

Jesús cāmacā'lh huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n
Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13

¹ Jesús cātā'takēxtimīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n. Nā cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāzēyī huan ī'tza'ca'nī'n. ² Cāmacā'lh para natahuan a'nchī māpa'ksīni'n Dios. ³ Lā' cāhuanilh:

—Tū' tilīpinā'tit nīn tuntū' para mintejca'n, nīn mimpāla'cca'n nīn tumīn nīn mimpūtumīnca'n nīn pāntzi. Lā' tū' catilīpintit kalhtu' mincamisaca'n, xmān kalhtunu'. ⁴ Chu calhāhuāya chic a'nlhā nachipinā'tit a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ⁵ Lā' a'nlhā tū' cātamānūyāni' na ixchicca'n, cataxtutit de huanmā' cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catincxtit mintojonca'n para nayuja huan pokxni' ixlakxtampūn mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yuyā'tit que xla'ca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh.

⁶ Tuncan tataxtulh huan sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh lakachu nac cā'lacchicni'. Tatā'chihuīna'lh lā' tahuanih a'nchī nacālīmāpūtāxtūcan lā' tamāzēyīlh ī'tza'ca'nī'n chu calhāhuā.

A'nchī nīlh Juan huan Mā'kpaxini'

Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29

⁷ Lā' huan gobernador Herodes māca'tzīnīca ixlīhuāk a'ntū Jesús ixtlahuamā'. Lā' tū' ixca'tzī a'nchī puhuan como ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'na que Juan huan Mā'kpaxīni' ixlakahuanchokonī't de ixlaclhni'ca'n nīnī'n lā' ixtahuan que chō'la ū'tza' Jesús. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nampā que Jesús ū'tza' Elías a'ntū tasu'yulh. Lā' ā'makapitzīn huampala ixtalāhuanimā'na que kalhatin a'cta'sana' xala' makān lakahuanchokolh. ⁹ Lā' Herodes hualh:

—Māni' quit icmā'a'cchu'cunīni'lh Juan. ¿Tichū huā'mā' a'ntū ixpālacata ickaxmata lhūhua' catūhuā'?

Lā' Herodes ixlaktzī'ncu'tun Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil chi'xcuhuī'n

Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14

¹⁰ A'xni'ca' tataspi'tli huan apóstoles, tahuanih Jesús a'ntū tatlahuanī't. Lā' tuncan Jesús cālē'lh ixa'cstuca'n lā' tatā'a'lh nac lakatin lugar pajtzu huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Betsaida. ¹¹ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhuī't taca'tzīlh, tastālani'lh. Lā' Jesús cāhuanilh que catatahui'lh lā' tzu-culh cālītā'chihuīna'n ixpālacata huan ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' cāmāzēyīlh ī'tza'ca'nī'n.

¹² Lā' a'xni'ca' ixkōtanūmā'tza', talaktapajtzūlh Jesús huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n lā' tahuanih:

—Cacāmacapi huan tachi'xcuhuī't para nata'a'n natajaja lā' nataputza ixlīhua'tca'n nac huan cā'lacchicni' a'ntū pajtzu como huā'tzā' a'nlhā hui'lāna'uj tuntū' a'nan.

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Lā' xluca'n takalhtīlh:

—Xmān icka'lhīyāuj macquitzis pāntzi lā' tantu' squi'ti' palh tū' na'ica'nāuj na'ictamāhuayāuj chauj para ixlihuakca'n.

¹⁴ Ixa'nān hua'chi lakaquitzis mil chi'xcuui'n. Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Catatahui'lalh lītu'pu'xamacāujna'.

¹⁵ Lā' chuntza' tatlahualh lā' tatahui'lakō'lh. ¹⁶ Tuncan Jesús cātayah huan makquitzis pāntzi lā' huan tantu' squi'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' cāmālapitzini'lh lā' cāmaxquī'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n para que natamālapitzini' na ixlachi'ca'n tachi'xcuui't.

¹⁷ Ixlihuākca'n tahuā'yalh lā' taka'sli. Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tascali lhūhua' xalacpīzin. Lā' tatzumalh pācāujtu' chā'xta de huan a'ntū a'katāxtūlh.

Pedro mālacstū'ncli que Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29

¹⁸ Milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' ixa'cstu ixorarlīmā' Jesús. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n pajtzu tatahui'lalh. Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—Lā' huan tachi'xcuui't, ¿chichū tahuan quimpālacata?

¹⁹ Takalhtīlh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni'. Lā' ā'makapitzīn tahuan palh hui'x Elías. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuan que hui'x kalhatin a'cta'sana' xala' makān a'ntī lakahuanchokonī't.

²⁰ Lā' tuncan cākalhasqui'nīlh:

—Lā' hui'xina'n ¿chichū huanā'tit que quit?

Lā' Pedro kalhtīlh:

—Hui'x Cristo a'ntī Dios macamilh.

Jesús māca'tzīnīni'lh a'nchī nani

Mt. 16.20-28; Mr. 8.30—9.1

²¹ Lā' Jesús lej cāmāpa'ksīlh que tū' catitahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo. ²² Lā' cāhuanilh:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tasqui'nī lej naquimāpātīnican. Lā' nā tasqui'nī que naquin-talakmaka'n huan xanapuxcu'nu' israelitas lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' naquimāknīcan lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko.

²³ A'calistān cāhuanilh ixlihuākca'n:

—Palh catihuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' pāstaca xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhūān lakaliyān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquīstālani'lh. ²⁴ Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n

a'yuj natanī por quimpālacata, xluca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁵ Lā' palh kalhatin chī'xcu' ixtlajalh ixlīhuāk xala' huā'mā' quilhtamacuj, nīn tuntū' ixtapalh huā'mā' palh tū' ka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ²⁶ Palh catīhuā līmāxana'n quimpālacata lā' xpālacata quintachiuhīn, ū'tza' na'iclīmāxana'n a'xni'ca' na'icmin hua'chi Rey lā' na'icka'lhī ixlīmāpa'ksīn quinTāta' Dios lā' naquintatā'min huan ángeles a'ntū lej tzey. Lā' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Iccāhuaniyāni' a'ntū stu'ncua'. A'nan makapitzīn a'ntīn tahui'lāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xluca'n tū' catitanīlh a'xni'ca' tūna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' a'nchī namāpa'ksīni'nkō' ixlīhuāk.

Lej xkakalh Jesús

Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8

²⁸ Hua'chi ixlīlakatzeyan chi'chini' Jesús tō'ca'lh nac lakatin kēstīn para natlahua oración. Tatā'a'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan. ²⁹ Lā' lihuan Jesús ixtlahuamā' oración, xla' taxtāpalīlh lā' xtunc ixtasu'yu ixlacan. Lā' lej smu'yonko' lalh ixlū'xu' hasta xkakalh. ³⁰ Lā' tuncan tatasu'yulh kalhatu' chī'xcu'huī'n lā' ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. Xluca'n Moisés lā' Elías a'ntū makāntza' ixtanīnī't ³¹ lā' cālītamacxti'li'lh xkakana'. Lā' ixtatā'chihuīna'mā'na a'nchī Jesús napātīni'n lā' nanī nac Jerusalén. ³² Pedro lā' a'ntū cātā'a'lh a'yuj lej ixtalhtatacu'tun pero lakahuan ixtahui'lāna' lā' talaktzī'lh a'nchī xkakalh Jesús lā' huan kalhatu' chī'xcu'huī'n a'ntū ixtatā'yāna'.

³³ A'xni'ca' huā'mā'na chī'xcu'huī'n ixtamakxtekmā'na Jesús, Pedro huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¡xalītzey hui'lāna'uj ā'tzā! Na'ictlahuayāuj lakatu'tun mū'xta'ka'; lakatin mila', ā'lakatin ixla' Moisés lā' ā'lakatin ixla' Elías.

Chuntza' hualh Pedro como tū' ixca'tzī a'ntū ixuan. ³⁴ Lihuan ixchihuīna'mā', milh lakatin poklhnu' lā' cālīmacxti'li'ca. Tajicua'lh a'xni'ca' ta'u'cxca'tzīlh na ixchakān poklhnu'. ³⁵ Lā' tuncan takaxmatli lakatin tachihuīn nac huan poklhnu' lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

³⁶ A'xni'ca' huankō'lh huan tachihuīn, talaktzī'lh que ixa'cstu ixuī' Jesús. Ca'cs tatāyalh lā' tū' tualh nīn tuntū' a'ntū ixtalaktzī'nī't.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntū ixka'lhī huan tla-jana'

Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29

³⁷ Ixlīlakālī huampala, a'xni'ca' tataxtucha' de huan kēstīn, līlhūhua' tachi'xcu'huī't tapāxtokli Jesús. ³⁸ Lā' tuncan kalhatin chī'xcu' na ixlac'lhni'ca'n lej palha' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', icsqui'ni'yāni' lakatin talakalhu'mān. Capit laktzī'na' qui'o'kxa' porque xmān ixa'cstu icka'lhī.
 39 Lā' lakatin tlajana' chi'pa lā' makata'sa lā' palha' xpipi lā' kalhpupu. Lā' makaxtacnānī lā' lej jicslíhua' nataxtunī'.
 40 Iccāhuanilhtza' misca'txtunu'nī'n que ixtamāxtuni'lh huan tlajana' pero tūlah tamāxtuni'lh.

41 Jesús kalhtūh:

—¡Hui'xina'n tachi'xcuui't a'ntīn tū' xa'nca pāstacna'nā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'yā'tit! ¿Hasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāchekxī'yā'tit? Lā' ¿hasta lhānīn na'iccātāyani'yāni' hui'xina'n a'nchī huanī'ta'ntit? Calī'ta' huā'tzā' minka'hua'chu.

42 Lā' a'xni'ca' huan ka'hua'chu ixlaktapajtzūmā' Jesús, huan tlajana' māyujūlh nac ti'ya't lā' makaxtacnānīpā. Lā' Jesús lacaquilhñīlh huan tlajana'. Lā' mātzeyīlh huan ka'hua'chu lā' maxquī'pā ixtāta'. 43 Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh ixlīka'tla' Dios.

Jesús māca'tzīnīni'mpā ixpūnīn

Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32

Līhuan ixlīhuākca'n talē'cnīlh ixpālacata a'ntū Jesús tlauhualh, xla' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

44 —Xa'nca cakaxpa'ttit lā' tū' tipātza'nkāyā'tit; quit huan Chī'xcu' xala' Tālh mā'n lā' naquimacamāstā'can na ixmacan'ca'n tachi'xcuui't.

45 Lā' huan sca'txtunu'nī'n tū' tamāchekxīlh a'ntū cāhuanilh como xtunc ixtapāstacmā'na. Lā' tū' ixtakalhasqui'nīcu'tun a'ntū ixuanicu'tun como ixtajicua'n.

¿Tichū más xatasqui'nī?

Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37

46 Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacchihuīna'n ixpālacata tichū de xla'ca'n más tasqui'nī. 47 Lā' Jesús cuenta tlauhualh a'nchī ixtapāstacna'mā'na. Lā' tuncan macachi'palh kalhatin ka'hua'chu lā' yāhualh na ixpāxtun 48 lā' cāhuanilh:

—Chuxatī a'ntīn tatapa'ksī con quit lā' ū'tza' natalīpāxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chī huā'mā' ka'hua'chu, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh quintapāxquī'. Lā' chuxatī a'ntī quin-tapāxquī', nā tapāxquī' huan a'ntī quimacamilh lā' tū' xmān quit. Lā' a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzī na milaclhni'ca'n, ū'tza' a'ntī tasqui'nī na ixlacapūn Dios.

A'ntī quincāmaktāyayāni'

Mr. 9.38-40

49 Tuncan Juan huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj kalhatin a'ntī ixcāmāxtumā' huan tlajana'nī'n con milīmāpa'ksīn. Lā' icuaninī'tauj que tū'tza' catlahualh chuntza' como tū' quincātā'latlā'huanāni' quina'n.

⁵⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' tihua'nā'tit chuntza' porque a'ntīn tū' quintā'ca'tzaca'n, xla' quincāmaktāyayāni'.

Jesús cālacaquilhnīlh Jacobo lā' Juan

⁵¹ A'xni'ca' ixmimā' huan chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixa'lh nac a'kapūn, līhui'līlh na'a'n nac Jerusalén. ⁵² Cāmāpū'līlh ā'makapitzīn ī'sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh nac lakatin ti'na'j cā'lacchicni' para nataputza a'nīhā natalhtata. Huan cā'lacchicni' xala' nac Samaria, ⁵³ lā' huan xalanī'n a'ntza' tū' tamānūcu'tulh na ixchicca'n como ixtasu'yu ixa'mā' nac Jerusalén. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n Jacobo lā' Juan talaktzī'lh huā'mā', tahananilh:

—Māpa'ksīni', ¿chā lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut de nac a'kapūn para que natasputkō' xlaca'n hua'chi tlahua'lh huan a'cta'sana' Elías?

⁵⁵ Lā' tuncan Jesús cālaktalakspi'tli lā' cālacaquilhnīlh. Hualh:

—Hui'xina'n tū' ca'tzī'yā'tit que tū' tzey a'nchī pāstacna'nā'tit. ⁵⁶ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' quit tū' ictimilh para na'iccāmāspūtūkō' ixquilhtamacujca'n tachi'xcu'huī't. Icmilh para na'iccāmāputaxtū.

Lā' tuncan ta'a'lh nac ā'lacatin cā'lacchicni'.

A'ntī tastālani'cu'tulh Jesús

Mt. 8.19-22

⁵⁷ A'xni'ca' ixta'a'mā'na nac tej, kalhatin chi'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yāni' chu xalhā napina'.

⁵⁸ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Huan tanqui'huī' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n lā' huan spūnmu' taka'lhī ixmāsekca'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' quit tū' icka'lhī a'nīhā na'iclhata.

⁵⁹ Lā' Jesús huanilh ā'kalhatin:

—Caquistālani'.

Lā' xla' kalhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta que nanī quintāta'.

⁶⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' tzē natamā'cnū mintāta'. Hui'x capit lā' cacāmāsu'ni' huan tachi'xcu'huī't a'nchī nātalipūtaxtu.

⁶¹ Lā' tuncan huanilh ā'kalhatin:

—Māpa'ksīni', icstālani'cu'tunāni', pero pū'la ica'ncu'tun na quinchic para na'icuan ica'nā ā'tzā'.

⁶² Lā' Jesús huanilh:

—A'ntī natzucu laklkhāna'n lā' tuncan natalakspi'ta ixkēn, tūla xa'nca laklkhāna'n. Nā chuntza' tū' minī'ni' palh hui'x natā'scuja Dios como taspī'tcu'tuna' na minchic.

10

Jesús cāmacā'lh huan tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n

¹ Acalistān huan Māpa'ksīni' cālacsacli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n xtunc huampala lā' cāmacā'lh kalhatu'yūn. Ix-tapū'lani' nac cā'lacchicni' lā' chuxalhā ixa'mā'. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyani'. Lhūhua' a'nan a'ntīn tūna'j takahlaka'i' pero tū' a'nan lhūhua' a'ntī natamāsu'ni' xlaca'n. U'tza' hua'chi a'xni'ca' lej la cuxi' lā' tinti' tasācua'. Lā' Dios hua'chi ixtēcu' huan cuxi'. U'tza' nalikalhasqui'nīyā'tit Dios que cacāmacamilh chi'xcuhui'n para natamāsu'ni' a'ntīn tūna'j takahlaka'ī. ³ Capitit. Cuenta catlahua'tit. Iccāmacā'nāni' hua'chi xalakska'tā'n borregos na ixlaclhpu'nanca'n misini'n. ⁴ Tū' tilīpinā'tit nīn morral, nīn pūtumīn, nīn huarache. Lā' tū' titakoxiyā'tit nac tej a'xni'ca' natā'chihuīna'nā'tit a'ntī pātle'kemā'.

⁵ 'Lā' a'xni'ca' natanūyā'tit nac lakatin chic a'nlhā nat-achokoyā'tit, pū'la nacāhuaniyā'tit: “Dios cacāsicua'lanālīni' a'ntī hui'lā'na'ntit nac huā'mā' chic”. ⁶ Lā' palh a'nan a'ntīn takahlaka'i', Dios nasicua'lanālī; lā' palh tinti' a'ntīn takahlaka'ī', Dios tū' caticāsicua'lanālīlh. ⁷ Natachokoyā'tit nac lakatin chic lā' chu a'ntū nacātalakahui'liyāni', nahua'yā'tit lā' nako'tnu'nā'tit como a'ntī scuja ka'lhī nahuā'yan. Tū' tilactā'kchokoyā'tit pūtunu' cā'lacchicni'.

⁸ 'A'xni'ca' nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā nacātamānūyāni' nac chic, chu a'ntū nacātalakahui'līni'yāni nahua'yā'tit. ⁹ Nacāmātzeyiyā'tit a'ntī ta'ī'tza'ca'n a'ntza' lā' nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhui't: “Laktzī'mpā'na'ntit ixlīmāpa'ksīn Dios”. ¹⁰ Lā' palh nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' lā' tū' lacasqui'ncan natachokoyā'tit, napimpalayā'tit nac tej lā' nacāhuani'yā'tit: ¹¹ “Lā' huan pokxni' xala' ā'tzā' a'ntū quincātantūpasanī'ta'ni' na'ictincxyujuyāuj lā' ū'tza' huanicu'tun que hui'xina'n laclīpinā'tit. Lā' caca'tzī'tit huā'mā', que hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntittza' a'nchī Dios māpa'ksīni'n”.

¹² 'Iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalaccāxtlahuakō', más nacāmāpātīnī xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' que xalanī'n nac Sodoma.

A'ntīn tū' ta'a'kahuāna'n

Mt. 11.20-24

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—ixāntila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín! Lā' ixāntila'yā'tit xalanī'n nac Betsaida! Nalakaputza'yā'tit porque tū' kalhlaka'ī'tit. Lej tlahuacanī't lē'cnīn na milaclhpu'nanca'n. Lā' palh ixcātlahuacancha' cahuā

huā' tamā'na lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Tiro lā' nac Sidón, makāntza' ixtaxtāpalilh ixtapāstacna'ca'n. Lā' xluca'n ixtalhakā'lh tzi'tze'ke ixlu'xu'ca'n lā' ixcā'a'cpūmacaca lhca'ca'n lā' chuntza' ixtatasu'yulh que lej ixtalakaputza ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n.

¹⁴ 'A'xni'ca' Dios nalaccāxtlahuakō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamāpātīnyāni' que xalanī'n nac Tiro lā' nac Sidón. ¹⁵ Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ¿chā puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn como lej tzey hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn.

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—A'ntī cākaxmatni'yāni' hui'xina'n, xla' naquinkaxmata. Lā' a'ntī nacālakmaka'nāni' hui'xina'n, chuntza' naquilakmaka'n nā quit. Lā' a'ntī naquilakmaka'n quit chuntza' nalakmaka'n Dios como ū'tza' a'ntī quimacamilh.

Tataspi'tli huan tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhuī'n

¹⁷ Huan tu'tumpu'xamacāuj tataspi'tli con tapāxuhuān. Lā' tahuanilh:

—Māpa'ksīni', hasta huan tlajana'nī'n quincāta'a'cnīni'ni'n ixpālacata milīmāpa'ksīn.

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—U'huē. Quit iclaktzī'lh a'xni'ca' tlajaca Satanás. Tasu'yulh hua'chi lakatin makli'pni'. ¹⁹ Iccāmaktaka'lhāni' para que mintā'ca'tzaca'n tūlah caticātajani'. Lā' iccāmaxquī'nī'ta'ni'tza' līmāpa'ksīn para que natlajakō'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Satanás. ²⁰ Tū' calīpāxuhua'tit xmān porque huan tlajana'nī'n ta'a'cnīni'ni'yāni'. Calīpāxuhua'tit como hui'xina'n kalhlaka'ī'tit lā' Dios cālakapasāni' hua'chi ixcamana'.

Jesús lej pāxuhualh

Mt. 11.25-27; 13.16-17

²¹ Lā' tuncan Jesús ka'lhīlh tapāxuhuān por huan Espiritu Santo lā' Jesús kalhtō'ka'lh:

—Quintāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn lā' nac ti'ya't. Iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī como cāmāsu'ni'nī'ta' huan a'ntīn tasca'tcu'tun ū'tza' a'ntū ixcāmātzē'kni'nī'ta' huan a'ntī lej lakskalalhna'. U'tza' tla'hua' chu a'nchī mintapuhuān.

²² Lā' nā Jesús hualh:

—Quintāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlīhuāk a'ntū a'nan. Tintī' ca'tzī a'nchī huanī't ixO'kxa' Dios, xmān Dios xaTāta'. Lā' tintī' ca'tzī a'nchī huanī't quinTāta' Dios, xmān quit a'ntī ixO'kxa'. Nā nataca'tzī xluca'n a'ntū na'iccāmālacsu'yū.

²³ Lā' tuncan talakspi'tli lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n xmān xluca'n:

—Līpāxūj huan a'ntīn talaktzī'n a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit.
 24 Iccāhuaniyāni' que lhūhua' a'cta'sana'nī'n lā' reyes ixtalak-
 tzī'ncu'tun huā'mā' a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit, lā' tū' talak-
 tzī'lh. Lā' ixtakaxmatcu'tun a'ntū kaxpatā'tit, lā' tū' takax-
 matli.

Huan tzeyā chi'xcu' xala' nac Samaria

25 Lā' tuncan kalhatin xamākalhtō'kē'ni' ley tāyalh lā'
 tā'chihuina'lh Jesús para nalīlaktzī'n. Lā' kalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchū na'ictlahua para que na'icka'lhī
 quinquilhtamacuj para pō'ktu?

26 Lā' Jesús kalhtīlh:

—¿Tuchū tatzo'kni' na ixley Moisés? ¿Chichū
 lakapūtle'ke'ya'?

27 Huan xamākalhtō'kē'ni' ley kalhtīni'lh:

—“Capāxqui' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk
 mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk milīca'tzīn lā' con ixlīhuāk
 mifuerza lā' con ixlīhuāk mintapāstacna'. Lā' cacāpāxqui'
 ā'makapitzīn hua'chi pāxqui'ca'na' mē'cstu”.

28 Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Xa'nca kalhtīni'nī'ta'. Palh chuntza' natlahua'ya',
 naka'lhīya' minquilhtamacuj para pō'ktu.

29 Lā' huan xamākalhtō'kē'ni' ley māpūtaxtūcu'tulh
 ixlīkalhasqui'nīn lā' huanilh Jesús:

—¿Tichū ā'makapitzīn a'ntī xa'iccāpāxqui'lh?

30 Lā' tuncan Jesús kalhtīlh:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu'; ixtaxtunī't de nac Jerusalén lā'
 ixa'mā' nac Jericó. Lā' huan ka'lhāna'nī'n tachi'palh lā'
 tamakka'lhankō'lh hasta ixlū'xu' a'ntū ixlhakā'nī't. Tatusli
 lā' ta'a'lh. Tamakxteklī xa'a'ctzīncsni'. 31 Chuntza' pātīle'kelh
 que ixa'mā' nac huā'mā' tej kalhatin sacerdote. Lā' a'xni'ca'
 laktzī'lh huan chi'xcu', xmān xti'li'maka'lh. 32 Nā tētāxtulh
 kalhatin ixmaktaka'lhna' xaka'tla' litokpān. Lā' a'xni'ca' lak-
 tzi'lh huan chi'xcu', nā xti'li'maka'lh.

33 Lā' a'xni'ca' milh kalhatin xala' nac Samaria, xla' laktzī'lh
 lā' lakalhu'malh. 34 Lā' tuncan tapajtzūlh huan chi'xcu' lā'
 līcu'chū'lh aceite lā' līcu'chu'ni' a'nlhā ixmātakāhuī'canī't. Lā'
 hui'līni'lh vendaje. Lā' tuncan kēhui'līlh ixburro lā' pūlē'lh nac
 mesón lā' a'ntza' maktaka'lhli. 35 Lā' ixlīlakalī tuncūilh a'xni'ca'
 huan samaritano ixa'mā'tza', maxquī'lh tumīn huan ixtēcu'
 mesón lā' huanilh: “Camaktaka'lhti huā' ī'tza'ca'. Lā' palh
 tū' a'cchā'n huā' tumīn, na'icmaxquī'yāni' ixlaktapalh a'xni'ca'
 na'icchimpala”.

36 Lā' Jesús huanilh huan xamākalhtō'kē'ni' ley:

—Chuhua'j caquīhua'ni', ¿tichū de huā' tamā'na kalhatu'tun
 puhua'na' māsu'yulh a'nchī pāxquī'lh huan takāhuī'n?

37 Lā' huan xamākalhtō'kē'ni' ley hualh:

—A'ntī lakalhu'malh.
Lā' Jesús huanilh:
—Capit lā' catlahua' chu a'cxtim.

Jesús a'lh na ixchic Marta lā' María

³⁸ Jesús tēlh ixtej lā' chā'lh nac lakatin cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' kalhatin puscāt, a'ntī ixuanican Marta, mánūlh na ixchic. ³⁹ Marta ixka'lhī ixtā'tin a'ntī ixuanican María. Lā' xla' tahuil'lh na ixtojon Jesús para nakaxmatni' a'ntū xla' ixmāsu'yumā'. ⁴⁰ Lā' Marta tamakchuyil'lh como lej ixka'lhī ixlītlōt lā' laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', žtū' lītamakchu'yi' nīn tuntū' que quintā'tin quimāchokoni'kō' lītlōt? Cahua'ni' que caquimaktāyalh.

⁴¹ Lā' Jesús kalhtil'lh:

—Marta, hui'x māmākchuyīya' lā' lej lē'capina' milītlōt lā' ā'catūhuā. ⁴² Pero a'nan a'ntū más tasqui'nī. María lacsacnī't a'ntū más tzey lā' tintī' catimaklhtil'lh.

11

Jesús quincamāsu'ni'yāni' a'nchī nakalhtō'ka'yāuj
Mt. 6.9-15; 7.7-11

¹ Maktin huā Jesús ixkalhtō'ka'mā' nac lakatin lugar. Lā' a'xni'ca' kalhtō'ka'kō'lh, kalhatin ī'sca'txtunu' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāasca'tīuj a'nchī kalhtō'ka'can hua'chi cāmāasca'tīlh ī'sca'txtunu'nī'n Juan huan Mā'kpaxīni'.

² Lā' Jesús cāhuanilh:

—A'xni'ca' kalhtō'ka'yā'tit, chuntza' nahua'nā'tit:

QuinTāta'ca'n a'ntī hui'lachi nac a'kapūn, ca'a'cnīni'ni'ca'.

Camilh a'xni'ca' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya' huan tachi'xcuui't.

Catlahuaca mintapuhuān huā'tzā' nac ti'ya't chu a'cxtim hua'chi nac a'kapūn.

³ Caquilāmaxquī'uj quilihua'tca'n a'ntū na'icua'yāuj lakaliyān.

⁴ Lā' caquilāmāspūtūnu'ni'uj quintalaclē'i'ca'n como nā quina'n iccāmāspūtūnu'ni'yāuj a'ntī quincātalaclē'ni'yāni'.

Tū' camakxtekti naquincāpātle'keni'yāni' a'ntū naquincāmātlahuīyāni' talaclē'i'.

⁵ Nā Jesús cāhuanilh:

—Calīhui'līuj que kalhatin de hui'xina'n ka'lhīyā'tit kalhatin mi'amigoca'n. Lā' i'tāt tzi'sa napina' na ixchic lā' nahuani'ya': “Amigo, caquimāpāhua'xtuni' mactu'tun pāntzi ⁶ porque chuna'j quilakchilh kalhatin qui'amigo na quinchic lā' tū' icka'lhī a'ntū na'icmāhuī'”. ⁷ Lā' calīhui'līuj que xla' desde ixchakān chic nakalhtīyāni': “Tū' caquimāmakchuyi'. Lacchōyātza' huan mākalhcha lā'

quilihuākca'n iclhtatamā'naujtza'. Lā' tūla ictāquī' para na'icmaxquī'yāni' nīn tuntū'", nahuaniyāni' mi'amigo.

⁸ 'Iccāhuaniyāni' que a'yuj mi'amigo tū' catāquī'cu'tulh para namaxquī'yāni' catūhuā a'yuj lī'amigo hui'xina'n, pero natalhua para que tū' namājicluī'ya' ā'chulā' lā' namaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasquī'na'.

⁹ 'Chuntza' iccāhuaniyāni': Casqui'ni'tit Dios lā' xla' nacāmaxquī'yāni'. Lā' caputzatit a'ntū Dios cāmaxquī'cu'tunāni' lā' nakaksā'tit. Lā' calīmacasā'na'ntit huan mākalhcha lā' nacātamālaquī'ni'yāni'. ¹⁰ Chuntza' a'ntī nasqui'n, xla' namaklhtīni'n; lā' a'ntī naputza, xla' nakaksa; lā' a'ntī nalīmacasā'nan huan mākalhcha, namālaquī'ni'can.

¹¹ 'Ixlica'tzan kalhatin de hui'xina'n a'ntī xatāta', ¿chu namaxquī'ya' chihuix mincaman a'xni'ca' squi'ni'yāni' pāntzi? Lā' ¿chu namaxquī'ya' lakatin lūhua' palh squi'ni'yāni' squī'ti'? ¹² Lā' ¿chu namaxquī'ya' lakatin cūlūtl palh squi'ni'yāni' ka'lhuā't? ¹³ Hui'xina'n a'yuj tū' lacuan pero ca'tziyā'tit que tzē namaxquī'yā'tit lē'ksajna' xatzey mincamana'ca'n. Lā' ā'chulā' minTāta'ca'n a'ntī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxquī' Espíritu Santo a'ntī tasqui'ni'.

Ixtahuan que Jesús ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti'
Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27

¹⁴ Jesús ixmāxtuni'mā' de huan chi'xcu' huan tlajana'. U'tza' ixmakakō'ko'nī't. Lā' a'xni'ca' taxtulh huan tlajana', tzētza' ixchihuīna'n huan kō'ko'. Lā' huan tachi'xcuhui't talē'cnīlh huā'mā' ¹⁵ pero makapitzīn tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' cālīmāxtu huan tlajana'nī'n ixlīmāpa'ksīn Beelzebú a'ntī xapuxcu' huan tlajana'ni'n.

¹⁶ Lā' a'makapitzīn ixtalīlaktzī'ncu'tun Jesús lā' ixtasqui'ni' lakatin lē'cnīn xala' nac a'kapūn. ¹⁷ Lā' xla' ixca'tzī a'ntū xlaca'n ixtapuhuan lā' cāhuanilh:

—Palh huan pūchihuīna'nī'n tatapitzi lā' talāsta'la, tūla tamāpa'ksīni'n makān. Natalāmāspūtūkō'. Lā' palh tatapitzi lā' natalātucsā litā'timīn nā natalāmāspūtūkō'. ¹⁸ Chuntza' palh tatapitzi xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Satanás lā' litā'ca'tza tala, ¿chī nalīka'lhī ixlīmāpa'ksīn Satanás? Iccāhuaniyāni' huā'mā' como hui'xina'n quilāhuaniyāuj que quit iclīmāxtulh huan tlajana' por ixlīmāpa'ksīn Beelzebú. ¹⁹ Palh quit iccālīmāxtu huan tlajana'nī'n ixlīmāpa'ksīn Beelzebú, ¿tichū ixlīmāpa'ksīn taka'lhī xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con hui'xina'n lā' talīmāxtu tlajana'? Chuntza' māni' xlaca'n talīmāsu'yu que tū' stu'ncua' a'ntū quilālē'ksa'nāuj. ²⁰ Quit iccālīmāxtu tlajana'nī'n por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' huā'mā' ū'tza' huanicu'tun que Dios cāmāsu'ni'yāni' a'nchī tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ 'A'xni'ca' maktaka'lh mā' ixchic kalhatin chi'xcu' a'nti tli'hui'qui lā' a'nti ka'lhī līcā'n a'ntū nalīmaktāyacan, tuntū' catipātle'keni'lh catūhuā a'ntū ixla'. ²² Pero palh namin ā'kalhatin más xatli'hui'qui, ū'tza' natlaja lā' namaklhti ixlīcā'n a'ntū līpāhuan lā' namālacpitzi a'ntū namaklhti.

²³ 'A'ntin tū' tapa'ksīcu'tun con quit, ū'tza' quintā'ca'tza. Lā' a'ntin tū' quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

Taspi'tchoko huan tlajana'

Mt. 12.43-45

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'xni'ca' lakatin tlajana' nataxtu de huan chi'xcu', nalatā'kchoko a'nlhā cā'scōhua lā' naputza a'nlhā najaxa. Lā' a'xni'ca' tū' kaksa a'nlhā najaxa, napuhuan: "Na'ictaspi'tchoko a'nlhā ictaxtulh".

²⁵ 'Lā' a'xni'ca' nataspi'ta, nakaksa huan chi'xcu' hua'chi lakatin chic a'ntū scayancyā lā' xa'nca pa'lhnanca'nit. ²⁶ Lā' tuncan na'a'n nacātē ā'kalhatojon tlajana'nī'n más xaca'tzanca'tzīnī'n. Lā' ixlīhuākca'n natatanū natalatahui'la na ixchakān huan chi'xcu'. Lā' chuntza' ā'chulā' na'a'nīni' huan chi'xcu' que a'xni'ca' ixka'lhī xmān kalhatin tlajana'.

Xastu'ncua' tapāxuhuān

²⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixcāhuanimā' huā'mā', kalhatin puscāt na ixlachpu'nanca'n tachi'xcuhui't ta'salh lā' hualh:

—līpāxūj huan puscāt a'ntū mālacatuncuīnī'ta'ni' lā' a'nti mātziqū'ni'!

²⁸ Lā' Jesús hualh:

—j'ā'chulā' natalīpāxuhua a'ntin takaxmata lā' ta'a'cnīni'ni' a'ntū huan Dios lā' ta'a'kahuāna'ni'!

Huan tachi'xcuhui't tasqui'nli lakatin lē'cnīn

Mt. 12.38-42; Mr. 8.12

²⁹ Huan tachi'xcuhui't ā'chulā' talaktakēstokli Jesús lā' xla' tzuculh chihuīna'n lā' hualh:

—Hui'xina'n huā'tzā' tū' tzey. U'tza' līsqui'nā'tit lakatin lē'cnīn. Lā' xmān nacātamāsu'ni'yāni' lē'cnīn hua'chi a'ntū pātē'keni'lh Jonás. ³⁰ Lā' a'ntū pātē'keni'lh Jonás cāmāsu'ni'lh ixlīmāpa'ksīn Dios xalanī'n nac Nīnive. Lā' nā chuntza' a'ntū napātē'keni' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāsu'ni'yāni' ixlīmāpa'ksīn Dios. ³¹ Namin huan chi'chini' a'xni'ca' nacālaccāxtlahuakō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' a'xni'ca'tza' huan reina a'nti ixmāpa'ksīni'n nac Saba natāya lā' nacālē'ksa'nīni'nāni'. Nacālē'ksā'nīni'nāni' xla' porque xla' kaxmatli a'ntū hualh Salomón. Makat ixuanī't ixchic huan reina lā' milh kaxmata Salomón. Lā' quit ā'chulā' ictasqui'nī que Salomón lā' tū' quinkaxpa'tcu'tunā'tit.

³² 'Lā' nā a'xni'ca' nalaccāxtlahuakō'can, xlaca'n a'ntī ix-tahui'lāna' huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Níveve natatāya lā' nacātalē'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n a'ntī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalē'ksa'nīni'nāni' como xlaca'n taxtāpalilh ix-tapāstacna'ca'n a'xni'ca' milh Jonás lā' li'a'cta'sana'lh ixtachi-huīn Dios. Lā' hui'xina'n tū' xtāpalī'tit mintapāstacnaca'n a'xni'ca' quit ica'cta'sana'lh. Lā' quit ā'chulā' ictasqui'nī que Jonás.

Huan pūmaksko

Mt. 5.15; 6.22-23

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tintī' māquilhī' ixpūmaksko lā' namātze'ka o nahui'lī ixtampīn cajón. Namā'ca' cā'lakuān para que chuntza' a'ntī natatanū tzē natalaktzī'n. ³⁴ Palh tū' tampi'lhīni'nā'tit lā' palh laktzī'nā'tit a'ntūn tamaclacasqui'n ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chilh tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk xkakana' na mimacni'ca'n. Lā' palh xmān laktzī'nā'tit a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mē'cstuca'n, lej lactampi'lhni' lanī'ta'ntit. Lā' ū'tza' hua'chilh tū' tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk cā'pucsua' na mimacni'ca'n. ³⁵ Cuenta catlahua' que tū' natzucuya' pāstaca' a'ntūn tū' tzey, porque chuntza' tūlalh catitlahua' a'ntūn tzey. ³⁶ Palh hui'x pāstaca' a'ntūn tzey lā' palh tlahua'ya' a'ntūn tzey, ū'tza' nala hua'chi lakatin pūmaksko a'ntū xa'nca maksko mīntej.

Jesús cālacaquilhñilh huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley

Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47

³⁷ A'xni'ca' Jesús chihuīna'nkō'lh, kalhatin fariseo huanilh que catā'a'lh tā'huā'yan na ixchic. Lā' Jesús tanūlh lā' tahuī'lh huā'yan. ³⁸ Lā' huan fariseo lē'cnīlh como Jesús tū' makacha'ka'lh hua'chi xlaca'n ixtalīsmānī'nī't para natahuā'yan. ³⁹ Lā' huan Māpa'ksīni' huanilh:

—Hui'xina'n fariseosnu' hua'chi a'ntī namakche'kē' vaso lā' pulātu lā' tū' catipūche'kē'lh. Nā chuntza' hui'xina'n. Tasu'yu'yā'tit que tzeyā chī'xcuhui'n hui'xina'n pero tū' tzey mintapāstacna'ca'n porque tampi'lhīni'nā'tit lā' tlahua'cu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey. ⁴⁰ ¡Tū' māchekxīcu'tunā'tit hui'xina'n! ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que Dios cātlahuani' hui'xina'n para que na'a'cnīni'ni'yā'tit Dios? Lā' a'xni'ca' tū' tzey mintapāstacna'ca'n, tūlalh cati'a'cnīni'ni'tit. ⁴¹ Palh stu'ncua' a'cnīni'ni'cu'tunā'tit Dios, maclacasqui'n xatzey mintapāstacna'ca'n. Palh tzey mintapāstacna'ca'n, ixlīhuākca'n natalaktzī'n palh tzey hui'xina'n.

⁴² ¡Hui'xina'n fariseosnu' nalakaputzayā'tit! Hui'xina'n māstā'yā'tit para Dios macsti'na'j huan līhua'tna' hua'chi

a'lhmuēn lā' a'jonjolin lā' ā'tāpātin. Lā' chuntza' tasqui'nī. Pero tū'tza' tasu'yu palh pāxquī'yā'tit Dios lā' palh natlahua'yā'tit a'ntū lacuan. Lā' tasqui'nī namāstā'yā'tit huan lacmacastin lihua't. Lā' nā maclacasqui'n natlahua'yā'tit a'ntū xatzey lā' napāxquī'yā'tit Dios.

⁴³ 'iNalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu! Lacasqui'nā'tit mimpūtahuī'lhca'n a'ntū más xalactzey nac litokpān. Lā' lacasqui'nā'tit cacāta'a'cnīni'ni'ni' a'xni'ca' pimpā'na'ntit nac tej.

⁴⁴ 'iNalakaputzayā'tit hui'xina'n mākalhtō'kē'ni'nī'n de huan ley lā' fariseosnu' a'ntī a'kxokonu'nī'n! Hui'xina'n hua'chi taponkni' a'ntūn tū' tatasu'yu. Tachi'xcuui't tachi'nta lā' tū' taca'tzī. Chuntza' talaclē'n chu a'nchī tatzo'kni' na ixley Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmālaclīpinīyā'tit ā'makapitzīn xpālacata a'ntū cāmāsu'ni'yā'tit. Lā' xlaca'n tū' taca'tzī palh talaclē'n —hualh Jesús.

⁴⁵ Tuncan kalhtīlh kalhatin xamākalhtō'kē'ni' ley lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', a'xni'ca' hua'na' huā'mā' quilālacaquilhniyāuj.

⁴⁶ Lā' Jesús hualh:

—iNalakaputzayā'tit nā hui'xina'n huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley! Lej lhūhua' talanān mātlahuīni'nā'tit lā' tūlatza' tlōkentaxtūkō'can. U'tza' hua'chilh ixcāxtlahua'tit huan tacu'ca' a'ntū lej tzinca. Nīn tintī' tzē natāyani' lā' hui'xina'n tū' lacāxtlahuacu'tunā'tit para que tzē nacu'ca'can.

⁴⁷ 'iNalakaputzayā'tit hui'xina'n! Tū' tzey a'nchī tlahua'yā'tit. Xmān cā'a'cnīni'ni'cu'tunā'tit huan xanīni'ntza' a'cta'sana'nī'n. Minapapana'ca'n tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n. ⁴⁸ Lā' hui'xina'n tlahua'yā'tit ixa'cchicca'n huan a'cta'sana'nī'n a'ntī cāmāknīca. U'tza' litasu'yu que chu lakatin hui'lāna'ntit con minapapana'ca'n, lā' puhua'nā'tit que tzey a'nchī tatlahualh.

⁴⁹ 'U'tza' līchihuīna'lh Dios como lej ka'lhī tapāstacna'; hualh: “Na'iccāmacamini' a'cta'sana'nī'n. Lā' nacāmāknīcan ā'makapitzīn lā' nacāmāpātīnīcan ā'makapitzīn huampala”.

⁵⁰ Chuntza' huan tachi'xcuui't a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n cuenta xpālacata ixlīhuākca'n a'cta'sana'nī'n a'ntī cāmāknīcanī't desde a'xni'ca lalh quilhtamacuj.

⁵¹ Natzucucan nacākalhasqui'nīcan con Abel lā' ā'xmān nalī'a'kspucan huan Zacarías a'ntī maknīca na ixpu'nan huan litokpān lā' na ixlacapūn huan pūmacamāstā'n. U'tza' iccāhuaniyāni' que Dios nacākalhasqui'nīyāni' hui'xina'n ā'tzā' xpālacata huan a'cta'sana'nī'n a'ntī cāmāknīcanī't.

⁵² 'iNalakaputzayā'tit hui'xina'n, mākalhtō'kē'ni'nī'n ley! Ix-tachihuīn Dios hua'chilh tanūma' nac lakatin chic. Hui'xina'n ka'lhīyā'tit xallave huan chic, pero tū' tanūyā'tit. Lā' tū' cāmāxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

53 A'xni'ca' Jesús cāhuanilh huanmā', huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' fariseosnu' ta'a'kchā'ni'lh Jesús. Lā' lej tatzuculh takalhasqui'nī lhūhua' catūhuā. 54 Ixtamaktaka'lh mā'na a ver palh tzē ixtamakkaksli a'ntū ixtalilē'ksa'nīni'lh.

12

A'ntī tlahua lakatu' ixlacan

1 Līhuan ixtatakēstokmā'na lej lhūhua' tachi'xcuui't hasta ixtalālacchi'ntatza'. Lā' Jesús tzuculh cāhuani pū'la i'sca'txtunu'nī'n:

—Cuenta natlahuayā'tit huan fariseosnu' como xlaca'n tatlahua lakatu' ixlacanca'n. Lā' tū' titlahuayā'tit hua'chi xlaca'n. 2 Ixlīhuāk a'ntū tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, naca'tzīkō'can. 3 Lā' chuntza' a'ntū hui'xina'n huaninī'ta'ntit xmān kalhatin, ū'tza' nakaxmatcan chuxalhā. Lā' a'ntū tzē'k huanī'ta'ntit ixchakān chic, ū'tza' palha' nahuancan kēpūn.

A'ntī najicua'ni'can

Mt. 10.28-31

4 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Qui'amigos, iccāhuaniyāni' que tū' tijicua'ni'yā'tit a'ntīn tamaknīni'n lā' ā'calistān tūla tatlahua ā'chulā'. 5 Na'iccāhuaniyāni a'ntī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios a'ntī tzē nacāmāspūtūkō'yāni' lā' ā'calistān nacāmacā'nāni' nac pūpātīn. U'tza' calijicua'ni'tit Dios.

6 'Tū' lej tapala huan tantzictzi. Stā'can tanquitzis por xmān lakatu' tumīn. Lā' Dios tū' cāpātza'nkā nīn lakatin de xlaca'n. 7 Pues hasta miya'jca'n chā'tunu' de hui'xina'n cātapūtle'keni'ni' kanatunu'. Lā' ū'tza' tū' tilijicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalayā'tit que huan tantzictzi.

A'ntī natahuan que tatapa'ksī con Jesús

Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20

8 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Iccāhuaniyāni' que chuxatī a'ntī nahuan na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't: “Quit ictapa'ksī con Cristo”, lā' chuntza' nā quit na'icuan na ixlacapūnca'n ixángeles Dios: “Xla' tapa'ksī con quit”. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. 9 Lā' chuxatī naquinkalhtatzē'ka na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't, nā quit na'ickalhtatzē'ka na ixlacapūnca'n ixángeles Dios.

10 'Lā' a'ntī talīchihuīna'n contra huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n, nacāmāspūtūnu'ni'can. Pero a'ntīn tahuan que tū' tzey a'ntū tlahua huan Espīritu Santo, xlaca'n tūla caticāmāspūtūnu'ni'ca.

11 'A'xni'ca' nacātalē'nāni' na ixlacapūnca'n huan māpa'ksīni'nī'n lā' huan pūchihuīna'nī'n a'nlhā tlahuacan

justicia, tū' lej nacāpāta'layāni' a'nchī nakalhtīni'nā'tit.
 12 Huā'mā' ka'tlā'tus, a'xni'ca' nachihuīna'nā'tit, huan Espíritu Santo nacāmāsu'ni'yāni' a'nchī nakalhtīni'nā'tit —hualh Jesús.

Huan chi'xcu' rico

13 Kalhatin ixlacihni' tachi'xcu'huī't huanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimāpitzini'lh quiherenciaca'n.

14 Lā' Jesús kalhtīlh:

—¿Tichū quihui'līnī't quit hua'chi juez o mālacpitzini' ti'ya't?

15 Lā' nā hualh:

—Cuenta catlahua'tit. Lā' tū' titampi'lhīni'nā'tit porque huan lhūhua' tumīn lā' ā'catūhuā xala' nac huā'mā' quilhtamacuj tūlalh caticāmaxquī'ni' minquilhtamacujca'n.

16 Lā' tuncan Jesús cālīmālacastucli lā' cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu'; lej rico ixuanī't. Lā' lej ixmakalana'n na i'xti'ya't. 17 Lā' xla' tuncan puhualh ixpātunca'tzi: “¿Tuchū na'ictlahua? Tū' icka'lhī lhā na'icmāquī' lhūhua' quincuxi'.

18 Na'iccāactlahua xalacti'na'jna' quimpūcuxi' lā' na'ictlahua más xaka'tla' lā' a'ntza' na'icmāquī'kō' quincuxi' lā' ixlihuāk ā'makapitzīn a'ntu icmakalalh. 19 Lā' a'xni'ca' na'icpuhuan quē'cstu: Chuhua'j icka'lhī lhūhua' catūhuā para lhūhua' cā'ta. Chuhua'j na'icjaxa lā' na'icuā'yan lā' na'icko'tnūn lā' na'icpāxuhua”. 20 Lā' Dios huanilh: “Hui'x tū' xa'nca pāstacna'na'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa nanī'ya'. Lā' a'ntū māquī'nī'ta, ¿tichū natachokoni'?”

21 Chuntza' napātle'keni' kalhatin chi'xcu' a'ntī mākēstoka lhūhua' catūhuā para ixa'cstu. Lā' ixlihuāk a'ntū ka'lhī, nīn tuntū' ixtapalh na ixlacapūn Dios.

Dios cāmaktaka'lha ixcamana'

Mt. 6.25-34

22 A'calistān Jesús cāhuanilh i'sca'txtunu'nī'n:

—Iccāhuaniyāni'. Tū' ticāpāta'layāni' a'ntū nahua'yā'tit nīn a'ntū nalhakā'yā'tit. 23 Como Dios cāmaxquī'yāni' minquilhtamacujca'n lā' mimacni'ca'n a'ntū napūscujā'tit, ā'chulā' nacāmaxquī'yāni' milīhua'tca'n lā' milu'xu'ca'n. 24 Cuenta cacātlahua'tit huan cha'kni'. Xlaca'n nīn tuntū' tacha'n lā' nīn tamakalana'n. Lā' tū' taka'lhī ixpūcuxi'ca'n pero Dios cāmāhuī'. A'chulā' tapalayā'tit hui'xina'n que huan tamā'na spūnnu'. 25 Nīn tintī' de hui'xina'n tzē más makān nalatahui'la a'yuj cāpāta'layāni'. 26 Palh chuntza' tūla natlahuayā'tit, ¿a'chī' lē'capinā'tit ā'tāpātin catūhuā?

27 'Cuenta cacātlahua'tit huan xa'natna' a'nchī talīstaca. Tū' tascuja lā' tū' tātza'pa' ixlu'xu'ca'n. Lā' lej tzēhuanī't tastaca a'yuj tuntū' tatlahua. Lā' iccāhuaniyāni' que huan rey Salomón tūlalh cāmālacastucli ixlitzēhuanī't huan xa'nat. Lā' xla' lej rico ixuanī't. 28 A'nan chī'tin nac

cā'tacuxtu a'ntū tzēhuanī't pero lakalī tū'xama'n nacā'ī'can lā' nacālhucuyucan. Lā' como Dios cāmaktaka'lha lā' cāmakastaca huan chi'tin a'ntū palaj nascōhuan, ā'chulā' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n. Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'yā'tit huā'mā'? ²⁹ Chuntza' tū' tilē'capinā'tit ixpālacata a'ntū nalihua'yā'tit nīn a'ntū naliko'tnūnā'tit. ³⁰ Huan tachi'xcuhui't xala' huā'mā' quilhتامacuj xmān ū'tza' taputzatlā'huan. Lā' hui'xina'n ka'lhīyā'tit kalhatin minTāta'ca'n nac a'kapūn lā' xla' ca'tzī a'ntū maclacasqui'nā'tit. ³¹ Mejor pū'la caputzatit a'nchī nali'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios xala' tālhmā'n lā' nā namaklhtīni'nā'tit ā'makapitzīn a'ntū maclacasqui'nā'tit.

Milīrico nac a'kapūn

Mt. 6.19-21

³² Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quilakskā'tā'n, tū' cajicua'ntit. Tū' lhūhua' hui'xina'n pero minTāta'ca'n nac a'kapūn lacasqui'n que natapa'ksīyā'tit con xla'. ³³ Castā'tit a'ntū ka'lhī'yā'tit lā' cacāmaxquī'tit a'ntīn tamaclacasqui'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtumīnca'n a'ntūn tū' maktin catimasli lā' milīricujlani'ca'n nac a'kapūn a'nlhā tū' maktin catisputli. Lā' a'ntza' tū' catitanūlh ka'lhāna' lā' nīn huan tzapūla' tūlah catihua'lh. ³⁴ A'nlhā huī' milīricujlani'ca'n, a'ntza' huī' mintapāstacna'ca'n.

Maclacasqui'n cāxni'j natahui'layā'tit

³⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Cacāxtahui'la'tit con mimpūmakskoca'n xataquilhtani'tza'. ³⁶ Cala'tit hua'chi tasācua' a'ntīn taka'lhīmā'na ixpatronca'n a'ntī a'nī't a'nlhā tapūchahuamā'ca. Lā' a'xni'ca' nataspi'ta lā' nalīmacasā'nan huan mākalhcha, lacasqui'n camālaquī'ni'ca lacapalh. ³⁷ Līpāxūj huan tasācua'nī'n talakahuahui'lāna' a'xni'ca' nachin ixpatronca'n. Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni' que māni' ixpatronca'n namācāxkō' lā' nacāmāhuī'can. ³⁸ A'yuj cachilh i'tāt tzi'sa o tuncuīni', pero līpāxūj huan tasācua'nī'n palh talakahuahui'lāna' a'xni'ca' nachin ixpatronca'n.

³⁹ 'Caca'tzī'tit huā'mā' que palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh tuyā hora nachin huan ka'lhāna', ixlakahuantō'lal lā' tū' ixti-makxtekli natanū huan ka'lhāna'. ⁴⁰ Nā hui'xina'n caskalalhtō'la'tit como namin huan Chī'xcu' xala' Tālhmā'n a'xni'ca' tū' pāstacā'tit.

Huan xatzey tasācua' lā' huan tūn tū' xatzey tasācua'

Mt. 24.45-51

⁴¹ Lā' tuncan Pedro kalhasqui'nīlh:

—¿Chā quilālīmālacastucui xmān para quina'n o para līhuāk?

⁴² Lā' Jesús hualh:

—¿Chī huanī't huan xatzey tasācua' a'ntī xa'nca māchekxī? Xla' ū'tza' a'ntī huan patrōn nalīmāmacū' huan chic para

nacāmāhuī' ixtā'tasācua'nī'n a'xni'ca' maclacasqui'n. ⁴³ Līpāxūj huan tasācua' palh tlōkentaxtūmā' ixlītlōt a'xni'ca' nataspi'ta ixpatrón. ⁴⁴ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Huan patrón nalīmāmacū' huā'mā' tasācua' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī. ⁴⁵ Lā' palh tū' tzey huā'mā' tasācua', xla' napuhuan que natakoxī huan ixpatrón. Lā' chuntza' natzucu cālectucsa ā'makapitzīn tasācua'nī'n lā' huan maksqui'tīnī'n lā' natzucu huā'yan lā' nako'ta lā' naka'chī. ⁴⁶ Lā' chu līmaktin nataspi'ta huan patrón. Lā' namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' huan tū' tzeyā tasācua' tū' ca'tzī lā' tū' ka'lhīmā'. Lā' huan patrón lej palha' nacastigarlī huan tasācua' lā' namāpātīnī hua'chi natapātīnī'n xlaca'n a'ntī līhua tahuan palh takalhlaka'ī'.

⁴⁷ 'Huan tasācua' a'ntī ca'tzī a'ntū lacasqui'n ixpatrón lā' tū' tlōkentaxtū lā' tū' a'cnīni'ni', xla' lej maklhūhua' natucscan. ⁴⁸ Lā' huan a'ntīn tū' ca'tzī a'ntū lacasqui'n ixpatrón lā' chuntza' natlahua a'ntū maclacasqui'n castigo, xla' tū' lhūhua' catihui'līni'ca. A'ntī līmāmacū'can lhūhua', xla' tzē nasqui'ni'can lhūhua'. Lā' a'ntī līmāmacū'can más lhūhua', xla' tzē nasqui'ni'can más lhūhua'.

Jesús cāmālapitzi huan tachi'xcuhuī't

Mt. 10.34-36

⁴⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Por quimpālacata tū' chu lakatin natala. Makapitzīn lej nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn. Lā' ā'makapitzīn lej natalak-maka'n quintachihuīn. Makapitzīn stu'tu'lu' natahuan que stu'ncua' quintachihuīn lā' ā'makapitzīn stu'tu'lu' natahuan que tū' stu'ncua'. Chuntza' calalh chuhua'j. ⁵⁰ A'nan a'ntū na'icpātī. ¿Chī na'iclitāyani' hasta a'xni'ca' na'ictlōkentaxtū? ⁵¹ ¿Chu puhua'nā'tit icmilh para que chu lakatin natala tachi'xcuhuī't? Iccāhuaniyāni' que tū'. Na'iccāmā'kapitziyāni'. ⁵² Lā' chuhua'j hasta kalhaquitzis xala' lakatin chic natalacpitzī. Kalhatu'tun natala contra kalhatu', lā' kalhatu' contra kalhatu'tun. ⁵³ Huan xatāta' nala contra ixcaman lā' huan o'kxa' contra ixtāta'. Lā' xatzī't nala contra ixtzu'ma'jāt lā' huan tzu'ma'jāt nala contra ixtzī't. Lā' huan puscāt nala contra ixpuscāt ixo'kxa' lā' huan puscāt nala contra ixtzī't ixkōlu'.

Tū' ixmāchekxīcan huan lē'cnīn

Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13

⁵⁴ Nā Jesús cāhuanilh huan tachi'xcuhuī't:

—A'xni'ca' huī'xina'n laktzī'nā'tit tā'kaquī'mā'cha' poklhnu' a'nīhā tā'cnū huan chi'chini', tuncan nahua'nā'tit namin xcān. Lā' chuntza' pātī'ke. ⁵⁵ Lā' a'xni'ca' minācha' huan ū'ni' xala' nac sur, huancan naxu'nu. Lā' chuntza' pātī'ke. ⁵⁶ ¡Hui'xina'n tlaha'yā'tit lakatu' milacanca'n! Tzē nahuanā'tit palh namin xcān o tū' namin, xmān por que laktzī'nā'tit huan a'kapūn. Lā'

¿a'chī' tū' cuenta tlahua'yā'tit a'ntū pātle'kemā' nac huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' laktzī'nā'tit huan lē'cnīn?

Calī'hui'li' natā'latahui'la'ya' xa'nca mintā'ca'tza

Mt. 5.25-26

⁵⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¿A'chī' tūla puhuanā'tit palh catūhuā tzey o tū' tzey?
⁵⁸ Palh catūhuā mālacapū'yāni', calī'hui'li' natā'lacāxla'ya' lihuan tūna'j pinā'tit nac pūchihuīn. Chuntza' tū' catilē'ni' na ixlacapūn juez. Lā' huan juez tū' catimacamāstā'ni' con huan policia lā' huan policia tū' catimānūni' nac pūlāchī'n. ⁵⁹ Palh chuntza' ixpātle'keni'ni', icuaniyāni que tū' catitaxtu hasta que tū' namāpalakō'ya' ixlihuāk.

13

Maclacasqui'n nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n

¹ Lā' huā'mā' chī'chini' tamilh chī'xcuui'n. Lā' ixtahuanimā'na Jesús a'nchī Pilato cāmāmaknīnīni'nī't makapitzīn chī'xcuui'n xalanī'n nac Galilea a'xni'ca' xlaca'n ixtamaxquī'mā'na Dios huan lē'ksajna'. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Chu puhua'nā'tit que huan tamā'na chī'xcuui'n cāpātle'keni'nī't chuntza' porque más ixtalaclē'n que ā'makapitzīn xalanī'n nac Galilea? ³ Iccāhuaniyāni' que tū'. Lā' palh hui'xina'n tū' nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, nā milihuākca'n nanikō'yā'tit. ⁴ Lā' huan kalhacāujtzeyan a'ntūn tanilh a'xni'ca' huan torre de Siloé tapancli lā' cā'a'klhta'lalh, ¿chu puhua'nā'tit que más ixtalaclē'n que ā'makapitzīn xalanī'n nac Jerusalén? ⁵ Iccāhuaniyāni' que tū'. Lā' palh hui'xina'n tū' nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, nā nanī'yā'tit.

Huan xaqui'hui' higo a'ntū tū' ixka'lhī ixtō'ca't

⁶ Lā' tuncan Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' a'ntū litalacastuca lā' cāhuanilh:

—Kalhatin chī'xcu' ixcha'nī't a'katin xaqui'hui' higo na ixti'ya't. Lā' a'lh laktzī'n palh ixtō'ca'mā'. Lā' tū' makkak-sli ixtō'ca't. ⁷ Lā' tuncan huanilh ixtasācua': "Lakatu'tun cā'tatza' icmakputza ixtō'ca't huā'mā' qui'hui' lā' nīn tuntū' icmakkaksa. Catanca' porque xmān yā. Chu tlakaj iccha'nli". ⁸ Lā' a'ntū ixmaktaka'lha huan ti'ya't kalhtilh: "Camakxtekti xmān huā'mā' cā'ta. Na'iclacxla'ja huan ti'ya't lā' na'icmaka'ni' abono. ⁹ Lāsā' chuhua'j natō'ca'. Lā' palh tū' tō'ca' a'xni'ca' natancā'ya'".

Jesús mātzeyilh kalhatin puscāt a'clhchā'puncsua' huan chī'chini' a'ntū pūjaxcan

¹⁰ Lakatin chī'chini' a'ntū ixpūjaxcan, Jesús ixcāmāsu'ni'mā' nac lītōkpān. ¹¹ Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin puscāt a'ntū ixī'tza'ca'n

lakacāujtzeyan cā'ta. Ixchi'panī't lakatin tlajana' lā' ix-maka'ī'tza'ca'n lā' ixtaquilhpūstucnī't lā' tūla ixtā'cstu'nca nīn macsti'na'j.

¹² Lā' Jesús, a'xni'ca' laktzī'lh huan puscāt, ta'sani'lh lā' huanilh:

—Puscāt, tzeyanī'ta'tza'. Tū'tza' ka'lhī'ya' ta'jatat.

¹³ Lā' tuncan Jesús mā'ca'ni'lh ixmacan lā' chu tuncan huan puscāt tā'cstu'ncli lā' tzuculh mēcā'tanī Dios. ¹⁴ Como Jesús mātzeyīlh huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan, huan xapuxcu' de huan litokpān a'kchā'lh lā' cāhuanilh huan tachi'xcuhuī't:

—A'nan xmān lakachāxan chi'chini' para nascujā'tit. Huan tamā'na chi'chini' cata'ntit tacu'chu'yā'tit lā' tū' a'xni'ca' jaxkō'can.

¹⁵ Lā' tuncan Jesús kalhtīlh:

—¡Tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! ¿Chu tū' naxcutā'tit mi-huācaxca'n o mimburoca'n huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' namāko'tūyā'tit? ¹⁶ Lā' huā'mā' puscāt, ī'xū'yātā'nat Abraham, lā' hua'chīlh līchī'hui'līlh huan Satanás huā'mā' ta'jatat. Lā' chuhua'j lakacāujtzeyan cā'tatza'. ¿Chu tū' līmakuan ixmaklhtīca ixta'jatat huā'mā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

¹⁷ A'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', cāmāmāxanī'lh ixlīhuākca'n ixtā'ca'tzanī'n. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't ixtalīpāxuhua huan lē'cnīn a'ntūn tlahualh Jesús.

Xati'ni' mostaza

Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32

¹⁸ Lā' tuncan Jesús hualh:

—¿Chī huanī't ixlīmāpa'ksīn Dios? Lā' ¿chī na'iclīmālacastuca a'nchī natalhūhua'n xla'ca'n a'ntī Dios cāmāpa'ksī? ¹⁹ Natalhūhua'n chuntza' hua'chi' staca lakatin ti'ni' de mostaza a'ntū cha'nli kalhatin chi'xcu' nac ti'ya't. Lacti'na'j huanmā' ti'ni' lā' a'xni'ca' nastackō', nala hua'chi' a'katin qui'hui'. A'xni'ca' ka'tla'tza' lā' a'ntza' huan spūnnu' natatlahua ixmāsekca'n.

Huan levadura

Mt. 13.33

²⁰ Nā Jesús cāhuanilh:

—¿Chī na'iclīmālacastuca a'nchī nalaklhtāya ixlīmāpa'ksīn Dios? ²¹ U'tza' hua'chi' lakatin levadura a'ntū kalhatin puscāt nalītlō maktu'tun xatapūlhcan harina lā' namakxteka hasta nalaklhtāyakō' huan ixtasquit.

Huan xapītzina'j mākalhcha

Mt. 7.13-14, 21-23

²² Jesús tēpā ixtej para nac Jerusalén. Lā' ixtētaxtu cā'lacchicni' ti'na'j lā' laka'tla' lā' ixmāsu'yu. ²³ Lā' kalhatin kalhasqui'nīlh:

—¿Chā xmān makapitzīn natapūtaxtu?

Lā' Jesús kalhtīl:

24 —Calīhui'li'tit natanū'yā'tit nac xapītzina'j mākālhcha para nac a'kapūn, porque iccāhuaniyāni' que lhūhua' nataputza a'nchī natalītanūcu'tun. Lā' tūlah catitatanūh. ²⁵ A'xni'ca' huan xamāpa'ksīni' chic namālacchō mākālhcha, hui'xina'n a'ntī yā'na'ntit kēpūn nalīmacasā'na'nā'tit huan mākālhcha. Lā' nahua'nā'tit: “Caquilāmālaquīni'uj”. Lā' xla' nacākalhtīyāni': “Tū' icca'tzī lhachū xalanī'n hui'xina'n”. ²⁶ Lā' hui'xina'n naquilhtzucuyā'tit nahua'nā'tit: “Iccātā'huā'yanī'ta'ni' lā' hui'x māsu'yu' na qui'ā'lacchicni'ca'n”. ²⁷ Lā' xla' nacākalhtīyāni': “Iccāhuanini'tza' que tū' icca'tzī lhachū xalanī'n hui'xina'n. Caquilātapānūni'uj milīhuākca'n. Hui'xina'n lej tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey”. ²⁸ Lā' chuntza' hui'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' lā' nalāmāxcani'yā'tit mintatzanca'n a'xni'ca' nalak-tzī'nā'tit que Abraham lā' Isaac lā' Jacob lā' ixlīhuākca'n huan a'cta'sana'nī'n tahui'lāna'ncha' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n lā' hui'xina'n tū' caticātamakxtekni' natanū'yā'tit.

²⁹ 'Nataminācha' tachi'xcuui't xalanī'n chuxalhā lā' natahuā'yan a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ³⁰ A'xni'ca'tza' lej nacā'a'cnīni'ni'can xlaca'n a'ntīn tū' tatasqui'nī chuhua'j; lā' tū' caticā'a'cnīni'ni'ca xlaca'n a'ntī lej tatasqui'nī chuhua'j —hualh Jesús.

Jesús līlakaputzalh xpālacata Jerusalén

Mt. 23.37-39

³¹ Chu ū'tza' huā'mā' chi'chini' ā'makapitzīn fariseosnu' talakchilh Jesús lā' tahananilh:

—Cataxtu de huā'tzā' porque Herodes maknīcu'tunāni'.

³² Lā' Jesús cākalhtīl:

—Calakpintit huanmā' chi'xcu' a'ntī lej skalalh para nahua a'ntū xla' lacasqui'n lā' nahuani'yā'tit: “Chuhua'j lā' lakalī na'iccāmāxtukō' huan tlajana'ni'n. Nā na'iccāmātzeyī i'tza'ca'ni'n. Lā' tū'xama'n na'ictlahuakō'”. ³³ Lā' maclacasqui'n na'ica'n na quinte'j chuhua'j lā' lakalī tū'xama'n porque tū' līmakuan chuxalhā nanī kalhatin a'cta'sana', xmān a'nlhā huanican nac Jerusalén.

³⁴ 'jXānti layā'tit xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmāknīyā'tit a'cta'sana'ni'n lā' cāmūta'layā'tit huan lacscujni'n a'ntī Dios cāmacā'n. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunāni' hua'chī huan ko'lhnu' cāmākēstoka ixcamana', pero tū' lacasqui'ntit. ³⁵ Cuenta catlahua'tit hui'xina'n como Dios makxteklitza' mi'ā'lacchicni'ca'n. Lā' iccāhuaniyāni' que tū'tza' quintilālaktzī'uj hasta huan chi'chini' a'xni'ca' nahuancan: “Sicua'lanālanī't a'ntī min con ixlīmāpa'ksīn Dios”.

14

Jesús mātzeyīlh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī cu'nu'

¹ Lā' milh lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' a'xni'ca' Jesús quīmakuā'yalh na ixchic kalhatin xapuxcu' fariseosnu'. Lā' ā'makapitzīn fariseosnu' ixtamaktaka'lh mā'na. ² Nā ixuī' kalhatin chi'xcu' na ixlacapūn lā' ixka'lhī cu'nu'. ³ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' huan fariseosnu':

—Lā' huan ixley Moisés ¿chā makxteka namātzeyīcan kalhatin ī'tza'ca' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan o tū' makxteka?

⁴ Lā' xlaca'n ca'cs tatāyalyh. Lā' tuncan Jesús makachi'palh huan ī'tza'ca' lā' mātzeyīlh lā' huanilh que ca'a'lh. ⁵ Lā' cāhuanilh huan fariseosnu':

—Palh mimburroca'n o mihuācaxca'n namakōsa nac pūlh mā'n xcān ¿chu tū' namācutuyā'tit tuncan a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

⁶ Lā' tūlah takalhtīni'lh nīn tuntū'.

Huan a'ntī cākantāyacanī't a'nlhā tapūchahuamā'ca

⁷ A'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan a'ntī cākantāyacanī't lā' a'nchī ixtaputzamā'na huan pūtahuī'lhni' a'ntū más xalactzey, cāmaxquī'lh huā'mā' tapāstacna':

⁸ —A'xni'ca' nakantāyaca'na' a'nlhā tapūchahuacan, tū' titahuī'la'ya' calacan. Chō'la tzē nachin ā'kalhatin a'ntī más tasqui'nī que hui'x. ⁹ Lā' a'ntīn kantāyani' nalaka'nāni' nahuaniyāni': “Cama'xqui' mimpūtōlh huā'mā' kalhatin a'ntī ā'calīstān chilh”. Lā' chuntza' māxana'jtza' napina' natahuī'la'ya' kēpān. ¹⁰ Pero a'xni'ca' nakantāyaca'na', natahuī'la'ya' nac kēpān. Lā' a'xni'ca' namin a'ntī kantāyani'ta'ni' nahuaniyāni': “Cata't, catahuī'la' nac mesa”. Chuntza' na'a'cnīni'ni'ca'na' na ixlacapūnca'n ā'makapitzīn a'nlhā tapūchahuacan. ¹¹ A'ntī xa'cstu ka'tla' lacu'tun, ū'tza' namāmāxani'can. Lā' a'ntī tū' xa'cstu putza ixlīka'tla', ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

¹² Nā Jesús huanilh huan chi'xcu' a'ntī ixkantāyani't:

—A'xni'ca' natlahua'ya' mincā'tani' o mintahua', tū' cacākantāya' xmān mi'amigos lā' mintā'timīn lā' mintalakapasnī'n lā' huan ricosnu'. Xlaca'n a'xni'ca' natatlahua ixcā'tani'ca'n, nā tzē natakantāyayāni' lā' chuntza' naka'lhīya' ixlaktapalh mincā'tani'. ¹³ Pero a'xni'ca' natlahua'ya' mincā'tani', cacākantāya' huan a'ntī lacxcamanīn lā' huan ī'tza'ca'nī'n lā' huan lū'ntu'lanī'n lā' huan lakatzī'nī'n. ¹⁴ Lā' chuntza' nalipāxuhua'ya' como xlaca'n tuntū' catitamaxquī'ni'. Lā' chuntza' naka'lhīya' mintatla'j a'xni'ca' natalakahuanchoko ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios.

Huan ka'tla' tahua'

¹⁵ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā', kalhatin a'ntī ixuī' nac mesa huanilh Jesús:

—Līpāxūj a'ntī nahuā'yan a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

¹⁶ Lā' tuncan Jesús kalhtilh:

—Kalhatin chi'xcu' tlhualh lakatin ka'tla' tahua' lā' cākantāyakō'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' chā'lh huan hora a'ntū pūhuā'yancan, cāmacā'lh ixtasācua' para natamāca'tzīnīni'n lā' cāhuanilh a'ntī ixcākantāyanī't: “Cata'ntit como cāxui'kō'tza' ixlihuāk”. ¹⁸ Pero ixlihuākca'n tamacā'lh razón que tūla ta'a'n. Kalhatin hualh: “Apenas ictamāhualh lakatin ti'ya't lā' maclacasqui'n na'ica'n na'iclaktzī'n. Icsqui'ni'yāni' que naquimāspūtūnu'ni'ya' porque tūlah icti'a'ncha”. ¹⁹ Lā' kalhatin huampā: “Ictamāhualh tanquitzis par de huācax lā' ica'n iccālaktzī'n a ver palh tzey tascuja. Por favor caquimāspūtūnu'ni' porque tūlah icti'a'ncha”. ²⁰ Lā' kalhatin huampā: “Ictapūchahuakō'lhcus lā' chuntza' tūlah icti'a'ncha”.

²¹ Lā' a'xni'ca' taspī'tli huan tasācua', huanikō'lh ixpatrón a'nchī pātle'kelh. Lā' huan ixpatrón a'kchā'lh lā' huanilh ixtasācua': “Lacapalh capit na ixcā'tejen cā'lacchicni' lā' cacālī'ta' a'ntī lacxcamanīn lā' huan ī'tza'ca'nī'n lā' huan lū'ntu'lanī'n lā' huan lakatzī'nī'n”. ²² A'mpā lā' ā'calīstān taspī'tpā huan tasācua' lā' hualh: “Ictlahualhtza' chu a'nchī quihua'ni' lā' ti'a'nan lugar”. ²³ Lā' huan patrón huanilh ixtasācua': “Capit nac cā'tejen más makatna' lā' nacāsālī'ta'na' lā' natatzuma quinchic. ²⁴ Iccāhuaniyāni' que nīn tintī' de xla'ca'n a'ntī iccākantāyālh pū'la natahua' quilihua't”.

A'ntū maclacasqui'n para a'ntī nastālani' Cristo

²⁵ Lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtastālani' Jesús, lā' xla' cālaktalakspi'tli lā' cāhuanilh:

²⁶ —Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit lā' tū' napāxquī' Dios más que nacāpāxquī' ixtāta' lā' ixtzī't lā' ixpuscāt lā' ixcamana' lā' ixtā'timīn lā' hasta māni' xla', ū'tza' tūlah catilalh quisca'txtunu'. ²⁷ Lā' a'ntīn tū' pātīni'ncu'tun por quimpālacata lā' tū' latahui'lacu'tun hua'chī iclahuī' quit, tūlah catilalh quisca'txtunu'.

²⁸ Palh kalhatin chi'xcu' tlahuacu'tun pātin chic, pū'la natalhua ixcuenta lhānchulā' na'a'n de tumīn. Chuntza' naca'tzī palh na'a'cchā'n huan tumīn a'ntū nalītlahuakō'. ²⁹ Palh tū' chuntza' natlahua, nasputa ixtumīn a'xni'ca' xmān yācus xatantūnu'. ³⁰ Lā' ixlihuāk a'ntī natalaktzī'n, natalilītzī'n. Lā' natahuan: “Huā'mā' chi'xcu' tilītzuculh ixchic lā' tū' mā'ksputukō'lh”.

³¹ Lā' tū' a'nan kalhatin rey a'ntī tū' pū'la napāstaca palh tzē nalītlaja con kalhacāuj mil soldados huan rey ixtā'ca'tza

a'ntī ka'lhī kalhapu'xam mil. ³² Lā' palh ca'tzī que tūlah catitlajalh ixtā'ca'tza, namacā'ni' kalhatin lacscujni' para natā'lacāxla a'xni'ca' mimā'cha'cus de makat. ³³ Lā' chuntza' palh hui'xina'n tū' makxtekcu'tunā'tit ixlīhuāk a'ntū milaca'n, tūlah catila'tit quisca'txtunu'nī'n.

Huan matzat

Mt. 5.13; Mr. 9.50

³⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tzey huan matzat. Pero palh tū'tza' ka'lhī ixlīsko'ko', ¿chichū nalīmāsko'kō'palacan? ³⁵ Tū' tzey para tuntū'. Xmān namaka'ncan. A'ntī kaxmata cuenta catlahualh.

15

Huan borrego a'ntū tza'nkālh

Mt. 18.10-14

¹ Ixlīhuākca'n huan xamātā'jīni'nī'n impuestos lā' a'ntīn tū' lactzey, xlaça'n talaktapajtzūlh Jesús para natakaxmatni'. ² Lā' huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley ix-talīchihuīna'n Jesús. Lā' talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' cātā'huā'yan huan tachi'xcuhū't a'ntīn tū' tzey.

³ Lā' tuncan Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

⁴—Palh kalhatin chi'xcu' cāka'lhī lakatin ciento borregos lā' palh namakatzā'nkā lakatin, ¿tuchū natlahua? Nacāmakxteka huan ā'makapitzīn noventa y nueve a'nlhā tahuā'yamā'na nac cā'seketni'. Lā' na'a'n naputza huan borrego a'ntū makatzā'nkālh. Naputza hasta a'xni'ca' nakaksa. ⁵ Lā' a'xni'ca' nakaksa, napekxtūko'ka'līmin. ⁶ Lā' a'xni'ca' nachā'mpala na ixchic, nacāmākēstoka ixamigos lā' a'ntīn tahuilāna' pajtzu ixchic. Lā' nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáj chuhua'j como ickaksli quimborrego a'ntū ixtza'nkānī't”. ⁷ Iccāhuaniyāni' que chu a'cxīm a'nan más tapāxuhuān nac a'kapūn ixpālacata kalhatin a'ntī xtāpalīnī't ixtapāstacna' que por ixpālacata noventa y nueve a'ntī tapuhuan que tzeyā tachi'xcuhū't lā' chuntza' tū' ta'u'cxca'tzī que maclācasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Huan tumīn a'ntū tza'nkālh

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' palh kalhatin puscāt ka'lhī lakacāj tumīn lā' palh natza'nkā lakatin, namāquilhtī ixpūmaksko lā' napa'lhnanā'n lā' xa'nca naputza hasta a'nlhā nakaksa. ⁹ Lā' a'xni'ca' nakaksa, nacāmākēstoka ixamigas lā' a'ntī tahuilāna' pajtzu ixchic, lā' nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáj como ickak-slitza' huan tumīn a'ntū ixtza'nkānī't”. ¹⁰ Iccāhuaniyāni' que

chu a'cxtim natapāxuhua huan ángeles a'xni'ca' naxtāpalī ix-tapāstacna' kalhatin a'ntī laclē'n.

Huan o'kxa' a'ntī pāxcat līlakō'lh ixtumīn

¹¹ Nā Jesús hualh:

—Kalhatin chi'xcu' ixka'lhī kalhatu' ixo'kxa'n. ¹² Lā' xastancu huanilh ixtāta': "Tāta', caquima'xqui' huan herencia a'ntū quintapa'ksīni'". Lā' huan xatāta' cāmālacpitzini'lh ixherenciaca'n. ¹³ Lā' tū' lej makān huan xastancu mākēstokkō'lh ixmaclacasqui' lā' a'lh makat ā'lacatin cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' pāxcat līlakō'lh ixtumīn.

¹⁴ 'Lā' a'xni'ca' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn, milh lakatin tatzi'ncsta nac huanmā' cā'lacchicni' lā' xla' tzuculh pātzi'ncsa. ¹⁵ Lā' tuncan a'lh putza a'nlhā namakscuja. Kalhatin chi'xcu' xala' huan cā'lacchicni' macā'lh para nacāmaktaka'lha pa'xni'. ¹⁶ Lā' tihua'cu'tulh a'ntū ixcāmāhuī'mā' huan pa'xni', pero nīn tintī' ixmaxqui' a'ntū nahua'.

¹⁷ 'Lā' tuncan tzuculh cuenta tlahua lā' pāstacli: "Lhān kalhalā't tasācua' na ixchic quintāta' tū' tahuā'yamā'na lā' cā'a'katāxtūni' lā' quit ictzi'ncsnīmā' huā'tzā'. ¹⁸ Na'iclaka'mpala quintāta' lā' na'icuanī: "Tāta', ictlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey lā' nā ictlahuani't a'ntūn tū' tzey na ixlacapūn Dios. ¹⁹ Tū'tza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit mi'o'kxa'. Caquintlahua' hua'chi kalhatin de mintasācua'nī'n". ²⁰ Lā' tuncan quilhtāyalh huan tej para nalaka'n ixtāta'.

'Lā' a'xni'ca' makatcus ixa'mā'cha' de na ixchic, laktzī'lh lā' lakapasli huan ixtāta' lā' lakalhu'malh. Tatu'jnu' laka'lh lakapāxtoka ixo'kxa' lā' a'kxko'ka'lh lā' mu'sulh. ²¹ Lā' tuncan huan ixo'kxa' huanilh: "Tāta', ictlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey, lā' ictlahuani't a'ntūn tū' tzey na ixlacapūn Dios. Tū'tza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit mi'o'kxa'".

²² 'Pero huan xatāta' cāhuanilh ixtasācua'nī'n: "Calīta'ntit pūtin xasāsti' lu'xu' lā' camālhakē'tit huā' qui'o'kxa'. Lā' camacahui'lī'tit lakatin macatzātzāt lā' camātūnū'tit ī'zapatos. ²³ Calīta'ntit huan huācax a'ntū xako'ntīntza' lā' camaknī'tit. Natlahuayāuj lakatin cā'tani' lā' nahuā'yanāuj ²⁴ porque hua'chilh xanīntza' ixuanī't huā'mā' qui'o'kxa' lā' lakahuanchokonī't. Ixtza'nkānī'ttza' lā' ickakschokolh". Lā' tatzuculh tapāxuhua.

²⁵ 'Lā' huanmā' chi'chini' huan xapuxcu' ixo'kxa' ixa'nī't scuja. Lā' a'xni'ca' ixtaspi'tmā' para na ixchic, kaxmatli xamúsica huan baile. ²⁶ Lā' tuncan ta'sani'lh kalhatin tasācua' lā' kalhasqui'nīlh tuchū lamā'. ²⁷ Lā' xla' kalhtīlh: "Mat mīlhtza' mistancu. Lā' mintāta' māmāknīnīni'lh huan xako'ntūn huācax como tzey chilh lā' tū' ī'tza'ca'n".

²⁸ 'Pero huan xapuxcu' lej a'kchā'lh lā' tū' ixtanūcu'tun. Lā' ixtāta' taxtulh para nahuani catanūlh. ²⁹ Lā' xla' huanilh

ixtāta': "Hui'x ca'tzīya' lhūhua'tza' cā'ta ictā'scujnī'ta'ni' lā' pō'ktu ica'kahuāna'ni'nī'ta'ni'. Lā' tū' maktin quimaxqui'nī'ta' nīn chu lakatin ti'na'j chivo para na'iccālītā'pāxuhua qui'amigos. ³⁰ Pero chuhua'j como chilh huā'mā' mi'o'kxa' a'ntī pāxcat lilakō'lh mintumīn con huan puscan a'ntīn tū' tzey lā' hui'x māmaknīnī'nī'ta' huan xako'ntīn huācax".

³¹ 'Lā' tuncan huan xatāta' huanilh: "Hui'x qui'o'kxa' lā' hui'x pō'ktu quintā'lahui'la', lā' ixlihuāk a'ntū icka'lhī huāk mila'. ³² Pero chuhua'j limakuan natlahuayāuj cā'tani' para napāxuhuyāuj como mistancu hua'chilh xanīntza' ixuani't lā' lakahuanchokonī'ttza'. Hua'chilh ixtza'nkānī'ttza' lā' chuhua'j ickakspā".

16

Huan xapuxcu' tasācuanī'n a'ntī lej skalalh

¹ Nā Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Ixuī' kalhatin patrón; lej rico ixuani't. Lā' ixka'lhī kalhatin xapuxcu' ixtasācua'. Lā' lakminca huanican que huanmā' xapuxcu' tasācua' ixpāxcatlīlani'mā' ixtumīn. ² Lā' tuncan huan ixpatrón mātā'sīlh lā' huanilh: "¿Tuchūn chū'tza' huā' quihuanica por mimpālacata? Caquīmāsu'ni' a'ntū iclīmāmācū'nī'ta'ni' como tū'tza' quintitā'scujti hua'chi xapuxcu' tasācua'".

³ 'Lā' huan xapuxcu' tasācua' tahui'lalh pāstacna'n: "¿Tuchū na'ictlahua chuhua'j como quimpatrón quimakhūlīh quintascujūt? Tū' tli'huī'qui quit para na'icscujā cā'tacuxtu, lā' icmāxana'n na'icsqui'nīhuā'yan. ⁴ Quit icka'lhī quimpātunca'tzi lā' chuntza' tzē na'icchā'n nac lakatin chic para na'icua'yan a'xni'ca' tū' na'icka'lhī quintascujūt".

⁵ 'Lā' chuntza' kalhatunu' cāmāta'sīlh a'ntī ixtalaclē'ni' ixpatrón. A'ntī chā'lh pū'la kalhasqui'nīlh: "¿Lhānchulā' la-clīpini'ya' quimpatrón?" ⁶ Lā' xla' kalhtīh: "Iclaclē'ni' lakatin ciento barriles de aceite". Lā' tuncan xapuxcu' tasācua' huanilh: "A' mā' minca'psnat. Tuncan catahui'la' lā' catlahua'pala' ā'kalhtin por xmān cincuenta". ⁷ Lā' ā'calīstān kalhasqui'nīlh ā'kalhatin: "¿Chu hui'x, lhānchulā' laclīpini'ya'?" Lā' huanilh: "Lakatin ciento cuartillo de trigo". Lā' tuncan huanilh: "A'mā' minca'psnat. Catlahua'pala' ā'kalhtin xmān por ochenta".

⁸ 'Lā' huan patrón puhualh que huan xapuxcu' tasācua' skalalh lalh a'nchī tlhualh. Chuntza' a'ntī xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj lakskalalhna' para natatlahua ixnegocioca'n. Más skalalhna' xlaca'n que a'ntīn takalhalaka'ī' ixtachihuīn Dios.

⁹ 'Quit iccāhuaniyāni': Nacālīmaktāyayā'tit a'ntīn tamaclacsqi'n con mintumīnca'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' naniyā'tit lā'

tūla catilīpintit mintumīnca'n, nacātamānūyāni' a'nlhā pō'ktu nalatahui'la'yā'tit.

¹⁰ 'Antī xa'nca namaktaka'lha macsti'na'j a'ntū līmāmacū'can, nā xa'nca namaktaka'lha lhūhua' palh nalīmāmacū'can. Antīn tū' xa'nca natlōkentaxtū ixlītlōt a'yuj tū' lej tasqui'nī, xla' tū' xa'nca natlōkentaxtū a'ntū más tasqui'nī. ¹¹ Palh tūla cātalīmāmacū'yāni' a'ntū xala' nac quilhtamacuj, ¿chichū nacātalīmāmacū'yāni' a'ntū i'xla' Dios? ¹² Lā' palh tū' maktaka'lhā'tit a'ntū cātamāsācua'nīyāni' hui'xina'n, tū' caticātamaxqui'n a'ntū milaca'n nala.

¹³ 'Nīn kalhatin tasācua' tzē natā'scuja chu a'cxtim kalhatu' i'xpatrón porque napāxqui' kalhatin lā' tū' nalaktzi'ncu'tun ā'kalhatin. Lā' na'a'kahuāna'ni' kalhatin lā' nalakmaka'n ā'kalhatin. Lā' nā chuntza' hui'x tūla nalīpāhua'na' Dios palh nalīpāhua'na' mintumīn.

¹⁴ Huan fariseosnu' a'ntī i'xapāxqui' ixtumīnca'n ixtakaxmatmā'na ixlīhuāk huā'mā' lā' ixtalīlītzī'mā'na Jesús. ¹⁵ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n lacasqui'nā'tit que huan tachi'xcuui't natapuhuan que lej tzey hui'xina'n, pero Dios cālakapasni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' a'yuj cā'a'kxokoyā'tit chi'xcuui'n chuntza' lā' xla'cā'n cāta'a'cnīni'ni'yāni', pero Dios lakmaka'n a'ntū huan tachi'xcuui't tapuhuan que lej ka'lhī i'xapalh.

Huan ley lā' ixlīmāpa'ksīn Dios

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Ixa'nan huan ixley Moisés hasta a'xni'ca' i'xlatlā'huan Juan huan Mā'kpa'xīni', lā' chu a'cxtim a'ntū tamāsu'yulh a'cta'sana'nī'n. Chuhua'j talīchihuīna'n huan xatzey tachihuīn a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' ixlīhuāk talīhui'lī natatanū.

¹⁷ 'Jicslīhua' namāspūtūcan a'kapūn lā' ti'ya't, pero más jicslīhua' naxtāpālīcan i'xtachihuīn Dios. Tū' catixtāpālīca nīn macsti'na'j.

Tū' tzey palh lāmakxtekan

Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh kalhatin chi'xcu' namakxteka i'xpuscāt lā' natā'tapuchahua ā'kalhatin, xla' makpuscātīni'n nā i'xlacapūn Dios. Lā' a'ntīn tā'tapūchahua kalhatin puscāt a'ntī makxtekanī'ttza', nā xla' makpuscātīni'n nā i'xlacapūn Dios.

Lázaro lā' huan rico

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu'; lej rico ixuanī't. Lā' i'xlhakā' i'xlu'xu' xalacuan. Lā' lakalīyān i'xtlahua cā'tani'. ²⁰ Nā i'xuī' kalhatin chi'xcu'; i'xtacuīni' Lázaro. Lā' lhūhua' ixka'lhī i'xmactzi'tzi'. Lā' i'xtahui'la ī'squi'nīhuā'yan na i'xtanquilhni'

huan rico. ²¹ Lā' xla' ixlēka'scu'tun huan xalacpītzin pāntzi a'ntū ixyuja de na ixmesa huan rico. Lā' huan chichi' ī'snakani' ixtzi'tzi'.

²² 'Lā' milh lakatin chi'chini' huan Lázaro nīlh, lā' huan ángeles talē'lh nac a'kapūn. Nā a'ntza' ixuī' Abraham. Nā huan rico nīlh lā' mā'cnūca.

²³ 'Lā' a'xni'ca' ixpātīni'mā' huan rico nac pūpātīn, talacayāhualh lā' cālaktzī'lh Abraham lā' Lázaro ixtu'ca'n.

²⁴ Lā' tuncan ta'salh lā' hualh: “Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma' lā' cama'cata' Lázaro para que camojōlh nac xcān kantin ixmakspulh lā' camāske'hui'huī'lh quisi'ma'kā't porque lej icpātīni'mā' na ixlaclhni' lamana”.

²⁵ 'Lā' Abraham huanilh: “Qui'o'kxa', capāstacti xa'nca que hui'x lej tzey a'nī'ni'n na minquilhtamacuj lā' Lázaro tū' tzey a'nī'ni'lh. Lā' chuhua'j xla' māko'xamiximā'ca huā'tzā' lā' hui'x pātīni'pā't a'ntza'. ²⁶ Lā' huampala a'nan lakatin ka'tla' cā'pūtatonkopūn a'ntū quincāmā'kapitziyāni'. Lā' chuntza' a'ntīn ta'a'ncu'tun a'ntza' tūlah catita'a'lh lā' nīn xalanī'n a'ntza' tūlah catitamilh ā'tzā'”.

²⁷ 'Lā' tuncan huan rico hualh: “Quintāta' Abraham, ic-squi'niyāni' que cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' ²⁸ para nacāhuani kalhaquitzis quintā'timīn a'ntīn tahuī'lāna'ncha'cus. Lā' chuntza' xlaca'n tū' catitatanūlh nac huā'mā' pūpātīn”.

²⁹ 'Lā' Abraham huanilh: “Xlaca'n taka'lhītza' a'ntū tzo'kli huan Moisés lā' huan profetasna'. Cuenta catatlahualh ū'tza'”. ³⁰ Lā' huan rico kalhtīni'lh: “Stu'ncua'. U'tza' icca'tzī pero palh ixcālaka'lh kalhatin a'ntī nīnī'ttza', ixtaxtāpalīlh ix-tapāstacna'ca'n”. ³¹ Lā' Abraham huanilh: “Palh tū' cuenta tatlahua a'ntū tzo'kli huan Moisés lā' huan profetasna', nīn tū' catitakalhlaka'ī'lh a'yuj ixcālaka'lh a'ntī lakahuanchokoni't de na ixlaclhni'ca'n nīnī'n”.

17

Pō'ktu a'nan a'ntīn talaclē'n
Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42

¹ Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Pō'ktu a'nan catūhuā a'ntū nacāmātonkopū tachi'xcuhuī't, pero xānti tala xlaca'n a'ntīn tamātonkopū ā'makapitzīn lā' tamātlahuī talaclē'i'. ² Mejor ixpichī'hua'ca'ca lakatin chihuix lā' ixmacā'nca nac mar, lā' tū' ixmātonkopūlh nīn kalhatin a'ntī tzucumā'cus kalhlaka'ī'. ³ Cuenta catlahua'tit.

'Palh mīntā'tin tlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey, nahuani'ya'. Lā' palh xla' puhuan que tū' tzey a'ntū tlahualh, namāspūtūnu'ni'ya'. ⁴ Lā' namāspūtūnu'ni'ya' a'yuj lakatin chi'chini' maktojon catlahualh tūn tū' tzey lā' maktojon nalakmināni' nahuaniyāni': “Tū' tzey quit, lā' tū' ā'maktin icitlahualh”.

A'ntīn takalhlaka'ī taka'lhī līmāpa'ksīn

⁵ Huan sca'txtunu'nī'n tahananilh huan Jesús:

—Caquilāmaktāyauj para que ā'chulā' na'ickalhlaka'ī'yāuj.

⁶ Lā' huan Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Palh ixkalhlaka'ī'tit, a'yuj macsti'na'j, ixuani'tit huanyā qui'hui': "Catatampu'lu' lā' capit tāya'ya' nac mar". Lā' chuntza' huan qui'hui' ixtlahualh.

Ixlītlot a'ntī tasācua'

⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh hui'x ixka'lhī' kalhatin mintasācua' a'ntī scujnī'ttza' tintacuj lā' ixtaspi'tli na minchic, tū' catihua'ni': "Catanu', cahuā'ya'". ⁸ Chō'la nahuani'ya': "Cacāxtlahua' quilihua't lā' pū'la naquimā'huī'ya' quit. A'calīstān nahuā'ya'na' hui'x".

⁹ 'Lā' a'xni'ca' mintasācua' natlahuakō' ixlītlot, tū' catihua'ni' nīn pāxcatca'tzī como xla' tasācua'. ¹⁰ Lā' chuntza' hui'xina'n, a'xni'ca' tlahuakō'yā'tit ixlīhuāk ixtapuhuān Dios, nahuanā'tit: "Tū' maclacasqui'n naquincāhuaniyāni' pāxcatca'tzī como xmān ictlahuāj quilitlotca'n".

Jesús cāmātzeyīlh kalhacāuj a'ntī ixtamasni'mā'na ixquinītca'n

¹¹ A'xni'ca' ixa'mā'cus nac Jerusalén, Jesús tētaxtulh lalcalhūhua' cā'lacchicni' xala' nac Samaria lā' Galilea. ¹² A'xni'ca' ixtapajtzūtēlhatza' lakatin cā'lacchicni', kalhacāuj chi'xcuui'n a'ntī ixtasmā'na ixquinītca'n tataxtulh para natapāxtoka. Lā' makat tatāyalh xlaca'n ¹³ lā' lej palha' tahualh:

—Jesús, Mākaltō'kē'ni', caquilālakalhu'mauj!

¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh, cāhuanilh:

—Capintit cāmāsu'ni'yā'tit mimacni'ca'n huan curasna'.

Lā' a'xni'ca' xlaca'n ixta'a'mā'nacus nac tej, talaktzī'lh ixmacni'ca'n que tzeytza' ixtahuanī't. ¹⁵ Lā' kalhatin de xlaca'n, a'xni'ca' laktzī'lh que ixtzeyani'ttza', taspitli mēcā'tanītēlha Dios. ¹⁶ Tatzokostani'lh Jesús para namaxquī' pāxcatca'tzī. Lā' huā'mā' chi'xcu' xala' nac Samaria ixuani't. ¹⁷ Lā' tuncan Jesús hualh:

—¿Chu tū' kalhacāuj a'ntī tatzeyalh? ¿A'chī' tū' tamilh huan makapitzīn kalhana'jās? ¹⁸ ¿Chā xmān huā'mā' samaritano taspitli para naquimaxquī' pāxcatca'tzī?

¹⁹ Lā' tuncan huanilh huan chi'xcu':

—Catāqui' lā' catlā'hua'. Tzeyani'ta' como kalhalaka'ī'nī'ta'.

A'nchī nachin ixlīmāpa'ksīn Dios

Mt. 24.23-28, 36-41

²⁰ Lā' huan fariseosnu' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿Lhachūnīn nala que nacāmāpa'ksīkō' Dios tachi'xcuui't? Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksīkō', tū' tasu'yu. ²¹ Tūla cati-huanca: “A'huī”, o “A'huī'lacha”. Ixlīmāpa'ksīn Dios huī'tza' na ixa'clhcunucca'n tachi'xcuhuī't.

²² Lā' tuncan cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' hui'xina'n lej nalaktzī'ncu'tunā'tit a'nchī namāpa'ksīni'n huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Nalaktzī'ncu'tunā'tit a'yuj xmān lakatin chi'chini'. Lā' tū' catilaktzī'ntit. ²³ Lā' nacātahuaniyāni': “A'huī”, o “A'huī'lacha”. Pero tū' tipinā'tit lā' tū' tistālani'yā'tit. ²⁴ Hua'chi tasu'yu lakatin makli'pni' a'nchī palaj xkaka nac a'kapūn, chuntza' nala a'xni'ca' namin quilacchi'chini' lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁵ Pū'la lej na'icpātīni'n lā' naquintalakmaka'n xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj.

²⁶ 'Lā' hua'chi pātle'kelh a'xni'ca' ixuī'cus Noé, nā chuntza' nala a'xni'ca' namin quilacchi'chini' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Ixtahuā'yan lā' ixtatapūchahua lā' ixtamāstā'mā'na ixtzu'mā'jātca'n para natatapūchahua hasta a'xni'ca' huan chi'chini' a'ntū pūtanūlh Noé nac barco. Lā' huan lakuat milh lā' tanīkō'lh. ²⁸ Nā chuntza' pātle'kelh a'xni'ca' ixuī'cus Lot; ixtahuā'yamā'na lā' ixtako'tnumā'na; ixtatamāhuana'mā'na lā' ixtastā'namā'na; ixtacha'nāna'n lā' ixtatlahua ixchicca'n. ²⁹ Lā' a'xni'ca' Lot taxtulh de huan cā'lacchicni' Sodoma, yujli macscut lā' azufre de nac a'kapūn lā' cāmaknikō'lh ixlīhuākca'n.

³⁰ 'Hua'chi a'xni'ca' ixtahuī'lāna'cus Lot lā' Noé, chuntza' nala a'xni'ca' na'iccātasu'ni'yāni' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Tachi'xcuhuī't tū' tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

³¹ 'A'xni'ca' namin huā'mā' chi'chini', a'ntī huī' kēpūn lā' ka'lhī ixmaclacasqui' na ixchakān ixchic, tū' catitanūlh para namāxtu. Lā' a'ntī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, tū' catitaspi'tli na ixchic para natē catūhuā. ³² Capāstactit a'ntū pātle'keni'lh ixpuscāt Lot. ³³ A'ntī māpūtaxtūcu'tun ixlīca'tzīn, tū' catipāstacli a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Lā' a'ntī xmān pāstaca a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj, xla' tū' catipūtaxtulh.

³⁴ 'Iccāhuaniyāni' que huanmā' tzi'sa kalhatu' natalhtata nac lakatin xti'cat, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin. ³⁵ Lā' kalhatu' puscan natasquiti pajatzu, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin. ³⁶ Lā' kalhatu' chi'xcuhuī'n natascuja ixtu'ca'n nac cā'tacuxtu, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin —hualh Jesús.

³⁷ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā'na tachihuīn, huan ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', lā' ḷhachūnīn napātle'ke huā'mā'?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—Chuxalhā napātle'ke, hua'chi huan chū'ni' tatakēstoka chuxalhā a'nan ixlīhua'tca'n.

18

Huan lakapūt lā' huan juez

¹ Jesús cāhuanilh catūhuā a'ntū litalacastuca para nacāmāsu'ni' que lakaliyān natakaltō'ka' lā' tū' maktin catilakachā'ni'lh.
² Cāhuanilh:

—Ixuī' nac lakatin cā'lacchicni' kalhatin juez. Tū' ixa'cnīni'ni' Dios lā' nīn cuenta ixcātlahua a'ntī ixtaputza justicia. ³ Chu a'ntza' huanmā' cā'lacchicni' ixuī' kalhatin lakapūt. Lakaliyān ixa'n laktzī'n huan juez para natlahuani'can lakatin justicia expālacata ixtā'ca'tza. ⁴ Lā' ixlīmaklhūhua'tza' huan juez tū'tza' tlahuani'cu'tulh justicia. Lā' ā'calīstān puhualh: “A'yuj tū' ica'cnīni'ni' Dios lā' tū' cuenta ictlahua a'yuj taputza justicia, ⁵ pero como huā'mā' lakapūt quimājicluhū'ltza', na'ictlahuani' justicia, para que tū'tza' camilh quimājicluhū'”.

⁶ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesús hualh:

—Cuenta catlahua'tit a'ntū tlahualh huan juez a'yuj tū' tzey ixuanī't. ⁷ Lā' ā'chulā' nacālīmaktāya Dios xlaca'n a'ntī cālacsacnī't a'ntī lakaliyān lā' tintascac tasqui'ni'. Lā' ¿chu natakoxī nacāmaktāya? ⁸ Iccāhuaniyāni' que palaj nacālīmaktāyayāni'. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chā na'ickaksa nac huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tasqui'ni'mā'na Dios lakaliyān?

Huan fariseo lā' huan mātā'jīni' de impuestos

⁹ Jesús cāhuanipā catūhuā a'ntū litalacastuca para a'ntī tapuhuan que xlaca'n xalactzey lā' talakmaka'n ā'makapitzīn. Hualh:

¹⁰ —Kalhatu' chi'xcu'huī'n ta'alh nac lītōkpān para natakaltō'ka'. Lā' kalhatin de xlaca'n fariseo ixuanī't, lā' ā'kalhatin mātā'jīni' de impuestos ixuanī't. ¹¹ Lā' huan fariseo tāyalh kalhtō'ka' chuntza': “Dios, icmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī porque quit tū' hua'chi ā'makapitzīn. Tū' icka'lhāna'nī't. Tū' ictampi'lhīni'nī't. Lā' quit tū' icmakpuscātīni'n. Lā' nīn quit hua'chi huā'mā' mātā'jīni' de impuestos. ¹² Quit tū' icuā'yan lakatu' chi'chini' nac lakatin semana, lā' de a'ntū icka'lhī icmāstā' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'n para quilē'ksajna”.

¹³ Lā' xtunc hualh huan mātā'jīni'. Xla' makat tāyalh. Lā' tū' ixtalacayāhuacu'tun, nīn ixtaquilhpūqui pero ixcu'xatucscan lā' ixuan: “¡Dios, caquilakalhu'ma' porque quit tū' tzey!”

¹⁴ Lā' iccāhuaniyāni' que huā'mā' mātā'jīni' xalacuan tasu'yu na ixlacapūn Dios lā' huan fariseo tū'. Lā' chuntza' a'ntī ka'tla'jca'tzī, xla' namāmāxanī'can. Lā' a'ntī tū' ka'tla'jca'tzī, ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

Jesús cāsicua'lanālīh huan laksana'tā'n

Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16

¹⁵ Nā cālīmini'ca camana' Jesús para que ixcā'a'cpūxa'malh. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n, talacaquilhnīh a'ntī ixtalīmin. ¹⁶ Lā' Jesús cāmāta'sīlh huan camana' lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmakxtektit huan camana' caquintalakmilh lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xlaça'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chi huan tamā'na camana'. ¹⁷ Ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni' que a'ntīn tū' takahlaka'ī ixtachihuīn Dios hua'chi laksana'tā'n takahlaka'ī, tū' maktin catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

Huan o'kxa' a'ntī rico tā'chihuīna'lh Jesús

Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31

¹⁸ Kalhatin de huan xanapuxcu'nu' kalhasqui'nīlh Jesús:

—Tzeyā Mākalhtō'kē'ni' hui'x. ¿Tuchū na'ictlahua para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁹ Lā' Jesús huanilh:

—¿A'chī' quihuani'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī xatzey lā' ū'tza' māni' a'ntī Dios. ²⁰ Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū huan chuntza:

Tū' timakpuscātīni'na'.

Tū' timaknīni'na'.

Tū' tika'lhāna'na'.

Tū' tilīchi'huīna'na' nīn kalhatin.

Cacā'a'kahuāna'ni' mintāta' lā' mintzī't.

²¹ Lā' huan chi'xcu' kalhtīlh:

—Huāk huā' tamā'na' ictlōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j.

²² Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Jesús huanilh:

—Xmān lakatin catūhuā tispunī'yāni' a'ntū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j huāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmālacpitzini'ya' huan tumīn huan pobresni' lā' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' ā'calīstān caquintā'pi, a'yuj napātīni'na'.

²³ Lā' a'xni'ca' huan chi'xcu' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej līlakaputzalh como lej rico ixuanī't.

²⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchī lej ixlakaputzā, huanilh:

—Lej jicslīhua' natatapa'ksī con Dios xlaça'n a'ntī lej rīcosnu'. ²⁵ Tū' lej jicslīhua' natanū lakatin camello na ix-tani' līxtokon. Más jicslīhua' natanū kalhatin rico a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

²⁶ Lā' a'ntīn takaxmatli huā'mā' tahualh:

—Lā' ¿tichūn tzē mēpūtaxtūcan?

²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan chi'xcu'huīn tūlalh catitatlahualh nīn tuntū' para natalīpūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū.

²⁸ Lā' Pedro huanilh:

—Quina'n icmakxtekkō'uj ixlīhuāk lā' iccāstālani'mā'ni'.

²⁹ Lā' tuncan Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan a'ntī nata'a'kxtekui'li ixchicca'n o ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n o ixtā'timīnca'n o ixpuscātca'n o ixcamana'ca'n para nata'a'kahuāna'ni' Dios. ³⁰ Xlaca'n ā'chulā' nataka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj, lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

Huampala Jesús māca'tzīnīni'lh que nanī

Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34

³¹ Jesús cāmāta'sīlh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—A'mā'nauj nac Jerusalén a'nlhā natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū talītzo'kli huan profetasna' por quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ³² Lā' naquimacamāstā'can con a'ntīn tū' israelitas lā' naquintalakapala lā' naquintalakmaka'n lā' naquintalakachojmanī. ³³ Naquintakēsnoqa lā' ā'calīstān naquintamaknī. Lā' ixlīlakatu'tun chī'chini' na'iclahuanchōko.

³⁴ Lā' huan ī'sca'txtunu'nī'n nīn tuntū' tamāchekxīlh de huā'mā', nīn ixtaca'tzī a'ntū ixlīchihuīna'mā' porque hua'chilh xatatzē'kni' a'ntū ixcāhuanimā'.

Jesús mālacahuānīlh kalhatin lakatzī'n xala' nac Jericó

Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52

³⁵ A'xni'ca' Jesús ixchā'mā'tza' huan cā'lacchicni' Jericó, ixuī' kalhatin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. I'squi'nīhuā'yahuī'. ³⁶ Lā' a'xni'ca' ixkaxmata tētaxtumā'ca, ixkalhasqui'nīni'n tichū ixpātle'kemā'. ³⁷ Huanica que Jesús xala' nac Nazaret ixpātle'kemā'. ³⁸ Lā' tuncan ta'salh lā' hualh:

—¡Jesús! ¡Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'!

³⁹ A'ntī ixtapū'lani'nī't Jesús taquilhnīlh huan lakatzī'n para que ixquilhca'cslalh, pero xla' ā'chulā' ta'salh lā' hualh:

—¡Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'!

⁴⁰ Lā' tuncan Jesús tāyalh lā' hualh calīmini'ca. Lā' a'xni'ca' pajtzu ixlakayātza', kalhasqui'nīlh:

⁴¹ —¿Tuchū lacasqui'na' que na'ictlahuani'yāni'?

Lā' huan lakatzī'n kalhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimā'lacahuā'nī'pala'.

⁴² Lā' Jesús huanilh:

—¡Calacahuā'na'! Tzeyanī'ta' como kalhlaka'ī'nī'ta'.

⁴³ Lā' tuncan huā'mā' ka'tlā'tus lacahuāna'lh huan lakatzī'n. Lā' stālani'lh Jesús, mācā'tanītēlha Dios. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't talaktzī'lh huā'mā' lā' nā xlaca'n tamācā'tanīlh Dios ixlīhuākca'n.

19

Jesús lā' Zaqueo

1-2 Ixuī' kalhatin rico; ixtacuīni' Zaqueo. Lā' xapuxcu' ixuanī't de huan mātā'jīni'nī'n impuestos. Lā' a'xni'ca' Jesús ixtētaxtumā' nac Jericó, a'ntza' ixuī' Zaqueo.

3 Huā'mā' Zaqueo ixlaktzī'ncu'tun Jesús para que ixlakapasli pero tūla ixlaktzī'n Jesús como lej a'ctzina'j chi'xcu' ixuanī't lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't ixa'nān. 4 Lā' tuncan tatu'jnunpū'lah a'nlhā natētaxtu Jesús lā' tō'ca'lh nac a'katin ka'tla' qui'huī' a'ntū huanican sicómoro para que tzē nalaktzī'n. 5 Lā' a'xni'ca' Jesús ixpātle'kemā' a'ntza', talacayāhualh lā' huanilh Zaqueo:

—Lacapalh cayujti porque chuhua'j na'ictachoko na minchic.

6 Lā' Zaqueo lacapalh yujli lā' līpāxūj lē'lh Jesús na ixchic.

7 Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', ixlīhuākca'n tatzuculh talīchiuīna'n lā' talāhuanilh que Jesús ixa'nī't tachoko na ixchic a'ntīn tū' tzey. 8 Lā' ā'calīstān Zaqueo tāyalh lā' huanilh Jesús:

—Chuhua'j, na'iccāmaxquī' i'tāt a'ntū icka'lhī huan pobresni'. Lā' palh xa'iccā'a'kxokomaklhtīnī't ā'makapitzīn, na'iccāmaxquī' maktā'ti' ixlaktapalh.

9 Lā' Jesús huanilh:

—Chuhua'j pūtaxtunī'ta' porque kalhlaka'ī'nī'ta' a'nchī Abraham kalhlaka'ī'lh. Nā xalanī'n na minchic tapūtaxtunī't.

10 Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n icmilh iccāputza a'ntīn tū' takalhlaka'ī' para na'iccāmāsu'ni' a'nchī nacālīmāpūtaxtūcan.

Lakacāuj tumīn

11 A'xni'ca' ixtakaxmatmā'na a'ntū ixcāhuanimā' Jesús, xla' cāhuanilh a'ntū lītalacastuca. Como ixtatapajtzūmā'na nac Jerusalén, xlaca'n tapuhualh que palaj natasu'yu a'nchī Dios namāpa'ksīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj. 12 Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu' lā' xla' tū' chu catihuāyā chi'xcu'. Lā' ixa'mā' makat nac lakatin ti'ya't a'nlhā nalīhui'līcan i'xlīrey lā' ā'calīstān nataspi'tpala. 13 Lā' a'xni'ca' ixa'mā'cus, cāmākextimīlh kalhacāuj ixtasācua' lā' a'cxtim cāmāxquī'lh lhūhua' tumīn chā'tunu' de xlaca'n lā' cāhuanilh: “Camāscujū'tit huā' tumīn hasta a'xni'ca' na'icmimpala”.

14 'Lā' huan tachi'xcu'huī't xalanī'n ixā'lacchicni' tū' ixtalaktzī'ncu'tun lā' cāmāstālica lacscujnī'n para natahuan: “Tū' iclacasquī'nāuj huā'mā' chi'xcu' hua'chī rey”. 15 Pero a'yuj, līhui'līca ixlīrey lā' chuntza' taspi'tli na ixti'ya't.

'Lā' a'xni'ca' chilh, cāmāta'satīnīnī'lh huan tasācua' a'ntī iccāmāxquī'nī't tumīn. Ixca'tzīcu'tun a'nchī ixtatlanjānī'ttza'

chā'tunu' de xluca'n. ¹⁶ A'ntī xapū'la a'lh lā' hualh: “Mintumīn tlajani't makcāuj”. ¹⁷ Huan rey kalhtīl: “Lej tzey tasācua' hui'x, como xa'nca mā'scu'ju' a'yuj macstina'j tumīn. Na'icui'liyāni' miligobrador de lakacāuj cā'lacchicni'”.

¹⁸ 'Lā' chā'mpā kalhatin lā' hualh: “Mintumīn tlajani't makquitzis”. ¹⁹ Lā' nā kalhtīl: “Hui'x nala'ya' miligobrador de lakaquitzis cā'lacchicni'”.

²⁰ 'Lā' tuncan kalhatin chā'mpā lā' hualh: “A' mā' mintumīn. Icmāquī'lh nac lakatin pāyu ²¹ porque icjicua'ni'ni' como hui'x lipalha' milimāpa'ksīn. Hui'x tē'ya' a'ntūn tū' hui'līnī'ta' lā' makalana'na' a'nlhā tū' cha'nāna'nī'ta' hui'x”. ²² Lā' tuncan huan rey hualh: “Hui'x tū' tzey tasācua'. Mismo mintachi-huīn lē'ksa'nīni'nāni'. Hui'x puhua'na' palh quit lej lipalha' icmāpa'ksīni'n lā' ictē a'ntūn tū' quit icui'līnī't, lā' icmakalana'n a'nlhā tū' quit iccha'nāna'nī't. ²³ Lā' ¿a'chī' tū' hui'li' nac banco quintumīn? Chuntza' xa'icmaklhtīni'lh quintumīn con xaska'ta' a'xni'ca' xa'ictaspi'tpā na quinchic”.

²⁴ 'Lā' cāhuanilh a'ntī ixtayāna': “Camaklhtītīt ixtumīn lā' camaxquī'tit a'ntī tlajani't makcāuj”. ²⁵ Lā' tahuanilh: “Pero xla' ka'lhītza' makcāuj”. ²⁶ Lā' huan rey kalhtīl: “Iccāhuaniyāni' más namaxquī'can a'ntī ka'lhī, pero a'ntīn tū' lhūhua' ka'lhī namaklhtikō'can a'ntū ka'lhī. ²⁷ Lā' quintā'ca'tzani'n a'ntīn tū' quintalacasqui'n hua'chi rey, caquilī'ta'ni'tit lā' cacāmaknī'tit na quilacapūn”.

Jesús ixtanūtēlhatza' nac Jerusalén

Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19

²⁸ A'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús tēlh ixtej para nac Jerusalén. ²⁹ Lā' ixtapajtzūmā'natza' nac huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Betfagé lā' a'nlhā huanican Betania. A'ntza' pajtzu huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' Jesús cāmāpū'līlh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n ³⁰ lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milacapūnca'n. Lā' a'xni'ca' nachipinā'tit, nalaktzī'nā'tit lakatin xaska'ta' burro a'ntū chī'yāhuacanī't. Nīn tintī'na'j kēto'la. Caxcutit lā' caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³¹ Lā' palh catīhuā nacākalhasqui'nīyāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burrito?” hui'xina'n nakalhtīni'nā'tit: “Huan Māpa'ksīni' maclacasqui'n”.

³² Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' takaksli hua'chi huan Māpa'ksīni' ixcāhuaninī't. ³³ Lā' a'xni'ca'tza' ixtaxcutmā'na huan burro, huan ixtēcu' cāhuanilh:

—¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burro?

³⁴ Lā' xluca'n takalhtīni'lh:

—Huan Māpa'ksīni' maclacasqui'n.

³⁵ Lē'ni'ca Jesús tuncan lā' talīkētlapalh ixlu'xu'ca'n lā' kēhui'līca Jesús huan burro. ³⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús ixa'mā'tza' lacachuna'j, ixmāpī'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. ³⁷ Lā' a'xni'ca' ixtatapajtzūtēlhatza' a'nlhā laktokopūcanāchi huan nac kēstīn Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlīhuākca'n huan a'ntūn takalh-laka'ī'lh lā' ixtastālani'tēlha. Lā' tata'salh lā' tamācā'tanīlh Dios por ixpālacata ixlīhuāk huan lē'cnīn a'ntūn talaktzī'lh. ³⁸ Lā' ixtahuan:

—¡Sicua'lanālanī't huan Rey a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn Dios! ¡Līpāxūj nac a'kapūn! ¡Ca'a'cnīni'ni'ca Dios!

³⁹ Lā' tuncan ā'makapitzīn fariseosnu' a'ntī ixtayāna' na ixla-clhni' chi'xcuui'n, tactualh:

—Mākalhtō'kē'ni', cacāquilhni' a'ntūn tastālani'yāni'.

⁴⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Iccāhuaniyāni' palh huā' tamā'na nataquilhca'csa, huan chihuixni' natata'sa.

⁴¹ Lā' a'xni'ca' pajtzutza' ixa'mā'cha', Jesús laktzī'lh huan cā'lacchicni' Jerusalén lā' calhualh ⁴² lā' hualh:

—¡Tzey ixuanī't para hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén palh ixmāchekxī'tit cahuā a'nchī nalīpūtaxtuyā'tit, a'yuj huā'mā' chi'chini'! Pero chuhua'j tatzē'knī't lā' tūlah catipūtaxtutit. ⁴³ Namin lakatin quilhtamacuj a'ntūn tū' tzey. Lā' mintā'ca'tzanī'nca'n natamīn natayāhua lakatin corral ixmacni' mincālacchicni'ca'n lā' nacātalīxti'li'yāni' lakachu.

⁴⁴ Lā' nacātalīlakasno'kāni' nac ti'ya't. Nacātamaknīkō'yāni' milīhuākca'n lā' natalacpanckō' lā' tū' catimakxteklī nīn lakatin chihuix ixa'cpān huan taxaka. Chuntza' nacāpātē'keni'yāni' como tū' lakapastit Dios a'xni'ca' cālakmini' para nacāmāpūtaxtūyāni'.

Jesús cātantlakaxtulh a'ntī ixtastā'namā'na nac xaka'tla' lītokpān Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22

⁴⁵ Lā' tuncan Jesús tanūlh nac xaka'tla' lītokpān lā' tzuculh cātantlakaxtu huan a'ntī ixtastā'namā'na lā' ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' huan lītokpān. ⁴⁶ Lā' cāhuanilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic xmān para pūkalhtō'ka'can”. Lā' hui'xina'n tlahuapā'na'ntit hua'chī ix-chicca'n ka'lhāna'nī'n.

⁴⁷ Lakaliyān Jesús ixmāsu'yumā' nac lītokpān. Lā' ixtaputzani'mā'na a'nchī natalīmaknī huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' nā pūchihuīna'nī'n. ⁴⁸ Lā' tū' ixtakaksni' a'nchī natalīmaknī porque ixlīhuākca'n tachi'xcuui't ska'lh ixtakaxmatni'.

20

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33

¹ Lakatin chí'chini' Jesús ixcāmāasca'tīmā' tachi'xcuhuī't nac lītokpān lā' ixcāmāsu'ni'mā' a'nchī tzē nalipūtastucan. Lā' tachilh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley nā xanapuxcu'nu' israelitas. ² Lā' tahananilh:

—Caquilāhuaniuj: ¿Tichū ixquilhtampān cālītlahua'pā't huā' tamā'na catūhuā? ¿Tichū maxquī'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

³ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nā quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Caquilākalhtūj:

⁴ ¿Tichū ixquilhtampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquilhtampān Díos o ixquilhtampānca'n tachi'xuhuī't? Caquilākalhtūj.

⁵ Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna'n ixa'cstuca'n lā' talāhuanilh:

—¿Chichū nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj que Dios māpa'ksīlh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': “Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'tit?” ⁶ Lā' palh nahuaniyāuj que chí'xcuhuī'n tamāpa'ksīlh, ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't naquincātamūta'lamaknīyāni' como xlaca'n tahanan que Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Díos ixuanī't.

⁷ Lā' chuntza' takalhtīlh que tū' ixtaca'tzī tichū ixquilhtampān Juan ixlīmā'kpaxīni'n. ⁸ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit tū' icticāhuanini' tichū ixquilhtampān iclītlahua huā'mā'.

Huan xalacca'tzanca'tzīnī'n makscujnī'n

Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11

⁹ Tuncan Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't. Lā' cāhuanilh a'ntū lītalachastuca:

—Ixuī' kalhatin chí'xcu'; cha'nli ixpū'uva. Lā' ā'calīstān māsācua'nī'lh ixtasācua'nī'n lā' makān a'lh ā'lacatin.

¹⁰ 'Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlani' uvas, macā'lh ixlacscujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' huan tasācua'nī'n catamacamaxquī'lh huan a'ntū tamakalanī't a'ntū ixla' ixtēcu' ti'ya't. Lā' xlaca'n talacnicui'līlh huan lacscujni' lā' chu chuntza' māspi'tchokoca.

¹¹ 'Lā' tuncan ixtēcu' uva macā'mpā ā'chatin lacscujni'. Nā chuntza' tlahuaca hua'chī xapū'la; lacnicui'līca lā' talakapalal lā' chu chuntza' māspi'tchokoca. ¹² Lā' ixlīmaktu'tun macā'mpā ā'chā'tin. Lā' nā xla' matakāhuī'ca lā' makatzā'laca.

¹³ 'Lā' ā'calīstān huan ixtēcu' ti'ya't hualh: “¿Tuchū na'ictlahua? Na'icmacā'n qui'o'kxa' a'ntī lej icpāxquī'. A'xni'ca' nalaktzī'ncañ lāsā' na'a'cnīni'ni'can”. ¹⁴ Pero a'xni'ca' talaktzī'lh huan o'kxa', huan tasācua'nī'n talāhuanilh: “U'tza' huan a'ntī nalitachoko ixlīhuāk a'ntū ixla' ixtāta'. Camaknūj

lā' chuntza' quila'ca'n nala huan pū'uva". ¹⁵ Lā' tamāxtulh de huan nac pū'uva lā' tamaknīlh.

Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit nacātlahua huan tamā'na a'ntīn tamaksācua'lh? ¹⁶ Na'a'n lā' nacāmāspūtūkō' huā' tamā'na tasācua'nī'n lā' nacāmāsācua'nī huan pū'uva ā'makapitzīn xtunc tasācua'nī'n.

Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't takaxmatli huā'mā' tachi-huīn, tahualh:

—¡Nīn calacasqui'lh Dios!

¹⁷ Lā' Jesús cālaktzī'lh lā' hualh:

—Lā' ¿tuchū huanicu'tun a'ntū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan:

Huan xakana'nī'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' huanmā' chihuix a'ntū más tasqui'nī.

¹⁸ Lā' Jesús huampā:

—A'ntīn tū' xa'nca tamāchekxī quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntīn tapū'a'kchekxlal huan chihuix lā' tatakāhuī'lh. Lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntī cā'a'klhta'lah huan ka'tla' chihuix lā' cāka'nkxli lā' tanīlh.

Namāpalacan iximpuesto emperador

Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17

¹⁹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley titachi'pacu'tulh Jesús tuncan huā'mā' chi'chini' como tamāchekxīlh que xlaca'n ixtalītalacastuca hua'chi huan tasācua'nī'n nac pū'uva. Pero tū' tachi'palh porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcuui't. ²⁰ Lā' tuncan cāmacā'nca maktakalhna'nī'n a'ntī ixtatasu'yu hua'chi tzeyā chi'xcuui'n para natakaxmatxtu a'ntū tzē natalē'ksa'nīni'n con huan gobernador lā' chuntza' más tzey ixtalīmālacapū'lh con huan gobernador. ²¹ U'tza' talikalhasqui'nīlh huā'mā':

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tzīyāuj que a'ntū hua'na' lā' a'ntū māsu'yu'ya' ū'tza' xastu'ncua'. Lā' icca'tzīyāuj que hui'x tū' tlahua'ni'ya' cuenta a'nchī talīchihuīna'nāni' tachi'xuhuī't. Lā' hui'x chu a'cxim cālaktzī'na' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Lā' hui'x xa'nca māsu'yu'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. ²² ¿Tuchū puhua'na' ixpālacata huan a'ntū mātā'jīni'n huan emperador romano? ¿Chā tzey palh na'icmāpalayāuj o tū' tzey?

²³ Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? ²⁴ Caquilāmāsu'ni'uj huan tumīn a'ntū līmāpalacan. ¿Tichū ixlacan tasu'yu huā'tzā' nac tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzō'kni'?

Lā' takalhtīlh:

—Ixla' huan emperador.

²⁵ Lā' tuncan cāhuanīlh:

—Camaxquī'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camaxquī'tit Dios a'ntū ixla' Dios.

²⁶ Lā' nīn tuntū' tamakkaksli a'ntū tzē ixtalē'ksa'nīni'lh por a'ntū ixuan ixlacapūnca'n tachi'xcuui't. Pero talē'cnīlh a'nchī kalhtīni'lh lā' chuntza' taca'cslalh.

A'nchī nala a'xni'ca' nalakahuanchokopalacan

Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27

²⁷ A'calīstān, ā'makapitzīn saduceosnu' talaka'lh Jesús. Huan saduceosnu' tahuan que tū' catilakahuanchokoca. Chuntza' tahuanilh Jesús:

²⁸ —Mākalhtō'kē'ni', huan Moisés quincāmāchokoni'ni' huā'mā' tatzō'kni': Palh nanī kalhatin chi'xcu' a'ntī tapūchahuānī'ttza' lā' palh tū' ka'lhī ixcaman, maclacasquī'n que ī'stancu natā'tapūchahua huan lakapūt. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'ntī nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'ntī nīnī'ttza'.

²⁹ 'Maktin huā ixtahui'lāna' kalhatojon litā'timīn. Huan xapuxcu' tapūchahualh lā' tū' ka'lhīlh nīn kalhatin ixcaman. Chuntza' līnīlh. ³⁰ Ixlīkalhatu' tā'tapūchahualh huan lakapūt lā' chuntza' nīpā huan chi'xcu'; nīn kalhatin ixcaman māchokolh. ³¹ Lā' ixlīkalhatu'tun tā'tapūchahuapā huan lakapūt lā' nā chuntza' ixlīkalhatojon lā' ixlīhuākca'n tanīlh; nīn kalhatin ixcamanca'n tamāchokolh. ³² Lā' ā'calīstān nā huan puscāt nīlh. ³³ Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokokō'can, ¿tichū ixla' nala huanmā' puscāt como ixkalhatojonca'n tatā'tapūchahualh?

³⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús cākalhtīlh:

—Nac huā'mā' quilhtamacuj tapūchahuacan lā' tamāpūchahua ixtzu'ma'janca'n. ³⁵ Lā' a'ntī natalakahuanchokopala lā' natachā'n nac a'kapūn tū'tza' catitatapūchahualh. Lā' tū'tza' catitalāmāpūchahualh, ³⁶ lā' tū'tza' maktin catitanīlh. Chuntza' natala hua'chi ixángeles Dios. Lā' natala ixcamana' Dios como talakahuanchokoni't. ³⁷ Lā' nā Moisés quincāmāpāstaquīyāni' que huan nīnī'n natalakahuanchokopala, a'xni'ca' tzo'kli ixpālacata huan pūtzina'j qui'hui' a'ntū ixlamamā'. A'ntza' tatzō'kli que huan Māpa'ksīni' ū'tza' ixDios Abraham lā' ixla' Isaac lā' ixla' Jacob. ³⁸ Ū'tza' huanicu'tun que xlaca'n lakahuan a'yuj tanīlh de makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n. Lā' Dios cālaktzī'n ixlīhuāk talakahuan.

³⁹ Lā' tuncan ā'makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tahuanilh Jesús:

—Xa'nca kalhtīni'nī'ta'.

⁴⁰ Lā' tū'tza' talihui'līlh natakahasqui'nī catūhuā.

Cristo ixtā'nat David

Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37

⁴¹ Jesús cāhuanilh:

—¿Chichū huancan que Cristo a'ntī Dios hui'lilh ixlīmāpūtāxtūnu' ū'tza' ixtā'nat David? ⁴² Māni' David tzo'kli nac huan libro a'ntū huanican Salmos:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' na quimpāxtūcāna', ⁴³ hasta a'xni'ca' na'iccātlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tzanīn”.

⁴⁴ Palh David līchihuīna'lh ī'xū'yātā'nat lā' māpācuhuīlh Māpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' līhua'ca' xaka'tla' nala.

Jesús cālī'a'ksa'lh xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley

Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54

⁴⁵ Ixlīhuākca'n tachi'xcuui't ixtakaxmatmā'na lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

⁴⁶ —Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tapūlatā'kchokocu'tun pūlh mā'n ixlū'xu'ca'n hua'chi a'ntī lej taca'tzī. Nā talacasqui'n que cacā'tā'chihuīna'nca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca nac cā'tejen. Lā' na ixlītōkpānca'n israelitas xlaca'n taputza pūtahuī'lh a'ntū tahuī'lāna' calacan lā' talacasqui'n que cacā'a'cnīni'ni'ca a'nlhā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁷ Lā' xlaca'n ta'a'kxokomaklhtī ixchicca'n lakapūtnu' lā' ā'calīstān lej xlit takalhtō'ka' a'nlhā nacālaktzī'ncan lā' chuntza' talī'a'kxokonū'n. A'chulā' natapātīni'n xlaca'n que ā'makapitzīn.

21

Ixlē'ksajna' huan pobre lakapūt

Mr. 12.41-44

¹ Jesús ixuī'cus nac lītōkpān lā' cālaktzī'lh a'nchī huan rīcosnu' ixtamojō tumīn a'nlhā māqui'can huan tumīn a'ntū a'ksajcanī't Dios. ² Nā laktzī'lh kalhatin lakapūt pobre. Mojōlh lakatu' ixtumīn de cobre a'ntūn tū' lej tapala. ³ Lā' Jesús hualh:

—Ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni' que huā'mā' pobre lakapūt māstā'nī't a'ntū más ixtapalh na ixlacapūn Dios que ā'makapitzīn ⁴ porque huāk xlaca'n tamāstā' a'ntū cā'a'katāxtūni'nī'ttza'. Lā' xla' a'yuj tū' lhūhua' ixka'lhī, pero māstā'kō'lh a'ntū ixpūlatahuī'lh.

Jesús hualh que natalacpanckō' huan lītōkpān

Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2

⁵ A'makapitzīn ixtalīchihuīna'mā'na a'nchī ixlītēhuanī't huan lītōkpān por ixlītēhuanī't huan chihuix lā' ā'catūhuā a'ntū ixmāstā'canī't hua'chi lē'ksajna'. ⁶ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlīhuākca'n natapanckō' lā' huan taxaka nalacla.

Na'a'nan laka'tla'n lē'cnīn a'xni'ca' tūna'j nasputa huā'mā' quilhtamacuj

Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23

⁷ Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿lhāchūnīn natala huā' tamā'na? ¿Chichū na'iclica'tziyāuj palh palaj napātle'ke?

⁸ Lā' Jesús hualh:

—Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' como lhūhua' chī'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo a'nti Dios lacsacui'līlh”. Lā' natahuampala: “Chuhua'j chilhtza' huan ixlacchi'chini' Cristo lā' xla' Dios lacsacui'līlh”. Pero tū' tistālani'yā'tit. ⁹ Lā' nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nan pajtzu a'nlhā tlahuamā'ca guerra lā' nacātamāca'tzīnīyāni' a'nchīn tatā'kaqui' tachi'xcuui't. Tū' tijicua'nā'tit como huā'mā' pū'la napātle'ke lā' ā'calistān nasputa huā' quilhtamacuj.

¹⁰ Lā' cāhuanipā:

—Lakatin gobierno natlajacu'tun ā'lakatin lā' kalhatin māpa'ksīni' natlajacu'tun ā'kalhatin. ¹¹ Lā' palha' naxpipi huan ti'ya't lā' chuxalhā nala tatzi'ncsta lā' ta'jatatna'. Lā' lej lījicua' a'ntū natatasu'yunu'n nac a'kapūn lā' lej laka'tla' lē'cnīn.

¹² 'Pero pū'la nacātachi'payāni' hui'xina'n lā' nacātamāpātīnīyāni'. Nacātalē'nāni' nac lītokpān para natlahuacan justicia, lā' nacātamānūyāni' nac pūlāchī'n lā' nacātalē'nāni' ixlacapūnca'n reyes lā' gobernadores porque quilākahlaka'i'yāuj. ¹³ Chuntza' tzē naquilālīchihuīna'nāuj. ¹⁴ Calīhui'lī'tit que tū' nacāpāta'layāni' a'nchī nalītamaktāyayā'tit, ¹⁵ como quit na'iccāmāsu'ni'yāni' tachihuīn lā' na'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' lā' chuntza' mintā'ca'tzaca'n tū' caticātatlajani' nīn catitā'lāhua'nitit.

¹⁶ 'Lā' hui'xina'n nacātamacamāstā'yāni' mintāta'ca'n lā' mintzī'tca'n lā' mintā'timīnca'n lā' mintalakapasni'ca'n lā' mi'amigosca'n. A'makapitzīn de hui'xina'n nacātamaknīyāni'. ¹⁷ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't nacātaça'tzalaktzī'nāni' lā' xmān por quimpālacata, ¹⁸ pero tū' caticāyujni'ni' nīn kentin miya'jca'n. ¹⁹ Calīhui'lī'tit natāyani'yā'tit lā' a'xni'ca' napātle'kekō', naka'lhīyā'tit minquilhtamacujca'n.

²⁰ 'A'xni'ca' nalaktzī'nā'tit Jerusalén lītamacxti'li'nī't soldados, naca'tziyā'tit que palaj nalactlahuacan huan cā'lacchicni'. ²¹ Tuncan maclacasqui'n que natatzā'la hasta nac o'kspū'n xlaca'n a'ntīn tahui'lāna' nac estado de Judea. Lā' a'ntīn tahui'lāna' nac Jerusalén maclacasqui'n natataxtuyācha'. Lā' a'ntīn ta'a'nī't nac cā'tacuxtu tū' catitataspi'tli nac cā'lacchicni', ²² como huan tamā'na chī'chini' ū'tza' napūpātīni'ncan. Lā' natlōkentaxtūcan ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

23 'Lā' xānti tala huan pusan huan tamā'na chi'chini' palh tacamalanī't o palh tamātzī'qui'nincus como lhūhua' taca'tzāt na'a'nan. Lā' ixtā'kcha Dios nacāmāpātīnī huan tachi'xcuui't.

24 'Lā' a'makapitzīn natanī nac guerra lā' ā'makapitzīn xatachī'n nacālē'ncan nac xaxtunc xcānsipej. Lā' huan makatiyātī'n natalactlahua chu calhāhuā nac Jerusalén lā' natamaknī xalanī'n a'ntza' hasta a'xni'ca' Dios nahuan tū'tza' catatlahualh.

A'nchī namimpala huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37

25 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' tuncan na'a'nan lē'cnīn nac chi'chini' lā' nac mālhcuyu' lā' nac sta'cūn. Lā' xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj natatamakchuyīkō' lā' nīn catitaca'tzilh a'ntū natatlahua. Lā' nacāmakajicua'ncan a'nchī namacasā'nan huan mar.

26 Huan tachi'xcuui't nataxtacnānīkō' por ixtajicuā'tca'n a'xni'ca' natapāstaca a'ntū nacāpātle'keni' nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' māni' huan a'kapūn natachiqui.

27 A'xni'ca'tza' naquilaktzī'ncan quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'nchī na'icpūmin nac poklhnu'. Lēj na'icka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzēhuanī't na'icxkaka. 28 A'xni'ca' natzucu pātle'ke huā'mā', calipāxuhua'tit lā' catalacayāhua'tit porque palaj napūtaxtuyā'tit.

29 Nā cāhui'līni'lh huā'mā' tamāscā'tīn:

—Calaktzī'ntit huan xaqui'hui' higo o ā'catūhuā qui'hui'.

30 A'xni'ca' tasu'yutza' lakapu'mā' huan qui'hui' a'xni'ca' naca'tzīyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' lej xu'nu.

31 Lā' chuntza' a'xni'ca' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni', naca'tzī'yā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksīkō'.

32 'Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Xlaca'n a'ntīn tahui'lāna'cus tū' catitanīkō'lh hasta a'xni'ca' tū' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'. 33 Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'yat pero tū' maktin catisputli quintachihuīn; natlōkentaxtūkō'can.

34 'Cuenta catlahua'tit lā' tū' camakxtektit palha' nala mi'a'clhcunucca'n ixpālacata huan vicio lā' taka'chīn nīn ixpālacata catūhuā de huā'mā' quilhtamacuj. Palh chuntza' nala'yā'tit, chu līmaktin namin huā'mā' chi'chini'. 35 Namin hua'chi lakatin a'ktā'lh a'ntū chu līmaktin yuja. Chu a'cxtim namin huā'mā' chi'chini' para ixlīhuāk tachi'xcuui't nac huā'mā' quilhtamacuj. 36 Cāxni'j catahui'la'tit lā' pō'ktu nakalhasqui'nī'yā'tit Dios para que chuntza' tzē napūtaxtuyā'tit de ixlīhuāk huā' tamā'na catūhuā a'ntū napātle'ke. Lā' nakalhasqui'nī'yā'tit para que chuntza' tzē natāyayā'tit na quilacapūn quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

³⁷ Lā' cā'tuncuj Jesús ixmāsu'yu nac lītōkpān lā' cā'tzi'sa ixa'n tachoko nac huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. ³⁸ Lā' huan tachi'xcuui't tzi'sāt ixta'a'n nac lītōkpān para natakax-mata a'ntū Jesús ixcāhuani.

22

Ixtachi'pacu'tun Jesús

Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53

¹ Pajtzutza' ixmimā' ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua, a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. ² Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley ixtaputzamā'na a'nchī natalīmāmaknīnī'n Jesús. Lā' ixtajcua'ni' huan tachi'xcuui't.

³ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' tanūni'lh Judas a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Iscariote. Lā' xla' kalhatin de huan ixlikalhacāujtu' sca'txtunu'ni'n ixuanī't. ⁴ Xla' ū'tza' cālaka'lh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' policia a'ntī ixmaktaka'lh mā' huan lītōkpān. U'tza' cātā'lacchihuina'lh a'nchī nacālīmacamaxquī' Jesús. ⁵ Xlaca'n tapāxuhuakō'lh lā' tahuani'lh palh natamaxquī' tumīn. ⁶ Lā' Judas cākalhlaka'i'lh lā' tzuculh putzani' a'nchī tzē nalīmacamāstā' Jesús a'xni'ca' tintī' lhūhua' tachi'xcuui't.

A'nchī tzuculh huan Santa Cena

Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26

⁷ Ixtzucumā'tza' huan cā'tani' a'xni'ca' ixua'can pāntzi a'ntūn tū' lītlahuacanī't levadura. Huā'mā' chī'chini' maclacasqui'n namaknīcan lakatin xaska'ta' borrego para na'a'ksajuī'can Dios. ⁸ Lā' Jesús cāmacā'lh Pedro lā' Juan lā' cāhuanilh:

—Capintit nacāxtlahua'ya'tit a'nlhā nahua'yāuj huan borrego.

⁹ Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj?

¹⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'xni'ca' natanūyā'tit huan nac xcānsipej, napāxtokā'tit kalhatin chī'xcu' a'ntī lē'mā' huan ixpūxka'tni'. Nastālani'yā'tit hasta a'nlhā natanūyācha' nac chic ¹¹ lā' nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huaniyāni': ¿Lhā yā huan cuarto a'nlhā tzē na'iccātā'hua' quisca'txtunu'ni'n huan xalīhua't cā'tani'?” ¹² Lā' tuncan nacāmāsu'ni'yāni' lakatin ka'tla' cuarto cāxyātza' ixlītanca'cstu' huan chic. A'ntza' nacāxtlahuayā'tit huan līhua't.

¹³ Ta'a'lh lā' pātle'kelh chu a'nchī Jesús cāhuanilh, lā' tacāxtlahualh huan līhua't.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' horatza' ixuanī't, Jesús lā' ī'sca'txtunu'ni'n tatahui'lalh tahuā'yan. ¹⁵ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lej xa'iccātā'huā'yancu'tunāni' huā'mā' xala' smalanka'n porque quit palaj na'icnī. ¹⁶ Huā'mā' ā'xmān na'iccātā'huā'yanāni' quit hasta a'xni'ca' natlōkentaxtūkō'can ixlihuāk a'ntū Dios māpa'ksīni'lh.

¹⁷ Lā' tuncan tēlh huan taza a'ntū ixlītsuma xaxcān uva lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Camaklhtīni'ntit lā' cahua'tit milihuākca'n. ¹⁸ Quit tū'tza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' nalaktzī'nā'tit a'nchī Dios cāmāpa'ksikō' ixlihuākca'n tachi'xcuui't.

¹⁹ Ixlika'tlā'tus tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' mālacpitzilh. Cāmaxquī'lh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—U'tza' huā'mā' quimacni' a'ntū macamāstā'mā'ca por mimpālacataca'n. Chuntza' natlahua'yā'tit para naquilālīpāstacāuj.

²⁰ Nā chuntza' litlahuapā huan taza a'xni'ca' tahuā'yankō'lh lā' cāhuanilh:

—Huan xaxcān uva a'ntū pūhuī' huā'mā' taza, ū'tza' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū līcāxtlahuaca huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālīmāpūtāxtū huan tachi'xcuui't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n por mimpālacataca'n.

²¹ 'Lā' chuhua'j hua'chi quimacan huī' nac mesa, nā chuntza' huī' ixmacan huan chi'xcu' a'ntī naquimacamāstā'.

²² Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimpātle'keni' chu a'nchī tatzō'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chi'xcu' a'ntī naquimacamāstā'; nalīlakaputza —hualh Jesús.

²³ Lā' tuncan tatzuculh talākahasqui'nī tichū de xlaca'n ixmacamāstā'lh.

¿Tichū más tasqui'nī?

²⁴ Lā' tuncan tatzuculh talālīchihuīna'n tichū de xlaca'n puhuanca'n más tasqui'nī'. ²⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan reyes tamāpa'ksī hua'chilh ixtēcu'ca'n tachi'xcuui't lā' huan tachi'xcuui't tahuan que lacuan huan reyes. ²⁶ Tū' chuntza' nala na milaclhni'ca'n. Xtunc nala. Lā' a'ntī más tasqui'nī na milaclhni'ca'n xla' nala hua'chi xastancu. A'ntī namāpa'ksīni'n maclacasqui'n nala hua'chi tasācua'. ²⁷ ¿Tichū puhua'na' más tasqui'nī, huan a'ntī huā'yamā' o huan a'ntī mojōmā' huan pulātu? ¿Chu tū' stu'ncua' más tasqui'nī a'ntī huā'yamā'? Pero quit iclalh hua'chi a'ntī mojōmā' mim-pulātuca'n.

²⁸ 'Hui'xina'n pō'ktu quilātā'latlā'huanāuj a'yuj ixquimpātle'keni' lhūhua' catūhuā. ²⁹ Lā' como quinTāta' quimaxquī'lh quilīmāpa'ksīn, nā quit na'iccāmaxquī'yāni' milīmāpa'ksīnca'n. ³⁰ Chuntza' na'iccātā'huā'yanāni' a'nlhā

na'icmāpa'ksī lā' natahui'layā'tit a'nlhā nacālacāxtlahuayā'tit huan lakacāujtu' tribusnu' de huan israelitas.

Jesús māca'tzīnīni'lh que Pedro nakalhtatzē'ka

Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38

³¹ Nā huan Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit como Satanás lej cālilaktzī'ncu'tunāni' a ver palh nacātlajayāni'. ³² Lā' quit icsqui'ni'lh Dios que hui'x, Simón, tū' catipātza'nkākō'j ixlīhuāk a'ntū kalhlaka'i'nī'ta'. Lā' hui'x a'xni'ca' nalacāxtlahuapala mintapāstacna', cacāmaktāya' mintā'timīn.

³³ Simón Pedro huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iccāxui'tza' para na'ictā'a'nāni' hasta huan nac pūlāchī'n lā' para na'ictā'nīyāni'.

³⁴ Lā' Jesús huanilh:

—Pedro, icuaniyāni' que huā'mā' chi'chini', a'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, maktu'tun naquinkalhtatzē'ka' que tū' quilakapasa'.

Ixtapajtzūmā' huan hora a'ntū napūpātīni'n Jesús

³⁵ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' iccāmacā'ni' lā' tū' lipintit mimpūtumīnca'n nīn mimorralca'n nīn mizapatoca'n, ¿chū cāspu'tni'ni' a'ntū ix-maclacasqui'nā'tit?

Lā' xlacā'n tahualh:

—Nīn tuntū'.

³⁶ Lā' tuncan cāhuanilh:

—Chuhua'j xtunc iccāhuaniyāni'. Lā' a'nti ka'lhī ixmorralh, calē'lh. Lā' calē'lh ixpūtumīn. Lā' palh tū' ka'lhī ixmachīta, castā'lh ixtakēnu' para natamāhua. ³⁷ U'tza' iccāhuaniyāni' porque quit na'ictlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' quimpālacata. Chuntza' tatzo'kni':

Lā' laktzī'ncan hua'chi kalhatin a'ntīn tū' tzey.

Chuhua'j ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' por quit, tasqui'nī nala.

³⁸ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahualh:

—Mākalhtō'kē'ni', ā'yā kantu' machīta.

Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Tzeytza'.

Jesús kalhtō'ka'lh nac Getsemani'

Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42

³⁹ Lā' tuncan Jesús taxtulh de huan cuarto lā' como ixlīsmānī'nttza', a'lh nac huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' tastālani'lh ī'sca'txtunu'nī'n. ⁴⁰ Lā' a'xni'ca' tachā'lh, cāhuanilh:

—Na'orarlīyā'tit para que tū' nacātatlajayāni' a'xni'ca' nacātalīlaktzī'ncu'tunāni'.

⁴¹ Lā' tuncan Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh para na'orarlī. ⁴² Hualh:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x lacasqui'na', caquimāpūtaxtu de huā'mā' līpātīn. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

⁴³ Lā' tuncan tasu'yuni'lh kalhatin ángel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuīna'lh Jesús para namaxqui' tahuixcān. ⁴⁴ Lā' como lej xipātīni'mā', Jesús ā'chulā' squi'ni'lh Dios. Lā' tanto xipātīni'mā' lā' skakana'lh. Lā' tasu'yulh hua'chilh ī'sta'jmā' ixka'lhni' a'nchī skakana'lh.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' orarlikō'lh, tāyalh lā' taspī'tli a'nlhā ixcāmāchokonī't ī'sca'txtunu'nī'n. Ixtalhtatamā'na cākaksli como ixcātłajani't ixtalakaputzītca'n. ⁴⁶ Lā' tuncan cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' lhtatapā'na'ntit? Catā'kaquī'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatłajayāni' a'xni'ca' nacātalīlaktzī'ncu'tunāni'.

Jesús lē'nca xatachī'n

Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11

⁴⁷ Ixcātā'chihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' tachā'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't. Kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n a'ntī ixuanican Judas ū'tza' ixcāpū'łani'tēlha. Laktapajtzūlh Jesús lā' mu'sulh. ⁴⁸ Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Judas, hui'x quimu'su'ya' lā' chuntza' quilīmacamāstā'ya' quit, huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

⁴⁹ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh a'ntū xipātle'keni'mā' huan a'ntī ixtatā'huī'lāna' Jesús takalhasqui'nīlh:

—¿Chā na'iclatucsāuj con machīta?

⁵⁰ Lā' kalhatin sca'txtunu' mātākāhuī'lh ixtasācua' huan māpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j. ⁵¹ Lā' Jesús huanilh:

—Camakxtektit; tū'tza' catlahua'tit.

Lā' tuncan Jesús xa'malh ixa'ka'xko'lh huan tasācua' lā' xanca cāxlapā. ⁵² Lā' tuncan cāhuanilh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' policia a'ntī ixtamaktaka'lha huan lītōkpān lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, ixlīhuākca'n a'ntī ixtaminī't tachi'pa:

—¿A'chī' līta'nā'tit mimachītaca'n lā' minqui'huī'ca'n? Hua'chilh chi'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. ⁵³ A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakalīyān nac lītōkpān, ¿a'chī' tūlalh quilāchi'pauj a'xni'ca'? Pero chuhua'j milh milacchi'chini'ca'n lā' namāpa'ksīni'n a'ntīn tū' tzey.

Pedro hualh que xla' tū' ixlakapasa Jesús

Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27

⁵⁴ Tuncan chi'paca Jesús lā' lē'nca na ixchic xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' Pedro lacachuna'j ī'stālani'tēlha. ⁵⁵ Lā' a'ntza' tahuī'lilh macscut pu'nān tanquilhni' lā' tatahui'lalh ixmacni'

macscut. Nā Pedro tahuil'alh pu'nan. ⁵⁶ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh kalhatin squiti' a'nihā i'sko'huī', lakalaktzī'huil'ilih lā' hualh:

—Nā huā'mā' chi'xcu' ū'tza' ixtā'latlā'huan Jesús.

⁵⁷ Lā' Pedro kalhtatzē'kli lā' hualh:

—Puscāt, tū' iclakapasa.

⁵⁸ A'calistān ā'kalhatin laktzī'mpā lā' nā huanilh:

—Nā hui'x kalhatin de xlaca'n.

Pero Pedro huanilh:

—Chi'xcu', quit tū' de xlaca'n.

⁵⁹ Lā' ixlilakatin hora huampala ā'kalhatin stu'tu'lu' huampā:

—Stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' ixtā'latlā'huan porque xala' nac

Galilea.

⁶⁰ Lā' tuncan Pedro huanilh:

—Chi'xcu', tū' icca'tzī a'ntū hua'na'.

Lā' huā'mā' ka'tlā'tus a'xni'ca' ixchihuīna'mā'cus Pedro, tuncan huan gallo ta'salh. ⁶¹ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh Pedro, lā' Pedro pāstacli a'nchī ixuanini't huan Māpa'ksīni': “A'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, maktu'tun naquinkalhtatzē'ka' que tū' quilakapasa”. ⁶² Lā' tuncan Pedro taxtulh lā' lej lakaputzaj calhualh.

Lakapalaca Jesús

Mt. 26.67-68; Mr. 14.65

⁶³ Huan chi'xcu'huī'n a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na Jesús talakapalalh lā' tatucslī. ⁶⁴ Talakachī'lh lā' talacala'sli lā' tahuanih:

—¡Caquilhchipi tichū lacala'sni'!

⁶⁵ Lā' lej lhūhua' ixtahuani de catūhuā como ixtamāmāxanī'cu'tun.

Jesús na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n

Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24

⁶⁶ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley, lā' talē'lh Jesús na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n. A'ntza' kalhasqui'nīca:

⁶⁷ —Caquilāhuaniuj: ¿Chā hui'x Cristo a'ntī Dios hui'līnī't ixlīmāpūtaxtūnu'?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'yuj xa'iccāhuanini' palh stu'ncua', pero tū' quintilākalhlaka'ī'uj. ⁶⁸ Lā' palh quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā, tū' quintilākalhtīuj nīn quintilāmakxtekui. ⁶⁹ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' desde chuhua'j na'ictahuī'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī más xamāpa'ksīni'.

⁷⁰ Lā' tuncan ixlīhuākca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chu hui'x ixO'kxa' Dios?

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'huē, chuntza' hua'chi huanī'ta'ntit.

⁷¹ Lā' tuncan talāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquincāhuaniyāni' ā'catūhuā? Māni' quina'n kaxmatnī'tauj a'ntū pūhuan ixquilhni'.

23

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38

¹ Lā' tuncan ixlihuākca'n tatāyakō'lh lā' talē'lh Jesús na ixlacapūn Pilato. ² A'ntza' tatzuculh talē'ksa'nīni'n lā' tahualh:

—Iclaktzī'nī'tauj a'nchī huā'mā' chí'xcu' cāmāmakchuyī huan tachi'xcu'huī't. Huan que tū' maclacasqui'n namāpalayāuj iximpuesto emperador, lā' nā huan que ū'tza' Cristo huan a'ntī Dios hui'līni't ixlīmāpūtaxtūnu', lā' huā'mā' tachihuīn huanicu'tun que xla' rey.

³ Lā' tuncan Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Chā hui'x ixreyca'n israelitas?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—Chu chuntza' a'nchī huanī'ta'.

⁴ Lā' tuncan Pilato cāhuanilh xanapuxcu'nu' curasna' lā' tachi'xcu'huī't:

—Nīn tuntū' icmakkaksa a'ntū ixpālacata.

⁵ Lā' xlaca'n stu'tu'lu' tahualh:

—Cāmāmakchuyīmā' ixlihuākca'n xalanī'n nac Judea a'nchī māsu'yumā'. Tzuculh māsu'yu nac Galilea lā' ixmāsu'yutēlha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacapūn Herodes

⁶ Lā' a'xni'ca' Pilato kaxmatli huā'mā', kalhasqui'nīni'lh palh xala' nac Galilea Jesús. ⁷ Lā' a'xni'ca' huanica palh stu'ncua' xala' nac Galilea, macā'ni'ca Herodes a'ntī gobernador de Galilea ixuanī't. Lā' nā xla' ixminī't nac Jerusalén huan tamā'na chí'chini'.

⁸ Lā' a'xni'ca' Herodes laktzī'lh Jesús, līpāxuhualh como de makāntza' lej ixlaktzī'ncu'tun. Ixkaxmatnī't a'nchī ixlīchihuīna'ncan lā' puhualh nalaktzī'n lakatin lē'cnīn. ⁹ Lā' lhūhua' catūhuā kalhasqui'nīlh pero Jesús nīn tuntū' kalhtīlh.

¹⁰ Nā a'ntza' ixtahui'lāna'nkō' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' xlaca'n lej palha' ixtalē'ksa'nīni'ni'mā'na. ¹¹ Lā' Herodes lā' ixtropasna' talakmaka'lh Jesús lā' tamālhakē'lh tzēhuanī't lu'xu' hua'chi ixla' rey para natalilītzī'n. Lā' ā'calistān Herodes macā'ni'pā Pilato. ¹² Lā' chuntza' huā'mā'na chí'chini' Pilato ixamigo tlhualh Herodes. Pū'la litā'ca'tza ixtahuanī't.

Ixtahuan que naxtokohua'ca'can Jesús

Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39—19.16

13 Lā' Pilato cāmākēstokpā xanapuxcu'nu' curasna' lā' pūchihuīna'nī'n lā' tachi'xcuui't. 14 Lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālīmini'uj huā'mā' chi'xcu' lā' quilāhuaniuj que cāmāmakchuyī tachi'xcuui't. Lā' quit ickalhasqui'nīnī'ttza' na milacapūnca'n lā' ca'tzīyā'tittza' que nīn tuntū' icmakkaksa a'ntū' ixpālacata a'ntū' līlē'ksa'nīnī'nā'tit. 15 Nā chuntza' Herodes nīn tuntū' makkaksli. U'tza' līmacaminchokopā. Laktzī'nā'tittza' que nīn tuntū' tlahuanī't para nachī'can lā' nanī. 16 Na'iclīmākēsno'knīni'n ko'xka' lā' ā'calistān na'icmakxteka.

17 Ixa'nan huan talanān que Pilato ixmakxteka kalhatin tachi'n a'xni'ca' lamā' cā'tani'. 18 Lā' ixlihuākca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¡Camāmaknīni'ni' huā'mā'! ¡Camakxtekti Barrabás!

19 Huan Barrabás ixlīchī'canī't como xla' lā' ixchi'xcuui'n tatā'kaquī'lh contra huan māpa'ksīni'nī'n romanos lā' hasta tamaknīni'lh. 20 Pilato ixmakxteku'tun Jesús lā' cātā'chihuīna'mpā. 21 Pero ā'chulā' tata'salh lā' tahualh:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

22 Ixlīmaktu'tun Pilato cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlahuanī't? Quit tū' icmakkaksa nīn tuntū' ixpālacata para namaknīcan. Xmān na'iclīmākēsno'knīni'n ko'xka' lā' ā'calistān na'icmakxteka.

23 Lā' xlaca'n ā'chulā' stu'tu'lu' tahualh lā' tasquī'nli caxtokohua'ca'ca. Lā' tanto tata'salh xlaca'n lā' xanapuxcu'nu' curasna' que tatlajalh. 24 Chuntza' Pilato tlahualh a'ntū' xlaca'n ixtalacasqui'n, 25 lā' makxtekli huan chi'xcu' a'ntī' ixtalacsacnī't. U'tza' huan Barrabás a'ntī' ixmānūcanī't como tā'kaquī'lh lā' maknīni'lh. Lā' macamāstā'lh Jesús para que catatlahuanī'lh chu a'ntū' ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27

26 A'xni'ca' ixtalē'mā'na Jesús para nataxtokohua'ca', tachi'palh kalhatin chi'xcu' a'ntī' ixuanican Simón lā' xala' nac Ćirene. Xla' ixtanūtēlha nac xcānsipej Jerusalén lā' sāmācu'quī'ca huan cruz lā' māstālīca Jesús.

27 Lā' lhūhua' tachi'xcuui't ixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan a'ntī' ixtacalhuantēlha lā' lej talakaputzalh por ixpālacata Jesús. 28 Lā' Jesús cālakalaktzī'lh lā' cāhuanilh:

—Puscan xalanī'n nac Jerusalén, tū' cacalhua'ntit por quimpālacata. Mejor nacalhuanā'tit por mimpālacataca'n lā' por ixpālacataca'n mincamana'ca'n, 29 porque namin lakatin chi'chīni' a'xni'ca' nahuancan: “Līpāxūj huan a'ntīn tūla ka'lhī ixcaman. Līpāxūj huan a'ntīn tū' maktin tahuī'lalh ixcaman lā' tū' maktin mātzi'quī'nilh”. 30 Lā' a'xni'ca'tza' tachi'xcuui't

natahuanī huan kēstīn: “Caquilāyujni'uj”. Lā' natahuanī ixmacni' kēstīn: “Caquilā'a'kta'pū'j”. ³¹ Hua'chi huancan palh chuntza' tlahuani'can huan xastaka qui'hui', ā'chulā' natlahuani'can huan xascōhua. Palh chuntza' quintlahuani'can lā' quit tuntū' iclaclē'n, ā'chulā' nacātlahuani'can a'ntīn talaclē'n —hualh Jesús.

³² Nā ixcālē'mā'ca kalhatu' maknīni'nī'n para nacātā'maknīcan Jesús. ³³ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā huanican La Calavera o Ixa'kxāk Nīn, a'ntza' xtokohua'ca'ca Jesús lā' nā chuntza' huan kalhatu' maknīni'nī'n lā' kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' kalhatin na ixpāxtūxuc.

³⁴ Lā' a'xni'ca' ixtaxtokohua'ca'mā'na, Jesús hualh:

—QuinTāta', cacāmāspūtūnu'ni' porque tū' taca'tzī a'ntū tatlahuamā'na.

Lā' huan tropasna' tapūmāxtulh suerte huan ixlu'xu' Jesús para natatapitzi chā'tunu' de ū'tunu'n. ³⁵ Lā' tachi'xcu'huī't ixtayāna' lā' ixtalaktzī'mā'na lā' hasta huan pūchihuīna'nī'n talilītzī'lh lā' tahualh:

—A'makapitzīn cāmāpūtaxtūlh. Chuhua'j capūtaxtulh ixa'cstu palh stu'ncua' Dios lacsacnī't lā' hui'līlh ixlīmāpūtaxtūnu'.

³⁶ Nā huan tropasna' ixtalilītzī'mā'na. Talaktapajtzūlh lā' tamāhuī'lh vinagre. ³⁷ Lā' tahuanih:

—Palh hui'x ixreyca'n huan israelitas, capūtaxtu mē'cstu.

³⁸ Lā' ixua'ca' lakatin letrero ixa'cpūn lā' ixtatzo'kni' nac griego lā' latino lā' hebreo. Lā' huan letrero ixuan: U'tza' huā'mā' ixreyca'n israelitas.

³⁹ Lā' kalhatin maknīni' a'ntī ixtā'hua'ca' ixlilītzī'n lā' huanilh:

—Palh stu'ncua' hui'x a'ntī Dios hui'līlh ixlīmāpūtaxtūnu', capūtaxtu' mē'cstu lā' nā caquilāmāpūtaxtūj.

⁴⁰ Pero ā'kalhatin quilhnih ixtā'maknīni' lā' huanilh:

—¿Chū tū' jī'cua'ni'ya' Dios? Nā hui'x chu a'cxtim pātīni'mpā't. ⁴¹ Līmakuan quina'n pātīni'mā'nauj porque māpalamā'nauj a'ntū laclē'nauj. Pero huā'mā' chi'xcu' tuntū' laclē'n.

⁴² Lā' tuncan huanilh Jesús:

—Caquimpāstacti a'xni'ca' nata'mpala'ya' lā' rey hui'x.

⁴³ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Ixlīstu'ncua' icuaniyāni': Chuhua'j, huā'mā' chi'chini' naquintā'latahui'la'ya'chi nac a'kapūn.

Jesús nīh

Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30

⁴⁴ Lā' hua'chi tastu'nūtatza' ixuanī't a'xni'ca' cā'pucsua' lakō'lh chuxalhā nac cā'ti'ya'tna'. Lā' chuntza' lalh hasta hua'chi maktu'tun kōtanū. ⁴⁵ Huan chi'chini' tū' māxkakēni'lh.

Lā' huan lu'xu' nac lītōkpān ixa'cstu taxtī'tli lā' tapūpitzilh. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzī huan lītōkpān. ⁴⁶ Lā' tuncan Jesús lej palha' ta'salh lā' hualh:

—QuinTāta', icmacamaxquī'yāni' quilīca'tzīn.

Lā' a'xni'ca' huankō'lh, nīlh.

⁴⁷ Lā' a'xni'ca' huan capitán romano laktzī'lh a'ntū pātle'kelh, mācā'tanīlh Dios lā' hualh:

—Ixlistu'ncua' huā'mā' chī'xcu' lej tzey ixuanī't.

⁴⁸ Lā' ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't a'ntīn tamīlh lā' talaktzī'lh a'ntū pātle'kelh, tatapānūlh de ā'tzā' lā' cācu'xatucstēlhaca como lej ixtalakaputza. Lā' ta'ah na ixchicca'n. ⁴⁹ Lā' ixtalakapasnī'n Jesús lā' nā huan puscan a'ntī ixtastālani'nī't desde nac estado de Galilea makat tatāyalh lā' ixtalaktzī'mā'na huā'mā'na.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42

⁵⁰ Ixui' kalhatin chī'xcu' ixtacuīni' José lā' ū'tza' xala' nac Arimatea nac huan estado de Judea. Ixtā'tapa'ksī con huan pūchihuīna'nī'n a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n de huan israelitas. Lā' tzeyā chī'xcu' ixuanī't. ⁵¹ Lā' ixka'lhīmā' a'xni'ca' ixmāpa'ksīni'lh Dios. Tū' lakatīlh a'ntū ixtatlahuanī't huan pūchihuīna'nī'n ixpālacata Jesús. ⁵² Nā huā'mā' chī'xcu' laka'lh Pilato lā' squi'ni'lh ixmacni' Jesús. ⁵³ Lā' a'xni'ca' ixmāyujūnī'ttza' de nac cruz, līmaksna'tli kalhtin lu'xu' lā' māpi'lh nac lakatin lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac talhpān. Lā' a'ntza' nīn tintī'na'j ixmā'cnūcanī't. ⁵⁴ Huanmā' chī'chini' ū'tza' a'ntū ixpūcāxtlahuakō'can como ixlīlakalī huan chī'chini' de pūjaxni'. Lā' ixtzucumā'tza'.

⁵⁵ Huan puscan a'ntī ixtatā'minī't Jesús desde nac estado de Galilea ta'ah talaktzī'n huan lhu'cu' lā' cuenta tatlahualh a'nlhā ixmāpi'canī't ixmacni' Jesús. ⁵⁶ Lā' tataspi'tli na ixchicca'n lā' tacāxtlahualh perfume lā' pomada para huan nīn. Lā' tapūjaxli huan chī'chini' de pūjaxni' chuntza' hua'chi māpa'ksīlh a'nlhā tzo'kli huan ixley Moisés.

24

Jesús lakahuanchokolh

Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10

¹ Cā'tzi'sāt domingo huan tamā'na puscan ta'a'mpā nac taponkni' lā' ixtalē'mā'na huan perfume a'ntū ixtacāxtlahuanī'ttza'. Lā' ā'makapitzīn puscan tatā'ah. ² Lā' a'xni'ca' tachā'lh, talaktzī'lh que ixmāpānūcanī'ttza' huan chihuix a'ntū ixlīmālacchōcanī't huan taponkni'. ³ Tatanūlh pero tū' takaksli ixmacni' huan Māpa'ksīni' Jesús. ⁴ Tajicua'lh lā' tū' ixtaca'tzī a'ntū natatlahua lā' a'xni'ca' talaktzī'lh kalhatu' ángeles a'ntī ixtatasu'yu hua'chi chī'xcu'huī'n. Lej

slamama ixlu'xu'ca'n ixtahuanī't lā' ixtayāna' pajtzu huan puscan. ⁵ Lā' como xluca'n ixtajicua'n, tataquilhpu'talh lā' huan ángeles cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' putzayā'tit na ixlac'hni'ca'n huan nīnī'n kalhatin a'ntī lakahuan? ⁶ A'tzā' tū' huī'. Xla' lakahuanchokonī'ttza'. Capāstactit a'nchī cāhuanini' a'xni'ca' ixuī'cus nac Galilea. ⁷ Hualh xla' que maclacasqui'n que huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmacamaxquī'can a'ntīn talaclē'n lā' nataxtokohua'ca' lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' nalakahuanchokopala.

⁸ Lā' tuncan huan puscan tapāstacli ixtachihuīn Jesús.

⁹ Lā' a'xni'ca' tataspi'tli de huan taponkni', tahuanikō'lh huan kalhacāujtin apóstoles lā' ixlīhuākca'n ā'makapitzīn. ¹⁰ Lā' huan puscan, xluca'n cāhuanican María Magdalena lā' Juana lā' María a'ntī ixtzī't Jacobo lā' ā'makapitzīn puscan huampala. ¹¹ Pero huan apóstoles takaxmatli hua'chi takalhkamān a'ntū ixcāhuanimā'ca lā' tū' takalhlaka'ī'lh.

¹² Lā' a'yuj tū' takalhlaka'ī'lh, pero huan Pedro taxtulh lā' tu'jnulh para nac taponkni'. Lā' taquilhpu'talh lā' talacnūlh lā' laktzī'lh xmān huan lu'xu' a'nlhā ixmā'. Lā' a'lh na ixchic lā' ixlīlē'cnīmā' a'ntū ixpātle'kenī't.

Na ixtej huan cā'lacchicni' Emaús

Mr. 16.12-13

¹³ Lā' chu ū'tza' huā'mā' chi'chini' kalhatu' a'ntī ixtastālani'nī't Jesús, ixta'a'mā'na nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā huanican Emaús. Lā' ū'tza' hua'chi lakacāujtin kilómetros ixlīmakat de Jerusalén. ¹⁴ Ixtalīkalhachihuīna'ntēlha ixlīhuāk a'ntū ixpātle'kenī't. ¹⁵ Lā' līhuan ixtachihuīna'mā'na lā' ixtalacapūchihuīna'mā'na, māni' Jesús cālaktapajtzūlh lā' tzuculh cātā'latā'kchoko. ¹⁶ Lā' a'yuj talaktzī'lh pero tūlah talakapasli porque catūhuā talītamakchuyīlh. ¹⁷ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū līchihuīna'ntēlhayā'tit? Lā' ¿tuchū līlakaputzayā'tit?

¹⁸ Lā' kalhatin a'ntī huanican Cleofas kalhtīni'lh:

—Ixlīhuāk tachi'xcuhuī't taca'tzīkō' a'ntū pātle'kelh nac Jerusalén huā' tamā'na chi'chini'. ¿Chu xmān hui'x ixui'la' lā' tū' ca'tzīya'?

¹⁹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—¿Tuchū lanī't?

Lā' tahuanilh:

—Lhūhua' pātle'kelh ixpālacata Jesús xala' nac Nazaret a'ntī a'cta'sana' lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn na ixlacapūn Dios lā' na ixlac'hni'ca'n tachi'xcuhuī't. Lītasu'yu a'ntū tlhualh lā' a'ntū hualh. ²⁰ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' quimpūchihuīna'nī'nca'n tamacamāstā'lh para namaknīcan lā' naxtokohua'ca'can.

21 Quina'n xa'icka'lhīmā'nauj que ū'tza' xla' a'ntī nacāmāpūtāxtū israelitas. Lā' ixlīlakatu'tuntza' chi'chini' chuhua'j a'xni'ca' pātle'kelh. 22 Lā' ā'makapitzīn puscan de na quilaclhpu'nanca'n quincātamakalē'cnīni' porque cā'tzi'sāt taquīlah nac taponkni', 23 lā' como tū' talaktzī'lh ixmacni' Jesús, tataspī'tli. Lā' quincātahanini' que talīlakachuyalh ángeles a'ntī cāhuanilh que lakahuan Jesús. 24 Lā' chu tuncan ā'makapitzīn quincompañerosnu' taquīlah nac taponkni' lā' chu a'nchī tahuanilh huan puscan, chuntza' takaksli. Pero tū' talaktzī'lh Jesús.

25 Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Tū' xa'nca māchekxīyā'tit. ¿Lhānīn nakalhlaka't'yā'tit ixlīhuāk a'ntū tualh huan a'cta'sana'nī'n? 26 Lā' Cristo a'ntī Dios hui'līnī't ixlīmāpūtāxtūnu', ¿chu tū' tasqui'nī que pū'la napātīni'n chuntza' lā' ā'calistān natanū a'nlhā lej xkaka?

27 Lā' tuncan Jesús tzuculh cāmāsu'ni'kō' ixlīhuāk a'ntū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios lā' a'ntū lichihuīna'n xla'. Tzuculh a'nlhā tzo'knulh Moisés lā' cāmāsu'ni'lh a'ntū ixtatzo'knunī't ixlīhuākca'n huan profetas.

28 Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā ixta'a'mā'na, Jesús lalh hua'chilh ixa'mā' más makat. 29 Lā' xlaca'n stu'tu'lu' tahuanilh que natachoko lā' tahuanilh:

—Mejor catachoko porque tzi'suamā'tza'. Cā'pucsua'tza'.

Lā' tuncan Jesús cātā'tanūlh nac chic para natachoko.

30 Lā' a'xni'ca' tatahui'lalh tahuā'yan, xla' tēlh huan pāntzi lā' māsā'lh pāxcatca'tzī lā' mālācpitzilh lā' cāmāxquī'lh. 31 Chu tuncan huā'mā' ka'tlā'tus hua'chilh xa'nca tatalakapākē'lh lā' talakapasli, pero xla' cālāksputtāyani'lh.

32 Lā' xlaca'n talāhuanilh:

—¿Chu tū' stu'ncua' que lej lipāxūj lihuan ixquincāmāsu'ni'tēlhayāni' ixtachihuīn Dios?

33 Lā' chu līmaktin tachi'papā ixtejca'n. Tū' tatakoxīlh nīn macsti'na'j. Tataspī'tchokolh nac Jerusalén lā' cāpāxtokli huan kalhacāujtin apóstoles a'nlhā ixtatakēstoknī't con ā'makapitzīn.

34 Lā' cāhuanica huan kalhatu':

—Ixlīstu'ncua' lakahuanchokolh huan Māpa'ksīni'. Lā' tasu'yuni'lh Simón.

35 Lā' tuncan xlaca'n cāhuanilh a'nchī cāpātle'keni'lh nac tej lā' a'nchī talakapasli Jesús a'xni'ca' mālācpitzilh huan pāntzi.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23

36 Lihuan ixtalīchihuīna'mā'nacus huā' tamā'na, a'xni'ca' Jesús tāyah na ixlāclhpu'nanca'n. Lā' cāhuanilh:

—Tzey calīla'tit.

37 Lā' cāmākē'klhaca lā' lej tajicua'lh lā' ixtapuhuan que ixtalaktzī'mā'na espīritu. 38 Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿A'chī' jicua'nā'tit? ¿A'chī' xtunc puhua'nā'tit mē'cstuca'n? ³⁹ Calaktzī'ntit quimacanī'n lā' quitojonī'n. Lā' naquilālakapasauj. Caquilāxa'mauj lā' caquilālaktzī'uj. Huan espīritu tū' ka'lhī quinīt lā' lucut hua'chi quit.

⁴⁰ A'xni'ca' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'ni'lh ixmacanī'n lā' ixtojonī'n. ⁴¹ Pero como xluca'n tapalalaktzī'ni'lh lā' lej talīpāxuhualh, tūlah takalhlaka'ī'lh. Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā a'nan līhua't?

⁴² Lā' tuncan maxquī'ca pītzina'j xatapū'n squī'ti' lā' lakatin xatachu'cu ta'xcāt. ⁴³ Lā' xla' maklhtīni'lh lā' hua'kō'lh na ixlacapūnca'n. ⁴⁴ Lā' ā'calīstān cāhuanilh:

—A'ntū quimpātē'keni'lh ū'tza' a'ntū iccāhuanini' a'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' que maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios por quimpālacata, a'nlhā tzo'knulh Moisés lā' huan profetasna' lā' a'nlhā huanican Salmos.

⁴⁵ Lā' tuncan cāmāscā'tīlh ixtachihuīn Dios. ⁴⁶ Lā' cāhuanilh:

—Chuntza' tatzo'kni' que maclacasqui'n nanī Cristo a'ntū Dios hui'līnī't ixlīmāpūtaxtūnu'. Lā' maclacasqui'n que ixlīlakatu'tun chi'chini' nalakahuanchoko de a'nlhā tahuī'lāna'ncha' nīnī'n. ⁴⁷ Lā' maclacasqui'n que nacāmāsu'ni'kō'can ixlīhuākca'n tachī'xcu'huī't xalanī'n nac quilhtamacuj por ixpālacata Cristo. Natzucucan nac Jerusalén lā' nacāhuanikō'can que maclacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n para que nacāmāspūtūnu'ni'can. ⁴⁸ Lā' hui'xina'n nacāmāsu'ni'yā'tit huā' tamā'na catūhuā como laktzī'nkō'yā'tit. ⁴⁹ Lā' chuhua'j calaktzī'ntit. Na'iccāmacamini'yāni' a'ntū huanī't quinTāta'. Lā' natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'xni'ca' namaklhtīni'nā'tit huan līmāpa'ksīn a'ntū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Mr. 16.19-20

⁵⁰ Lā' tuncan Jesús cālē'lh ī'sca'txtunu'nī'n nac tej hasta Betania lā' cha'xli ixmacanī'n lā' cāsicua'lanālīlh. ⁵¹ Lā' līhuan ixcāsicua'lanālīmā', tzuculh tā'kayāhua na ixlacapūnca'n lā' lē'nca nac a'kapūn. ⁵² Xluca'n tamācā'tanīlh lā' ā'calīstān lej līpāxūj tataspi'tli nac Jerusalén. ⁵³ Lā' pō'ktu ixtahuī'lāna' nac xaka'tla' lītōkpān para natamā'ca'tanī Dios. Amén.

Huan Xatzey Tachihuīn a'ntūn Tzo'kli San Juan

Ixtachihuīn Dios lalh chi'xcu'

¹ A'xni'ca' tūna'j ixcāxui'lī huan quilhtamacuj, lanāntza' ixui' kalhatin a'ntī huanican Tachihuīn, como ū'tza' quincāmālakapasnīyāni' Dios. Lā' xla' ixtā'lahuī'tza' Dios. Lā' xla' ū'tza' Dios. ² Xapū'la ixtā'lahuī' Dios. ³ Lā' huan Tachihuīn cāxui'līlh ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nan; tuntū' ixa'nalh palh tū' cahuā por ū'tza'. ⁴ Por ixpālacata ū'tza' talīhui'lāna' ixlīhuāk a'ntū jaxāna'n. Lā' xla' cāmāsu'ni' huan tachi'xcuī't a'ntū ixlistu'ncua' lā' chuntza' hua'chilh ixcāmāskoni' huan tachi'xcuī't. ⁵ U'tza' hua'chi lakatin xkakana' a'ntū mālakxakēni'n a'nlhā cā'pucsua'. Lā' huan ko'ti'ti', xla' xala' nac cā'pucsua' lā' xla' tūla tlaja huan Xkakana'.

⁶ Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Juan, a'ntī Dios macamilh. ⁷ Xla' milh para nalichihuīna'n a'ntī huanican Xkakana' lā' para nacāmāxquī' tapāstacna' huan tachi'xcuī't que natakallaka'ī' a'ntī Xkakana'. ⁸ Juan tū' ū'tza' Xkakana'. Xla' xmān quīmāsu'yuchi huā'mā' a'ntī scana'nca Xkakana'. ⁹ A'ntī mero Xkakana' ixmimā'cus nac cā'quilhtamacuj. Xla' cāmāskokō' ixlīhuākca'n tachi'xcuī't.

¹⁰ Lā' a'ntī scana'nca Xkakana', xla' milh nac cā'quilhtamacuj. Lā' a'yuj ū'tza' cāxui'līlh quilhtamacuj, pero xalanī'n nac quilhtamacuj tū' talakapasli lā' tū' ixtaca'tzī que ū'tza' ixcāxui'līnī't huan quilhtamacuj. ¹¹ Xla' milh nac quilhtamacuj a'ntū ixcāxui'līnī't pero tū' talaktzī'ncu'tulh ixtā'macchicni'. ¹² Pero makapitzīn takalhlaka'ī'lh. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'lh, xla' cāmāxquī'lh līmāpa'ksīn para que chuntza' natala ixcamana' Dios. ¹³ Lā' a'nchī tala ixcamana' Dios, tū' hua'chi talacatuncuī ixcamana'ca'n tachi'xcuī't. Ixcamana' Dios tū' hua'chi lakatin ska'ta' a'ntī lacatuncuīlh por ixpālacata ixtapāxuhuanca'n lā' ixtapuhuanca'n tachi'xcuī't. Dios ū'tza' a'ntī cāmā'a'nānī ixcamana'.

¹⁴ Lā' a'ntī huanican Tachihuīn, xla' macni' lalh. Lā' xla' latahui'lalh na quilacalhpu'nanca'n. Lā' iclaktzī'uj a'nchī ka'lhī līmāpa'ksīn. Huā'mā' līmāpa'ksīn ū'tza' ixla' a'ntī ixa'cstu ixO'kxa' Dios. Xla' lej lakalhu'mana'n lā' huāk a'ntū huan ū'tza' ixlistu'ncua'. ¹⁵ Juan līchihuīna'lh lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' a'ntī iclīchihuīna'lh a'xni'ca' icualh que a'ntī icpū'lani'nī't, ū'tza' līhuaj xaka'tla' que quit. Xla' lanāntza' ixui' a'xni'ca' quit iclalatuncuīlh.

¹⁶ Quincātlahuani'nī'ta'ni' lhūhua' talakalhu'mān, como xla' lej lakalhu'mana'n. ¹⁷ Moisés quincāmāsu'ni'ni' ixley Dios.

Pero Jesucristo quincāmāca'tzīnīyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' lā' a'nchī quincālakalhu'manāni' Dios. ¹⁸ Lā' nīn tintī' laktzī'nī't Dios nīn maktin. A'ntī ixa'cstu ixO'kxa' Dios, a'ntī Dios lej pāxquī', ū'tza' quincāmāsu'ni'nī'ta'ni' a'nchī huanī't Dios.

Juan līchihuīna'lh Jesucristo

Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17

¹⁹ Lā' huan israelitas xalanī'n nac Jerusalén talakmacamilh Juan makapitzīn curasna' lā' levitasna'. Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh Juan tichū xla'. ²⁰ Lā' Juan cāmālacstū'ncni'lh lā' cāhuanilh:

—Pues quit, tū' quit Cristo a'ntī Dios lacsacli lā' hui'līlh ixlīmāpūtaxtūnu'.

²¹ Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Tichū hui'x? ¿Chā hui'x huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī huanican Elías?

Lā' Juan hualh:

—Tū' quit.

Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Chā hui'x huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī icka'lhīmā'nauj?

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Tū'.

²² Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Tichū hui'x? Caquilāhuaniuj para na'iccāhuaniyāuj a'ntī quincātamacaminī'ta'ni'. ¿Tichū hua'na' que hui'x?

²³ Juan cākalhtīlh:

—Quit hua'chi a'ntī ta'sa nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lā' huan: “Cacāxtlahua'tit mintapāstacna'ca'n para que nakaxpa'tā'tit huan Māpa'ksīni' a'xni'ca' namin”. Chuntza' hualh ixa'cta'sana' Dios a'ntī huanican Isaías, a'xni'ca' hualh: Camā'lakstu'nctit ixtej Māpa'ksīni'.

²⁴ Lā' nā ixtahui'lāna' makapitzīn fariseosnu' a'ntī ixcālakmacaminī't Juan. ²⁵ Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' mā'kpaxīni'mpā't palh tū' Cristo hui'x, nīn Elías, nīn huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī icka'lhīmā'nauj?

²⁶ Lā' Juan cāhuanilh:

—Quit iclīmā'kpaxīni'n xmān con xcān. Yā na mila-clhpu'nanca'n kalhatin a'ntīn tū' lakapasā'tit. Lā' nā xla' namā'kpaxīni'n. ²⁷ Xla' līhuaj xaka'tla' que quit. Lā' tū' minī'ni' nīn na'icxcutni' ixlīkalhtza'pa'can ī'zapato.

²⁸ Lā' huāk huā'mā' pātīle'kelh a'nīhā huanican Betábara tīntacut huan pūxka Jordán, a'nīhā ixmā'kpaxīni'n Juan.

Jesús hua'chi Ixcordero Dios

²⁹ Lā' ixlīlakalī Juan laktzī'lh Jesús ixlaktapajtzūtēlha lā' cāhuanilh huan tachi'xcuui't:

—Calaktzī'ntit a'ntī mimā'. U'tza' huā'mā' a'ntī macaminī't Dios lā' ū'tza' huanican Ixcordero Dios. U'tza' namāpānū

huan quintalac̄lē'i'ca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. ³⁰ U'tza' iclīchihuīna'lh a'xni'ca' iccāhuanini': "A'ntī icpū'lani'nī't, ū'tza' līhuaj xaka'tla' que quit porque xla' lanāntza' ixuī' a'xni'ca' quit iclacaduncūilh". ³¹ A'yuj quit tūna'j xa'iclakapasa, quit icmini't icmā'kpxāni'n con xcān para que huan tachi'xcuui't nataca'tzī que Dios macamilh huan a'ntī icpū'lani'.

³² Lā' nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzī'lh huan Espíritu Santo a'ntū yujchi lā' chilh na ixa'cpūn. Lā' huan Espíritu Santo tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān. ³³ Xapū'la quit tū' xa'icca'tzī tichū xla'. Quihuanilh Dios a'ntī quimacā'lh para na'icmā'kpxāni'n con xcān. Dios quihuanilh: "Nalaktzī'na' nayujāchi huan Espíritu Santo lā' nachin na ixa'cpūn kalhatin chi'xcu'. Huā'mā' chi'xcu' ū'tza' a'ntī līmā'kpxāni'n Espíritu Santo". ³⁴ Iclaktzī'nī'ttza' a'nchī quihuanica. Lā' ū'tza' iclīmāstū'nca quit que ū'tza' huā'mā' ixO'kxa' Dios.

Huan xapū'la ī'sca'txtunu'nī'n Jesús

³⁵ Lā' ixlīlakalī huampala Juan ixcātā'layā con kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n. ³⁶ Lā' laktzī'lh ixtētaxtumā' Jesús. Lā' Juan lakalaktzī'lh Jesús lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' a'ntī macamilh Dios lā' a'ntī huanican Ixcordero Dios, como xla' nacāmāpānūni' ixtalac̄lē'i'ca'n tachi'xcuui't.

³⁷ Huan kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n Juan takaxmatli a'xni'ca' hualh. Lā' xlaca'n tastālani'lh Jesús. ³⁸ Lā' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh ixtastālani'tēlha lā' cāhuanilh:

—¿Chichū puhua'nā'tit?

Lā' xlaca'n tahuanih:

—Māpa'ksīni', ¿lhachū hui'la'?

³⁹ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Cata'ntit lā' calaktzī'ntit.

Tatā'a'lh lā' talaktzī'lh a'nīhā ixuī'. Lā' como lejtza' kōtanū ixuanī't, hua'chi maktā'ti', a'ntza' tatachokolh huanmā' chī'chini'.

⁴⁰ Lā' huan tamā'na' kalhatu' a'ntī tastālani'lh Jesús por ixpālacata a'ntū ixcāhuaninī't Juan, lā' kalhatin de ū'tunu'n ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro. ⁴¹ Lā' chu tuncan Andrés putzalh ixtā'tin a'ntī ixuanican Simón lā' huanilh:

—Icpāxtokuitza' huan Mesías —ū'tza' huanicu'tun: Cristo a'ntī lacsacui'līnī't Dios.

⁴² Lā' Andrés tā'a'lh Simón talaktzī'n Jesús. Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan Simón lā' huanilh:

—Hui'x Simón, ixo'kxa' Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas —huā'mā' ū'tza' huanicu'tun: Pedro lā' nā chihuix.

Jesús ta'sani'lh huan Felipe lā' Natanael

⁴³ Lā' ixlīlakalī huampala Jesús ixa'ncu'tun a'nlhā huanican Galilea. Lā' tā'lāpāxtokli Felipe lā' huanilh:

—Caquistāla'ni'.

⁴⁴ Lā' huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuanī't lā' nā a'ntza' xalanī'n Andrés lā' Pedro. ⁴⁵ Felipe quīkaksli Natanael lā' huanilh:

—Icpāxtokuitza' huan chi'xcu' a'ntī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Moisés tzo'kli huan ley lā' a'nlhā tatzō'knulh huan profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixo'kxa' José xala' nac Nazaret.

⁴⁶ Lā' Natanael hualh:

—¿Chu tzēn taxtu de Nazaret a'ntū xatzey?

Lā' Felipe kalhtīh:

—Cata't laktzī'na'.

⁴⁷ Jesús laktzī'lh huan Natanael lakmimā' lā' hualh:

—Huan a'ntī mimā' ū'tza' tzeyā israelita. Xla' tū' a'kxokonu'n.

⁴⁸ Natanael kalhasqui'nīh:

—¿Chichū quilīlakapasti?

Lā' Jesús huanilh:

—Quit iclaktzī'ni' xapū'la na ixtampīn huan a'kalhpauj a'xni'ca' tūna'j ixta'sani'yāni' Felipe.

⁴⁹ Natanael kalhtīh:

—Māpa'ksini', hui'x ixO'kxa' Dios; hui'x a'ntī Dios lacsacni' para nala'ya' ixreyca'n israelitas.

⁵⁰ Lā' Jesús kalhtīh:

—Quīkalhlaka'ī'ya' xmān por ixpālacata icuanini' iclaktzī'ni' na ixtampīn huan a'kalhpauj. Nalaktzī'na'cus más laka'tla'n catūhuā a'ntū na'ictlahua.

⁵¹ Lā' nā hualh Jesús:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit huan a'kapūn laquī'yā, lā' huan ángeles a'ntū nacāmacamin Dios. Xlaca'n natatahua'ca' lā' natayujāchi na ixa'cpūn huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

2

Tapūchahuaca nac Caná

¹ Ixlīlaku'tun chī'chini' tapūchahuaca nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Caná, nac estado de Galilea. Ixtzī't Jesús a'ntza' ixuī'. ² Lā' nā kantāyaca Jesús lā' con ī'sca'txtunu'nī'n. ³ Lā' como sputli huan xavino uva, ixtzī't Jesús huanilh:

—Tintī'tza' xavino uva.

⁴ Lā' Jesús kalhtīh:

—Lā' ¿a'chī' quihuani'ya' huā'mā', Nā? Tūna'j tzucu quilītlōt.

⁵ Ixtzī't cāhuanilh huan macatzī'tni'nī'n:

—Catlahua'tit ixlīhuāk a'ntū xla' nacāhuaniyāni'.

6 Lā' ixuī' pāchāxan pūxka'tni' de chihuix a'ntū ixcāmaclacasqui'nca a'xni'ca' ixmakacha'ka'nca chu a'nchī ixtalanānca'n. (Huan tachi'xcuui't israelitas ixtakalhlaka'ī' que palh maklhūhua' ixtamakacha'ka'lh, chuntza' natala lacuan na ixlacapūn Dios.) Lā' huan pātunu' pūxka'tni' ixtalītatzuma lakatunu' hua'chi tā'ti'pu'xamna' hasta lakatin ciento litros de xcān. 7 Jesús cāhuanilh huan macatzī'tni'nī'n:

—Cacāmātzuma'tit de xcān huā' pūxka'tni'.

Lā' chuntza' xla'ca'n xa'nca tamātzumalh. 8 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camācututit macsti'na'j lā' calīpini'tit huan a'ntī xapuxcu' de huan cā'tani'.

9 Lā' huan xapuxcu' quilhca'tzīlh. Lā' vinotza' ixuanī't. Lā' xla' tū' ixca'tzī palh xcān ixuanī't lā' ixtaxtāpalīnī'ttza' huan xcān, vinotza' ixlanī't. Ixtaca'tzī xmān huanmā'na macatzī'tni'nī'n porque ū'tunu'n ixtamojōnī't xcān nac huan pūxka'tni'. Lā' huan xapuxcu' de huan cā'tani' ta'sani'lh huan squi'nīni'. 10 Lā' huanilh:

—Lanān xapū'la cāmaxquī'can a'ntī cākantāyacan huan xatzey vino. Lā' ā'calīstān, a'xni'ca' tzejtza' tako'tnī't huan a'ntī cākantāyacanī't, cāmaxquī'can huan a'ntūn tū' lej xatzey. Lā' hui'x ā'xmān māstā'ya' huan xatzey vino.

11 U'tza' huā'mā' a'ntū tlahualh Jesús nac Caná nac estado de Galilea, ū'tza' xapū'la lē'cnīn a'ntū tlahualh Jesús. Lā' chuntza' līmāsu'yulh ixlīmāpa'ksīn. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhlaka'ī'lh Jesús.

12 A'calīstān Jesús a'lh nac Capernaum. Lā' tatā'a'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn lā' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' a'ntza' tatachokolh lātma'j.

Jesús cātamacaxtukō'lh a'ntū ko'hua'jua' na ixchakān huan xaka'tla' lītōkpān

Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46

13 Lā' como lejtza' pajtzu ixmimā' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua a'ntū pō'ktu ixtapūtlahua cā'tani' huan israelitas, Jesús a'lh nac xcānsipej a'ntū huanican Jerusalén. 14 Lā' tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' a'ntza' cālaktzī'lh a'ntī ixtastā'mā'na huācax lā' borregos lā' tantzasnān, lā' ā'makapitzīn a'ntī ixtahui'lāna' con ixmesaca'n para nataxtāpalī huan tumīn. 15 Jesús tlahualh lakatin lītāsno'knu' de lazo, lā' cālītansno'kxtukō'lh ixlihuāka'n huan borregosnu' lā' huan huācaxna'. Cāmakpūspi'tni'lh ixmesaca'n a'ntī ixtaxtāpalīmā'na tumīn, lā' cāmaka'ni'kō'lh huan ixtumīnca'n. 16 Lā' cāhuanilh huan stā'na'nī'n tantzasnān:

—Camāxtutit huan tamā'na de huā'tzā'. Tū' catlahua'tit hua'chi lītāmāuj huā' na ixchic quīnTāta'.

17 Lā' ī'sca'txtunu'nī'n talīpāstacli chu a'nchī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lej iclacasqui'n ca'a'cnīni'ni'ca ixchic Dios.

Lā' ū'tza' naquililakmaka'ncan.

¹⁸ Huan israelitas tahuanihl:

—¿Chu ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn para natlahua'ya' huā'mā'? Caquilātlahuani'uj lakatin lē'cnīn para que chuntza' na'icca'tzīyāuj palh hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn para nacāmāxtuya' huan animalhna' de huan xaka'tla' lītōkpān.

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calactlahua'tit huā'yā chic lā' ixlītu'tuma'j na'iclicāxtlahua quit.

²⁰ Huan israelitas takalhtīlh:

—Tu'pu'xamachāxan cā'ta līcāxtlahuakō'ca huan lītōkpān. Lā' ¿chu hui'x xmān tu'tuma'j nalīcāxtlahuakō'ya'?

²¹ Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Jesús ixlīchihuīna'mā' de ixmacni'. ²² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tapāstacli ixtachihuīn Jesús a'xni'ca' xla' lakahuanchoh. Lā' takalhlaka'ī'lh a'ntū ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios lā' nā a'ntū hualh Jesús.

Jesús cālākapaskō' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't

²³ Nac Jerusalén ixlamā' cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' Jesús ixui'lacha' lā' a'ntza' tlhualh lhūhua' lē'cnīn. Lā' ū'tza' lhūhua' talikalhlaka'ī'lh huan Jesús. ²⁴ Lā' como Jesús ixcālākapaskō' ixlīhuākca'n, xla' ixca'tzī que makapitzīn ixtakalhlaka'ī' lā' ā'makapitzīn tū' ixtakalhlaka'ī'. ²⁵ Lā' tū' ixmaclacasqui'n ā'kalhatin a'ntī nahuani chichū huanī't huan tachi'xcuui't. Xla' cālākapasni'kō' ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuui't.

3

Jesús lā' Nicodemo

¹ Ixui' kalhatin fariseo ixtacuīni' Nicodemo. Xla' kalhatin xapuxcu' israelitas ixuanī't. ² Lakatin tzi'sa' xla' lakmilh huan Jesús lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ca'tzīcan que Dios macaminī'ta'ni' para namāsu'yu'ya'. Xmān ū'tunu'n a'ntī Dios tatā'scuja, xmān xlaca'n tzē natatlahua huan lē'cnīn hua'chi tlhualh'ya' hui'x.

³ Lā' Jesús huanilh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Xmān ū'tunu'n a'ntī taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n, xmān ū'tunu'n tzē natatapa'ksī con Dios.

⁴ Nicodemo kalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chichū līlāl huā'mā', kalhatin chi'xcu' papatza' lā' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj? Tūla natanūpala na ixpān ixtzī't para nalacatuncuīpala.

⁵ Lā' Jesús hualh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Xmān ū'tunu'n a'ntī taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n por ixpālacata xcān lā' huan

Espíritu Santo, xmān xluca'n tzē natatapa'ksī con Dios. ⁶ Huan a'ntī ixcaman tachi'xcuui't, ū'tza' ka'lhī ixquinīt lā' ixlucut. Lā' a'ntī ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspiritu Dios. ⁷ Tū' calē'cni' a'ntū icuaniyāni': "Maclacasqui'n que naka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n milīhuākca'n hui'xina'n". ⁸ Huan ū'ni' lakachu a'n. Xmān kaxpa'ta' a'nchī macasā'nan lā' hui'x tū' ca'tzīya' lhachū mincha' lā' tū' ca'tzīya' lhachū a'mā'. Lā' nā chuntza' tū' ca'tzīya' a'nchī kalhatin chi'xcu' tzē naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo.

⁹ Nicodemo kalhasqui'nīpā:

—Lā' ¿chichū līlal huā'mā'?

¹⁰ Lā' Jesús hualh:

—¿Chu tū' ca'tzīya' huā'mā'? Lā' hui'x kalhatin ixmākalhtō'kē'ni'ca'n israelitas. ¹¹ Ixlistu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Iclīchihuīna'nāuj a'ntū icca'tzīyāuj lā' icuanāuj a'ntū iclaktzī'nī'tauj. Lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū icuanāuj. ¹² Como hui'xina'n tū' quilākahlaka'ī'yāuj a'xni'ca' quit iccālīkalhachihuīna'ni'yāni' a'ntū xala' nac cā'ti'ya'tna', tū' quintilākahlaka'ī'uj quit palh na'iccālīkalhachihuīna'ni'yāni' catūhuā xala' nac a'kapūn.

¹³ 'Nīn tintī' lakapasna'n nac a'kapūn, xmān quit. Como xa'icui'lacha'cus a'xni'ca' tūna'j xa'icyujāchi de nac a'kapūn, quit iclakapasna'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁴ Lā' chu a'nchī Moisés pūmā'kayāhualh qui'huī' huan lūhua' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nā chuntza' maclacasqui'n naquimā'kayāhuacan quit nac cruz. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁵ Lā' chuntza', ixlīhuākca'n a'ntīn quintalīpāhuan nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

Dios cāpāxqui' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Dios lej cāpāxqui' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj. U'tza' līmāstā'lh ixO'kxa' a'ntī xmān kalhatin ixuanī't para que chuntza' ixlīhuākca'n a'ntīn talīpāhuan xla', xluca'n tū' maktin catitasputli. Nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. ¹⁷ Dios macamilh ixO'kxa' nac quilhtamacuj. Tū' macamilh para nacāmāpātīnī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Macamilh para que xluca'n natapūtaxtu. Ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' ixO'kxa' Dios, xluca'n natapūtaxtu.

¹⁸ 'A'ntīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xluca'n tū' catīcāmāpātīnīca. A'ntīn tū' talīpāhuan, xluca'n nacāmāpātīnīcan porque xluca'n tū' talīpāhuan ixO'kxa' Dios a'ntī xmān kalhatin ixuanī't. ¹⁹ Milh huā' nac quilhtamacuj huan

a'ntī hua'chi xkakana' como māsū'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' makapitzīn tū' ixtalakatī huan Xkakana'. Ixtalakatī a'nlhā cā'pucsua' porque xlaça'n ixtatlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnīcan. ²⁰ Huāk a'ntīn tatlahua a'ntū ko'hua'jua' tū' talakatī huan xkakana' lā' tū' tatapajtzūcu'tun nac cā'xkakana' porque tū' talacasqui'n que nacālaktzī'ncan nīn naca'tzīcan a'nchī tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey. ²¹ A'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, xlaça'n tatapajtzū nac cā'xkakana' para que nacālaktzī'ncan lā' naca'tzīcan que xlaça'n tatlahua chu a'nchī Dios lacasqui'n.

Juan huan Mā'kpaxīni' līchihuīna'mpā Jesús

²² Lā' ā'calīstān Jesús a'lh nac estado de Judea lā' tatā'a'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' a'ntza' tachokolh lātma'j lā' ixmā'kpaxīni'mā'. ²³ Lā' nā huan Juan nā ixmā'kpaxīni'n huan nac Enón na ixpajtzū Salim como a'ntza' ixmā' lhūhua' xcān. Lā' huan tachi'xcu'huī't ixtalakchin lā' ixta'a'kpaxa. ²⁴ Tūna'j ixmānūcan Juan nac pūlāchī'n.

²⁵ Makapitzīn ixchi'xcu'huī'n Juan tatzuculh tatā'lāhuani huan ā'makapitzīn israelitas por ixpālacata huan a'nchī mā'kpaxīni'ncan lā' palh Dios laktzī'n más xatzey catīhuā a'xni'ca' a'kpaxa. ²⁶ Talaka'lh huan Juan lā' tahananilh:

—Māpa'ksīni', ¿pāstaca' huan chi'xcu' a'ntī ixtā'huī'lāchi tintacut Jordán lā' a'ntī līchihuī'na'? Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā' lā' ū'tza' talakminkō'.

²⁷ Juan cākaltīlh:

—Kalhatin chi'xcu' ka'lhī xmān a'ntū Dios maxquī'. ²⁸ Hui'xina'n kaxpa'ttit a'nchī icualh: “Tū' quit Cristo. Xmān quimacamīncanī't para na'īcpū'lani'”. ²⁹ A'xni'ca' cāxtlahuacanī'ttza' para natapūchahuacan, huan tasqui'ni' nala ixta' huan squi'nīni'. Huan ixamigo squi'nīni' xmān tāya lā' kaxmata. Lā' līpāxuhua a'nchī pāxuhua huan squi'nīni'. Lā' nā chuntza' quit lej iclīpāxuhua Jesús como talakminkō'. ³⁰ Maclacasqui'n que Jesús ā'chulā' natastālani'kō' lā' quit tū' ā'chulā' quintistālani'ca.

A'ntī mincha' de nac a'kapūn

³¹ A'ntī minī'ta'ncha' xala' nac a'kapūn, ū'tza' más xaka'tla' que ixlīhuākca'n. A'ntīn talacatuncuī nac quilhtamacuj, ū'tunu'n xalanī'n nac quilhtamacuj lā' xmān talīchihuīna'n a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj. A'ntī mincha' de nac a'kapūn, ū'tza' más xaka'tla' de ixlīhuākca'n. ³² Lā' xla' līchihuīna'n a'ntū laktzī'nī't lā' kaxmatnī't. Lā' nīn tintī' kalhlaka'ī' a'ntū huan. ³³ Palh catīhuā kalhlaka'ī' ixtachihuīn a'ntī mincha' de nac a'kapūn, chuntza' tasu'yu que xla' puhuan que stu'ncua' a'ntū huan Dios. ³⁴ Huan a'ntī Dios macamilh, xla' līchihuīna'n ixtachihuīn Dios porque Dios maxquī' huan

Espíritu Santo lā' tū' lakpuhuan a'nchī māsā'. ³⁵ Huan xaTāta' pāxquī' huan ixO'kxa' lā' macamaxquī'kō'lh ixlihua' para namāpa'ksīni'n xla'. ³⁶ A'ntīn talipāhuan ixO'kxa' Dios, xla'ca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' a'ntīn tū' talipāhuan, xla'ca'n tū' catitaka'lhīlh xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios lej nacāmāpātīnī.

4

Jesús lā' huan puscāt xala' nac Samaria

¹ Huan fariseosnu' ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' que huan Jesús más lhūhua' ixtastālani' lā' ixcāmā'kpaxīmā', lā' Juan tū' lej lhūhua' a'ntī ixtastālani' lā' ixcāmā'kpaxī. ² Pero Jesús tū' ixmā'kpaxīni'n; xmān ī'sca'txtunu'nī'n Jesús ū'tunu'n ixtamā'kpaxīni'n. ³ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzīlh que huan fariseosnu' ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' huā'mā', Jesús taxtulh de huan nac Judea lā' a'lh para nac Galilea.

⁴ Lā' huan ixtej Galilea tētaxtu por Samaria. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtētaxtumā' a'nlhā ixtapa'ksī nac Samaria, chā'lh nac lakatin cā'lacchicni' ixtacuīni' Sicar na ixpajtzu huan ti'ya't a'ntū Jacob ixmaxquī'nī't ixo'kxa' a'ntī ixuanican José. ⁶ A'ntza' ixuī' lakatin mu'sni' a'ntū makāntza' ixla' ixuani't Jacob. Lā' hua'chi tastu'nūta Jesús chā'lh nac huanmā' mu'sni'. Lā' como lejtza' makat ixtlā'huanī't, lejtza' ixtlekuanī't. Lā' a'ntza' tahui'lal na ixquilhtūn huan mu'sni'. ⁷ Lā' tū' xlit lakchilh kalhatin puscāt xala' nac Samaria para namācutu xcān como ī'xka'tmā'. Lā' Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

⁸ Huan sca'txtunu'nī'n ixta'a'nī't nac cā'lacchicni' para natatamāhua ixlihua'tca'n. ⁹ Lā' huan puscāt samaritana huanilh huan Jesús:

—Hui'x israelita lā' quit samaritana. Lā' ¿a'chī' quisqui'ni'ya' xcān? —chuntza' huanilh porque huan israelitas tū' ixtalālaktzī'ncu'tun con huan samaritanosnu'.

¹⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Ixca'tzi cahuā a'ntū Dios māsā' lā' a'ntī squi'ni'mā'ni' mixcān, hui'x ixquisqui'ni' quit lā' quit xa'icmaxquī'ni' xatzey xcān.

¹¹ Huan puscāt huanilh:

—Hui'x tū' ka'lhī'ya' a'ntū napūmācutuya' lā' huan mu'sni' pūlh mā'n hui'lacha'. ¿Lhāchū nataya'ya' huan xatzey xcān?

¹² A'ntī quimpapca'n Jacob quincāmāchokoni'ni' huā'mā' mu'sni'. A'tzā' ixko'tnun Jacob lā' ixo'kxa'n lā' ixanimalhna'. Lā' ¿chu hui'x más ka'tla' que Jacob?

¹³ Lā' Jesús huanilh:

—Ixlihuāk a'ntī natahua' huā'mā' xcān, nataka'lhīpala takalhpūtīt. ¹⁴ Lā' a'ntī natahua' huā'mā' xcān a'ntū na'iccāmaxquī' quit, xla'ca'n tū'tza' maktin catitakalhpūtīlh. Huan xcān a'ntū na'iccāmaxquī' quit nala hua'chi mu'sni' na ixchakānca'n, lā' nacāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

¹⁵ Lā' huan puscāt huanilh:

—Pues caquima'xqui' huā'mā' xcān lā' chuntza' tū'tza' maktin ictikalhpūtīlh lā' chuntza' tū'tza' ictimilh na'icxka'ta huā'tzā'.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' minkōlu'. Lā' cata'tit.

¹⁷ Lā' huan puscāt kalhtīlh:

—Tū' icka'lhī quinkōlu'.

Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū hua'na' que tū' ka'lhī'ya' minkōlu'.

¹⁸ Hui'x cāka'lhī'nī'ta' kalhaquitzi's minkōlu'. Lā' a'ntī tā'hui'la' chuhua'j, xla' tū' minkōlu'. Ixlistu'ncua' a'ntū huanī'ta'.

¹⁹ Lā' huan puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'cta'sana' Dios. Chuntza' tasu'yu. ²⁰ Huan quinapapna'ca'n samaritanosnu' ixtamācā'tanī Dios huā'tzā' nac kēstīn. Lā' hui'xina'n israelitas hua'nā'tit que xmān nac Jerusalén tzē namācā'tanīcan Dios.

²¹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Cakalhlaka'i' a'ntū na'icuaniyāni'. Namin lakatin quilhtamacuj a'xni'ca' tū'tza' catimaclacasqui'nca na'a'ncan mācā'tanīcan xaTāta' Dios huan nac kēstīn lā' nīn nac Jerusalén. ²² Hui'xina'n samaritanosnu' tū' lakapasā'tit a'ntī mācā'tanī'yā'tit. Quina'n iclakapasāuj a'ntī icmācā'tanīyāuj. Lā' a'ntī namāpūtaxtūnu'n, xla' ū'tza' kalhatin israelita.

²³ Chilhtza' huan quilhtamacuj a'xni'ca' a'ntī xa'ncq tamācā'tanī xaTāta' Dios natamācā'tanī con ixlihuāk ixa'clhcunucca'n lā' natakahlaka'i' ixtachihuīn Dios. Dios lacasqui'n que chuntza' nalīmācā'tanīcan. ²⁴ Dios lakahuan a'yuj tū' laktzī'ncan. Lā' tasqui'nī que tachi'xcuui't natamācā'tanī con ixlihuāk ixa'clhcunucca'n; lā' tasqui'nī natakahlaka'i' ixtachihuīn Dios. Chuntza' xa'nca natalīmācā'tanī Dios.

²⁵ Huan puscāt huanilh:

—Quit icca'tzī que namin huan Mesías a'ntī huanican Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't lā' mānūlh ixlimāpūtaxtūnu'. Xla' naquincāhuanikō'yāni' ixlihuāk a'xni'ca' namin.

²⁶ Lā' Jesús huanilh:

—U'tza' quit a'ntī tā'chihuīna'mā'ni'.

²⁷ Lā' tuncan tachilh i'sca'txtunu'nī'n. Lā' talē'cnīlh como talaktzī'lh Jesús a'nchī ixtā'chihuīna'mā' huan puscāt. Lā' nīn chā'tin kalhasqui'nīlh huan puscāt: “¿Tuchū lacasqui'na?”

Lā' tū' kalhasqui'nīca Jesús: “¿A'chī' tā'chihuīna'mpā't huan puscāt?”²⁸ Huan puscāt hui'līlh ixpūxka'tni' lā' a'lh nac cā'lacchicni' lā' cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't:

²⁹ —Capintit laktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī quihuanikō'lh ixlīhuāk a'ntū ictlahuanī't. Chō'la ū'tza' a'ntī Cristo.

³⁰ Tataxtulh de huan cā'lacchicni' para natalaka'n Jesús.

³¹ Lā' līhuan ixtamimā'na huan tachi'xcu'huī't, huan ī'sca'txtunu'nī'n Jesús tahuaniilh:

—Māpa'ksīni', catihua'ya' macsti'na'j.

³² Lā' xla' cāhuanilh:

—Quit icka'lhī quilīhua't. Hui'xina'n tū' ca'tziyā'tit.

³³ Huan sca'txtunu'nī'n talākahasqui'nīlh:

—¿Chā catīhuā quīxtekni'chitza' ixlīhua't?

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit ictlahuacu'tun ixlīmāpa'ksīn quinTāta' a'ntī quimacaminī't, lā' ictlahuakō'cu'tun a'ntū quilīmamacū'nī't. Ū'tza' huā'mā' quit quilīhua't. ³⁵ Hui'xina'n hua'nā'tit:

“Sputacus lakatā'ti' mālhcuyu' napūlana'n”. Quit

iccāhuaniyāni': Calaktzī'ntit huan tachi'xcu'huī't a'ntīn

tamimā'na. Palaj natakahlaka'ī' quintachihuīn. Xlaca'n

hua'chi tacuxtu a'nlhā ā'xmān naxkāna'ncan. ³⁶ A'ntī xkāna'n

maxquī'can ixtatlaj. Lā' nā chuntza' a'ntī quintatā'scuja. Por

ixpālacata a'ntū tamāsu'yu xlaca'n, makapitzīn takahlaka'ī'.

Lā' ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n a'ntīn quintatā'scuja. Lā'

a'ntīn takahlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n taka'lhī xasāsti'

ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Ū'tza' natalīpāxuhua a'ntīn

tamāsu'yulh quintachihuīn xapū'la lā' a'ntīn tamāsu'yulh

ā'calīstān. ³⁷ Ixlīstu'ncua' a'nchī huancan: “Kalhatin

cha'n lā' ā'kalhatin xkāna'n”. ³⁸ Quit iccāmācā'nī'ta'ni'

para naxkāna'nā'tit a'nlhā tū' cha'ni'ta'ntit hui'xina'n.

Naxkāna'nā'tit a'nlhā tascujli ā'makapitzīn. Ū'tza' huanicu'tun

que hui'xina'n nacāmāsu'ni'yā'tit a'ntī cāmāca'tzīnīcanī'ttza'

macsti'na'j quintachihuīn. Lā' xlaca'n natakahlaka'ī' —hualh

Jesús.

³⁹ Lā' lej lhūhua' samaritanosnu' xalanī'n huanmā'

cā'lacchicni' takahlaka'ī'lh Jesús por ixpālacata huan

a'ntū huanī't huan puscāt: “Quihuanikō'lh ixlīhuāk a'ntū

ictlahuanī't quit”. ⁴⁰ Lā' chuntza' huan samaritanosnu'

a'xni'ca' talakchilh Jesús, tahuaniilh catachokolh con

ū'tunu'n. Lā' xla' tachokolh lakatu' chi'chini'. ⁴¹ Lā' lhūhua'

takahlaka'ī'lh a'xni'ca' takaxmatli a'ntū hualh xla'. ⁴² Lā'

xlaca'n tahuaniilh huan puscāt:

—Chuhua'j tū' xmān por ixpālacata mintachihuīn ickalh-

laka'ī'yāuj. Quina'n iclaktzī'uj con quilakastapunca'n lā' ick-

axmatni'tauj a'ntū huan xla'. Lej ixlīstu'ncua' palh ū'tza' Cristo

a'ntī nacāmāpūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

Jesús mātzeyīlh ixo'kxa' huan chi'xcu' a'ntī ixtā'scuja huan rey

⁴³ Lā' ixlīlakatu' chi'chini' Jesús taxtulh de nac Samaria lā' a'lh nac Galilea. ⁴⁴ Jesús ixcāhuaninī't que kalhatin a'cta'sana' tū' a'cnīni'ni'can na ixā'lacchicni'. ⁴⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús chilh nac Galilea, lipāxūj talaktzī'lh xalanī'n nac Galilea. Como xlaca'n taquīlalh nac Jerusalén a'nlhā iklamā' cā'tani' a'ntū huanican pascua, ixtalaktzī'nkō'nī'ttza' ixlīhuāk a'ntū quītlahualh Jesús a'ntza'.

⁴⁶ Jesús mimpā nac Caná, nac estado de Galilea, a'nlhā līmāxtulh xavino uva huan xcān. Lā' pajtzu Caná, nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Capernaum, ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtā'scujmā' huan rey. Lā' huan ixo'kxa' lej ixī'tza'ca'n. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh que Jesús ixtaxtunī'ttza' huan nac Judea lā' ixuī'lacha'tza' nac Galilea, lā' chu tuncan huan xatāta' a'lh laktzī'n Jesús lā' lej squi'nli que ca'a'lh na ixchic para namātzeyī ixo'kxa' porque ixnīmā'tza'. ⁴⁸ Lā' Jesús huanilh:

—Hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit hasta que tū' nalaktzī'nā'tit lē'cnīn lā' xalaka'tla'n catūhuā.

⁴⁹ Lā' huan chi'xcu' huanilh:

—Capit na quinchic līhuan tūna'j nī qui'o'kxa'.

⁵⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Capinchitza' na minchic. Mi'o'kxa' tzeyalhtza'.

Lā' huan chi'xcu' kalhlaka'ī'lh a'ntū huanilh Jesús lā' a'lh.

⁵¹ Lā' a'xni'ca' ixchintēlha na ixchic, ixtasācua'nī'n chu tuncan tataxtulh ta'a'lh talakapāxtoka lā' tahuanihl:

—Mi'o'kxa' tzeyalhtza'.

⁵² Lā' cākalhasqui'nīlh tuchūyā hora tzuculh tzeyan. Lā' tahuanihl:

—Kōtan hua'chi maktin kōtanū tapānūni'lh huan tachi'chīxni'.

⁵³ Huan xatāta' chu tuncan ca'tzīlh que chu ū'tza' huā'mā' hora a'xni'ca' huanilh Jesús: “Mi'o'kxa' tzeyalhtza'”. Lā' ū'tza' līkalhlaka'ī'lh Jesús huan chi'xcu' lā' nā ixlīhuākca'n xalanī'n na ixchic.

⁵⁴ Lā' ū'tza' huā'mā' ixlīlakatu' lē'cnīn a'ntū tlhualh Jesús a'xni'ca' mincha' nac Judea lā' chā'lh nac Galilea.

5

Jesús mātzeyīlh huan chi'xcu' xala' nac Betesda

¹ Lā' tū' makān ā'calistān huan israelitas talītzuculh huan cā'tani'. Lā' Jesús a'lh nac xcānsipej Jerusalén a'nlhā iklamā' huan cā'tani'. ² Lā' nac Jerusalén, ixuī' lakatin mu'sni' na ixpajtzu a'nlhā ixtalactanū borregos nac huanmā' xcānsipej. Lā' huan mu'sni' ixuanican Betesda. U'tza' ixtachihiūn hebreo. Lā' a'nlhā ixuī' huan mu'sni' ixuī' lhūhua' xcān. Lā' pūlh mā'n ixuanī't. Lā' ixyāhuacanī'ttza' ixa'cchic a'ntū

ixka'lhī lakaquitzi ixtanquilhni'. ³ A'ntza' ixtamā'na lhūhua' ī'tza'ca'nī'n a'ntī lakatzi'nī'n lā' a'ntīn tū' tzey ixtojonca'n lā' a'ntī ixtalū'ntū'lanī't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'na a'xni'ca' ixtaxakā'līlh huan xcān. ⁴ A'katunu' ixuyāchi kalhatin ángel. Lā' ū'tza' ixlakxakā'lī huan xcān. Lā' a'ntī pū'la ixtojō huan nac xcān a'xni'ca' ixtalaxakā'lī, xla' chu tuncan ixtzeyan de chu xatūyā tajatat.

⁵ Lā' a'ntza' ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixī'tza'ca'n pu'xamacāujtzeyan cā'ta'. ⁶ Lā' Jesús laktzī'lh huan chi'xcu' a'nlhā ixmā'. Lā' como Jesús ixca'tzī'tza' palh lejtza' makān ixī'tza'ca'n huan chi'xcu', lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā tzeyancu'tuna'?

⁷ Lā' huan ī'tza'ca' kalhtīni'lh:

—Tintī' a'ntī naquimojō huā' nac xcān a'xni'ca' talaxakā'lī. A'xni'ca' quit ictojōcu'tun chu tuncan tojō ā'kalhatin lā' chuntza' quilītlajacan.

⁸ Lā' Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' lā' casacti mixti'cat lā' catlā'hua'.

⁹ Lā' chu tuncan huan chi'xcu' tzeyalh lā' sacli ī'xti'cat lā' tzuculh tlā'huan. Lā' huanmā' chi'chini' xla' ū'tza' ixpūjaxcan.

¹⁰ Lā' huan israelitas tahuanilh huan chi'xcu' a'ntī mātzeyīca:

—Chuhua'j huā'mā' chi'chini' ū'tza' a'ntū pūjaxcan. Lā' hui'x tū' a'nan nalīpina' catūhuā. Tū' līmakuan hui'x līpimpā't mixti'cat. Chuntza' huan quileyca'n.

¹¹ Lā' huan chi'xcu' cākalhtīlh:

—Pues a'ntī quimātzeyīlh, ū'tza' quihuanilh: “Casacti mixti'cat lā' catlā'hua”.

¹² Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tichūyā chi'xcu' a'ntī huanini': “Casacti mixti'cat lā' catlā'hua”?

¹³ Lā' huan chi'xcu' tū' ixca'tzī a'ntī mātzeyīlh porque lej lhūhua' tachi'xcuhui't ixtahui'lāna' lā' Jesús ixcālaclhtaxtunī'ttza'. ¹⁴ Lā' ā'calīstān Jesús tā'lāpāxtokli nac xaka'tla' lītōkpān lā' huanica:

—Chuhua'j hui'x tzeyā'tza'. Tū'tza' catlahua' a'ntū ko'hua'jua'. Palh hui'x natlahua'pala'ya' a'ntū ko'hua'jua', chō'la napātīpala'ya' hui'x ā'līhua'ca'.

¹⁵ Lā' huan chi'xcu' a'lh lā' cāmāca'tzīnīlh huan israelitas que a'ntī ixmātzeyīnī't xla' ū'tza' Jesús. ¹⁶ Lā' huanmā' chi'chini' ū'tza' a'ntū ixpūjaxcan lā' a'xni'ca' Jesús tlhualh huanmā' lē'cnīn. Lā' ū'tza' talītzuculh talīmacaputza israelitas lā' ixtamāknīcu'tun. ¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—QuinTāta' pō'ktu scujmā' lā' nā ū'tza' quit iclīscuja.

¹⁸ Lā' ū'tza' ā'chulā' talī'a'kchā'lh huan israelitas lā' lej ixtamāknīcu'tun. Ta'a'kchā'lh porque xla' ixtlahuanī't a'ntūn tū' tzey para xlaca'n huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā'

ixuampala xla' que Dios ū'tza' ixTāta' lā' ū'tza' ixlītā'talacastuca Dios.

IxO'kxa' Dios ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit quē'cstu tuntū' ictlahua. Xmān ictlahua ixtapuhuān quinTāta' Dios. Iclaktzī'n a'ntū tlahua quinTāta' lā' xmān ū'tza' ictlahua. A'ntū tlahua quinTāta', nā ū'tza' ictlahua. ²⁰ Huā' quinTāta' quimpāxquī' quit lā' quimāsu'ni' ixlīhuāk catūhuā a'ntūn tlahuamā'. Lā' naquimāsu'ni'cus a'ntū más xalaka'tla'n catūhuā. Lā' ū'tza' na'iclahua lā' nalē'cnī'yā'tit hui'xina'n. ²¹ QuinTāta' mālakahuanīchokonīni'n. Lā' nā chuntza' quit iccāmālakahuanī a'ntī iccāmālakahuanīcu'tun. ²² QuinTāta' tū' lacāxtlahua nīn kalhatin porque xla' quimacamaxquī'nī't huan līmāpa'ksīn para na'iclacāxtlahua. ²³ Lā' chuntza' ixlīhuākca'n naquinta'a'cnīni'ni' quit a'cxtim hua'chi ta'a'cnīni'ni' quinTāta' Dios. A'ntīn tū' qui'a'cnīni'ni' quit nā tū' a'cnīni'ni' quinTāta' a'ntī quimacaminī't.

²⁴ 'Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntī takaxmata a'ntū icuan lā' talīpāhuan a'ntī quimacamilh, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' xlaca'n tū' caticāmālaclē'nīca; taka'lhītza' ixquilhtamacujca'n xasāsti' a'ntū tū' maktin catisputli. ²⁵ Lā' ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Mimā'tza' huan chi'chini' lā' chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' huan a'ntīn tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n, xlaca'n natakaxmata quintachihuīn quit, ixO'kxa' Dios. Lā' a'ntī nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn, xlaca'n nacāmaxquī'can xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁶ QuinTāta' Dios, xla' ka'lhī līmāpa'ksīn para nacāmaxquī' tachi'xcu'huī't ixquilhtamacujca'n xasāsti'. Lā' quimaxquī'nī't quit līmāpa'ksīn para na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcu'huī't. ²⁷ Lā' quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn para na'iclacāxtlahua, como quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Tū' calē'cnī'tit a'ntū iccāhuanimā'ni'. Mimā' huan chi'chini' a'xni'ca' huan nīni'n natakaxmata quintachihuīn. ²⁹ Lā' natatā'cxtuyāchi xlaca'n de nac taponkni'. A'ntīn tatlahualh a'ntūn tzey, xlaca'n natalakahuanchoko lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntīn tatlahualh a'ntū xako'hua'jua', xlaca'n natalakahuanchoko lā' nacāmāpātīnīcan.

Jesús māsu'yulh que xla' ka'lhī līmāpa'ksīn

³⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit tū' ictlahua a'ntū xmān quimpātunca'tzi. Quit iclacāxtlahua chu a'nchī Dios quihuanī. A'nchī iclacāxtlahua quit, chuntza' tzey porque quit tū' ictlahua xmān a'ntū quit

iclasasqui'n. Ictlahua xmān ixpātunca'tzi huan quinTāta' a'ntī quimacaminī't. ³¹ Palh xmān cahuā quit xa'icmālacstū'ncli lā' tintī' ā'kalhatin a'ntī namālacstū'nca de quit, chuntza' tū' catikalhlaka'ī'ca a'ntū icuan. ³² Hui'lapā ā'kalhatin. U'tza' naquilīchihuīna'n. Lā' quit icca'tzī que a'ntū nahuan xla' de quit, ū'tza' ixlistu'ncua'. ³³ Hui'xina'n mākalhasqui'nīnī'ntit Juan. Lā' Juan kalhtīni'lh a'ntū ixlistu'ncua'. ³⁴ Quit tū' icmaclacasqui'n nīn kalhatin chī'xcu' a'ntī namālacstū'nca de quit. Xmān iccāhuanimā'ni' huanmā' para que hui'xina'n napūtuxtuyā'tit. ³⁵ Juan xla' hua'chi lakatin pūmaksko a'ntū ixlama lā' ixmaksko. Lā' hui'xina'n tū' makān lakatī'tit a'nchī ixcāmāxkakēyāni'. ³⁶ Juan ixmālacstū'nca que Dios quimacaminī't. Lā' a'ntū más māsuyū que Dios quimacaminī't ū'tza' a'ntū ictlahua, como ictlahua a'ntū Dios quilīmāmacū'nī't. ³⁷ Lā' nā Dios mālacstū'nca de quit. Pero hui'xina'n tū' maktin kaxpa'tnī'ta'ntit ixtachihuīn lā' tū' maktin laktzī'nī'ta'ntit Dios. ³⁸ Lā' tū' ka'lhīyā'tit ixtachihuīn na mi'a'clhcunucca'n. Chuntza' tasuyū como hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit palh quit Dios quimacaminī't. ³⁹ Hui'xina'n lej xa'nca lakapūtle'keyā'tit huan ixtachihuīn Dios. Puhua'nā'tit que chuntza' naka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'yuj huan ixtachihuīn Dios līchihuīna'n de quimpālacata, ⁴⁰ pero hui'xina'n tū' quilākahlaka'ī'cu'tunāuj para que chuntza' naka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁴¹ 'Quit tū' ictamakchuyī palh tachi'xcu'huī't tū' quinta'a'cnīni'ni'. ⁴² Quit icca'tzī xa'nca que hui'xina'n tū' pāxquī'yā'tit Dios. ⁴³ Quit icminī't por ixquilhtampān Dios. Lā' hui'xina'n tū' quilākahlaka'ī'yāuj. Palh ixmilh ā'kalhatin xmān por ixtapuhuān, ū'tza' nakalhlaka'ī'yā'tit. ⁴⁴ Hui'xina'n lacasqui'nā'tit que cacāta'a'cnīni'ni'ni' huan tachi'xcu'huī't lā' tū' pāstacā'tit natlahua'yā'tit a'ntū ixtapuhuān Dios. Lā' ū'tza' tū' līkalhlaka'ī'yā'tit. ⁴⁵ Tū' capuhua'ntit palh na'iccālē'ksa'nīni'nāni' con quinTāta'. A'ntī nacālē'ksa'nīni'nāni' ū'tza' Moisés a'ntī lipāhua'nā'tit hui'xina'n. ⁴⁶ Palh hui'xina'n ixkalhlaka'ī'tit cahuā a'ntū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilākahlaka'ī'uj, como a'ntū tzo'kli Moisés, ū'tza' līchihuīna'lh de quit. ⁴⁷ Lā' palh hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū tzo'kli Moisés, ¿chichū naquilālīkalhlaka'ī'yāuj quit a'ntū iccāhuaniyāni'?

6

*Jesús cāmāhuī'lh huan lakaquitzis mil chi'xcu'huī'n
Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17*

¹ Lā' ā'calīstān Jesús a'lh nac tintacut mar a'nlhā ixtacuīni' Galilea lā' nā ixuanican Tiberias. ² Lā' lej lhūhua' tachi'xcuui't ixtastālani'nī't porque ixtalaktzī'nī't huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ixtlahuanī't, como ixcāmāzēyīnī't huan ī'tza'ca'nī'n. ³ Lā' Jesús tō'ca'lh huan nac kēstīn lā' a'ntza' tatō'lal con ī'sca'txtunu'nī'n. ⁴ Lā' ixtapajtzūtēlha huan ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua. ⁵ Lā' Jesús laca'a'lh lā' lacachuna'j cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuui't ixtalakmimā'na. Lā' huanilh huan Felipe:

—Chuhua'j ¿lhachū natamāhuayāuj līhua't a'ntū nacāmāhuī'yāuj huā'mā' tachi'xcuui't?

⁶ Jesús hualh huā'mā' a ver chichū ixkalhtīni'lh Felipe. Jesús, xla' ixca'tzītza' a'ntū natlahua. ⁷ Lā' Felipe kalhtīni'lh:

—Lakatu' ciento pesos tū' catī'a'cchā'lh para natalīhuā'yan macastī'n.

⁸ Lā' ā'kalhatin sca'txtunu' ixtacuīni' Andrés, a'ntī ixtā'tin Simón Pedro, xla' hualh:

⁹ —A'tzā' huī' kalhatin ka'hua'chu. Xla' līmin macquitzis pāntzi de cebada lā' ā'tantu' squī'ti'. Lā' ¿chichū nali'a'cchā'n, tanto lhūhua' tachi'xcuui't?

¹⁰ Lā' Jesús hualh:

—Cacāhuani'tit huan tachi'xcuui't que catatahui'lakō'lh ixlīhuākca'n.

A'ntza' lej ixmā' seket. Lā' a'ntza' tatahui'lakō'lh hua'chi lakaquitzis mil chī'xcuui'n. ¹¹ Lā' Jesús cātayal huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamaxquī'lh a'ntī ixtahui'lāna'. Lā' nā chuntza' cāmaxquī'lh huan squī'ti'. Lā' cāmaxquī'lh chu a'nchī xlaca'n talacasquī'lh. ¹² Lā' a'xni'ca' taka'sli, Jesús cāhuanilh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmākēstokkō'tit huan xalacpītzin. Tū' capāxcatlīla'tit.

¹³ Tamākēstokli lā' a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta' lītatzumalh xalacpītzin macquitzis pāntzi de cebada. ¹⁴ Lā' huan tachi'xcuui't a'xni'ca' talaktzī'lh huanmā' lē'cnīn a'ntūn tlhualh Jesús, xlaca'n tahualh:

—Stu'ncua' ū'tza' huanmā' ixa'cta'sana' Dios a'ntī ixmimā' huā' nac quilhtamacuj.

¹⁵ Lā' Jesús ca'tzīlh que ixtalē'ncu'tun lā' ixtasātlahuacu'tun ixreyca'n. Lā' ū'tza' lītāpānūlh lā' ixa'cstu a'lh nac kēstīn.

Jesús kalhtlā'hualh huan xcān

Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52

¹⁶ Lā' a'xni'ca' tzī'satza' ixuanī't, ī'sca'txtunu'nī'n tayujchi para na ixquilhtūn mar. ¹⁷ Tatojōlh nac lakatin barco lā' ixtatēlakataxtumā'natza' huan mar. Xlaca'n ixtachā'ncu'tun nac Capernaum. Lejtza' cā'pucsua' ixuanī't lā' Jesús tūna'j ixtaspi'ta. ¹⁸ Lā' lej tzuculh ū'nun. Lā' huan xasipej xcān

ixtatā'kayāhua. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' ixtatlā'huanī'ttza' hua'chi lakaquitzis kilómetro ixlīmakat, huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh Jesús. Ixtapajtzūtēlha huan nac barco, lā' ixkalhtlā'huantēlha huan xcān. Lā' xlaca'n tajicua'lh. ²⁰ Lā' xla' cāhuanilh:

—Quit Jesús. Tū' cajicua'ntit.

²¹ Lā' xlaca'n con lhūhua' tapāxuhuān tamā'ca'lh nac barco. Lā' chu tuncan lacapalh tachā'lh na ixquilhtūn huan mar, xipajtzu Capernaum.

Huan tachi'xcuui't taputzalh Jesús

²² Lā' ixlīlakalī ixtalahui'lāna'ncha'cus huan tachi'xcuui't nac tintacut mar. Xlaca'n taca'tzilh que xmān lakatin barco ixuī' lā' ū'tza' ixtapūtacutnī't huan sca'txtunu'nī'n lā' Jesús tū' ixcātā'a'nī't. ²³ Lā' makapitzin barcos xalacti'na'j ixtaminī'ta'ncha' nac Tiberias lā' tachilh xipajtzu a'nlhā ixua'canī't pāntzi a'xni'ca' māsā'lh pāxcatca'tzī huan Jesús. ²⁴ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't taca'tzilh que Jesús tū'tza' ixuī' a'ntza' lā' nīn ī'sca'txtunu'nī'n, xlaca'n tatojōlh huan nac barcos lā' ta'ah taputza nac Capernaum.

Jesús ū'tza' huan Līhua't a'ntū māsā' quilhtamacuj

²⁵ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't tatakutcha', takakslī Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿lhāchūnīn chita' huā'tzā'?

²⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n laktzī'ntit huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ictlahualh. Tū' xipālacata huan lē'cnīn quilāputzayāuj. Hui'xina'n tzej huā'yantit lā' tzej ka'stit. U'tza' quilālīputzayāuj. ²⁷ Tū' cascujtī por huan milīhua'tca'n a'ntū nasputa. Xatzey cascujtī por huan līhua't a'ntū tū' maktin catisputli. Quit icmāsā' huā'mā' līhua't como quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' como quit icmilh por ixquilhtampān quinTāta' Dios.

²⁸ Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chichū na'ictlahuayāuj para que tzē na'ictlahuayāuj chu a'nchī lacasqui'n Dios?

²⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'ntū Dios lacasqui'n que natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā': Naquilākalhlaka'ī'yāuj, como quit quimacaminī't Dios.

³⁰ Takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchūyā lē'cnīn tzē naquilātlahuani'yāuj para que chuntza' na'iccākalhlaka'ī'yāni'? ¿Tuchū natlahua'ya' hui'x'?

³¹ Huan quinapapna'ca'n tahua'lh a'ntū huanican maná nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Xla' cāmaxqui'lh ixlīhua'tca'n xala' nac a'kapūn.

³² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Ixliſtu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū Moisés cāmaxquī'ni', ū'tza' tū' huan lihua't xala' nac a'kapūn. QuinTāta' xla' cāmaxquī'yāni' huan Xatzey Lihua't xala' nac a'kapūn. ³³ Macamincanī'ta'ncha' nac a'kapūn kalhatin a'ntī cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcuui't nac cā'quilhtamacuj. U'tza' huā'mā' huan Xatzey Lihua't a'ntū māstā'mā' Dios.

³⁴ Lā' tahuanih:

—Caquilāmaxquī'uj pō'ktu huanmā' lihua't.

³⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit huā'mā' Lihua't. Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuui't. A'yuj hui'xina'n huā'yanā'tit, pero natzincspalayā'tit lā' nakalhpūtīpalayā'tit. Palh naquilākahlaka'ī'yāuj lā' naquilā'a'kahuāna'ni'yāuj, hui'xina'n tū' caticāspuſni'ni' tapāxuhuān. ³⁶ Iccāhuanintza' hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntit huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ictlahualh. Lā' tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj laktzī'nī'ta'ntit. ³⁷ Ixlihuākca'n a'ntī nacāmāpuhuanī quinTāta' que naquinta'a'kahuāna'ni'cu'tun, xlaca'n naquintastālani'. Lā' a'ntī naquintastālani'cu'tun tū' icticāmāspi'tli. ³⁸ Quit icminī'ta'ncha' nac a'kapūn para na'ictlahua ixtapuhuān a'ntī quimacamilh. Tū' ictlahua a'ntū xmān quintapuhuān. ³⁹ QuinTāta' a'ntī quimacaminī't, xla' lacasqui'n que na'iccāmaktaka'lha ixlihuākca'n a'ntī cāmāpuhuanī que naquintastālani'. Xla' lacasqui'n que na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini'. ⁴⁰ Ixtapuhuān quinTāta' ū'tza' huā'mā': Ixlihuākca'n a'ntī natahuan que quit ixO'kxa' Dios lā' naquintalīpāhuan, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu; lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini'—hualh Jesús.

⁴¹ Lā' huan israelitas tatzuculh talīchihuīna'n Jesús. Tū' cāminī'ni'lh a'nchī hualh Jesús: “Quit huan Lihua't. Quit icmincha' nac a'kapūn”. ⁴² Lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' ixo'kxa' José huā'mā' Jesús? Quina'n laka-pasāuj ixtāta' lā' ixtzī't. Lā' ¿a'chī' quincāhuaniyāni' chuhua'j palh minī'ta'ncha' nac a'kapūn?

⁴³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' cachihuī'na'ntit chuntza'. ⁴⁴ Dios ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanī tachi'xcuui't que naquintastālani' lā' xmān chuntza' natatapa'ksī con quit. Lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini'. ⁴⁵ Na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kli profetas, chuntza' tatzo'kni': Dios nacāmāsu'ni' ixlihuākca'n tachi'xcuui't.

Ixlīhuākca'n a'ntū takaxmata ixtachihuīn quinTāta' lā' chuntza' tasca'ta, xluca'n naquintastālani'.

⁴⁶ 'Nīn tinti' laktzī'nī't quinTāta'. Xmān quit iclaktzī'nī't, como icminī'ta'ncha' a'nlhā hui'lacha' Dios. ⁴⁷ Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū quintalīpāhuan, xluca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁴⁸ Quit huan Līhua't a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴⁹ Minapapna'ca'n, xluca'n ixtahua' huan maná a'xni'ca' ixtahui'lāna'ncha' nac cā'lhpi'mpi'li' tī'ya't. Lā' a'yuj ixtahua' huan maná, pero xluca'n tanīlh. ⁵⁰ Quit iccālīkalahachihuīna'ni'mā'ni' huan Līhua't a'ntū minī'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit huā'mā' Līhua't. A'ntū quintakalhlaka'ī' tū' maktin catitanīlh. ⁵¹ Quit huan Līhua't a'ntū minī'ta'ncha' nac a'kapūn lā' a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuui't. A'ntī natahua' huā'mā' Līhua't natatahui'la para pō'ktu. Huan Līhua't a'ntū na'iccāmaxquī', xla' ū'tza' quimacni'. Lā' na'icmāstā' para que nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuui't —hualh Jesús.

⁵² Lā' huan israelitas tatzuculh talālacatāquī' lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿chichū līlalh huā'mā' chi'xcu' naquincāmaxquī'yāni' ixmacni' para nahua'yāuj?

⁵³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Palh hui'xina'n tū' nahua'yā'tit quimacni', lā' palh tū' nahua'yā'tit quinka'lhni', tū' catika'lhī'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n. ⁵⁴ A'ntī natahua' quimacni' lā' a'ntī natahua' quinka'lhni', xluca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin huan ā'xmān chi'chini'. ⁵⁵ Quimacni' ū'tza' huan Xatzey Līhua't lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū Xatzey Līko'tnuncan. ⁵⁶ A'ntī natahua' quimacni' lā' a'ntī natalīko'tnun quinka'lhni', xluca'n kēxtim naquintatā'latahui'la. ⁵⁷ Quimacaminī't quinTāta' a'ntī xalakahuan. Quit xalakahuan porque quinTāta' xalakahuan. Lā' nā chuntza' na'iccāmālakahuanī a'ntī natahua' quimacni'. ⁵⁸ Quit huā'mā' Līhua't a'ntū mincha' nac a'kapūn. Xla' tū' hua'chi huan maná a'ntūn tahua'lh minapapna'ca'n. Lā' a'yuj minapapna'ca'n tahua'lh huan maná, pero xluca'n tanīlh. A'ntī natahua' huā'mā' Līhua't a'ntū iccālīkalahachihuīna'ni'mā'ni', xluca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁵⁹ Jesús hualh huā'mā' a'xni'ca' ixcāmāsu'ni'mā' nac huan litokpān nac Capernaum.

Cāmāsu'ni'ca chu a'nchī natalīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu

⁶⁰ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lhūhua' a'ntī ixtakalh-laka'ī'mā'na ixlīmāscat'inn Jesús, xla'ca'n talāhuanilh:

—Lejjicslīhua' huā'mā' a'ntū huan. Tū'tza' kaxmatcu'tunāuj.

⁶¹ Lā' Jesús ixca'tzī que ī'sca'txtunu'nī'n ixtalīchihuīna'mā'na lā' tū' ixcāminī'ni' huan ixtachihuīn Jesús. Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā tū' cāminī'ni'yāni' a'ntū iccāhuaniyāni'? ⁶² ¿Tuchū xpuhuanitit palh ixlaktzī'ntit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n tā'kayāhuamā' a'n'lhā pū'la ixui'lacha'? ⁶³ A'ntū iccāhuaniyāni', ū'tza' tū' huanicu'tun que stu'ncua' nahua'yā'tit quinquinit. Quinquinit tū' caticāmaxquī'ni' minquilhtamacujca'n. Huan Espīritu Santo ū'tza' tzē nacāmaxquī'yāni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. A'ntū iccāhuanincus, ū'tza' māsu'yu a'nchī tzē nalīka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū māsā' Dios. ⁶⁴ Lā' huan makapitzīn de hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit.

Jesús lanāntza' ixca'tzī tichū a'ntīn tū' natakahlaka'ī' lā' tichū namacamāstā' xla'. ⁶⁵ Lā' hualh:

—Lā' ū'tza' iccālīhuaninī'ta'ni'tza' que nīn tintī' tzē natapa'ksī con quit palh quinTāta' tū' namāpuhuanī que naquistālani'.

⁶⁶ Lā' ū'tza' talīmakxtekli Jesús lhūhua' a'ntī ixtakalh-laka'ī'mā'na. Lā' tū'tza' ixtastālani'. ⁶⁷ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿Nā hui'xina'n quīlāmakxteku'tunāuj?

⁶⁸ Lā' Simón Pedro kalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿tichūn tzē na'ictā'a'nāuj? Mintachihuīn ū'tza' māsu'yu chu a'nchī na'iclika'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ⁶⁹ Lā' quina'n ickalhlaka'ī'yāuj lā' quina'n icca'tzīyāuj que hui'x Cristo, hui'x ixO'kxa' Dios xalakahuan.

⁷⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Quit iccālacsacni' minkalhacāujtu'ca'n. Lā' kalhatin de hui'xina'n xla' tā'scujatza' huan ko'ti'ti'.

⁷¹ Jesús ixlīchihuīna'mā' huan Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón. Xla' a'ntī namacamāstā' Jesús, a'yuj ū'tza' ixlīkalhacāujtu' ixuanī't de huan sca'txtunu'nī'n.

7

Ixtā'timīn Jesús tū' ixtakahlaka'ī'

¹ Lā' tuncan Jesús a'lh latā'kchoko nac Galilea. Tū'tza' ixlata'kchokocu'tun nac Judea porque huan israelitas xalanī'n nac Judea ixtamaknīcu'tun. ² Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū huanican ixlā' mū'xta'ka' a'ntū ixtatlahua huan israelitas. ³ Huan chí'xcu'huī'n, ixtā'timīn Jesús, tahuanīlh:

—Tū' titachokoya' huā'tzā'. Capittza' nac Judea para que chuntza' mintachi'xcu'huī't a'ntīn tahnī'lāna'ncha' a'ntza', xla'ca'n nā natalaktzī'n a'ntū tlaha'pā't. ⁴ A'ntī lacasqui'n

que natalakapasa ixlīhuāk tachi'xcuhuī't, xla' tū' lakatzē'k catitlahualh catūhuā. Palh lej stu'ncua' a'ntū tla'hua'ya' hui'x, catla'hua' na ixlacapūnca'n de ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't.

⁵ Lā' nīn ixtā'timīn tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús. ⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tūna'j chin huan chi'chini' a'xni'ca' na'ica'n nac Judea. Hui'xina'n tzē napinā'tit a'xni'ca' napincu'tunā'tit.

⁷ Huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tūla caticātaca'tzalaktzi'ni' hui'xina'n. Lā' quit quintaca'tzalaktzi'n porque quit icmāsu'yu palh tū' tzey a'ntū tatlaha xlaca'n.

⁸ Capintit hui'xina'n a'nlhā lamā' cā'tani'. Quit tūna'j icti'a'lh porque tūna'j chin huan chi'chini' a'ntū na'icpū'a'n quit.

⁹ Lā' a'xni'ca' cāhuanikō'lh ixtā'timīn, xla' tachokolh nac Galilea.

Jesús a'lh a'nlhā ixlamā' cā'tani' a'ntū huanican ixla' mū'xta'ka'

¹⁰ Lā' a'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan chi'xcuhuī'n, ixtā'timīn Jesús, nā xla' a'lh a'nlhā ixlamā' huan cā'tani'. Tū' cātā'a'lh huan ixtalhūhuā't tachi'xcuhuī't, xla' lakatzē'k a'lh. ¹¹ Lā' huan israelitas lej ixtaputza Jesús a'nlhā ixlamā' huan cā'tani' lā' ixtalīkalhasqui'nīni'n:

—¿Lhachū lahuī' huan chi'xcu'?

¹² Lā' lhūhua' a'ntī ska'lh ixtalīkalhachihuīna'mā'na. Makapitzīn ixtahuan: “Xla' lej tzey a' chi'xcu'”. Lā' ā'makapitzīn ixtahuan: “Tū' tzey huā'mā' chi'xcu'; a'kxokonun'”.

¹³ Lā' ixlīhuākca'n tzē'k ixtalīkalhachihuīna'n porque ixtajicua'ni' huan israelitas.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' hua'chi'itāt ixlamā' huan cā'tani', Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' lītokpān lā' tzuculh cāmāsu'ni'. ¹⁵ Lā' huan israelitas lej talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—¿Chichū lej līca'tzī huā'mā' chi'xcu'? Tū' maktin estudi-arlīnī't.

¹⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'ntū icmāsu'yu quit tū' quē'cstu quintapāstacna'. Xla' ū'tza' ixtapāstacna' a'ntī quimacaminī't. ¹⁷ Palh catīhuā tlahuacu'tun a'ntū Dios lacasqui'n, xla' naca'tzī palh icmāsu'yu ixtapāstacna' Dios, lā' tū' xmān quintapāstacna'.

¹⁸ A'ntī chihuīna'n xmān por ixtapāstacna', xla' lacasqui'n que ca'a'cnīni'ni'ca. A'ntī lacasqui'n que ca'a'cnīni'ni'ca a'ntī macaminī't, ū'tza' nahuan a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' tū' catī'a'kxokonū'lh.

¹⁹ Moisés cāmaxquī'ni' hui'xina'n huan ley. Lā' milīhuākca'n tū' tlōkentaxtūyā'tit huanmā' ley. ¿A'chī' quilāmaknīcu'tunāuj?

²⁰ Lā' huan tachi'xcuhuī't takalhtīlh:

—Hui'x chō'la chuya'ya'. ¿Tichū maknīcu'tunāni'?

²¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Milīhuākca'n lē'cnī'yā'tit por ixpālacata a'ntū ictlahualh huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²² Moisés cāmāsu'ni'ni' huan talanān a'ntū huanican circuncisión (a'yuj xapū'la huan quinapapana'ca'n chuntza' ixtatlahua). Lā' ū'tza' ixpālacata hui'xina'n licircuncidarliyā'tit kalhatin ska'ta' a'ntī xachi'xcu', a'yuj ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²³ Chuntza' tlōkentaxtūyā'tit a'ntū hualh Moisés que nacircuncidarliyā'tit kalhatin ska'ta' a'ntī xachi'xcu', a'yuj ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, lā' ¿a'chī' lē'kchipinā'tit hui'xina'n por icmātzeyīlh xa'nca huan ī'tza'ca' huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ²⁴ Hui'xina'n quilāliyāhuayāuj porque puhua'nā'tit que, chu a'nchī mil-eyca'n, tū' tzey a'ntū ictlahualh. A'xni'ca' naliyāhua'yā'tit ā'chā'tin, tasqui'nī naliyāhua'yā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n —hualh Jesús.

Jesús xla' cāhuanilh a'nlhā xala'

²⁵ Lā' tatzuculh takalhachihiuīna'n a'ntī ixtahui'lāna' nac Jerusalén. Lā' talākahasqui'nīlh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntī putzacan para namaknīcan? ²⁶ A'tzā' chihuīna'mā' na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't lā' nīn tuntū' tahuanī huan pūchihuīna'nī'n. ¿Chu tapuhuan que huā'mā' chi'xcu' ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't? ²⁷ A'xni'ca' namin Cristo nīn tintī' catica'tzīlh a'nlhā naminācha'. Pero quina'n ca'tzīyāuj a'nlhā xala' huā'mā' chi'xcu'.

²⁸ Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn a'nlhā ixcāmāsu'ni'mā' nac xaka'tla' lītokpān. Lā' lej palha' chihuīna'lh:

—Hui'xina'n puhua'nā'tit que quilālakapasāuj lā' nā puhua'nā'tit que ca'tzīyā'tit a'nlhā xala' quit. Quit tū' icminī't por quimpātunca'tzi. A'ntī quimacaminī't xla' stu'ncua' lahuī'. Xla' tū' lakapasā'tit hui'xina'n. ²⁹ Lā' quit iclakapasa como icmincha' a'nlhā hui'lacha' xla', lā' ū'tza' quimacamilh.

³⁰ Tuncan ixtachī'lē'ncu'tun. Lā' nīn tintī' chi'palh porque tūna'j ixchā'n huan chi'chini' a'ntū napūchi'pacan. ³¹ Lhūhua' tachi'xcu'huī't takahlaka'ī'lh Jesús lā' tahualh:

—Lā' Cristo a'xni'ca' namin xla' tū' catitlahualh más lē'cnīn que huā'mā' chi'xcu'.

Huan fariseosnu' tamacā'lh policías para nachī'lē'ncan Jesús

³² Lā' huan fariseosnu' takaxmatli a'nchī ska'lh ixtalīchihuīna'n Jesús huan tachi'xcu'huī't. Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tamacā'lh ixpolicíasna'ca'n para natachī'lē'n Jesús. ³³ Lā' a'xni'ca' talakmilh, Jesús cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't:

—Tū'tza' makān ictilatahui'lalh con hui'xina'n. Tuncan na'iclaka'n a'ntī quimacaminī't. ³⁴ Hui'xina'n

naquilāputzayāuj pero tū' quintilākaksui, como tūla catichipintit a'nlhā quit na'ica'n.

³⁵ Lā' huan israelitas talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū na'a'n palh tūlah catikaksui? Chō'la nacālaka'n huan israelitas a'ntīn tatā'lahui'lāna'ncha' huan griegos lā' nacāmāsu'ni' xlaca'n lā' nā huan griegos. ³⁶ Quincāhuanini': "Naquilāputzayāuj lā' tū' quintilākaksui, como tūla catichipintit a'nlhā na'ica'n quit". ¿Tuchū huanicu'tun huā'mā' tachihuīn?

Huan xcān a'ntū māsā' quilhtamacuj

³⁷ Lā' huan a'ntū ā'xmān chi'chini' ixla' huan cā'tani' ū'tza' más xaka'tla' chi'chini' de huan cā'tani'. Lā' huanmā' chi'chini' Jesús tāyah lā' lej palha' hualh:

—Lā' a'ntīn takalhpūtī, caquintalakmilh lā' catako'tnūlh.

³⁸ A'ntī quintakalhlaka'ī' nataka'lhī hua'chi mu'sni' na ixa'clhcunucca'n lā' natā'cxtuyāchi lhūhua' xcān a'ntū māsā' quilhtamacuj. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

³⁹ Jesús ixuanicu'tun huā'mā' que a'ntī natakalhlaka'ī', natamaklhūni'n huan Espíritu Santo. Tūna'j ixmīn huan Espíritu Santo porque Jesús tūna'j ixa'n nac a'kapūn.

Tū' a'cxtim ixuanī't ixtapuhuānca'n huan tachi'xcuui't

⁴⁰ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't takaxmatli huā'mā', makapitzīn tahualh:

—Ixlistu'ncua' huā'mā' Jesús ixa'cta'sana' Dios a'ntī naquincālakmināni'.

⁴¹ Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—U'tza' huā'mā' Cristo.

Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—¿Chichū līlah huā'mā'? Cristo tū' catimīncha' de nac Galilea. ⁴² Huan Cristo nala ī'xū'yātā'nat David. Lā' ū'tza' natahui'la nac Belén a'nlhā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

⁴³ Lā' ū'tza' tū' a'cxtim ixtalīpuhuan huan tachi'xcuui't.

⁴⁴ Lā' huan makapitzīn ixtachī'lē'ncu'tun pero nīn tintī' chi'palh.

Huan pūchihuīna'nī'n tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús

⁴⁵ Huan policías talaka'nchokopā huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna'. Lā' cākalhasqui'nīca:

—Lā' ¿a'chī' tū' lī'ta'ntit?

⁴⁶ Lā' huan policías takalhtīni'lh:

—Tū' maktin ickaxmatāuj nīn kalhatin chi'xcu' a'ntī chihuīna'n hua'chi huā'mā' chi'xcu'.

⁴⁷ Lā' huan fariseosnu' takalhtīni'lh:

—Chō'la nā hui'xina'n cāta'a'kxokochāni'. ⁴⁸ Tū' kalhlaka'ī'nī't Jesús nīn kalhatin xapuxcu' lā' nīn kalhatin fariseo.

⁴⁹ Huan catīhuāya tachi'xcuui't tū' talakapasa ixley Dios. Lā' ū'tza' nacālīmāclē'nī Dios.

⁵⁰ Lā' huan Nicodemo a'ntī ixlakminī't Jesús de tzi'sa, xla' nā fariseo ixuanī't. Lā' xla' cāhuanilh:

⁵¹ —Tūla catimāpātīnīuj kalhatin chi'xcu' palh tū' pū'la naca'tziyāuj a'ntū laclē'n lā' palh tū' pū'la namakxtekāuj nachihuīna'n. Chuntza' tatzō'kni' huan nac ley.

⁵² Lā' huan ā'makapitzīn fariseosnu' tahuanih Nicodemo:

—Chō'la nā hui'x xala' nac Galilea a'nlhā tahuilāna'ncha' huāk catihuāya chi'xcu'huī'n. Calakapūt'le'ke ixtachihuīn Dios lā' naca'tziya' que tū' maktin minī'ta'ncha' nac Galilea kalhatin ixa'cta'sana' Dios.

⁵³ Lā' tuncan ta'a'lh na ixchicca'n.

8

Huan puscāt a'ntī ixmakchi'xcunu'n

¹ Lā' Jesús a'lh nac kēstīn a'nlhā ixuanican Olivos. ² Lā' ixlīlakalī lej tzi'sāt Jesús a'mpā nac xaka'tla' litokpān. Lā' ixlīhuāk tachi'xcu'huī't talakminkō'lh. Lā' xla' tahuilālh lā' tzuculh cāmāsu'ni'. ³ Huan fariseosnu' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n de huan ley talīmini'lh Jesús kalhatin puscāt. Lā' huan puscāt ixchi'paquī'canī't con kalhatin ixmakchi'xcu'. Lā' yāhuaca a'ntza' na ixlac'lhpu'nanca'n a'ntī ixtahuilāna'. ⁴ Lā' tahuanih Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', huā'mā' puscāt chi'paquī'canī't con kalhatin ixmakchi'xcu'. ⁵ Lā' huan ley a'ntū quincāmaxquī'nī'ta'ni' Moisés, ū'tza' quincāmāpa'ksiyāni' que nacucta'lamakniyāuj kalhatin puscāt a'ntī la chuntza'. Lā' hui'x, ¿chī hua'na'?

⁶ Xlaca'n tahuanih Jesús huā'mā' chu xmān para natalīlaktzī'n para que chuntza' tzē natamālacapū'. Lā' Jesús taquilhpūtālh lā' tzuculh tzo'knun nac cā'ti'ya'tna' con ixmakspulh. ⁷ Lā' ā'chulā' ixtakalhasqui'nī lā' xla' tā'cstu'ncli lā' cāhuanilh:

—Kalhatin de hui'xina'n a'ntīn tuntū' laclē'n ū'tza' xapū'lh camūta'lālh huan puscāt.

⁸ Lā' Jesús taquilhpūtāpā lā' chu tzo'knumpā nac cā'ti'ya'tna' con ixmakspulh. ⁹ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', nā xlaca'n ta'u'cxca'tzīlh palh nā ixtalac'lē'n. Lā' tatzuculh ta'a'n a'ntī más lacpapatzīnī'n lā' huan makapitzīn chā'tunu' chā'tunu' ta'a'ntēlhalh hasta lhā ta'a'nkō'lh ixlīhuākca'n. Lā' Jesús tachokolh lā' huan puscāt nā ixyācus. ¹⁰ Lā' Jesús tā'cstu'ncli lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū tayāna' a'ntī ixtalē'ksa'nīni'mā'ni'? ¿Tichū huan palh natamakniyāni' por mintalac'lē'i'?

¹¹ Lā' xla' hualh:

—Nīn tintī' huan chuntza', Māpa'ksīni'.

Jesús huanilh:

—Pues nīn quit tū' icuan palh natamaknīyāni'. Capit lā' nīn tuntū'tza' titlahua'ya' a'ntū ko'hua'jua'.

Jesús hua'chi lakatin xkakana' nac quilhtamacuj

¹² Jesús cātā'chihuīna'mpā huan tachi'xcuui't lā' cāhuanilh:

—Quit iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't. Chuntza' quit hua'chi lakatin xkakana'. Lā' a'ntī naquintastālani' quit, xlaca'n tū' catitalatā'kchokolh a'nlhā cā'pucsua' como quit na'iccāmākskoni' ixtejca'n. Lā' na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

¹³ Lā' huan fariseosnu' tahuanilh:

—Hui'x mālacstū'ncca' mē'cstu. Lā' chuntza' nīn tuntū' ixta-palh a'ntū hua'na'.

¹⁴ Jesús cākalhtīlh:

—Quit a'ntū icuan, ū'tza' ixlīstu'ncaua' a'yuj quit quē'cstu quimālacstū'nccan. Lā' quit icca'tzī a'nlhā icminī'ta'ncha' lā' a'nlhā ica'mā'. Pero hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit a'nlhā icmincha' lā' a'nlhā ica'mā'. ¹⁵ Hui'xina'n lē'ksa'nanā'tit lā' tū' ca'tzīyā'tit ixpālacata. Chuntza' talē'ksa'nan tachi'xcuui't. Lā' quit tū' iclacāxtlahua nīn chā'tin. ¹⁶ Palh quit xa'iclacāxtlahualh, xa'iclacāxtlahualh chu a'nchī ixlīstu'ncaua'. Quit tū' quē'cstu iclacāxtlahua. QuinTāta' a'ntī quimacaminī't ū'tza' quintā'lacāxtlahua. ¹⁷ Chuntza' tatzo'kni' na mileyca'n: A'xni'ca' kalhatu' chi'xcuui'n a'cxtim tamālacstū'nca, ū'tza' huā'mā' ixlīstu'ncaua'. ¹⁸ Quit icmālacstū'nca quē'cstu. Lā' hui'lapā ā'kalhatin a'ntī mālacstū'nca de quit. Lā' ū'tza' a'ntī quinTāta' lā' ū'tza' quimacaminī't.

¹⁹ Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū hui'lacha' mintāta'?

Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tū' quilālakapasāj lā' nā tū' lakapasā'tit a'ntī quinTāta'. Palh ixquilālakapasui cahuā quit, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

²⁰ Lā' Jesús hualh huā'mā' a'xni'ca' ixmāsu'yumā' nac xaka'tla' lītokpān a'nlhā ixmāquī'can huan tumīn. Lā' nīn tintī' puhualh nachī'lē'n porque tūna'j ixchā'ni' ixquilhtamacuj a'ntū napūchī'lē'ncan.

Tūlah catita'a'lh a'nlhā Jesús ixa'mā'

²¹ Lā' Jesús chu ā'maktin cāhuanipā:

—Quit na'ica'n. Lā' hui'xina'n naquilāputzayāj. Lā' a'xni'ca' nanīyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mintalaclē'i'ca'n. Lā' hui'xina'n tūlah catipintit a'nlhā na'ica'n quit.

²² Huan israelitas hualh:

—Chō'la namaknīcan ixa'cstu lā' ū'tza' līhualh tūlah cati'a'uj a'nlhā na'a'n.

²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n xalanī'n ā'tzā' nac ti'ya't, lā' quit xala' nac tälhmā'n. Hui'xina'n xalanī'n huā' nac cā'quilhtamacuj lā' quit tū' xala' huā' nac quilhtamacuj. ²⁴ Lā' ū'tza' iccālīhuanini' hui'xina'n que a'xni'ca' nanīyā'tit naka'lhī'yā'titcus mintalaclē'i'ca'n. Hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'xni'ca' iccāhuaniyāni' a'ntīn quit. Chuntza' naka'lhī'yā'titcus mintalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nanīyā'tit.

²⁵ Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū hui'x'?

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Iccāhuanini'ta'ntza' xapū'la. ²⁶ Quit tzē na'icuan lhūhua' por mimpālacataca'n lā' tzē na'iclacāxtlahua lhūhua' catūhuā a'ntū tlahuapā'na'ntit a'ntūn tū' tzey. A'ntī quimacaminī't, xla' huan a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' a'ntū quihuanī, xmān ū'tza' iccāhuanī huan tachi'xcu'huī't.

²⁷ Lā' xlaca'n tū' tamāchekxīlh que Jesús ixlīchihuīna'mā' Dios, xaTāta'. ²⁸ Lā' ū'tza' cālīhuanilh Jesús:

—Lā' a'xni'ca' hui'xina'n naquilāmā'ca'yāuj tälhmā'n quit, hasta a'xni'ca' naca'tziyā'tit tichūn quit. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tälhmā'n. Lā' naca'tziyā'tit que quit tuntū' ictlahua quē'cstu. Xmān icuan a'ntū quimāsu'ni'nī't quinTāta'. ²⁹ A'ntī quimacamilh, xla' huī' con quit. Lā' tū' quimakxteknī't quē'cstu, porque quit pō'ktu ictlahuamā' a'ntū ixtapuhuān.

³⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', lej lhūhua' a'ntīn takalh-laka'ī'lh.

Ixcamana' Dios lā' xlaca'n a'ntīn tū' ixcamana' Dios

³¹ Lā' Jesús cāhuanilh huan israelitas a'ntī ixtakalh-laka'ī'mā'nacus:

—Hui'xina'n palh na'a'kahuāna'ni'yā'tit quintachihuīn, lā' chuntza' nalītalacsu'yu'yā'tit palh hui'xina'n lej stu'ncua' quisca'txtunu'nī'n. ³² Lā' nalakapasā'tit a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' por ixpālacata a'ntū ixlīstu'ncua' nala'yā'tit libres.

³³ Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. Lā' nīn tintī' maktin quincātamāscujūnī'ta'ni' hua'chi ixtatamāuj. Lā' ¿a'chī' hua'na' hui'x que na'iclayāuj libres?

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntī tlahua talaclē'i', ū'tza' xla' hua'chi kalhatin tasācua' a'ntīn tamāhuacanī't, como tūla makxteka ixtalaclē'i'. ³⁵ Huan xatataamāuj tasācua' tū' hua'chi a'ntī scana'nca xa'o'kxa'. Huan xatataamāuj tū' pō'ktu catitahuī'lalh na ixchic ixtēcu' como nastā'palacan. A'ntī scana'nca ixo'kxa' kalhatin chī'xcu', xla' para pō'ktu ixo'kxa'. Lā' tū' catistā'ca. ³⁶ Hui'xina'n hua'chi a'ntī xatataamāuj como tūla makxtekā'tit mintalaclē'i'ca'n. Lā'

ixO'kxa' Dios tzē nacāmaktāyāni' hui'xina'n para namakx-tekā'tit mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' nalayā'tit hua'chi xatata māuj. ³⁷ Lā' a'yuj hui'xina'n i'xū'yātā'natna' Abraham, pero quilāmaknīcu'tunāuj porque tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū iccāhuaniyāni'. ³⁸ Quit iclīchihuīna'n a'ntū quimāsu'ni'nī't quinTāta'. Lā' hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntū cāhuaninī'ta'ni' mintāta'ca'n.

³⁹ Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Quintāta'ca'n, xla' ū'tza' Abraham.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh stu'ncua' cahuā hui'xina'n ixcamana' Abraham nā chuntza' ixtlahua'tit chu a'nchī ixtlahua Abraham. ⁴⁰ Hui'xina'n quilāmaknīcu'tunāuj a'yuj quit iccāhuaniyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' a'ntū Dios quimāsu'ni'nī't. Abraham tū' chuntza' ixtlahua hua'chi hui'xina'n tlahua'yā'tit. ⁴¹ Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ntū tlahua mintāta'ca'n.

Lā' xlaca'n tahuanih:

—Quina'n tū' makamanna'. Icka'lhīyāuj xmān kalhatin quintāta'ca'n lā' ū'tza' Dios.

⁴² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh mintāta'ca'n cahuā Dios, hui'xina'n ixquilāpāxquī'uj porque quit icminī'ta'ncha' a'nlhā xa'ictā'lahui'lacha' Dios lā' chuhua'j ā'tzā' iclahuī'. Quit tū' icmilh xmān por quimpātunca'tzi. Dios ū'tza' a'ntī quimacaminī't. ⁴³ Hui'xina'n tū' kaxpa'tcu'tunā'tit a'ntū icuan. U'tza' tū' līmāchekxī'yā'tit a'ntū iccāhuanimā'ni'.

⁴⁴ Mintāta'ca'n hui'xina'n ū'tza' huan ko'ti'ti'. Hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit ixtapuhuān huan ko'ti'ti'. Huan ko'ti'ti' xla' ū'tza' lanī't maknīni' desde xapū'la. Xla' tū' maktin pāstaca a'ntū ixlīstu'ncua' como tū' lakatī a'ntū ixlīstu'ncua'. Xla' chihuīna'n huāk tā'ksa'nīn como xla' chuntza' ixtāyat. Xla' lej a'ksa'nīni' lā' xla' ū'tza' mā'a'nanilh tā'ksa'nīn.

⁴⁵ Quit iccāhuaniyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' lā' hui'xina'n tū' quilākahlaka'ī'yāuj. ⁴⁶ Lā' ¿tichū de hui'xina'n tzē nahuan palh quit ictlahuanī't a'ntūn tū' tzey? Lā' palh quit huan a'ntū ixlīstu'ncua', lā' ¿a'chī' tū' quilākahlaka'ī'yāuj? ⁴⁷ Huan a'ntī ixla' Dios kaxmata ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n tū' ixla' Dios. Lā' ū'tza' tū' līkaxpa'tcu'tunā'tit —hualh Jesús.

Huan Cristo lanāntza' ixa'nan a'xni'ca' tūna'j ixlacatuncūi Abraham

⁴⁸ Lā' huan israelitas tahuanih:

—Stu'ncua' a'nchī icuáuj que hui'x samaritano lā' ka'lhī'ya' huan espíritu a'ntūn tū' tzey.

⁴⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Tū' icka'lhī huan espíritu a'ntūn tū' tzey. Quit ica'cnīni'ni' quinTāta' lā' hui'xina'n quilālīlakmaka'nāuj. ⁵⁰ Lā' quit tū' quimaca'tzi palh quilā'a'cnīni'ni'yāuj o tū'. Huī' kalhatin a'ntī

lacasqui'n que caqui'a'cnīni'ni'ca, ū'tza' a'ntī nalacāxtlahuakō'.
⁵¹ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': A'ntī natatlōkentaxtū
 quintachihuīn xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquiltamacujca'n
 a'ntūn tū' maktin catisputli.

⁵² Lā' huan israelitas takalhtīni'lh:

—Quina'n icca'tzīyāujtza' que ka'lhī'ya' huan espíritu a'ntūn
 tū' tzey. Abraham nīlhtza' lā' nā tanīlhtza' ixa'cta'sana'nī'n
 Dios. Lā' hui'x hua'na' que a'ntī natatlōkentaxtū mintachihuīn
 tū' maktin catitasputli. ⁵³ Lā' ¿chu hui'x más xaka'tla' que
 quintāta'ca'n Abraham? Xla' nīlh lā' huan a'cta'sana'nī'n nā
 tanīlh. Lā' hui'x ¿tichū palh tū' catinīt?

⁵⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Palh quit quē'cstu qui'a'cnīni'ni'can, nīn tuntū' ixtapalh.
 A'ntī qui'a'cnīni'ni' quit, xla' ū'tza' quinTāta' chu ū'tza' a'ntī
 hui'xina'n huani'yā'tit minDiosca'n. ⁵⁵ Lā' ū'tza', a'ntī
 hua'nā'tit minDiosca'n, tū' lakapasā'tit hui'xina'n. Lā'
 quit iclakapasa. Palh quit cahuā xa'icualh tū' iclakapasa,
 quit xa'iclah kalhatin a'ksa'nīni' hua'chi hui'xina'n. Lā'
 quit stu'ncua' iclakapasa lā' quit ica'cnīni'ni' ixtachihuīn.
⁵⁶ Abraham a'ntī mimpapca'n ka'lhīlh tapāxuhuān porque xla'
 ixca'tzī palh nalaktzī'n a'xni'ca' xa'icmilh nac quilhtamacuj.
 Xla' laktzī'lh lā' līpāxuhualh.

⁵⁷ Lā' huan israelitas tahananilh Jesús:

—Hui'x tūna'j ka'lhī'ya' nīn pūpitzī ciento cā'ta, lā' ¿chī
 līhua'na' palh laktzī'nī'ta' Abraham?

⁵⁸ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit lanāntza' xa'icui'
 a'xni'ca' tūna'j ixlacatuncuī Abraham.

⁵⁹ Lā' chu tuncan tasacli chihuix lā' ixtalīmūta'lacu'tun.
 Lā' Jesús cātatzē'kni'lh lā' chuntza' taxtulh de huan xaka'tla'
 lītokpān.

9

*Jesús mātzeyīlh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlacatuncuīnī't
 xalakatzi'n*

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan, laktzī'lh huan kalhatin
 chi'xcu' a'ntī ixlacatuncuīnī't xalakatzi'n. ² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n
 takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' tahui'lalh lakatzī'n huā'mā' chi'xcu'?
 ¿Chu ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n ixtāta' lā' ixtzī't, o ixpālacata
 ixtalaclē'i' huan lakatzī'n?

³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' por ixpālacata ixtalaclē'i' huan lakatzī'n lā' nīn ixtala-
 clē'i'ca'n ixtāta' lā' ixtzī't. Xla' lacatuncuīlh xalakatzi'n para
 que chuntza' tzē nalīmālacsu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios a'xni'ca'
 namātzeyīcan. ⁴ A'xni'ca' xkakacus, tzē scujcan; pero a'xni'ca'

tzī'suamā'tza', tūlalhtza' catiscujca. Lā' nā chuntza' quina'n, tasqui'nī natlahuayāuj chuhua'j ixlītlōt a'ntī quimacaminī't. Namin lakatin chí'chini' a'xni'ca' na'icnī lā' tūlalhtza' ictiscujli.
⁵ Quit iccāmaksconi' huan tachi'xcu'huī't līhuan iclahuī' nac quilhtamacuj.

⁶ Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Jesús chojnu'lh nac ti'ya't. Lā' tlahualh macsti'na'j pūtlū'n lā' līlacatlahualh na ixlakastapun huan lakatzī'n.
⁷ Lā' huanilh:

—Capinchi huan nac xcān a'nlhā huanican Siloé lā' nalakacha'ka'na' —Siloé huanicu'tun Macamincanī't.

Lā' huan lakatzī'n a'lh lā' a'ntza' lakacha'ka'lh. Lā' a'xni'ca' chimpā, tzētza' ixlacahuāna'n.
⁸ Lā' huan ixtā'macchicni' lā' a'ntī ixtalaktzī'nī't xapū'la a'xni'ca' lakatzī'n ixuanī't, xlaca'n talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' chí'xcu' a'ntī ixtahui'la ī'squi'nīhuā'yan?

⁹ Makapitzīn ixtahuan:

—U'tza'.

Lā' ā'makapitzīn huampala ixtahuan:

—Tū' ū'tza'. Hua'chi ū'tza' lītasu'yu.

Huan chí'xcu' māni' ū'tza' hualh:

—Quit huan chí'xcu'.

¹⁰ Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chichū līlalh tzētza' lacahuāna'na' hui'x?

¹¹ Lā' xla' cākalhtīlh:

—U'tza' huan chí'xcu' a'ntī ixtacu'ini' Jesús tlahualh pūtlū'n lā' quilīlacatlahualh na quilakastapun. Lā' quihuanilh: “Capinchi huan nac xcān a'nlhā huanican Siloé lā' calakacha'ka'”. Ica'lh lā' a'xni'ca' iclakacha'ka'nkō'lh, tzētza' iclacahuāna'lh.

¹² Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū huī' huanmā' chí'xcu'?

Lā' xla' cāhuanilh:

—Tū' icca'tzī.

Huan fariseosnu' takalhasqui'nīlh huan chí'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't

¹³ Lā' cālīmini'ca huan fariseosnu' huan chí'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't.
¹⁴ Lā' huan chí'chini' a'ntū pūtlahualh pūtlū'n Jesús lā' pūmātzeyīlh huan lakatzī'n, ū'tza' huan chí'chini' a'ntū pūjaxcan.
¹⁵ Lā' huan fariseosnu' chu ā'maktin takalhasqui'nīpā:

—¿Chichū līlacahuā'na'?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—Quilīlacatlahualh pūtlū'n na quilakastapun lā' iclakacha'ka'lh lā' chuhua'j quit tzē iclacahuāna'n.

¹⁶ Lā' makapitzīn de huan fariseosnu' tahualh:

—Huā'mā' chí'xcu' tū' ixla' Dios porque tū' a'cnīni'ni' huan chí'chini' a'ntū pūjaxcan.

Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—A'ntī tlahua talaclē'i', xla' tū' catitlahualh lē'cnīn a'nchī tlahua huā'mā' chi'xcu'.

Lā' tū' chu lakatin ixtapuhuānca'n ixtaka'lhī. ¹⁷ Lā' chu takalhasqui'nīpā huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't:

—Lā' hui'x ¿chichū hua'na' de huan chi'xcu' como hui'x a'ntī mālacahuānīni'?

Lā' xla' hualh:

—Xla' ixa'cta'sana' Dios.

¹⁸ Lā' huan israelitas, xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh palh lakatzī'n ixuanī't lā' palh mālacahuānīca. Lā' cāta'sani'ca ixtāta' lā' ixtzī't huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't. ¹⁹ Lā' cākalhasqui'nīca:

—¿Chā ū'tza' huā'mā' chi'xcu' mi'o'kxa'ca'n? ¿Chā lacatuncuīlh xalakatzī'n? Lā' ¿chichū tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j?

²⁰ Lā' ixtāta' lā' ixtzī't takalhtīnī'lh:

—Quina'n icca'tzīyāuj palh qui'o'kxa'ca'n. Lā' icca'tzīyāuj que a'xni'ca' lacatuncuīlh lanān lakatzī'n ixuanī't. ²¹ Tū' icca'tzīyāuj chichū tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j. Lā' tū' icca'tzīyāuj a'ntī mālacahuānīlh. Cakalhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chuhua'j chi'xcu'tza'. Māni' ū'tza' tzē nacāhuanīyāni'.

²² Ixtāta' lā' ixtzī't tahualh chuntza' porque xlaca'n ixtajicua'ni' huan israelitas. Lā' huan israelitas talacchihuīna'lh que namātuxtekēcan de huan nac xaka'tla' lītōkpān a'ntī nahuan que Jesús ū'tza' Cristo. ²³ Lā' ū'tza' talīhualh ixtāta' lā' ixtzī't: “Cakalhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chuhua'j chi'xcu'tza'”.

²⁴ Lā' huan israelitas chu tata'sani'pā ixlīmaktu' huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't lā' tahuani'lh:

—Caquilāhuaniuj ixlīstu'ncua' na ixlacapūn Dios. Quina'n icca'tzīyāuj que huā'mā' chi'xcu' lej tlahua talaclē'i'.

²⁵ Xla' cākalhtīlh:

—Quit tū' icca'tzī palh tlahua talaclē'i'. Xmān icca'tzī quit xapū'la lakatzī'n xa'īcuanī't lā' chuhua'j iclacahuāna'ntza'.

²⁶ Lā' chu kalhasqui'nīpalaca:

—¿Tuchūn tlahuani'ni'? ¿Chichū līmālacahuānīni'?

²⁷ Lā' xla' cākalhtīlh:

—Iccāhuani'ntza'. Lā' hui'xina'n tū' ixkaxpa'tcu'tunā'tit. ¿A'chī' lacasqui'nā'tit na'iccāhuanīpalayāni'? Chō'la nā stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n.

²⁸ Lā' talakapalalh lā' tahuani'lh:

—Hui'x stālani'ya' huanmā' chi'xcu'. Quina'n icstālani'yāuj Moisés. ²⁹ Icca'tzīyāuj que Dios tā'chihuīna'lh Moisés. Lā' huā'mā' Jesús tū' icca'tzīyāuj lhachū minī'ta'ncha'.

³⁰ Lā' huan chi'xcu' cākalhtīlh:

—¿Chichū līlah huā'mā'? Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit lhachū mincha' huan chi'xcu'. Lā' ū'tza' a'ntī quimālacahuānīlh.

³¹ Quina'n ca'tzīyāuj que Dios tū' cākaxmata a'ntīn tatlahua talaclē'i'. Dios cākaxmata a'ntī ta'a'cnīni'ni' xla' lā' a'ntīn tatlahua a'ntū ixtapuhuān Dios. ³² Desde a'xni'ca' ixlītzucuni'

quilhtamacuj, tū' maktin kaxmatca palh kalhatin chi'xcu' mālacahuānī huan a'ntī lacatunciū xalakatzi'n. ³³ Palh tū' cahuā Dios macaminī't, tūlah ixtlahualh catūhuā.

³⁴ Lā' tahuanih:

—Hui'x lacatunci' con mintalaclē'i'. ¿Chu naquilāmāscatīyāuj quina'n?

Lā' tamacaxtuca kēpūn.

Lakatzī'nī'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'

³⁵ Jesús huanica palh ixtamacaxtucanī't huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't. Lā' a'xni'ca' tā'lāpāxtokli, huanilh:

—¿Chā kalhlaka'ī'ya' hui'x huan ixO'kxa' Dios?

³⁶ Lā' huan chi'xcu' huanilh:

—Lā' ¿tichū xla'? Caquihua'ni' para que chuntza' quit na'ickalhlaka'ī'.

³⁷ Lā' Jesús kalhtīh:

—Hui'x laktzī'nī'ta'tza'. Lā' ū'tza' a'ntī tā'chihuīna'mā'ni'.

³⁸ Lā' huan chi'xcu' taquilhpūtani'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', ickalhlaka'ī'.

³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Quit icmilh nac quilhtamacuj para que chuntza' natasu'yu a'ntīn takalhlaka'ī' lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Quit icmilh nac quilhtamacuj para na'iccāmālacahuānī a'ntī xalakatzi'nī'n lā' icmilh para na'iccāmālakatzī' a'ntīn talacahuāna'n.

⁴⁰ Lā' makapitzīn fariseosnu' ixtayāna' ixpajtzu. Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tahualh:

—Lā' ¿chu quina'n iclakatzī'yāuj?

⁴¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh lakatzī'n cahuā hui'xina'n, tū' ixlīpintit cuenta hui'xina'n por mintalaclē'i'ca'n. Como hua'nā'tit hui'xina'n que lacahuānā'tit, pues hui'xina'n līpinā'tit cuenta.

10

Huan ixchicca'n borregos

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': A'ntī lacatin tanū na ixchicca'n borregos lā' tū' lactanū a'nlhā yā xamākalhcha ū'tza' ka'lhāna'. ² Lā' a'ntī lactanū a'nlhā yā xamākalhcha, ū'tza' xamaktaka'lhna' borregos. ³ Lā' a'ntī maktaka'lhna' mākalhcha ū'tza' mālaquī'ni' huan xamaktaka'lhna' borregos. Lā' huan borregos takaxmata ixtachihuīn. Lā' cāmāta'sī lakatunu' con ixtacuīni'ca'n a'ntū ixborrego xla'. Lā' cāmāxtu de huan ixchicca'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' cāmāxtukō' xla' cāpū'lani'. Lā' huan borregos tastālani' como xla'ca'n takalhlakapasatza' ixtachihuīn. ⁵ Lā' tū' catitastālani'lh ā'chā'tin chi'xcu'. Tū' natastālani' porque tū' takalhlakapasa ixtachihuīn. Natatzā'lani'.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh huā'mā' tachihuīn hua'chi lītalacastuca. Xlaca'n tū' tamāchekxīlh a'ntū ixcāhuanicu'tuncan.

Jesús hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos

⁷ Lā' Jesús chu cāhuanipā:

—Lej ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit hua'chi mākalhcha a'nlhā talactanū huan borregos. ⁸ Ixlīhuākca'n a'ntī quintitapū'lani'lh, xlaca'n ū'tza' ka'lhāna'nī'n. Lā' huan borregos tū' ta'a'kahuāna'ni'lh huan ka'lhāna'nī'n. ⁹ Quit hua'chi huan mākalhcha. A'ntī naquintakalhlaka'ī, xlaca'n natapūtaxtu. Lā' na'iccāmaktaka'lha hua'chi cāmaktaka'lhcan borrego a'ntū natataxtu lā' natakaksa ixlīhua'tca'n lā' chu natatanūpala.

¹⁰ Lā' huan ka'lhāna' xla' xmān min ka'lhāna'n lā' maknīni'n lā' mālakuanīni'n. Quit icminī't para na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū más xatzey quilhtamacuj. ¹¹ Quit hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos. Huan a'ntī lej xatzey maktaka'lhna' xla' lej xa'nca cāmaktaka'lha ixborregos lā' a'yuj calīnīlh. ¹² Lā' huan a'ntī xmān tasācua', a'xni'ca' laktzī'n mimā' huan lobo, cāmakxteka huan borregos lā' tzā'latāquī' como tū' scana'nca maktaka'lhna' lā' tū' ixla' huan borregos. Lā' chu tuncan huan lobo cāchi'pa huan borregos lā' cāmakatzā'lakō'. ¹³ Huan tasācua' tzā'la porque xmān tasācua' lā' tū' ixla' huan borregos, lā' xla' tū' ixmaca'tzi.

¹⁴ 'Quit hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos. Como xatzey maktaka'lhna' cālakapasa ixborregos, quit iccālakapasa quintachi'xcu'huī't, lā' nā xlaca'n quintalakapasa. ¹⁵ Lā' nā chuntza' huan xaTāta' quilakapasa quit, lā' nā quit iclakapasa. Lā' quit na'iclīnī por quintachi'xcu'huī't chuntza' hua'chi huan maktaka'lhna' borregos līnī por ixborregos. ¹⁶ Hui'lapā ā'makapitzīn tachi'xcu'huī't. Xlaca'n hua'chi borregos a'ntūn tū' xalanī'n huā'mā' na ixchic. Tasqui'nī na'iccālīmin nā xlaca'n. Lā' xlaca'n nā nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn. Lā' chuntza' xlaca'n chu lakatin natala con a'ntī lanān quila'. Lā' xmān kalhatin xamaktaka'lhna' nala.

¹⁷ 'QuinTāta' quimpāxquī' porque iclīmāstā' quinquilh-tamacuj lā' quit na'ictēpala quinquilh-tamacuj. ¹⁸ Lā' nīn tintī' quintimaklhtīlh quinquilh-tamacuj. Quit icmāstā' porque icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī talacasquī' para que tzē na'icmāstā' lā' icka'lhī talacasquī' para que tzē na'ictēchokopala. Chuntza' quilīmāpa'ksīlh quinTāta' —hualh Jesús.

¹⁹ Lā' a'xni'ca' huan israelitas takaxmatli huā'mā' tachihuīn lā' tū'tza' chu lakatin talipāstacna'mpā. ²⁰ Makapitzīn ixtahuan:

—Lā' ¿a'chī' tlahuanī'yā'tit cuenta huā'mā' chi'xcu' palh ka'lhī espíritu a'ntūn tū' tzey, lā' xla' chuya?

²¹ Lā' ā'makapitzīn huampala tahualh:

—A'ntī ka'lhī espíritu a'ntūn tū' tzey, xla' tūlah caticihuīna'lh chuntza'. ¿Chu tzē namālacahuānī kalhatin lakatzī'n huan espíritu a'ntūn tū' tzey?

Huan israelitas talakmaka'lh huan Jesús

²² Lā' nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Lā' huanmā' cā'tani' ū'tza' a'ntū ixpāstaccan a'nchī cāxtlahuani'ca Dios huan xaka'tla' lītokpān makāntza'. Lā' cā'lonkni' ixuanī't. ²³ Lā' Jesús ixlatlā'huan na ixtanquilhni' huan xaka'tla' lītokpān. Lā' huan tanquilhni' ixuanican Ixtanquilhni' Salomón. ²⁴ Lā' huan israelitas taxti'li'hui'lilh lā' tahuanilh:

—¿Hasta lhachūnīn naquilāmāpāstacnīkō'yāuj tichū hui'x? Palh hui'x Cristo caquilāhuaniuj chu maktin.

²⁵ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Quit iccāhuanintza' lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit. Huāk catūhuā a'ntū ictlahua quit ictlahua por ixlīmāpa'ksīn quinTāta'. Lā' ū'tza' lītasu'yu tichūn quit. ²⁶ Lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit porque hui'xina'n tū' quintachi'xcuui't. ²⁷ Quintachi'xcuui't takaxmata quintachihuīn chuntza' hua'chi borregos takaxmata ixtachihuīn ixtēcu'. Lā' quit iccālakapasa, lā' xlaca'n quintastālani'. ²⁸ Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixquiltamacujca'n para pō'ktu lā' tū' maktin caticāspuṭni'lh. Lā' tintī' a'ntī tzē naquimakhtī a'ntī quintakalhlaka'ī'. ²⁹ Quimacamaxquī'nī't quinTāta' lā' xla' ū'tza' más xaka'tla' māpa'ksīni'. Lā' tintī' tzē quintimakhtīlh a'ntī quintakalhlaka'ī'. ³⁰ Quit con quinTāta' chu lakatin.

³¹ Lā' tuncan huan israelitas tasacpā chihuix para natalīmūta'la. ³² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Por ixlīmāpa'ksīn quinTāta' quit lejtza' lhūhua' catūhuā a'ntū lej xalactzey ictlahuani't na milacapūnca'n. Lā' ū'tza' naquilālīmūta'layāuj.

³³ Lā' huan israelitas tahuanilh:

—Tū' icticāmūta'lani' por huan xalacuan catūhuā a'ntūn tlahuani'ta'. Na'iccāmūta'layāni' porque hui'x lakmaka'na' Dios. Lā' tā'talacastuccu'tuna' Dios. Lā' hui'x xmān chi'xcu'.

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tatzokni' na mileyca'n a'nchī hualh Dios: "Hui'xina'n huāk diosnu". ³⁵ Dios cāmāpācuhi'lh diosnu' a'ntī cālīmāmacū'lh ixtachihuīn Dios. Lā' ixtachihuīn Dios a'ntū tatzokni' tū' maktin catilactlahuaca. ³⁶ Dios quilacsacli lā' quimacamilh nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' ¿a'chī' quilālī'a'ksa'nīni'nāuj iclakmaka'lh Dios porque iccāhuanini' quit ixO'kxa' Dios? ³⁷ Palh quit tū' ictlahua chu a'nchī tlahua quinTāta', tū' caquilākalhlaka'ī'uj. ³⁸ Lā' palh hui'xina'n tū' quilākalhlaka'ī'cu'tunāuj, a'yuj quit ictlahua chu a'nchī tlahua quinTāta', cakalhlaka'ī'tit a'ntū ictlahua quit que

ū'tza' i'xla' Dios. Lā' chuntza' naca'tzī'yā'tit hui'xina'n lā' namāchekxī'yā'tit que huan xaTāta' lā' quit chu lakatin quina'n.

³⁹ Lā' chu ā'maktin ixtachī'lē'npalacu'tun pero Jesús cāpūtaxtuni'lh.

⁴⁰ Lā' tuncan Jesús a'lh nac tintacutā'cha' huan pūxka Jordán. Lā' chā'lh a'nlhā Juan ixmā'kpaxīni'n xapū'la. ⁴¹ Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't talakchilh Jesús a'ntza' lā' xlaca'n talāhuanilh:

—Juan tū' tlhualh lē'cnīn. Pero huāk a'ntū ixuan por ixpālacata Jesús, ū'tza' a'ntū ixlīstu'n'cua'.

⁴² Lā' a'ntza' lej lhūhua' takalhlaka'ī'lh Jesús.

11

A'xni'ca' nīlh Lázaro

¹ Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacu'ini' Lázaro. Lā' xla' i'tza'ca'lh. Lā' xla' i'xlahuī' nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Betania. Lā' nā a'ntza' ixtalahuī'lāna' María lā' Marta ixtā'tin.

² Lā' huā'mā' María ū'tza' a'ntī lītantūtlhualh lej xamu'c'a aceite huan Jesús lā' lītantūxacalh con ixya'j. Lā' Lázaro, ixtā'tin huā'mā' María, ū'tza' a'ntī i'tza'ca'lh. ³ Lā' María lā' Marta tamāca'tzīnīlh huan Jesús lā' tahuanih:

—Māpa'ksīni', lej i'tza'ca'n a'ntī lej tā'lāpāxquī'ya'.

⁴ Lā' a'xni'ca' huanica huā'mā' Jesús hualh:

—Huā'mā' ta'jatāt tū' catilaknīlh. Por ixpālacata huanmā' ta'jatāt nalaktzī'ncan a'nchī lej ka'tla' Dios, lā' nā namāsu'yu a'nchī lej ka'tla' ixO'kxa' Dios.

⁵ Jesús ixcāpāxquī' huan Marta lā' María lā' nā huan Lázaro. ⁶ Lā' a'xni'ca' huanica que huan Lázaro ixī'tza'ca'n, Jesús tachokopā a'nlhā ixui' ā'lakatu' chi'chini'. ⁷ Lā' tuncan cāhuanilh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—Ca'a'nchokoujtīt nac Judea.

⁸ Lā' huan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanih:

—Māpa'ksīni', huan israelitas xalanī'n nac Judea tūna'j makān ixtamūta'lamaknīcu'tunāni'. Lā' hui'x ¿chu pīmpalacu'tuna' a'ntza'?

⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan chi'chini' xmān lakacāujtu' hora māxkakēni'n. Palh kalhatin latlā'huan de tuncuj, tū' a'kche'kxla porque chi'chini'mā'. ¹⁰ Palh kalhatin latlā'huan de tzī'sa, xla' a'kche'kxla porque tintī' xkakana'. Tasqui'nī na'ica'n chuhua'j. Tuntū' quintipātē'keni'lh como tūna'j ictlahuakō' quilītīlōt.

¹¹ A'calīstān Jesús cāhuanilh:

—Lázaro, qui'amigoca'n, xla' lhtatalhtza' lā' quit ica'nā icmālakahuānī.

¹² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tualh:

—Māpa'ksīni', palh lhtatamā', natzeyan.

13 Jesús ixcāhuanicu'tun que Lázaro ixnīnī'ttza'. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtapuhuan que Jesús ixcāhuanimā' que xmān ī'lhata'ā'. 14 Lā' ū'tza' lej xa'nca cālīhuanikō'lh:

—Lázaro nīlhtza'. 15 Xalītzey palh tū' xa'icui' a'ntza' quit. Chuntza' xatzey para hui'xina'n porque chuntza' nakalh-laka'ī'yā'tit. Chuhua'j cā'huitit a'nīhā mā'cha' Lázaro.

16 Tomás, a'ntī ixuanican Stu'yūn, cāhuanilh huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n:

—Nā catā'a'uj Jesús. Nanīyāuj a'cxtim.

Jesús nacāmālakahuanīchoko tachi'xcuui't

17 Lā' a'xni'ca' chā'lh Jesús, māca'tzīnīca que tā'ti'ma'jtza' ix'a'cnūma' Lázaro. 18 Betania hua'chi lakatu'tun kilómetro ixlīmakat ixuanī't de nac Jerusalén. 19 Lā' lej lhūhua' israelitas ixtalakmini't Marta lā' María para nata'o'kska'lhīni'n como ixnīnī't Lázaro a'ntī ixtā'tinca'n. 20 Lā' Marta, a'xni'ca' ca'tzīlh ixchā'ntēlhatza' Jesús, chu tuncan milh pāxtoka. Lā' María tachokolh nac chic. 21 Lā' Marta huanilh huan Jesús:

—Māpa'ksīni', palh ixlatahui'la' cahuā ā'tzā', tū' ixnīlh quintā'tin. 22 Pero quit icca'tzī que Dios, a'yuj chuhua'j, namaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'ya'.

23 Lā' Jesús huanilh:

—Mintā'tin nalakahuanchokopala.

24 Lā' Marta huanilh:

—Quit icca'tzī palh nalakahuanchokopala a'xni'ca' ā'xmān chī'chini' nala.

25 Lā' Jesús huanilh:

—Quit a'ntī na'iccāmālakahuanīchoko tachi'xcuui't lā' quit na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n. A'ntī quintalīpāhuan quit, a'yuj catanīlh, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. 26 Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n lā' quintalīpāhuan, nā xlaca'n tū' maktin catitasputli. ¿Chā hui'x kalhlaka'ī'ya' huā'mā'?

27 Marta huanilh:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Quit ickalhlaka'ī' palh hui'x ixO'kxa' Dios, lā' hui'x Cristo a'ntī ixmimā' nac quilhtamacuj.

Jesús calhualh pajtzu na ixtaponkni' Lázaro

28 Lā' Marta, a'xni'ca' hualh huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lā' xla' ska'lh huanilh:

—Chuhua'j chīlhtza' huan Māpa'ksīni' lā' ta'sani'yāni'.

29 Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', María chu tuncan lacapalh tāyalh lā' laka'lh Jesús. 30 Lā' Jesús tūna'j ixtanū huan nac cā'lacchicni'. Ixyācus a'nīhā quīpāxtokli Marta. 31 Huan israelitas ixtalahui'lāna' con María huan nac chic lā' ixta'o'kska'lhīmā'na. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh María a'nchī tāyalh lā' chu tuncan lacapalh a'ntāquī'lh lā' xlaca'n tastālani'lh. Ixtapuhuan a'mā' calhuan nac taponkni'.

32 Lā' María a'xni'ca' lakchā'lh Jesús, tatzokostani'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' cahuā huā'tzā', tū' ixnīlh quintā'tin.

33 Lā' Jesús laktzī'lh tzuculh calhuan María lā' huan israelitas a'ntī ixtatā'minī't. Lā' xla' līlakaputzalh lā' lej ixlītamakchuyīnī't. 34 Lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū mā'cnū'tit?

Lā' tahuanilh:

—Cata't laktzī'na', Māpa'ksīni'.

35 Lā' Jesús calhualh. 36 Lā' huan israelitas talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit a'nchī calhuan. Lej ixpāxqui'.

37 Lā' ā'makapitzīn tahlualh:

—U'tza' huā'mā' a'ntī mālacahuānī huan lakatzī'n. ¿Chu tūlahl ixtlahualh catūhuā para que tū' ixnīlh Lázaro?

Lázaro lakahuanchokolh

38 Lā' Jesús ixtamakchuyīnī't huampala. Lā' chā'lh huan nac taponkni'. Lā' huan taponkni' lakatin lhu'cu' ixuanī't lā' ixka'lhī lakatin chihuix a'ntū ixkalhui'līcanī't. 39 Lā' Jesús hualh:

—Camāpānū'tit huan chihuix.

Lā' Marta, ixtā'tin huan nīn, huanilh:

—Māpa'ksīni', tā'ti'ma'jtza' nīnī't lā' chuhua'j pu'csantza'.

40 Lā' Jesús huanilh:

—¿Chu tū' icuanini' palh kalhlaka'ī'ya', nalaktzī'na' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū natlahua?

41 Tuncan māmānūca huan chihuix. Lā' Jesús talacayāhualh lā' hualh:

—Tāta', icmaxqui'yāni' pāxcatca'tzī porque hui'x quinkaxpa'tnī'ta'. 42 Quit icca'tzī que pō'ktu quinkaxpa'ta'. Pero quit icuaniyāni'tza' por ixpālacata huan tachi'xcuui't a'ntī tahuilāna' huā'tzā' para que xlaca'n chuntza' natakalhlaka'ī' palh hui'x quimacata'nī'ta'.

43 Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús lej palha' hualh:

—¡Lázaro, cataxtu!

44 Lā' taxtulh a'ntī xanīntza' ixuanī't. Ixlīmacasna'tcanī't lā' ixlīlacsna'tcanī't lu'xu' lā' ixlīlakatlapacanī't lu'xu'. Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calacxcutit lā' camacaxcutit lā' chuntza' camakxtektit.

Talacchihuīna'lh para natachi'pa Jesús

Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2

45 Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh Jesús a'ntū tlhualh, takalh-laka'ī'lh lhūhua' israelitas a'ntī ixta'o'kska'lhīmā'na María. 46 Lā' makapitzīn de xlaca'n talaka'lh huan fariseosnu' lā' tahuanilh a'ntū ixtlahuanī't Jesús. 47 Lā' huan fariseosnu'

lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan pūchihuīna'nī'n tatakēxtimīlh lā' talāhuanilh:

—¿Tuchū natlahuayāuj chuhua'j? Huā'mā' chi'xcu' lej tlahuamā' lē'cnīn. ⁴⁸ Palh tuntū' natlahuani'yāuj, ixlīhuākca'n natakahlaka'ī' ū'tza', lā' huan xanapuxcu'nu' romanos natamin lā' natalactlahua huan xaka'tla' lītokpān lā' huan quixcānsipejca'n.

⁴⁹ Kalhatin de ū'tunu'n ixuanican Caifás. Xla' ū'tza' mero xamāpa'ksīni' curasna' ixuanī't huanmā' cā'ta. Lā' xla' cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit. ⁵⁰ Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit que más tzey para quina'n palh kalhatin chi'xcu' nanī por quimpālacataca'n. Chuntza' ixlīhuāk huan xcānsipej tū' cati-lakualh.

⁵¹ Lā' ū'tza' a'ntū hualh Caifás, tū' xmān ixtapāstacna'. Como Caifás mero xamāpa'ksīni' curasna' ixuanī't huanmā' cā'ta, Dios māhuanīlh que Jesús xla' ū'tza' nalīnī por ixpālacata tachi'xcu'huī't xalanī'n huan xcānsipej. ⁵² Lā' tū' xmān por huan tachi'xcu'huī't xalanī'n huanmā' xcānsipej; xla' nanī para que tzē nacāmākēxtimī ixcamana' Dios a'ntī ixta'a'kahuankō'nī't, lā' chu lakatin natala. ⁵³ Lā' huanmā' chi'chini' huan xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talīlacchihuīna'n a'nchī tzē natalīmaknī Jesús lā' chuntza' ixtalīlacchihuīna'ntēlha.

⁵⁴ Lā' ū'tza' huā'mā' ixpālacata Jesús tū'tza' ixcātalacsu'yuni' huan israelitas. Lā' taxtulh de nac Judea lā' a'lh ā'lacatin cā'lacchicni' a'ntū ixuanican Efraín, na ixpajtzu huan a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' a'ntza' tachokolh con i'sca'txtunu'nī'n.

⁵⁵ Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū huanican pas-cua a'ntū ixtapūtlahua cā'tani' israelitas. Lā' lej lhūhua' tachi'xcu'huī't ta'a'lh nac Jerusalén para natatapa'lha chu a'nchī ixtalanānca'n porque ixtapuhuan que Dios nacālaktzī'n lacuan a'xni'ca' ixtamaclacā'ni' huan cā'tani'. ⁵⁶ Lā' xlaca'n ixtaputza Jesús. Lā' a'xni'ca' ixtatanūmā'natzā' nac xaka'tla' lītokpān, ixtalākahasqui'nī:

—¿Chichū puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o tū' catim-ilh?

⁵⁷ Huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtamāstā'nī't talacasqui' palh tichū ca'tzī a'nlhā hui'lacha' Jesús, cacāmāca'tzīnīca xlaca'n para que chuntza' tzē nachī'pacan.

12

Kalhatin puscāt lītōlh aceite ixtojon Jesús

Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9

¹ Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū ixuanican pas-cua. Xmān lakachāxan chi'chini' i'sputa. Lā' Jesús a'lh nac Betania

a'nlhā ixui'lacha' Lázaro a'ntī ixmālahuanīchokonī't. ² Lā' a'ntza' cāxtlahuaca huan ixlīhua't Jesús. Lā' Marta ixcāmojō huan pulātu. Lā' Lázaro lā' huan ā'makapitzīn ixtahui'lāna' macaxtim con Jesús a'nlhā ixtahuā'yamā'na. ³ Lā' María līmilh hua'chi pūpitzī litro de huan aceite de puro nardo a'ntū xamu'csa lā' lej lhūhua' ixtapalh. Lā' lītantūtlahualh Jesús lā' chu tuncan lītantūxacalh ixya'j. Lā' ixlīchakaka'tla' huan chic ā'mu'csana'nkō'lh. ⁴ Lā' Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón, a'ntī nā sca'txtunu' ixuanī't lā' a'ntī namacamāstā' Jesús, xla' hualh:

⁵ —Lā' ¿a'chī' tū' stā'ca huā'mā' perfume? Hua'chi lakatu'tun ciento pesos ixtapalh. Lā' huā'mā' tumīn tzē ixcālē'ksajca a'ntī lacpobres.

⁶ Judas tū' ixcālakahu'man huan pobres. Hualh huā'mā' porque xla' ka'lhāna' ixuanī't. Xla' ū'tza' ixmāmāqui'nīcanī't huan tumīn. Lā' xla' a'ntza' ixmaka'lhantēlha. ⁷ Lā' Jesús huanilh:

—Tū' calītamakchu'yi' huan puscāt. Xla' māqui'nī't huan perfume hasta chuhua'j para naquilitō como palaj naquimā'cnūcan. ⁸ Lā' pō'ktu na'a'nan pobres con hui'xina'n. Quit tū' pō'ktu ictilatahui'lalh con hui'xina'n.

Talīlacchihuīna'lh por huan Lázaro

⁹ Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh que Jesús ixui'lacha' nac Betania, lej lhūhua' israelitas ta'a'lh talaktzi'n. Lā' tū' xmān Jesús ixtalaktzi'ncu'tun, lā' nā ixtalaktzi'ncu'tun Lázaro a'ntī ixmālahuanīchokonī't Jesús. ¹⁰ Lā' chuntza' huan xanapuxcu'nu' curasna' nā xla'ca'n talacchihuīna'mpā para nata-maknī nā huan Lázaro. ¹¹ Por ixpālacata huan Lázaro, lej lhūhua' israelitas ixtatalakspi'tnī'ttza' con huan curasna' lā' ixtakalhlaka'i'nī'ttza' huan Jesús. Lā' ū'tza' ixtalīmaknīcu'tun huan Lázaro.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40

¹² Lā' ixlīlakalī lhūhua' tachi'xcu'huī't a'ntī ixtachinī't nac xcānsipej Jerusalén para huan cā'tani', xla'ca'n taca'tzīlh que Jesús ixmimā' nac Jerusalén. ¹³ Lā' talē'lh xta'cna' lā' ta'a'lh tapāxtoka Jesús lā' ixtamāta'sīmā'na:

—¡Camācā'tani'tit Dios! ¡Dios casicua'lanālīlh a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni'! U'tza' quiReyca'n quina'n israelitas.

¹⁴ Lā' Jesús ixkaksnī't lakatin burro lā' ixkēhuī'. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¹⁵ Tū' cajīcua'ntit hui'xina'n xalanī'n nac Sión; chuhua'j huan miReyca'n mimā' lā' kēhuī' lakatin burro a'ntū o'kxa'cus.

¹⁶ Xapū'la ī'sca'txtunu'nī'n tū' tamāchekxīlh huā'mā'. Lā' a'xni'ca' Jesús lakahuanchokolh, a'xni'ca' tapāstacli chu a'nchī ixtatzo'kni' lā' chuntza' pātle'keni'lh Jesús.

¹⁷ Lā' huan tachi'xcuui't a'ntī ixtatā'hui'lāna' Jesús a'xni'ca' xla' ta'sani'lh Lázaro nac taponkni' a'nlhā ixmā'cnūcanī't lā' mālahuanīchokolh, lā' xla'ca'n ixtalīchihuīna'n a'ntū ixtalaktzī'nī't. ¹⁸ Lā' ū'tza' talī'a'lh tapāxtoka Jesús lhūhua' tachi'xcuui't porque xla'ca'n ixtaca'tzī palh ixtlahuanī't huā'mā' lē'cnīn. ¹⁹ Lā' huan fariseosnu' talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit a'nchī tastālani'kō'. Lā' tūla tlahuani'yāuj nīn tuntū'.

Makapitzīn griegos taputzalh Jesús

²⁰ Makapitzīn griegos nā xla'ca'n ixta'a'nī't huan nac Jerusalén para natataquilhpūtani' Dios a'xni'ca' ixlamā' cā'tani'. ²¹ Xla'ca'n talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac estado de Galilea. Lā' tahuanih:

—Señor, quina'n ictā'chihuīna'ncu'tunāuj Jesús.

²² Lā' Felipe laka'lh Andrés lā' huanilh a'nchī tahualh. Lā' ixkalhatu'ca'n ta'a'lh tahuani Jesús. ²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chilhtza' huan quilhtamacuj a'ntū naquimpū'a'cnīni'ni'can como palaj na'icnī. ²⁴ Ū'tza' ixlīstu'ncua'. Palh lakatin ti'ni' namāstā' ixtō'ca't, tasqui'nī que namā'cnūcan nac ti'ya't. Lā' a'xni'ca' namā'cnūcan, pū'la tasu'yu hua'chilh lakuan. Pero ā'calīstān namāstā' ixtō'ca't. Lā' nā chuntza' naquimpātle'keni' quit a'xni'ca' naquimā'cnūcan. ²⁵ Lā' nā chuntza' huan tachi'xcuui't. A'ntīn tatlahua a'ntū ixtapuhuānca'n, xla'ca'n nacāspu'tni' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntīn tatlahua ixtapuhuān Dios, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū tū' maktin caticāspu'tni'lh. ²⁶ A'ntī quintatā'scuju'tun, xla'ca'n caquintastālani'lh. Lā' a'nlhā na'ictahui'la quit nac a'kapūn, nā a'ntza' natatahui'la a'ntī quintatā'scuja. QuinTāta' nacā'a'cnīni'ni' ixlīhuākca'n a'ntī quintatā'scuja.

Jesús hualh a'nchī nani

²⁷ 'Chuhua'j quit lej ictamakchuyīnī't. ¿Chichū na'icuan? Tū' ictihuanilh quinTāta': "Tāta', caquimāpūtaxtu a'ntū na'icpātī". Tūla icuan chuntza' porque tasqui'nī na'icpātīni'n. Ū'tza' iclīmini't nac quilhtamacuj. ²⁸ Tāta', ca'a'cnīni'ni'ca' hui'x.

Lā' chu tuncan kaxmatca lakatin tachihuīn de nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Qui'a'cnīni'ni'canī'ttza' lā' chu naquī'a'cnīni'ni'palacan.

²⁹ Lā' huan tachi'xcuui't, a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tahualh:

—Jīlilh.

Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—Kalhatin ángel tā'chihuīna'lh.

³⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan tachihuīn chihuīna'lh por mimpālacataca'n lā' tū' por quimpālacata. ³¹ Chuhua'j natzucucan cālacāxtlahuacan huā' xalanī'n huā'mā' nac quilhtamacuj. Lā' namaklhtīcan ixlīmāpa'ksīn a'ntī māpa'ksī huā'mā' quilhtamacuj. ³² Lā' quit a'xni'ca' naquimā'kayāhuacan nac cruz, na'iccāmāpuhuanī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't palh naquinta'a'kahuāna'ni'.

³³ Lā' Jesús hualh huā'mā' para que chuntza' naca'tzīcan a'nchī nalīnī. ³⁴ Lā' huan tachi'xcuui't takalhūlh:

—Huan quileyca'n quincāmāsu'ni'yāni' que Cristo natahui'la para pō'ktu. Lā' ¿chī hua'na' hui'x que huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n namā'kayāhuacan nac cruz? ¿Tichū huā'mā' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n?

³⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' makān catika'lhī'tit huan Xkakana'. Lā' catlā'hua'ntit hui'xina'n līhuan ka'lhī'yā'tit huan Xkakana' lā' līhuan tūna'j lakatzī'suanā'tit. A'ntū talatlā'huan de tzi'sa xlaca'n tū' taca'tzī a'nlhā ta'a'n. ³⁶ Quit huan Xkakana' como quit icmāsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. Caquinkalhlaka'ī'tit para que chuntza' naca'tzīyā'tit a'ntū ixlīstu'ncua'.

Lā' a'xni'ca' ixuanī'ttza' huā'mā', Jesús a'lh lā' cātatzē'kni'lh xlaca'n.

A'chī' huan israelitas tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús

³⁷ Huan israelitas tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús a'yuj ixtlahuanī'ttza' lej lhūhua' lē'cnīn na ixlacapūnca'n. ³⁸ Lā' chuntza' tlōkentaxtūlh a'ntū tzo'kli huan a'cta'sana' Isaiás: Māpa'ksīni', tū' kalhlaka'ī'ca a'ntū icmāsu'yūj.

Tū' kalhlaka'ī'ca a'yuj laktzī'nca a'nchī Dios lej ka'lhī līmāpa'ksīn.

³⁹ Lā' Isaiás līchihuīna'lh ixpālacata a'nchī tūlah kalhlaka'ī'ca. Lā' xla' tzo'kpā:

⁴⁰ Dios cātlahualh lakatzī'nī'n, lā' cālactlahuani'lh ixtapāstacna'ca'n.

Lā' chuntza' tū' talaktzī'n lā' tū' tamāchekxī lā' tū' quintalakmin para que na'iccāmātzeyī.

⁴¹ Isaiás hualh huā'mā' porque ixlaktzī'nī'ttza' a'nchī lej ixlīka'tla' ixlīmāpa'ksīn Jesús. Lā' chuntza' līchihuīna'lh Jesús.

⁴² Lā' lej lhūhua' xanapuxcu'nu' takalhlaka'ī'lh Jesús. Xlaca'n xmān tzē'k taca'tzīlh porque ixtajicua'ni' huan fariseosnu'. Ixtajicua'n que nacāmātuxtekēcan de huan lītokpān. ⁴³ Xlaca'n lej ixtalacasqui'n que cata'a'cnīni'ni'lh tachi'xcuui't; lā' tū' tanto ixtatlahuacu'tun a'ntū Dios lacasqui'n.

Ixtachihuīn Jesús nacāmālaclē'nī huan tachi'xcuui't

⁴⁴ Jesús chihuīna'lh lej pa'lha lā' hualh:

—A'ntī quintakalhlaka'ī' quit, tū' xmān quē' cstu quintakalh-laka'ī'. Xlaca'n takalhlaka'ī' nā quinTāta' a'ntī quimacamilh.
⁴⁵ Lā' a'ntī quintalaktzī'n quit, hua'chilh xlaca'n talaktzī'n nā quinTāta' a'ntī quimacamilh. ⁴⁶ Quit huan Xkakana'. Quit icminī't nac quilhtamacuj para nacāmaksconi' tachi'xcuui't. Chuntza' a'ntī naquintakalhlaka'ī' quit, tū'tza' catitatahui'lal xlaca'n a'nlhā cā'pucsua', como natamāchekxī a'ntū ixlīstu'ncua'. ⁴⁷ A'ntīn takaxmata quintachihuīn lā' tū' takalhlaka'ī', tū' iccālacāxtlahua quit. Quit icminī't para na'iccāmāpūtaxtū xalanī'n nac quilhtamacuj, lā' tū' para na'iccālacāxtlahua. ⁴⁸ Lā' a'ntī quintalakmaka'n lā' tū' takalhlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n nacālacāxtlahuacan. A'ntū ā'xmān chi'chini' nala, xlaca'n nacālacāxtlahuacan por ixpālacata a'ntū icuanī't. ⁴⁹ Lā' quit tū' xmān icchihuīna'n por quimpātunca'tzi. QuinTāta' a'ntī quimacamilh xla' quimāpa'ksilh a'ntū icuan lā' a'ntū icmāsu'yu. ⁵⁰ Lā' quit icca'tzī que quinTāta' quimāpa'ksilh que iccāmāsu'ni'lh huan tachi'xcuui't a'nchī nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'ntū quihuaninī't quinTāta', ū'tza' icchihuīna'n quit.

13

Jesús cātantūche'kē'lh ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan cā'tani', Jesús ca'tzilh que ā'macsti'na'j ī'sputni' para namakxteka huan quilhtamacuj lā' para nalaka'mpala ixTāta'. Lā' xla' pō'ktu ixcāpāxquī'nī't a'ntī ixla' xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' tū' ixlīmakān xla' namāsu'yu a'nchī lej ixcāpāxquī'.

² Lā' Jesús ixcātā'huā'yamā' ī'sca'txtunu'nī'n cā'smalanka'n. Lā' huan ko'ti'ti' ixmāpuhuanīnī'ttza' Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón, palh namacamāstā' Jesús. ³ Jesús, xla' ixca'tzī que huan xaTāta', xla' ixmaxquī'kō'nī't ixlīhuāk līmāpa'ksīn. Lā' nā ixca'tzī palh ixminī'ta'ncha' de Dios lā' chu nalaka'mpala Dios. ⁴ Lā' tuncan tāyalh a'nlhā ixuā'yamā' lā' tamakxtulh ixlu'xu' xala' ixkahlhni' lā' chā'xpātahui'lal kalhtin ixlīmacaxaca. ⁵ Lā' chu tuncan mojōlh xcān nac lakatin pūmakacha'ka'. Lā' chu tuncan tzuculh cātantūche'kē' huan ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālītantūxacalh huan līmacaxaca a'ntū ixchā'xpāhuī'.

⁶ Lā' a'xni'ca' ixtantūche'kē'cu'tumā'tza' huan Simón Pedro, xla' hualh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿chu hui'x naquintantūche'kē'ya'?

⁷ Lā' Jesús kalhtilh:

—Chuhua'j hui'x tū' māchekxī'ya' a'ntū ictlahuamā' quit. A'calīstān namāchekxī'ya' hui'x.

⁸ Lā' Pedro huanilh:

—Quit tū' maktin quintantūche'ke'.

Lā' Jesús huanilh:

—Palh quit tū' ictitantūche'kē'ni' hui'x tūlalhtza' catila't quisca'xtunu'.

⁹ Lā' Simón Pedro huanilh:

—Lā' tū' xmān quintojon, nā quimacan caquimakache'ke', lā' nā qui'a'kxāk caquimūche'ke'.

¹⁰ Lā' Jesús huanilh:

—A'ntī paxnī'tcus, xmān tasqui'nī natantūcha'ka'n porque ixlīhuāk ixmacni' makcha'ka'nī't. Hui'xina'n lactzey. Xmān kalhatin de hui'xina'n tū' tzey.

¹¹ Lā' Jesús ixca'tzītza' a'ntī namacamāstā'. Lā' ū'tza' lihualh: "Hui'xina'n lactzey. Xmān kalhatin de hui'xina'n tū' tzey".

¹² Lā' Jesús a'xni'ca' cātantūche'kē'kō'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n, chu hui'līpā ixlu'xu' huan xala' ixkalhni' lā' xla' tahui'lapā lā' cāhuanilh:

—¿Chā māchekxī'yā'tit hui'xina'n huā' a'ntū iccātlahuani'nī'ta'ni'? ¹³ Hui'xina'n quilāmāpācuhiyāuj Mākalhtō'kē'ni' lā' Māpa'ksīni'. Chuntza' tzey porque ū'tza' quit. ¹⁴ Como quit Mākalhtō'kē'ni' lā' Māpa'ksīni', lā' iccātantūche'kē'ni'ta'ni' hui'xina'n lā' nā chuntza' tasqui'nī que hui'xina'n nā nalātantūche'kē'yā'tit. ¹⁵ Quit iccātlahuani'ni' huā'mā' hua'chi tamālacastuc; lā' nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n. ¹⁶ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n tū' más laka'tla'n que quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'nī'n lā' quit hua'chi mimpatronca'n. Hui'xina'n quilacscujnī'n lā' quit iccāmālacscujyāni'. Chuntza' tasqui'nī natlahua'yā'tit a'ntū ictlahua. ¹⁷ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'ntū iccāhuaninī'ta'ni'cus. Lā' palh natlahua'yā'tit, lej līpāxuj nalatahui'la'yā'tit.

¹⁸ Lā' tū' milīhuākca'n iccālīchihuīna'nāni'. Quit icca'tzī a'ntī iccālaçsacnī't. Natlōkentaxtū chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachi-huīn Dios:

Ū'tza' a'ntī ictā'huā'yan ū'tza' lalh hua'chi quintā'ca'tza'.

¹⁹ Quit iccāhuanimā'ni' a'ntū napātle'ke. Lā' chuntza' a'xni'ca' nala huā'mā', hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit tichū quit. ²⁰ Quit ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni'. A'ntī ta'a'cnīni'ni' a'ntī icmālakachā', nā quit quinta'a'cnīni'ni' lā' nā ta'a'cnīni'ni' a'ntī quimacamilh.

Jesús hualh que ū'tza' Judas a'ntī namacamāstā'

Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23

²¹ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús lej tamakchuyīlh lā' lacastu'nc hualh:

—Ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni', chā'tin de hui'xina'n ū'tza' naquimacamāstā'.

²² Lā' ū'tza' tatzuculh talālīlakalaktzī'n huan sca'txtunu'nī'n porque xlaca'n tū' ixtaca'tzī a'ntī ixlīchihuīna'mā'ca. ²³ Kalhatin ī'sca'txtunu' ixuā'yamā' na ixpāxtūn Jesús. Ū'tza'

a'ntī lej ixpāxqui' Jesús. ²⁴ Lā' Simón Pedro lacahuanilh huanmā' sca'txtunu' lā' huanilh:

—Cakalhasqui'ni' tichū lichihuīna'mā'.

²⁵ Lā' xla' ū'tza' ā'chulā' līlaktapajtzūlh huan Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tichū lichihuīna'mpā't?

²⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Na'iclimāchū'huī' xaxcān līhua't pītzina'j pāntzi. Lā' a'ntī na'icmaxqui' ū'tza' nala.

Lā' mächū'huī'lh huan pītzina'j pāntzi lā' maxqui'lh huan Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón. ²⁷ Lā' a'xni'ca' Judas maklhtīni'lh huan pāntzi tanūni'lh huan ko'ti'ti' na'ixa'clhcunuc. Lā' chu tuncan Jesús huanilh:

—Catla'hua' tuncan a'ntū tla'hua'cu'tuna'.

²⁸ Lā' huan ā'makapitzīn a'ntī ixtahuā'yamā'na, xlaca'n tū' tamāchekxīlh a'chī' huanilh huanmā'. ²⁹ Lā' como Judas ū'tza' ixmāmāqui'nīcani't huan tumīn, makapitzīn tapuhualh que Jesús ixuanini't que natamāhua catūhuā a'ntū ixtamaclacasqui'n para huan cā'tani', o ixuanini't que nacāmaxqui' macsti'na'j huan pobres. ³⁰ Lā' a'xni'ca' ixmaklhtīni'nī'ttza' huan pāntzi, Judas taxtulh. Lā' tzi'satza' ixuanī't.

Huan xasāsti' līmāpa'ksīn

³¹ Lā' a'xni'ca' Judas ixtaxtunī'ttza', Jesús hualh:

—Chuhua'j qui'a'cnīni'ni'can quit, como quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' chuhua'j a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata a'ntū ictlahua. ³² Lā' como a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata a'ntū ictlahua, lā' chuntza' Dios naqui'a'cnīni'ni' quit. Lā' palaj natlahua. ³³ Quilakska'tā'n, tū'tza' makān icticātā'latahui'lani' hui'xina'n. Lā' hui'xina'n naquilāputzayāuj. Chuntza' a'nchī iccāhuanilh huan israelitas, nā hui'xina'n chuntza' chuhua'j na'iccāhuaniyāni': "A'nlhā na'ica'n quit, hui'xina'n tūlah catipintit". ³⁴ Lā' hui'xina'n iccāmaxqui'yāni' xasāsti' līmāpa'ksīn: Calāpāxqui'tit. Chuntza' a'nchī iccāpāxqui'yāni' quit, nā chuntza' nalāpāxqui'yā'tit hui'xina'n. ³⁵ Palh hui'xina'n nalāpāxqui'yā'tit, chuntza' nataca'tzī ixlīhuāk tachi'xcuui't palh hui'xina'n quisca'txtunu'nī'n.

Jesús hualh que Pedro nakalhtatzē'ka

Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34

³⁶ Simón Pedro kalhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', ¿lhachū pimpā't?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—A'nlhā na'ica'n quit, tūlah quintitā'pi chuhua'j. Naquistālani'ya' ā'calīstān.

³⁷ Lā' Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' tūla ictitā'a'ni' chuhua'j? Quit xa'iclinīlh por hui'x.

³⁸ Lā' Jesús kalhtīlh:

—¿Chā stu'ncua' palh ixnī't por quit? Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. A'xni'ca' tūna'j ta'sa huan gallo, hui'x naquinkalh-tatzē'ka' maktu'tun.

14

Por ixpālacata Jesús nalakchā'ncan Dios

¹ lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' hui'xina'n tū'tza' catamakchuyī'tit. Calīpāhua'ntit Dios lā' nā chuntza' quit caquilālīpāhuáj. ² A'nlhā hui'lacha' quinTāta', a'ntza' a'nan lhūhua' pūtahuī'lhni'. Palh tū'cahuā chuntza', xa'iccāhuanini' hui'xina'n. Ica'nā quit iccāxui'lī lacatin a'nlhā natahui'la'yā'tit a'ntza'. ³ Lā' a'xni'ca' na'ica'n quit lā' na'iccāxui'likō'yācha', quit na'icmimpala lā' na'iccālē'nāni' hui'xina'n. Lā' chuntza' a'nlhā na'ictahui'la quit, nā hui'xina'n a'ntza' natahui'la'yā'tit. ⁴ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nlhā ica'mā' lā' ca'tzīyā'tit a'nchī tzē līchā'ncan.

⁵ Lā' Tomás huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n tū'icca'tzīyāuj a'nlhā pimpā't. ¿Chichū na'iclīca'tzīyāuj a'nchī līchā'ncan?

⁶ Jesús kalhtīlh:

—Quit huan xatzey tej, lā' quit icmāsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua', lā' quit iccāmaxquī'yāni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. Lā' xmān a'ntū quintakalhlaka'ī', xmān xlaca'n tzē natalakchā'n quinTāta'. ⁷ Palh hui'xina'n ixca'tzītīt tichūn quit, ixlakapastit quinTāta'. Chuhua'j lakapasā'tit quinTāta' lā' laktzī'nī'ta'ntit hui'xina'n.

⁸ Lā' Felipe huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāsu'ni'uj minTāta'. Lā' xmān ū'tza' iccāsqi'ni'yāni'.

⁹ Jesús kalhtīlh:

—Felipe, lejtza' makān iccātā'lahui'lani' hui'xina'n, lā' ¿a'chī' tūna'j quīlakapasa'? A'ntū quintalaktzī'nī't quit, nā talaktzī'nī't quinTāta'. Lā' ¿a'chī' hua'na': “Caquilāmāsu'ni'uj minTāta'”?

¹⁰ ¿Chu tū' a'ka'ī'ya' que quinTāta' lā' quit chu lakatin quina'n? A'ntū iccāhuaniyāni', tū' xmān quimpātunca'tzi. QuinTāta' quintā'lahui', lā' māni' ū'tza' tlahua a'ntū ixtascujūt.

¹¹ Cakalhlaka'ī'tit que chu lakatin quina'n, quit lā' quinTāta'. Lā' palh tūla nakalhlaka'ī'yā'tit huā'mā' xmān por ixpālacata a'ntū iccāhuanini', caquilākalkalhlaka'ī'uj por ixpālacata huan lē'cnīn a'ntū ictlahua. ¹² Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū quintakalhlaka'ī' quit, nā xlaca'n natatlahua huan catūhuā a'ntū ictlahua quit. Lā' ā'līhua'ca' xalaka'tla'n catūhuā natatlahua porque quit na'iclaka'n quinTāta'. ¹³ A'ntū nasqui'nā'tit

hui'xina'n por quinquilhtampān quit na'ictlahua porque quit xa'O'kxa'; chuntza' tzē na'iclimālacsu'yu a'nchī ixlika'tla' ixlimāpa'ksīn quinTāta'. ¹⁴ Quit na'ictlahua chuxatū a'ntū nasqui'nā'tit hui'xina'n por quinquilhtampān.

Jesús hualh que namacamin huan Espiritu Santo

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh hui'xina'n quilāpāxqui'yāuj, ca'a'kahuāna'ni'tit quilimāpa'ksīn. ¹⁶ Quit na'icsqui'ni' quinTāta' lā' xla' nacālakmacamimpalayāni' ā'kalhatin a'ntī nacāmaktāyayāni'. Lā' xla' ū'tza' natachoko con hui'xina'n para pō'ktu. Xla' ū'tza' huan Espiritu Santo a'ntī māsu'yu a'ntū ixlistu'ncua'. ¹⁷ Xalanī'n nac quilhtamacuj xla'ca'n tūlah catitamaklhtīni'lh huan Espiritu Santo porque xla'ca'n tūlah catitalaktzī'lh lā' tūlah catitalakapasli. Lā' hui'xina'n lakapasā'tit porque xla' cātā'lahui'lani' hui'xina'n lā' nacā'o'kska'lhīyāni'. ¹⁸ Lā' tū' icticāmakxtekni' mi'a'cstuca'n. Na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n. ¹⁹ A'macsti'na'j tū'tza' quintitalaktzī'lh huan xalanī'n nac quilhtamacuj. Pero hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj. Hui'xina'n nalatahui'la'yā'tit porque quit iclahuī'. ²⁰ Lā' a'xni'ca' namin huan Espiritu Santo, hui'xina'n naca'tzīyā'tit que quinTāta' quintā'lahuī' lā' nā iccātā'lahui'lani'. ²¹ A'ntīn taca'tzī quilimāpa'ksīn lā' ta'a'kahuāna'ni', chuntza' lītasu'yu palh quintapāxqui'. Lā' quinTāta' nā nacāpāxqui' a'ntī quintapāxqui' quit. Lā' nā quit nā na'iccāpāxqui' lā' na'iccātalacsu'yuni' xla'ca'n.

²² Lā' Judas (ā'chā'tin Judas lā' tū' huan Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' naquilātalacsu'yuni'yāuj quina'n lā' tū' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj?

²³ Lā' Jesús kalhtīh:

—A'ntī quintapāxqui' quit, xla'ca'n nata'a'kahuāna'ni' a'ntū icuan quit. Lā' quinTāta' nacāpāxqui'. Lā' quinTāta' lā' quit na'iccālakmināuj para na'iccātā'latahui'layāuj xla'ca'n. ²⁴ Lā' a'ntīn tū' quintapāxqui' xla'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' a'ntū icuan quit. Lā' huan līmāscā'tīn a'ntū kaxpa'tpā'na'ntit hui'xina'n, xla' tū' quila'; ixla' quinTāta' a'ntī quimacaminī't.

²⁵ 'Lā' huāk huā'mā' iccāhuanimā'kō'ni' lihuan iccātā'lahui'lani' hui'xina'n. ²⁶ QuinTāta' namacamin huan Espiritu Santo lā' xla' namāsu'yu por quimpālacata. U'tza' huan maktāyana' lā' nacāmāsu'ni'kō'yāni' ixlihuāk lā' nacāmāpāstaqui'yāni' ixlihuāk a'ntū iccāhuanini'ta'ni' quit.

²⁷ 'Hui'xina'n quilākahlaka'ī'yāuj lā' ū'tza' līpāxuhua'yā'tit hua'chi quit icpāxuhua. Lā' a'nchī pāxuhua'yā'tit tū' hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' tū' catamakchuyī'tit lā' tū' cajicua'ntit. ²⁸ Hui'xina'n kaxpa'ttit a'nchī iccāhuanini': "Quit ica'nā lā' na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n". Palh lej

stu'ncua' ixquilāpāxquī'uj, lej ixlīpāxuhua'tit hui'xina'n porque quit iclaka'mā' quinTāta'. Lā' xla' ū'tza' más xaka'tla' que quit. ²⁹ Iccāhuanimā'ni' a'ntū napātle'ke. Lā' a'xni'ca' nala, hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit.

³⁰ 'Lā' tū'tza' lej icticātā'chihuīna'ni' hui'xina'n porque mimā'tza' a'ntī māpa'ksī huā' quilhtamacuj. Lā' xla', quit tūlah quintimāpa'ksīlh. ³¹ Quit ictlahua ū'tza' a'ntū quihuani quinTāta'. Chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj tze nataca'tzī palh quit icpāxquī' quinTāta'.

Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanipā:

—Lā' chuhua'j catāya'tit lā' cā'hui'tit.

15

Huan xamayāc uva lā' ixpekenī'n

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit hua'chi xatzey mayāc lā' quinTāta' hua'chi xamaktaka'lhna' huā'mā' mayāc. ² Lā' huāk huan ixpekenī'n a'ntū tū' māsā' ixtō'ca't, xla' ū'tza' cācā'tē. Lā' ixlīhuāk huan ixpekenī'n a'ntū tatō'ca', xla' xmān cāpekesita. Lā' chuntza' ā'chulā' māsā' ixtō'ca't. ³ Lā' nā chuntza' Dios cāmāpānūni'nī'ta'ni' a'ntū ko'hua'jua' porque hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit huan līmāscatīn a'ntū iccāhuaninī'ta'ni'. ⁴ Caquilātā'latahui'lauj quit lā' chuntza' quit na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Kentin ixpeken huan xamayāc xmān ixa'cstu tūlah catika'lhīlh ixtō'ca't. Maclacasqui'n xa'nca nachipāna'n nac xamayāc. Palh hui'xina'n namāsā'yā'tit mintō'ca'tca'n, maclacasqui'n naquilātā'tahui'layāuj hua'chi huan ixpekenī'n mayāc chi'pāna'n na ixtojon. Xmān hui'xina'n mē'cstuca'n tūlah catimāsā'tit mintō'ca'tca'n; tūlah catitlahua'tit a'ntū Dios lacasqui'n.

⁵ 'Quit hua'chi xamayāc lā' hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n. Lā' a'ntī pō'ktu quintatā'latahui'la, xlaca'n natamāsā' ixtō'ca'tca'n; natatlahua a'ntū Dios lacasqui'n. Hui'xina'n mē'cstuca'n tūlah catitlahua'tit catūhuā porque lej maclacasqui'n quit na'iccāmaktāyayāni'. ⁶ Lā' a'ntīn tū' quintatā'latahui'la, xlaca'n nacālakmaka'ncan hua'chi huan ixpekenī'n a'ntū cāpeksitmaka'ncanī't lā' scōhuan lā' mākēxtimīcan lā' lhcuyucan.

⁷ 'Palh hui'xina'n macaxtim naquilātā'latahui'layāuj, lā' palh tū' napātza'nkāyā'tit quintachihuīn, casqui'ntit chu a'ntū lacasqui'nā'tit lā' hui'xina'n nacātamaxquī'yāni'. ⁸ Palh hui'xina'n lej māsā'yā'tit mintō'ca'tca'n, palh lej tlahua'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n, chuntza' li'a'cnī'ni'ni'yā'tit quinTāta'. Lā' chuntza' tasu'yu palh hui'xina'n stu'ncua' quisca'txtunu'nī'n.

⁹ Quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n chuntza' hua'chi quinTāta' quimpāxquī' quit. Lā' hui'xina'n pō'ktu caquilāpāxquī'uj quit.
¹⁰ QuinTāta' quimpāxquī' porque ica'kahuāna'ni' ixtachihuīn. Lā' nā hui'xina'n palh na'a'kahuāna'ni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza' na'iccāpāxquī'yāni'.

¹¹ Lā' quit iccāhuaninī'ta'ni' huā'mā' para que naka'lhī'yā'tit huan tapāxuhuān a'ntū icmāstā'. Lā' chuntza' lej naka'lhī'yā'tit tapāxuhuān. ¹² Quilīmāpa'ksīn xla' ū'tza' huā'mā': calāpāxquī'tit hui'xina'n chu a'nchī quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹³ Kalhatin a'ntū līnīlh para namāpūtāxtū ixamigo, ū'tza' lej pāxquī'. ¹⁴ Hui'xina'n qui'amigos palh natlahua'yā'tit a'ntū iccālīmāpa'ksīyāni'. ¹⁵ Tū'tza' icticāmāpācuhiūni' quintasācua'nī'n porque huan tasācua' xla' tū' ca'tzī tuchū tlahuacu'tumā' ixpatrón. Hui'xina'n iccāhuaniyāni' qui'amigos porque quit iccāmāca'tzīnīyāni' ixlīhuāk a'ntū quihuanī quinTāta'. ¹⁶ Lā' tū' hui'xina'n quilālacsacui quit. Quit iccālacsacni' hui'xina'n. Lā' iccālīmāmacū'yāni' que napinā'tit lā' lej namāstā'yā'tit mintō'ca'tca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. Lā' nā chuntza' quinTāta' nacāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit por quinquilhtampān. ¹⁷ Lā' ū'tza' huā'mā' iccālīmāpa'ksīyāni' hui'xina'n que calāpāxquī'tit milīhuākca'n.

Huan xalani'n nac cā'quilhtamacuj taca'tzalaktzī'n Jesús lā' a'ntī ixla'

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh huan xalanī'n nac quilhtamacuj cātaca'tzalaktzī'nāni' hui'xina'n, tū' natamakchuyī'yā'tit, porque nā quit xapū'la quintaca'tzalaktzī'lh. ¹⁹ Palh hui'xina'n cahuā xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ixcātapāxquī'ni' huan xalanī'n nac quilhtamacuj, hua'chi talāpāxquī' xlaca'n. Quit iccālacsacni' lā' chuntza' hui'xina'n tū'tza' xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' ū'tza' cātālīca'tzalaktzī'nāni' hui'xina'n huan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ²⁰ Capāstactit a'nchī iccāhuaninī' que hui'xina'n tū' más laka'tla'n que quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'nī'n lā' quit hua'chi mimpatronca'n. Como makapitzīn quintamacaputzanī't quit, nā hui'xina'n chuntza' nacātamacaputzayāni' makapitzīn. Lā' como ā'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni'nī't quintachihuīn, nā hui'xina'n nacāta'a'kahuāna'ni'yāni' makapitzīn a'ntū namāsu'yuyā'tit. ²¹ Lā' huāk huā'mā' nā nacātatlahuani'yāni' hui'xina'n por quimpālacata, porque xlaca'n tū' talakapasa a'ntī quimacaminī't.

²² Palh quit tū' cahuā xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xlaca'n tū' ixtalē'lh cuenta por ixtalaclē'i'ca'n. Pero chuhua'j tūlalh catitahualh palh tū' talē'n cuenta por ixtalaclē'i'ca'n,

como iccāhuaninī'ttza'. ²³ A'ntī quintaca'tzalaktzī'n quit, nā chuntza' quinTāta' taca'tzalaktzī'n. ²⁴ Xlaca'n nīn tuntū'yā cuenta ixtaka'lhīlh, palh quit cahuā tū' xa'ictlahualh na ixlacapūnca'n a'ntū tūla tlahua ā'chā'tin. Lā' a'yuj talak-tzī'nī't huā'mā', quintaca'tzalaktzī'n quit, lā' nā quinTāta' taca'tzalaktzī'n. ²⁵ Chuntza' pāt'le'ke porque maclacasqui'n natlōkentaxtū a'nchī tatzo'kni' na ixleyca'n:

Quintaca'tzalaktzī'lh por nīn tuntū' ixpālacata.

²⁶ 'Namin huan Maktāyana'. U'tza' huan Espiritu Santo a'ntī nahuan ixlistu'ncua'. U'tza' naminācha' a'nlhā hui'lacha' huan xaTāta'. Lā' quit na'iccālakmacā'nāchāni' a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Lā' namāsu'yu por quimpālacata. ²⁷ Lā' nā hui'xina'n nalīchihuīna'nā'tit por quimpālacata porque ixquintā'lahui'lāna'ntit quit desde iclītzuculh quilītlōt huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

16

¹ 'Quit iccāhuanimā'ni' huā'mā' para que chuntza' tū' natatonkopūyā'tit a'xni'ca' napātīni'nā'tit. ² Hui'xina'n nacātamātuxtekēyāni' de huan nac lītōkpānna'. Namin lakatin chī'chini' a'ntū nacātapūmaknīyāni' hui'xina'n. Lā' a'ntī nacātamaknīyāni', xlaca'n natapuhuan que tatlahuamā'na a'ntū ixtapuhuān Dios. ³ Huā'mā' natatlahua porque tū' maktin talakapasnī't quinTāta' lā' nā quit tū' quintalakapasnī't. ⁴ Iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' a'xni'ca' nacātamacaputzayāni', nalipāstacā'tit a'nchī iccāhuanini' xapū'la.

A'ntū tlahua huan Espiritu Santo

Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit tū' iccāhuanini' huā'mā' xapū'la porque quit xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n. ⁵ Chuhua'j na'iclaka'mpala a'ntī quimacaminī't. Lā' hui'xina'n milīhuākca'n tū' quilākahasqui'nī'nī'ta'uj: “¿Lhām pimpā't?” ⁶ Chuhua'j hui'xina'n lej līlakaputzayā'tit porque iccāhuanimā'ni' huā'mā'. ⁷ Quit iccāhuaniyāni' ixlistu'ncua'. Xalītzey para hui'xina'n palh quit na'ica'n. Palh quit tū' na'ica'n, tū' caticālakmini' a'ntī nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Lā' palh na'ica'n quit na'iccālakmacamināni' a'ntī nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. ⁸ Lā' xla', a'xni'ca' namin, nacāmāca'tzīnī huan tachi'xcuui't nac quilhtamacuj a'nchī talaclē'n chā'tunu' de xlaca'n. Lā' nacāmāca'tzīnī tichū xatzey na ixlacapūn Dios. Lā' nacāmāca'tzīnī a'nchī Dios nacālacāxtlahua. ⁹ Nacāmāca'tzīnī xla'ca'n que talaclē'n porque tū' quintakalhlaka'ī'. ¹⁰ Nacāmāca'tzīnī que Dios quit quilaktzī'n palh xatzey, porque quit iclaka'mā' quinTāta' lā' hui'xina'n tū'tza'

quintilälaktzi'uj. ¹¹ Nacāmāca'tzīnī a'nchī Dios nacālacāxtlahua porque chuhua'j lacāxtlahuacanī'ttza' a'ntī māpa'ksī huā'mā' quilhtamacuj.

¹² 'Lej lhūhua' sputa a'ntū iccāhuanicu'tunāni' pero hui'xina'n tūlah catimāchekxī'tit chuhua'j. ¹³ A'xni'ca' namin huan Espīritu Santo, a'ntī nahuan ixlīstu'ncua', xla' ū'tza' nacāmāsu'ni'kō'yāni' ixlīhuāk a'ntū ixlīstu'ncua'. Xla' tū' catichihuīna'lh por xmān ixpātunca'tzi. Xla' nacāhuaniyāni' xmān a'ntū huan xaTāta' nahuanī. Lā' nā nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū napātle'ke. ¹⁴ Lā' xla' nā naqui'a'cnīni'ni' como nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū iclacasqui'n que naca'tziyā'tit. ¹⁵ Huāk a'ntū ka'lhī quinTāta' nā quit quila'. Lā' ū'tza' iclīhualh que huan Espīritu Santo nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū iclacasqui'n que naca'tzi'yā'tit.

Natapāxuhua a'ntī talakaputza

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' ā'macsti'na'j hui'xina'n tū' quintilälaktzi'uj. Lā' ā'macsti'na'j huampala hui'xina'n naquilälaktzi'mpalayāuj porque quit iclaka'mā' quinTāta'.

¹⁷ Lā' huan makapitzīn sca'txtunu'nī'n, xlaca'n talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū huanicu'tun huā'mā'? Xla' quincāhuaniyāni' que ā'macsti'na'j tū' catilaktzi'uj lā' ā'macsti'na'j huampala chu nalaktzi'mpalayāuj. Lā' huā'mā' porque nalaka'n ixTāta'. ¹⁸ Lā' ¿tuchū huanicu'tun ā'macsti'na'j? Tū' māchekxiyāuj a'ntū quincāhuanimā'ni'.

¹⁹ Lā' Jesús ca'tzilh palh ixtakalhasqui'nīcu'tun lā' ū'tza' cālīhuanilh:

—Quit iccāhuanini' que ā'macsti'na'j tū' quintilälaktzi'uj lā' ā'macsti'na'j huampala chu naquilälaktzi'mpalayāuj. ¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntū lākalhasqui'nī'pā'na'ntit hui'xina'n? ²⁰ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n nacalhuanā'tit lā' nalakaputzayā'tit. Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj natalīpāxuhua. Lā' a'yuj pū'la nalakaputzayā'tit, ā'calīstān lej līpāxūj nalatahui'la'yā'tit. ²¹ A'xni'ca' kalhatin puscāt namālacatuncuīnītza', xla' lakaputza porque pātī huan taca'tzāt. Lā' a'xni'ca' lacatuncuīnītza' huan skā'ta', xla' tū'tza' pāstaca a'nchī pātīni'lh como chilhtza' nac quilhtamacuj lakatin skā'ta'. Lā' ū'tza' lej līpāxuhua. ²² Lā' nā chuntza' hui'xina'n chuhua'j lakaputzayā'tit. Lā' a'xni'ca' quit na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n lā' a'xni'ca' lej napāxuhua'yā'tit hui'xina'n. Lā' nīn tintī' caticāmaklhtīni' huā'mā' tapāxuhuān.

²³ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', hui'xina'n nīn tuntū'tza' quintilākahasqui'nīuj. Ixlīstu'ncua' a'ntū

iccāhuaniyāni', quinTāta' nacāmaxquī'yāni' ixlihuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit por quinquilhampān. ²⁴ Lā' tūna'j squi'nī'ta'ntit nīn tuntū' por quinquilhampān. Casqui'ntit lā' namaklhtīni'nā'tit. Lā' chuntza' lej nalīpāxuhua'yā'tit.

Jesús ū'tza' tlajalh quilhtamacuj

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' iccāhuaninī'ta'ni' huā'mā' hua'chi a'ntū lītalacastuca. Lā' namin huan quilhtamacuj a'xni'ca' tū'tza' icticātā'chihuīna'ni' chuntza'. Lej xa'nca na'iccātā'lichihuīna'nāni' quinTāta'. ²⁶ Huanmā' quilhtamacuj hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit quinTāta' por quinquilhampān. Lā' tū'tza' timaclacasqui'lh palh quit na'icsqui'ni' quinTāta' por hui'xina'n, ²⁷ porque quinTāta' cāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Hui'xina'n quilāpāxquī'yāuj quit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit palh quit icminī'ta'ncha' de Dios. Lā' ū'tza' xla' cālīpāxquī'yāni' hui'xina'n. ²⁸ Quit icmincha' de quinTāta' lā' icmilh huā'tzā' nac quilhtamacuj. Lā' chuhua'j na'icmakxteka huā' quilhtamacuj lā' na'iclaka'mpala quinTāta'.

²⁹ Lā' tuncan huan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanilh:

—Chuhua'j lej xa'nca icmāchekxīyāuj a'ntū chihuīna'mpā't como tū'tza' chihuīna'mpā't hua'chi a'ntū lītalacastuca. ³⁰ Lā' chuhua'j icca'tzīyāuj que hui'x lej ca'tzīya' ixlihuāk. Lā' tū'tza' tasqui'nī nakalhasqui'nīca'na' hui'x. Lā' icca'tzīyāuj xa'nca que hui'x ta'nī'ta'nchi a'nlhā hui'lacha' Dios.

³¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hua'chīlh kalhlaka'ī'yā'tittza'. ³² Mimā'tza' huan chī'chini', lā' chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' hui'xina'n na'a'kahua'nā'tit. Milīhuākca'n hui'xina'n chā'tunu' napinā'tit na minchicca'n lā' quit naquilāmakxtekāuj quē'cstu. Lā' a'yuj quilāmakxtekui, tū' quē'cstu ictitahui'lalh porque quinTāta', xla' quintā'lahuī'. ³³ Lā' iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' tū' najicua'nā'tit porque hui'xina'n quilālīpāhuanāuj xmān quit. Lā' como lahuī'lā'na'ntitcus nac quilhtamacuj, napātīni'nā'tit. Tū' cajicua'ntit. Quit ictlajanī't huan a'ntū māpa'ksī huan quilhtamacuj.

17

Jesús kalhtō'ka'lh por ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn lā' hualh:

—Tāta', chilhtza' huan quilhtamacuj. Caqui'a'cnīni'ni' quit, mi'O'kxa', lā' nā chuntza' quit nā na'ica'cnīni'ni'yāni'.

² Quimaxquī'nī'ta' talacasqui' para na'iccāmāpa'ksī ixlihuākca'n huan tachi'xcuhi't. Lā' chuntza' quit tzē na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu

xlaca'n ixlīhuākca'n a'ntī quimacamaxquī'nī'ta'. ³ Xlaca'n talakapasāni' hui'x lā' quintalakapasa quit, Jesucristo. Lā' taca'tzī que hui'x scana'nca Dios lā' que hui'x quimacata'nī'ta'. Chuntza' tasu'yu que xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁴ 'Quit ica'cnīni'ni'nī'ta'ni' huā'tzā' nac quilhtamacuj. Lā' ictlahuakō'lh'tza' a'ntū quilakma'cata' na'ictlahua. ⁵ Chuhua'j Tāta', caqui'a'cnīni'ni' na milacapūn chuntza' hua'chī ixqui'a'cnīni'ni'ya' a'xni'ca' xa'ictā'lahui'lachāni' hui'x a'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj.

⁶ 'Lā' huan xalanī'n nac quilhtamacuj a'ntī hui'x quimacamaxquī'nī'ta', xlaca'n iccāmālakapasnīnī'ttza' a'ntī hui'x. Xlaca'n mila' ixtahuanī't lā' hui'x quimacamaxquī'nī'ta' lā' xlaca'n ta'a'kahuāna'ni'nī't milīmāpa'ksīn. ⁷ Lā' chuhua'j xlaca'n taca'tzī que milīmāpa'ksīn ū'tza' a'ntū iclītō ixlīhuāk. ⁸ Quit iccāhuaninī't mintachihuīn a'ntū quihua'ni' hui'x. Lā' xlaca'n quintamaklhtīni'nī't. Lā' xlaca'n chuhua'j taca'tzītza' palh lej stu'ncua' icminī'ta'ncha' a'nlhā hui'la'chī hui'x. Lā' takalhlaka'ī'nī'ttza' palh hui'x quimacata'nī'ta'nchi.

⁹ 'Quit icsqui'ni'yāni' por ū'tunu'n. Tū' icsqui'ni'yāni' por xalanī'n huā'tzā' nac quilhtamacuj. Icsqui'ni'yāni' xmān por xlaca'n a'ntī quimacamaxquī'nī'ta' porque xlaca'n huāk mila'. ¹⁰ Huāk a'ntī quila' nā mila'. Lā' huāk a'ntī mila' nā quila'. Lā' quit quinta'a'cnīni'ni'nī't.

¹¹ 'Lā' chuhua'j quit na'iclakmimpalayāni' hui'x. Tū'tza' ictitachokolh nac quilhtamacuj. Xlaca'n natatachoko nac quilhtamacuj. Padre Santo, quinTāta', cacāmaktaka'lhti con milīmāpa'ksīn xlaca'n a'ntī quimacamaxquī'nī'ta' para que chu lakatin natala, hua'chī hui'x lā' quit chu lakatin. ¹² A'xni'ca' xa'iclahuī' con ū'tunu'n, xa'iccāmaktaka'lha con milīmāpa'ksīn a'ntī quimacamaxqui' hui'x. Xa'iccāmaktaka'lha xlaca'n. Lā' chuntza' tū' tataxtutāyanī't nīn kalhatin de huan chī'xcuhuī'n, xmān ū'tza' a'ntī lihui'lī taxtutāya. Chuntza' tlōkentaxtūlh mintachihuīn chu a'nchī tatzo'kni'.

¹³ 'Chuhua'j quit iclaka'mā'chāni'. Lā' lihuan icuī'cus huā'tzā' nac quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' para que chuntza' xlaca'n nataka'lhī tapāxuhuān hua'chī quit. ¹⁴ Quit iccāmaxquī'nī't mintachihuīn. Lā' huan xalanī'n nac quilhtamacuj taca'tzalaktzī'n xlaca'n. Cāca'tzalaktzī'ncan quinchī'xcuhuī'n porque xlaca'n tū' xalanī'n nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chī quit tū' xala' nac quilhtamacuj. ¹⁵ Tū' icsqui'ni'mā'ni' que cacāma'xtu nac cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'ni'yāni' que cacāmaktāya' para que huan ko'ti'ti' tū' nacātłaja. ¹⁶ Xlaca'n tū' xalanī'n nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chī quit tū' xala' nac

quilhtamacuj. ¹⁷ Lā' xalacuan cacālītō't mintachihuīn, como mintachihuīn ū'tza' lej xastu'ncua'. ¹⁸ Hua'chi quima'cata'nī'ta' quit nac quilhtamacuj, nā chuntza' xlaça'n nā quit na'iccālakmacā'n huan xalanī'n nac quilhtamacuj. ¹⁹ Lā' por expālacataca'n quit na'iclitamacamāstā' quē'cstu hua'chi lē'ksajna' para que nā chuntza' xlaça'n stu'ncua' natala mila'.

²⁰ Lā' icsqui'nīmā'ni' por ū'tunu'n lā' por ixlihuākca'n a'ntī nā natakahlaka'ī' ā'calistān por expālacata ixtachihuīnca'n xlaça'n a'ntī quila'. ²¹ Icsqui'ni'yāni' que xlaça'n chu lakatin catalalh con quina'n, Tāta', chuntza' hua'chi chu lakatin quina'n, hui'x lā' quit. Catalalh chu lakatin para que chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj nā natakahlaka'ī' palh hui'x quima'cata'nī'ta'. ²² Hua'chi hui'x qui'a'cnīni'ni'nī'ta', nā chuntza' quit iccā'a'cnīni'ni'nī't xlaça'n para que chu lakatin natala hua'chi quit lā' hui'x chu lakatin quina'n. ²³ Lā' quit iccātā'lahuī' xlaça'n chuntza' hua'chi hui'x quintā'lahuī'la', para que xlaça'n natala chu lakatin. Chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj tzē nataka'tzī palh hui'x quima'cata'nī'ta' lā' palh hui'x nā cāpāxquī'ya' xlaça'n chuntza' hua'chi quimpāxquī'ya' quit.

²⁴ QuinTāta', hui'x quimacamaxquī'nī'ta' xlaça'n. Lā' quit iclacasqui'n que nā xlaça'n catachā'lh a'nlhā quit na'icchā'n, para que chuntza' xlaça'n natalaktzī'n a'nchī qui'a'cnīni'ni'ya'. Hui'x qui'a'cnīni'ni'ya' como ixquimpāxquī'ya' xapū'la a'xni'ca' tūna'j ixa'nan huan quilhtamacuj. ²⁵ Tāta', hui'x xatzey. Lā' a'yuj tū' talakapasāni' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj, pero quit iclakapasāni'. Lā' quinchī'xcuhuī'n, xlaça'n taca'tzī palh hui'x quima'cata'nī'ta'. ²⁶ Quit iccāmālakapasnī'nī'ttza' tichū hui'x. Lā' na'iccāmālakapasnīcus para que chuntza' xlaça'n natapāxquī'nin chuntza' hua'chi hui'x quimpāxquī'ya'. Lā' nā chuntza' xlaça'n pō'ktu na'iccātā'lahuī'.

18

Chī'lē'nca huan Jesús

Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53

¹ Lā' Jesús a'xni'ca' tlahuakō'lh huan oración, taxtulh con ī'sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh pātintacut huan pūxka Cedrón. A'ntza' ixuī' lakatin pū'olivo. Jesús a'ntza' cātā'tanūlh ī'sca'txtunu'nī'n. ² Lā' nā huan Judas a'ntī namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n a'ntza' porque lej maklhūhua' Jesús ixcātā'takēstoknī't a'ntza' con ī'sca'xtunu'nī'n. ³ Lā' a'ntza' nac pū'olivo Judas cālē'lh soldados lā' policíasna' a'ntī ixcāmālakachā'nī't huan xanapuxcu'nu' curas lā' huan fariseosnu'. Ixtalē'nācha' ixlīhtucuyāhuanca'n lā' ixpūmakskota'n lā' ixkanchī'chica'n.

⁴ Lā' como Jesús ixca'tzīkō'tza' ixlīhuāk a'ntū napātle'keni', cātapajtzūni'lh lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū putzayā'tit?

⁵ Lā' xluca'n takalhtīlh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Quit Jesús a'ntī putzayā'tit.

Lā' a'ntza' ixcātā'yā Judas a'ntī namacamāstā' Jesús. ⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanilh: “Quit Jesús a'ntī putzayā'tit”, xluca'n kēni'yaj ta'a'lh lā' ta'a'kā'lh nac ti'ya't.

⁷ Lā' Jesús chu cākalhasqui'nīpā:

—¿Tichū putzayā'tit?

Lā' xluca'n tahuampā:

—Jesús xala' nac Nazaret.

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Iccāhuanintza' palh quit. Lā' palh quit quilāputzayāuj, cacāmakxtektit nata'a'n huā' makapitzīn.

⁹ Lā' hualh huā'mā' para que natlōkentaxtū a'ntū Jesús māni' ixuanī't: “Tū' tataxtutāyahl nīn kalhatin de huan chi'xcuui'n a'ntī quincāmacamaxqui'lh huan xaTāta”.

¹⁰ Lā' como Simón Pedro ixlē'nācha' ixmachīta, chu tuncan māxtulh lā' a'kacā'tēlh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j a'ntī ixuanican Malco. Lā' xla' ū'tza' ixtasācua' ixuanī't huan xamāpa'ksīni' curasna'. ¹¹ Jesús huanilh huan Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta na mimpūmachīta. Quit iclīhui'līni't para na'icpātī a'ntū ixtapuhuān quinTāta'.

Lē'ni'ca Jesús huan xamāpa'ksīni' curasna'

Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54

¹² Lā' tachi'palh Jesús huan soldados lā' ixcomandanteca'n lā' huan policīas a'ntī ixlaca'n israelitas. Lā' macachī'ca. ¹³ Lā' lē'nca pū'la na ixchic Anás. Lā' huan papatzīn Anás ixpuhuiti' ixuanī't huan Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' curasna' huanmā' cā'ta. ¹⁴ Lā' huā'mā' Caifás chu ū'tza' a'ntī ixcāhuaninī't huan israelitas que más tzey palh kalhatin chi'xcu' nalīnī por xipālacata ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't.

Pedro kalhtatzē'kli palh ixlakapasa huan Jesús

Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57

¹⁵ Lā' ixtastālani'tēlha Jesús huan Simón Pedro lā' ā'kalhatin sca'txtunu'. Lā' huanmā' sca'txtunu' xla' nā ixlakapasa huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' ū'tza' litā'tanūlh Jesús na ixtanquilhni' ixchic huan xamāpa'ksīni'. ¹⁶ Lā' Pedro tachokolh kēpūn, xipajtzu huan xamākalhcha tanquilhni'. Taxtulh huan sca'txtunu' a'ntī ixlakapasa huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tā'chihuāna'lh huan tzu'majāt a'ntī ixmaktaka'lha mākalhcha.

Lā' chuntza' huan sca'txtunu' tzē mǎnūlh huan Pedro nac tanquilhni'. ¹⁷ Lā' huan tzu'ma'jāt a'ntī ixmaktaka'lha mākalhcha, xla' kalhasqui'nīlh huan Pedro:

—¿Chu tū' nā hui'x ī'sca'txtunu' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kalhtīni'lh:

—Tū' quit.

¹⁸ Lā' como lej ixlonknu'n, huan tasācua'nī'n lā' huan policías ixtahui'līnī't macscut lā' ixtayāna' lā' ixtasko'mā'na. Lā' nā a'ntza' ixmaklayā Pedro ī'sko'mā'.

Huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīlh huan Jesús

Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71

¹⁹ Lā' Anás a'ntī xamāpa'ksīni' curasna', xla' līkalhasqui'nīlh Jesús ixpālacata ī'sca'txtunu'nī'n lā' ixlīmāscatīn.

²⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Quit icchihuīna'nī't calacan na ixlacapūnca'n ixlihuākca'n. Pō'ktu xa'icmāsu'yu quit nac lītōkpānna' lā' nac xaka'tla' lītōkpān a'nīhā ixtatakēstoka huan israelitas. Lā' nīn tuntū' icuanī't lakatzē'k. ²¹ Lā' ¿a'chī' quinkalhasqui'nī'ya' quit? Cacākalhasqui'ni' huan tachi'xcu'huī't a'ntī quintakaxmatnī't. U'tunu'n catahualh a'ntū iccāhuanilh. U'tunu'n taca'tzī a'ntū icuanī't quit.

²² Lā' a'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', kalhatin policia a'ntī ixlacahuayā a'ntza', lalaca'syāhualh lā' huanilh:

—Lā' ¿chu chuntza' kalhtīcan huā' xamāpa'ksīni' curasna'?

²³ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Palh sā' tū' tzey a'ntū icualh, cacāhua'ni' ixlihuākca'n huā'tzā' a'ntū icualh. Lā' palh tzey a'ntū icualh quit, ¿a'chī' quintucsa'?

²⁴ Anás lakmacā'lh Jesús xatamakachī'n huan Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' curasna'.

Pedro kalhtatzē'kpā palh ixlakapasa Jesús

Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62

²⁵ Simón Pedro ixyā ī'sko'mā'. Lā' huanica:

—¿Chu tū' hui'x ī'sca'txtunu' huā'mā' chi'xcu'?

Lā' Pedro chu kalhtatzē'kpā lā' hualh:

—Tū' quit.

²⁶ Lā' nā a'ntza' ixuī' kalhatin ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' xla' ixtalakapasni' ixuanī't a'ntī a'kacā'tēlh Pedro ixa'ka'xko'lh. Lā' huanmā' tasācua', xla' kalhasqui'nīlh Pedro:

—Lā' ¿chu tū' ictā'laktzī'ni' Jesús huan nac pū'olivo?

²⁷ Lā' Pedro chu kalhtatzē'kpā lā' chu tuncan ta'salh huan lakatin gallo.

Lē'nca Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5

28 Lā' cā'tzi'sāt ixuanī't a'xni'ca' māxtuca Jesús de huan na ixchic Caifás lā' lē'nca na ixchic huan gobernador. Lā' huan israelitas, xluca'n tū' tatanūlh nac huan chic. Palh ixtatanūlh cahuā, chuntza' ko'hua'jua' ixtalalh chu a'nchī ixtalanānca'n. Lā' chuntza' tūlah ixtahua'lh huan līhua't ixtala' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. 29 Lā' ū'tza' lītaxtulh Pilato para nacātā'chihuīna'n. Lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿tuchū ixpālacata līlē'ksa'nī'ni'nā'tit huā'mā' chi'xcu'?

30 Lā' xluca'n takalhtīni'lh:

—Palh tū' cahuā xla' lej laclē'n, tū' xa'icticāmacamaxquī'ni' hui'x.

31 Lā' Pilato cāhuanilh:

—Pues calī'pintit hui'xina'n lā' calacāxtlahua'tit chu a'nchī ka'lhī'yā'tit mileyca'n hui'xina'n.

Lā' huan israelitas takalhtīlh:

—Pero quina'n israelitas tū' icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn para na'icmaknīyāuj catīhuā.

32 Chuntza' pāt'le'kelh para que natlōkentaxtū a'ntū ixuanī't Jesús ixpālacata a'nchī nalīnī. 33 Lā' Pilato chu tanūpā na ixpūchihuīn lā' ta'sani'lh huan Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā hui'x huan ixreyca'n israelitas?

34 Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā mimpātunca'tzi quinkalhasqui'nī'ya' huā'mā' o talitā'chihuīna'nī'ta'ni' ā'makapitzīn por quimpālacata?

35 Lā' Pilato kalhtīlh:

—¿Chu quit israelita? Quintamacamaxquī'ni' hui'x mintā'israelitas lā' huan xanapuxcu'nu' curasna'. Lā' ¿tuchū tlahua'nī'ta'?

36 Lā' Jesús kalhtīlh:

—Quit tū' icmāpa'ksīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj. Palh chuntza' cahuā, quinchī'xcuhui'n ixquintalē'katāyalh xluca'n a'xni'ca' quintachī'palh huan israelitas. Tū' icmāpa'ksīni'n huā'tzā'.

37 Lā' Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Pues hui'x chō'la rey?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—Stu'ncua' a'ntū huanī'ta'. Quit iclacetuncuīlh lā' icmilh huā' nac quilhtamacuj para na'icuan a'ntū ixlīstu'ncua'. Ixlīhuākca'n a'ntī taca'tzīcu'tun a'ntū ixlīstu'ncua', xluca'n quintakaxmata.

38 Lā' Pilato huanilh:

—¿Chichū līca'tzīcan tuchū ixlīstu'ncua'?

Jesús lacāxtlahuaca para namaknīcan

Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25

Lā' a'xni'ca' Pilato ixuanī'ttza' huā'mā', xla' cālaktaxtupā huan israelitas lā' cāhuanilh:

—Pues quit tū' icmakkaksa nīn lakatin ixtalaclē'i' huā'mā' chi'xcu'. ³⁹ Hui'xina'n ka'lhīyā'tit mintalanānca'n que cā'ta cā'ta quit na'icmakxteka kalhatin tachī'n a'xni'ca' lamā' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. ¿Lacasqui'nā'tit que na'iccāmakxtekni'yāni' ixReyca'n israelitas?

⁴⁰ Lā' ixlīhuākca'n tata'sapā lā' tahualh:

—¡Xla' tū'! ¡Camakxtekti huan Barrabás!

Lā' huanmā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuanī't.

19

¹ Lā' Pilato mākēsno'knīni'lh Jesús. ² Lā' huan soldados tatlualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh huan Jesús lā' tamālhakē'lh lakatin ixlu'xu' xasmumonko' como chuntza' ixtalhakā'nān reyes. ³ Lā' ixtalaktapajtzū lā' ixtahuanī:

—¡Lej tzehuanī't ixReyca'n israelitas!

Lā' ixtalacala'syāhua.

⁴ Lā' Pilato chu cālaktaxupā huan tachi'xcu'huī't lā' cāhuanilh:

—Calaktzī'ntit. Quit iccāmāxtuni'yāni' para que hui'xina'n chuntza' naca'tzīyā'tit que quit tū' icmakkaksnī't nīn lakatin ixtalaclē'i'.

⁵ Lā' taxtulh Jesús. Lā' ixmūhuī' lakatin corona de lhtucū'n. Lā' ixlhakā'nī't huan lu'xu' xasmumonko'. Lā' tuncan Pilato cāhuanilh:

—¡A' yā huā' chi'xcu'!

⁶ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan policías, xla'ca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Lā' Pilato cāhuanilh:

—Calīpintit lā' caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit tū' icmakkaksa nīn lakatin ixtalaclē'i'.

⁷ Lā' huan israelitas takalhtīlh:

—Quina'n icka'lhīyāuj lakatin ley. Lā' chu a'nchī huan huā'mā' ley, tasqui'nī nāni huā'mā' chi'xcu' porque māni' xla' huan que ū'tza' ixO'kxa' Dios.

⁸ Lā' Pilato, a'xni'ca' kaxmatli que Jesús ixuanī't que xla' ixO'kxa' Dios, xla' ā'chulā' jicua'lh. ⁹ Lā' tanūpā na'ixpūchihuīn lā' kalhasqui'nīpā Jesús:

—Lā' ¿lhachū xala' hui'x?

Jesús tū' kalhtīlh.

¹⁰ Pilato huanilh:

—¿Quit tū' quintikalhti? ¿Chu tū' ca'tzīya' palh quit icka'lhī talacasqui' para que tzē na'icmakxtekāni' lā' nā icka'lhī talacasqui' para que tzē na'icxtokohua'ca'yāni'?

¹¹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Palh tū' cahuā Dios ixmaxquī'ni' talacasqui', hui'x tū' ixka'lhī' nīn lakatin talacasqui' para ixquintlahua'ni' catūhuā.

Lā' huan chí'xcu' a'nti quimacamāstā'lh con hui'x, xla' ā'chulā' lej ka'tla' ka'lhī ixtalacē'i' que hui'x.

¹² Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makx-tekcū'tulh Jesús. Lā' huan israelitas tata'salh lā' tahuanihl:

—¡Palh hui'x namakxteka', hui'x tū' ixamigo César, a'nti ixmāpa'ksīni'ca'n romanos! ¡Chu a'nti litanūcu'tun ixlīrey, xla' ū'tza' ixtā'ca'tza César!

¹³ Lā' a'xni'ca' kaxmatli Pilato huā'mā', māmāxtunīni'lh Jesús. Lā' tahuī'lh a'nlhā xla' ixtlahua justicia a'nlhā huanican Empedrado lā' nā hebreo ixtacuīni' Gabata. ¹⁴ Lā' ī'sputa xmān lakatin chí'chini' para natzucu huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' hua'chī cā'tāstu'nūta huan Pilato cāhuanilh huan israelitas:

—¡A' yā miReyca'n!

¹⁵ Lā' xlaca'n tata'salh lā' tahualh:

—¡Camaknīca! ¡Camaknīca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Lā' Pilato cāhuanilh:

—¿Chu lakasquī'nā'tit naxtokohua'ca'can miReyca'n?

Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' takalhtīni'lh:

—Quina'n icka'lhīyāuj xmān kalhatin quireyca'n. Lā' ū'tza' César.

¹⁶ Lā' tuncan Pilato cāmacamaxquī'lh xlaca'n para nataxtokohua'ca'. Lā' xlaca'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43

¹⁷ Jesús taxtulh lā' ixcu'ca'lē'mā' ixacruz. Lā' chā'lh a'nlhā huanican Ixa'kxāk Nīn lā' nā hebreo ixtacuīni' Gólgota. ¹⁸ Lā' a'ntza' xtokohua'ca'ca lā' nā cāxtokohua'ca'ca ā'kalhatu' na ixpāxtūtunnu' Jesús. Lā' Jesús pu'nān ixmā'ca'canī't. ¹⁹ Lā' Pilato māhui'linīni'lh lakatin letrero huan nac cruz a'ntū ixuan chuntza': Jesús xala' nac Nazaret, ixReyca'n israelitas. ²⁰ Lā' como huan lhā xtokohua'ca'ca Jesús pajtzu ixuanī't de nac cā'lacchicni' lā' lej lhūhua' israelitas talaktzī'lh huan letrero. Lā' huan letrero tāpātu'tun tachihuīn ixtzo'kcanī't: hebreo lā' griego lā' latín. ²¹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' tahuanihl huan Pilato:

—Tū' ixtzo'kti: “IxReyca'n israelitas”. Chuhua'j catzo'kti que ū'tza' hualh: “Quit ixReyca'n israelitas”.

²² Lā' Pilato cākalhtīlh:

—A'ntū ictzo'klitza' chuntza' natachoko.

²³ Lā' a'xni'ca' huan soldados ixtaxtokohua'ca'nī'ttza' huan Jesús, tasacni'lh ixlu'xu' huan kalhatā'ti' soldados lā' tamālacpitzilh. Lā' huan ixtakēnu' xla' tū' xatatza'pa' ixuanī't; ixtacāxtlahuanī't chu kalhtin de ixa'cpūn lā' hasta ixtampān.

²⁴ Lā' huan soldados talāhuanilh:

—Tū' calacxtitui. Xatzey capūmāxtūj suerte para que chuntza' natasu'yu a'nti natachokoni'.

Lā' chuntza' tlōkentaxtulh ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni':

Tamālacpitzilh quilu'xu' lā' tapūmāxtulh suerte para que natasu'yu a'ntī natachokoni'.

Lā' chuntza' tatlhualh huan soldados.

²⁵ Lā' ixpajtzu huan cruz a'nlhā ixmā'ca'canī't Jesús, ixtayāna' ixtzī't Jesús lā' xapuscāt ixtā'tin ixtzī't lā' huan María ixpuscāt huan Cleofas, lā' María Magdalena. ²⁶ Lā' Jesús cālaktzī'lh ixtzī't lā' huan sca'txtunu' a'ntī ixmakyā. Lā' huan sca'txtunu' ū'tza' ixuanī't a'ntī lej ixpāxquī'. Lā' Jesús huanilh ixtzī't:

—Nā'. A' yā a'ntī nala hua'chi mi'o'kxa'.

²⁷ Lā' tuncan huanilh huan sca'txtunu':

—Ū'tza' huā'yā puscāt a'ntī nala hua'chi mintzī't.

Lā' desde a'xni'ca', huanmā' sca'txtunu' māmūlh na ixchic.

Jesús nīlh

Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49

²⁸ Lā' Jesús ixca'tzītza' palh ixtlōkentaxtūkō'canī'ttza' ixlīhuāk. Lā' chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, xla' hualh:

—Ickalhpūtī.

²⁹ Lā' a'ntza' ixuī' lakatin xālu ixlītsuma vinagre. Lā' līmāchū'huī'ca vinagre nac lakatin a'ntū hua'chi panamāc. Lā' o'ksmā'ca'ca huan ixpeken qui'hui' a'ntū huanican hisopo lā' tacha'xni'lh hasta na ixquilhni'. ³⁰ Lā' Jesús tzu'tzu' hua'lh huan vinagre. Lā' tuncan hualh:

—Ixlīhuāk ictlōkentaxtūkō'nī'ttza'.

Jesús māquilhpūtīlh ixa'kxāk lā' tamacamāstā'lh ixa'cstu con Dios lā' chuntza' ixa'cstu tamakxtekli nanī.

Kalhatin soldado tāpālhtuculh Jesús con ixlanza

³¹ Lā' xmāntza' ā'lakatin chí'chini' ī'sputa para huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' huan israelitas, xla'ca'n tū' ixtalacasqui'n que huan ixmacni'ca'n sputnī'n natatachoko huan nac cruznu' huan chí'chini' a'ntū pūjaxcan, porque huanmā' chí'chini' xla' ū'tza' lej ixtamaclacā'ni'. Lā' ū'tza' līsqui'ni'ca Pilato que nacāmāchākētu'cxnīni'n a'ntī ixcāxtokohua'ca'canī't lā' nacāmāyujūnīni'n huan ixmacni'ca'n sputnī'n. ³² Lā' huan soldados ta'a'lh lā' tachākētu'cxli huan kalhatu' chí'xcu'huī'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'canī't Jesús. ³³ A'xni'ca' talaktapajtzūlh huan Jesús, talaktzī'lh que xanīntza' ixuanī't. Lā' ū'tza' tū' līchākētu'cxca xla'.

³⁴ Lā' kalhatin soldado tāpālhtuculh Jesús con ixlanza lā' chu tuncan taxtulh ka'lhni' lā' xcān. ³⁵ Quit Juan lā' iclaktzī'lh huā'mā'. A'ntū icuan ū'tza' a'ntū stu'ncua'. Iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' nā hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit. ³⁶ Lā' huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū ixtachihuīn Dios chu a'nchī tatzo'kni':

Tū' catitu'cxni'ca nīn kantīn ixlucut.

³⁷ Lā' nā chuntza' tatzo'kni':

Xla'ca'n natalaktzī'n a'ntī tāpālhtucucanī't.

*Mā'cnūca Jesús**Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56*

³⁸ Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī't huā'mā', José xala' nac Arimatea squi'ni'lh Pilato para que namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús. Huā'mā' José nā ū'tza' a'ntī lakatzē'k ixkalhlaka'ī' Jesús porque xla' ixcājicua'ni' huan israelitas. Pilato makxtekni'lh José lā' xla' a'lh lā' lē'lh huan ixmacni' Jesús. ³⁹ Lā' nā tā'a'lh huan Nicodemo a'ntī pū'la ixlakmini't cā'tzī'sa huan Jesús, lā' xla' līmīlh catūhuā a'ntū lej mu'csa a'ntū ixlīcāxtlahuacani't mirra lā' áloes. Lā' hua'chi pu'xamacāuj kilos līmīlh huan Nicodemo. ⁴⁰ Lā' chuntza' José lā' Nicodemo talē'lh huan ixmacni' Jesús lā' talīpāsna'tli lu'xu' lā' nā tatā'mānūlh huan a'ntū lej mu'csa a'ntū ixtalīmini't. Chuntza' ixtaka'lhī ixtahui'latca'n huan israelitas a'xni'ca' ixtamā'cnūnu'n. ⁴¹ Lā' a'nlhā xtoko-hua'ca'ca Jesús, pajtzu ixuī' lakatin pū'olivo lā' a'ntza' ixuī' lakatin lhu'cu' a'ntū ixtlahuacani't para namā'cnūcan catīhuā, lā' a'ntza' tintī'na'j ixmā'cnūcanī't, nīn kalhatin. ⁴² Lā' como huanmā' lhu'cu' pajtzu ixuī' lā' a'ntza' mānūca ixmacni' Jesús como ixtzucumā'tza' huan chí'chini' a'ntū ixtapūjaxa israelitas.

20*Jesús lakahuanchokolh**Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12*

¹ Cā'domingo lej cā'tzi'sāt a'xni'ca' cā'pucsua'cus ixuanī't, lā' María Magdalena a'lh huan nac lhu'cu' a'nlhā ixmānūcanī't Jesús. Xla' laktzī'lh tū'tza' ixuī' huan chihuix a'ntū ixkalhui'licani't huan lhu'cu'. ² Tu'jnuntēlha cālaka'lh huan Simón Pedro lā' ā'kalhatin sca'txtunu' a'ntī lej ixpāxquī' Jesús. Lā' cāhuanilh:

—Māxtucani't de nac lhu'cu' huan Māpa'ksīni' lā' tū'icca'tzīyāuj a'nlhā mā'cnūca.

³ Lā' Pedro lā' huan ā'kalhatin sca'txtunu' tataxtulh lā' ixta'a'mā'na huan nac lhu'cu'. ⁴ Ixkalhatu'ca'n ixtatu'jnuntēlha a'cxim. Lā' ā'calīstān kalhatin ā'chulā' tu'jnulh. Lā' Pedro a'kapū'laca. Lā' xapū'la chā'lh huan nac lhu'cu' huan ā'kalhatin sca'txtunu'. ⁵ Lā' taquilhpūtalh lā' talacanūlh lā' laktzī'lh a'ntza' ixuī' huan lu'xu' a'ntū ixlīpāsna'tcanī't Jesús. Lā' huan sca'txtunu' tū' tanūlh. ⁶ Lā' Simón Pedro ī'stālatēlha. Lā' ā'calīstān xla' chā'lh lā' tanūlh huan nac lhu'cu' lā' a'ntza' laktzī'lh huan lu'xu' a'ntū ixlīpāsna'tcanī't Jesús. ⁷ Nā laktzī'lh huan pāyu a'ntū ixlītakoksna'tnī't na ixa'kxāk Jesús. Lā' tū' ixtā'huī' huan lu'xu'; lacatin ixuī' lā' ixpāsui'tui'licani't. ⁸ Lā' nā tanūlh huan sca'txtunu' a'ntī xapū'la ixchinī't huan nac lhu'cu' lā' laktzī'lh lā' a'ka'ī'lh que Jesús ixlakahuanchokonī't. ⁹ Lā' tūna'j ixtamāchekxikō' huan ixtachihuīn Dios a'nlhā ixtatzo'kni'

que tasqui'nī nalakahuanchoko Jesús. ¹⁰ Lā' huan tamā'na sca'txtunu'nī'n ta'a'mpā na ixchicca'n.

Jesús talacsu'yuni'lh María Magdalena

Mr. 16.9-11

¹¹ Lā' María tāyalh ixtanquilhni' huan lhu'cu' a'nlhā ixmānūcani't Jesús. Lā' ixcalhuan. Lā' līhuan ixcalhuayā, taquilhpu'talh lā' talacanūlh huan nac lhu'cu'. ¹² Lā' cālaktzī'lh kalhatu' ángeles lā' lej lakstala'nka' ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n. Xlaca'n ixtahui'lāna' a'nlhā ixmāpī'cani't huan ixmacni' Jesús. Kalhatin ixuī' na ixa'cpūn lā' kalhatin nā ixuī' na ixtojon a'nlhā ixmāpī'cani't Jesús. ¹³ Lā' huan ángeles takalhasqui'nīlh:

—Puscāt, ¿a'chī' calhua'na'?

Lā' xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixmacni' quiMāpa'ksīni'. Lā' tū' icca'tzī lhachū mānūcani't.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixuanī'ttza' huā'mā', chu tuncan xla' talakspi'tli lā' laktzī'lh Jesús a'ntza' ixyā. Lā' xla' tū' ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. ¹⁵ Lā' Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿a'chī' calhua'yā't? ¿Tichū putzaya'?

Lā' huan puscāt xla' ixpuhuan ū'tza' huan maktaka'lhna' pū'olivo lā' huanilh:

—Señor, palh hui'x lī'pi, caquihua'ni' a'nlhā lī'pi, para que chuntza' quit na'ica'n ictē.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—¡María!

Lā' xla' chu talakspi'tpā lā' huanilh:

—¡Raboni! —ū'tza' lakatin tachihuīn hebreo a'ntū huanicu'tun Mākalhtō'kē'ni'.

¹⁷ Lā' Jesús huanilh:

—Tū' caquixa'ma' porque quit tūna'j ictā'kayāhua a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Capinchi lā' cacāhua'ni' huan tā'timīn que quit na'ictā'kayāhua a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Lā' ū'tza' nā minTāta'ca'n lā' quinDios lā' minDiosca'n.

¹⁸ Lā' tuncan María Magdalena a'lh cāmāca'tzīnī huan sca'txtunu'nī'n que xla' ixlaktzī'nī'ttza' huan Māpa'ksīni' lā' cāhuanilh a'ntū ixuaninī't.

Jesús cātalacsu'yuni'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49

¹⁹ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā'tza' huanmā' domingo lā' huan sca'txtunu'nī'n ixtatakēstokkō'nī't nac lakatin chic. Lā' lacchahuaj ixtatanūmā'na porque xlaca'n ixtajicua'ni' huan israelitas. Lā' Jesús tanūlh lā' tāyalh na ixlachpu'nanca'n lā' cāhuanilh:

—Xa'nca' cacā'a'nīni'ni'.

²⁰ Lā' a'xni'ca' ixcāhuaninī'ttza' huā'mā', cāmāsu'ni'lh ixmacan lā' ixtāpān. Lā' huan sca'txtunu'nī'n lej tapāxuhualh porque talaktzī'mpā huan Māpa'ksīni'.

²¹ Lā' Jesús chu cāhuanipā:

—Xa'nca cacā'a'nīni'ni' hui'xina'n. Chuntza' a'nchī quimacamilh quinTāta' lā' nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmacā'nāni' quit.

²² Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmaklhtūj huā' Espíritu Santo. ²³ Palh hui'xina'n māsputūnu'ni'yā'tit ixtalaclē'i' kalhatin, xla' tū'tza' laclē'n. Lā' palh hui'xina'n tū' catimāspūtūnu'ni'tit ixtalaclē'i' kalhatin, xla' ū'tza' laclē'ncus.

Tomás laktzī'lh huan Māpa'ksīni' lakahuanchokonī'ttza'

²⁴ Kalhatin sca'xtunu' ixtacuīni' Tomás lā' nā ixuanican Stu'yūn. Xla' tū' ixmaklahuī' con huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' cātalacsu'yuni'lh Jesús. ²⁵ Lā' xlaca'n tahananilh:

—Iclaktzī'ujtza' huan Māpa'ksīni'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh tū' na'iclaktzī'n a'nlhā takāhuī'nī't na ixmakxtampūn lā' palh tū' na'icxa'mani' a'nlhā ixtanūni'nī't clavos, lā' palh tū' na'icxa'ma ixtāpān a'nlhā takāhuī'nī't, tū' ictikalhlaka'ī'lh palh lakahuanchokonī't.

²⁶ Lā' ixlītzeyama'j huampala ixtatakēstokpalanī't huan sca'txtunu'nī'n lā' nā Tomás a'ntza' ixmakuī'. Lā' a'yuj ixlacchahuayā huan chic, Jesús tanūlh lā' tāyalh na ixlaclhpu'nanca'n lā' cāhuanilh:

—Xa'nca cacā'a'nīni'ni'.

²⁷ Lā' tuncan huanica Tomás:

—Camānu' mimakspulh na quimakxtampūn a'nlhā quimakxtampūhu'cu'canī't lā' calaktzi' quimacan lā' castu'nti mimacan lā' caxa'ma' quintāpān. Lā' tū'tza' capuhua' palh tū' stu'ncua' iclakahuanchokonī't. Cakalhlaka'ī'.

²⁸ Lā' Tomás kalhtīni'lh:

—¡QuiMāpa'ksīni' lā' quinDios!

²⁹ Lā' Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x kalhlaka'ī'ya' porque quilaktzī'nī'ta'. Līpāxūj a'ntī takalhlaka'ī' lā' a'yuj xlaca'n tū' quintalaktzī'nī't.

A'chī' tzo'kca huā'mā' libro

³⁰ Lā' Jesús tlahuapā lej lhūhua' lē'cnīn na ixlacapūnca'n ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' huan tamā'na lē'cnīn xla' tū' tatzo'kni' huā' nac libro. ³¹ Makapitzīn lē'cnīn xla' tatzo'kni' para que chuntza' hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit que Jesús xla' ū'tza' ixO'kxa' Dios a'ntī Dios mānūlh ixlīmāpūtaxtunu', lā' chuntza'

hui'xina'n tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n por ixpālacata nalīpāhua'nā'tit Jesucristo.

21

Jesús cātasu'yuni'lh huan kalhatojon ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' ā'calistān Jesús cātasu'yuni'pā ī'sca'txtunu'nī'n na ixquilhtūn huan xcān a'ntū ixtacuīni' Galilea, lā' nā ixuanican Tiberias. Lā' a'xni'ca' talacsu'yulh chuntza' līlah: ² A'ntza' ixtahuī'lāna' kēxtim Simón Pedro lā' Tomás, a'ntū ixuanican Stu'yūn, lā' Natanael xala' nac Caná de Galilea, lā' ixo'kxa'n Zebedeo lā' ā'kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n Jesús. ³ Lā' Simón Pedro cāhuanilh:

—Ica'nā icsquī'tī'nin.

Lā' xlaca'n tahualh:

—Nā quina'n na'iccātā'a'nāni'.

Ta'alh lā' tatanūlh nac barco. Lā' nīn tuntū' tachi'palh ixlīhuāk huanmā' tzi'sa. ⁴ Lā' a'xni'ca' tzuculh tuncuī, Jesús cātasu'yuni'lh na ixquilhtūn xcān. Lā' huan sca'txtunu'nī'n tū' ixtaca'tzī tichū. ⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, ¿tuchū chi'panī'ta'ntit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Nīn tuntū'.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camacapintit huan pūtayan na ixpāxtūcāna'j huan barco.

Lā' a'ntza' nachī'payā'tit.

Lā' chuntza' tatlhualh xlaca'n. Lā' tuncan tūlatza' ix-tamācutū huan ixpūtayanca'n porque lej lhūhua' squī'ti' ix-talaknūnī't. ⁷ Huan sca'txtunu' a'ntū lej ixpāxquī' Jesús, xla' huanilh Pedro:

—¡U'tza' huan Māpa'ksīni'!

Lā' a'xni'ca' huanica huā'mā', Simón Pedro chu tuncan lhākā'lh ixtakēnu' a'ntū ixtamakxtunī't lā' xla' chu tuncan tojōlh nac xcān lā' laka'lh Jesús. ⁸ Lā' huan barco pajtzu huan quilhtūn ixuanī't, hua'chi cien metros ixlīmakat ixuanī't. Lā' huan makapitzīn ixtapūmimā'na huan barco lā' ixtas-tancalīmimā'na huan ixpūtayanca'n a'ntū ixpūtalaknūnī'ta'ncha' lhūhua' squī'ti'.

⁹ Lā' a'xni'ca' tatacutchi xlaca'n talaktzī'lh pūlactin macscut de carbón lā' ixkalhmā'ca'canī't huan jala'nat lakatin squī'ti' lā' pāntzi. ¹⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calīta'ntit macsti'na'j squī'ti' a'ntū chi'patittza'.

¹¹ Lā' Simón Pedro tuncan tojōlh nac barco lā' stancalīmīlh huan pūtayan nac quilhtūn. Lā' huan pūtayan ixpūtalaknūnī'ta'ncha' lakatin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla'n squī'ti'. Lā' a'yuj lej lhūhua' squī'ti' ixtalaknūnī't, pero huan pūtayan tū' taxtī'tli. ¹² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.

Lā' nīn chā'tin sca'txtunu' talīhui'līlh natakalkhasqui'nī tichū porque ixtaca'tzī palh ū'tza' Māpa'ksīni'. ¹³ Jesús quītayalh huan pāntzi lā' cāmaxquī'lh xla'ca'n. Lā' chu chuntza' tlahuapā huan squī'ti'.

¹⁴ Huā'mā' a'nlhā ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh ī'sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza'.

Jesús tā'chihuīna'lh Simón Pedro

¹⁵ A'xni'ca' tahuā'yankō'lh, Jesús kalhasqui'nīlh huan Simón Pedro:

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā más quimpāxquī'ya' quit que huā' ā'makapitzīn chí'xcuui'n quintapāxquī'?

Lā' Pedro kalhtīlh:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' palh icpāxquī'yāni'.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' a'ntī quintakalhlaka'ī'.

¹⁶ Lā' chu kalhasqui'nīpā ixlīmaktu':

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā quimpāxquī'ya'?

Lā' Pedro kalhtīlh:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' palh icpāxquī'yāni'.

Lā' Jesús huanilh:

—Cacāmaktaka'lhti a'ntī quintakalhlaka'ī' chuntza' hua'chi līlacatzucu cāmaktaka'lhā ixborregos a'ntī ixtēcu'.

¹⁷ Lā' ixlīmaktu'tun chu kalhasqui'nīpā:

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā quimpāxquī'ya'?

Lā' Pedro līlakaputzalh porque xla' kalhasqui'nīca ixlīmaktu'tun palh ixpāxquī' Jesús. Lā' huanilh:

—Māpa'ksīni' huix ca'tzīya' ixlīhuāk. Hui'x ca'tzīya' palh icpāxquī'yāni'.

Lā' Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' a'ntī quintakalhlaka'ī'. ¹⁸ Icuaniyāni' quit ixlīstu'n'cua'. A'xni'ca' o'kxa'cus ixuanī'ta', hui'x ixlhakā'na'na' lā' ixpina' chu a'nlhā ixpincu'tuna'. A'xni'ca' papatzīntza' nala'ya' hui'x, nalacstū'nca' mimpekeni'n lā' ā'kalhatin namacachi'yāni' lā' xla' nalē'nāni' a'nlhā tū' pincu'tuna' hui'x.

¹⁹ Lā' chuntza' Jesús ixlīhuanimā' Pedro a'nchī xla' nalīnī lā' chuntza' huā'mā' nalī'a'cnīni'ni' Dios. Lā' ā'calīstān huanilh:

—Caquīstāla'ni'.

Huan sca'txtunu' a'ntī lej ixpāxquīcan

²⁰ Pedro talakspi'tli lā' laktzī'lh kalhatin sca'txtunu' ī'stālani'tēlha. U'tza' huā'mā' Jesús lej ixpāxquī'. Lā' nā huā'mā' ū'tza' a'ntī ixpāxtūhuī' Jesús a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na lā' kalhasqui'nīlh: “Māpa'ksīni', lā' ¿tichū namacamāstā'yāni'?”

²¹ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Pedro kalhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', lā' huā'mā' ¿tuchū napātle'keni'?

²² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Palh quit na'iclasasqui'n que xla' nalatahui'la hasta a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chu mimaca'tzi hui'x? Hui'x caquistāla'ni' quit.

²³ Lā' ū'tza' ixtalīhuan huan tā'timīn que huanmā' sca'txtunu' tū' catinīlh. Jesús tū' hualh palh tū' catinīlh. A'ntū hualh xla' ū'tza': “Palh quit na'iclasasqui'n que xla' nalatahui'la hasta a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chu mimaca'tzi hui'x?”

²⁴ Lā' huā'mā' sca'txtunu' ū'tza' quit. Icmālacstū'ncnī't lā' ictzo'knī't huā'mā' tachihuīn. Lā' icca'tzīyāuj que lej stu'ncua' a'ntū icuan.

²⁵ Lā' a'nampala lej lhūhua' catūhuā a'ntū tlhualh Jesús. Lā' palh ixtzo'kui'līca cahuā ixlīhuāk a'ntū tlhualh xla', chō'la tūlah ixlītahui'lakō'lh ixlīka'tla' quilhtamacuj ixlīlhūhua' libros a'nlhā ixtzo'kui'līca. Amén.

Huan Apóstoles Ixtamāca'tzīnīn'n huan Xatzey Tachihuīn Ixpālacata Jesucristo

Huanca a'nchī namāstā'can Espiritu Santo

¹ Icuaniyāni', Teófilo, que a'xni'ca' quit ictzo'kli pū'la huan lakatin libro, ictzo'kli ixlīhuāk a'ntū Jesús litzuculh tlahua lā' māsu'yu. ² Lā' ictzo'kli a'ntūn tlahualh hasta a'xni'ca' a'lh nac a'kapūn. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixa'n nac a'kapūn, Jesús cāmaxquī'lh lakatin līmāpa'ksīn ixapóstoles a'ntī ixcālacsacnī't. Cāmaxquī'lh por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo. ³ A'xni'ca' Jesús lej ixpātīni'nī't, xla' lakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Lā' xla' tlahualh lej lhūhua' catūhuā a'ntū māsu'yulh que lej stu'ncua' ixuani't Jesús xalakahuan. Lā' ixcātasu'yuni' hasta lhān chā'lh tu'pu'xam chí'chini'. Lā' ixcāhuani ixpālacata a'nchī māpa'ksīni'n Dios.

⁴ Lā' a'xni'ca' ixtatakēstoknī't xlaca'n lā' Jesús, xla' cāhuanilh: —Tūna'j cataxtutit de nac Jerusalén. Caka'lhī'tit a'ntū nacāmaxquī'yāni' xaTāta'. Huā'mā' quit iccālīkahlachihuīna'ni'nī'ta'ni'tza'. ⁵ Ixlīstu'ncua', Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Pero xtunc a'nchī na'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxquī'yāni' Espiritu Santo. Lā' palaj nacātamaxquī'yāni' —cāhuanilh Jesús.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

⁶ Lā' a'ntū ixtatakēstoknī't takalhasqui'nīlh: —Māpa'ksīni', lā' ¿chā chuhua'j nahui'lī'ya' ixlīmāpa'ksīni' kalhatin israelita?

⁷ Lā' Jesús cāhuanilh: —Hui'xina'n tūla catica'tzītī huanmā' chí'chini' a'xni'ca' nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'xni'ca' namacamin huā'mā' a'ntū nala. U'tza' māpa'ksī. ⁸ Hui'xina'n namaklhtīni'nā'tit līmāpa'ksīn a'xni'ca' huan Espiritu Santo nacālakmināni' porque naka'lhī'yā'tit Espiritu Santo. Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit de quimpālacata nac Jerusalén lā' na ixlīhuāk estado de Judea lā' nac Samaria lā' na ixlīhuāk quilhtamacuj.

⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús huankō'lh lā' xla' chu tuncan tzuculh tā'kayāhua na ixlacapūnca'n. Lā' tanūlh nac lakatin pokl-hnu' a'ntū cāmātzē'kni'lh. ¹⁰ Lā' xlaca'n ixtatalacayāhuayāna' a'xni'ca' Jesús ixa'mā' tālhmā'n. Lā' chu līmaktin tatāyachi kalhatu' chí'xcuui'n ixpajtzuca'n. Ixtaka'lhī ixlū'xu'ca'n laksmu'yonko. ¹¹ Lā' xlaca'n tahualh:

—Chi'xcuñi'n xalanī'n nac Galilea, ¿a'chī' tala-cayāhuayāna'ntit? U'tza' huā'mā' Jesús, a'ntīn tā'kayāhuanī't nac a'kapūn na milacapūnca'n, ū'tza' nataspi'tpala. Chu a'nchī a'lh, namimpala hua'chi a'xni'ca' tā'kayāhualh na milacapūnca'n —cāhuanica.

Lacsacca Matías para natanū ixlaktapalh Judas

¹² Lā' huan apóstoles tataxtulh de nac kēstīn a'nlhā ixuī' pū'olivo. Lā' huan kēstīn ixpajtzu Jerusalén ixlīmakat chu a'xtim hua'chi tzē natlā'huancan lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan chu a'nchī tatzo'kni' nac ley. Lā' xlaca'n ta'a'nchokopā nac Jerusalén. ¹³ Lā' a'xni'ca' tachilh xlaca'n tatō'ca'lh hasta nac cuarto tālhmā'n a'nlhā ixtahui'lāna'ncha' Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' Andrés lā' Felipe lā' Tomás lā' Bartolomé lā' Mateo lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Simón Zelote lā' Judas ixtā'tin Jacobo. ¹⁴ Lā' ixlīhuākca'n a'xtim talīhui'līlh ta'orarlī lā' tasqui'ni' Dios. Lā' nā ta'orarlīlh nā puscan lā' María a'ntī ixtzī't Jesús lā' nā ixtā'timīn Jesús.

¹⁵ Lā' a'ntī ixtatakēstoknī't xlaca'n hua'chi lakatin ciento ā'kalhapu'xam. Lā' huanmā'na chi'chini' Pedro tāyalh ixlachpu'nanca'n huan tā'timīn lā' cāhuanilh:

¹⁶ —Tā'timīn, chuntza' tasqui'nī que pātle'kelh a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nlhā David hualh pū'la por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, ixpālacata Judas. U'tza' huā'mā' Judas a'ntī cāpū'lanī'lh xlaca'n a'ntī tachi'palh Jesús. ¹⁷ U'tza' Judas a'ntī ixquincātā'latlā'huānāni'. Lā' nā ū'tza' ixtā'scuja Dios hua'chi quīna'n tā'scujaū Dios. ¹⁸ Huā'mā' chi'xcu' tamāhualh ti'ya't. Lā' līmāpalalh huan tumīn a'ntū tlajalh por ixpālacata a'ntūn tlahualh a'ntūn tū' tzey. Lā' tatonkopūlh lā' tapālhkālh lā' taxtukō'lh ixpālūhua'. ¹⁹ Lā' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Jerusalén ixtaca'tzī huā'mā'. U'tza' līmāpācuñi' ixtacuīni' huan ti'ya't Acéldama. Chuntza' ixtachihuīnca'n a'ntū huanicu'tun Pasakō'nī't Ka'lhni' huan Ti'ya't. ²⁰ Chuntza' tatzo'kni' nac libro ixtacuīni' Salmos:

Calakmaka'nca ixchic.

Lā' a'ntza' nīn tintī' catitahui'lalh.

Lā' nā tatzo'kni' chuntza':

Lā' catanūpā ā'chā'tin na ixlītlōt.

²¹ Lā' Pedro huampā:

—Catanūlh ixlaktapalh Judas kalhatin a'ntī ixquincātā'latlā'huānāni' ixlīhuāk quilhtamacuj a'xni'ca' Jesús taxtulh lā' tanūlh na quilachpu'nanca'n. ²² Calalh kalhatin a'ntī ixquincātā'latlā'huānāni' desde a'xni'ca' Juan mā'kpaxīni'lh hasta huanmā' chi'chini' a'xni'ca' Jesús tā'kayāhualh tālhmā'n na quilacapūnca'n. U'tza' nala hua'chi quīna'n lā' namāstū'nca a'nchī Jesús lakahuanchokolh —hualh Pedro.

²³ Lā' cālacsacca kalhatu' chi'xcuhuī'n. Lā' de huā' kalhatu' ixtacuīni' chā'tin José a'ntū ixka'lhī ixtacuīni' ixlītāpātu' Barsabás lā' ixlītāpātu'tun Justo. Lā' ā'chā'tin huampala ixtacuīni' Matías. ²⁴ Lā' ta'orarlilh lā' tahualh:

—QuinDiosca'n, hui'x cālakapasni'ya' ixa'clhcunucca'n ixlīhuākca'n chi'xcuhuī'n. Caquilāmāsu'ni'uj tichū de huā' tamā'na kalhatu' chi'xcuhuī'n lacsacnī'ta' hui'x. ²⁵ Lā' ū'tza' natā'scujāni' lā' apóstol nala. Lā' nala ixlaktapalh Judas a'ntū makxteklī de tā'scujāni' por ixpālacata a'ntūn tlhualh a'ntūn tū' tzey, lā' ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.

²⁶ Lā' tzo'kca ixtacuīni' José nac kalhtin ca'psnat. Lā' ixtacuīni' Matías tzo'kpalaca nac kalhtin ca'psnat huampala. Mojōca kalhtu' ca'psnat. Lā' a'xni'ca' mācutuca xmān kalhtin ca'psnat lā' ixka'lhī ixtacuīni' Matías. Lā' chuntza' tanūlh Matías ixlītōt. Lā' a'cchā'lh ixlīkalhacāujtu' apóstoles.

2

Macaminca Espíritu Santo

¹ Lā' a'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū huanican Pentecostés, ixlīhuākca'n ixtatakēstokkō'nī't. ² Chu līmaktin macasa'nalh de nac a'kapūn hua'chī lakatin palha' ū'ni' a'ntū kaxmatca huāk huan nac chic a'nlhā ixtahui'lāna'. ³ Lā' cātasu'yuni'lh hua'chī si'makāt a'ntū tasu'yulh hua'chī lamana'. Lā' tahuī'lh na ixa'cpunca'n chā'tunu' de xlaca'n. ⁴ Lā' ixa'clhcunucca'n talītatzumakō'lh Espíritu Santo. Lā' tatzuculh tachihuīna'n xtuncnu' tachihuīn a'ntū cāmaxquī'lh Espíritu Santo natachihuīna'n.

⁵ Lā' ixtahui'lāna' nac Jerusalén israelitas, chi'xcuhuī'n a'ntū ixta'a'cnīni'ni' Dios. Xlaca'n xalanī'n lakachu nac cā'quilhtamacuj. ⁶ Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'ntū macasa'nalh, tatakēstokkō'lh ixlīlhūhua'ca'n. Lā' nīn ixtalīca'tzīhui'lāna' a'nchī ixtakaxmatli ixtachihuīnca'n chā'tunu' xalanī'n lakatunu' cā'lacchicni'. ⁷ Lā' tatamakchuyīlh lā' cālē'cnīca lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' xalanī'n nac Galilea huā' tamā'na chi'xcuhuī'n a'ntūn tachihuīna'mā'na? ⁸ Lā' ¿chī likaxmatāuj quilīhuākca'n huan tachihuīn a'ntū chihuīna'nāuj desde quilīlacti'na'jca'n? ⁹ Makapitzīn de quina'n xalanī'n nac Partia lā' Media lā' Elam lā' Mesopotamia lā' Judea lā' Capadocia lā' Ponto lā' Asia. ¹⁰ A'makapitzīn quina'n xalanī'n nac Frigia lā' Panfilia lā' Egipto lā' ixpajtzu Cirene a'ntū lakatin cā'lacchicni' nac Africa. Lā' ā'makapitzīn xalanī'n nac Roma a'ntūn taminī'ta'ncha'. Xlaca'n israelitas lā' nā a'ntū ixtatanūnī't na ixreligionca'n israelitas. ¹¹ Lā' ā'makapitzīn quina'n xalanī'n nac Creta lā' Arabia. Lā' quina'n cākaxmatni'yāuj huanmā'na chi'xcuhuī'n,

xalanī'n nac Galilea, a'nchī tachihuīna'mā'na a'ntūn quincachihuīnca'n. Lā' quincātalīchihuīna'mā'ni' catūhuā lej ka'tla' a'ntū tlhualh Dios —talāhuanilh.

¹² Lā' ixlihuākca'n talē'cnīkō'lh lā' tū' taca'tzīlh tuchū. Lā' talāhuanipā:

—¿Tuchū huanicu'tun huā'mā'?

¹³ Lā' makapitzīn talakapalalh lā' tahualh:

—Huā' tamā'na chi'xcuui'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'lh tachi'xcuui't

¹⁴ Lā' Pedro tāyalh ixlikalhacāujtu' apóstoles lā' cāhuanilh palha':

—Iccāhuaniyāni' chi'xcuui'n israelitas lā' milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītīt huā'mā' lā' cakaxpa'ttit quintachihuīn. ¹⁵ Huā' tamā'na chi'xcuui'n tū' taka'chī hua'chi puhua'nā'tit hui'xina'n. Tū' taka'chī porque xmān maknajās cūhuīni'. ¹⁶ Huā'mā', a'ntū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit lā' kaxpa'tpā'na'ntit, ū'tza' a'ntū hualh Joel a'ntī ixa'cta'sana' Dios xala' makāntza'. Joel hualh:

¹⁷ Dios hualh chuntza':

A'xni'ca' nasputatza' quilhtamacuj na'iccāmacamini' quiEspíritu ixlihuākca'n tachi'xcuui't.

Lā' mi'o'kxa'nca'n lā' mintzu'ma'janca'n natahuan quintachihuīn.

Lā' mi'o'kxa'nca'n natalakachuya lā' mimpapatzīnca'n natalakahuāna'n.

¹⁸ Lā' lej ixlistu'ncua' na'iccāmacamini' xlaca'n quiEspíritu huanmā'na chi'chini' a'ntī quintatā'scuja a'ntīn chi'xcuui'n lā' a'ntīn puscan.

Lā' xlaca'n natahuan quintachihuīn.

¹⁹ Lā' na'icmāsu'yu lē'cnīn tālhmā'n nac a'kapūn lā' laka'tla'n catūhuā nac ti'ya't.

Lā' natatasu'yu ka'lhni' lā' lamana' lā' mixini' a'ntū hua'chi jini'.

²⁰ Lā' huan chi'chini' tū' naxkaka lā' huan mālhcuyu' natasu'yu hua'chi ka'lhni'.

Lā' ā'calistān namīn ixlalc'hchi'chini' Māpa'ksīni' Jesucristo a'xni'ca' namimpala.

Nala lakatin chi'chini' lej xaka'tla'.

Lā' nalaktzī'ncan a'ntū napāt'le'ke.

²¹ Lā' nala chuntza': Chuxatī a'ntī nata'sani' Māpa'ksīni' para namaktāya, ū'tza' napūtaxtu.

Chuntza' Joel tzo'knulh a'nchī hualh Dios.

²² Lā' Pedro huampā:

—Chi'xcuui'n israelitas, cakaxpa'ttit huā'mā' tachihuīn. Dios cāmāsu'ni'ni' hui'xina'n que ū'tza' māni' macamilh Jesús xala' nac Nazaret. Lā' cāmāsu'ni'ni' huā'mā' por ixpālacata

lē'cnīn a'ntūn tlahualh Jesús por ixlīmāpa'ksīn Dios na milacapūnca'n. Huā'mā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit. ²³ Lā' a'xni'ca' macamāstā'ca Jesús, lā' hui'xina'n hua'ntit que caxtoko-hua'ca'ca lā' māmaknī'nī'ni'ntit. Lā' a'ntīn tamaknīlh Jesús, xlaca'n tū' tzeyā chi'xcuhūi'n. Huā'mā' pātle'kelh chuntza' hua'chi ixtapuhuān Dios a'ntū tūla taxtāpalī lā' chuntza' hua'chi ixca'tzī Dios makāntza'. ²⁴ Dios mālahuanīchokolh Jesús lā' māxtulh de ixlīmāpa'ksīn huan līnīn porque Jesús tūlah tachokolh xanīn. ²⁵ David līchihuīna'lh Jesús lā' hualh:

Pō'ktu xa'iclaqtzī'n Māpa'ksīni' na quilacapūn.

Lā' huī' na quimpāxtūcāna'j.

Lā' chuntza' tū' ictitamakchuyīlh.

²⁶ U'tza' līpāxuhualh qui'a'clhcunuc lā' icchihuīna'lh catūhuā a'ntū līpāxūj porque tū' catimakxtekca quimacni'.

²⁷ Hui'x tū' namakxteka' quilīca'tzīn nac cā'līnīn, lā' tū' namakxteka' namasa quimacni'.

Quit mi'O'kxa' a'ntī lej tzey.

²⁸ Quimāca'tzīnī'nī'ta' a'nchī na'iclatā'kchoko.

Na'icka'lhī tapāxuhuān na milacapūn.

Lā' chuntza' David tzo'knulh a'nchī nalakahuanchoko Jesús.

²⁹ Lā' Pedro huampā:

—Chi'xcuhūi'n, israelitas hua'chi quit, na'iccāhuanīyāni' a'ntū stu'ncua' ixpālacata huan quimpapca'n David a'ntī ixmāpa'ksīni'ca'n israelitas ixuanī't. Xla' nīlh lā' mā'cnūca. Lā' huī'cus a'nlhā mā'cnūca. ³⁰ Xla' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. Lā' ixca'tzī a'nchī Dios ixuanī't que ixlīstu'ncua' nahuī'lī ixlīrey a'ntī i'xū'yātā'nat David. ³¹ David ixca'tzī que Cristo nalakahuanchoko lā' tū' natachoko nac cā'līnīn lā' tū' namasa ixmacni' Cristo. Lā' ū'tza' chuntza' litzo'knulh David. ³² Dios mālahuanīchokonī't huā'mā' Jesús. Lā' quilīhuākca'n iclaqtzī'nī'ta'uj huā'mā'. ³³ Dios līmā'ca'lh Jesús lā' hui'līlh na ixpāxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxquī'lh Jesús huan Espīritu Santo chuntza' hua'chi hualh pū'la. Lā' nā Jesús macaminī't Espīritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit lā' kaxpa'tā'tit chuhua'j. ³⁴ David tū' a'lh nac a'kapūn. Pero ū'tza' māni' hualh:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanīlh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' na quimpāxtūcāna'j ³⁵ hasta que a'xni'ca' quit na'iccātlaja mīntā'ca'tzanī'n”.

Chuntza' tzo'knulh David.

³⁶ Lā' Pedro huampā:

—Cataca'tzīkō'lh xa'nca ixlīhuākca'n xalanī'n nac Israel que Dios hui'līlh Jesús ixlīMāpa'ksīni' lā' ixlīCristo. U'tza' huā'mā' Jesús a'ntī hui'xina'n xtokohua'ca'tit —cāhuanīlh Pedro.

³⁷ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'u'cxca'tzīlh a'nchī lej ko'hua'jua' lalh ixa'clhcunucca'n. Lā' cāhuanica Pedro lā' ā'makapitzīn apóstoles:

—Chī'xcuhūi'n, ŷtuchū na'ictlahuayāuj?

³⁸ Lā' Pedro cāhuanilh:

—Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' ca'a'kpaxtit milīhuākca'n hui'xina'n lā' chuntza' namāsu'yu'yā'tit que tapa'ksīyā'tit con Jesucristo. Lā' chuntza' nacātamāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'ca'n lā' nacātamaxquī'yāni' huan lē'ksajna' a'ntū Espīritu Santo. ³⁹ U'tza' a'ntū Dios huani't namāstā'. Lā' huā'mā' tzē namaklhtīni'nā'tit hui'xina'n. Lā' nā tzē natamaklhtīni'n nā mincamana'ca'n lā' nā ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhūi't xalanī'n ā'lakatunu' xcānsipejni' lā' ixlīhuāk a'ntīn cāta'sani' huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n.

⁴⁰ Lā' Pedro lej cāhuanilh lā' cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' hualh:

—Capūtaxtutit lā' chuntza' tū' napāstacna'nā'tit hua'chi huā'mā'tachi'xcuhūi't tū' tzey a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j —cāhuanilh Pedro.

⁴¹ Lā' a'ntīn takalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Pedro, xlaca'n ta'a'kpaxli. Lā' a'ntīn takalhlaka'ī'lhcus huā'mā' chī'chini' lakatu'tun mil tachi'xcuhūi't. ⁴² Lā' xlaca'n tū' ixtamakxteka ixlīmāasca'tīnca'n apóstoles. Lā' tū' ixtamakxteka tatakēstoka lā' tamālapitzi pāntzi lā' ta'orarlī. Lā' ixtaka'lhī chu lakatin ixtapuhuānca'n.

A'nchī ixtalīlatlā' huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' xapū'la

⁴³ Lā' ixlīhuākca'n ixtajicua'n. Lā' huan apóstoles tatlahualh lej lhūhua' laka'tla'n catūhuā a'ntū māsū'yulh ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁴⁴ Lā' ixlīhuāk a'ntī ixta'a'ka'ī', ixtahuī'lāna' kēxtim lā' chu lakatin ixtamākēxtimīnī't huāk a'ntū ixtaka'lhī. ⁴⁵ Lā' tastā'lh ixtī'ya'tca'n lā' a'ntū ixtaka'lhī lā' ixtalāmālapitzi'nī'lh ixlīhuākca'n como hua'chi chā'tunu' ixtamaclacasquī'n. ⁴⁶ Lā' lakalīyān ixtatakēstoka nac xaka'tla' lītokpān. Lā' ixtamālapitzi pāntzi na ixchicca'n lā' ixtahuā'yan con tapāxuhuān. Lā' ixa'clhcunucca'n huāk lactza'ta'ta'. ⁴⁷ Lā' ixtalīchihuīna'n a'nchī ixlēka'tla' Dios. Lā' ixcālaktzī'ncan como lej tzeyā chī'xcuhūi'n. Lā' Māpa'ksīni' Dios ixmālhūhuī'pala lakalīyān. Lā' lakalīyān lhūhua'ntēlhalh a'ntī ixtapūtaxtu.

3

Mātzeyīca kalhatin a'ntī ixlū'ntū'lanī't

¹ Pedro lā' Juan ixtatanū kēxtim na ixlītokpānca'n israelitas. Lā' ixchā'n huan hora a'ntū ixtapū'orarlī, hua'chi maktu'tun kōtanū. ² Lakalīyān ixuī' a'ntza' kalhatin chī'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't desde a'xni'ca' lacatuncuīlh. Lā' ixuī'līcan lakalīyān na ixlacapūn xamākalhcha lītokpān. Lā' huan

mākalhcha ixtacuīni' Tzēhuanī't. Lā' a'ntza' ī'squi'nīhuā'yan lā' ixcāsqui'ni' a'ntī ixtatanū nac lītokpān. ³ Lā' xla' cālaktzī'lh Pedro lā' Juan a'xni'ca' ixtatanūmā'na nac lītokpān lā' xla' cāsqui'ni'lh. ⁴ Lā' Pedro lā' Juan talakalaktzī'hui'līlh lā' Pedro huanilh:

—Caquilālaktzī'uj quina'n.

⁵ Lā' xla' cālakalaktzī'lh lā' ixpuhuan que namaxquī'can catūhuā. ⁶ Lā' Pedro hualh:

—Tū' icka'lhī plata nīn oro. Pero na'icmaxquī'yāni' a'ntū icka'lhī. Por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' lā' catlā'hua'.

⁷ Lā' makachi'palh ixpekecāna'j lā' yāhualh. Lā' huanmā' ka'tlā'tus chu līlacapalh ixtojon lā' ixtūpīxni' lactli'hui'quilh. ⁸ Lā' lacapalh tāyalh lā' tlā'hualh lā' cātā'tanūlh Pedro lā' Juan nac lītokpān. Lā' ixtlā'huantēlha tanūlh lā' ixtā'kapūyāhua lā' ixuan a'nchī Dios lej ka'tla'. ⁹ Lā' ixlīhuāk tachi'xcuui't talaktzī'lh a'nchī ixlatlā'huan lā' xla'ca'n tamāka'tlī'lh Dios. ¹⁰ Lā' talakapasli ū'tza' a'ntī ī'squi'nīhuā'yamā' na ixlacapūn ixlītokpānca'n israelitas, a'nlhā huanican huan mākalhcha Tzēhuanī't. Lā' talē'cnīlh a'ntū ixpātle'keni'nī't huan chi'xcu'. Lā' tū' ixtalīca'tzīhui'lāna'.

Pedro a'cta'sana'lh na ixcorredor Salomón

¹¹ Lā' huan chi'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't lā' a'ntī ixtzeyanī'tcus, ixcātā'lāmakachi'patlā'huan Pedro lā' Juan. Lā' ixlīhuāk tachi'xcuui't tatu'jnuntēlhalh lā' cālaktakēstokca nac corredor a'nlhā huanican ixtacuīni' ixcorredor Salomón. Lā' lej talē'cnīlh. ¹² Lā' Pedro, a'xni'ca' laktzī'lh huā'mā', cāhuanilh tachi'xcuui't:

—Chi'xcuui'n israelitas, ¿a'chī' a'cnī'yā'tit huā'mā'? Lā' ¿a'chī' quilālakalaktzī'nāuj? Tū' quilīmāpa'ksīnca'n a'ntū iclīmātzeyīnī'ta'uj lā' tū' por quimpālacataca'n porque quina'n tzeyā chi'xcuui'n. ¹³ Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob lā' quinatāta'na'ca'n. U'tza' Dios māsu'yunī't que lej ka'lhī līmāpa'ksīn Jesús a'ntī ixO'kxa' Dios. Lā' huā'mā' Jesús ū'tza' a'ntī macamāstā'tit hui'xina'n lā' kalhtatzē'ktit na ixlacapūn Pilato a'xni'ca' xla' ixlīhui'līnī't namakxteka. ¹⁴ Lā' hui'xina'n kalhtatzē'ktit a'ntī lej tzey lā' tlahuanī't xmān a'ntū lej tzey. Lā' hui'xina'n squi'ntit cacātamāxtuni'ni' lā' camakxtekca kalhatin maknīni'. ¹⁵ Lā' māmaknīnīnī'ntit Jesús a'ntī māstā' vida lā' a'ntīn Dios mālakahuanīchokolh. Lā' quina'n icmāstū'ncāuj a'nchī lakahuanchokolh. ¹⁶ Ickalhlaka'ī'yāuj Jesucristo. U'tza' līmātzeyīca huā'mā' chi'xcu' a'ntī hui'xina'n laktzī'nā'tit lā' lakapasā'tit. Jesús quincāmaxquī'ni' ixtapuhuan. U'tza' līmātzeyīca xa'nca na milacapūnca'n milīhuākca'n hui'xina'n.

17 'Lā' chuhua'j chi'xcuui'n, quit icca'tzī que hui'xina'n tū' ixmāchekxī'yā'tit a'ntūn tlaha'tit a'xni'ca' māmāknīnī'ntit Jesús. Lā' nā tū' ixtamāchekxī mimpūchihuīna'nī'nca'n. 18 Dios māca'tzīnīnī'lh xapū'la que Cristo napātīnī'n. Chuntza' tualh ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makān. Huā'mā' tlōkentaxtūlh Dios. 19 Lā' chuhua'j hui'xina'n caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' caxtāpalī'tit mi'a'clhcunucca'n lā' chuntza' naxapacan mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' namin huan chi'chini' a'xni'ca' Dios nacāmāske'huī'huī'ni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. 20 Lā' nacamān Jesucristo a'ntī xapū'la lihū'līlh Dios nacāmācamini'yāni' hui'xina'n. 21 Pero Jesucristo ka'lhī natachoko nac a'kapūn hasta a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuapalakō' ixlihuāk a'nchī Dios makāntza' cāmāchihuīnīlh ixa'cta'sana'nī'n a'ntī lacuan. 22 Moisés cāhuanīlh quīnapapna'ca'n:

Huan Māpa'ksīni' quīDiosca'n nacāmācamini'yāni' hui'xina'n kalhatin a'cta'sana', chuntza' hua'chī quīmacamīlh quit.

Lā' ū'tza' nala kalhatin de hui'xina'n.

Lā' hui'xina'n nakaxpa'tā'tit ixlihuāk a'ntū xla' nacāhuaniyāni'.

23 Lā' a'ntīn tū' natakahlaka'ī a'ntū nahuan huanmā' chi'xcu', ū'tunu'n nacāmāspūtūcan lā' nacātamacaxtucan de ixla-clhni' tachi'xcuui't.

24 'Lā' chuntza' tualh ixlihuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makān lā' Samuel lā' nā a'ntīn tamīlh ā'calīstān. Xlaca'n tualh que chuntza' napātīle'ke. 25 Hui'xina'n ixcamana'ca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' nā mila'ca'n huan convenio a'ntū talacāxtlahualh quīDiosca'n lā' quīnapapna'ca'n. Tlahuaca huan convenio a'xni'ca' Dios huanīlh Abraham: Por ixpālacata minatā'natna' nacāsīcua'lanālīcan ixlihuāk tachi'xcuui't xala' nac quīlhtamacuj.

26 A'xni'ca' Dios macamīlh ixO'kxa', cālākmacamini' hui'xina'n pū'la para que milīhuākca'n camakxtektit mintalaclē'i'ca'n lā' chuntza' nacātasīcua'lanālīyāni' —hualh Pedro.

4

Pedro lā' Juan na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n

1 Lā' a'xni'ca' Pedro lā' Juan ixtatā'chihuīna'mā'na tachi'xcuui't, talakmīlh curasna' lā' ixcapitān tropasna' xalanī'n nac lītōkpān lā' nā saduceosnu'. 2 Xlaca'n tatamakchuyīlh por ixpālacata a'ntū ixcāmāsu'ni'can tachi'xcuui't lā' a'nchī ixtamāca'tzīnīnī'n que Jesús lakahuanchokolh, lā' chuntza' nalīlakahuanchokocan. 3 Lā' cāchi'paca Pedro lā' Juan lā' cāmānūca nac pūlāchī'n. Lā' como kōtanūtza' ixuanī't, cāmākxteka a'ntza' hasta ixlīlakalī. 4 Lā' ta'a'ka'ī'lh lej lhūhua' a'ntīn takaxmatli huan tachihuīn. Lā' ixlīlhūhua' hua'chī lakaquitzis mil chi'xcuui'n.

⁵ Lā' ixlīlakalī tatakēstokli nac Jerusalén huan pūchihuīna'nī'n lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ⁶ Lā' tamilh Anás, a'ntī xamāpa'ksīni' curasna', lā' Caifás lā' Juan lā' Alejandro lā' ixlīhuāk ixtalakapasnī'n huan xamāpa'ksīni' curasna'. ⁷ Lā' a'xni'ca' ixcāhui'līcanī'ttza' Pedro lā' Juan na ixlacapūnca'n, cākalhasqui'nīca:

—¿Tichū ixlīmāpa'ksīn a'ntū lītlahua'tit huā'mā'? Lā' ¿tichū ixquilhtampān tlahua'tit huā'mā'?

⁸ Lā' ixa'clhcunuc Pedro ixlītzuma' Espīritu Santo lā' cāhuanilh:

—Chī'xcu'huī'n, pūchihuīna'nī'n lā' xanapuxcu'nu' israelitas: ⁹ Chuhua'j quina'n quilāmālacapū'nī'ta'uj por ixpālacata lakatin a'ntūn tzey ictlahuani'uj huā'mā' chī'xcu' ī'tza'ca' lā' por ixpālacata a'nchī mātzeyīcanī't. ¹⁰ Caca'tzītit milīhuākca'n hui'xina'n lā' cataca'tzīlh ixlīhuāk tachi'xcu'huī't israelitas huā'mā' a'ntū lalh. Huā'mā' chī'xcu' a'ntī yā na milacapūnca'n hui'xina'n, ū'tza' līmātzeyīlh por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo xala' nac Nazaret. Ū'tza' Jesucristo a'ntī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit lā' Dios mālakahuanīchokolh. ¹¹ Huā'mā' Jesucristo ū'tza' a'ntī lakmaka'ntit hui'xina'n hua'chī tapācna'nī'n talakmaka'n lakatin chihuix. Lā' chuhua'j huā'mā' Jesucristo hua'chī chihuix a'ntū pū'la hui'līca ixa'katzā'stūn. ¹² Lā' Jesucristo xmān ū'tza' māpūtaxtunu'. Lā' tū' a'nampala ā'kalhatin chī'xcu' nac cā'quilhtamacuj a'ntī tzēn quincāmāpūtaxtūyāni' —hualh Pedro.

¹³ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huan pūchihuīna'nī'n a'nchī Pedro lā' Juan tū' ixtajicua'n, xlaca'n talē'cnīlh porque ixtaca'tzī que Pedro lā' Juan xlaca'n catīhuāyā chī'xcu'huī'n lā' tuntū' lej ixtaca'tzī. Lā' ū'tza' talīmāchekxīlh que xlaca'n ixtatā'latlā'huan Jesús. ¹⁴ Lā' talaktzī'lh huan chī'xcu' a'ntī mātzeyīca lā' ixyā ixlacapūnca'n. Lā' tūlalh tahualh que tū' tzey a'ntūn tatlahualh Pedro lā' Juan. ¹⁵ Lā' cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn catataxtulh macsti'na'j Pedro lā' Juan a'nīhā ixtatakēstoknī't a'ntī ixtatlahua justicia. Lā' takalhachihuīna'lh xlaca'n ¹⁶ lā' talāhuanilh:

—¿Tuchū nacātlahuani'yāuj huā' tamā'na chī'xcu'huī'n? Por ixpālacataca'n ū'tunu'n, pātle'kenī't lakatin ka'tla' lē'cnīn. Huā'mā' taca'tzī ixlīhuākca'n a'ntīn tahui'lāna' nac Jerusalén. Lā' tūlalh catikalhtatzē'kui. ¹⁷ Lā' cacāmākē'klhauj lā' cacāhuanij que tū'tza' catahuanilh huan ixtacuīni' Jesús nīn ā'chā'tin. Lā' chuntza' tū'tza' catitalhūhua'lh huan a'ntīn takalhlaka'ī' huan ixtachihuīnca'n —talāhuanilh.

¹⁸ Lā' cāmātayīni'nca Pedro lā' Juan lā' cāmāpa'ksīca que tū'tza' catachihuīna'lh lā' tū'tza' catamāsu'yulh nīn ā'maktin por ixlīmāpa'ksīn Jesús. ¹⁹ Lā' Pedro lā' Juan takalhtīni'lh lā' tahualh:

—¿Chu tzey na ixlacapūn Dios na'iccā'a'kahuāna'ni'yāni' hui'xina'n lā' tū' na'ica'kahuāna'ni'yāuj Dios? ¿Chichū puhua'nā'tit? Lā' caquilāhuaniuj. ²⁰ Quina'n tūla ictimakxtekui de na'icuanāuj a'ntū iclaktzī'nī'ta'uj lā' a'ntū ickaxmatnī'ta'uj —hualh Pedro.

²¹ Lā' a'xni'ca' ixcāmākē'klhacanī't huampala, cāmakxtekca. Tūla ixtakaksni' a'nchī natalīcastigarlī porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcuui't porque, por expālacata a'ntū expātle'kenī't, ixlīhuākca'n ixtachihuīna'n a'nchī lej ka'tla' Dios. ²² Lā' huan chī'xcu' a'ntī tlahuani'canī't huan lē'cnīn ixka'lhītza' más de tu'pu'xam cā'ta.

Huan tā'timīn tasqui'ni'lh Dios que cacāmaktāyalh para que tū' natajicua'n

²³ Lā' a'xni'ca' Pedro lā' Juan ixcāmakxtekcanī'ttza', talaka'lh ixcompañerosnu'ca'n. Lā' cāhuanica ixlīhuāk a'ntū ixtahuanī't huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. ²⁴ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ixlīhuāk a'cxtim ta'orarlīlh lā' tahuanilh Dios lej palha':

—Māpa'ksīni', hui'x Dios lā' hui'x tla'hua' a'kapūn lā' ti'ya't lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. ²⁵ Lā' por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo māchihuī'ni' David a'ntī ixtā'scujāni'. Lā' David hualh chuntza': ¿A'chī' lej tata'sa con tā'kcha tachi'xcuui't a'ntīn tū' israelitas? ¿A'chī' tapāstaca huan tachi'xcuui't a'ntūn tū' tasqui'nī'?

²⁶ Lā' huan reyni' xala' nac huā' quilhtamacuj talalh ixtā'ca'tza Dios.

Lā' huan pūchihuīna'nī'n tatakēstokli, lā' talītalakspi'tli huan Māpa'ksīni' Dios lā' nā Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't.

²⁷ 'Utza' lej stu'ncua'. Nac huā'mā' xcānsipej tatakēstokli Herodes lā' Poncio Pilato lā' huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' talītalakspi'tli Jesús mi'O'kxa' lacuan a'ntī lacsacui'līnī'ta' hui'x, quinDiosca'n. ²⁸ Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān a'ntū hui'x līhui'li' xapū'la a'ntū nala lā' xmān a'ntū milīmāpa'ksīn lā' mintapuhuān. ²⁹ Lā' chuhua'j, Māpa'ksīni' Dios, chu tū' la'ktzi' a'nchī quincātamakē'klhacu'tunāni'. Lā' caquilāmaktāyauj quina'n a'ntī iccātā'scujāni'. Chuntza' na'icchihuīna'nāuj mintachihuīn lā' tū' ca'icjicua'nui. ³⁰ Lā' camāsu'yu' milīmāpa'ksīn lā' cacāmātzeyi' lā' calalh laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn por ixlīmāpa'ksīn Jesús mi'O'kxa' lacuan.

³¹ Lā' a'xni'ca' ixta'orarlīnī'ttza', tachiquilh a'nlhā ixtatakēstoknī't. Lā' ixa'clhcunucca'n ixlīhuākca'n talītatzumalh Espīritu Santo. Lā' tachihuīna'lh ixtachihuīn Dios lā' tū' ixtajicua'n.

Chu lakatin tamākēxtimīlh huāk a'ntū ixtaka'lhī

³² Lā' ixlīlhūhua' a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't lā' chu lakatin tapāstacna' lā' ixtaka'lhī chu lakatin tapuhuān. Lā' nīn

tintī' puhuanli que tūla namāstā' a'ntū ixka'lhī. Lā' chu lakatin ixtamākēxtimīnī't ixlīhuāk a'ntū ixtaka'lhī. ³³ Lā' huan apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' ixtamālacstū'nca que Māpa'ksīni' Jesús ixlakahuanchokonī't. Lā' Dios ixcāsīcua'lanālī. ³⁴ Lā' nīn tintī' ī'sputni' catūhuā porque ixlīhuākca'n a'ntū ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n lā' ixchicca'n, ixtastā' lā' ixtalīmin ixtapalh a'ntū ixtastā'. ³⁵ Lā' ixtamaxquī' huan apóstoles. Lā' tamālapitzilh chā'tunu' chu a'nchī ixtamaclacasquī'n. ³⁶ Lā' ixuī' kalhatin chī'xcu' ixtacuīni' José. Lā' huan apóstoles tamāpācuhuīlh por ixlītāpātu' ixtacuīni' Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixīni'). Lā' ū'tza' levita ixuanī't xala' nac Chipre. ³⁷ Lā' xla' ixka'lhī ixti'ya't. Lā' stā'lh lā' cālīmini'lh ixtapalh lā' cāmaxquī'lh huan apóstoles.

5

Tamātzē'kli macsti'na'j tumīn Ananías lā' Safira

¹ Lā' nā ixuī' kalhatin chī'xcu' ixtacuīni' Ananías. Lā' ixka'lhī ixpuscāt a'ntū ixtacuīni' Safira. Lā' xlaca'n tastā'lh pītzina'j ixti'ya'tca'n. ² Lā' Ananías māquī'lh macsti'na'j ixtapalh. Lā' nā ixpuscāt nā ixlīca'tzī. Lā' Ananías līmilh a'ntū a'katāxtūlh lā' cāmaxquī'lh huan apóstoles. ³ Lā' Pedro hualh:

—Ananías, ¿a'chī' mātzumani't mi'a'clhcunuc ko'ti'ti' lā' xtāpalīlh mintapāstacna' para nalē'ksa'nīni'na' Espīritu Santo lā' namāquī'ya' macsti'na'j huan tumīn ixtapalh ti'ya't? ⁴ ¿Chu tū' mila' ixuanī't huan ti'ya't a'xni'ca' tūna'j ī'stā'ya'? ¿Chu tū' mila' ixuanī't huan ixtapalh a'xni'ca' stā't huan ti'ya't? ¿A'chī' pāstacti natlahua'ya' huā'mā'? Lā' hui'x a'ksa'nī'ni' tū' xmān na ixlacapūn chī'xcuhuī'n. Hui'x nā a'ksa'nī'ni' na ixlacapūn Dios —hualh Pedro.

⁵ Lā' a'xni'ca' Ananías kaxmatli huā'mā' tachihuīn, a'kā'lh xanīn. Lā' lej ixtajicua'n ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli. ⁶ Lā' huan o'kxa'n tasacli Ananías lā' tamaksna'tli lā' tamāxtulh lā' tamā'cnūlh.

⁷ Lā' hua'chi ixlīlakatu'tun hora ixpuscāt Ananías tanūlh. Xla' tū' ixca'tzī a'ntū ixpātle'kenī't. ⁸ Tuncan Pedro huanilh:

—Caquīhua'ni', ¿lhānchula' līstā'tit huan ti'ya't?

Lā' huan puscāt huanilh chu a'extim chuntza' chī ixuaninī't ixkōlu'.

⁹ Lā' Pedro huanilh:

—Lā' ¿a'chī' chu lālīca'tzīyā'tit na'a'ksa'nī'ni'nā'tit ixEspīritu Māpa'ksīni'? Cakaxpa'tti a'nchī tatantūsa'nan kēpūn a'ntī tamā'cnūnī't minkōlu'. Lā' nā hui'x natamāxtuyāni' —hualh Pedro.

¹⁰ Lā' līlacapalh huan puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacapūn Pedro. Lā' huan o'kxa'n tatanūchi lā' talaktzī'lh mā' xanīn. Lā' tamāxtulh lā' tamā'cnūlh ixpāxtūn ixkōlu'. ¹¹ Lā' lej ixtajicua'n

ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī' lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā

12 Lā' huan apóstoles tatlhualh lhūhua' lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā ixlachpu'nanca'n tachi'xcuui't. Lā' ixtatakēstoknī't ixlīhuākca'n na ixcorredor Salomón. 13 Nīn chā'tin de ix-talhūhuā'tca'n tū' talīhui'līlh natatā'takēxtimī con ū'tunu'n. Lā' tachi'xcuui't lej ta'a'cnīni'ni'lh. 14 Lā' a'ntī ixtakalhlaka'ī' huan Māpa'ksīni' ā'chulā' ixtalhūhua'n chi'xcuui'n lā' puscan. 15 Lā' ixcālīmincan huan ī'tza'ca'nī'n nac cā'tejen a'nlhā ixtētaxtu Pedro. Lā' ixcāhui'līcan nac laklaj lā' na ī'xti'catca'n, palh tzē cahuā a'yuj xmān ixmāspilē'k Pedro ixcāmāskē'kēlh lā' chuntza' ixcāmātzeyīlh makapitzīn ī'tza'ca'nī'n. 16 Lā' nā ix-tamimā'na nac Jerusalén lhūhua' tachi'xcuui't xalanī'n huan xcānsipejni' na ixpajtzu Jerusalén. Lā' ixtalīmin ī'tza'ca'nī'n lā' a'ntī ixtaka'lhī tlajana'nī'n. Lā' ixlīhuākca'n cāmātzeyīca.

Cāmacaputzaca Pedro lā' Juan

17 Lā' tatā'kaquī'lh huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' ixchi'xcuui'n a'ntī ixtakalhlaka'ī' ixtamākaltō'kē'nca'n saduceosnu'. Lā' lej ixtalakca'tzan xlaca'n. 18 Lā' cāchi'paca huan apóstoles lā' cāmānūca nac pūlāchī'n. 19 Lā' Dios macami'lh kalhatin ángel. Lā' huan ángel cāmālaquī'ni'lh huan pūlāchī'n cā'tzī'sa lā' cāmāxtulh lā' cāhuanilh:

20 —Capitit lā' catāya'tit nac xaka'tla' lītōkpān lā' cacātā'chihuīna'ntit huan tachi'xcuui't ixlīhuāk ixpālacata a'nchī tzē natalīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

21 Lā' a'xni'ca' ixtakaxmatnī't huā'mā', tatanūlh nac xaka'tla' lītōkpān a'xni'ca' ixtuncuīmā'tza' lā' tamāsu'yulh.

Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' nā ixchi'xcuui'n tatakēstokli. Lā' cāmākēstokca ū'tunu'n a'ntī ixtatlahua justicia lā' ixlīhuāk xanapuxcu'nu' xala' nac Israel. Lā' cāmācā'nca policíasna' para natamāxtu huan tachī'nī'n de nac pūlāchī'n lā' natalīmin. 22 Lā' a'xni'ca' huan policíasna' tachā'lh, tū' cākaksca nac pūlāchī'n. Tataspi'tchokolh lā' tamāca'tzīnīlh. 23 Lā' tahlualh:

—Icchā'uj nac pūlāchī'n lā' iclaktzī'uj lā' ixlacchahua xa'nca. Lā' huan maktaka'lhna'nī'n ixtayāna' na ixlacapūn mākālhcha. Lā' a'xni'ca' icmālaquī'uj, nīn tintī' ickaksui na ixchakān huan pūlāchī'n.

24 Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', xacapitán xaka'tla' lītōkpān lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lej lhūhua' tapāstacna'lh tuchūn chuhua'j nala. 25 Lā' chu tuncan milh kalhatin lā' cāhuanilh:

—Huan chi'xcuui'n a'ntī hui'xina'n cāmānū'tit nac pūlāchī'n tayāna'ncha' nac xaka'tla' lītōkpān lā' tamāsu'ni'mā'na huan tachi'xcuui't.

²⁶ Lā' tuncan ta'a'lh huan capitán lā' huan policíasna' lā' cāquītēpalaca Pedro lā' Juan. Lā' cālīminca lej līlacatzucu porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcuui't que ixcāmūta'laca. ²⁷ Lā' a'xni'ca' ixcālīmincani'ttza', cāhui'līca ixlacapūncan huan pūchihuīna'nī'n. Lā' xamāpa'ksīni' curasna' cākalhasqui'nīlh:

²⁸ —¿Chu tū' iccāmāpa'ksīni' hui'xina'n lej līpalha' que tū'tza' camāsu'yu'tit por ixquilhtampān Jesús? Lā' hui'xina'n cāmāscatīkō'tittza' xalanī'n nac Jerusalén huā' mintamākalhtō'kē'nca'n. Lā' hui'xina'n hua'nā'tit que quina'n iclē'nāuj cuenta por ixpālacata maknīca Jesús.

²⁹ Lā' takalhtīni'lh Pedro lā' ā'makapitzīn apóstoles lā' tahualh:

—Lā' ¿chu tzey palh na'iccā'a'kahuāna'ni'yāuj chi'xcuui'n lā' tū' na'ica'kahuāna'ni'yāuj Dios? ³⁰ IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n mālahuanīchokolh Jesús a'ntī hui'xina'n māmaknīnī'ntit a'xni'ca' xtokohua'ca'ca nac cruz. ³¹ Lā' Dios līmā'ca'lh Jesús lā' hui'līlh na'ixpāxtūcāna'j lā' hui'līlh xapuxcu' lā' māpūtaxtūnu'. U'tza' tlhualh para que xalanī'n nac Israel nataxtāpalī ix-tapāstacna'ca'n lā' nacāmāspūtūnu'ni'can a'ntū talaclē'ni' Dios. ³² Lā' quina'n icmālacstū'ncāuj huā'mā'. Lā' nā chuntza' mālacstū'nca huan Espīritu Santo a'ntī Dios cāmaxquī'nī't xla'ca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios.

³³ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kchā'lh lā' ixcāmāknīcu'tuncan. ³⁴ Lā' kalhatin pūchihuīna', a'ntī fariseo ixuanī't, ixtacuīni' Gamaliel. Xla' ū'tza' kalhatin mākalhtō'kē'ni' de huan ley. Lā' lej ixa'cnīni'ni'can. Xla' tāyalh lā' māpa'ksīni'lh que cacāmāxtuca Pedro lā' Juan lakatin ka'tlā'tus. ³⁵ Lā' Gamaliel cāhuanilh huan ā'makapitzīn pūchihuīna'ni'n:

—Chi'xcuui'n xalanī'n nac Israel, capāstacna'ntit xa'nca a'ntū nacātlahua'ni'yā'tit huā' tamā'na chi'xcuui'n. ³⁶ Ca'tzīyā'tit que makāntza' i'xui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Teudas, a'ntī ixuan que xla' lej ka'tla'. Lā' makapitzīn chi'xcuui'n, como hua'chi lakatā'ti ciento, tastālani'lh. Xla' maknīca. Lā' ta'a'kahuankō'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtastālani'nī't. Lā' chuntza' līspūtlī a'ntū ixlītzucunī't Teudas. ³⁷ Lā' ā'calīstān ixiu'lapā Judas xala' nac Galilea a'xni'ca' lālaktzo'kca. Xla' cācuccha'xli makapitzīn lā' ixtastālani'. Lā' nā Judas sputlī. Lā' ta'a'kahuankō'lh a'ntī ixtastālani'nī't. ³⁸ Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' hui'xina'n, nīn tuntū' cacātlahuani'tit huan chi'xcuui'n lā' cacāmāxtektit. Palh huā'mā' tapāstacna' lā' huā'mā' tamākalhtō'kē'n xman i'xla'ca'n chi'xcuui'n, ixa'cstū nasputa. ³⁹ Lā' palh i'xla' Dios, tū' maktin catimāpānū'tit. Tū' ixlīca'tzan kalhtaxtoktipā'na'ntit Dios —cāhuanilh Gamaliel.

⁴⁰ Lā' ta'a'ka'tī'lh ixtachihuīn Gamaliel. Lā' cāmātayīni'ca huan apóstoles lā' cāsno'kca. Lā' cāhuanica que tū'tza' nat-

achihuīna'n por ixquilhtampān Jesús. Lā' cāmakxtekca. ⁴¹ Lā' Pedro lā' Juan tataxtulh ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n. Lā' tapāxuhualh porque cālaktzī'nca xluca'n lej tzey para natapātī a'ntū lej līmāxana' por ixpālacata Jesucristo. ⁴² Lā' lakaliyān nac xaka'tla' lītōkpān lā' na ixchicca'n, tū' ixtamakxteka tamāsu'yu lā' tachihuīna'n ixpālacata Jesucristo.

6

Cālacsacca kalhatojon maktāyana'nī'n

¹ Huā'mā'na chī'chini' ixtalhūhua'ntēlha huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' huan chī'xcuhūi'n griegos cāhuanilh huan hebreos que tū' xa'nca ixcāmāpitzini'can a'ntū ixcāmāxquī'can huan lakapūtnu' griegasna' lakaliyān. ² Lā' huan kalhacāujtu' apóstoles tamākēstokli ixlihuāk a'ntī ixtakalhlaka'ī' lā' cāhuanica:

—Tū' līmakuan na'icmakxtekāuj na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios lā' na'icmāstā'yāuj līhua't. ³ Pues chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit hui'xina'n kalhatojon chī'xcuhūi'n de hui'xina'n. Cacālacsactit a'ntī cālākapascan huāk lacuan lā' a'ntī talītzuma Espīritu Santo lā' a'ntī lej xa'nca tapāstacna'n. Lā' nacāmācamaxquī'yāuj huā'mā' lītlot. ⁴ Lā' quilīlōtca'n quina'n chu ū'tza'tza': na'īcorarlīyāuj lā' na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios —cāhuanica.

⁵ Huā'mā' cāminī'ni'lh ixlihuāk huan ixtalhūhua'tca'n. Lā' lac-sacca huan Esteban, kalhatin chī'xcu' a'ntī ixlītzuma Espīritu Santo lā' a'ntī xa'nca ixkalhlaka'ī' Dios. Lā' cālacsacca Felipe lā' Prócoro lā' Nicanor lā' Timón lā' Parmenas lā' Nicolás xala' nac Antioquía a'ntī ixtanūnī't na ixreligionca'n israelitas. ⁶ Lā' cālīmīnca ixlacapūnca'n apóstoles lā' ta'orarlīh lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n.

⁷ Lā' a'kahualh ixtachihuīn Dios. Lā' a'ntī ixtakalhlaka'ī' lej ixtalhūhua'ntēlha nac Jerusalén. Lā' lhūhua' curasna' takalhlaka'ī'lh lā' ta'a'kahuāna'ni'lh ixtachihuīn Dios.

Chī'paca Esteban

⁸ Lā' Esteban lej ixkalhlaka'ī' lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ixtlahua laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn ixlāclhpu'nanca'n tachi'xcuhūi't. ⁹ Lā' tatā'kaquī'lh makapitzīn xalanī'n na ixlītōkpānca'n israelitas a'ntī ixcāmāpācuhūican Libertos, lā' nā xalanī'n nac Cirene lā' Alejandría lā' Cilicia lā' Asia. Xluca'n talālīhuanilh con Esteban. ¹⁰ Pero xluca'n tūlah tatā'lātlajalh por ixpālacata ixtapāstacna' Esteban lā' por ixpālacata Espīritu Santo a'ntī ixmāchihuīnī. ¹¹ Lā' xluca'n tamāpalalh ā'makapitzīn para natalē'ksa'nīni'n lā' natahuan que ixtakaxmatnī't a'nchī Esteban a'ksa'nli Moisés lā' Dios. ¹² Lā' cācuccha'xca tachi'xcuhūi't lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley. Lā' chu līmaktin

laktapajtzūca Esteban lā' chi'paca lā' līminca ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n. ¹³ Lā' cāhui'līca testigos a'ntīn tahualh a'ntūn tū' stu'ncua' lā' tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' tū' makxteka a'ksa'n huā' ley lā' huā' xaka'tla' lītokpān a'ntū sicua'lanālanī't. ¹⁴ Ickaxmatui a'xni'ca' hualh xla' que huā'mā' Jesús xala' nac Nazaret namāspūtū huan xaka'tla' lītokpān lā' nataxtāpālī huan talanān a'ntū māsu'yulh Moisés natlahuayāj.

¹⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'nlhā ixtlahuacan justicia, talakalaktzī'lh Esteban. Lā' ixlacan ixtasu'yu hua'chi ixla' ángel.

7

Tamaktāyalh Esteban lā' maknīca

¹ Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīlh Esteban:

—¿Chā stu'ncua' huā'mā'?

² Lā' Esteban hualh:

—Chī'xcuhūi'n, israelitas hua'chi quit, cakaxpa'ttit. Dios a'ntī lej ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n Abraham a'xni'ca' xla' ixuī'cus nac xcānsipej Mesopotamia. Tūna'j ixa'n tahui'la nac Harán. ³ Dios huanilh:

Cataxtu de mī'ā'lacchicni' lā' cacāmakxtekti mintalakapasnī'n lā' capi't nac xcānsipej a'ntū na'icmāsu'ni'yāni'.

⁴ Lā' Abraham taxtulh de huan ī'xcānsipejca'n caldeosnu' lā' a'lh tahui'la nac Harán. Lā' a'xni'ca' ixnīnī'ttza' ixtāta' Abraham, Dios līmīlh Abraham huā'tzā' nac xcānsipej a'nlhā hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j. ⁵ Lā' Dios tūna'j maxquī'lh ti'ya't ā'tzā', nīn pītzina'j a'nlhā nayāhua ixtojon. Xmān huanilh que ixtēcu' ti'ya't nala xla' lā' ixnatā'natna', a'yuj xla' tūna'j ixka'lhī ixcaman. ⁶ Dios tā'chihuīna'lh chuntza':

Minatā'natna' natatahui'la hua'chi xatza'nkān nac ā'lakatin xcānsipej.

Lā' a'ntza' lej nacāmāscujūcan lā' nacāmāpātīnīcan lakatā'ti' ciento cā'ta.

⁷ Lā' quit na'iccāmāpātīnī huan tachi'xcuhūi't a'ntī nacāmāscujū minatā'natna'.

Lā' ā'calīstān natataxtu minatā'natna' lā' naquintamācā'tanī ā'tzā'.

⁸ Lā' Dios cāxtlahualh huan convenio a'ntū ixpālacata ixcāchu'cucan chī'xcuhūi'n israelitas para que nacālīlakapascan. Lā' tahuī'lh kalhatin ixcaman Abraham, ixtacuīni' Isaac. Lā' ixlīlakatzeyan chī'chini' Abraham chu'culh ixcaman para nalīlakapascan hua'chi israelita. Lā' ā'calīstān tahuī'lh kalhatin ixcaman Isaac, ixtacuīni' Jacob. Lā' ā'calīstān Jacob ka'lhīlh kalhacāujtu' ixo'kxa'n a'ntīn quinapapna'ca'n.

⁹ Lā' huan quinapapna'ca'n ixtaca'tzalaktzī'n ixtā'tinca'n José. Lā' xlaca'n tastā'lh José. Lā' lē'nca nac Egipto. Pero

Dios ixmaktaka'ha. ¹⁰ Lā' Dios māpūtāxtūlh de ixlīhuāk a'ntūn pātīlh. Lā' Dios maxquī'lh José tapāstacna' na ixlacapūn Faraón a'ntī rey xala' nac Egipto. Lā' Faraón ixa'cnīni'ni' huan José. Lā' hui'līlh ixlīgobnador nac Egipto. Lā' hui'līlh que namāpa'ksīkō' ixlīhuāk ixchic Faraón.

¹¹ 'Lā' milh lakatin tatzī'ncsta ixlīhuāk huanmā' ti'ya't Egipto lā' nac Canaán. Lā' lej tapātīni'lh. Lā' huā' quinapapna'ca'n tū' ixtakaksa a'ntū natahua'. ¹² Lā' a'xni'ca' kaxmatli Jacob que nac Egipto ixa'nan trigo, pū'la cāmacā'lh a'ntza' ixo'kxa'n a'ntūn quinapapna'ca'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' ta'a'mpā ixlīmaktu', José cāmāca'tzīnīlh que ū'tza' māni' i'stancuca'n ixuanī't. Lā' Faraón māca'tzīnīca que ixtalakapasni' José ixtahuanī't. ¹⁴ Lā' José mātayīni'lh Jacob a'ntī ixtāta' lā' ixlīhuākca'n ixtā'timin lā' ixcamana'ca'n. Xlaca'n pūpitzī ciento ā'pu'xamaquitzis tachi'xcu'huī't. ¹⁵ Lā' Jacob a'lh tahui'la nac Egipto. A'ntza' nīlh xla' lā' nā tanikō'lh ixo'kxa'n a'ntī quinapapna'ca'n. ¹⁶ Lā' ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem lā' a'ntza' cāmā'cnūca nac lhu'cu' a'ntū cāmaktamāhualh Abraham ixcamana' Hamor xalanī'n Siquem. Lītamāhualh con tumīn.

¹⁷ 'Ixtapajtzūtēlha huan chi'chini' a'xni'ca' ixtlōkentaxtū Dios a'ntū ixuaninī't Abraham. Lā' huan tachi'xcu'huī't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto. ¹⁸ Lā' hui'līpalaca kalhatin rey nac Egipto a'ntūn tū' lakapasli José. ¹⁹ Xla' cā'a'kxokolh quina-papna'ca'n lā' chuntza' cālītlajalh. Lā' xla' cāmāpātīnīlh quina-papna'ca'n lā' cāmāmaka'nīlh xanatāta'na' ixlaksa'tā'nca'n para que natanī. ²⁰ Lā' huā'mā'na chi'chini'n tahuī'lh Moisés lā' xla' tzēhuanī't ixuanī't na ixlacapūn Dios. Lā' ixmaktaka'lh mā'ca lakatu'tun mālhcuyu' na ixchic ixtāta'. ²¹ Lā' a'xni'ca' nā tihui'līca Moisés kēpūn, ixtzu'ma'jāt Faraón sacli huan ska'ta' lā' makastacli como hua'chi scana'nca ixcaman. ²² Lā' Moisés māsca'tīca ixlīhuāk tapāstacna' xala' nac Egipto. Lā' lej xa'nca ixchihuīna'n lā' huāk tzē ixtlahua.

²³ 'Lā' a'xni'ca' ixka'lhī'tza' tu'pu'xam cā'ta, puhualhtza' palh nacālaka'n ixtalakapasnī'n a'ntī israelitas. ²⁴ Lā' laktzī'lh a'nchī kalhatin egipcio ixmāpātīnīmā' kalhatin israelita. Lā' Moisés līmaktāyālh lā' mātākāhuī'lh huan egipcio. Lā' chuntza' tapalana'ni'lh huan tī ixmāpātīnīmā'ca. ²⁵ Moisés ixpuhuan que huan israelitas ixtamāchekxī a'nchī Dios ixlacsacnī't nacāmaktāya natapūtaxtu. Pero xlaca'n tū' ixtamāchekxī. ²⁶ Lā' ixlīlakalī huampala cālākchilh Moisés a'xni'ca' ixtalālacatāquī' kalhatu' israelitas lā' ixcāmāko'xamixīcu'tun lā' cāhuanilh: "Chi'xcu'huī'n, hui'xina'n lītalakapasnī'n. ¿A'chī' lālacatāquī'yā'tit?" ²⁷ Lā' tuncan huan tī ixlacatāquī' ixtā'chic tampi'ta'lh Moisés lā' hualh: "¿Tichū hui'līni' hua'chi quimpuxcu'ca'n lā' quijuezca'n?" ²⁸ ¿Chā

naquimaknīcu'tuna' quit hua'chi ma'kni' kōtan huan egipcio?"
 29 Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Moisés tzā'lal. Lā' chā'lh nac
 xcānsipej Madián lā' a'ntza' tachokolh hua'chi xatza'nkān. Lā'
 talacatuncuīlh kalhatu' ixo'kxa'n.

30 'Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' tu'pu'xam cā'ta, kalhatin
 ángel tasu'yuni'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't ixpajtzu huan kēstīn
 ixtacuīni' Sinaí. A'ntza' tasu'yulh nac a'katin puchuna'j
 qui'hui' a'ntū ī'lhcumā'. 31 A'xni'ca' lakzī'lh Moisés tū'
 ixlīca'tzihuī'. Lā' tapajtzūlh para nalaktzī'n. Lā' ixtachihuīn
 Māpa'ksīni' huanilh:

32 Quit ixDiosca'n minatāta'na' lā' ixDiosca'n Abraham lā'
 Isaac lā' Jacob.

Lā' Moisés xpipilh lā' jicua'lh lā' tū' lihui'līlh nalaktzī'n. 33 Lā'
 Māpa'ksīni' huanilh:

Catatūxtu mizapato porque a'nlhā yā't, ixlacapūn Dios.

34 Quit stu'ncua' iclaktzī'nī't a'nchī cāmāpātīnīmā'ca quin-
 tachi'xcuīhū't a'ntīn tahuī'lāna' nac Egipto.

Lā' ickaxmatnī't a'nchī tahua'ntli'jmā'na xlaca'n, lā' icyu-
 jnī'ta'nchi para na'iccāmāpūtāxtū.

Lā' chuhua'j cata't. Na'icmacā'nāni' nac Egipto.

35 'Lā' huā'mā' chu ū'tza' Moisés a'ntī talakmaka'lh a'xni'ca'
 tahualh:

¿Tichū hui'līnī'ta'ni' hua'chi quimpuxcu'ca'n lā' quijuezca'n?

Lā' Dios macamilh huā'mā' Moisés hua'chi xapuxcu' lā'
 māpūtāxtūnu'. Lā' ixmaktāya huan ángel a'ntī tasu'yuni'lh nac
 a'katin puchuna'j qui'hui'. 36 Lā' Moisés cāmāxtulh quina-
 papna'ca'n. Xla' tlhualh lej laka'tla'n lē'cnīn nac Egipto
 lā' nac mar a'ntū huanican Spi'nenke' lā' nac cā'lhpi'mpi'li'
 ti'ya't tu'pu'xam cā'ta. 37 Huā'mā' ū'tza' Moisés a'ntī cāhuanilh
 israelitas:

Māpa'ksīni' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin de mintalaka-
 pasni'ca'n chuntza' hua'chi quilacsacli quit.

U'tza' ixa'cta'sana' Dios nala.

Lā' nakaxpa'tā'tit hui'xina'n.

38 Huā'mā' Moisés ū'tza' ixuī' a'xni'ca' ixtatakēstoknī't nac
 cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' huan ángel tā'chihuīna'lh nac kēstīn
 Sinaí. Lā' Moisés cāhuanilh quinapapna'ca'n a'ntū hualh huan
 ángel. Lā' Moisés maklhtīni'lh huan tachihuīn a'ntūn tū' mak-
 tīn catisputli. Lā' huan tachihuīn quincāmāxquī'ni'.

39 'Huā' quinapapna'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Moisés
 lā' talakmaka'lh. Lā' ixtapuhuan natataspi'ta nac Egipto.

40 Tahuanilh Aarón:

Caquilātlahuani'uj ídolos a'ntū naquincātapū'lani'yāni'.

Tū' icca'tziyāuj a'ntū pātle'kenī'nī't huā'mā' Moisés a'ntī
 quincāmāxtuni' nac ti'ya't Egipto.

41 Entonces xluca'n tatlahualh lakatin ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi ti'na'j huācax lā' tamaxquī'lh lē'ksajuī'n huan ídolo. Lā' lej talīpāxuhualh a'ntū ixtatlahuanī't māni' xluca'n. 42 Lā' Dios tamakatīlh de xluca'n lā' cāmakxtekli que natamācā'tanī sta'cu. Lā' nā chuntza' tatz'o'kni' huan nac libro a'ntū tzo'kli kalhatin a'ntū ixa'cta'sana' Dios. Hualh:

Lā' hui'xina'n, israelitas, ¿chu quilāmālacnūni'uj lē'ksajna' lā' animalhna' xatamaknīn ixlīhuāk huan tu'pu'xam cā'ta nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't?

43 Hui'xina'n līta'ntit ixcarpa huan ídolo Moloc a'nlhā ix-taquilhpūtani'can, lā' huan ídolo Renfán a'ntū ixtasu'yu hua'chi sta'cu.

Hui'xina'n tlahua'tit para nacāmācā'tanīyā'tit.

Lā' chuhua'j quit na'iccālē'nāni' más a'jlē'nī'ta'ncha' de Babilonia.

Chuntza' tatz'o'kni'.

44 Lā' Esteban huampā:

—Nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, quinapapna'ca'n ixtaka'lhī huan xaka'tla' carpa a'ntū ixmāsu'yu que Dios ixcā'o'kska'lhīlē'mā'. Lā' huan carpa ū'tza' ixtlahuanī't Moisés chu a'nchī hua'chi Dios ixuaninī't lā' chu a'nchī Dios ixmāsu'ni'nī't. 45 Lā' quinapapna'ca'n tamaklhtīni'lh huan carpa. Lā' talīmilh a'xni'ca' tatanūchi con Josué na ixti'ya'tca'n xtuncnu' chi'xcu'huī'n a'ntū Dios cāmāxtulh ixlacapūnca'n quinapapna'ca'n. Lā' a'ntza' tachokolh huan carpa hasta ixquilhtamacuj David. 46 Dios līpāxuhualh David. Xla' ixtlahuacu'tun lakatin ixchic Dios a'ntī nā ixDios Jacob. 47 Pero huan a'ntī tlahualh huan chic, ū'tza' Salomón. 48 Pero Dios, a'ntī lej ka'tla', tū' tahuī'la nac lakatin chic a'ntū tatlahuanī't chi'xcu'huī'n. Lā' nā chuntza' hualh ixa'cta'sana' Dios:

49 Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn lā' nac quilhtamacuj.

¿Tuchūyā chic naquilātlahuani'yāuj? huani Māpa'ksīni'.

Lā' ¿lhachū na'icjaja quit?

50 ¿Chu tū' quit ictlahualh ixlīhuāk a'ntū a'nan?

51 Lā' Esteban cāhuanipā:

—Hui'xina'n lej lacxumpi. Tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit. Lā' tū' kaxpa'tcu'tunā'tit. Hui'xina'n pō'ktu kalhtaxtoktīyā'tit huan Espīritu Santo. Chu a'nchī ixtala minapapna'ca'n nā chuntza' la'yā'tit hui'xina'n. 52 Minapapna'ca'n tamāpātīnīlh ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tamaknīlh a'ntīn tlahualh xapū'la que namīn a'ntū xatzey. U'tza' milh lā' hui'xina'n macamāstā'tit lā' māmaknīnīni'ntit. 53 Hui'xina'n maklhtīni'ntit huan ley a'ntū tamacamāstā'lh ángeles. Pero tū' a'kahuāna'ni'tit —hualh Esteban.

Maknīca Esteban

54 Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kchā'lh lā' ixtamāsā'nī ixtatzanca'n porque lej ta'a'kchā'lh. 55 Lā' ixa'clhcunuc Esteban ixlitzuma Espíritu Santo. Lā' xla' ixtalacayāhuayā para nac a'kapūn. Lā' laktzī'lh huan xkakana' a'nlhā ixuī' Dios. Lā' laktzī'lh Jesús na ixpāxtūcāna'j Dios 56 lā' hualh:

—Calaktzī'ntit. Quit iclaktzī'n huan a'kapūn laquī'yā. Lā' ixtā'tin ixlīhuāk tachi'xcuui't huī' na ixpāxtūcāna'j Dios —hualh Esteban.

57 Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'nlhā ixtlahuacan justicia, xla'ca'n tata'salh palha' lā' cā'a'kachi'paca. Lā' ixlīhuākca'n tuncan talakminkō'lh lacapalh. 58 Lā' māxtuca Esteban de huan nac xcānsipej lā' mūta'laca. Lā' huan testigos tahuī'līlh ixlu'xu'ca'n na ixlacapūn kalhatin o'kxa' a'ntī ixtacuīni' Saulo. 59 Lā' a'xni'ca' mūta'laca Esteban ta'sani'lh Dios lā' huanilh:

—Māpa'ksīni' Jesús, cachi'patampāxtokchi quilīca'tzīn.

60 Lā' tatzokostalh lā' ta'salh lej palha' lā' hualh:

—Māpa'ksīni', cacāmāspūtūnu'ni' a'ntū quintatlahuani'mā'na.

Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Esteban nīlh.

8

Saulo ixcāmacaputza a'ntī ixtakalhla'kā'ī

¹ Lā' Saulo chu ixlīca'tzī a'nchī līmāknīca Esteban.

Lā' huanmā' chī'chīni' tzucuca lej cāmacaputzacan a'ntī ixtakalhla'kā'ī xalanī'n nac Jerusalén. Lā' ixlīhuākca'n ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea lā' Samaria. Lā' tatachokolh xmān apóstoles. ² Lā' makapitzīn chī'xcuui'n, a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios, talē'lh Esteban lā' tamā'cnūlh. Lā' lej talakcalhualh xla'. ³ Lā' Saulo ixlīhui'lī ixcāmāspūtūkō'lh huan a'ntī ixtakalhla'kā'ī. Tzuculh tanū nac lakatunu' chic lā' ixcāstanca'lē'n chī'xcuui'n lā' puscan lā' ixcāmānū nac pūlāchī'n.

Māsu'yuca xatzey tachihuīn nac Samaria

⁴ Lā' a'ntīn ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n lakaxtim lā' ixtachi-huīna'n huan xatzey tachihuīn. ⁵ Lā' Felipe a'lh tancā'n nac xcānsipej ixtacuīni' Samaria. Lā' ixcāmāsu'ni' ixpālacata Cristo. ⁶ Lā' huan ixtalhūhuā't tachi'xcuui't ixtakaxmata a'cxtim a'ntū ixcāhuani Felipe. Takaxmatli lā' talaktzī'lh huan lē'cnīn a'ntū ixtlahua. ⁷ Lā' huan tlajana'nī'n ixtata'sa lej palha' lā' tataxtulh de xla'ca'n a'ntī ixtaka'lhī. Lā' lhūhua' ixtalū'ntū'lanī't lā' xalactajua' chī'xcuui'n ixcāmātzeyīcan. ⁸ Lā' lej ixa'nan lhūhua' tapāxuhuān huanmā' nac xcānsipej.

⁹ Lā' ixuī' chā'tin chī'xcu' ixtacuīni' Simón. Xla' xapū'la ixuanī't tlahuāna' nac huanmā' xcānsipej. Lā' ixtalē'cnī huan tachi'xcuui't xalanī'n nac Samaria. Lā' hualh que ū'tza' māni'

lej ka'tla'. ¹⁰ Lā' xa'nca ixtakaxmatni' Simón ixlīhuākca'n a'ntī xalacti'na'j lā' a'ntī xalaka'tla'n. Lā' ixtahuan:

—Huā'mā' chi'xcu' lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn Dios.

¹¹ Lā' xa'nca takaxmatni'lh Simón porque lej makān talē'cnīlh ixtatlahuān. ¹² Lā' Felipe cākalhachihuīna'ni'lh xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksīni'n lā' ixpālacata Jesucristo. Lā' xlaca'n takalhlaka'ī'lh lā' ta'a'kpaxli chi'xcu'huī'n lā' pusan. ¹³ Lā' nā huan Simón nā xla' kalhlaka'ī'lh lā' a'kpaxli lā' stālani'lh Felipe. Lā' a'xni'ca' Simón laktzī'lh huan laka'tla'n lā' lej lhūhua' lē'cnīn, xla' lej lhūhua' ixpāstacna'n.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh que xalanī'n nac Samaria ixtamakhṭīni'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, huan apóstoles xalanī'n nac Jerusalén tamacā'lh Pedro lā' Juan nac Samaria. ¹⁵ Xlaca'n tamīlh lā' ta'orarīlh que catamakhṭīni'lh Espiritu Santo xalanī'n nac Samaria. ¹⁶ Tūna'j ixcālakyujachi Espiritu Santo. Xmān ixta'a'kpaxnī't lā' chuntza' tamāsu'yulh que tatapa'ksīlh con Māpa'ksīni' Jesús. ¹⁷ Lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n lā' xlaca'n tamakhṭīni'lh Espiritu Santo.

¹⁸ Lā' Simón laktzī'lh que huan Espiritu Santo māsṭā'ca a'xni'ca' huan apóstoles ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n. Lā' cāmālacnūni'lh tumīn. ¹⁹ Lā' hualh Simón:

—Nā quit caquilāmaxquī'uj huā'mā' līmāpa'ksīn para que chuntza' chu catīhuā na'ica'cpūmā'ca' quimacan nā tzē namakhṭīni'n huan Espiritu Santo.

²⁰ Lā' Pedro huanīlh:

—Casputli mintumīn lā' nā hui'x casputti porque puhuanti nalītamāhua'ya' tumīn a'ntū ixlē'ksajna' Dios. ²¹ Hui'x tūla catimakhṭīni' huanmā' lē'ksajna' porque tū' tzey mi'a'clhcunuc na ixlacapūn Dios. ²² Camakxtekti huanmā' ko'hua'jua' tapāstacna' lā' casqui'ni' Māpa'ksīni' Dios lā' tzēla chuntza' namāspūtūnu'ni'yāni' Dios huanmā' tapāstacna' a'ntū ka'lhī'ya' na mi'a'clhcunuc. ²³ Iclaktzī'nāni' lej ca'tzanca'tzī'ya'. Hui'x tūla makxteka a'ntūn tū' tzey.

²⁴ Lā' kalhtīni'lh Simón lā' hualh:

—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios que tū' naquimpātle'keni' nīn tuntū' a'ntū hui'xina'n hua'nā'tit.

²⁵ Lā' a'xni'ca' xlaca'n ixtamālacstū'ncnī'ttza' lā' ixtachihuīna'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, tataspi'tpā para nac Jerusalén. Lā' tachihuīna'lh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo nac lalalhūhua' ixā'lacchicni'ca'n samaritanosnu'.

Felipe lā' huan chi'xcu' xala' nac Etiopía

²⁶ Lā' tā'chihuīna'lh Felipe kalhatin ángel a'ntī Dios macamīlh lā' huanīlh:

—Catā'kaqui' lā' capit nac sur. Nalacpina' xatej Jerusalén para Gaza. A'ntza' cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

27 Lā' Felipe tā'kaquī'lh lā' a'lh. Lā' ixuī' kalhatin eunuco xala' nac Etiopía. Xla' pūchihuīna' ixuanī't nac Etiopía a'nlhā ixmāpa'ksīni'n huan reina ixtacuīni' Candace. Huā'mā' chī'xcu', xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixlīhuāk ixlīrico huan reina. Lā' quīlachi nac Jerusalén para namācā'tanī Dios. 28 Lā' ixtaspi'tmā'tza' lā' ixpūmimā' lakatin carro a'ntū ī'stancalē'mā' huan cahuāyuj. Lā' ixlakapūtle'kehuī' a'ntū tzo'kli Isaías, a'ntī ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. 29 Lā' huan Espíritu Santo huanilh Felipe:

—Catapajtzu' nac xateja a'nlhā lē'mā'ca huan carro lā' catā'pi.

30 Lā' Felipe tu'jnulh lā' lakmilh lā' kaxmatli a'nchī xla' ixlakapūtle'kehuī' a'ntū ixtzo'knī't Isaías. Lā' Felipe kalhasqui'nīlh:

—¿Chā māchekxī'ya' a'ntū lakapūtle'keya'?

31 Lā' kalhtīlh:

—Tūla como tintī' a'ntī naquimāsu'ni'.

Lā' huanica Felipe que catō'ca'lh lā' capāxtūtō'lalh.

32 Lā' xla' ixlakapūtle'kehuī' ixtachihuīn Dios a'nlhā huan chuntza':

Hua'chī lē'ncan lakatin oveja a'ntū namaknīcan, chuntza' lē'nca huan chī'xcu'; lā' como hua'chī lakatin borrego xla' kō'ko' na ixlacapūn a'ntī macsī'ta, chuntza' huan chī'xcu' nīn tuntū' hualh.

33 Lā' māmāxanī'ca lā' tū' xa'nca tlahuani'ca justicia.

Lā' nīn tintī' tūla pūtle'ke tichū ixtā'natna' huan chī'xcu', porque maknīca.

34 Lā' huan eunuco huanilh Felipe:

—Icsqui'ni'yāni' caquihua'ni', ¿tichū līchihuīna'mā' huā'mā' Isaías? ¿Chu ixa'cstu līchihuīna'ncan, o līchihuīna'n ā'kalhatin?

35 Lā' Felipe tzuculh chihuīna'n. Lā' tzuculh xa'nca huani a'ntū ixlakapūtle'kenī't huan ixtachihuīn Dios lā' māsū'ni'lh ixpālacata Jesús. 36 Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na nac tej, tachā'lh a'nlhā mā' xcān. Lā' hualh huan eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā' xcān. ¿Chu a'nan a'ntū naquimāmakchuyī para que tzē na'ica'kpaxa'?

37 Lā' Felipe huanilh:

—Palh hui'x kalhlaka'ī'ya' con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc, tzē na'a'kpaxa'.

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Quit ickalhlaka'ī' que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios.

38 Lā' chu tuncan māyāhuanīni'lh huan carro. Lā' tatojōlh nac xcān ixtu'ca'n, Felipe lā' huan eunuco. Lā' Felipe mā'kpaxīlh. 39 Lā' a'xni'ca' tatacutli nac xcān, ixEspíritu Dios mā'kayāhualh Felipe. Lā' huan eunuco tū'tza' laktzī'lh. Lā' huan eunuco a'mpā lā' lej pāxuhualh. 40 Lā' Felipe lakchā'nca

nac xcānsipej Azoto. Lā' ixcākalhachihuīna'ni'tēlha xatzey tachi-huīn ixpālacata Jesucristo na ixlīhuāk xcānsipejni' hasta que chā'lh nac Cesarea.

9

Saulo xtāpalīlh ixtapāstacna'

Hch. 22.6-16; 26.12-18

¹ Lā' Saulo lej ixcāmākē'klha a'ntī ixtakalhlaka'i' huan Māpa'ksīni' lā' ixcāmāknīcu'tun. Lā' lakmilh xamāpa'ksīni' curasna' ² lā' squi'nli lakatin acta a'ntū nalē'n na ixlītōkpānna'ca'n israelitas nac Damasco. Lā' chuntza' tzē nacāputza chi'xcuhui'n lā' puscan a'ntī ixtastālani' Jesús lā' tzē nacālīmin xatachī'nī'n nac Jerusalén. ³ Lā' Saulo ixtlā'huantēlha lā' ixtapajtzūtēlhatza' nac Damasco. Lā' chu līmaktin lakatin xkakana' xala' nac a'kapūn lītamacxti'li'lh. ⁴ Lā' a'kā'lh nac ti'ya't. Lā' kaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū iXuani:

—Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacaputzaya'?

⁵ Lā' Saulo kalhasqui'nīlh:

—¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?

Lā' xla' hualh:

—Quit Jesús, chu ū'tza' a'ntī hui'x macaputzaya'. Chu tlakaj quintā'latla'hua'ya'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'xni'ca' chi'nta huan qui'hui' a'ntū lītlakalē'ncan.

⁶ Lā' Saulo ixpipi lā' ixjicua'n lā' hualh:

—Māpa'ksīni', ¿tuchū lacasqui'na' na'ictlahua quit?

Lā' huan Māpa'ksīni' huanilh:

—Catā'kaqui' lā' catanu' nac xcānsipej. Lā' a'ntza' nahuanica'na' a'ntū līhui'līca natlahua'ya'.

⁷ Lā' huan chi'xcuhui'n a'ntī ixtatā'latlā'huan Saulo, takaxmatli lakatin tachihuīn pero nīn tintī' talaktzī'lh. Lā' lej talē'cnīlh. ⁸ Lā' Saulo tā'kaquī'lh de nac ti'ya't. Lā' a'xni'ca' titalakapākē'cu'tulh, tūlalhtza' lacahuāna'lh. Lā' makachi'palē'nca lā' līminca nac Damasco. ⁹ A'ntza' tahuī'lh lakatu'tun chi'chini' lā' tūlalh lacahuāna'lh. Lā' tū' huā'yalh lā' tū' ko'tnūlh.

¹⁰ Lā' iXuī' nac Damasco kalhatin chi'xcu' a'ntī ixkalhlaka'i' lā' ixtacuīni' Ananías. Xla' lakachuyalh lā' huan Māpa'ksīni' huanilh:

—Ananías.

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Lā' ā'tzā' icuī', Māpa'ksīni'.

¹¹ Lā' Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit huan nac calle a'ntū huanican Xaslitua'. Lā' caputza na ixchic Judas kalhatin a'ntī ixtacuīni' Saulo xala' nac xcānsipej Tarso. A'ntza' kalhtō'ka'mā'. ¹² U'tza' lakachuyani't lā' laktzī'nī't kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Ananías

a'ntī tanūlh lā' a'cpūmā'ca'lh ixmacan para que chuntza' nalacahuāna'nchokopala.

¹³ Pero Ananías kalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua' quintahuaninī't que huā'mā' chi'xcu' lej lhūhua' a'ntūn tū' tzey cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén a'ntīn takalhlaka'ī' mintachihuīn. ¹⁴ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tamaxquī'nī't līmāpa'ksīn que xla' naquincāchi'payāni' quilīhuākca'n a'ntī icchihuīna'nāuj por milīmāpa'ksīn.

¹⁵ Lā' Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit porque quit iclacsacnī't Saulo. Xla' nacātā'chihuīna'n de quit xalanī'n nac ā'lakatu'xcānsipejni' lā' reyes lā' israelitas. ¹⁶ Quit na'icmāsu'ni' līlhūhua' a'ntū napātīni'n por quimpālacata.

¹⁷ Lā' Ananías a'lh lā' tanūlh huan nac chic a'nlhā ixuī' Saulo. Lā' a'cpūmā'ca'lh ixmacan lā' huanilh:

—Tā'tin Saulo, quimacaminī't huan Māpa'ksīni' Jesús a'ntī tasu'yuni'ni' nac tej a'nlhā ixta'mpā't. U'tza' quimacaminī't para que nalacahuāna'nchokopala'ya' lā' nalītatzumakō' Espīritu Santo mi'a'clhcunuc.

¹⁸ Lā' tuncan yujni'lh ixlakastapun catūhuā hua'chi xapipēks lā' lacahuāna'nchokopā. Lā' tā'kaquī'lh lā' tuncan a'kpaxli. ¹⁹ Lā' huā'yalh lā' tli'hui'quimpā. Lā' lātma'j icxātā'lahuī' huan tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'cta'sana'lh nac Damasco

²⁰ Lā' chu tuncan huan na ixlītokpānna'ca'n israelitas, Saulo tzuculh līchihuīna'n Jesús. Lā' ixuan que ū'tza' huā'mā' ixO'kxa' quinDiosca'n. ²¹ Lā' talē'cnīlh ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntī icxāmāspūtūcu'tun nac Jerusalén a'ntī ixtatapa'ksī con Jesús? Lā' minī't huā'tzā' lā' quincālē'ncu'tunāni' tachī'n lā' quincāmacamaxquī'cu'tunāni' xanapuxcu'nu' curasna'. U'tza' līmīlh huā'tzā'.

²² Lā' Saulo más ixtahuixcānī. Lā' ixmālacstū'nca que Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'līnī't. Lā' ū'tza' talīlē'cnīlh huan israelitas a'ntī ixtahui'lāna' nac Damasco.

Saulo cātzā'lanī'lh israelitas

²³ Lā' a'xni'ca' ixpātī'kēnī'ttza' lakalhūhua' chi'chini', huan israelitas talacchihuīna'lh para natamaknī Saulo. ²⁴ Lā' māca'tzīnīca Saulo que ixmaktaka'lh mā'ca. Tintacuj lā' tintascac ixtaka'lhītīmā'na huan lhā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' porque ixtamaknīcu'tun. ²⁵ Lā' cā'tzī'sa huan tā'timīn talē'lh Saulo lā' tamāyujūlh nac lakatin canasta de na ixa'cpān taxaka de huan cā'lacchicni'. Lā' chuntza' lipūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

²⁶ Lā' Saulo a'lh nac Jerusalén lā' ixcātā'tanūcu'tun huan tā'timīn a'ntza'. Lā' xla'ca'n ixtajicua'ni'. Tū' ta'a'ka'ī'lh que xla' ixkalhlaka'ī'nī't. ²⁷ Lā' Bernabé cālīmini'lh Saulo huan apóstoles. Lā' cāpūtle'keni'lh a'nchī Saulo ixlaktzī'nī't nac tej huan Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntīn tā'chihuīna'lh. Lā' cāpūtle'keni'lh a'nchī Saulo ixchihuīna'nī't nac Damasco por ixlīmāpa'ksīn Jesús, lā' tū' ixlacapuhuan. ²⁸ Lā' Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén. ²⁹ Lā' ixchihuīna'n por ixlīmāpa'ksīn Dios lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' ixcātā'lāhuani huan israelitas a'ntī ixtachihuīna'n griego. Lā' ixtamaknīcu'tun Saulo. ³⁰ Lā' a'xni'ca' huan tā'timīn taca'tzīlh huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea lā' tamacā'lh para nac Tarso.

³¹ Lā' cā'cacsuatza' ixtahui'lāna' a'ntī ixtatakēximī na ixlīhuāk ixlēka'tla' Judea lā' Galilea lā' Samaria. Lā' ā'chulā' ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksīni'. Lā' huan Espíritu Santo ixcāmāko'xamaka'tlī. Lā' ixtalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

³² Lā' Pedro lakaxtim ixlatlā'huan lā' cālakmilh a'ntī ixtakalh-laka'ī' xalanī'n nac Lida. ³³ A'ntza' pāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Eneas. Xla' ixmā' na ī'xti'cat lakatzeyan cā'ta. Ixchēkēnī'n ixtalū'ntū'lanī't. ³⁴ Lā' Pedro huanilh: —Jesucristo mātzeyīyāni'. Catā'kaqui' lā' camā'kaqui' mixti'cat.

Lā' chu tuncan tā'kaqui'lh Eneas. ³⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' nac Lida lā' Sarón talaktzī'lh que ixtzeyanī'ttza'. Lā' xla'ca'n tatzuculh tastālani' huan Māpa'ksīni' Jesucristo.

Dorcas lakahuanchokolh

³⁶ Ixui' nac Jope kalhatin puscāt a'ntī ixkalhlaka'ī'. Lā' ixtacuīni' Tabita lā' nā Dorcas ixtacuīni' griego. Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' catūhuā lej tzey. Lā' ixmāstā' lhūhua' limosna. ³⁷ Lā' huā'mā'na chi'chini' xla' ī'tzaca'lh lā' nīlh. Lā' ixmāpaxīcanī'ttza' lā' ixcāxmāpī'canī'ttza' nac lakatin cuarto tālhmā'n. ³⁸ Lā' huan tā'timīn nac Jope takaxmatli que Pedro ixui' nac Lida, como pajtzu ixuanī't. Lā' cālakmacā'nca kalhatu' chi'xcuhuī'n. Lā' xla'ca'n tahuanilh Pedro:

—Capit lacapalh hasta lhā icui'lāna'uj.

³⁹ Lā' tuncan Pedro cātā'a'lh. Lā' a'xni'ca' xla' cālakhā'lh, lā' lē'nca nac cuarto tālhmā'n. Lā' ixlīhuākca'n huan lakapūtnu' talītakēximīlh a'nlhā ixmāpī'canī't Dorcas lā' tacalhualh. Lā' tamāsu'ni'lh huan takēnu' lā' huan lu'xu' a'ntū ixtlahua Dorcas a'xni'ca' lakahuancos ixlahuī'. ⁴⁰ Pero Pedro cāmāxtulh ixlīhuākca'n lā' tatzucostalh lā' orarlīlh. Lā' laktalakspi'tli huan sputni' lā' huanilh:

—Tabita, catā'kaqui'.

Lā' talakapāke'lh lā' laktzī'lh Pedro lā' tā'xkpāqui'lh. ⁴¹ Lā' Pedro makachi'palh lā' mā'kaqui'lh. Lā' a'xni'ca' Pedro

cāta'sani'lh huan a'ntī ixtakalhaka'ī' lā' huan lakapūtnu' lā' cāmāsu'ni'lh Dorcas xalakahuan. ⁴² Huā'mā' ca'tzīkō'ca na ixlīhuāk Jope. Lā' lhūhua' takalhaka'ī'lh Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁴³ Lā' Pedro tachokolh lātma'j nac Jope na ixchic kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Simón a'ntī māmasījūnu'.

10

Pedro lā' Cornelio

¹ Ixuī' nac Cesarea kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Cornelio. Xla' capitán ixuanī't. Lā' huan compañía a'ntū ixmāpa'ksī ixtacuīni' Italiana. ² Cornelio lej ixa'cnīni'ni' lā' ixtajicua'ni' Dios, lā' nā chuntza' ixlīhuāk xala' na ixchic. Lej ixmaxquī' limosna huan tachi'xcu'huī't lā' pō'ktu ixorarlini' Dios. ³ Lakatin chi'chini' hua'chi maktu'tun kōtanū, Cornelio lakachuyalh. Lā' xa'nca laktzī'lh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh. Lā' huan ángel tanūlh lā' huanilh:

—¡Cornelio!

⁴ Lā' Cornelio lakalaktzī'lh lā' jicua'lh lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū, Māpa'ksīni'?

Lā' huan ángel huanilh:

—Dios pāstacmā'chāni' a'nchīn tlahua'ya' mi'oración lā' a'nchī mātā'ya' limosna. ⁵ Lā' chuhua'j cacāma'capi chi'xcu'huī'n nac Jope lā' camātayī'ni' Simón a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. ⁶ Xla' tētachokonī't na ixchic Simón huan māmasījūnu' a'ntī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. U'tza' nahuaniyāni' a'ntū natla'hua'ya'.

⁷ Lā' a'xni'ca' huanikō'lh huan ángel lā' chu tuncan a'lh. Lā' Cornelio cāta'sani'lh kalhatu' ixtasācua'nī'n lā' kalhatin tropa a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios lā' a'ntī ixtascuja na ixchic. ⁸ Lā' a'xni'ca' ixcāpūtle'keni'kō'nī'ttza' a'ntū ixuaninī't huan ángel, cāmacā'lh nac Jope.

⁹ Lā' ixlīlakalī xlaca'n ixtatlā'huamā'na lā' ixtatapajtzūtēlha para huan nac xcānsipej. Lā' hua'chi tastu'nūta Pedro tō'ca'lh huan na ixlītanca'cstu' chic para na'orarli. ¹⁰ Lā' lej tzi'ncstāyalh lā' ixuā'yancu'tun. Lā' līhuan ixcāxtlahuamā'ca huan līhua't, Pedro lakachuyalh. ¹¹ Lā' laktzī'lh huan a'kapūn laqui'yā lā' hua'chi lakatin ka'tla' sávana chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'. Lā' yujli na ixlacapūn. ¹² Huā'mā' a'ntza' ixtatojōmā'na ixlīhuāk animalhna' a'ntū makakantā'ti' lā' lūhua' lā' spunnu'. ¹³ Lā' kaxmatli a'nchī tā'chihuīna'nca lā' huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' lā' cahua't.

¹⁴ Lā' Pedro hualh:

—Tū', Māpa'ksīni'; porque tū' maktin icua'nī't a'ntūn tū' līmakan hua'can lā' a'ntū ko'hua'jua'.

¹⁵ Lā' chu kaxmatpā ixlīmaktu' tā'chihuīna'nca lā' huanica:

—Tū' cahua'nti ko'hua'jua' a'ntū Dios huan que xacanī't.

16 Huā'mā' pātle'kelh maktu'tun lā' huan sávana lē'nchokopalaca nac a'kapūn. 17 Lā' Pedro lej ixpāstacna'huī' porque tū' ixca'tzī a'ntū ixuanicu'tun huan a'ntū mālakachuyīlh. Lā' huan chi'xcu'huī'n, a'ntī ixcāmacaminī't Cornelio, takalhasqui'nīlh lhachū ixchic Simón. Lā' tuncan tachīlh na ixlacapūn mākalhcha. 18 Lā' tata'sani'lh lā' takalhasqui'nīni'lh lā' tahualh palh tū' lahuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Simón a'ntī ixka'lhī ixlitāpātu' ixtacuīni' Pedro. 19 Lā' a'xni'ca' Pedro ixpāstacna'huī' a'nchī lakachuyani't, huan Espíritu Santo huanīlh:

—Kalhatu'tun chi'xcu'huī'n taputzayāni'. 20 Catā'kaqui' lā' cayujti lā' cacātā'pi xla'ca'n. Lā' tū' napuhua'na' catūhuā porque quit iccāmacaminī't.

21 Lā' Pedro cālakyujli huan chi'xcu'huī'n lā' hualh:

—Quit a'ntī putza'yā'tit hui'xina'n. ¿Tuchū lakta'nī'ta'ntit?

22 Lā' xla'ca'n takalhtīlh:

—Ixpālacata huan capitán Cornelio. Xla' lej tzeyā chi'xcu' lā' jicua'ni' Dios. Lā' ixlīhuākca'n israelitas talaktzī'n por tzeyā chi'xcu'. Kalhatin ángel a'ntī lej tzey huanīlh Cornelio que namāta'satīnīni'nāni' lā' xla' nakaxmata a'ntū hui'x nahua'na'.

23 Lā' Pedro cāmānūlh na ixchic lā' cāhuanīlh que catatachokolh huā'mā' tzi'sa. Lā' ixlīlakalī cātā'a'lh. Lā' nā cātā'a'lh makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Jope.

24 Lā' ixlīlakalī huampala tachā'lh nac Cesarea. Lā' Cornelio ixcāka'lhīmā' lā' ixcāmākēstokkō'nī't ixtalakapasnī'n lā' ixamigos a'ntī más ixcālakapasa. 25 Lā' a'xni'ca' Pedro ix-tanūmā', Cornelio lakchīlh. Lā' chu tuncan tatzokostani'lh lā' taquilhpūtani'lh. 26 Lā' Pedro mā'kaqui'lh lā' hualh:

—Catā'kaqui'. Nā quit nā chu xmān chi'xcu'.

27 Lā' a'xni'ca' Pedro ixtanūtēlha lā' ixtā'chihuīna'ntēlha lā' cākakslī ixtalhūhuā't a'ntī ixtatakēstoknī't. 28 Lā' Pedro cāhuanīlh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit que kalhatin israelita tūla catitā'takēxtimīlh con a'ntīn tū' israelita. Lā' tūla catitanūlh na ixchic. Chuntza' tatzokni' na ixleyca'n israelitas. Pero Dios quimāsu'ni'nī't que tūla ictihualh que ā'chā'tin chi'xcu' ko'hua'jua' lā' ū'tza' xmān catīhuā. 29 Ū'tza' iclīmīlh a'xni'ca' quimātayīni'nca lā' tū' icpuhualh catūhuā. Lā' iccākalhasqui'nīyāni' ¿tuchū ixpālacata quilālīmāyāni'uj hui'xina'n?

30 Lā' tuncan Cornelio hualh:

—Tā'ti'majatzā' quit xa'ictascajamā' lā' tū' icuā'yalh. Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū quit xa'icorarlīmā' na quinchic. Lā' chā'tin chi'xcu' tāyalh na quilacapūn lā' ixka'lhī ixlu'xu' lej slamama. 31 Lā' quihuanīlh: “Cornelio, Dios kaxmatnī't mi'oración lā' pāstacmā' a'nchī mās'tā'ya' limosna.

32 Cacāmacapi chi'xcu'huī'n nac Jope lā' camāyāi'ni' Simón

a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. Xla' tētachokomā' na ixchic Simón huan māmasījūnu' na ixquilhtūn mar. Xla' namin lā' natā'chihuīna'nāni'", quihuanica. ³³ Lā' ū'tza' quit iclīmātayīni'ni' tuncan. Lā' hui'x quintlahua'ni' talakalhu'mān quila'kta'. Pues chuhua'j quilīhuākca'n icui'lāna'uj huā'tzā' na ixlacapūn Dios. Lā' ickaxmatcu'tunāuj ixlīhuāk a'ntū Dios māpa'ksīni'ta'ni' nahua'na' —hualh Cornelio.

Pedro tzuculh chihuīna'n na ixchic Cornelio

³⁴ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' hualh:

—Ixlīstu'ncua' quit icmāchekxī que Dios puhuan que chu a'xtimni' ixlīhuākca'n chi'xcuīni'. ³⁵ Lā' xalanī'n chu calhāhuā xcānsipej, a'ntīn tajicua'ni' Dios lā' tatlahua a'ntūn tzey ū'tunu'n tamāpāxuhuī' Dios. ³⁶ Dios cāmācā'ni'lh huan israelitas ixtachihuīn. Lā' cāmāsu'ni'lh que tzē natala ixamigos Dios por ixpālacata Jesucristo a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n. ³⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī māca'tzīnīni'nca huan xatzey tachihuīn pū'la nac Galilea lā' ā'calīstān na ixlīhuāk Judea a'xni'ca'tza' Juan ixmāsu'yuni'ttza' lā' ixmā'kpaxīni'ttza'. ³⁸ Dios maxquī'lh Jesús, xala' nac Nazaret, ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' Jesús ixtlahuatlā'huan a'ntū lej lacuan lā' ixcāmātzeyītlā'huan ixlīhuāk a'ntī ixtapātīni'n por ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'. Huā'mā' tzēn tlhualh Jesús porque Dios ixmaktāyamā'. ³⁹ Lā' quina'n icmālacstū'ncāuj ixlīhuāk a'ntūn tlhualh Jesús na i'xcānsipejca'n israelitas lā' nac Jerusalén. U'tza' a'ntī xtokohua'ca'ca nac cruz lā' chuntza' maknīca. ⁴⁰ Lā' Dios mālakahuanīchokolh ixlīlakatu'tun chi'chini' lā' Dios lej xa'nca quincāmāsu'ni'ni' Jesús. ⁴¹ Tū' cāmāsu'ni'lh ixlīhuāk tachi'xcuīni't. Dios quincāmāsu'ni'ni' Jesús xmān quina'n a'ntī quincālacsacni'ta'ni' para na'icmālacstū'ncāuj ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús lā' ictā'ko'tnūj a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza'. ⁴² Lā' Dios quincāhuanini' que na'iccāmāsu'ni'yāuj tachi'xcuīni't lā' na'icuanāuj que Jesús ū'tza' a'ntī Dios hui'līlh ixlījuezca'n xalakahuan lā' xanīn. ⁴³ Lā' ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios, xalanī'n makān, tamālacstū'ncli que ixlīhuāk a'ntīn talīpāhuan Jesús, xlaca'n nacāmāspūtūnu'ni'can ixtalaclē'i'ca'n por ixpālacata Jesús.

Takalhlaka'ī'lh a'ntīn tū' israelitas

⁴⁴ Lā' Pedro ixchihuīna'huī'cus lā' huan Espīritu Santo cālakyujchi ixlīhuākca'n a'ntī ixtakaxmatni'mā'na Pedro. ⁴⁵ Lā' lej talē'cnīni'lh huan israelitas a'ntī ixtakalhlaka'ī' lā' ixcātā'minī't Pedro. Talē'cnīlh porque huan lē'ksajna' a'ntū Espīritu Santo, nā ixcāmāxquī'mā'ca huan tīn tū' israelitas. ⁴⁶ Cālē'cnīca porque ixcākaxmatcanī't a'nchī ixtachihuīna'n ā'tāpātīn tachihuīn lā' nā tachihuīna'mpā ixlēka'tla' Dios. ⁴⁷ Lā' Pedro cāhuanipā:

—¿Chā a'nan catīhuā a'ntī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā' tamā'na? Xlaca'n tamaklhtīni'n chuntza' hua'chi quina'n huan lē'ksajna' a'ntū huan Espíritu Santo.

⁴⁸ Lā' Pedro cāhuanilh que cata'a'kpaxli porque tatapa'ksilh con Jesucristo. Lā' squi'ni'ca Pedro que catachokolh lātma'j.

11

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac lītōkpān nac Jerusalén

¹ Huan apóstoles lā' tā'timīn a'ntī ixtahui'lāna' nac Judea cāmāca'tzīnica que ixtakalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. ² Lā' a'xni'ca' Pedro chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāhuanilh huan israelitas a'ntī ixtakalhlaka'ī'.

³ Takalhasqui'nīlh Pedro:

—¿A'chī' maktanūni'ta' a'nlhā tahui'lāna' chi'xcuui'n a'ntīn tū' israelitas? Lā' ¿a'chī' cātā'huā'ya'nī'ta'?

⁴ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' cāhuanikō'lh xa'nca lā' hualh:

⁵ —Xa'icui'lācha' quit nac xcānsipej Jope lā' xa'icorarlīmā'. Lā' iclakachuyalh. Lā' iclaktzī'lh hua'chi ka'tla' sávana a'ntū yujchi de nac a'kapūn. Chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti' lā' quīlakchilh. ⁶ Lā' lej xa'nca iclaktzī'lh. Lā' iclaktzī'lh huan animalhna' a'ntū makakantā'ti' lā' animalhna' a'ntū tahua'nan lā' lūhua' lā' spunnu'. ⁷ Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntūn quihuanilh: “Pedro, catā'kaqui' lā' cama'kni' lā' cahua't”. ⁸ Lā' icuanilh: “Tū', Māpa'ksīni'. Tū' maktin icua'nī't a'ntū xmān catūhuā lā' a'ntūn ko'hua'jua”. ⁹ Lā' huan tachihuīn quinkalhtīpā ixlīmaktu' de nac a'kapūn. Lā' quihuanilh: “Tū' cahua'nti' que ko'hua'jua' a'ntū Dios huan que xacanī't”. ¹⁰ Huā'mā' pātīle'kelh maktu'tun lā' tēpalacancha' tālhmā'n ixlīhuāk nac a'kapūn. ¹¹ Lā' chu līlacapalh tachilh nac chic a'nlhā xa'iclahui'lāna'uj kalhatu'tun chi'xcuui'n a'ntī ixquilakmacaminanī't de nac Cesarea. ¹² Lā' Espíritu Santo quihuanilh: “Cacātā'pi ū'tunu'n lā' tū' capāstacti catūhuā”. Lā' quintatā'a'lh huā' kalhachāxan tā'timīn. Lā' ictanūj na ixchic Cornelio. ¹³ Lā' xla' quincāhuanini' a'nchī laktzī'lh na ixchic kalhatin ángel a'ntī tasu'yuni'lh lā' huanilh: “Cacāmacapi chi'xcuui'n nac Jope lā' calīminca Simón a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. ¹⁴ Xla' nahuaniyāni' a'nchīn tzē napūtuxtuya' hui'x lā' ixlīhuāk xala' na minchic”, huanilh huan ángel.

¹⁵ Lā' Pedro cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' ictzuculh icchihuīna'n, huan Espíritu Santo cālakmilh ū'tunu'n chuntza' hua'chi quincālakmini' pū'la. ¹⁶ Lā' quit icpāstacli a'nchī hualh Māpa'ksīni' Jesús: “Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān pero xtunc a'nchī na'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n namaklhtīni'nā'tit Espíritu Santo”. ¹⁷ Dios cāmaxquī'lh xlaca'n huā'mā' lē'ksajna' nā chuntza' hua'chi

quincāmaxquī'ni' quina'n a'ntī kalhlaka'ī'nī'ta'uj Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' ¿chu quit tzē xa'icmāmakchuyīlh Dios? —hualh Pedro.

¹⁸ Lā a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', taquilhca'cslalh. Lā' tun-can tatzuculh tachihuīna'n a'nchī ixlēka'tla' Dios lā' tahualh:

—Dios lacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas lā' nā chuntza' natalatahui'la para pō'ktu.

Takalhlaka'ī'lh xalanī'n nac Antioquía

¹⁹ Lā' a'xni'ca' maknīca Esteban, lā' tzucuca cāmacaputzacan a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' xlaca'n tatzā'lalh lā' ixta'a'kahuankō'nī't. Lā' ixtatachokoyācha' nac Fenicia lā' nac Chipre lā' nac Antioquía. Lā' cāhuanica huan xatzey tachihuīn xmān huan israelitas. ²⁰ Pero makapitzīn de xlaca'n xalanī'n nac Chipre lā' nac Cirene lā' xlaca'n tachā'lh nac Antioquía. Lā' cātā'chihuīna'nca a'ntīn tū' israelitas. Lā' cāmāsu'ni'ca huan xatzey tachihuīn ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús. ²¹ Lā' huan Māpa'ksīni' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn lā' chuntza' lej lhūhua' takalhlaka'ī'lh lā' tastālani'lh Māpa'ksīni'.

²² Lā' cāmāca'tzīnīca a'ntī ixtakalhlaka'ī' xalanī'n nac Jerusalén a'ntū ixpātle'kemā' nac Antioquía. Lā' macā'nca Bernabé a'ntza'. ²³ Lā' a'xni'ca' xla' chā'lh lā' laktzī'lh a'nchī Dios ixcāsicua'lanālīnī't, lā' lej pāxuhualh xla'. Lā' Bernabé cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh ixlīhuākca'n:

—Calīhui'lī'tit stālani'yā'titcus Māpa'ksīni'.

²⁴ Lā' Bernabé tzeyā chi'xcu' ixuanī't lā' ixa'clhcunuc ixlitzuma Espīritu Santo lā' lej ixkalhlaka'ī'. Lā' lhūhua' tachi'xcuui't tatzuculh tatapa'ksi con Māpa'ksīni' Jesucristo.

²⁵ Lā' ā'calīstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso. ²⁶ Lā' a'xni'ca' kaksli, līmīlh nac Antioquía. Lā' ixlīhuāk lakatin cā'ta Bernabé lā' Saulo ixtatā'takēstoka a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixcāmāsu'ni'can lhūhua' tachi'xcuui't. Lā' a'ntza' nac Antioquía tzucuca pū'la cāmāpācuhiican cristianos xlaca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'.

²⁷ Huan tamā'na chi'chini' tataxtulh de nac Jerusalén makapitzīn ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tachā'lh nac Antioquía. ²⁸ Lā' kalhatin de xlaca'n, a'ntī ixuanican Agabo, tā'kaquī'lh na ixlacapūnca'n lā' cāmāca'tzīnīlh. Lā' Espīritu Santo maktāyalh. Lā' hualh que na'a'nan lakachu lakatin ka'tla' tatzī'ncsta. Lā' chuntza' pātle'kelh a'xni'ca' Claudio ixmāpa'ksīni'n. ²⁹ Lā' huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' talīhui'līlh tamacā'ni' lē'ksajna' huan tā'timīn a'ntī ixtahui'lāna' nac Judea. Tapāstacli tamāstā' chu a'nchī macā'cchā'n chā'tunu'. ³⁰ Lā' chuntza' tatlahualh. Lā' Bernabé lā' Saulo talē'ni'lh huan lē'ksajna' huan xanapuxcu'nu' litokpān.

12

Maknīca Jacobo lā' chi'paca Pedro

1 Lā' huanmā' quilhtamacuj huan rey, a'ntī ixtacuīni' Herodes, tzuculh cāchi'pa lā' cāmāpātīnī a'ntī ixtakalhlaka'ī'.
 2 Lā' māmāknīnīni'lh con cuchilu Jacobo ixtā'tin Juan. 3 Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh Herodes que huan israelitas talakatīlh a'ntūn tlahualh, ā'chulā' cātlahuani'lh. Lā' māchi'panīni'lh nā huan Pedro. Huā'mā' pātīle'kelh a'xni'ca' ixlamā' huan cā'tani' a'xni'ca' tahua'lh pāntzi a'ntūn tū' ixka'lhī levadura. 4 Lā' a'xni'ca' Herodes ixmāchi'panīni'nī't huan Pedro lā' māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n. Lā' cāmācamaxquī'lh kalhacāujchāxan tropasna' a'ntī natamaktaka'ha lika'tla'tā'ti' likalhatā'ti'. Lā' Herodes ixpuhuan ixlīmīlh ixlacapūnca'n tachi'xcuui't a'xni'ca' na'aksputa huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. 5 Lā' chuntza' Pedro ixmānūcanī't nac pūlāchī'n lā' ixmaktaka'lmā'ca. Lā' huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' tū' tajaxli ta'orarlī lā' lej tasqui'ni'lh Dios por ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

6 Lā' lakatin tzī'sa Pedro ī'lhātāmā' nac pūlāchī'n. Lā' Herodes ixmāxtucu'tun ixlīlakalī. Lā' ī'lhātāmā' huan Pedro na ixpāxtūnca'n huan kalhatu' tropasna' lā' ixcāmācachī'maxquī'canī't chā'tunu' tropa con cadenas. Lā' ā'kalhatu' tropasna' ixtayāna' ixlacapūn huan mākalhcha lā' ixtamaktaka'ha huan pūlāchī'n. 7 Lā' chu līmaktin tasu'yulh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh. Lā' lakatin xkakana' māxkakēlh huan pūlāchī'n. Lā' huan ángel tāpāxakā'līlh Pedro lā' mālakahuanīlh lā' huanīlh:

—Catā'kaqui' lacapalh.

Lā' huan cadenas taxcutli na ixmacan Pedro. 8 Lā' huan ángel huanīlh:

—Calha'kā'na' lā' catatūnu' mihuarache.

Lā' chuntza' tlahualh Pedro. Lā' huanipā huan ángel:

—Calha'ka' mintakēnu' lā' caquistāla'ni'.

9 Lā' Pedro taxtulh lā' ī'stālani'tēlha. Lā' tū' ixca'tzī palh ixlīstu'ncua' a'ntū ixtlahua huan ángel. Ixpuhuan que ixlakachuya. 10 Tapātīle'kelh huan xapū'la tropa a'ntī ixmaktaka'lmā' lā' ā'calīstān tapātīle'kepā ā'kalhatin. Lā' tachīlh nac mākalhcha de līcā'n a'nīhā lactanūcan nac xcānsipej. Lā' ixa'cstu talaqui'lh. Lā' xlaca'n tataxtulh lā' tapātīle'kelh lakatin calle. Lā' chu tuncan lacapalh huan ángel makxtekli Pedro. 11 Lā' a'xni'ca' Pedro tzeyā ca'tzīlh lā' hualh:

—Chuhua'j icca'tzī xa'nca que huan Māpa'ksīni' macaminī't ixángel lā' quimāpūtaxtūnī't de na ixlīmāpa'ksīn huan rey Herodes. Lā' quimāpūtaxtūnī't de ixlīhuāk a'ntū ixtapuhuanī't ixquintatlahuani'lh huan israelitas.

¹² Lā' a'xni'ca' ixpāstacnī'ttza' huā'mā', Pedro chā'lh na ix-chic María a'ntū ixtzī't Juan a'ntū ixka'lhī ixtacuīni' ixlītāpātu' Marcos. A'ntza' līlhūhua' ixtastokcanī't lā' ixta'orarlīmā'na. ¹³ Lā' Pedro lacatucslī huan mākalhcha a'nlhā lactanūcan para nachā'ncan na ixtanquilhni' huan chic. Lā' kalhatin tzu'majāt, a'ntū ixtacuīni' Rode, mīlh kalhasqui'nī tichū xla'. ¹⁴ Lakapasli ixtachihuīn Pedro lā' lej tapāxuhualh. Lā' ū'tza' tū' līmālaquī'lh lā' tuncan tu'jnuntēlha tanūlh ixchakān chic. Lā' cāhuanilh a'ntū ixtatakēstoknī't:

—Yā Pedro kēpūn.

¹⁵ Lā' xlaca'n tahuanih:

—Chuya'ya'.

Lā' Rode ā'chulā' cāhuanilh ixlīstu'ncua'. Lā' tuncan tahualh:

—Tū' ū'tza'. Xmān huan ángel a'ntū maktaka'lha Pedro.

¹⁶ Lā' Pedro ā'chulā' lacatucslī huan mākalhcha. Lā' a'xni'ca' tamālaquī'lh, talaktzī'lh Pedro lā' talē'cnīlh. ¹⁷ Lā' Pedro cāmacahuani'lh para que cataquilhca'cslalh. Lā' cāpūtle'keni'lh a'nchī Māpa'ksīni' līmāxtulh nac pūlāchī'n. Lā' cāhuanilh:

—Camāca'tzīnī'tit Jacobo lā' huan tā'timīn huā'mā' a'ntū pātē'kelh.

Lā' Pedro taxtulh lā' a'lh ā'lacatin.

¹⁸ Lā' chu tuncan a'xni'ca' tuncuīlh, huan tropasna' lej tatamakchuyīlh por ixpālacata a'nchī lītza'lal Pedro. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' Herodes māputzanīni'lh huan Pedro lā' tū' kaksca lā' cākalhasqui'nīlh huan tropasna' a'ntū ixcāyāhuacanī't para natamaktaka'lha Pedro lā' cāmāmaknīni'lh. Lā' Herodes taxtulh de nac Judea lā' a'lh tancā'n nac Cesarea lā' a'ntza' tachokolh.

Nīlh Herodes

²⁰ Lā' Herodes ixcātā'lāmaka'kchā'nī't con xalanī'n nac Tiro lā' Sidón. Lā' makapitzīn de xlaca'n talacchihuīna'lh para natalaka'n. Lā' lī'amigos talātlahualh con Blasto a'ntū ixmaktaka'lhna' a'nlhā i'lhata huan rey. Lā' xlaca'n ixtamāko'xamixīcu'tun porque ixlīhua'tca'n xalanī'n nac Tiro lā' Sidón līmincanča' de na īxcānsipej huan rey. ²¹ Lā' chilh huan chī'chini' a'ntū ixcālhcāni'nī't Herodes. Lā' ixlhakā'nī't ixlu'xu' a'ntū ixtasu'yu que rey ixuanī't. Lā' tahuī'lh nac trono lā' a'cta'sana'lh. ²² Lā' tachi'xcuhuī't tata'salh lā' tahualh:

—Tū' chī'xcu' a'ntū a'cta'sana'n. U'tza' kalhatin dios.

²³ Lā' chu līmaktin kalhatin ixángel Dios mātākāhuī'lh Herodes porque cāmakxtekli tamācā'tanīlh como hua'chī Dios. Lā' huan tzapūla' tahuah'lh lā' nīlh.

²⁴ Lā' ixtachihuīn Māpa'ksīni' a'kahualh lā' cālakchā'lh ā'makapitzīn chī'xcuhuī'n.

²⁵ Lā' a'xni'ca' Bernabé lā' Saulo ixtatlahuakō'nī't ixlītlōtca'n nac Jerusalén, xlaca'n tataspi'tchokolh nac Antioquía. Lā' cātā'a'lh Juan a'ntū ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Marcos.

13

Bernabé lā' Saulo tatzuculh talē'n makat xatzey tachihuīn

¹ Chu lī'ū'tunu'n xalanī'n a'ntza' ixtatakēstoka nac Antioquía, ixa'nān a'cta'sana'nī'n lā' mākalhtō'kē'ni'nī'n. Makapitzīn ixtacuīni'ca'n Bernabé lā' Simón (a'ntī ixuanican Negro) lā' Lucio xala' nac Cirene lā' Manaén (a'ntīn tā'stacli rey Herodes) lā' Saulo. ² Lā' xlaca'n ixtataquilhpūtani'mā'na Dios lā' ixtalīhui'līnī't tuntū' natahua'. Lā' Espiritu Santo hualh:

—Caquilāmāxtunquīni'uj Bernabé lā' Saulo. Lā' xlaca'n natatlahua huan ixlītlotca'n a'ntū na'iccāmaxquī'.

³ Lā' xlaca'n tūna'j ixtahua' nīn tuntū' lā' ta'orarlīh lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n. Lā' cāmacā'nca.

Huan apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

⁴ Lā' huan Espiritu Santo cāmacā'lh Bernabé lā' Saulo. Lā' xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Seleucia. Lā' tuncan tapū'a'lh barco nac Chipre a'ntū pītzina'j ti'ya't na ixpu'nān mar. ⁵ Lā' a'xni'ca' tachilh nac xcānsipej Salamina, talī'a'cta'sana'lh ixtachihuīn Dios na ixlītokpānna'ca'n huan israelitas. Lā' talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n. ⁶ Lā' a'xni'ca' tatētaxtulh ixlīhuāk huan Chipre, tachilh nac xcānsipej ixtacuīni' Pafos. Lā' tapāxtokli chā'tin chī'xcu' israelita ixtacuīni' Barjesús. Xla' tlahuāna' ixuanī't lā' a'cta'sana', pero tū' ixla' Dios. Xmān ixcālī'a'kxoko. ⁷ Lā' huan tlahuāna' ixmaktāya huan gobernador Sergio Paulo a'ntī lej skalalh ixuanī't. Lā' huan gobernador cāmātayīni'lh Bernabé lā' Saulo lā' ixkaxmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ⁸ Pero cātā'lāhuanilh huan tlahuāna' a'ntī ixuanican nā Elimas. Xla' tū' ixlacasquī'n nīn cakalhlaka'ī'lh huan gobernador. ⁹ Lā' Saulo, a'ntī nā ixtacuīni' Pablo, ixlītuma Espiritu Santo na ixa'clhcunuc. Xla' lakalaktzī'lh Elimas. ¹⁰ Lā' huanilh:

—Hui'x lej a'kxokonū'na' lā' lej ca'tzanca'tzīya'. Hui'x ixcamān ko'ti'ti' lā' hui'x nīn tuntū' lakatiya' a'ntūn tzey. ¿Lhānīn namakxteka' lactlahua'ya' a'ntū xastu'ncua' ixlīmāpa'ksīn Dios? ¹¹ Lā' chuhua'j huan Māpa'ksīni' namāpātīnīyāni'. Lakatzī'n nala'ya' lā' tūlalh catila'ktzī' chī'chini' lātma'j.

Lā' chu līmaktin lakapoklhuana'lh lā' tūlalhtza' lacahuāna'lh lā' ixputzatlā'huan a'ntī ixmakachi'palē'lh. ¹² Lā' a'xni'ca' huan gobernador laktzī'lh a'ntū pātē'kelh, xla' kalhlaka'ī'lh porque lē'cnīlh a'ntū ixmāsu'yucan ixpālacata Māpa'ksīni'.

Pablo lā' Bernabé nac Antioquía

¹³ Lā' Pablo lā' nā a'ntī ixtatā'a'n tataxtulh de nac Pafos lā' tapū'a'lh barco lā' tachā'lh nac Perge ixlēka'tla' nac Panfilia. Lā' a'ntza' Juan cāmakxtekli lā' taspī'tchokolh nac Jerusalén. ¹⁴ Lā' Pablo lā' Bernabé tataxtulh de nac Perge lā' tachā'lh nac Antioquía ixlēka'tla' nac Pisidia. Lā' huan chī'chini' a'ntū pūjaxcan, xlaca'n tatanūlh na ixlītokpānca'n israelitas

lā' tatahui'lalh. ¹⁵ Lā' lakapūtle'keca ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huan ley lā' a'nlhā huanican profetas. Lā' huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac lītōkpān tamacamilh kalhatin a'ntī cāhuanilh Pablo lā' Bernabé:

—Chi'xcuui'n, palh cāmaxquī'cu'tunā'tit tapāstacna' huan tachi'xcuui't, cacāhuani'tit.

¹⁶ Lā' Pablo tāyalh lā' cāmacahuani'lh para nataquilhca'csla lā' hualh:

—Cakaxpa'ttit chi'xcuui'n israelitas lā' hui'xina'n a'ntī jicua'ni'yā'tit Dios. ¹⁷ Huan quinDiosca'n quina'n israelitas cālacsali a'ntī quinapapna'ca'n. Lā' Dios lej laka'tla'n cātlahualh a'xni'ca' xla'ca'n xatza'nkān ixtahui'lāna' nac ti'ya't Egipto. Lā' Dios ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn lā' ū'tza' tzē cālīmāxtulh de huanmā' ti'ya't. ¹⁸ Lā' Dios ixcāpātīni' tu'pu'xam cā'ta a'xni'ca' ixtalatlā'huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹⁹ Lā' Dios cāmāspūtūlh tachi'xcuui't xalanī'n lakatojon xcānsipej nac ti'ya't a'nlhā ixuanican Canaán. Lā' cāmālacpitzini'lh huan quinapapna'ca'n huan ti'ya't a'nlhā natalatahui'la. ²⁰ Lā' Dios cāhui'līni'lh ixjuezca'n a'ntī nacāmāpa'ksī lakatā'ti' ciento ā'pūpitzī cā'ta. Lā' huan a'cta'sana' Samuel ū'tza' ā'xmān juez lalh. ²¹ A'calīstān huan quinapapna'ca'n israelitas tasqui'nli kalhatin ixreyca'n. Lā' Dios hui'līlh ixlīrey Saúl, ixcaman Cis. Lā' ixtalakapasni' Benjamín ixuanī't. Xla' ixmāpa'ksīni'n tu'pu'xam cā'ta. ²² Lā' a'xni'ca' Dios māpānūlh huan Saúl, lā' hui'līpā David ixlīrey. Dios līchihuīna'lh ixpālacata David lā' hualh: “Quit iclakapasa David, ixo'kxa' Isaí. Lā' iclaktzī'n ū'tza' kalhatin chi'xcu' a'ntī pāstacna'n hua'chi icpāstacna'n quit. Xla' natlahua ixlīhuāk quintapuhuān”, hualh Dios. ²³ Lā' Dios cāmaxquī'lh huan israelitas kalhatin māpūtaxtūnu' chuntza' a'nchī hualh Dios xapū'la. Lā' huan māpūtaxtūnu' ū'tza' Jesús, i'xū'yātā'nat David. ²⁴ A'xni'ca' Jesús tūna'j i'xmin, Juan ixcāhuani ixlīhuāk tachi'xcuui't israelitas: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' ca'a'kpaxtit”. ²⁵ Lā' a'xni'ca' i'sputmā'tza' ixquilhtamacuj Juan a'ntū ixlīmā'kpaxīni'n, xla' ixuan: “Quit tū' a'ntī puhua'nā'tit. A'calīstān namimpala ā'chā'tin a'ntī lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' tū' līmini'ni' nīn na'ickalhxcuta ixlīkalhtza'pa'can i'zapato”.

²⁶ Lā' Pablo huampā:

—Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntī i'xū'yātā'natna' Abraham, hua'chi quit, lā' hui'xina'n a'ntī jicua'ni'yā'tit Dios. Chuhua'j cātamacimini'nī'ta'ni' huan tachihuīn a'ntū nalīpūtaxtucan. ²⁷ Lā' xalanī'n nac Jerusalén lā' nā ixpūchihuīna'nī'nca'n tū' ixtaca'tzī tichū Jesús. Lā' tū' tamāchekxīlh ixtachihuīnca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios a'ntū lakapūtle'kecan pō'ktu huan chí'chīni'n a'ntū pūjaxcan. U'tza' līmāpa'ksīni'nca que Jesús namaknīcan. Lā' chuntza' tatlōkentaxtūlh chu a'nchī

tahualh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makān. ²⁸ Lā' a'yuj tūlah takaksni'lh ixpālacata chichū natalīmaknī Jesús, xlaca'n tasqui'ni'lh huan Pilato que camaknīca. ²⁹ Lā' a'xni'ca' xlaca'n ixtatlōkentaxtūnī'ttza' ixlīhuāk a'ntū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús xanīn de huan nac cruz lā' mānūca nac lhu'cu'. ³⁰ Lā' Dios mālakahuanīchokolh. ³¹ Lā' lej lātma'j ixcātasu'yuni' a'ntī ixcātā'taxtunī't de nac Galilea lā' ixcātā'a'nī't nac Jerusalén. Lā' huā'mā'na chi'xcuui'n ū'tunu'n a'ntī tamāstū'ncmā'na chuhua'j huan tachi'xcuui't ixpālacata Jesús.

³² 'Lā' chuhua'j quina'n iccāhuaniyāni' hui'xina'n xatzey tachiui'n ixpālacata a'ntū cāhuanilh Dios quinapapna'ca'n que namāstā'. ³³ Lā' ū'tza' Dios quincātlōkentaxtūnī'ni' quina'n, a'ntī i'xū'yātā'natna'ca'n, a'xni'ca' mālakahuanīchokolh Jesús. Chuntza' tatzō'kni' huan nac libro Salmos capítulo lakatu':

Hui'x qui'O'kxa'. Chuhua'j icmāsu'yu que hui'x qui'o'kxa'.

³⁴ Lā' Dios mālakahuanīchokolh Jesús de nac cā'līnīn. Lā' tū' ā'maktin cati'a'lh nac cā'līnīn. Lā' Dios hualh chuntza': "Na'iccāmaxquī'yāni' a'ntūn quilīsicua'lanālīn chuntza' a'nchī huanica David". ³⁵ Lā' tatzō'kni' nac libro Salmos ā'lakatin capítulo:

Hui'x tū' catimakxtekti namasa ixmacni' mi'O'kxa' a'ntī lej tzey.

³⁶ Lā' David ixtlahuanī'ttza' ixtapuhuān Dios ixlacapūnca'n xlaca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'xni'ca' xla' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj. Lā' xla' nīlh lā' mā'cnūca a'nlhā ixcāmā'cnūcanī't ixnatāta'na'. Lā' ixmacni' David masli.

³⁷ Pero tū' masli ixmacni' Jesús a'ntī Dios mālakahuanīchokolh.

³⁸ Camāchexī'tit hui'xina'n a'ntī israelitas hua'chi quit. Por ixpālacata huā'mā' chi'xcu', cātāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n que mintalaclē'i'ca'n tzē nacāmāspūtūnu'ni'yāni'.

³⁹ Jesús cāmāspūtūnu'ni' ixlīhuāk ixtalaclē'i'ca'n a'ntīn talīpāhuan Jesús. Lā' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés, ū'tza' tūlah catimāspūtūlh talaclē'i'. ⁴⁰ Caskalahlā'tit que tū' nacāpātle'keni'yāni' a'ntū tahualh huan a'cta'sana'nī'n. Tahualh:

⁴¹ Cakaxpa'ttit hui'xina'n a'ntī lakmaka'nā'tit.

Ca'a'cnī'tit lā' casputtit; porque quit, Dios, na'ictlahua lakatin catūhuā a'xni'ca' hui'xina'n hui'lāna'ntit.

Lā' palh ixcāpūtle'keni'ni' a'ntū quit na'ictlahua, hui'xina'n tū' ixkalhlakā'tit.

⁴² Lā' Pablo lā' Bernabé tataxtulh de na ixlītokpānca'n israelitas. Lā' huan tachi'xcuui't, a'ntīn tū' israelitas, tasqui'ni'lh que natahuanipala huā'mā' tachiui'n ixlīmixtzeyan. ⁴³ Lā' tataxtulh a'ntī ixtatakēstokni't nac lītokpān. Lā' tastālani'lh Pablo lā' Bernabé lhūhua' israelitas lā' ā'makapitzīn a'ntī ixtanūnī't na ixreligionca'n israelitas lā'

lej ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh que tū' catamaxtekli huan xatzey tachihuīn a'ntū māsu'yu ixlītzey Dios.

44 Lā' ixlīmixtzeyan, a'xni'ca' ixchā'n huan chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan, ixlīhuāk xalanī'n nac xcānsipej tatakēstokli para natakaxmata ixtachihuīn Dios. 45 Lā' a'xni'ca' huan israelitas talaktzī'lh ixtalhūhuā't huan tachi'xcu'huī't, xla'ca'n lej talakca'tzalh lā' tatā'lāhuanilh Pablo lā' talakapalalh. 46 Lā' Pablo lā' Bernabé tachihuīna'lh lā' tū' talacapuhualh lā' cāhuanica:

—Lej tasqui'nī que cātahuanini' xapū'la hui'xina'n, israelitas, ixtachihuīn Dios. Pero como hui'xina'n lakmaka'ntit, chuntza' tasu'yu que tū' ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuj huan a'ntīn tū' israelitas. 47 Chuntza' quinDiosca'n quincāmāpa'ksīni' lā' hualh:

Quit iclacsacnī'ta'ni' para nacāmāca'tzīnī'ya' a'nchī natalīpūtaxtu xalanī'n nac ā'lakatu' xcānsipejni' na ixlīhuāk quilhtamacuj.

Chuntza' hui'x hua'chi lakatin pūmaksko a'nchī namakskoya' ixlīhuāk.

48 Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lej tapāxuhualh a'ntīn tū' israelitas. Lā' tahualh que lej tzey ixtachihuīn Dios. Lā' takalhlaka'ī'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixcāhui'licanī't para natamaklhtīni'n xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

49 Lā' māca'tzīnīni'nca ixtachihuīn Māpa'ksīni' lakachu a'nlhā ixmāpa'ksī Antioquía. 50 Pero huan israelitas tachihuīna'maxquī'lh huan xalaka'tla'n puscan a'ntī lej ixta'a'cnīni'ni' Dios lā' nā huan xanapuxcu'nu' de huan xcānsipej. Lā' tacuccha'xli cāmacaputzaca Pablo lā' Bernabé lā' cāt'lakamacā'nca de na ī'xcānsipejca'n lā' nā a'nlhā ixtamāpa'ksī.

51 Lā' huan Pablo lā' Bernabé tatincxli huan pokxni' de ixtojonca'n lā' chuntza' cāmāca'tzīnīca que huan xalanī'n huan xcānsipej ixtalē'n cuenta. Lā' ta'a'lh nac Iconio. 52 Lā' huan tā'timīn lej tapāxuhualh. Lā' ixa'clhcunucca'n i'xlītsuma Espíritu Santo.

14

Pablo lā' Bernabé nac Iconio

1 Lā' Pablo lā' Bernabé lacapūxtim tatanūlh huan na ixlītokpānca'n israelitas nac Iconio lā' ta'a'cta'sana'lh. Lā' takalhlaka'ī'lh lej lhūhua' israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. 2 Pero huan israelitas a'ntīn tū' ixtakalhlaka'ī' tachihuīna'maxquī'lh huan a'ntīn tū' israelitas. Lā' cāmāpuhuanīca que huan tā'timīn tū' tzey ixtahuanī't. 3 Lā' Pablo lā' Bernabé tatchokolh lātma'j nac Iconio lā' ixta'a'cta'sana'n

lā' tū' talacapuhualh porque ixtalīpāhuan huan Māpa'ksīni'. Lā' por ixlīmāpa'ksīn Dios ixtatlahua laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn. Lā' ū'tza' līmāsu'yulh Dios que lej stu'ncua' a'ntū ixtachihuīna'n Pablo lā' Bernabé ixpālacata Jesucristo. ⁴ Pero huan tachi'xcuui't xala' huan nac xcānsipej tū' a'cxtimni' ixtapāstacna'n. Makapitzīn ixtapāstacna'n hua'chi huan israelitas lā' ā'makapitzīn ixtapāstacna'n hua'chi huan apóstoles. ⁵ Lā' huan israelitas lā' nā a'ntūn tū' israelitas lā' nā huan xanapuxcu'nu' talacchihuīna'lh para natalacatāqui'nin lā' natamūta'lana'n. ⁶ Lā' a'xni'ca' taca'tzilh huā'mā', Pablo lā' Bernabé tatzā'lalh. Lā' ta'alh nac estado de Licaonia nac xcānsipejni' Listra lā' Derbe lā' ā'lakatunu' cā'lacchicni'. ⁷ Lā' a'ntza' ixtalī'a'cta'sana'n xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Mūta'laca Pablo nac Listra

⁸ Ixui' kalhatin chi'xcu' nac Listra. Tū' tzey ixuanī't ixtojon. Ixlū'ntū'lanī't desde a'xni'ca' lacatuncuīlh. Tū' maktin ixtlā'huan. ⁹ Ixui' ixkaxmatmā' Pablo. Lā' Pablo lakalaktzī'lh lā' ca'tzilh que ixkalhlaka'i' que tzē namātzeyīcan. ¹⁰ Lā' Pablo lej palha' hualh:

—Caxlittāya'.

Lā' huan chi'xcu' tachā'yāhualh lā' latā'kchokolh.

¹¹ Lā' a'xni'ca' huan ixtalhūhuā't talaktzī'lh a'ntū tlhualh Pablo, xlaça'n tata'salh lā' tahualh ixtachihuīnca'n xalanī'n nac Licaonia. Lā' tahualh:

—¡Tayujnī'ta'nchi dioses a'ntūn tatasu'yu hua'chi chi'xcuui'n!

¹² Lā' tahualh que Bernabé ixuanī't ixdiosca'n Júpiter. Lā' tahualh que Pablo ixuanī't ixdiosca'n Mercurio porque ū'tza' a'ntū ixa'cta'sana'nī't. ¹³ Lā' huan lītokpān a'nlhā ixtaquilhpūtani'can huan a'ntū dios Júpiter, ixyā ixlacapūn huan xcānsipej. Lā' huan ixcura Júpiter līmīlh toros lā' xa'nat nac tanquilhni'. Lā' huan cura lā' huan tachi'xcuui't ixtalakachi'xcuui'cu'tun. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' huan apóstoles, Bernabé lā' Pablo, tamāchekxīlh a'ntū ixcātlahuani'cu'tuncan, xlaça'n taxtī'tli ixa'cstuca'n ixlu'xu'ca'n porque lej tatamakchuyīlh. Lā' tatu'jnulh ixlacelhpu'nan huan tachi'xcuui't lā' tata'salh lā' tahualh:

¹⁵ —¡Tachi'xcuui't! ¿A'chī' tlhua'yā'tit huā'mā'? Quina'n nā chi'xcuui'n a'cxtim hua'chi hui'xina'n. Iccālīmini'yāni' xatzey tachihuīn para que nalītalakspi'tā'tit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū nīn tuntū' lītasqui'nī a'ntūn tlhua'yā'tit, lā' para naputzayā'tit Dios a'ntū lakahuan. U'tza' a'ntū tlhuanī't a'kapūn lā' ti'ya't lā' mar lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. ¹⁶ Kōtan tū'xama'ntza' Dios cāmakxteknī't ixlīhuāk tachi'xcuui't natatlahua chu a'ntūn talacasqui'n. ¹⁷ Pō'ktu Dios ixcāmacā'ni' a'ntū ixmāsu'yu que a'nan Dios. Dios tlhua a'ntūn tzey. U'tza' lila xcān lā' lej lila

a'ntū tzē hua'can. Lā' quincāmaxquī'yāni' quina'n tapāxuhuān lā' a'ntū hua'yāuj hasta līpāxūj lahui'lāna'uj —hualh Pablo.

¹⁸ A'yuj Pablo cāhuanilh huā'mā', yosca'tzī cāmāpānūni'ca ix-tapāstacna'ca'n huan tachi'xcuui't para natalakachi'xcuui' Pablo la' Bernabé.

¹⁹ Lā' tachilh makapitzīn israelitas xalanī'n nac Antioquía lā' Iconio. Lā' tachihuīna'maxquī'lh tachi'xcuui't. Lā' ū'tza' līmūta'laca Pablo lā' xuakaca lā' māxtuca de huan xcānsipej lā' makxtekca. Tapuhualh que xanīntza' ixuani't. ²⁰ Pero huan tā'timīn talītamacxti'li'lh lā' Pablo tā'kaquī'lh lā' tanūlh nac xcānsipej. Lā' ixlīlakalī ta'a'lh Pablo lā' Bernabé nac Derbe.

²¹ Lā' ixta'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo nac huanmā' xcānsipej lā' lhūhua' takalhlaka'ī'lh. Lā' tuncan xlaca'n tataspi'tchokopā nac Listra lā' nac Iconio lā' nac Antioquía. ²² A'ntza' ixcāmaxquī' tahuixcān huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' lej ixcāmaxquī' tapāstacna' que natakalhlaka'ī' para pō'ktu. Lā' cāhuanica:

—Tasquī'nī napātīni'nāuj a'xni'ca' tūna'j tanūyāuj a'nlhān Dios māpa'ksīni'n.

²³ Lā' cālacsacca xanapuxcu'nu' nac lakatunu' litokpān. Lā' pū'la ta'orarilīh lā' tū' tahuā'yah. Lā' tasquī'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't que cacāmaktaka'lhli huan xanapuxcu'nu'.

Pablo lā' Bernabé tataspi'tchokopā nac Antioquía

²⁴ Lā' tuncan Pablo lā' Bernabé tatētaxtulh huan nac Pisidia lā' tamilh nac Panfilia. ²⁵ Lā' a'xni'ca' ixtalī'a'cta'sana'nī't huan xatzey tachihuīn nac Perge, lā' ta'a'lh tancā'n nac Atalia. ²⁶ Lā' de a'ntza' tapū'a'lh barco nac Antioquía. Lā' huanmā' xcānsipej ixuani't a'nlhā xapū'la ī'squi'ni'canī't Dios que cacāmaktāyah Bernabé lā' Pablo ixlītlotca'n a'ntū chū'cus tatlahuakō'nī't.

²⁷ Lā' a'xni'ca' tachā'lh Pablo lā' Bernabé nac Antioquía, tamākēstokli ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' cāhuanica ixlīhuāk a'ntū Dios ixcāmaktāyanī't que natatlahua. Lā' cāhuanica a'nchī Dios ixcāmāsu'ni'nī't que ixlacasquī'n nā ixtakalhlaka'ī'lh nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁸ Lā' a'ntza' Pablo lā' Bernabé tatā'tachokolh huan tā'timīn makān.

15

Tatakēstokli nac Jerusalén

¹ Lā' tamilh nac Antioquía makapitzīn chi'xcuui'n xalanī'n nac Judea. Lā' tatzuculh tamāsu'ni' huan tā'timīn. Lā' tahualh: —Tasquī'nī nacircuncidarla'yā'tit chu a'nchī ixmāsu'yu Moisés. Lā' palh tū' circuncidarla'nī'ta'ntit, tūla catipūtaxtitit.

² Lā' Pablo lā' Bernabé talālīhuanilh xlaca'n lā' lej talālacatāquī'lh. Lā' ā'calīstān cālacsacca Pablo lā' Bernabé

lā' ā'makapitzīn huampala a'ntī natalaka'n huan apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' lītokpān nac Jerusalén lā' natakahasqui'nīni'n a'nchī nalīlacāxtlahuacan.

³ Lā' chuntza' huan tā'timīn xalanī'n nac huan lītokpān nac Antioquía tamacā'lh Pablo lā' Bernabé. Lā' xlaca'n ta'a'lh lā' ixtatētaxtutēlha lakaxtim nac estado de Fenicia lā' Samaria. Lā' ixtapūtle'keni' a'nchī ixtakalhlaka'ī' huan a'ntīn tū' israelitas. Lā' ū'tza' talīpāxuhualh huan tā'timīn.

⁴ Lā' a'xni'ca' Pablo lā' Bernabé tachā'lh nac Jerusalén lā' tapāxtokli con tapāxuhuan huan tā'timīn lā' apóstoles lā' xanapuxcu'nu' lītokpān. Lā' Pablo lā' Bernabé tahuanih ixlīhuāk a'ntū Dios cāmaktāyalh que tzē natatlahua. ⁵ Lā' tatāyalh makapitzīn a'ntī ī'stālani' ixtamāasca'tīnī'nca'n fariseosnu' lā' ixtakalhlaka'ī'. Lā' tahualh:

—Lā' tasqui'nī que nataka'lhī ixlīlakapascanca'n israelitas nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā tasqui'nī que nata'a'kahuāna'ni' huan ley a'ntū maxqui'ca Moisés.

⁶ Lā' huan apóstoles lā' xanapuxcu'nu' tatakēstokli para que xa'nca natalacāxtlahua huā'mā'. ⁷ Lā' ixtalacchihuīna'mā'nacus lā' tāyalh Pedro lā' cāhuanilh:

—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit que makāntza' Dios lacsacli kalhatin de quina'n. Quit quilacsacli para que na'iccāhuani xatzey tachihuīn a'ntīn tū' israelitas lā' chuntza' tzē natakahlaka'ī' nā xlaca'n. ⁸ Lā' Dios, a'ntī lakapasa ixa'clhcunucca'n tachi'xcuhuī't, ū'tza' cāmaxqui'lh xlaca'n huan Espíritu Santo chuntza' a'nchī quincāmaxqui'nī'ta'ni'. Lā' chuntza' māsu'yulh que Dios lacasqui'n que natakahlaka'ī' nā xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni'. ⁹ A'cxtim Dios xacalh ixa'clhcunucca'n xlaca'n lā' qui'a'clhcunucca'n por ixpālacata līpāhuanāuj Dios. ¹⁰ ¿A'chī' pāstacna'nā'tit hui'xina'n que tū' tzey a'nchī Dios lacasqui'n natakahlaka'ī' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas? Lā' ¿a'chī' lacasqui'nā'tit hui'xina'n que xlaca'n natatlōkentaxtū huan ley a'ntū maxqui'ca Moisés? U'tza' quinatāta'na'ca'n tūlahl tatlōkentaxtūlh. Lā' nā quina'n tūlahl catitlōkentaxtūj. ¹¹ Pero ickalhlaka'ī'yāuj que xapūtaxtuni' quina'n chuntza' hua'chī nā xlaca'n porque quincāmāpūtaxtūcu'tuni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús —hualh Pedro.

¹² Lā' tuncan ixlīhuāk ixtalhūhuā't tachi'xcuhuī't taquilhca'cslalh. Lā' xlaca'n takaxmatli a'xni'ca' Bernabé lā' Pablo tapūtle'kelh huan lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā a'ntū Dios cāmaktāyalh que tzē tatlahua na ixlac'hpu'nanca'n a'ntīn tū' israelitas. ¹³ Lā' a'xni'ca' xlaca'n tachihuīna'nkō'lh, Jacobo kalhtīni'lh:

—Tā'timīn, caquilākaxmatui. ¹⁴ Pūtle'kenī'ttza' Simón Pedro a'nchī Dios xapū'la cālacsacli makapitzīn chī'xcuhuī'n a'ntīn

tū' israelitas. Dios cālacsacli para natala ixcamana'. ¹⁵ Lā' huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza' tahualh chu ū'tza'. Lā' chuntza' tatzo'kni':

¹⁶ A'calistān na'ictaspi'ta lā' na'ictlahuapala huan ixchic David a'ntū laclalh.

Lā' na'iccāxtlahuapala a'nlhā laclanī't, lā' na'icyāhuapala.

¹⁷ Lā' chuntza' ā'makapitzīn chi'xcuui'n nataputza Māpa'ksīni'.

Lā' nā nataputza nā ixlīhuākca'n xalanī'n nac ā'lakatonu' xcānsipejni' a'ntīn cālakapascan quintachi'xcuui't.

¹⁸ Huā'mā' hualh huan Māpa'ksīni' a'ntī māsuyulh huā'mā' desde a'xni'ca' lacatuncuīlh huan quilhtamacuj.

¹⁹ Lā' Jacobo huampā:

—U'tza' quit quintapāstacna' que tū' cacāmāmakchuyīuj a'ntīn tatā'a'n Dios xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁰ Icpuhuan que natzo'kāuj lā' nacāhuaniyāuj que tū' catahua'lh a'ntū cā'a'ksajuī'canī't huan ídolos lā' nā tū' catamakpuscātīni'lh lā' tū' cataka'lhīlh huan puscan ixmakchi'xcu'ca'n lā' nā tū' catahua'lh ixquinīt huan animalhna' a'ntū a'kpixchī'canī't lā' nā tū' catahua'lh ka'lhni'. ²¹ Chuntza' icpuhuan porque lejtza' makān na ixlīhuāk cā'lacchicni', pō'ktu chi'chini' a'ntū pūjaxcan, a'cta'sana'ncan lā' lakapūtle'kecan a'ntū hualh Moisés —cāhuanilh Jacobo.

²² Lā' huan apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' lā' ixlīhuākca'n talīhui'līlh talacsaca makapitzīn chi'xcuui'n chu lī'ū'tunu'n lā' nacāmacā'ncan con Pablo lā' Bernabé nac Antioquía. Lā' macā'nca huan Judas, a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Barsabás, lā' ā'chā'tin ixtacuīni' Silas. Huan tamā'na kalhatu' chi'xcuui'n xalaka'tla' ixtahuanī't huan lītā'timīn. ²³ Lā' tzo'kca lakatin carta a'ntū talē'lh Judas lā' Silas. Lā' ix-tatzo'kni' nac carta lā' tahualh:

“Quina'n apóstoles lā' xanapuxcu'nu' lā' tā'timīn iccāsaludarlīyāni' hui'xina'n tā'timīn a'ntīn tū' israelitas xalanī'n nac xcānsipej Antioquía lā' nac estado de Siria lā' Cilicia. ²⁴ Ickaxmatnī'ta'uj que makapitzīn de quina'n tataxtunī't de ā'tzā' a'yuj quina'n tū' iccāmaxquī'uj xlaca'n līmāpa'ksīn. Lā' xlaca'n cātālīmāmakchuyīnī'ta'ni' con a'ntū ixtamāsuyū lā' cātāmāpātza'nkāni'nī'ta'ni'. Lā' tahualh que tasqui'nī que hui'xina'n natlahuayā'tit ixtalanānca'n israelitas. ²⁵ A'xni'ca' quina'n ictakēstokui, iclīhui'līuj iclacsacāuj chi'xcuui'n a'ntī na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n con Bernabé lā' Pablo a'ntīn cāpāxquī'yāuj.

²⁶ Huan kalhatu' chi'xcuui'n tatanūnī't a'nlhā lej cā'lījicua' por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁷ Lā' iccāmacā'nī'ta'nchāuj Judas lā' Silas. Xlaca'n nacāhuaniyāni' chu ū'tza' a'ntū ictzo'knumā'nauj. ²⁸ Na'iccāmaxquī'yāni' hui'xina'n lakatin līmāpa'ksīn chuntza' a'nchī ixtapuhuān

Espíritu Santo lā' nā quintapuhuānca'n. Chu xmān huā'mā' tasqui'nī: ²⁹ que hui'xina'n tū' catihua'tit quinīt a'ntū līlakachi'xcuui'canī't ídolo, lā' tū' cahua'tit ka'lhni', lā' tū' cahua'tit ixquinīt animalh a'ntū a'kpixchī'canī't, lā' tū' camakpuscātīni'ntit lā' tū' cataka'lhīlh ixmakchi'xcu'ca'n puscan. Palh hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit a'ntūn tzey. Xmān huā'mā' iccāhuaniyāni'".

³⁰ Lā' cāmacā'nca Bernabé lā' Pablo lā' ā'makapitzīn. Lā' xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Antioquía. Lā' a'ntza' cāmākēstokca huan tachi'xcuui't a'ntī ixtakalhlaka'ī' lā' cāmaxquī'ca huan carta. ³¹ Xlaca'n talakapūtle'kelh lā' tapāxuhualh por ixpālacata cāmāko'xamāka'tlī'ca. ³² Lā' Judas lā' Silas nā xlaca'n a'cta'sana'nī'n ixtahuanī't. Xlaca'n lej tahualh lā' cāmaxquī'ca tapāstacna' huan lītā'timīn lā' cāmaxquī'ca tahuixcān. ³³ Lā' a'xni'ca' ixtahui'lāna'tza' makān a'ntza', cāmakxtekca huan tā'timīn lā' cāhuanica: "Dios cacālē'ni'". Lā' talakminchokopā a'ntī ixcāmacā'nī't. ³⁴ Lā' puhuanli Silas natachoko a'ntza'. ³⁵ Lā' nā Pablo lā' Bernabé tatachokolh nac Antioquía. Xlaca'n lā' lhūhua' ā'makapitzīn huampala ixtamāsu'yu lā' ixtalē'cta'sana'n ixtachihuīn Māpa'ksīni'.

Pablo a'lh ixlīmaktu' para nalē'n makat xatzey tachihuīn

³⁶ A'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' lātma'j chi'chini', Pablo huanilh Bernabé:

—Cacālaka'mpalauj huan quintā'timīnca'n na ixlīhuāk xcānsipejni' a'nlhā māca'tzīnīnī'ta'uj ixtachihuīn Māpa'ksīni'. Cāhui laktzī'nāuj a'nchī tataxtokō'.

³⁷ Lā' Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Marcos. ³⁸ Pero Pablo tū' ixlē'ncu'tun porque Marcos ixcāmakxteknī't xlaça'n a'xni'ca' ixtahui'lāna' nac Panfilia. Lā' tū' a'lh cātā'scuja. ³⁹ Lā' lej talālacatāquī'lh Bernabé lā' Pablo. Lā' ū'tza' talītāxtunquīlh. Bernabé lē'lh Marcos lā' tapū'a'lh barco nac Chipre. ⁴⁰ Lā' Pablo lacsacli Silas lā' tataxtulh. Lā' huan tā'timīn ixtasqui'ni'nī't huan Māpa'ksīni' camaktaka'lhli. ⁴¹ Lā' Pablo lā' Silas ixtatētaxtutēlha nac estado de Siria lā' Cilicia lā' ixcāmaxquī' tahuixcān huan tā'timīn a'ntī a'ntza' ixtatakēstoka nac lakatunu' cā'lacchicni'.

16

Timoteo cātā'a'lh Pablo lā' Silas

¹ Lā' Pablo lā' Silas tachā'lh nac xcānsipejni' Derbe lā' Listra. Lā' tapāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntī ixkalhlaka'ī' lā' ixtacuīni' Timoteo. Xla' ixo'kxa' ixuanī't kalhatin puscāt israelita a'ntī ixkalhlaka'ī'. Lā' ixtāta' Timoteo tū' israelita ixuanī't. ² Huan tā'timīn nac Listra lā' nac Iconio ixtaca'tzī palh tzeyā chi'xcu' Timoteo. ³ Lā' Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Lā' huan israelitas ixtaca'tzī que ixtāta' Timoteo tū' israelita ixuanī't.

Lā' ū'tza' Pablo līmāchu'cunīni'lh Timoteo para que naka'lhī ixlīlakapascan como hua'chi israelitas. Pablo tlhualh huā'mā' porque tū' cāmaka'kchā'ncu'tulh huan israelitas a'ntza'. ⁴ Lā' xluca'n ixtatētaxtutēlha huan lakatunu' xcānsipejni'. Lā' ixcāmāca'tzīnīcan huan līmāpa'ksīn a'ntū ixtahuanī't apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' nac Jerusalén. ⁵ Lā' chuntza' huan a'ntī ixtatakēstoka nac lakatunu' cā'lacchicni' tatahuixcānīlh lā' ā'chulā' takalhlaka'ī'lh. Lā' lakaliyān talhūhua'ntēlhalh.

Pablo lakachuyalh lā' laktzī'lh kalhatin chi'xcu' xala' nac Macedonia

⁶ Lā' huan Espíritu Santo tū' cāmakxtekli tachihuīna'n xatzey tachihuīn nac Asia. Lā' Pablo lā' a'ntī ixtatā'a'n tatētaxtulh na ixlēka'tla' Frigia lā' Galacia. ⁷ Lā' a'xni'ca' tachā'lh na ixlītapitzi a'nlhā ixmāpa'ksī Misia, lā' ta'a'ncu'tulh nac Bitinia. Pero huan ixEspíritu Jesús tū' cāmakxtekli nata'a'n. ⁸ Lā' tatētaxtulh nac Misia lā' ta'a'lh tancā'n nac xcānsipej Troas. ⁹ A'ntza' cā'tzī'sa Pablo lakachuyalh lā' laktzī'lh kalhatin chi'xcu' xala' nac Macedonia a'ntī tāyalh ixlacapūn. Lā' huan chi'xcu' lej ī'squi'ni' lā' huanīlh: “Caquilālaka'uj nac Macedonia lā' caquilāmaktāyauj”. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' lakachuyakō'lh, tuncan quīna'n ictzucūj ictacāxāuj para na'īca'nāuj nac estado de Macedonia. Chu tuncan icpāstacui que ixlīstu'ncua' Dios quīncālacsacni'ta'ni' na'iccākalhachihuīna'ni'yāuj xalanī'n nac Macedonia huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Pablo lā' Silas nac Filipos

¹¹ Ictaxtūj nac Troas lā' icpū'a'uj barco lā' stu'nc icmiuj nac Samotracia. Lā' ixlīlakalī huampala ica'uj nac Neápolis. ¹² Lā' ictaxtūj de a'ntza' lā' icchā'uj nac Filipos a'ntū tapa'ksī nac Roma. U'tza' más xaka'tla' xcānsipej ixlīhuāk huan estado de Macedonia. Ictachokouj huā'mā' xcānsipej lātma'j. ¹³ Lā' lakatin chi'chini' a'ntū tapūjaja israelitas, ictaxtūj de huan xcānsipej. Lā' icchā'uj na ixquilhtūn pūxka a'nlhā icpuhuáj que chō'la a'ntza' lanān ixtakēstokcan ixtlahuacan oración. Lā' ictahui'lauj lā' iccātā'chihuīna'uj huan puscān a'ntī ixtatakēstoknī't. ¹⁴ Lā' chā'tin de xluca'n, a'ntī ixquīncākaxmatni'yāni', kalhatin puscāt ixtacuīni' Lidia. Xla' xala' nac Tiatira ixuanī't lā' ī'stā' lu'xu' xasmumonko'. Lā' lej ixa'cnīni'ni' Dios. Lā' huan Māpa'ksīni' māxaxmatīcu'tulh a'ntū hualh Pablo. Lā' a'kahuāna'lh. ¹⁵ Lā' a'kpaxli lā' nā a'ntī ixtahui'lāna' na ixchic. Lā' Lidia quīncāsqui'ni'ni' lā' quīncāhuanini':

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n que quit stu'ncua' ickalhlaka'ī' Māpa'ksīni', capintit na quīnchic lā' natachokoyā'tit a'ntza'.

Lā' lej quīncāhuanini'.

¹⁶ Lā' lakatin chi'chini' a'xni'ca' xa'ica'mā'nauj a'nlhā ixtlahuacan oración, icpāxtokui kalhatin tzu'ma'jāt a'ntū ixka'lhī tlajana' a'ntū ixuan a'ntū napātle'ke. Lā' huan chi'xcuhuī'n, a'ntū ixtēcu'nī'n de huan tzu'ma'jāt ixtahuanī't, lej lhūhua' ixtatlajamā'na por ixpālacata ixuan a'ntū napātle'ke. ¹⁷ Lā' huan tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yāni' a'xni'ca' xa'iclatlā'huanāuj con Pablo. Lā' palha' ixta'sa lā' ixuan:

—Huā' tamā'na chi'xcuhuī'n tatā'scuja Dios a'ntū lej ka'tla'. Xlaca'n cātahuaniyāni' a'nchīn tzē nalīpūtuxtucan.

¹⁸ Lā' chuntza' ixtlahua huā'mā' lātma'j chi'chini'. Lā' Pablo jiclhualh lā' talakspi'tli lā' huanilh huan tlajana' a'ntū ixtanūni'ma' na ixa'clhcunuc huan tzu'ma'jāt:

—Por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo icuaniyāni' cataxtu de huan tzu'ma'jāt.

Lā' chu tuncan lacapalh taxtulh.

¹⁹ Pero a'xni'ca' huan ixtēcu'nī'n taca'tzilh que tūlahhtza' ixtatlaja, lā' cāchi'paca Pablo lā' Silas lā' cālīminca nac pūchihuīn. ²⁰ Lā' a'xni'ca' ixcālīmincanī't ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n lā' cāhuanica:

—Huā' tamā'na chi'xcuhuī'n israelitas cāmāmakchuyī xalanī'n na quixcānsipejca'n. ²¹ Lā' tamāsu'yu xtunc talanān a'ntū quina'n tūla kalhlaka'ī'yāuj porque quina'n romanos. Lā' tūla catitlahuáuj porque tū' chuntza' huan ley.

²² Lā' chuntza' huan tachi'xcuhuī't tatā'kaquī'lh lā' talalh ixtā'ca'tzaca'n Pablo lā' Silas. Lā' huan pūchihuīna'nī'n tamāpa'ksīni'lh que cacāxtī'tpūxtuca ixlū'xu'ca'n lā' cacākēsno'kca con qui'hui'. ²³ Lā' a'xni'ca' lejtza' ixcākēsno'kcanī't lā' nā cāmānūca nac pūlāchī'n. Lā' nā māpa'ksīca huan chī'ni' que xa'nca cacāmaktaka'lhli. ²⁴ Lā' como chuntza' māpa'ksīca, ū'tza' cālīmānūlh más na ixtankētzā'n lā' cāmānūni'ca ixtojonca'n a'nlhā ixlaculhu'cu'canī't kentū' qui'hui' lā' ixmāpīstuccanī't.

²⁵ Lā' hua'chi i'tāt tzi'sa, Pablo lā' Silas ixta'orarlītanūmā'na lā' ixtatlī'tanūmā'na lā' nā ixtamācā'tanīmā'na Dios. Lā' huan tachi'nī'n ixtakaxmattanūmā'na. ²⁶ Lā' chu līmaktin lej tzu-culh tachiqui huan ti'ya't. Lā' ixtūtzā'n taxaka de huan pūlāchī'n taxakā'līlh. Lā' chu tuncan lacapalh huan pūlāchī'n talaquī'lh. Lā' huan qui'hui' a'nlhā ixcāmānūcanī't ixtojonca'n ixlīhuākca'n tachī'nī'n chu tuncan talakxtulh. ²⁷ Lā' chu tuncan lacapalh huan chī'ni' lakahualh lā' laktzi'lh laquī'yā huan pūlāchī'n. Lā' maxtulh ixcuchilu lā' ixa'estu ixmaknīcu'tuncan porque xla' puhualh huan tachī'nī'n ixtatzā'lanī'ttza'. ²⁸ Pero Pablo ta'salh palha' lā' huanilh:

—Tuntū' catlahua'ni'ca mē'cstu. Quilīhuākca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

29 Lā' huan chī'ni' squi'nli lakatin pūmaksko lā' tanūlh lacapalh lā' i'xpipitēlha cātatzokostani'lh Pablo lā' Silas. 30 Lā' cāmāxtulh lā' cākalhasqui'nīlh:

—Chī'xcuui'n, ¿tuchū tasqui'nī na'ictlahua quit para na'icpūtaxtu?

31 Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Cakalhlaka'i' huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' napūtaxtuya' hui'x lā' nā chuntza' xalanī'n na minchic.

32 Lā' cāhuanica ixtachihuīn Dios huan chī'ni' lā' ixlīhuākca'n xalanī'n na ixchic. 33 Lā' tuncan lacapalh huan cā'tzī'sa, huan chī'ni' cālē'lh Pablo lā' Silas lā' cāche'kē'ni'lh a'nlhā ixcāso'kcanī't. Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' na ixchic ta'a'kpaxkō'lh tuncan. 34 Lā' huan chī'ni' cālē'lh na ixchic lā' cāmāhuī'lh. Lā' lej tapāxuhualh xla' lā' ixlīhuāk xala' na ixchic porque ixtakalhlaka'i'nī't Dios.

35 Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan pūchihuīna'nī'n tamacā'lh mayūlhnu' natahuani huan chī'ni':

—Cacāmakxte'kti huan tamā'na chī'xcuui'n.

36 Lā' huan chī'ni' māca'tzīnīli Pablo a'ntū huanica lā' hualh:

—Huan pūchihuīna'nī'n tamāpa'ksīni'lh que na'iccāmakxtekāni'. Chuhua'j cataxtutit lā' capintit lā' Dios cacālē'ni'.

37 Lā' Pablo cāhuanilh huan mayūlhnu':

—Quincātakēsno'knī'ta'ni' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't lā' quincātamānūni' nac pūlāchī'n lā' tū' quincātatlahuani'ni' justicia, a'yuj quina'n ictapa'ksiyāuj nac Roma lā' ū'tza' iclīka'lhīyāuj quintachihuīnca'n. Lā' chuhua'j lakatzē'k quincātatlakamacā'ncu'tunāni'. Tū' tzey. Chuhua'j catamilh māni' ū'tunu'n lā' caquincātamāxtuni'.

38 Lā' huan mayūlhnu' tamāca'tzīnīpā huan pūchihuīna'nī'n huanmā' tachihuīn. Lā' xlaca'n tajicua'lh a'xni'ca' takaxmatli que huan tachī'nī'n ixtatapa'ksī nac Roma lā' tū' chu catīhuāya chī'xcuui'n ixtahuani't xlaca'n. 39 Lā' cālakminca Pablo lā' Silas lā' cāsqui'ni'ca tamāspūtūn. Lā' cāmāxtuca lā' cāsqui'ni'ca que catataxtulh de nac xcānsipej. 40 Lā' Pablo lā' Silas, a'xni'ca' ixtataxtunī'ttza' nac pūlāchī'n, tatanūlh na ixchic Lidia. Lā' cālaktzī'nca huan tā'timīn. Lā' Pablo lā' Silas tamaxquī'lh tapāstacna' lā' ta'a'lh.

17

Tatā'kaquī'lh nac Tesalónica

1 Pablo lā' Silas tatētaxtulh nac xcānsipejni' Anfípōlis lā' Apolonia. Lā' tachā'lh nac xcānsipej Tesalónica a'nlhā ixyā lakatin ixlītokpānca'n israelitas. 2 Lā' como Pablo ixlīsmānī'nī't tanū nac litokpān, cātā'tanūlh. Lā' lakatin chī'chini' a'ntū pūjaxcan, Pablo cākalhachihuīna'ni'lh por ixpālacata ixtachihuīn Dios. Lā' chuntza' tlahuapā ixlīmīxtzeyan lā' ixlīcāujquitzisma'j.

³ Lā' Pablo cāmāsu'ni'lh lā' cāmāca'tzīnīlh a'nchī huan ixtachi-huīn Dios que tasqui'nī napātīni'n lā' nalakahuanchoko Cristo a'ntī Dios lacsacui'linī't. Lā' cāhuanilh:

—Huā'mā' Jesús, a'ntī iccāhuaniyāni', xla' ū'tza' Cristo.

⁴ Lā' ā'makapitzīn de ū'tunu'n ta'a'ka'ī'lh a'ntū hualh Pablo. Lā' tatā'tā'cxtimīlh Pablo lā' Silas. Lā' nā chuntza' tatā'tā'cxtimīlh lhūhua' a'ntīn tū' israelitas lā' lej ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' huan makapitzīn pusan xalaka'tla'n nā xlaca'n tatā'tā'cxtimīlh Pablo lā' Silas. ⁵ Pero huan israelitas a'ntīn tū' ixtakalhlaka'ī', xlaca'n talakca'tzalh lā' talē'lh ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuui'n lā' a'ntī chu xmān ixtalatlā'huan. Lā' tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuui't lā' lej tatā'kaquī'lh nac huan xcānsipej. Lā' ixtasātanūcu'tun huan na ixchic Jasón. Lā' ixtamāxtucu'tun huan Pablo lā' Silas lā' ixcālīmincu'tuncan na ixlacapūnca'n huan tachi'xcuui't. ⁶ Lā' como tū' cākakca lā' stancalē'nca huan Jasón lā' makapitzīn huampala tā'timīn. Lā' talē'ni'lh huan pūchihuīna'ni'n lā' lej cālīmāta'sīca lā' cāhuanica:

—Huā' tamā'na chi'xcuui'n tamāmakchuyīnī't ixlīhuāk tachi'xcuui't nac quilhtamacuj. Lā' nā taminī't huā'tzā'.

⁷ Lā' Jasón cāmakxtekli tatanūlh na ixchic. Lā' xlaca'n tū' ta'a'cnīni'ni' ixlīmāpa'ksīn César. Xlaca'n tahuan que a'nampala kalhatin rey ixtacuīni' Jesús. Lā' xlaca'n talacasqui'n que ū'tza' huā'mā' na'a'cnīni'ni'can.

⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tatamakchuyīlh huan tachi'xcuui't lā' huan pūchihuīna'ni'n. ⁹ Lā' a'xni'ca' lacāxtlahuaca con lakatin fianza, makxtekca Jasón lā' huan makapitzīn.

Pablo lā' Silas nac Berea

¹⁰ Lā' chu tuncan lacapalh huan cā'tzī'sa huan tā'timīn tamacā'lh huan Pablo lā' Silas nac xcānsipej Berea. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, xlaca'n tatanūlh na ixlītokpānca'n israelitas.

¹¹ Lā' huan tamā'na israelitas xalanī'n nac Berea lej xa'nca ixtapāstacna'n lā' tū' hua'chi xalanī'n nac Tesalónica. Lā' lej ixtakaxmatcu'tun huan xatzey tachihuīn lā' lakaliyān ixtaputza na ixtachihuīn Dios a ver ilh stu'ncua' a'ntū hualh Pablo.

¹² Lā' chuntza' takalhlaka'ī'lh lhūhua' a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' huan ixtalhūhuā't a'ntīn tū' israelitas, lhūhua' pusan xalaka'tla'n lā' lhūhua' chi'xcuui'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' huan israelitas xalanī'n nac Tesalónica taca'tzīlh que Pablo ixcākalhachihuīna'ni' nac Berea ixpālacata ixtachihuīn Dios, lā' xlaca'n ta'alh a'ntza'. Lā' cāchihuīna'maxquī'ca huan tachi'xcuui't xalanī'n nac Berea a'ntīn tū' ixtakalhlaka'ī'. Lā' xlaca'n tatā'kaquī'lh. ¹⁴ Lā' tuncan lacapalh huan tā'timīn tamacā'lh Pablo na ixquilhtūn mar. Lā' Silas lā' Timoteo tatachokolh nac Berea.

¹⁵ Lā' a'ntīn tatā'alh Pablo talē'lh nac xcānsipej Atenas lā' tataspī'tli para nacāmāca'tzīnīcan Silas lā' Timoteo que catalaka'lh Pablo lacapalh.

Pablo nac Atenas

¹⁶ Pablo *ixcāka'lhīmā'* Silas *lā'* Timoteo *nac Atenas*. *Lā'* tamakchuyīlh porque *laktzī'lh huan xcānsipej ixlitzumakō'* ídolos. ¹⁷ *Lā'* lakaliyān *ixcātā'lāhuani'* *nac litokpān* con huan israelitas *lā'* a'ntī *ixta'a'cnīni'ni'* Dios. *Lā'* lakaliyān *ixcātā'lāhuani'* *nac litamāuj* con a'ntī *ixtachā'n a'ntza'*. ¹⁸ *Lā'* *tatā'chihuīna'lh ā'makapitzīn a'ntī lej laskalalhna' chī'xcuui'n*. *Makapitzīn de ū'tunu'n ixtastālani' ixlīmāasca'tīnca'n a'ntī ixuanican epicúreosnu'*. *Lā'* *ā'makapitzīn ixtastālani' ixlīmāasca'tīnca'n estoicosnu'*. *Lā'* *makapitzīn tahualh:*

—¿Tuchū huanicu'tun *ixtachihuīn huā'* a'ntī *lej chihuīna'n?*
Lā' *ā'makapitzīn tahualh:*

—*Huā'mā' māsu'yumā' ixdiosesca'n makatiyātī'n*.

Tahualh huā'mā' porque Pablo *ixcāmāsu'ni' expālacata Jesús lā'* *expālacata a'nchī lakahuanchokocan*. ¹⁹ *Lā'* *chī'paca Pablo lā'* *le'nca nac Areópago a'nlhā ixtatakēxtimī makapitzīn pūchihuīna'nī'n lā'* *tahuanilh:*

—*Quina'n icca'tzīcu'tunāuj huā'mā' xasāsti' tachihuīn a'ntū māsu'ya'*. ²⁰ *Hui'x ta'na' lā'* *quilāmākaxmatīyāuj a'ntūn tū' maktin ickaxmatāuj*. *Lā'* *icca'tzīcu'tunāuj tuchū huanicu'tun huā'mā'*.

²¹ *Ixlīhuākca'n xalanī'n nac Atenas lā'* *huan xatza'nkān a'ntī ixtahui'lāna' a'ntza'*, *xlaca'n nīn tuntū' ixtatlahuacu'tun xmān ixtahuancu'tun lā'* *ixtakaxmatcu'tun a'ntū xalacsāsti'*.

²² *Lā'* Pablo *ixyā na ixlacapūnca'n a'ntī ixtatakēstoknī't nac Areópago lā'* *cāhuanilh:*

—*Tachi'xcuui't xalanī'n nac Atenas, lej a'cnīni'ni'yā'tit mindiosesca'n*. *Chuntza' tasu'yu*. ²³ *Lā'* *a'xni'ca' ictētaxtulh, iclaktzī'lh a'ntūn taquilhpūtani'yā'tit hui'xina'n*. *Lā'* *a'ntza' ickaksli lakatin altar a'nlhā tatzo'kni' huanmā' tachihuīn: "Isla' huan quindiosca'n a'ntīn tūna'j iclakapasāuj"*. *Quit iccātā'chihuīna'mā'ni' hui'xina'n por expālacata huā'mā' Dios a'ntīn taquilhpūtani'yā'tit a'uyj tūna'j lakapasā'tit*.

²⁴ *Dios tlhualh huan quilhtamacuj lā'* *ixlīhuāk a'ntū a'nan*. *Lā'* *xla' māpa'ksikō' huan a'kapūn lā'* *huan quilhtamacuj*. *Xla' tū' maclacasqui'n que catatlahuani'lh chī'xcuui'n lakatin litokpān para naka'lhī a'nlhā natahui'la*. ²⁵ *Xla' tū' maclacasqui'n que huan tachi'xcuui't catamaktāyalh*. *Xla' nīn tuntū' sputni'*. *Por ixquilhtampān hui'lāna'uj lā'* *jaxāna'nāuj lā'* *huāk ka'lhīyāuj*.

²⁶ *Dios līmātzumalh tachi'xcuui't ixlīhuāk quilhtamacuj por huan kalhatin chī'xcu' a'ntī ixpapca'n ixlīhuāk tachi'xcuui't ixuanī't*. *Lā'* *Dios cāhui'līlh hasta lhānīn naspata huan lakatunu' xcānsipej lā'* *cāhui'līlh hasta lhān chā'n ixlītapitzica'n*. ²⁷ *Xla' lacasqui'n nauptzayāuj lā'* *namacaputzayāuj a ver ilh nakaksāuj Dios a'uyj hui'*

quimpajtzuca'n. ²⁸ Por ixquilhtampān līhui'lāna'uj quina'n lā' tlā'huanāuj lā' latā'kchokoyāuj. Lā' kalhatin de hui'xina'n a'ntī más lactzēhuanī't ixtachihuīn, ū'tza' hualh chuntza': "Nā quina'n ixcamana". ²⁹ Lā' palh quina'n ixcamana' Dios, tū' capuhuáuj que Dios hua'chi oro lā' plata lā' chihuix a'ntū cāxtlahualh kalhatin chi'xcu' xmān chu a'nchī māni' ixtapāstacna'. ³⁰ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtaca'tzī huan tachi'xcu'huī't nīn tuntū', Dios xmān cālaktzī'lh lā' tuntū' cātlahuani'lh. Pero chuhua'j cāmāpa'ksī Dios que cataxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n ixlīhuāk tachi'xcu'huī't chuxalhā cahuā nac cā'quilhtamacuj. ³¹ Porque Dios laclhcāhui'līnī't lakatin chi'chini' a'xni'ca' lej xa'nca nacājuzgarlī ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' Dios lacsacui'līnī't kalhatin chi'xcu', Jesucristo, a'ntī nacājuzgarlī huan tachi'xcu'huī't xalanī'n nac quilhtamacuj. Huā'mā' xa'nca ca'tzīcan porque Dios mālakahuanīchokolh Jesucristo —cāhuanilh Pablo.

³² Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcu'huī't takaxmatli que lakahuanchocon, makapitzīn tatzuculh talakapala. Lā' ā'makapitzīn tahualh:

—Na'iccākaxmatni'yāni' ā'maktin ixpālacata huā'mā'.

³³ Lā' Pablo cāmakxtekli. ³⁴ Pero ā'makapitzīn tatā'tā'cxtimīlh lā' takalhlaka'ī'lh. Lā' nā kalhlaka'ī'lh Dionisio, kalhatin pūchihuīna' a'ntī ixtatakēxtimī nac Areópago. Lā' nā kalhlaka'ī'lh kalhatin puscāt a'ntī ixtacuīni' Dámaris lā' ā'makapitzīn huampala.

18

Pablo nac Corinto

¹ Lā' ā'calīstān Pablo taxtulh de Atenas lā' a'lh nac Corinto. ² Lā' tā'lāpāxtokli kalhatin israelita ixtacuīni' Aquila xala' nac Ponto. Xla' lā' ixpuscāt, a'ntī ixtacuīni' Priscila, ixtataxtunī'tcus nac Italia. Claudio ixcāmāpa'ksīnī't que ixlīhuākca'n israelitas catataxtukō'lh de huan nac Roma. Lā' ū'tza' talītaxtulh Aquila lā' Priscila. Lā' Pablo cālaka'lh. ³ A'ntza' cātā'tachokolh como chu lakatin ixlīlōtca'n ixuanī't. Lā' ixtas-cuja lā' ixtatlahua carpas. ⁴ Lā' Pablo ixcāmāsu'ni' nac lītokpān tzeyama'jān ixlīhuāk huan chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan. Lā' ixcāmākalhlaka'ī'nīcu'tun israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas.

⁵ Lā' Silas lā' Timoteo tataxtulh de nac Macedonia lā' tachā'lh nac Corinto. Lā' xlaca'n a'xni'ca' tachā'lh, Pablo lej ixmāsu'yumā' ixtachihuīn Dios. Lā' ixcāhuanimā' huan tachi'xcu'huī't israelitas que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios ixlac-sacui'līnī't. ⁶ Lā' xlaca'n takalhtaxtoktīlh lā' talakapalalh. Lā' Pablo tincxli ixlu'xu' na ixlacapūnca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n līpinā'tit cuenta a'ntū nacāpātle'keni'yāni'. Quit tū'tza' quimaca'tzi. Chuhua'j na'iccālaka'n a'ntīn tū' israelitas.

⁷ Lā' a'lh lā' chā'lh na ixchic a'ntī ixuanican Justo. Xla' ixa'cnīni'ni' Dios. Ixka'lhī ixchic ixpajtzu ixlitokpānca'n israelitas. ⁸ Lā' kalhlaka'ī'lh Māpa'ksīni' huan Crispo, xapuxcu' litokpān. Lā' nā takalhlaka'ī'kō'lh ixlīhuāk xala' na ixchic. Lā' chuntza' kalhalhūhua' xalanī'n nac Corinto takaxmatli a'ntū hualh Pablo lā' takalhlaka'ī'lh lā' ta'a'kpaxli. ⁹ Lā' Pablo lakachuyalh huanmā' tzi'sa. Lā' huan Māpa'ksīni' huanilh:

—Tū' caji'cua'. Tū' camakxte'kti chíhuīna'na'. ¹⁰ Quit icmaktaka'lhāni'. Lā' a'yuj cachi'paca hui'x, nīn tuntū' catitlahua'ni'ca. A'nan lhūhua' tachi'xcu'huī't nac huā'mā' xcānsipej a'ntī naquintastālani'.

¹¹ Lā' Pablo tachokolh lakatin cā'ta ā'pūpitzi. Lā' ixcāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios.

¹² Lā' a'xni'ca' huan Galión ixlīgobrador ixuanī't nac Acaya, lā' huan israelitas ixlīhuākca'n talalh ixtā'ca'tza Pablo. Lā' talē'lh a'nīha ixtlahuacan justicia. ¹³ Tahuanih huan gobernador:

—Huanmā' chí'xcu' chíhuīna'maxquī' huā' tachi'xcu'huī't. Lā' xtunc a'nchī cāhuanī que catamācā'tanih Dios, lā' tū' a'nchī tatzo'kni' nac ley.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión cāhuanilh huan israelitas:

—Palh tlahuanī't cahuā lakatin a'ntūn tū' tzey, o palh maknīni'ni't cahuā, quit na'iccākaxmatni'yāni' hui'xina'n, israelitas, līlacatzucu. ¹⁵ Pero como līmālacapū'yā'tit xmān a'ntū māsuyū lā' lakatin tacuīni' a'ntū māpācu'huī lā' a'ntū huan mileyca'n hui'xina'n, calacāxtlahua'tit hui'xina'n. Quit tū' iclacāxtlahuacu'tun huā'mā'.

¹⁶ Lā' cāmāxtulh a'nīhā ixtlahuacan justicia. ¹⁷ Lā' ixlīhuākca'n talhūhuā'chī'palh huan Sóstenes, a'ntī xapuxcu' litokpān, lā' talactucslī na iclacapūn huan gobernador. Pero Galión nīn tuntū' cāhuanilh.

Pablo a'lh i'xlīmaktu'tun para nalē'n makat xatzey tachihuīn

¹⁸ Pablo tachokopā ā'lātma'j. Lā' ā'calīstān cāmakxteklī huan tā'timīn lā' pū'a'lh barco nac Siria. Lā' nā Priscila lā' Aquila tatā'a'lh. Lā' como tlōkentaxtūlh ixpromesa, takoksitlī nac cā'lacchicni' Cencrea. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac Efeso, Pablo a'ntza' cāmakxteklī. Lā' tanūlh nac litokpān lā' ixcākalhachihuīna'ni' huan israelitas a'ntī ixtatakēstoknī't a'ntza'. ²⁰ Lā' lej tasquī'ni'lh Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'. Pero Pablo tū'tza' lacasquī'lh. ²¹ Lā' a'xni'ca' cātā'lāmākxteklī Pablo cāhuanilh:

—Lej tasquī'nī quit na'ica'n nac Jerusalén a'nīhā nala huan cā'tani'. Na'ictaspi'tpala palh Dios lacasquī'n.

Lā' Pablo taxtulh de nac Efeso lā' pū'a'lh barco.

²² Lā' Pablo chā'lh nac Cesarea lā' a'lh nac Jerusalén lā' cātā'chihuīna'lh huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't, lā' a'lh tancā'n

nac Antioquía. ²³ Tachokolh lātma'j lā' taxtulh lā' a'lh lā' tētaxtutēlhalh nac lakatunu' cā'lacchicni' nac xati'ya't Galacia lā' Frigia. Lā' ixcāmāhuixcānī ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalh-laka'ī'nī't.

Apolos a'cta'sana'lh nac Efeso

²⁴ Ixui' kalhatin chi'xcu' israelita xala' nac Alejandría a'ntī ixtacuīni' Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' xa'nca ixchīhuīna'n hua'chi a'ntī lej ī'sca'tnī't. Lā' xa'nca ixca'tzī ixtachihuīn Dios. ²⁵ Xla' ī'sca'tnī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' chihuīna'lh con tahuixcān. Lā' lej xa'nca ixmāsu'yu ixpālacata Jesús a'yuj ixca'tzī xmān ixlīmā'kpaxīn Juan. ²⁶ Lā' Apolos tzuculh chihuīna'n na ixlītokpānca'n israelitas lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' Priscila lā' Aquila takaxmatli lā' talē'lh ā'lacatin lā' ā'chulā' xa'nca tamāsu'ni'lh ixpālacata Dios. ²⁷ Lā' Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Lā' huan tā'timīn tahuanih que tzē na'a'n. Lā' cāmacā'ni'ca lakatin carta huan tā'timīn xalanī'n nac Acaya lā' cāhuanica que catamānūlh Apolos na ixchicca'n. Lā' a'xni'ca' chā'lh Apolos, lej lhūhua' cāmaktāyalh a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't por ixpālacata ixlītzey Dios. ²⁸ Lā' con lhūhua' līmāpa'ksīn Apolos ixcātā'lāhuanī israelitas ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Lā' ixcātłaja. Lā' ixmāsu'yu por ixpālacata ixtachihuīn Dios que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'linī't.

19

Pablo nac Efeso

¹ Lā' a'xni'ca' Apolos ixui' nac Corinto, Pablo ixtētaxtunī'ttza' nac lacti'na'j cā'lacchicni' lhā ā'xmāntza' ixtahui'lāna'ncha' lā' chā'lh nac Efeso. Lā' a'ntza' cāpāxtokli ā'makapitzīn a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't ² lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chā maklhtīni'ntit huan Espīritu Santo a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit?

Lā' xlaca'n tualh:

—Nīn ickaxmatnī'ta'uj palh māstā'ca Espīritu Santo.

³ Lā' Pablo cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū cāmāsu'ni'ni' na'a'kpaxā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Quina'n ica'kpaxui chuntza' a'nchī ixquincāmāsu'ni'yāni'

Juan.

⁴ Lā' Pablo cāhuanilh:

—A'xni'ca' ixmā'kpaxīni'n Juan ixcāhuanī huan tachi'xcu'huī't: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' cakalhlaka'ī'tit a'ntī namin ā'calistān”. Ū'tza' huanicu'tun Jesús —hualh Pablo.

⁵ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kpaxli porque tatapa'ksilhtza' con Māpa'ksīni' Jesús. ⁶ Lā' a'xni'ca' Pablo

cā'a'cpūmā'ca'lh ixmacan, huan Espiritu Santo tanūlh na ixa'clhcunucca'n. Lā' xlaca'n tachihuīna'lh ā'tāpātin tachihuīn a'ntūn tū' ixtasca'tnī't, lā' tachihuīna'lh ixtachihuīn Dios. ⁷ Lā' ixlīhuākca'n xlaca'n hua'chi kalhacāujtu' chi'xcuhi'n.

⁸ Lā' lakatu'tun mālhcuyu' Pablo ixtanū na ixlītokpānca'n israelitas lā' ixmāsu'yu lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' ixcākalhachihuīna'ni' lā' ixcāmākalhlaka'ī'nīcu'tun a'nchī māpa'ksīni'n Dios. ⁹ Lā' makapitzīn lej lacxumpi ixtahuanī't lā' tū' ixtakalhlaka'ī'ni'. Lā' ixtalakapala huan xasāsti' tamāasca'tīn na ixlacapūnca'n xalanī'n nac lītokpān. Lā' Pablo cā'a'kxtekmaka'lh lā' cālē'lh a'ntū ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixchihuīna'n pō'ktu lakaliyān na ixpūscuela Tiranno. ¹⁰ Chuntza' hasta tlhualh lakatu' cā'ta. Chuntza' takaxmatli huan ixtachihuīn Māpa'ksīni' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Asia, a'ntū israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. ¹¹ Lā' Dios mātlahuīlh Pablo lej laka'tla'n lē'cnīn. ¹² Lā' huan pāyu lā' huan pātō'cat a'ntū talīxakā'līlh Pablo, a'xni'ca' talē'ni'lh huan ī'tza'ca'nī'n, cātapānūni'lh ixta'jatatca'n. Lā' cāmāxtuni'ca tlajana'nī'n de xlaca'n a'ntū ixtaka'lhī.

¹³ Lā' ixtahui'lāna' makapitzīn tlahuāna'nī'n israelitas a'ntū ixtalatlā'huan lakatunu' cā'lacchicni'. Lā' xlaca'n, por ixtacuīni' Jesús, talīmāxtucu'tulh tlajana'nī'n. Lā' cāhuanica huan tlajana'nī'n:

—Iccālīmāpa'ksīyāni' hui'xina'n por ixtacuīni' Jesús, a'ntū māsu'yumā' Pablo, cataxtutit.

¹⁴ Lā' a'ntū ixtatlahua huā'mā', xlaca'n kalhatojon ixo'kxa'n kalhatin israelita a'ntū ixtacuīni' Esceva a'ntū xapuxcu' cura. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' huanica chuntza', huan tlajana' cākalhtīlh:

—Iclakapasa Jesús lā' icca'tzī tichū Pablo. Pero hui'xina'n tū' iccālakapasāni'. ¿Tichū hui'xina'n?

¹⁶ Lā' huan chi'xcu' a'ntū ixka'lhī huan tlajana' lakkosli lā' lej ixka'lhī tahuixcān lā' cātlajalh huan tlahuāna'nī'n. Lā' xlaca'n tataxtulh huan nac chic lā' tatzā'lalh laklhka'lo'ko' lā' tatakāhuī'ni't. ¹⁷ Lā' taca'tzīkō'lh huā'mā' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Efeso, a'ntū israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' tajicua'nkō'lh. Lā' chuntza' ā'chulā' tamāka'tlī'lh Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Lā' lhūhua' a'ntū ixtakalhlaka'ī'nī'tcus tamīlh lā' tatakoxaspi'tni'lh Dios lā' tahuanih a'ntū ixtatlahuanī't ko'hua'jua'. ¹⁹ Lā' lhūhua' de ū'tunu'n, a'ntū ixtatlahuāna'n, tamākēstokli ixlibroca'n lā' talhcuyulh na ixlacapūnca'n ixtalhūhuā't. Lā' tatlahualh ixcuentaca'n lā' i'xtamāpalanī't cincuenta mil tumīn de plata. ²⁰ Lā' ā'chulā' a'kahualh ixtachihuīn Māpa'ksīni' lā' más ixtasu'yutēlha ixlīmāpa'ksīn Dios.

²¹ Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' huā'mā', huan Espíritu Santo māpāstaquilh Pablo natētaxtu nac estado de Macedonia lā' nā Acaya lā' na'a'n nac Jerusalén. Lā' Pablo hualh:

—A'xni'ca' icui'lācha' nac Jerusalén nā lej tasqui'nī nā na'ica'n nac Roma.

²² Lā' cāmacā'lh nac Macedonia kalhatu' ixmaktāyana' a'ntī Timoteo lā' Erasto. Lā' Pablo tachokolh lātma'j nac Asia.

Tatā'kaquī'lh xalanī'n nac Efeso

²³ Lā' huā'mā' quilhtamacuj, tatamakchuyīlh huan tachi'xcuui't por ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ²⁴ Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Demetrio. Xla' platero ixuanī't. Ixcātlahua lacti'na'j lītōkpān de plata lā' a'ntza' ixmānūcanī't lakatin ídolo a'ntū ixtacuīni' Diana. Demetrio lā' a'ntī ixtatā'scuja lej lhūhua' ixtalītlaja. ²⁵ Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtatlahua xalacti'na'j lītōkpān. Lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuui'n, hui'xina'n ca'tziyā'tit que huā'mā' lītōt lej xa'nca lītlayāj. ²⁶ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit o tū' kaxpa'tā'tit a'ntū pātle'kemā' nac Efeso lā' na ixlīhuāk nac Asia? Huā'mā' Pablo cāmākalhlaka'ī'nīnī't lhūhua' tachi'xcuui't. Lā' cāxtāpalīni'lh ixtapāstacna'ca'n. Cāhuanī que a'ntū ixtamacanī'tlaujca'n chi'xcuui'n ū'tza' tū' dios. ²⁷ Quit icjicua'n que huā' quilītōtca'n nasputa lā' tū'tza' na'a'cnīni'ni'can ixlītōkpān huan xaka'tla' quimpāxca'ttzi'tca'n Diana. Tū'tza' catihuanca palh lej ka'tla' Diana a'ntū tamācā'tanī chuhua'j xalanī'n nac Asia lā' ixlīhuāk quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.

²⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lej ta'a'kchā'lh lā' lej ta'a'cta'sana'lh lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'tca'n quina'n a'ntī xalanī'n nac Efeso!

²⁹ Lā' chu tuncan lacapalh ta'a'kchā'lh. Ixtatū'jnuntēlha lā' tatakēstokli nac pū'a'cta'san. Lā' cāchi'paca huan Gayo lā' Aristarco lā' cāstancalē'nca a'nlhā ixtatakēstokmā'na. Huā' kalhatu' chi'xcuui'n xalanī'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo. ³⁰ Lā' Pablo ixtanūcu'tun na ixlac'hpu'nan tachi'xcuui't. Pero huan tā'timīn tū' tamakxtekli. ³¹ Lā' makapitzīn pūchihuīna'nī'n xala' nac estado de Asia, xlac'a'n ixamigos Pablo ixtahuanī't. Tahuanih que tū' ca'a'lh nac pū'a'cta'san. ³² Lā' makapitzīn a'nlhā ixtatakēstoknī't tata'salh palha' lā' tahualh catūhuā. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuampā xtunc. Lā' chuntza' līlapā tatamakchuyīkō'lh ixlīhuākca'n a'nlhā ixtatakēstoknī't. Tū' ixtaca'tzi' ixtalhūhuā't tuchū ixpālacata ixtalītakēstoknī't. ³³ Lā' māxtuca Alejandro ixlac'hpu'nanca'n ixtalhūhuā't. Lā' huan israelitas tatampī'talē'lh na ixlacapūnca'n. Alejandro cāmacahuanilh que cataquilhca'cslalh. Xla' ixtamaktāyacu'tun ixa'cstu na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't. ³⁴ Lā' a'xni'ca' ca'tzīca palh xla'

israelita ixuanī't, tata'salh kēxtim hua'chi lakatu' hora lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' huan Diana, quimpāxca'ttzī'tca'n quina'n a'nti xalanī'n nac Efeso!

³⁵ Lā' a'xni'ca' huan secretario ixcāmāca'cslīnī'ttza' huan ixtalhūhuā't, xla' hualh:

—Iccāhuaniyāni' chī'xcuui'n xalanī'n nac Efeso. Huā' quixcānsipejca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' huan ixlitokpān xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzī'tca'n, lā' nā ixídolo a'ntū mincha' nac a'kapūn. ¿Chu a'nan a'ntūn tū' ca'tzī huā'mā'? ³⁶ Tūla catihuanca que tū' stu'ncua' huā'mā'. Lā' chuntza' hui'xina'n caquilhca'csla'tit lā' caxa'ncapāstacna'ntit a'ntū tla'hua'yā'tit. ³⁷ Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit ā'tzā' huā' tamā'na chī'xcuui'n. Xlaca'n nīn tuntū' tatlahuani'nī't huā' quimpāxca'ttzī'tca'n lā' tū' talīchihuīna'nī't. ³⁸ Palh Demetrio lā' a'ntūn tatā'scuja talāmaka'kchā'n con ā'makapitzīn, ū'tza' lī'a'nan pūchihuīn lā' juez. Catamālacapū'lh. ³⁹ Lā' palh ā'catūhuā talacasqui'n xlaca'n, catalacāxtlahualh a'xni'ca' tatakēstokkō' huan pūchihuīna'nī'n para natlahuacan justicia. ⁴⁰ Quit icjicua'n porque naquincātalē'ksa'nīni'nāni' de huan tā'kaquī'uj por ixpālacata a'ntū pāt'le'kelhcus. ¿Chichū nakalhtīni'nāuj quina'n palh naquincātakalhasqui'nīyāni' a'chī' takēstoknī'ta'ntit lā' lej a'cta'sapā'na'ntit chihuīna'nā'tit?

⁴¹ Lā' chuntza' lī'a'kspu'tli chihuīna'n huan secretario lā' cāmācā'lh na ixchicca'n.

20

Pablo a'lh nac Macedonia lā' nac Grecia

¹ Lā' a'xni'ca' taquilhca'cslalhtza', Pablo cāmātayīni'lh huan tā'timīn. Lā' a'xni'ca' ixcāmāxquī'nī'ttza' tapāstacna', cāmāxtekli lā' taxtulh lā' a'lh nac Macedonia. ² Lā' a'xni'ca' ixlatlā'huan nac Macedonia, lej ixcāmāxquī' tapāstacna' huan tā'timīn. Lā' ā'calīstān chā'lh a'nlhā ixmāpa'ksīni'ntza' Grecia. ³ A'ntza' tachokolh lakatu'tun mālhcuyū'. Lā' ixpāstacna'huī' na'a'n nac barco para nac Siria. Lā' huan israelitas ixtalacchihuīna'nī'ttza' de natamaknī Pablo. Lā' ū'tza' Pablo līhui'līpā napāt'le'kepala nac Macedonia. ⁴ Lā' tatā'a'lh nac Asia, Sópater xala' nac Berea, lā' Aristarco lā' Segundo xalanī'n nac Tesalónica, lā' Gayo xala' nac Derbe lā' nā Timoteo. Lā' nā ta'a'lh Tíquico lā' Trófimo xalanī'n nac Asia. ⁵ Huā' tamā'na chī'xcuui'n xapū'la tachā'lh nac xcānsipej Troas lā' a'ntza' quincātake'lhīni'. ⁶ Quina'n ictaxtūj de nac Filipos a'xni'ca' a'kspu'tli huan cā'tani' a'xni'ca' ixua'can pāntzi a'ntūn tū' ixka'lhī levadura. Lā' icpū'a'uj barco lā' ixlīlakaquitzis chīchīni' iccālākchā'uj nac Troas. A'ntza' ictachokouj lakatojon chī'chīni'.

Pablo ixuī' nac Troas

⁷ Lā' huan xapū'la chi'chini' a'xni'ca' tanūlh semana, tatakēstokli a'ntīn ixtakalhlaka'ī' para natamālacpitzī huan pāntzi. Lā' Pablo cātā'chihuīna'lh. Xla' ixpuhuan palh na'a'n ixlīlakalī. Lā' mālakhmā'nīlh ixtachihuīn hasta i'tāt tzī'sa. ⁸ Lā' a'nlhā xa'ictakēstoknī'ta'uj tālh mā'n na ixlītanca'cstu'tun huan chic. Lā' lhūhua' pūmaksko ixua'ca'. ⁹ Lā' kalhatin o'kxa' a'ntī ixuanican Eutico ixuī' nac ventana. Lā' ī'lhatacu'tun porque Pablo lej lhūhua' chihuīna'lh. Lā' ā'calīstān lhtatatahuī'lh lā' mincha' de ixlītanca'cstu'tun. Lā' quīsacca xanīn. ¹⁰ Lā' Pablo yujli lā' taquilhpūtalh laktzī'n lā' pūsko'ka'lh. Lā' cāhuanilh huan tā'timīn:

—Tū' catamakchu'yī'tit. Xla' lakahuan.

¹¹ Lā' Pablo tō'ca'lh lā' mālacpitzīlh huan pāntzi lā' hua'lh. Lā' cākalhachihuīna'ni'pā hasta tuncuīlh. Lā' ā'calīstān a'lh. ¹² Lā' lē'nca huan o'kxa' xalakahuan lā' lej tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

¹³ Lā' quina'n icpū'lauj lā' icpū'auj barco nac Asón a'nlhā Pablo ixtanūcu'tun nac barco. Chuntza' iclacchihuīna'uj como xla' ixa'ncu'tun nac cā'ti'ya'tna' hasta Asón. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' quincākaksni' nac Asón, tanūlh con quina'n nac barco. Lā' ā'calīstān icchā'uj nac Mitilene. ¹⁵ Ictaxtūj de a'ntza' nac lakatin barco. Lā' ixlīlakalī icchā'uj ixlacapūn Quío. Lā' ixlīlakalī huampala ictapajtzūj Samos. Lā' ā'calīstān icchā'uj nac Trogilio. Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Mileto. ¹⁶ Pablo lej ixlacapala porque ixtahui'lacu'tun nac Jerusalén huanmā' chi'chini' a'ntū huanican Pentecostés. Lā' ū'tza' tū' lītanūcu'tulh nac Efeso lā' tū' tachokocu'tulh makān nac Asia.

Pablo a'cta'sana'lh nac Efeso

¹⁷ Lā' a'xni'ca' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo cāmātayīni'lh huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac lītokpān nac Efeso. ¹⁸ Lā' a'xni'ca' talakchā'lh, Pablo cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī xa'icīlatlā'huan na milacapūnca'n pō'ktu quilhtamacuj desde huan xapū'la chi'chini' a'xni'ca' icmilh nac Asia. ¹⁹ Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksīni'. Quit tū' maktin icka'tla'jca'tzīlh. Lā' lej icpātīni'lh lā' lej lhūhua' a'ntū ixquimpātle'keni' porque huan israelitas ixquintalīlacchihuīna'nī'ttza'. ²⁰ Quit xa'nca iccāmāsu'ni'ni' ixlīhuāk a'ntū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit. Iccāmāsu'ni'ni'ta'ni' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't lā' na minchicca'n. ²¹ Lā' huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas xa'iccāhuani: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' ca'a'kahuāna'ni'tit Dios lā' calīpāhua'ntit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo”.

²² 'Chuhua'j ica'mā' nac Jerusalén. Huan Espīritu Santo quimacā'n. Quit tū' icca'tzī a'ntū naquimpātle'keni'yācha'

a'ntza'. ²³ Xmān quē'cstu icca'tzī que nac lakatunu' cā'lacchicni' a'nlhā ica'n, huan Espíritu Santo quimāca'tzīnī que naquinchī'can lā' na'icpātīni'n. ²⁴ Pero huāk huanmā' tū' quimpāta'la. Quit tū' iclakpuhuan quinquilhtamacuj. Xmān icmāspūtūcu'tun quilītlot con tapāxuhuān lā' ictlōkentaxtūcu'tun a'ntū quilīmāmacū'lh Māpa'ksīni' Jesús. Quilīmāmacū'lh que na'icchihuīna'n xatzey tachihuīn a'ntū quincāhuaniyāni' ixlitzey Dios.

²⁵ 'Lā' quit icca'tzī que tū'tza' quintilālaktzī'uj milīhuākca'n hui'xina'n, a'ntī xa'iccāhuanitlā'huanāni' a'nchī māpa'ksīni'n Dios. ²⁶ Lā' ū'tza' quit chuhua'j iccāhuanicu'tunāni' que quit ictlōkentaxtūnī'ttza' a'ntū ixquilīmāmacū'canī't mimpālacataca'n. Tū'tza' iclē'n cuenta. ²⁷ Quit iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' ixlīhuāk a'ntū ixtapuhuān Dios. Nīn tuntū' icmātzē'kli. ²⁸ Chuhua'j cacuentatlahua'tit a'nchī natalā'kchokoyā'tit. Lā' nā cacāmaktaka'lhtit a'ntī ixlaksa'tā'n Dios. Huan Espíritu Santo cālīmāmacū'nī'ta'ni' para que nacāmaktaka'lhā'tit hua'chi maktaka'lhna'nī'n ovejas. Huan Māpa'ksīni' cālītamāhualh ixa'cstu ixka'lhni' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. ²⁹ Quit icca'tzī que a'xni'ca' na'ica'n de huā'tzā', nacātalachpu'na'tanūyāni' chī'xcuhuī'n. Xlaca'n hua'chi misinī'n lej lījicua'nī't a'ntū tamāspūtū huan ovejas. Nīn macsti'na'j natalakalhu'man ixlaksa'tā'n Dios. ³⁰ Lā' nā makapitzīn de hui'xina'n natatzucu cāta'a'kxokoyāni' lā' nacātamāxtucu'tunāni' makapitzīn de hui'xina'n para que nacāstālanī'yā'tit ū'tunu'n. ³¹ Skalalh cala'tit lā' capāstactit a'nchī xa'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' tzī'sa lā' tuncuj lakatu'tun cā'ta hasta iccalhualh.

³² 'Lā' chuhua'j quit icsqui'ni' Dios que ū'tza' cacāmaktaka'lhni' hui'xina'n. Hui'xina'n ka'lhīyā'tit huan tachihuīn a'ntū quincātahuaniyāni' ixlitzey Dios. Lā' huan tachihuīn tzē nacāmaxquī'yāni' tahuixcān lā' tzē nacāmaxquī'yāni' hui'xina'n a'ntū natamaklhtīni'n ixlīhuākca'n a'ntī Dios cātlahuanī't xalacuan. ³³ Quit tū' iclakca'tzanī't ixtumīn lā' ixoro lā' ixlū'xu' ā'kalhatin. ³⁴ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī xa'icscuja con quimacan lā' chuntza' xa'iclitāpātle'keni' lā' nā chuntza' xa'iccālīmāpātle'keni' a'ntī ixquintatā'lahui'lāna'. ³⁵ Lā' nā chuntza' xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n cascujtit lā' cacāmaktāya'tit a'ntīn tamaclacasqui'n. Capāstactit a'nchī hualh Māpa'ksīni' Jesús: "A'chulā' lipāxuhuacan a'xni'ca' māstā'can lā' tū' a'xni'ca' maklhtīni'ncan".

³⁶ Lā' a'xni'ca' Pablo chihuīna'nkō'lh, tatzokostalh lā' orarlīlh con ixlīhuākca'n. ³⁷ Lā' tacalhuankō'lh ixlīhuākca'n lā' tapūsko'ka'lh Pablo lā' tamu'sulh. ³⁸ Pablo ixcāhuaninī't que

tū'tza' maktin catitalaktzī'lh. Lā' ū'tza' lej ixtalīlakaputza. Lā' ā'calistān taquixtekli hasta nac barco.

21

Pablo a'lh nac Jerusalén

¹ Iccāmakxtekui huan tā'timīn lā' ictanūj nac barco lā' stu'nc ica'uj hasta pītzina'j ti'ya't na ixpu'nān mar. Lā' ixtacuīni' Cos. Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Rodas lā' ā'calistān icchā'uj nac Pátara. ² A'ntza' ickaksui lakatin barco a'ntū ixa'mā' nac Fenicia. Ictojōuj nac barco lā' ica'uj. ³ A'xni'ca' ictētāxtūj de makat, iclaktzī'uj quimpāxtūxucca'n huan pītzina'j ti'ya't Chipre na ixpu'nān mar. Lā' ica'uj hasta nac Siria. Lā' ā'calistān ictanūj nac Tiro porque huan barco natēxteka ixtacu'ca'. ⁴ A'ntza' iccākaksui a'ntīn ixtakalhlaka'i' lā' ictachokouj con ū'tunu'n lakatojon chi'chini'. Huan Espiritu Santo ixcāhuaninī't a'ntū napāt'le'ke. Lā' ū'tza' huan tā'timīn talīhuanilh Pablo que tū' ca'a'lh nac Jerusalén. ⁵ Lā' ixlīlakatojon chi'chini' ictaxtūj. Lā' quincātātā'a'ni' hasta iclaclhtaxtukō'uj huan xcānsipej, ixlīhuāk a'ntī ixtakalhlaka'i' con ixpuscātca'n lā' con ixcamana'ca'n. Lā' a'xni'ca' icchā'uj na ixquilhtūn mar, ictatzokostauj lā' icorarlīuj. ⁶ Lā' ā'calistān iclāpūska'ka'uj lā' iclāmakxtekui. Quina'n ictojōuj nac barco lā' xlaca'n tataspi'tpā na ixchicca'n.

⁷ Ictaxtūj de nac Tiro lā' icchā'uj nac Tolemaida. A'ntza' ica'kspu'tuī iclatā'kchokoyāuj nac mar. Lā' iccākaksui huan tā'timīn a'ntza' lā' ictachokouj con ū'tunu'n lakatin chi'chini'. ⁸ Lā' ixlīlakalī huampala i'ctaxtūj quina'n con Pablo. Lā' icchā'uj nac xcānsipej Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe a'ntī ixmāsu'yu xatzey tachihuīn expālacata Jesucristo. Xla' kalhatin ixlīkalhatojonca'n maktāyana'nī'n xalanī'n nac lītokpān. Lā' ictachokouj con ū'tza'. ⁹ Xla' ixka'lhī kalhatā'ti' ixtzu'ma'jan a'ntīn tūna'j ixtatapūchahua. Xlaca'n ixtachihuīna'n a'ntū Dios ixcāmāca'tzīnī. ¹⁰ A'ntza' ictachokouj lātma'j. Lā' chilh kalhatin chi'xcu' xala' nac Judea a'ntī ixuanican Agabo. U'tza' ixuan a'ntū napāt'le'ke. ¹¹ Xla' quincālakchini' lā' tayalh huan ī'cinturón Pablo lā' lītantūchī'ca lā' nā līmacachī'ca lā' hualh:

—Huan Espiritu Santo hualh: “Chuntza' nac Jerusalén huan israelitas nā natachī' ixtēcu' huā'mā' cinturón lā' nacāmacamaxquī'can a'ntīn tū' israelitas”.

¹² Lā' a'xni'ca' ickaxmatui huā'mā', quina'n lā' nā xalanī'n nac Cesarea lej icuaniuj Pablo que tū' ca'a'lh nac Jerusalén. ¹³ Lā' Pablo kalhtīni'lh lā' quincākalhasqui'nīni':

—¿A'chī' ca'lhua'nā'tit hui'xina'n? ¿A'chī' quilāmāmakchuyīyāuj? Quit iclīhui'līnī't naquinchī'can lā'

nā naquimaknīcan nac Jerusalén por ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús.

14 Lā' a'xni'ca' tūlah icmā'a'ka'ī'nīuj que tū' ca'a'lh, tū'tza' ā'chulā' icuaniuj. Xmān huā'mā' icuáuuj:

—Calalh chu a'ntū ixtapuhuān Māpa'ksīni'.

15 Lā' ā'calistān ictacāxui lā' ica'uj nac Jerusalén.
16 Quincātātā'a'ni' makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Cesarea lā' quincātālē'ni' na ixchic Mnasón xala' nac Chipre. Xla' lejtza' makān ixkalhlaka'ī'nī't. Lā' a'ntza' na ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

17 Lā' a'xni'ca' icchā'uj nac Jerusalén, huan tā'timīn lej tapāxuhualh a'xni'ca' quincātapāxtokni'. 18 Lā' ixlīlakalī quina'n lā' Pablo iclaka'uj Jacobo. Lā' a'ntza' ixtahui'lāna'nkō' ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' lītā'timīn. 19 Pablo cātā'chihuīna'lh lā' ā'calistān cāpūtle'keni'lh ixlīhuāk a'nchī Dios maktāyalh tlhualh na ixlaclhpu'nanca'n a'ntīn tū' israelitas. 20 Lā' a'xni'ca' takaxmatli xlaca'n tachihuīna'lh a'nchī lej ka'tla' Dios. Lā' tahuanilh Pablo:

—Tā'tin, hui'x ca'tziya' lhankalhalāt miles de israelitas takalhlaka'ī'nī't. A'cxim ta'a'kahuāna'ni' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés. 21 Cāmāca'tzīnīcanī'ttza' que hui'x cāmāsu'ni'ya' huan israelitas, a'ntīn tahui'lāna'ncha' na ī'xcānsipejni'ca'n makatīyātī'n, lā' cāhuani'ya' que tū' cata'a'kahuāna'ni'lh Moisés. Lā' tahuan que hui'x cāmāsu'ni'ya' que tū' tasqui'nī que ixo'kxa'nca'n nataka'lhī ixlīlakapascanca'n israelitas lā' tū' tasqui'nī que natatlahua ixtalanānca'n israelitas. 22 Lā' chuhua'j ¿tuchū natlahuayāuj? Huā' tachi'xcuhuī't natatakēstoka a'xni'ca' nataca'tzī palh ta'nī'ta'.

23 Lā' chuntza' hui'x catla'hua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. A'nan kalhatā'ti' chī'xcuhuī'n na quilacclhpu'nanca'n. Xlaca'n natatlōkentaxtū a'ntūn tamālacnūnī't. 24 Cacālī'pi lā' catalacpa'lhtit lā' namāpala'ya' por ū'tunu'n. Lā' ā'calistān xlaca'n tzē natatakoksita. Lā' chuntza' naca'tzīkō'can que tū' stu'ncua' a'ntū līchihuīna'ncan de hui'x. A'chulā' nā nalaktzī'ncan que nā hui'x a'kahuāna'ni'ya' huan ley.

25 Quina'n iccāmacā'ni'nī'ta'uj lakatin carta huan tīn tū' israelitas a'ntīn takalhlaka'ī'nī't. Lā' iccāhuaniuj a'ntū icpuhuanāuj quina'n. Iccāhuaniuj: “Catlōkentaxtūtīt xmān huā'mā': Tū' tihua'yā'tit quinīt a'ntū lī'a'ksajui'canī't huan ídolos lā' tū' tihua'yā'tit ka'lhni' nīn quinīt ixla' animal a'ntū ta'a'kpixchī'nī't. Lā' tū' timakpuscātīni'nā'tit lā' tū' tika'lhīyā'tit mimakchī'xcu'ca'n”. Chuntza' iccāhuaniuj xlaca'n.

Chi'paca Pablo nac xaka'tla' lītōkpān

²⁶ Lā' Pablo cālē'lh huan kalhatā'ti' chi'xcuhuī'n lā' ixlīlakalī cātā'tapa'lhli. Lā' tanūlh nac lītōkpān xaka'tla' para nacāmāca'tzīnī a'xni'ca' natamā'ksputū huan chi'chini'nī'n a'ntū napūtapa'lhcan a'xni'ca' ixlīhuākca'n natalīmin ixlē'ksajna'ca'n.

²⁷ Lā' xmān macsti'na'j ī'sputa para ixlīlakatojon chi'chini' lā' huan israelitas xalanī'n nac Asia talaktzī'lh Pablo nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' tachihuīna'maxquī'lh huan tachi'xcuhuī't lā' chi'paca huan Pablo. ²⁸ Lā' lej palha' tahualh:

—¡Chi'xcuhuī'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chi'xcu' lakaxtim cāmāsu'ni'tlā'huan ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. Xla' cālīchihuīna'n quīxcānsipejca'n lā' quileyca'n lā' huā'mā' xaka'tla' lītōkpān. Lā' nā cāmānūnī't nac xaka'tla' lītōkpān a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuntza' talactlahualh a'nchī ixlītzey ixuanī't.

²⁹ Lā' chuntza' tahualh porque laktzī'nca Pablo con Trófimo xala' nac Efeso. Lā' tapuhualh que Pablo ixmānūnī't nac xaka'tla' lītōkpān.

³⁰ Ixlīhuāk tachi'xcuhuī't xala' nac Jerusalén tatā'kaquī'lh lā' tatu'jnuntēlha tatakēxtimīlh. Chi'paca huan Pablo lā' stancaxtuca de nac xaka'tla' lītōkpān. ³¹ Lā' a'xni'ca' ixmaknīcu'tuncantza', māca'tzīnīca xapuxcu' tropa que ixlīhuāk xalanī'n nac Jerusalén ixta'a'kchā'nkō'nī't lā' ixtatā'kaquī'kō'nī't. ³² Lā' chu tuncan lacapalh xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropasna' lā' capitanes. Lā' tatu'jnulh lā' tachā'lh a'nlhā ixtatakēstoknī't. Lā' a'xni'ca' xla'ca'n talaktzī'lh huan tropasna' lā' huan capitanes, tū'tza' tatucslī Pablo. ³³ Huan xapuxcu' tropa tapajtzūlh lā' tuncan māchi'panīni'lh Pablo lā' līmāchī'nīni'lh con kantu' cadenas. Kalhasqui'nīni'lh tichū xla' lā' tuchū ixtlahuanī't. ³⁴ Makapitzīn tachi'xcuhuī't lej palha' tahualh catūhuā lā' ā'makapitzīn xtunc tahuampā. Chuntza' huan xapuxcu' tropa tūlalh xa'nca ca'tzīlh a'ntū ixpātle'kemā' porque lej ixtamāta'sīmā'na. Lā' mālē'nīni'nca Pablo nac cuartel. ³⁵ Lā' a'xni'ca' tachā'lh lhā ixlactō'ca'can nac cuartel, huan tropasna' tacu'ca'lē'lh Pablo por ixpālacata ixtahuixcānca'n tachi'xcuhuī't. ³⁶ Ixlīhuākca'n ixtastālani'tēlha lā' ixtata'satēlha lā' ixtahuan:

—¡Canīlh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn tachi'xcuhuī't

³⁷ Lā' a'xni'ca' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo huanilh xapuxcu' tropa:

—Icuanīcu'tunāni' catūhuā.

Lā' huan xapuxcu' hualh:

—¿Chā tzē chihuīna'na' griego? ³⁸ ¿Chu tū' hui'x huan chi'xcu' xala' nac Egipto a'ntī tā'kaquī'lh makāntza' lā' cālē'nca nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lakatā'ti' mīl maknīni'nī'n?

³⁹ Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' xcānsipej Tarso nac estado de Cilicia. Icsqui'ni'yāni' caquimakxtekti na'iccātā'chihuīna'n huā' tachi'xcuui't.

⁴⁰ Huan xapuxcu' maxquī'lh talacasqui'. Lā' Pablo tāyalh nac lita'sna' lā' cāmacahuani'lh para cataquilhca'cslalh huan tachi'xcuui't. Lā' a'xni'ca' taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo lā' hualh:

22

¹ —Chi'xcuui'n, israelitas hua'chi quit, cakaxpa'ttit a'nchī na'icchiuīna'n para na'iclitamaktāya na milacapūnca'n.

² Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'nchī cātā'chihuīna'ncan tachihuīn hebreo, ā'chulā' taquilhca'cslalh. Lā' Pablo cāhuanilh:

³ —Quit israelita. Iclacatuncuīlh nac xcānsipej Tarso nac estado de Cilicia. Lā' ā'tzā' quimakastacca nac Jerusalén. Quimākalhtō'kē'ni' ixuanī't Gamaliel. Xa'nca quimāsu'ni'ca ixleyca'n quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclihui'lī na'ictlahua a'ntū ixla' Dios chuntza' hua'chi hui'xina'n tlahua'yā'tit chuhua'j. ⁴ Quit xa'iccāmacaputza a'ntī ixtatā'a'n Jesús lā' xa'iccāmāknīcu'tun. Xa'iccālē'n tachi'n chi'xcuui'n lā' puscan lā' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n. ⁵ Huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas tzē natamālacstū'nca que stu'ncua' a'ntū icuan. U'tunu'n quintamaxquī'lh huan acta para na'iccālē'ni' huan israelitas nac Damasco. Lā' por huanmā' acta tzē xa'iccāchi'palh a'ntī ixtakalhaka'ī Jesús a'ntza' lā' xa'iccālīmīlh tachi'n nac Jerusalén a'nlhā ixcāmāpātīnīca.

Pablo cāhuanilh a'nchī līxtāpalīlh ixtapāstacna'

Hch. 9.1-19; 26.12-18

⁶ 'Quit xa'ica'mā' nac tej lā' xa'icchā'ntēlhatza', hua'chi tastu'nūta, nac Damasco lā' chu līmaktin quilītaxti'li'lh lakatin xkakana' a'ntū mincha' nac a'kapūn. ⁷ Lā' ica'kā'lh nac ti'ya't lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū quihuanilh: “Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacaputzaya'?” ⁸ Lā' quit ickalhasqui'nīlh: “¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?” Lā' quihuanilh: “Quit Jesús xala' nac Nazaret a'ntī hui'x macaputzaya'”. ⁹ Lā' a'ntī ixquintatā'a'mā'na nā xlaca'n talaktzīlh huan xkakana' lā' tajicua'lh porque tū' tamāchekxīlh a'ntū quihuanilh huan tachihuīn. ¹⁰ Lā' quit icuanilh: “¿Tuchū na'ictlahua, Mapa'ksīni'?” Lā' huan Māpa'ksīni' quihuanilh: “Catā'kaqui' lā' capit nac Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlihuāk a'ntū lihui'līca natla'hua'ya'”. ¹¹ Lā' huanmā' xkakana' quimālakatzī'lh. Lā' quintamakachi'palē'lh a'ntī ixquintatā'a'mā'na. Lā' chuntza' icchā'uj nac Damasco.

¹² 'A'ntza' ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Ananías. Xla' lej ixa'cnīni'ni' Dios lā' ixa'kahuāna'ni' huan ley. Lā' ixtaca'tzīkō' israelitas xalanī'n nac Damasco que lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't. ¹³ Lā' Ananías quilakmilh lā' quilakta-pajtzūlh lā' quihuanilh: "Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala'". Lā' chu līlacapalh iclacahuāna'nchokopā lā' iclaktzī'lh Ananías. ¹⁴ Lā' quihuanilh: "Ix'Diosca'n quinatāta'na'ca'n lacsacni' hui'x para que chuntza' naca'tzīya' a'ntū ixtapuhuān lā' nalaktzī'na' huan a'ntī Xatzey lā' nakaxpa'ta' ixtachihuīn. ¹⁵ Lā' chuntza' nacākalhachihuīna'ni'ya' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't ixpālacata huan a'ntī Xatzey. Lā' nacāpūtle'ke'ni'ya' a'ntū laktzī'nī'ta' lā' a'ntūn kaxpa'tnī'ta'. ¹⁶ Lā' chuhua'j, ¿a'chī' takoxi'ya'? Catā'kaqui' lā' ca'a'kpaxti lā' calīpāhua'nti Jesucristo lā' chuntza' naxapacan mintalaclē'i'", quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh a'nchī līmacā'nca con a'ntīn tū' israelitas

¹⁷ Lā' icmimpā nac Jerusalén lā' icquī'orarīlīh nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' iclakachuyalh. ¹⁸ Lā' iclaktzī'lh huan Māpa'ksīni' Jesús lā' xla' quihuanilh: "Calacapala' lā' cataxtu tuncan nac Jerusalén porque ā'tzā' tū' catikalhlaka'ī'ca a'ntū chihuīna'na' quimpālacata". ¹⁹ Lā' icuanilh: "Māpa'ksīni', xla'ca'n taca'tzī que quit xa'ica'n ixlīhuāk nac lītōkpāna' lā' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'yāni' lā' xa'iccāhui'līni'. ²⁰ Lā' nā quit xa'icyā a'ntza' a'xni'ca' maknīca Esteban a'ntī ix-chihuīna'n por mimpālacata. Lā' quit nā xa'iclicā'tzī a'ntūn tatlahuani'lh lā' xa'icmaktaka'lha ixlu'xu'ca'n xla'ca'n a'ntīn tamaknīlh". ²¹ Lā' Māpa'ksīni' quihuanilh: "Capit. Quit na'icmacā'nāni' makat. Nacālakpina' xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas". Chuntza' quihuanica —hualh Pablo.

Huan xapuxcu' tropa timāpa'ksīni'lh que ixkēsnocka Pablo

²² Huan tachi'xcu'huī't tū'tza' ixtakaxmatni'cu'tun Pablo a'ntū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¿Canīlh huā'mā' chī'xcu'! ;Tū' līmakuan natahui'la!

²³ Ixtata'sa lā' ixtatincxa ixlu'xu'ca'n lā' ixtamākosū pokxni' porque lej ixta'a'kchā'nī't. ²⁴ Lā' huan xapuxcu' tropa māmānūnīni'lh Pablo nac cuartel. Lā' ixmākēsno'knīni'ncu'tun para namāchihuīnīcan. Ixca'tzīcu'tun tuchū ixpālacata ixtalīta'sa huan tachi'xcu'huī't lā' ixtalī'a'kchā'ni' Pablo. ²⁵ Lā' a'xni'ca' ixchī'yāhuamā'ca para nakēsnocka, Pablo kalhasqui'nīlh huan capitán a'ntī ixyā a'ntza':

—¿Chu chuntza' huan nac ley? Tūla kēsnocka kalhatin a'ntīn tapa'ksī nac Roma lā' palh tūna'j tlahuani'can justicia.

²⁶ A'xni'ca' huanica huā'mā', huan capitán laka'lh huan xapuxcu' tropa lā' māca'tzīnīlh lā' huanilh:

—¿Tuchū natlahua'ya'? Huanmā' chī'xcu' xla' tapa'ksī nac Roma.

²⁷ Lā' huan xapuxcu' tropa lakmilh Pablo lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā stu'ncua' hui'x tapa'ksīya' nac Roma?

Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—U'huē. Quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁸ Huan xapuxcu' tropa hualh:

—Lā' lhūhua' tumīn icmāpalanī't para na'ictapa'ksī nac Roma.

Lā' Pablo hualh:

—Desde iclalatuncuīlh quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁹ Chu tuncan lacapalh ta'a'kxtekyāhualh Pablo a'ntī ix-takēsno'ku'tun. Lā' huan xapuxcu' jīcua'lh a'xni'ca' ca'tzīlh que ixchī'nī't kalhatin a'ntī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuīn

³⁰ Lā' ixlīlakalī huan xapuxcu' tropa ixca'tzīcu'tun tuchū ixpālacata huan israelitas talē'ksa'nīni'lh Pablo. Macaxcutlī Pablo. Lā' cāmākēstokli ixlīhuākca'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' ixlīhuākca'n pūchihuīna'nī'n. Lā' līmīlh Pablo lā' hui'līlh na ixlacapūnca'n.

23

¹ Pablo cālakalaktzī'lh huan pūchihuīna'nī'n lā' hualh:

—Chī'xcuhū'n, israelitas hua'chi quit, quit māni' icpāstacna'n que lej xa'nca iclatlā'huan na ixlacapūn Dios hasta chuhua'j.

² Tuncan huan Ananías, a'ntī xamāpa'ksīni' curasna', cāhuanīlh a'ntī ixtayāna' na ixpajtzu Pablo:

—Caquilhtu'cstit.

³ Lā' Pablo huanīlh:

—Dios namāpātīnīyāni' hui'x, a'kxokonu'. Hui'x hui'la' para naquintlahuani'ya' justicia chu a'nchī tatzo'kni' nac ley. Lā' quimātu'csnī'ni'. Lā' tū' chuntza' tatzo'kni' nac ley.

⁴ Lā' a'ntī ixtayāna' a'ntza' tahualh:

—¿A'chī' lacatāquī'ya' xla' a'ntī Dios hui'līnī't xamāpa'ksīni' curasna'?

⁵ Lā' Pablo hualh:

—Chī'xcuhū'n, quit tū' xa'icca'tzī palh xla' xamāpa'ksīni' curasna'. Chuntza' tatzo'kni': “Tū' tilīchihuīna'na' a'ntī cāmāpa'ksī tachi'xcuhū't”.

⁶ Lā' makapitzīn pūchihuīna'nī'n, xlaca'n ixchī'xcuhū'n saduceosnu' ixtahuani't lā' ā'makapitzīn huampala ixchī'xcuhū'n fariseosnu'. Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh Pablo huā'mā', lej palha' cāhuanīlh:

—Chī'xcuhū'n, quintāta' xla' fariseo lā' nā quit fariseo. Quilālē'ksa'nīni'nāuj porque quit ickalhlaka'ī' que huan nīnī'n natalakahuanchoko.

⁷ Lā' a'xni'ca' Pablo hualh huā'mā', tataxtunquīlh a'ntī ixtatakēstokni't. Lā' tatzuculh talālacatāquī' huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'. ⁸ Huan saduceosnu'

tahuan que tūla catitalakahuanchokolh huan nīnī'n. Lā' tahuan que tintī' ángeles lā' tintī' huan espíritu. Lā' huan fariseosnu', xlaca'n takalhlaka'ī que huāk a'nan. Lā' ū'tza' talālīhuanilh. ⁹Ixlīhuākca'n ixta'a'cta'samā'na. Tuncan tatāyalh huan makapitzīn mākalhtō'kē'ni'nī'n de huan ley, a'ntī ixchi'xcu'huī'n fariseosnu' lā' tualh:

—Huā'mā' chí'xcu' nīn tuntū' tlahuanī't a'ntūn tū' tzey. Tzēlasā' tā'chihuīna'lh lakatin espíritu o kalhatin ángel. Tū' catā'lātlahuáj Dios.

¹⁰ Lā' ā'chulā' talālacatāquī'lh. Lā' xapuxcu' tropa, xla' jicua'lh que Pablo ixtalālīlacstancacu'tun. Lā' ū'tza' cālīmacā'lh ixtropas para namāxtucan lā' nalē'mpalacan nac cuartel.

¹¹ Lā' huā'mā' tzī'sa huan Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo lā' huanilh:

—Tū' caji'cua'. Chuntza' chīn chihuī'na' por quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talacchihuīna'lh para natamaknī Pablo

¹² A'xni'ca' tuncuīlh, makapitzīn israelitas talacchihuīna'lh que natamaknī Pablo. Tatasca'jalh lā' talāhuanilh:

—Nīn tuntū' catihua'uj lā' tū' catiko'tnūj hasta a'xni'ca namaknīyāuj Pablo. Dios caquincāmāpātīnīni' palh tū' natlōkentaxtūyāuj.

¹³ Lā' a'ntīn tualh chuntza' ixlīhūhua'ca'n más de tu'pu'xam chí'xcu'huī'n. ¹⁴ Xlaca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' cāhuanica:

—Quina'n icuanī'ta'uj que Dios caquincāmāpātīnīni' palh na'icua'yāuj catūhuā a'xni'ca' tūna'j na'icmaknīyāuj Pablo.

¹⁵ Chuhua'j hui'xina'n lā' milīhuākca'n pūchihuīna'nī'n, casqui'ni'tit huan xapuxcu' tropa que lakalī calīmilh Pablo na milacapūnca'n. Nahua'ni'yā'tit que hui'xina'n más xa'nca kalhasqui'nīcu'tunā'tit. Pero Pablo tū' catichilh. Quina'n na'icka'lhītiyāuj nac tej para na'icmaknīyāuj —cāhuanica.

¹⁶ Huan ixo'kxa' ixtā'tin Pablo ca'tzīlh huan a'ntū ixlacchihuīna'ncanī't lā' a'lh nac cuartel lā' māca'tzīnīlh Pablo. ¹⁷ Lā' Pablo ta'sani'lh kalhatin capitán lā' huanilh:

—Calī'pini'chi huā'mā' o'kxa' huan xapuxcu' tropa porque xla' tā'chihuīna'ncu'tun macstī'na'j.

¹⁸ Lā' huan capitán lē'ni'lh lā' huanilh huan xapuxcu':

—Huan tachī'n Pablo quinta'sani'lh lā' quisqui'ni'lh que ca'iclimini'ni' huā'mā' o'kxa'. Xla' tā'chihuīna'ncu'tunāni' mat macstī'na'j.

¹⁹ Huan xapuxcu' tropa makachi'palh huan o'kxa' lā' lē'lh lacachuna'j lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū quihuanicu'tuna'?

²⁰ Lā' huan o'kxa' hualh:

—Huan israelitas talacchiuīna'nī'ttza' que natasqui'ni'yāni' que nalīpina' lakalī huan Pablo a'nlhā tlahuacan justicia. Natahuaniyāni' que xlaca'n lej xa'nca takalhasqui'nīcu'tun Pablo. Pero xmān nata'a'kxokoyāni'.²¹ Tū' cacākahlaka'i'. Xlaca'n más de tu'pu'xam chi'xcuui'n a'ntīn taka'lhītmā'na. Talītasca'janī't lā' nīn tuntū' catitahua'lh lā' nīn catitako'tnūlh hasta que tū' natamaknī Pablo. Lā' chuhua'j tacāxui'lāna'tza'. Xmān taka'lhīmā'ni' hui'x palh namacapina' —hualh huan o'kxa'.

²² Huan xapuxcu' tropa huanilh:

—Nīn tintī' tihuani'ya' palh quimāca'tzīnīnī'ta'tza' huā'mā'. Lā' macā'lh na ixchic huan o'kxa'.

Lakmacā'nca Pablo con huan gobernador Félix

²³ Huan xapuxcu' tropa cāta'sani'lh kalhatu' ixcapitán lā' cāhuanilh:

—Camācāxtit lakatu' ciento tropasna' lā' tu'tumpu'xamacāuj tropas kētō'lanā'nī'n lā' lakatu' ciento a'ntī natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jās tzī'sa lā' napinā'tit nac Cesarea. ²⁴ Lā' nā cacākē'tla'pa'tit huan cahuāyujnu' a'ntū nakētō'la Pablo. Chuntza' nīn tuntū' catipātle'keni'lh Pablo lā' nalakchā'n huan gobernador Félix.

²⁵ Lā' huan xapuxcu' tropa tzo'kli kalhtin ca'psnat lā' hualh:

²⁶ “Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yāni' hui'x, gobernador Félix, a'ntī lej a'cnīni'ni'ca'na'. ²⁷ Huan israelitas tachi'panī't huā'mā' chi'xcu' lā' ixtacuīni' Pablo. Lā' ixtamaknīmā'na a'xni'ca' icchā'lh quit con huan tropasna'. Lā' icmāpūtaxtūlh como icca'tzīlh que xla' ixtapa'ksī nac Roma. ²⁸ Quit xa'icca'tzīcu'tun tuchū ixpālacata ixtalē'ksa'nīni'n. U'tza' iclīlē'lh a'nlhā tatlahua justicia huan israelitas. ²⁹ Lā' tuncan icca'tzīlh que ixtalē'ksa'nīni'n por ixleyca'n israelitas. Nīn tuntū' laclē'n huā'mā' para que tzē namaknīcan o para que namānūcan nac pūlāchī'n. ³⁰ A'xni'ca' quit icca'tzīlh que huan israelitas ixtalīlacchiuīna'nī'ttza' para natamaknī, chu tuncan lacapalh quit icmacā'ni'chāni'. Lā' quit iccāhuanilh a'ntī ixtalē'ksa'nīni'n que catalē'ksa'nīni'lh na milacapūn. Xmān ū'tza' icuaniyāni'”.

³¹ Lā' chuntza' a'nchī ixcāhuanicanī't, huan tropas talē'lh Pablo lā' līminca tzī'sa nac xcānsipej Antípatris. ³² Lā' ixlīlakalī huan tropas tachimpā nac cuartel. Xmān kētō'lanā'nī'n ixtatā'a'mā'na Pablo. ³³ A'xni'ca' tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxquī'lh ca'psnat huan gobernador Félix lā' talīmini'lh Pablo na ixlacapūn. ³⁴ Lā' a'xni'ca' huan gobernador lakapūtle'kekō'lh huan ca'psnat, xla' cākalhasqui'nīlh lhachū xala' Pablo. Lā' tahuanilh que xla' xala' nac estado de Cilicia.

³⁵ Lā' Félix huanilh Pablo:

—Naquihuani'ya' ixlīhuāk a'xni'ca' natamin a'ntīn talē'ksa'nīni'nāni'.

Huan gobernador māchī'nīni'lh Pablo na ixpalacio Herodes lā' cāyāhuaca a'ntī natamaktaka'lh.

24

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn Félix

¹ Lā' ixlilakaquitzis chi'chini' chā'lh nac Cesarea huan Ananías a'ntī xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' nā tachā'lh makapitzīn xanapuxcu'nu' israelitas lā' kalhatin ixkalhmaktāyana'ca'n a'ntī ixtacuīni' Tértulo. Talaka'lh huan gobernador Félix lā' talē'ksa'nīni'lh Pablo.

² Lā' a'xni'ca' līminca Pablo, Tértulo tzuculh lē'ksa'nīni'n Pablo. Huanilh Félix:

—Señor gobernador, iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī que lej cā'ca'csua' quina'n icui'lāna'uj. Lā' huā' quixcānsipejca'n mastza' xatzey por ixpālacata mintapāstacna'.

³ Iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī hui'x, señor gobernador Félix, por a'ntū pō'ktu quilāmaxquī'yāuj lakaxtim. ⁴ Lā' como tū' icmāmakhuyīcu'tunāni' ā'chulā', icsqui'ni'yāni' caquintlahua'ni' talakalhu'mān lā' caquinkaxpa'tni' macsti'na'j.

⁵ Huā'mā' chi'xcu' Pablo lej mājiclhuī'nin. Lakachu cācuccha'xa huan ixlīhuākca'n israelitas. Lā' xla' ū'tza' xapuxcu' huan secta a'ntū huanican nazarenos.

⁶ Lā' xla' lactlahuacu'tun ixlītzey huan xaka'tla' lītōkpān. Quina'n icchi'pauj lā' xa'iclacāxtlahuacu'tunāuj chuntza' hua'chi huan nac quileyca'n. ⁷ Pero huan Lisias, a'ntī xapuxcu' tropa, maktanūlh lā' lej līpalha' quincāmaklhtīni'.

⁸ Lā' cāhuanilh que catalakmini' hui'x a'ntīn talē'ksa'nīni'n. Hui'x tzē nakalhasqui'nī'ya' lā' chuntza' naca'tzīya' ixlīhuāk a'ntū ixpālacata iclē'ksa'nīni'nāuj —hualh Tértulo.

⁹ Huan israelitas nā xlaca'n talē'ksa'nīni'lh lā' tahualh que huāk stu'ncua' a'ntū hualh Tértulo. ¹⁰ Huan gobernador macahuani'lh Pablo para que cachihuīna'lh. Lā' Pablo hualh:

—Quit icca'tzī que hui'x juez de huā'mā' xcānsipej makāntza'. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua na'ictamaktāya na milacapūn.

¹¹ Hui'x tzē nakalhasqui'nī'ni'na' palh stu'ncua' que ka'lhītzā' xmān lakacāujtu' chi'chini' icquīlalh nac Jerusalén icquītaquilhpūtani'lh Dios. ¹² Lā' nīn tintī' xa'ictā'lāhuanimā' nīn kalhatin a'xni'ca' quilaktzī'nca a'ntza'.

Tū' icmākēstokli tachī'xcu'huī't nac xaka'tla' lītōkpān, nīn na ixlītōkpānna'ca'n israelitas, nīn nac Jerusalén. ¹³ Xlaca'n tūla catitamāstū'ncli a'ntū quintalīyāhualh. ¹⁴ A'ntū ixlīstu'ncua' ū'tza' huā'mā':

Quit icmācā'tanī ixDiosca'n quinatāta'na' chu a'nchī huan xasāsti' līmāscā'tīn a'ntū xlaca'n tahuani secta. Quit ickalhlaka'ī' ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios

a'nlhā huanican ley lā' a'nlhā huanican profetas. ¹⁵ Chuntza' a'nchī takalhlaka'ī' xluca'n nā chuntza' ickalhlaka'ī' quit que Dios nacāmālakahuanīchoko a'ntī xalactzey lā' nā a'ntī xalacca'tzanca'tzīnī'n. ¹⁶ Lā' ū'tza' iclīhui'līh na'ictlahua a'ntūn tzey para que quit na'icca'tzī que tū' iclaclē'ni' nīn Dios nīn chī'xcuui'n.

¹⁷ 'Quit makat xa'iclatlā'huan makāntza' lā' chuhua'j icmimpātza' na quixcānsipej para na'icmāstā' limosna lā' lē'ksajna'. ¹⁸ Lā' xmān huā'mā' xa'ictlahuamā' lā' makapitzīn israelitas xalanī'n nac Asia quintalaktzī'lh nac xaka'tla' litokpān a'xni'ca' ixquimpa'lhcanī'tcus. Tintī' lej ixa'nan. Lā' cā'ca'csua' ixuanī't. ¹⁹ Lā' palh xluca'n tapuhuan palh quit ictlahuanī't catūhuā, ixtamilh huā'tzā' lā' ixquintalē'ksa'nīni'lh na milacapūn. ²⁰ Lā' catahualh xluca'n a'ntī tahui'lāna' huā'tzā' palh takaksli a'ntūn tū' tzey xa'ictlahuanī't a'xni'ca' quilē'nca na ixlacapūnca'n ixpūchihuīna'nī'n israelitas. ²¹ A'ntū xa'ictlahuanī't ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' xa'icui' con ū'tunu'n, iccāhuanilh lej palha': “Chuhua'j hui'xina'n quilākalhasqui'nīmā'nauj porque quit ickalhlaka'ī' que huan nīnī'n natalakahuanchoko”.

²² Félix lejtza' xa'nca ixca'tzīhuī' ixlīmāasca'tīnca'n a'ntī ix-tatā'a'n Jesucristo. Lā' xla' cālhcāni'lh ā'lakatin chī'chini' lā' cāhuanilh:

—Hasta a'xni'ca' namin Lisias huan xapuxcu' tropa, hasta a'xni'ca' na'iclacāxtlahua huā'mā'.

²³ Lā' Félix maxquī'lh talacasqui' huan capitán que calē'lh huan Pablo tachī'n lā' catlahuanī'lh talakalhu'mān macsti'na'j lā' cacāmakxtekli talakmin ixamigos para natatlahuanī' a'ntū xla' maclacasqui'n.

²⁴ Lā' lātma'j tachā'lh Félix lā' Drusila, ixpuscāt, a'ntī israelita ixuanī't. Lā' Félix mātayīni'lh Pablo. Lā' Pablo cātā'chihuīna'lh a'nchīn kalhlaka'ī'can Jesucristo. ²⁵ Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'nchī xa'nca līlatā'kchokocan lā' a'nchī līhui'lican que tūla catitlahuaca a'ntūn tū' tzey. Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'nchī Dios najuzgarlī. Lā' Félix lej jicua'lh lā' huanilh:

—Tzeytza'. Chuhua'j capit. A'xni'ca' icka'lhī lugar na'icmātayīni'mpalayāni'.

²⁶ Lā' nā Félix ixpuhuan que Pablo ixmaxquī'lh tumīn para que ixmakxtekca. Lā' ū'tza' lej maklhūhua' ixlīmātayīni'n lā' ixtā'chihuīna'n. ²⁷ Lā' a'xni'ca' tlhualh lakatu' cā'ta, Félix taxtulh ixlīgobrador. Lā' tanūlh ixlaktapalh a'ntī ixtacuīni' Porcio Festo. Lā' Félix ixcātlahuanī'cu'tun huan israelitas lej ka'tla' talakalhu'mān. Lā' ū'tza' līmakxtekli huan Pablo tachī'n.

¹ Festo chā'lh para natanū ixlīgobrador. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' taxtulh de nac Cesarea lā' a'lh nac Jerusalén. ² A'ntza' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan israelitas más xalaka'tla'n talē'ksa'nīni'lh Pablo con Festo. ³ Lā' lej lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh que camātayīni'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaca'n ixtalīlacchihuīna'nī'ttza' nataka'lhītī nac tej para natamaknī. ⁴ Festo cāhuanilh que Pablo chī'canī'ta'ncha' nac Cesarea lā' māni' ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' lacapalh. ⁵ Lā' cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n a'ntī ka'lhīyā'tit līmāpa'ksīn. Lā' palh huā'mā' chi'xcu' tlahuanī't a'ntūn tū' tzey, calē'ksa'nī'ni'ntit a'ntza' —cāhuanilh.

⁶ Festo tachokolh nac Jerusalén xmān lakatzeyan o lakacāuj chi'chini' lā' a'mpā nac Cesarea. Lā' ixlīlakalī tahuī'lh a'nlhā ixtlahuacan justicia. Lā' mātayīni'lh Pablo. ⁷ Lā' a'xni'ca' milh Pablo, talītaxti'li'lh huan israelitas a'ntī ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Lā' lej lhūhua' laka'tla'n catūhuā ixtalē'ksa'nīni'n. Pero tūla ixtamāstū'ncni' nīn tuntū'. ⁸ Pablo ixtamaktāya lā' hualh:

—Quit tuntū' ictlahuani't por ixpālacata ixleyca'n israelitas. Tuntū' ictlahuani'nī't huan xaka'tla' lītokpān nīn huan xamāpa'ksīni' nac Roma a'ntī huanican César —cāhuanilh Pablo.

⁹ Lā' Festo xla' ixcātlahuani'cu'tun huan israelitas lakatin talakalhu'mān. Lā' ū'tza' līkalhasqui'nīlh Pablo:

—¿Chā pincu'tuna' nac Jerusalén para que a'ntza' nalacāxtlahuani'ca'na' na quilacapūn?

¹⁰ Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—Quilākalhasqui'nīmā'nauj nac huan pūchihuīn a'ntū māpa'ksī César. Lā' chuntza' xatzey. Quit tuntū'yā catūhuā ko'hua'jua' iccātlahuani'nī't huan israelitas. Huā'mā' hui'x ca'tziya'. ¹¹ Palh quit ictlahuani't lakatin catūhuā a'ntūn tzē naquilīmaknīcan, caquimāknīca. Lā' palh tū' stu'ncua' a'ntūn quintaliyāhua, tūla a'ntī naquimacamāstā' con ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquilacāxtlahualh.

¹² Festo cātā'chihuīna'lh ixmaktāyana'nī'n lā' tuncan xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'nī'ta' que César ixlacāxtlahuani'ni'. Lā' ū'tza' nalīla'kpina' César.

Pablo na ixlacapūn huan rey Agripa

¹³ Lā' ā'calīstān lā' tū' lātma'j huan rey Agripa lā' Berenice, ixpuscāt huan rey, talakchā'lh Festo nac Cesarea. ¹⁴ A'ntza' tatachokolh lātma'j. Lā' Festo kalhachihuīna'ni'lh huan rey por ixpālacata Pablo lā' hualh:

—A'tzā' tachī'n kalhatin chi'xcu' a'ntī makxtekli Félix. ¹⁵ A'xni'ca' quit icquīlalh nac Jerusalén, talē'ksa'nīni'lh con quit

huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas. Lā' quintasqui'ni'lh que quit ca'icmāmaknīnīni'lh. ¹⁶ Quit iccākalhtīlh que xapū'la huan tachī'n calacan cacātā'chihuīna'lh a'ntīn talē'ksa'nīni'n. Chuntza' tzē natamaktāya. Lā' xmān chuntza' tzē namaknīcan. Chuntza' pō'ktu tatlahua huan pūchihuīna'nī'n xalanī'n nac Roma. ¹⁷ A'xni'ca' tachilh xlaca'n huā'tzā', quit tū' ictakoxīlh. Ixlīlakalī ictahuī'lh a'nīhā tlahuacan justicia. Lā' icmātayīni'lh huan tachī'n Pablo. ¹⁸ A'xni'ca' tatāyalh a'ntī ixtalē'ksa'nīni'n, tū' talē'ksa'nīni'lh a'nchī quit xa'icpuhuan. ¹⁹ Xmān a'ntū ixtahuan por ū'tza' xmān ixpālacata a'ntū takalhlaka'ī' xlaca'n lā' ixpālacata kalhatin a'ntī ixtacuīni' Jesús a'ntī nīlh. Lā' Pablo huan que lakahuan. ²⁰ Como quit tūla xa'iclacāxtlahua huā'mā', iccalhasqui'nīlh Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén para que a'ntza' nalacāxtlahuacan. ²¹ Pero a'xni'ca' Pablo squi'nī que calacāxtlahualh César, huan xamāpa'ksīni' nac Roma, quit icmāpa'ksīni'lh que catachoklh tachī'n hasta a'xni'ca' quit tzē na'iclakmacā'n César.

²² Lā' Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickaxmatni'cu'tun ixtachihuīn huā'mā' chi'xcu'.

Lā' kalhtīca:

—Lakalī nakaxpa'ta'.

²³ Lā' ixlīlakalī Agripa lā' Berenice tamilh tzey tacāxyāna' lā' lej cā'a'cnīni'ni'ca. Lā' tatanūlh nac pū'a'cta'san lā' nā tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa lā' huan xalaka'tla'n chī'xcuhū'n. Lā' Festo mātayīni'lh Pablo. ²⁴ Lā' Festo hualh:

—Rey Agripa lā' milīhuākca'n a'ntīn takēstoknī'ta'ntit huā'tzā', hui'xina'n laktzī'nā'tit huā'yā chī'xcu' Pablo. Lej quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā' chi'xcu', lhūhua' israelitas xala' nac Jerusalén lā' xala' ā'tzā' nac Cesarea. Lā' lej palha' tahualh que canīlh. ²⁵ Quit icpuhuan que nīn tuntū' tlahuanī't para que tzē namaknīcan. Lā' como xla' squi'ni'lh que huan xamāpa'ksīni' César calacāxtlahualh, quit iclīhui'līlh na'iclakmacā'n César. ²⁶ Pero quit tuntū' icka'lhī a'ntū lej tasqui'nī na'ictzo'knun por ixpālacata huā' chi'xcu'. U'tza' iclīlīmin na milacapūnca'n hui'xina'n. Lā' más iclīmincu'tun na milacapūn hui'x, rey Agripa, para que nakalhasqui'nī'ya'. Chuntza' quit na'icca'tzī a'ntū na'ictzo'ka. ²⁷ ¿Chichū quit na'iclīmacā'n kalhatin tachī'n palh tū' icca'tzī a'ntū līyāhuacan?

26

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn rey Agripa

¹ Lā' Agripa huanilh Pablo:

—Chuhua'j tzē natamaktāya'ya'.

Lā' Pablo cha'xli ixmacan lā' tzuculh tamaktāya lā' hualh:

² —Rey Agripa, iclīpāxuhua porque quit na'ictamaktāya na milacapūn por ixpālacata ixlīhuāk a'ntū quintalē'ksa'nīni'n israelitas. ³ Hui'x xa'nca lakapasa' ixlīhuāk a'nchī ixtalanānca'n israelitas lā' nā a'ntūn talālīsta'la. Lā' ū'tza' iclīsqui'ni'yāni' caquinkaxpa'tni' līlacatejtin.

Pablo cāhuanilh a'nchī ixlīlatlā'huan a'xni'ca tūna'j ixkalhlaka'ī'

⁴ 'Ixlīhuākca'n israelitas taca'tzīkō' a'nchī, desde quilīka'hua'chu, xa'iclīlatlā'huan nac Jerusalén lā' nā ixlac̄lhpunanca'n israelitas. ⁵ Xlaca'n taca'tzī lā', palh tahuancu'tun, tzē natamālacstū'nca que makāntza' quit fariseo xa'icuanī't. Huan fariseosnu', xlaca'n taka'lhī ixleyca'n līhua'ca' más xapalha' que ixlīhuākca'n a'ntīn tamakstāla hua'chi israelitas. ⁶ Chuhua'j quinkalhasqui'nīmā'ca porque quit ickalhlaka'ī' que Dios nacāmālakahuanīchoko huan nīnī'n chuntza' hua'chi Dios cāhuanilh quinapapna'ca'n. ⁷ Quina'n, israelitas, ī'xū'yātā'natna'ca'n huan kalhacāujtu' lītā'timīn a'ntī ixo'kxa'n Israel ixtahuanī't. Lā' quilīhuākca'n ickalhlaka'ī'yāuj que Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Lā' ū'tza' iclīmācā'tanīyāuj Dios de tzī'sa lā' tuncuj. Icuaniyāni', rey Agripa, nā quit ickalhlaka'ī' que Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Lā' ū'tza' ixpālacata quintalē'ksa'nīni'n huan israelitas. ⁸ Lā' ¿a'chī' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit que Dios tzē namālakahuanīchoko huan nīnī'n?

Pablo cāhuanilh a'nchī ixcāmācaputza a'ntī ixtakalhlaka'ī'

⁹ 'Xapū'la quit xa'icpuhuan que lej lhūhua' catūhuā xa'iccātlahuani'lh a'ntī ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret. ¹⁰ Lā' chuntza' ictlahualh nac Jerusalén. Huan xanapuxcu'nu' curas quintamaxqui'lh līmāpa'ksīn. Lā' chuntza' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n lhūhua' a'ntī ixtastālani' Jesús. Lā' nā quit chu xa'iclīca'tzī a'xni'ca' ixcāmāknīcan. ¹¹ Lā' maklhūhua' quit xa'iccāmāpātīnī lā' chuntza' quit xa'iccāmāmaktxekēcu'tun a'nchī ixtakalhlaka'ī'nī't Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlīhuāk ixlītōkpānna'ca'n israelitas. Lej ixquintamakā'kchā'n lā' xa'iccāmācaputza hasta na ī'xcānsipejni'ca'n makatīyātī'n.

Pablo cāhuanilh a'nchī tzuculh tapa'ksī con Cristo

Hch. 9.1-19; 22.6-16

¹² 'Lā' ū'tza' huā'mā' ixpālacata xa'iclī'a'mā' nac Damasco. Huan xanapuxcu'nu' curas ixquintamaxqui'nī't līmāpa'ksīn lā' talacasqui' lā' ū'tza' tzē xa'iccālīmacaputza. ¹³ Lā' na'icuanīyāni' hui'x, rey, a'ntū quimpātē'keni'lh. Lā' hua'chi tastu'nūta a'xni'ca' xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh lakatin xkakana' a'ntū mincha' nac a'kapūn. Xla' más xkaka que chí'chini'. Quilītamacxtī'li'lh quit lā' nā a'ntī

ixquintatā'a'mā'na. ¹⁴ Lā' quilihuākca'n ica'kā'nui nac ti'ya't. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū quihuanilh ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacaputzaya? Chu tlakaj quintā'la'tla'hua'ya'. Hui'x hua'chī lakatin cahuāyuj a'xni'ca' chi'nta huan qui'hui' a'ntū litlakalē'ncan”. ¹⁵ Lā' quit icualh: “¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?” Lā' huan Māpa'ksīni' quihuanilh: “Quit Jesús a'ntī hui'x macaputzaya”. ¹⁶ Catā'kaqui' lā' catāya'. Quit ictasu'ni'mā'ni' hui'x porque quit iclacsacnī'ta'ni' para que naquintā'scuja lā' nacāhua'ni'ya' ā'makapitzīn a'nchī iclītasu'ni'ni' lā' a'nchī na'iclītasu'yuni'yāni'. ¹⁷ Na'icmāpūtaxtūyāni' de huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas a'nlhā na'icmacā'nāni'. ¹⁸ Na'iccāmacā'ni'yāni' para que nā xlaca'n natalacahuāna'n lā' natataxtu de a'nlhā cā'pucsua' lā' chuntza' natalatā'kchoko de a'nlhā xkaka lā' para que natapūtaxtu na ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti' lā' natastālani' Dios. Quit na'iccāmacā'ni'yāni' para que naquintakalhlaka'ī' quit lā' chuntza' ixtalaclē'i'ca'n nacāmāspūtūnu'ni'can lā' nā xlaca'n nacātlahuacan lej xalacuan hua'chī ixlihuākca'n a'ntī quintakalhlaka'ī' quit”, chuntza' quihuanilh huan Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo a'kahuāna'ni'lh Māpa'ksīni' Jesús

¹⁹ 'U'tza' huā'mā' icuaniyāni', rey Agripa. Quit ica'kahuāna'ni'lh a'ntū quihuanilh Māpa'ksīni' xala' nac a'kapūn a'xni'ca' quintasu'ni'lh. ²⁰ Quit xapū'la iccākalhachihuīna'ni'lh xalanī'n nac Damasco lā' ā'calīstān xalanī'n nac Jerusalén lā' ixlihuāk xalanī'n huan nac estado de Judea. Lā' nā xa'iccāhuani a'ntīn tū' israelitas: “Caxtāpalī'tit mīntapāstacna'ca'n lā' castālani'tit Dios lā' nā chuntza' catahui'la'tit hua'chī a'ntīn taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n”, xa'iccāhuani. ²¹ Lā' ū'tza' quintalīchi'palh huan israelitas nac xaka'tla' litokpān lā' ixquintamaknīcu'tun. ²² Hasta chuhua'j Dios quimaktāyānī't. Lā' ū'tza' iccālīhuanicus ixtachihuīn Dios ixlihuākca'n xalactzina'j lā' xalaka'tla'n. Lā' xmān iclīchihuīna'n a'ntū māsu'yulh Moisés makāntza' lā' a'ntū tahualh huan a'cta'sana'nī'n que napātle'ke. ²³ Xlaca'n tahualh que tasqui'nī que napātīni'n Cristo lā' nanī lā' māni' ū'tza' a'ntī xapū'la nalakahuanchoko, lā' chuntza' nacāmāca'tzīnīcan a'ntū ixlīstu'ncua' huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas.

Pablo ixmākalhlaka'ī'nīcu'tun Agripa

²⁴ Lā' chuntza' Pablo litamaktāyalh. Lā' Festo hualh lej palha': —¡Hui'x chuya'ya', Pablo! Lej lhūhua' sca'tnī'ta'. Lā' ū'tza' līmachuya'yāni'.

²⁵ Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—Quit tū' icchuya, Festo. Lā' quit stu'ncua' a'ntū icuan.

²⁶ Huan rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'. Lā' ū'tza'

iclichihuīna'n na ixlacapūn lā' tū' iclacapuhuan. Quit lej xa'nca icca'tzihuī' que nā xla' ca'tzikō' huā'mā'. Quit icchi-huīna'n a'ntūn tū' tlahuacanī't cā'tzē'k. ²⁷ ¿Chā hui'x, rey Agripa, a'ka'ī'ya' a'ntūn tlahualh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza'? Quit icca'tzī' que kalhlaka'ī'ya'.

²⁸ Lā' Agripa huanilh Pablo:

—Con macsti'na'j tachihuīn puhua'na' palh naquimākalhlaka'ī'nī'ya'.

²⁹ Lā' Pablo hualh:

—A'yuj macsti'na'j, a'yuj lhūhua' tachihuīn, iclacasqui'n que hui'x cala't hua'chi quit. Lā' catalakō'lh hua'chi quit ixlihuākca'n a'ntūn quintakaxmatni'mā'na chuhua'j. Xmān tū' cacāmacachi'ca hua'chi quit —hualh Pablo.

³⁰ Lā' tatāyakō'lh ixlihuākca'n, huan rey lā' huan gobernador lā' Berenice lā' ixlihuākca'n a'ntū ixtatā'hui'lāna'.

³¹ Tatatampūxtulh lacachuna'j lā' talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' nīn tuntū' tlahua para que tzē namaknīcan o nachī'can.

³² Lā' Agripa huanilh Festo:

—Palh huā'mā' chi'xcu' tū' ī'squi'nli nalacāxtlahua César, quina'n tzē ixmakxtekui.

27

Macā'nca Pablo nac Roma

¹ Lā' a'xni'ca' pāstacca naquincātamacā'nāni' nac Italia, tamacamāstā'lh Pablo lā' ā'makapitzīn tachi'ni'n con kalhatin capitán a'ntū ixtacuīni' Julio. Xla' ixmāpa'ksī huan batallón a'ntū huanican Augusto. ² Ictojōuj nac lakatin barco xala' nac Adramitio. Huā'mā' barco ixtētāyacu'tun nac makapitzīn xcānsipejni' nac Asia a'nlhā ixpūjaxni' barco. Lā' quincātā'a'ni' Aristarco xala' nac Tesalónica, lakatin xcānsipej nac Macedonia. ³ Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Sidón a'nlhā ixpūjaxni' barco. Lā' Julio lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't con Pablo lā' makxteklī que cālaka'lh ixamigos. Xlaca'n tlahuani'lh a'ntū ixmaclacasqui'n. ⁴ Lā' ā'maktin icā'mpalauj nac barco. Huan ū'ni' lej palha' quincāpāxtokni'. Lā' ū'tza' iclīpātle'keuj na ixpāxtūn Chipre a'ntū pītzina'j ti'ya't na ixpu'nan mar. A'ntza' tū' lej palha' ixquincāsnokāni' huan ū'ni'. ⁵ A'calīstān icpū'a'uj huan barco pajtzu na ixquilhtūn a'nlhā huanican Cilicia lā' Panfilia. Lā' icchā'uj nac Mīra, lakatin xcānsipej nac estado de Licia.

⁶ A'ntza' kaksli huan capitán lakatin barco xala' nac Alejandría a'ntū ixa'mā' nac Italia. Lā' quincāmojōpalani' huan ā'lakatin barco. Lā' ū'tza' icpū'a'mpalauj. ⁷ Xa'ica'mā'nauj lej lacatzucu lātma'j lā' jicslihua' iclīchā'uj ixpajtzu Gnido. Lā' huan ū'ni' quincāmāmakchuyīni' lā' ū'tza' iclīpātle'kepalauj ixpajtzu Salmón na ixpāxtūn Creta a'ntū pītzina'j ti'ya't ixpu'nan mar.

A'ntza' tū' lej palha' ixquincāsnokāni' huan ū'ni'. ⁸ Lā' jicslīhua' xa'ictētaxtumā'nauj ixpajtzu Creta. Icchā'uj nac Buenos Puer-tos, ixpajtzu huan xcānsipej Lasea.

⁹ Lejtza' makān xa'ictakoxīnī'ta'uj lā' ixmimā'tza' huan cā'lonkni'. Lā' ū'tza' lej ixlījicua'ncan ixpū'a'ncan huan barco. Lā' Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' ¹⁰ lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuui'n, quit icpuhuan palh ā'chulā' na'a'nāuj, catūhuā naquincālani'yāni' lā' lej lhūhua' namakasputāuj. Namakasputāuj huā' barco lā' huā' tacu'ca' lā' nā quina'n nanīyāuj.

¹¹ Pero huan capitán tū' a'kahuāna'ni'lh Pablo. Cā'a'kahuāna'ni'lh huan piloto lā' huan ixtēcu' barco. ¹² Lā' a'ntza' tūla māchocoan barco a'xni'ca' ixlonknu'n. Lā' ū'tza' huan ixtalhūhuā't talīhualh:

—Cāhui ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuā ixtachā'lh nac Fenice, lakatin xcānsipej nac Creta. Lā' nac Fenice a'nlhā ixpūjaxni' barco laca'a'huī' nac noroeste lā' nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'xni'ca' ixlonknu'lh.

Huan ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān huan barco

¹³ A'xni'ca' tzuculh ū'nun macsti'na'j de nac sur, tapuhuampā que tzētza' nata'a'mpala. Lā' tatzucupā ta'a'n lā' ixtatētaxtumā'na ixpajtzu huan pītzina'j tī'ya't a'ntū huanican Creta. ¹⁴ Lā' lacapalh milh lakatin palha' ū'ni' a'ntū ixuanican Nordeste. ¹⁵ Lā' huan ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān huan barco lā' tū' quincāmakxteknī' na'ica'nāuj a'nlhā xa'ica'ncu'tumā'nauj. Lā' tūlalhtza' ixtlahuacan nīn tuntū'. Lā' chuxalhā quincālē'ni' huan ū'ni'. ¹⁶ Ictētaxtūj na ixpajtzu lakatin pītzina'j tī'ya't ixtacuīni' Claudia. Lā' a'ntza' tū'tza' lej palha' ixquincāsnokāni' huan ū'ni'. Lā' jicslīhua' icstancacu'tūj huan pāti a'ntū xa'icstancalīmināuj. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixmojōcanī'ttza' huan pāti nac barco, chā'xpāchī'ca huan barco. Ixtajicua'n porque lasā' ixa'ksatāyalh huan nac cā'cucujnu' a'ntū ixtacuīni' Sirte. Lā' ū'tza' talīmāyujūlh huan xalu'xu' barco a'ntū ixlīsno'klē'n ū'ni' huan barco. Lā' chuntza' lakachu quincālē'ni' huan ū'ni'. ¹⁸ Lā' ixlīlakalī huan xasipej mar lā' huan ū'ni' lej palha' sno'kli huan barco. Lā' ū'tza' tatzuculh talīmaka'n huan tacu'ca' nac mar. Lā' chuntza' tū'tza' lej tzi'ncalh huan barco. ¹⁹ Lā' ixlīlakalī huampala icmaka'uj con quimacanca'n ixmaclacasqui' xala' na ixchakān barco. ²⁰ Lakalhūhua' chī'chini' pātī'kelh lā' tū' iclaktzī'uj chī'chini' nīn sta'cu. Lā' huan ū'ni' lejcus palha' i'sno'kmā' huan barco. Lā' ū'tza' xa'iclipuhuanāuj que tūlatza' xa'icpūtaxtūj quina'n.

²¹ Lā' makāntza' tū' xa'icua'yānī'ta'uj. Lā' Pablo tāyalh na ixlacphu'nanca'n lā' hualh:

—Chi'xcuui'n, ixquilākaxmatni'uj. Palh tū' ixtaxtuchāuj nac Creta, tū ixquincāpātle'keni'ni' huā'mā' lījicua' lā' nīn tuntū' ixmakasputui. ²² Chuhua'j, tū' calakaputzatit. Hui'xina'n nīn chā'tin catinilh, a'uj casputli huā' barco. ²³ Kōtan tzi'sa quit quintasu'ni'lh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza' a'ntī quimāpa'ksī lā' a'ntī ictā'scuja. ²⁴ Lā' huan ángel quihuanilh: “Hui'x, Pablo, tū' caji'cua'. Lej tasqui'nī hui'x nalakpina' César. Lā' por mimpālacata, Dios nacāmāpūtaxtū ixlīhuākca'n a'ntīn tatojōmā'na con hui'x nac barco”, quihuanilh huan ángel. ²⁵ Lā' chuhua'j, chi'xcuui'n, tū' calakaputzatit. Quit iclīpāhuan Dios. Lā' quit icuan chuntza' nala a'nchīn quihuanica. ²⁶ Tasqui'nī nachā'nāuj nac lakatin pītzinga'j ti'ya't ixpu'nan mar —hualh Pablo.

²⁷ Lā' lakacāujtā'ti' chi'chini' ixlanī't palha' ū'ni'. Lā' hua'chi i'tāt tzi'sa huan barco lakachu ixlē'n huan xasipej mar a'ntū huanican Adria. Lā' huan marineros tapuhualh que tzēlasā' ixtatapajtzūmā'na nac lakatin ti'ya't. ²⁸ Talhcālh ixlīpūlh mā'n huan xcān lā' pu'xamacāujchāxan metro ixuanī't. Lā' lacachuna'j huampala chu talhcāpā lā' xmāntza' pu'xamatojon metro ixuanī't. ²⁹ Ixtajicua'n que tzēlasā' ixtalaknūlh huan barco nac cā'chihuixni'. Lā' ū'tza' talīmojōlh nac xcān lakatā'ti' xalactzinca xala' na ixkēn huan barco lā' chuntza' tzēn talīyāhualh huan barco. Lā' taka'lhilh hasta a'xni'ca' tuncuīlh. ³⁰ Huan marineros ixtamāyujūmā'na huan pāti. Ixtatasu'yu a'nchī ixtamojōmā'nampā nac xcān huan xalactzinca xala' na ixquini' barco a'ntū nalitāya huan barco. Pero xmān ta'a'kxokonū'lh. Ixtapūtzā'lacu'tun nac pāti. ³¹ Lā' Pablo cāhuanilh huan capitán lā' huan tropasna':

—Palh huan tamā'na chi'xcuui'n tū' natatachoko nac barco, hui'xina'n tūlalhtza' catipūtaxtutit.

³² Lā' chu tuncan huan tropasna' tacā'tu'cxli huan tasiuj a'ntū tapūmāyujūlh huan pāti. Lā' tamacamincha' nac xcān.

³³ Lā' a'xni'ca' ixtuncuīmā'tza', Pablo cāhuanilh ixlīhuākca'n que catahuā'yah macsti'na'j. Cāhuanilh:

—Tlahualhtza' lakacāujtā'ti' chi'chini' lā' tū' huā'ya'nī'ta'ntit lā' tū' lhtatanī'ta'ntit. ³⁴ Iccāhuaniyāni' cahuā'ya'ntit lā' chuntza' natli'huī'quinā'tit. Nīn chā'tin de hui'xina'n catimakasputtit nīn kantin miya'jca'n.

³⁵ A'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Pablo tayalh pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzi Dios na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n lā' che'kelh lā' tzuculh huā'yan. ³⁶ Lā' ixlīhuākca'n tū'tza' ixtalaka-putza lā' nā tahuā'yah. ³⁷ Quina'n quilīhuākca'n xa'icuanī'ta'uj lakatu' ciento ā'tu'tumpu'xamacāujchāxan a'ntī xa'ictajōmā'nauj nac barco. ³⁸ Lā' a'xni'ca' ixtahuā'yanī'ttza', tatamakajūlh trigo nac mar lā' chuntza' tū'tza' lej ixtzincan huan barco.

Huan barco laclalh

³⁹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan marinerosnu' tū' ixtalaka-pasna'n huanmā' ti'ya't. Talaktzī'lh lakatin ixmacan mar lā' ixka'lhī cucuj. Lā' titapuhualh palh tzē cahuā ixtamāpajtzūlh a'ntza' huan barco. ⁴⁰ Lā' tacā'tu'cxli huan tasiuj lā' chuntza' tachokolh nac mar huan xalactzinca lā' chuntza' tzēn taxakā'līlh huan barco. Taxla'jalh huan ixtasiuj ixlēkosnu' huan barco. Lā' tacha'xli huan lu'xu' xala' ixquini' barco para que chuntza' natampī'ta'lē'n huan ū'ni'. Lā' huan barco tzuculh a'n nac ti'ya't. ⁴¹ Lā' talaknūlh nac lakatin cā'cucujnu'. Lā' ixquini' barco a'ksātāyahl lā' tūlahltza' taxakā'līlh. Lā' huan ixlīsnū'n huan xcān mālakuanīlh ixkēn huan barco. ⁴² Huan tropasna' ixtamaknīcu'tun huan tachī'nī'n para que chuntza' nīn chā'tin naxiquihuā'tnatacuta de nac mar lā' chuntza' tzē natatzā'la. ⁴³ Pero huan capitán ixmāpūtaxtūcu'tun Pablo. Lā' ū'tza' tū' līmakxtekli nacāmaknīcan. Cāmāpa'ksīlh a'ntīn tzē ixtaxiquihuā'tnan, xapū'la catatojōlh nac xcān lā' cata'a'lh nac ti'ya't. ⁴⁴ Lā' māpa'ksīni'lh que makapitzīn catapūtacutli lhta'ca'la' lā' makapitzīn catapūtacutli xalacpītzin de huan barco. Lā' chuntza' tatacutkō'lh nac xcān lā' tapūtaxtukō'lh ixlīhuākca'n.

28*Pablo nac Malta*

¹ Lā' a'xni'ca' xa'icpūtaxtunī'ta'ujtza', icca'tzīuj que huan pītzina'j ti'ya't ixtacuīni' Malta. ² Xalanī'n a'ntza' lej quincātalakalhu'mani'. Lā' como ixlamā' xcān lā' ixlonknu'n, tahui'līlh macscut. Lā' quincātahanini' ca'icskō'nui. ³ Pablo putzalh makxpātin qui'hui'. Lā' a'xni'ca' ixmāpū'cu'tumā' nac macscut, taxtuchi lakatin lūhua' tzā'latēlha de nac macscut lā' macaxcalh na ixmacan Pablo. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan xalanī'n nac Malta talaktzī'lh huan lūhua' a'nchī ixa'kanūhua'ca' na ixmacan Pablo, talāhuanilh:

—Lā' stu'ncua' huā'mā' chī'xcu' maknīni'. Lā' a'yuj pūtaxtulh nac mar, tasqui'nī nanī para namāpala con Dios.

⁵ Pablo tinxmaka'lh huan lūhua' nac macscut lā' nīn tuntū' pātē'keni'lh. ⁶ Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'nli a'nlhā ī'xcanī't huan lūhua' o palh ixa'kā'lh xanīn. Lej makān taka'lhīlh. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh que nīn tuntū' lani'lh, lā' tapuhuampā lā' talāhuanilh:

—Chō'la ū'tza' kalhatin dios huā'mā' chī'xcu'.

⁷ Lā' pajtzu ixuī' ixti'ya't huan xapuxcu' chī'xcu' xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publio. U'tza' quincāmāchokoni' na ixchic lakatu'tun chī'chini' lā' lej lhūhua' quincātlahuani'ni' a'ntūn tzey. ⁸ Huan ixtāta' Publio ixmā' nac tama' lā' ixka'lhī tachī'chīxni' lā' taka'lhni'tanti. Pablo laka'lh lā' orarlīlh lā' mā'ca'ni'lh ixmacan lā' mātzeyīlh. ⁹ Lā' a'xni'ca' pātē'kelh

huā'mā', tamilh ā'makapitzīn huampala ī'tza'ca'nī'n a'ntū ix-tahui'lāna' nac Malta. Lā' nā cāmātzeyīca. ¹⁰ Lā' lhūhua' lē'ksajna' quincātamaxquī'ni'. Lā' a'xni'ca' ictaxtūj, ū'tunu'n tamānūlh nac barco a'ntū icmaclacasquī'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

¹¹ Lā' ixlīlakatu'tun mālhcuyu' icpū'a'uj lakatin barco a'ntū ixtachokonī't na ixpajtzu Malta ixlīhuāk huan cā'lonkni'. Huan barco xla' xala' nac xcānsipej Alejandría. Lā' ixyāhuani'canī't nac barco ixlīlakapascan a'ntū lakatu' ídolo a'ntū ixuanican Cástor lā' Pólux. ¹² Icchā'uj nac Siracusa lā' a'ntza' ictachokouj tu'tuma'j. ¹³ A'ntza' ictaxtūj lā' tūlah stu'nc ica'uj. A'calistān icchā'uj nac Regio. Lā' ixlīlakalī lalh ū'ni' xala' nac sur. Lā' ixlītu'ma'j icchā'uj nac Puteoli. ¹⁴ A'ntza' iccāpāxtokui ā'makapitzīn tā'timīn. Xlaca'n quincātahanini' que ca'ictachokouj a'ntza' con ū'tunu'n lakatojon chí'chini'. A'calistān ictaxtupalauj para na'ica'nāuj nac Roma. ¹⁵ Lā' iccāmāca'tzīnīcanī'ttza' huan tā'timīn nac Roma palh na'icchā'nāuj. Lā' xlaca'n tataxtulh lā' tamilh hasta nac lītamāuj Apío lā' nā a'nlhā huanican Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. Lā' a'xni'ca' cālaktzī'lh Pablo maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' ka'lhīlh tapāxuhuān. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' icchā'uj nac Roma, huan capitán cāmacamaxquī'lh huan tachī'nī'n huan xapuxcu' maktaka'lhna'. Lā' Pablo makxtekca natachoko ixa'cstu lā' kalhatin tropa ixmaktaka'lh.

Pablo a'cta'sana'lh nac Roma

¹⁷ Lā' ixlītu'tuma'j Pablo cāmātayīni'lh huan xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. Lā' a'xni'ca' ixtalaktakēxtimīnī't, Pablo cāhuanilh:

—Chí'xcuhū'n israelitas, quit nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey iccātlōni'nī't huan israelitas nīn ixtalanānca'n quinatāta'na'ca'n. Lā' a'yuj nīn tuntū' ictlahuani't a'ntūn tū' tzey, quimacamāstā'ca tachī'n con huan chí'xcuhū'n romanos nac Jerusalén. ¹⁸ Huan romanos quintakalhasqui'nīlh lā' nīn tuntū' takaksli para que tzē naquimaknīcan. Lā' ū'tza' ixquintalīmakxtekcu'tun. ¹⁹ Lā' huan israelitas tū' talacasqui'lh naquimakxtekan. Lā' ū'tza' lītasqui'nī que icsqui'nli caquinkalhasqui'nīca na ixlacapūn César, a'yuj tū' iccālē'ksa'nīni'n xalanī'n na quixcānsipej. ²⁰ Lā' ū'tza' iccālīmāta'sīni'ta'ni' hui'xina'n. Quit xa'iccālaktzī'ncu'tunāni' hui'xina'n lā' xa'iccātā'chihuīna'ncu'tunāni'. Huan israelitas takalhlaka'ī' que Dios nacāmālakahuanīchoko huan nīnī'n. Lā' nā quit chuntza' ickalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' ixpālacata quilīmacatūpixchī'canī't —cāhuanilh Pablo.

²¹ Lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas tahuanilh:

—Xalanī'n nac Judea tū' tamacaminī't ca'psnat por mimpālacata. Lā' huan israelitas, a'ntīn tamīncha' nac Judea, nīn tuntū' quincātahuaninī'ta'ni' por mimpālacata.
 22 Iclacasqui'nāuj que caquilāhuaniuj a'ntū hui'x puhua'na'. Icca'tziyāuj a'nchī lakaxtim huancan que tū' tzey huā'mā' secta —huanica Pablo.

23 Huanmā' chī'chini' a'ntū ixlaclhcāhui'līcanī't, ixlhūhua'ca'n tamīh huan nac chic a'nlhā ixtachoko Pablo. Lā' huan cā'tzi'sāt Pablo tzuculh cātā'kalhachihuīna'n a'nchī māpa'ksīni'n Dios. Lā' cātā'chihuīna'lh hasta tzi'sualh. Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'ntū huan ixtachihuīn Dios por ixpālacata Jesús a'nlhā tatzō'kni' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés lā' a'nlhā huanican profetas. Lā' chuntza' Pablo cāmākalhlaka'ī'nīcu'tulh ixpālacata Jesús. 24 Lā' makapitzīn ixta'a'ka'ī'mā'na lā' ā'makapitzīn tū' ta'a'ka'ī'lh. 25 Lā' chuntza' tū' chu lakatin ixtapāstacna'ca'n ixtahuanī't. Lā' tatzuculh ta'a'n. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtataxtu, Pablo cāhuanilh:

—Huan Espīritu Santo hualh a'ntū ixlīstu'ncua' a'xni'ca' māchihuīnīlh huan a'cta'sana' Isaías. Chuntza' cāhuanilh quīnapapna'ca'n:

26 Capit lā' cacāhua'ni' huā'mā' tachi'xcuhuī't:

Hui'xina'n nakaxpa'tā'tit lā' tū' catimāchekxī'tit; nalaktzī'nā'tit
 lā' tū' catimāchekxī'tit a'ntū la'ktzī'nā'tit.

27 Tuntū'tza' ta'u'cxca'tzī na ixa'clhcunucca'n huā'mā' tachi'xcuhuī't.

Ixa'ka'xko'lhca'n tū' tapūkaxmata xa'nca.

Tatalakatzī'nī't ixlakastapunca'n.

Tū' talaktzī'ncu'tun lā' tū' takaxmatcu'tun.

Lā' tū' tamāchekxīcu'tun.

Lā' tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n para que chuntza' quit
 tzē na'iccāmātzeyī.

Chuntza' māhuanīlh Dios huan Isaías.

28 Lā' Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n lā' cāhuanilh:

—Caca'tzītīt hui'xinan'n huā'mā': Huan tīn tū' israelitas cāmāca'tzīnīcanī'ttza' a'nchī Dios māpūtaxtūnu'n. Xlaca'n natakaxmata.

29 Lā' a'xni'ca' Pablo ixuanī'ttza' huā'mā', huan israelitas ta'a'lh lā' ixtalīkalhachihuīna'ntēlha.

30 Lā' Pablo a'ntza' tachokolh calacs lakatu' cā'ta nac chic a'nlhā ī'sācu'a'nī't. Lā' laktzī'lh con tapāxuhuān ixlīhuākca'n a'ntī ixtalakmin. 31 Lā' ixcāhuani a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' ixcāmāsu'ni' por ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo na ixlacapūnca'n ixtalhūhuā't. Lā' nīn tintī' ixmāmakchuyī.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Roma

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā' huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilimānūlh quilī'apóstol. Quilimāmacū'lh para na'icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'lh.

² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, a'nlhā huanican profetas, a'nchī Dios hualh a'ntū napātle'ke. ³ Tatzo'kni' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Jesucristo xla' ī'xū'yātā'nat huan rey David. ⁴ Lā' nā Jesucristo, nā xla' ixO'kxa' Dios. Como Jesucristo lakahuancho kolh chuntza' limāsu'yu palh xla' ixO'kxa' Dios lā' palh lej ka'lhī limāpa'ksīn. Lā' xla' xatzey hua'chi Dios. ⁵ Cristo quilakalhu'malh lā' quimānūlh quilī'apóstol como ū'tza' ixquilhtampān Dios. Lā' xla' lacasqui'n que na'iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't xalanī'n lakachu nac quilhtamacuj. Lā' chuntza' xlaca'n tzē natakahlaka'ī Jesucristo lā' tzē nata'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' chuntza' Jesucristo na'a'cnīni'ni'can. ⁶ Lā' nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac Roma. Dios cāta'sani'nī'ta'ni' lā' chuntza' tapa'ksiyā'tittza' con Jesucristo.

⁷ Quit iccātzo'knuni'yāni' milihuākca'n xalanī'n nac Roma a'ntī Dios cāpāxqui'yāni' lā' cāta'sani'nī'ta'ni' lā' ū'tza' līla'yā'tit ixtachi'xcuui't Dios. Cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n Dios a'ntī quinTāta'ca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' cacātamātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

⁸ Pū'la icmaxqui' pāxcatca'tzī Dios por ixpālacata Jesucristo, como hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lakachu līchihuīna'ncan de hui'xina'n por a'nchī xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. ⁹ Dios ca'tzī palh stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Lā' xla' ū'tza' a'ntī ictā'scuja con ixlīhuāk quintapuhuān, como quit icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū ixpālacata ixO'kxa' Dios. Dios ca'tzī palh pō'ktu iccāpāstacāni' hui'xina'n a'xni'ca' ickalhtō'ka'. ¹⁰ Lā' quit icsqui'ni' Dios nalacāxtlahua ixlīhuāk para que chuntza' tzē na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n palh chuntza' ixtapuhuān Dios. ¹¹ Quit lej iccālaktzī'ncu'tunāni' hui'xina'n como iccāmāsu'ni'cu'tunāni' a'ntū quimāca'tzīnīlh huan Espíritu Santo. Lā' chuntza' hui'xina'n tzē nakalhlaka'ī'yā'tit más xa'nca. ¹² Lā' chuntza' tzē nalāmaktāyayāuj chā'tunu' a'nchī kalhlaka'ī'yāuj.

¹³ Quit iclacasqui'n que caca'tzītīt hui'xina'n, tā'timīn, que lej maklhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchāni'. Pero tū' ica'nī'ta'ncha' como tūlana'j tzē na'ica'n. Quit

iccāmaktāyacu'tunāni' para que ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit. Chuntza' pātle'kenī't ā'lacatin a'nlhā iccāmāsu'ni'nī't ixtachihuīn Dios a'ntīn tū' israelitas. ¹⁴ Tasqui'nī na'iccāmāsu'ni' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Tasqui'nī na'iccāmāsu'ni' a'ntī chu catīhuāya tachi'xcuhuī't lā' nā a'ntīn tū' chu catīhuāya tachi'xcuhuī't, lā' a'ntī lej taca'tzī lā' nā a'ntīn tū' taca'tzī. ¹⁵ Lā' chuntza' icmāsu'yucu'tun huan xatzey tachihuīn nac Roma, a'nlhā hui'lāna'ntit hui'xina'n.

Līpūtaxtucan a'xni'ca' kalhlaka'ī'can huan xatzey tachihuīn

¹⁶ Tū' iclīmāxana'n icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. A'xni'ca' māsuyucan huan xatzey tachihuīn, Dios cāmāpūtaxtukō' ixlīhuākca'n a'ntīn talīpāhuan Dios, como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Pū'la cāmāsu'ni'ca a'ntī israelitas lā' ā'calīstān a'ntīn tū' israelitas. ¹⁷ Ixtachihuīn Dios quīncāmāsu'ni'yāni' a'nchī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn talīpāhuan Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xla'ca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n”.

Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't talaclē'n

¹⁸ Ca'tzīyāj que Dios hui'lacha' nac a'kapūn lā' xla' nacāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' como xla'ca'n tatlahua a'ntūn tū' tzey, tū' tapāstaccu'tun a'ntū xastu'ncua' ixla' Dios. ¹⁹ Xla'ca'n tzē nataca'tzī macsti'na'j a'nchī huanī't Dios, chuntza' hua'chi quilīhuākca'n nā tzē ca'tzīyāj. Māni' Dios cāmāsu'ni'nī't. ²⁰ Desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj huan tachi'xcuhuī't talaktzī'n a'ntūn tlhuanī't Dios. Lā' chuntza' tzē natalīmāchekxī a'nchī huanī't Dios. Lā' a'yuj tūla talaktzī'n Dios, xla'ca'n tzēn tamāchekxī que Dios lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn a'ntūn tū' maktin sputa. Lā' nā tzēn tamāchekxī que xla' lej stu'ncua' Dios. U'tza' talīlē'n cuenta xla'ca'n palh tū' talakapasa Dios. ²¹ A'yuj xla'ca'n taca'tzī que Dios hui', xla'ca'n tū' tataquilhpūtani' hua'chi tasqui'nī nataquilhpūtani'can. Lā' tū' tamaxquī' pāxcatca'tzī. Lā' ā'chulā' tapāstaca a'ntū nīn tuntū' lītasqui'nī. Lā' como tū' tamāchekxī, ixtapāstacna'ca'n hua'chilh tū' xa'nca scujmā'. ²² Māni' xla'ca'n tahuan que lej lakskalalhna'. Tū' stu'ncua'. Lactontosnu'. ²³ Lā' tū' tamācā'tani'cu'tun Dios a'ntī hui' para pō'ktu. Tataquilhpūtani' huan ídolos a'ntūn tatasu'yu hua'chi chi'xcuhuī'n. Lā' huan chi'xcuhuī'n, xla'ca'n natanīkō'. Lā' nā xla'ca'n tataquilhpūtani' ā'tāpātīn ídolos a'ntū māni' xla'ca'n tamacani'tlahua a'ntūn tatasu'yu hua'chi spūnnu' lā' lūhua' lā' animalhna'.

²⁴ U'tza' Dios cālītaxtunquīni'lh lā' cālīmakxtekli natatlahua a'ntū lej ko'hua'jua'. Lā' chuntza' talātlahuani' a'ntū

xako'hua'jua' chu a'nchī ixtalacasqui'n. ²⁵ Xlaca'n tū' takalhlaka'i'cu'tun a'ntī xastu'ncua' Dios; xmān takalhlaka'i'cu'tun a'ntū hua'chi lakatin tā'ksa'nīn. Tamācā'tani' lā' tataquilhpūtani' a'ntū mā'a'nanih Dios. Lā' tū' tamācā'tanī a'ntī xastu'ncua' Dios. Lā' ū'tza' a'ntīn tlahuakō'nī't ixlīhuāk a'ntūn ta'a'nan nac cā'quilhtamacuj. Lā' xla', tasqui'nī que ū'tza' namācā'taniyāuj quilīhuākca'n para pō'ktu. Amén.

²⁶ Lā' ū'tza' Dios cālīmakxtekli natatlahua a'ntū lej līmāxana' chuntza' hua'chi tatlahuacu'tun. Lā' chuntza' huan puscan tū'tza' taka'lhīcu'tun ixkōlu'ca'n hua'chi tasqui'nī. Lā' talātā'tahui'la entre puscan. Lā' chuntza' tatlahua entre puscan a'ntū lej līmāxana'. ²⁷ Lā' nā chuntza' huan chi'xcuhuī'n. Tū' tamaclacasqui'n huan puscan hua'chi tasqui'nī. Lā' talātā'tahui'la entre chi'xcuhuī'n. Lā' chuntza' tatlahua entre chi'xcuhuī'n a'ntū lej līmāxana'. Lā' ū'tza' talīlaclatāyah.

²⁸ Lā' como tū' tapāstaccu'tun a'ntū ixla' Dios, chuntza' Dios cātaxtunquīni'lh lā' cāmakxtekli natapāstaca a'ntū lej xako'hua'jua'. Lā' ū'tza' talītlahua a'ntūn tū' līmakuan. ²⁹ Lā' lej tatlahua tāpālhūhua' a'ntūn tū' tzey. Lā' tamakpuscātīni'n. Lā' lej tatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' xlaca'n talālakca'tzani' a'ntūn taka'lhī ā'makapitzīn. Lā' tū' talaktzī'ncu'tun ā'makapitzīn. Lā' talālakca'tzan. Lā' tamaknīni'n. Lā' talāsta'la. Lā' ta'a'kxokonu'n. Lā' tapuhuanī' a'ntūn tū' tzey de ā'makapitzīn. Lā' ta'a'ksa'nīni'n. ³⁰ Lā' talichihuīna'n ā'makapitzīn de a'ntūn tū' tzey, lā' ta'a'kchā'ni' Dios. Lā' talacatāquī'nin. Lā' taka'tla'jca'tzī. Lā' tahanan palh xlaca'n laka'tla'n. Lā' tapuhuan a'nchī natalītlahua ā'chulā' a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' tū' ta'a'kahuāna'ni' ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n. ³¹ Lā' tū' tamāchekxī a'ntū xatzey. Lā' tū' tatlōkentaxtū a'ntūn tahanan. Lā' tū' tapāxquī' ā'makapitzīn. Lā' tū' tamāspūtūnu'ni' ā'makapitzīn. Lā' nīn talakalhu'manīni'n. ³² Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua huan tamā'na catūhuā, xlaca'n nacāmāpātīnīcan, como chuntza' huan Dios. Lā' a'yuj xlaca'n taca'tzī huā'mā', tū' tapājaxa de tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'chulā' tapuhuan palh lej tzey palh ā'makapitzīn nā natatlahua a'ntūn ko'hua'jua'.

2

Lej tzey a'nchī Dios nacālīlacāxtlahua huan tachi'xcuhuī't

¹ Palh kalhatin ixualh que ā'makapitzīn talaclē'n, chuntza' hua'chilh xla' huan que māni' ū'tza' laclē'n como nā xla' tlahua a'ntūn tū' tzey. ² Ca'tzīyāuj que lej tzey a'nchī Dios nacāmālaclē'nī xlaca'n a'ntīn tatlahua huā' tamā'na catūhuā a'ntūn ko'hua'jua'. ³ A'ntī natahuan que Dios nacāmālaclē'nī huan ā'makapitzīn como talaclē'n, nā xlaca'n nā nacāmālaclē'nīcan como xlaca'n nā taka'lhī ixtalacē'i'ca'n.

4 Lā' a'yuj Dios lej quincālakalhu'manāni', lā' a'yuj tū' palaj quincāmāpātīniyāni', xluca'n tū' tamāchekxī huā'mā'. Hua'chilh talakmaka'n a'nchī Dios cāpātīni'mā'. Dios lej lakalhu'mānīni'n como xla' lacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n. 5 Lā' xluca'n lej lacxumpi. Tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. U'tza' ā'chulā' natalīmāpala con Dios a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī xluca'n a'ntīn talaclē'n. 6 Dios nacālacāxtlahua a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tzey lā' a'ntīn tatlahuanī't a'ntū xako'hua'jua'. Nalacāxtlahua chā'tunu' chu a'nchī tlā'huanī't. 7 Nacāmāxquī' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. Tatlahua a'ntūn tzey como xluca'n ta'a'ncu'tun nac a'kapūn, lā' talacasqui'n que Dios nacālaktzī'n xalacuan, lā' taka'lhīcu'tun xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. 8 Lā' Dios lej a'kchā'n con xluca'n a'ntī lacxumpi lā' tū' tatlahuacu'tun ixtapuhuān Dios, lā' xmān tatlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' Dios nacāmāpātīnī. 9 Lēj natapātīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Natapātīni'n huan israelitas xapū'la lā' nā natapātīni'n a'ntīn tū' israelitas. 10 Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, Dios nacālaktzī'n xalacuan. Lā' Dios nacāmātza'ta'tī'ni' ixa'clhcunucca'n. Lā' nata'a'n nac a'kapūn. Lā' nā chuntza' xapū'la nacāpātle'keni' a'ntī israelitas lā' nā chuntza' nacāpātle'keni' a'ntīn tū' israelitas.

11 Chuntza' nacāpātle'keni' a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas, como Dios cālaktzī'n chu lakatin huan tachi'xcuhuī't. 12 Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n. Lā' makapitzīn de xluca'n tū' talakapasa huan ley a'ntū Dios cāmāxquī'lh huan israelitas. Lā' xluca'n nacāmālaclē'nīcan chu a'nchī taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. A'makapitzīn talakapasa huan ley. Lā' xluca'n nacāmālaclē'nīcan chu a'nchī huan nac ley. 13 Dios lactzey cālaktzī'n xluca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley. Lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley, lā' chu xmān takaxmata, xluca'n tū' xatzey cālaktzī'ncan. 14 Lā' xluca'n a'ntīn tū' talakapasa ixley Dios, lā' palh xluca'n lacatejtīn tahui'lāna' chu a'nchī māni' ixtapāstacna'ca'n, chuntza' tatlahua a'nchī huan huā'mā' ley a'yuj tū' talakapasa. Chuntza' lītasu'yu palh xluca'n taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. 15 Hua'chilh ixtalakapasli ixley Dios, como ixa'cstuca'n taca'tzī palh tzey o palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na. 16 Namin huan chi'chini' a'xni'ca' Jesucristo namālaclē'nīni'n por ixquilhtampān Dios. Jesucristo nacāmālaclē'nī huan tachi'xcuhuī't por ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n lā' ixtapāstacna'ca'n xako'hua'jua' a'ntū lakatzē'k taca'tzī. U'tza' icmāsu'yu a'xni'ca' icmāsu'yu huan xatzey tachi-huīn ixpālacata Jesucristo.

Huan israelitas ixtalīpāhuan ixley Moisés

¹⁷ Lā' xlaca'n a'ntī israelitas, xlaca'n talīka'tla'jca'tzī como israelitas xlaca'n. Lā' talīpāhuan huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh. Lā' talīka'tla'jca'tzī como ixtachi'xcuhuī't Dios xlaca'n. ¹⁸ Lā' xlaca'n talakapasa ixtapuhuān Dios. Lā' como cāmāsu'ni'canī't huā'mā' ley chuntza' tzētza' taca'tzī a'nchī līlacatejtin natalatā'kchoko. ¹⁹ Lā' xlaca'n tapuhuan que lej tzē natamāsu'ni' a'ntīn tuntū' talakapasa. Lā' nā tapuhuan que xlaca'n hua'chilh tamakskomā'na a'ntīn talatlā'huan a'nlhā cā'pucsua'. ²⁰ Lā' tapuhuan que lej tzē tamāsu'ni' a'ntī lactontos lā' a'ntī hua'chi camana' como tuntū'na'j taca'tzī. Lā' como talakapasa ixley Dios xlaca'n tapuhuan palh taca'tzītza' ixlīhuāk a'ntū stu'ncua' lā' ixlīhuāk a'ntūn ca'tzīcan. ²¹ Xlaca'n tamāscā'tī ā'makapitzīn. Lā' tū' tatlōkentaxtū a'ntūn tamāsu'yu. Tahuani ā'makapitzīn que tū' tzey palh ka'lhāna'ncan. Lā' xlaca'n taka'lhāna'n. ²² Lā' xlaca'n tahuani ā'makapitzīn que tū' tzey palh makpuscātīni'ncan. Lā' xlaca'n tamakpuscātīni'n. Xlaca'n talakmaka'n huan ídolos. Lā' xlaca'n taka'lhāna'n nac lītokpānna' a'nlhā ta'a'nan ídolos. ²³ Lā' xlaca'n talīka'tla'jca'tzī como cāmaxquī'canī't ixley Dios. Lā' xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley. Lā' ū'tza' talīlakmaka'n Dios huan ā'makapitzīn. ²⁴ Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Hui'xina'n israelitas ā'līhua'ca' līpinā'tit cuenta por ixpālacata talakmaka'n Dios huan ā'makapitzīn a'ntīn tū' israelitas.

²⁵ Lej tzey lacan lī'israelita xmān palh xlaca'n natatlōkentaxtū ixley Dios. Lā' palh tū' tatlōkentaxtū, chuntza' nīn tuntū' ixtapalh lacan lī'israelita. ²⁶ Lā' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas, palh xlaca'n tatlōkentaxtū ixley Dios, chuntza' Dios cālaktzī'n hua'chilh israelitas. ²⁷ Palh xlaca'n a'ntīn tū' israelitas tatlōkentaxtū ixley Dios, chuntza' lītasu'yu que hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintalaclē'i'ca'n, como hui'xina'n tū' tlōkentaxtūyā'tit huā'mā' ley, a'yuj ka'lhīyā'tit a'nlhā tatzokni'. ²⁸ Kalhatin tū' catilalh ixcaman Dios xmān por ixpālacata circuncidarlīcanī't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas. ²⁹ A'ntī lej stu'ncua' ixtachi'xcuhuī't Dios, ū'tunu'n a'ntīn taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' taxtāpalīnī't nā ixchakānca'n lā' tū' xmān na ixmacni'ca'n. Lā' xlaca'n a'ntīn taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n, Dios cālaktzī'n lactzey a'yuj cālakmaka'ncan na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't.

3

¹ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit palh tuntū' ixtapalh lacan lī'israelita lā' palh tuntū' ixtapalh circuncidarlan. ² Quit icuan que tū' stu'ncua'. Huan israelitas lhūhua' taka'lhī a'ntūn tū' taka'lhī huan ā'makapitzīn. A'xni'ca' Dios cāmaxquī'lh

huan tachi'xcuhuī't ixtachihuīn a'ntūn tatzō'kni', huan israelitas ū'tunu'n a'ntī Dios cālīmāmacū'lh ixtachihuīn. ³ Lā' a'yuj ā'makapitzīn tū' takalhlakā'i'cu'tun palh stu'ncua' a'ntū Dios huan, pero Dios natlōkentaxtū a'ntū huan. ⁴ Lā' a'yuj ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't ixta'a'kxokonu'lh, Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Chuntza' lītasu'yu que hui'x pō'ktu hua'na' a'ntū stu'ncua'.

Lā' nīn tintī' tzē nahuan que tū' tzey a'ntū hua'na'.

Chuntza' huanica Dios.

⁵ Palh quina'n natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, chuntza' ā'chulā' lītasu'yu palh Dios pō'ktu tlaha a'ntūn tzey. Chō'la catīhuā nakalhasqui'nīni'n: “¿A'chī' naquincātamāpātīnīyāni'? Por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n, ā'chulā' naca'tzīcan palh Dios más xatzey. Lā' ¿a'chī' naquincātamāpātīnīyāni' ixpālacata a'ntū māsū'yu que Dios lej tzey?” Chuntza' tapuhuan huan tachi'xcuhuī't. ⁶ Tū' xa'nca tapāstacna'n. Palh tū' tzey cahuā que Dios nacāmāpātīnī xlacā'n a'ntīn talaclē'n, xla' tūlah ixcājuzgarlīl huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj.

⁷ Tzēlasā' catīhuā nahuan: “Palh quit ica'kxokonu'n, chuntza' Dios lītasu'yu que lej tzey, como tū' maktin a'kxokonu'n. Lā' ¿a'chī' naquimāpātīnīcan? Por ixpālacata quintalaclē'i' ā'chulā' na'a'cnīni'ni'can Dios”. ⁸ Palh tzey cahuā huā'mā' tapāstacna', chuntza' tzē ixuāuj: “A'chulā' catlahuāuj talaclē'i' para que chuntza' ā'chulā' na'a'cnīni'ni'can Dios”. Lā' tūla huancan huā'mā' tachihuīn. Makapitzīn tahuan que chuntza' icmāsū'yu. Tū' stu'ncua'. Dios nacāmāpātīnī a'ntīn tahuan chuntza'.

Nīn kalhatin a'ntīn tū' laclē'n

⁹ Tūla huanāuj que huan israelitas más xalacuan. Icuani'ttza' que a'cxīm tūla tamakxteka a'ntūn tū' tzey, xlacā'n a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. ¹⁰ Lā' nā huā'mā' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan chuntza': Tintī' nīn kalhatin a'ntī tzey.

¹¹ Lā' nīn tintī' a'ntī māchekxī a'ntū ixla' Dios.

Lā' nīn tintī' a'ntīn pāstaca Dios.

¹² Ixlīhuākca'n tataxtunquīni'lh de Dios.

Talaclakō'lh ixlīhuākca'n.

Nīn tintī' tlaha a'ntūn tzey, nīn kalhatin.

¹³ Lā' a'xni'ca' tatalalhpitzi hua'chilh mālaquī'can lakatin taponkni' a'nlhā tojōma' huan nīn, como lej ko'hua'jua' a'nchī tachihuīna'n.

Ta'a'kxokonu'n lā' ta'a'ksa'nīni'n.

Huan tachihuīn a'ntū taxtu de na ixquilhni'ca'n hua'chi huan līlaknīn a'ntū ka'lhī na ixquilhni' huan lūhua'.

¹⁴ Lā' tamacapūlhca ā'makapitzīn.

¹⁵ Lā' a'yuj nīn tuntū' ixpālacata, tuncan tamaknīni'n.

16 Chu a'nlhā talatā'kchoko xlaca'n tamālakspūtūnu'n lā' tamālakaputzī ā'makapitzīn.

17 Lā' tū' taca'tzī a'nchī ca'cs natalītahui'la.

18 Lā' nīn tapāstaca para nata'a'cnīni'ni' Dios.

19 Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huan ley, ū'tza' cālīchihuīna'n xlaca'n a'ntūn cāmaxquī'canī't huan ley. Chuntza' ixlihuākca'n talaclē'n na ixlacapūn Dios. Lā' nīn tintī' tzē nahuan palh tū' laclē'n. ²⁰ Nīn tintī' tlōkentaxtūkō'nī't a'ntū līmāpa'ksīni'n huan ixley Dios. U'tza' nīn tintī' litasu'yu palh tzey na ixlacapūn Dios. Huan ley xmān tzē naquincāmāsu'ni'yāni' palh quina'n ka'lhīyāuj quintalaclē'i'ca'n.

Tapūtaxtu xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que Jesucristo māpūtaxtūnu'n

²¹ Lā' chuhua'j tasu'yuni't que Dios tū' catimāpānūni'lh ixtalaclē'i' kalhatin chī'xcu' a'ntī xmān tlōkentaxtūcu'tun huan ley. Xtunc a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huan ley lā' a'nlhā huanican profetas. ²² Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que Jesucristo tzē namāpūtaxtūnu'n. Lā' chuxatī a'ntīn kalhlaka'ī' huā'mā', ū'tza' Dios namāpūtaxtū palh xla' israelita lā' palh tū' israelita. ²³ Quīlihuākca'n tlahuanī'ta'uj quintalaclē'i'ca'n. Nīn tintī' a'ntī līlacatejtin latā'kchoko chuntza' hua'chi Dios lacasqui'n. ²⁴ Pero Dios lej lakalhuma'nīni'n. Cristo Jesús māpalalh por quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. ²⁵ Chu a'nchī ixtapuhuān Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca. Xla' nīlh lā' chuntza' xla' xapakō'lh ixtalaclē'i'ca'n ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' palh stu'ncua' Jesucristo xapakō'lh ixtalaclē'i'ca'n. Chuntza' tasu'yu que Dios huāk tzey a'ntū tlhua. A'xni'ca' tūna'j ixnī Cristo, Dios ixpātī a'nchī ixtlahuacan a'ntūn tū' tzey. ²⁶ Lā' chuhua'j Cristo nīnī't lā' cāmāpānūni'nī't huan ixtalaclē'i'ca'n ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' palh stu'ncua' Jesucristo māpalakō'lh ixtalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tasu'yu palh Dios tlhua xmān a'ntūn tzey.

²⁷ Tintī' a'ntīn tzē naka'tla'jca'tzī na ixlacapūn Dios. Palh kalhatin cahuā ixtlōkentaxtūkō'lh ixley Dios, chuntza' tzē ixlika'tla'jca'tzīlh. Tūla ka'tla'jca'tzīyāuj, como Cristo ū'tza' a'ntīn quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni' como lipāhuanāuj xla'. ²⁸ Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n por ixpālacata kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo quincāmāpūtaxtūyāni', lā' a'yuj quina'n tū' tlōkentaxtūnī'ta'uj huan ley.

²⁹ Ixtachi'xcuui't Dios, xlaca'n tū' xmān israelitas. Lā' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas nā ixtachi'xcuui't Dios. ³⁰ Dios xmān kalhatin. Xla' cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' a'yuj

xlaca'n israelitas lā' a'yuj tū'. ³¹ Huā'mā' tū' huanicu'tun que mākēnūmā'nauj huan ley. Como kalhlaka't'yāujtza' que Jesucristo quincāmāpūtaxtūyāni', más xa'nca natlahuayāuj a'ntū lej tzey chu a'nchī huan huan ley.

4

Abraham ixlīpāhuan Dios

¹ Chuhua'j na'icchihuīna'n ixpālacata Abraham, quimpapca'n quina'n israelitas. ¿Chichū līmāspūtūnu'ni'ca ixtalaclē'i'? ² Palh Abraham tzē ixtlōkentaxtūkō'lh cahuā a'ntū Dios ixuanī lā' palh chuntza' Dios ixlīmāpānūni'lh ixtalaclē'i', chuntza' tzē ixlīka'tla'jca'tzīlh Abraham. Lā' como tū' chuntza' lalh, tūlah līka'tla'jca'tzīlh. ³ Ixtachihuīn Dios huan que Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham. ⁴ A'xni'ca' kalhatin chī'xcu' maksuja, xla' maxquī'can ixtatlaj. Lā' ixtatlaj xla' tū' hua'chi lē'ksajna'. Māpalacan como maksuja. Lā' ū'tza' lītā'mālacastuccan huā'mā'. ⁵ Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n xlaca'n a'ntīn talīpāhuan Dios, lā' a'yuj nīn tuntū' tatlahuanī't a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. Huā'mā' hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'. Lā' tū' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū tatlanjā't. ⁶ Lā' nā David līchihuīna'lh huā'mā'. Līchihuīna'lh a'nchī talīpāxuhua a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n xmān hua'chi talakalhu'mān lā' tū' por tatlahuanī't catūhuā a'ntūn tzey. ⁷ Tatzokni' na ixtachihuīn Dios a'ntū hualh David: Lej tapāxuhua xlaca'n a'ntīn Dios cāmāspūtūnu'ni'nī't lā' cāxapani'nī't ixtalaclē'i'ca'n.

⁸ Lej tapāxuhua xlaca'n a'ntī Dios tū' caticāmāmāpalanīlh a'ntūn talaclē'n.

⁹ Na'iccākalhasqui'ni'yāni' catūhuā. ¿Chā hui'xina'n puhua'nā'tit que Dios cāmāspūtūnu'ni' xmān a'ntī cācircuncidarlīcanī't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas? Tū' chuntza'. Nā Dios cāmāspūtūnu'ni' a'ntīn tū' cācircuncidarlīcanī't. Iccāhuaninī'ta'ntza' que Abraham ixlīpāhuan Dios, lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' pātle'kelh huā'mā', Abraham tūna'j ixcircuncidarlīcanī't. ¹¹ A'calistān circuncidarlīca. Lā' huā'mā' līlkapascan que Abraham tzey na ixlacapūn Dios por ixpālacata ixlīpāhuan Dios, a'yuj tūna'j ixcircuncidarlīcan. Lā' chuntza' Abraham hua'chilh xatāta' de ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n por ixpālacata talīpāhuan Dios, a'yuj tū' cācircuncidarlīcanī't. ¹² Lā' nā hua'chilh xatāta' de a'ntī cācircuncidarlīcanī't. Lā' tū' por ixpālacata cācircuncidarlīcanī't. Hua'chilh ixtāta'ca'n como chuntza' takalhlaka'ī' xlaca'n chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham kalhlaka'ī'lh a'xni'ca' tūna'j ixcircuncidarlīcanī't.

Dios tlōkentaxtūh a'ntū ixuanī't

¹³ Dios huanilh Abraham que namaxquī' huan quilhtamacuj, xla' lā' nā ī'xū'yātā'natna'. Huanilh huā'mā' tū' por ixpālacata Abraham a'kahuāna'ni'lh huan ley. Tū' chuntza'. Dios huanilh huā'mā' como Abraham ixkalhlaka'ī'nī't que stu'ncua' a'ntū Dios ixuaninī't lā' ū'tza' līlaktzi'lh palh tzey. ¹⁴ Dios hualh que nacāsīcua'lanālī huan tachi'xcuhuī't. Lā' tū' por ixpālacata tatlōkentaxtū huan ley. Tū' ū'tza' cālīsīcua'lanālīcan. Palh chuntza' cahuā, palh Dios ixcāsīcua'lanālīh xmān xlaca'n a'ntīn tatlōkentaxtū huan ley, chuntza' nīn tintī' ixsicua'lanālīca, como tintī' tzē tlōkentaxtū huan ley. Lā' nā tū' ixcāsīcua'lanālīca nīn xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁵ Huan ley quincāmāsu'ni'yāni' palh laclē'nāuj lā' ū'tza' lītasquī'nī que napātīni'nāuj. Palh tū' cahuā ixa'nalh huan ley, tū' ixca'tziuj palh laclē'nāuj.

¹⁶ A'ntī Dios cāsīcua'lanālī, ū'tunu'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Dios cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chuntza' hua'chī Abraham a'yuj xlaca'n israelītas lā' a'yuj tū', pero takalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'ntū huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chilh xatāta' de quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj. ¹⁷ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios huanilh huan Abraham:

Quit iclacsacnī'ta'ni' lā' chuntza' nala'ya' hua'chī xatāta' de huan tachi'xcuhuī't de ixlīhuāk xalanī'n nac quilhtamacuj.

Lā' Abraham kalhlaka'ī'lh a'ntū Dios hualh que ixtlōkentaxtūh. Dios ū'tza' a'ntīn tzē nacāmālakahuanīchoko huan nīnī'n lā' xla' nā cāmaxquī' ixquilhtamacujca'n a'ntīn tūna'j tahuī'lāna'.

¹⁸ Dios ixuaninī't Abraham que naka'lhī kalhatin ixcaman. Lā' Abraham kalhlaka'ī'lh a'ntū ixuaninī't Dios. Lā' puhualh que stu'ncua', lā' a'yuj ixtasu'yu palh tūlah ixlalh xatāta' de lhūhua' tachi'xcuhuī't. Abraham kalhlaka'ī'lh a'nchī ixuani-canī't:

Mixū'yātā'natna' lej lhūhua' natala.

¹⁹ Lā' Abraham papatzīntza' ixuanī't. Ixka'lhī hua'chī cien cā'ta. Lā' Sara, a'ntī ixpuscāt, to'kotzīntza' ixuanī't para naka'lhī ixcaman. Lā' a'yuj lej papatzīntza' ixtahuanī't, Abraham tū' pātza'nkāl de nakalhlaka'ī' que Dios nacāmaxquī' kalhatin ska'ta'. ²⁰ Tū' puhualh palh Dios tū' ixmaxquī'lh a'ntū huanilh. Xla' ā'chulā' ixkalhlaka'ī' lā' ixmāka'tlī' Dios. ²¹ Xla' ixca'tzī palh Dios tzē natlahua a'ntū ixuaninī't. ²² Abraham kalhlaka'ī'lh que napātīle'ke a'nchī Dios ixuaninī't lā' ū'tza' Dios līmāpānūni'lh ixtalaclē'i'.

²³ Huanmā' tū' tzo'kca xmān para que na'a'cnīni'ni'can Abraham. ²⁴ Lā' nā tatzō'kni' para que quina'n tzē naca'tziyāuj que Dios nā quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n quina'n

antī līpāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' a'ntī mālakahuanīchokolh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁵ Dios macamilh Jesucristo para nanī por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n. Lā' ā'calīstān mālakahuanīchokolh. Lā' ū'tza' Dios quincālimāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

5

Tū' caticāmāpātīnīca xla'ca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'nī't ixtalaclē'i'ca'n

¹ Como quina'n kalhlaka'ī'nī'ta'uj que Jesucristo tzē māpūtāxtūnu'n, Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' ixtā'ca'tza Dios quina'n, como Dios quincāmāspūtūnu'ni'ni' por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ² Lā' como kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo quincāmāpūtāxtūyāni', Dios quincālakahu'manāni'. Lā' chuhua'j pāxuhuayāuj como ca'tzīyāuj palh na'a'nāuj nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Dios. ³ Lā' nā līpāxūj hui'lāna'uj a'yuj pātīni'mā'nauj, como ca'tzīyāuj que chuntza' nasca'tāuj līlacatzucu napātīni'nāuj. ⁴ Lā' palh līlacatzucu napātīni'nāuj, chuntza' Dios nalīpāxuhua. Lā' chuntza' ca'tzīyāuj palh nalaka'nāuj Dios. ⁵ Tū' catita'a'kxokouj. Ixlīstu'ncua' nalaka'nāuj xla'. Huā'mā' xa'nca ca'tzīyāuj, como u'cxca'tzīyāuj na qui'a'clhcunucca'n a'nchī Dios lej quincāpāxquī'yāni'. Huā'mā' quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' huan Espīritu Santo. Lā' ū'tza' a'ntī Dios quincālakmacamini'ta'ni'.

⁶ Quina'n tūla catipūtāxtūj māni' quē'cstu'ca'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū Dios ī'lhcā'nī't, Cristo nīlh por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n. ⁷ Nīn tintī' nīcu'tun por ā'kalhatin a'yuj xla' kalhatin chi'xcu' a'ntī nīn tuntū' tlahuanī't. Chō'la nanī ā'kalhatin por a'ntī lej tzeyā chi'xcu'. ⁸ Lā' Cristo nīlh por quimpālacataca'n quina'n a'yuj lej malo ixuanī'ta'uj. Chuntza' Dios līmāsu'yulh palh lej quincāpāxquī'yāni'. ⁹ Lā' chuhua'j como Cristo nīlh por quimpālacataca'n, chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' līca'tzīyāuj palh tū' quincāmālaclē'nīni' a'xni'ca' nachin huan ā'xmān chi'chini'. ¹⁰ Quina'n ixtā'ca'tza Dios ixuanī'ta'uj. Lā' Dios quincātlahuani' ixamigo, como Cristo, ixO'kxa' Dios, nīlh por quina'n. Lā' como quina'n ixamigo Dios lā' como Cristo lakahuancho'kopā, ā'chulā' ca'tzīyāuj que Cristo quincāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' quincāmālaclē'nīni'. ¹¹ Lā' ū'tza' līpāxuhuayāuj como tū'tza' Dios quincāmālaclē'nīni'. Lā' nā līpāxuhuayāuj como Dios quincātlahuani'ta'ni' ixamigo por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Por ixpālacata Adán laclē'ncan lā' por ixpālacata Cristo tzē nalīpūtāxtucan

¹² Xapū'la ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuanican Adán. U'tza' a'ntī xapū'la lā' chū'cus tlahualh talaclē'i'. Lā' por ixtalaclē'i' ū'tza' līnīlh. Lā' chuhua'j ū'tza' talīnīkō' huan tachi'xcuui't como ixlīhuākca'n tatlahuanī't ixtalaclē'i'ca'n. ¹³ A'xni'ca' Moisés tūna'j ixmaxquī' Dios huan ley, huan tachi'xcuui't ixtatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj tūla ixuancan que xluca'n ixta'a'kapālhkānī't huan ley, como tūna'j ixcāmaxquī'canī't huan ley, xluca'n ixtalaclē'ncus na ixlacapūn Dios. ¹⁴ Lā' chuntza' talīnīlh a'yuj xluca'n tū' tatlahualh chu a'cxtim a'ntūn tlahualh Adán, a'xni'ca' tū' a'kahuāna'ni'lh Dios. Por ixpālacata Adán talaclalh ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. Lā' Cristo tū' chuntza' ixuanī't. Lej tzey a'ntū cātlahuani'lh ixlīhuāk huan tachi'xcuui't.

¹⁵ Ixtu'ca'n lej xtuncnu'; tū' chu lakatin. Adán tlahualh talaclē'i'. Lā' ū'tza' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't talīnī. Dios ixcālalkalhu'mankō' huan tachi'xcuui't. Lā' chuhua'j tzē natapūtaxtu por ixpālacata Jesucristo. Lā' ū'tza' hua'chi lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'. ¹⁶ Xtunc a'ntūn tlahualh Adán. Lā' xtunc a'ntūn tlahualh Dios. Ixpālacata Adán, como tlahualh talaclē'i', lā' ū'tza' ixtasqui'nī nacālīmālaclē'nīkō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Lā' como Dios ixcālalkalhu'man, lhūhua' a'ntīn cāmāpānūni'canī'ttza' ixtalaclē'i'ca'n. ¹⁷ Kalhatin a'ntī xapū'la lā' chū'cus tlahualh talaclē'i'. Lā' ū'tza' Adán. Lā' ū'tza' talīnīkō' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Lā' xtunc a'ntū tlahualh ā'chā'tin chi'xcu' a'ntī huanican Jesucristo. Por ixpālacata Jesucristo, Dios cālalkalhu'malh huan tachi'xcuui't lā' Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n lā' nā cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

¹⁸ Chuntza' ixlīhuākca'n nacāmālaclē'nīkō'can por ixpālacata lakatin talaclē'i' a'ntūn tlahualh Adán. Lā' nā chuntza' por ixpālacata tlahuaca catūhuā a'ntūn tzey, chuntza' ixlīhuākca'n tzē nacāmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n lā' tzē nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. ¹⁹ Adán tū' a'kahuāna'ni'lh Dios lā' ū'tza' talīlaclē'n ixlīhuāk tachi'xcuui't. Lā' Jesucristo, xla' a'kahuāna'ni'lh Dios lā' ū'tza' ixlīhuākca'n tzē nacālīmāpānūni'kō'can ixtalaclē'i'ca'n.

²⁰ Dios māstā'lh huan ley. Lā' huā'mā' ley ā'chulā' māsu'yulh palh quina'n ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj ā'chulā' ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, ā'chulā' Dios quincālalkalhu'manāni'. ²¹ Xapū'la quilīhuākca'n ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' lītasqui'nī que nanīkō'yāuj. Lā' chuhua'j como Dios lej lakalhu'mana'n, tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

6

A'ntīn tatā'tapa'ksī Cristo, xluca'n tū'tza' cāmāpa'ksī a'ntū zako'hua'jua'

¹ Lasā' kalhatin nahuan que mejor natlahuayāuj ā'chulā' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' ā'chulā' Dios nalakalhu'mana'n. ² Huā'mā' quina'n tūla catihuáj chuntza'. Quina'n makx-teknī'ta'ujtza' natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Tūlatza' natlahu-atā'kchokoyāuj a'ntūn tū' tzey. ³ Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que quilhūakca'n a'ntūn tapa'ksīyāuj con Cristo, chu lakatin lauj con xla'. Hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj Cristo. ⁴ Lā' a'xni'ca' a'kpaxāuj, hua'chilh tā'tā'cnūyāuj Cristo. Lā' hua'chilh tā'lakahuanchokonī'ta'ujtza' con Cristo por ixlīmāpa'ksīn Dios quinTāta'ca'n. Lā' chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilh-tamacujca'n.

⁵ Lā' como chu lakatin tā'lanī'ta'uj con Cristo chuntza' hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj. Lā' como Cristo lakahuanchokolh, quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilh-tamacujca'n. ⁶ Ca'tzīyāuj que taxtāpalīnī'ta'ujtza'. Xapū'la ixtlahu-atlā'huanāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' chuhua'j hua'chilh ixquincātā'taxtokohua'ca'nī'ta'ni' con Cristo. Lā' chuntza' tzē natalā'kchokoyāujtza' xtunc. Tū'tza' quincāmāpa'ksīyāni' a'ntū xako'hua'jua'. ⁷ Kalhatin a'ntū xanīntza' tū'tza' tlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā quina'n tū'tza' quincāmāpa'ksīyāni' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj Cristo, lā' hua'chilh ixtā'lakahuanchokonī'ta'ujtza' Cristo. ⁹ Ca'tzīyāuj que Cristo lakahuanchokolh. Lā' tū'tza' maktin catinīlh. Xla' natahui'la para pō'ktu. ¹⁰ Cristo xmān maktin nīlh por ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhū't. Lā' chuhua'j Cristo huī'. Lā' xla' tlahuamā' ixtapuhuān Dios. ¹¹ Calīhui'lī'tit de que tū'tza' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' chuhua'j calatā'kchokotit chu a'nchī ixtapuhuān Dios.

¹² Tū'tza' catamakxtektit nacāmāpa'ksīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. Tū'tza' catlahua'tit a'ntū ixtapuhuān mimacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. ¹³ Tū' catamakxtektit que mintapāstacna'ca'n nacāmātlahuīyāni' a'ntūn tū' tzey. Camakxtektit que Dios nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' como ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n, catlahua'tit ixtapuhuān Dios. ¹⁴ Tū'tza' nacāmāpa'ksīyāni' a'ntūn tū' tzey. Tū'tza' līpāhuanāuj huan ley. Līpāhuanāuj xmān ixtalalakalhu'mān Dios.

A'ntū litalacastuca a'ntūn tamakscuja

¹⁵ A'yuj tū'tza' līpāhuanāuj huan ley, quina'n tūla tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. ¹⁶ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que palh ka'lhī'yā'tit kalhatin jefe, ka'lhī natlahua'yā'tit a'ntū nahuan xla'. Lā' nā chuntza' xlaca'n a'ntūn tatamakxteka nacāmāpa'ksī a'ntū ko'hua'jua', xlaca'n ka'lhī natatlahua

a'ntūn tū' tzey. Lā' a'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey ka'lhī que natanī. Lā' xla'ca'n a'ntūn tatamakxteka nacāmāpa'ksī Dios, xla'ca'n natatlahua a'ntū Dios lacasqui'n. ¹⁷ Lā' quit icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios por mimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ntūn cāmāsu'ni'ni' lā' a'ntū maklhtīni'ntit. Lā' tū'tza' cāmāpa'ksīyāni' a'ntūn ko'hua'jua'. ¹⁸ Lā' como makxteknī'ta'ntittza' a'ntūn ko'hua'jua', chuhua'j tlahua'cu'tunā'tit a'ntū xatzey. ¹⁹ Chuntza' icchihuīna'n quit para que hui'xina'n namāchekxīyā'tit. Xapū'la hui'xina'n tamakxtektit que nacāmāpa'ksīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. Lā' ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuhua'j catamakxtektit que Dios nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit a'ntū lej tzey.

²⁰ Xapū'la a'xni'ca' ixcāmāpa'ksīyāni' a'ntū xako'hua'jua', hui'xina'n tūla ixtlahuayā'tit a'ntūn tzey. ²¹ Chuhua'j līmāxana'nā'tit a'ntū ixtlahua'yā'tit xapū'la. Lā' a'ntū ixtlahua'yā'tit xapū'la, nīn tuntū' ixlīmaclacasqui'nā'tit. Lā' a'ntū tatlahua huā'mā', xla'ca'n natanī. ²² Lā' chuhua'j como Dios cāmāpa'ksīyāni' hui'xina'n, chuntza' taxtunquīnī'ta'ntit de a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuhua'j tzētza' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ²³ Xla'ca'n a'ntū cāmāpa'ksī a'ntū ko'hua'jua', xla'ca'n natamaklhtīni'n a'ntū hua'chi ixtatljca'n, lā' ū'tza' huan līnīn. Dios quincāmaxquī'yāni' a'ntū hua'chi lē'ksajna', lā' ū'tza' xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Ixlīhuākca'n a'ntūn takahlaka'ī' que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n, xla'ca'n cāmaxquī'can xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

7

A'ntū lītalacastuca huan puscāt a'ntūn tapūchahualhtza'

¹ Hui'xina'n tā'timīn, lakapasā'tit huan ley. Ca'tzīyā'tit que kalhatin chi'xcu' natlahua a'ntū huan huan ley, lihuan lahuī' nac quilhtamacuj. Lā' a'xni'ca' xla' nīnī'ttza', huan ley tū'tza' māpa'ksī. ² Lā' kalhatin puscāt a'ntūn tapūchahuanī'ttza', xla' ka'lhī ixkōlu' lihuan huan chi'xcu' lahuī' nac quilhtamacuj. Chuntza' huan huan ley. Lā' palh huan chi'xcu' nī, lā' chuntza' huan puscāt tū'tza' ka'lhī ixkōlu'. Chuntza' huan huan ley. ³ Lā' palh huan puscāt ka'lhī ixmakchi'xcu' lā' palh ka'lhīcus ixkōlu', chuntza' xla' tlahua talākalhī'n. Lā' palh nī ixkōlu', huan ley namakxteka natapūchahuapala. Lā' xla' a'yuj tapūchahuapala, chuntza' tū' tlahua talākalhī'n.

⁴ Lā' hui'xina'n tā'timīn, hua'chilh ixnīnī'ta'ntit con Cristo. Lā' ū'tza' lītapalalhtza' a'ntū ixlacīpinā'tit chu a'nchī huan ley. Lā' chuhua'j huan ley tū'tza' cāmāpa'ksīyāni'. Chuhua'j

tapa'ksiyā'tit con Cristo. Lā' xla' lakahuancho konī'ttza'. Lā' tzētza' nalatahui'la'yā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n. ⁵ A'xni'ca' tūna'j tapa'ksiyāuj con Dios, quina'n ixlatlā'huanāuj chu a'nchī xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n. Lā' a'xni'ca' lakapasui ixley Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj talaclē'i'. Lā' a'ntūn tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xlaca'n natanī. ⁶ Lā' chuhua'j huan ley tū'tza' quincāmāpa'ksiyāni', como hua'chilh tā'nīnī'ta'ujtza' Cristo. Xapū'la ixquincātasāmākahlaka'ī'nīyāni' huan ley. Chuhua'j a'kahuāna'ni'yāuj Dios como ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhmacujca'n. Lā' ū'tza' lītlahuacu'tunāuj ixtapuhuān Dios.

Huan tachi'xcuui't ixa'cstuca'n tūla tamaxteka antūn tū'tzey

⁷ Tzēlasā' hui'xina'n nahua'nā'tit que tū' tzey huan ley. Chuntza' tū' stu'ncua'. Huan ley quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī huanī't huan talaclē'i'. Huan ley huan:

Tū' tilakca'tzana' a'ntū ixtla' ā'chā'tin.

Lā' ū'tza' līca'tzīyāuj que ū'tza' huā'mā' talaclē'i'. ⁸ Lā' a'xni'ca' icca'tzīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclakca'tzan a'ntū ixtla' ā'chā'tin. A'xni'ca' tūna'j ixlakapascan huan ley, tū' ixca'tzīcan a'nchī huanī't huan talaclē'i'. ⁹ A'xni'ca' tūna'j xa'icmāchekxī huan ixley Dios, quit xa'icpuhuan palh xa'nca xa'iclatlā'huan. Lā' a'xni'ca' icmāchekxīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, icca'tzīlh palh xa'iclaclē'n na ixlacapūn Dios. Lā' chuntza' Dios naquimāpātīnī. ¹⁰ Huan ley quincāmāsuni'nī'ta'ni' para que līlacatejtīn natahui'layāuj. Lā' quit quimāsu'ni'lh huan ley que xa'iclaclē'n lā' ū'tza' Dios ixquīlīmālaclē'nīlh. ¹¹ Qui'a'kxokoca por ixpālacata talaclē'i'. Ū'tza' iclīpuhualh quit que tzē iclōkentaxtūkō' ixley Dios. Huan ley quimāsu'ni'lh que Dios naquimālaclē'nī por ixpālacata quintalacē'i', como tūlah iclōkentaxtūkō'lh huan ley.

¹² Ixley Dios lej tzey. Lā' tzey huāk a'ntū huan ley māpa'ksī. ¹³ A'yuj ixley Dios lej tzey, ū'tza' huā'mā' a'ntū quimāsu'ni'lh palh xa'iclaclē'n. Lā' nā quimāsu'ni'lh palh lej ko'hua'jua' a'ntū xa'ictlahuamā' lā' ū'tza' ixquīlīmāpātīnīlh Dios.

¹⁴ Ca'tzīyāuj que huan ley ixtla' Dios lā' lej tzey. Lā' quit tū' tzey xa'icuanī't como xa'ictlahua a'ntūn tū' tzey, chuntza' hua'chi ixlīhuāk huan tachi'xcuui't. ¹⁵ Quit tū' xa'icmāchekxī a'ntū xa'ictlahua. A'yuj quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, ū'tza' xa'ictlahua. Lā' a'yuj quit xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, lā' tū' xa'ictlahua. ¹⁶ Lā' como quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, ū'tza' lītasu'yu palh quit xa'icpuhuan lej xatzey huan ley. ¹⁷ Lā' a'yuj quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, huan xako'hua'jua' quintapāstacna' ū'tza' ixquīmātlahuī a'ntūn tū' tzey. ¹⁸ Xa'icca'tzī que quit quē'cstu tūla xa'ictlahua a'ntūn tzey. Lā' ū'tza' tūla xa'ictlahua a'ntūn

tzey, a'yuj chuntza' xa'ictlahuacu'tun a'ntū xatzey. ¹⁹ Lā' a'yuj xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, chuntza' tū' xa'ictlahua. Lā' a'yuj tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn ko'hua'jua', chuntza' xa'ictlahua. ²⁰ Hua'chilh quintapāstacna' xako'hua'jua' a'ntū ixtlahuamā' a'ntūn tū' tzey, lā' hua'chilh tū' quit, como quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntū ko'hua'jua'.

²¹ Pō'ktu chuntza' ixuanī't. A'xni'ca' quit xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, xmān tzē xa'ictlahua a'ntūn tū' tzey. ²² Quit xa'nca xa'icca'tzī que lej tzey ixley Dios. Lā' xa'iclipāxuhua a'xni'ca' icpāstacli huā'mā' ley. ²³ Lā' a'yuj xa'ictlahuacu'tun a'ntū huan ixley Dios, hua'chi ā'lakatin līmāpa'ksīn ixmāpa'ksīmā' quimacni'. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixtā'ca'tza ixley Dios. Quit hua'chilh xatachī'n xa'icuanī't, como tūla xa'icmakxteka de ictlahua a'ntūn tū' tzey.

²⁴ Icxantila quit. Tūla xa'icpūtaxtu de ixlīmāpa'ksīn a'ntūn tū' tzey. Lā' ḡtichū tzē namāpūtaxtū kalhatin de huan līmāpa'ksīn a'ntū ko'hua'jua'? ²⁵ Dios ū'tza' a'ntīn tzē namāpūtaxtūnu'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xapū'la quimacni' ixtlahuacu'tun a'ntū ixlacasqui'n huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn, a'yuj quit xa'ictlōkentaxtūcu'tun ixley Dios. Lā' chuhua'j Dios quimāpūtaxtūnī't de huā'mā' līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' iclīmaxquī' Dios pāxcatca'tzī.

8

Huan Espiritu Santo cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntīn takalhlaka'ī'

¹ Lā' chuhua'j tū'tza' caticāmālaclē'nīlh Dios xlaca'n a'ntīn talipāhuan Cristo lā' talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān huan Espiritu Santo lā' tū'tza' talatlā'huan chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n ko'hua'jua'. ² Lā' huan Espiritu Santo ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' tzē cālīmāxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que Cristo Jesús māpūtaxtūnu'n. Lā' quilakmāxtulh de huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn a'ntū ixquimātlahuī a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' Dios tū'tza' quintimālaclē'nīlh. ³ Ixley Dios tūla catimāpūtaxtūlh catīhuā, como tintī' a'ntīn tzēn tlōkentaxtūkō' huanmā' ley. Dios tlhualh a'ntū tūla tlhualh huan ley. IxO'kxa' macamilh para namāpānū huan talaclē'ī'. Lā' a'xni'ca' milh, ixtasu'yu hua'chi kalhatin de quina'n. Xmān xla' tū' tlhualh a'ntūn tū' tzey hua'chi quina'n. Xla' māpalalh a'ntū quina'n ixlaclē'nāuj. Lā' chuntza' quincālīmāpūtaxtūnī' de huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn a'ntū ixquincāmātlahuīyānī' a'ntūn tū' tzey. ⁴ Lā' chuntza' līlatlā'huanāujtza' chu a'nchī ixley Dios como tlhualh a'ntūn quincāmāca'tzīnīyānī' huan

Espíritu Santo. Lā' tū'tza' latlā'huanāuj chu a'nchī xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n.

⁵ A'ntīn tatlahuacu'tun chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n talē'ca'a'n tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' a'ntīn tatlahuacu'tun a'ntū cāmāpuhuanī huan Espíritu Santo, xlaca'n talē'ca'a'n tatlahua a'ntū lacasqui'n Dios.

⁶ A'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n nacāmālaclē'nī Dios. Lā' a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuan Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n lā' tza'ta'ta' ixa'clhcunucca'n. ⁷ Huāk ixtā'ca'tza Dios a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Tū' tatlahua a'ntū huan ixley Dios. Lā' a'yuj ixtatlahuacu'tulh, tūlah ixtitatlualh. ⁸ Lā' a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n tūla tamāpāxuhūi Dios.

⁹ Hui'xina'n tū'tza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chu a'nchī ixtapuhuan huan Espíritu Santo, como huan Espíritu Santo cātā'lahui'lāni' hui'xina'n. Lā' a'ntīn tū' taka'lhī huan Espíritu Santo, xlaca'n tū' tatapa'ksī con Cristo. ¹⁰ Lā' quina'n, Cristo quincātā'lahui'lāni'. Quimacni'ca'n natanī, como quilihuākca'n tlhuanī'ta'uj talaclē'i'. Lā' a'yuj quimacni'ca'n natanī, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n, como Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalacclē'i'ca'n. ¹¹ Dios mālakahuanīchokonī't Jesús. Lā' a'yuj nanīyāuj, Dios naquincāmālakahuanīchokoyāni' quina'n como huan Espíritu Santo quincātā'lahui'lāni'.

¹² Lā' chuhua'j tā'timīn, tū'tza' catlahuáuj hua'chi xapū'la a'ntū xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n. ¹³ A'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, Dios nacāmālaclē'nī. Lā' a'ntīn tamakxteknī'ttza' natatlahua chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, como huan Espíritu Santo cāmaktāya, xlaca'n para pō'ktu natalatahui'la.

¹⁴ Ixlihuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntū cāmāpuhuanī huan Espíritu Santo, xlaca'n huāk ixcamana' Dios. ¹⁵ Chuhua'j ka'lhīyāuj huan Espíritu Santo. Lā' tū'tza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chi kalhatin mozo a'ntī ca'tzanca'tzī ixjefe. Ca'tzīyāuj que quina'n ixcamana' Dios. Lā' ū'tza' tzē nalīhuanīyāuj: “Dios quinTāta'ca'n”. ¹⁶ Huan Espíritu Santo quincāmāca'tzīnīyāni' palh quina'n ixcamana' Dios. ¹⁷ Lā' como quina'n ixcamana' Dios, chuntza' quina'n namaklhtīni'nāuj a'ntū Dios nacāmaxquī' ixcamana'. Lā' a'ntū maxquī'can Cristo nā quina'n quilaca'n nala. Cristo lej pātīni'lh. Lā' nā chuntza' quina'n ka'lhī que napātīni'nāuj. Lā' chuntza' a'ntū namaxquī'can Cristo, lā' nā ū'tza' naquincātamaxquī'yāni'.

¹⁸ Chuhua'j lej pātīni'mā'nauj. Lā' ā'calistān a'xni'ca' napāxuhua'yāuj nac a'kapūn nahuanāuj que tū' lej pātīni'uj.

Chuntza' icpuhuan quit. ¹⁹ Ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj lej taka'lhīmā'na hasta que Dios namāsu'yu a'ntī ixcamana'. ²⁰ Ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj ka'lhī que natamasa. Chuntza' Dios māpa'ksīni'lh. Lā' Dios puhuanī't que nalacāxtlahuapala. ²¹ Dios namāsāstī'kō' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj a'xni'ca' nacāmaxquī' ixcamana' a'ntū lej xalactzey. ²² Ca'tzīyāuj que ixlīhuāk huan quilhtamacuj hua'chilh ixua'ntli'jli hua'chi kalhatin puscāt a'xni'ca' nalacatuncuītza' ixcamana. ²³ Lā' a'yuj quina'n ka'lhīyāujtza' huan Espíritu Santo, hua'chilh nā ixua'ntli'jui como ka'lhīmā'nauj hasta que a'xni'ca' Dios naquincāmāsāstī'ni'yāni' quimacni'ca'n lā' nā namāsu'yu que quina'n ixcamana' Dios. Lā' ka'lhīmā'nauj hasta que a'xni'ca' Dios nacāmaxquī' ixcamana' a'ntū lej xalactzey. ²⁴ Como quina'n quincātamāpūtaxtūnī'ta'ni'tza', ka'lhīmā'naujus a'ntū Dios naquincāmaxquī'palayāni' a'ntū lactzey. Palh kalhatin ka'lhītza' catūhuā, xla' tū'tza' ka'lhīmā' huā'mā'. Lā' como sputacus a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni', lā' ū'tza' ka'lhīmā'nauj. ²⁵ Lā' como ca'tzīyāuj que Dios naquincāmaxquī'yāni' a'ntūn tūna'j ka'lhīyāuj, chuntza' līlacatzucu ka'lhīmā'nauj.

²⁶ Lā' huan Espíritu Santo quincāmaktāyayāni' a'xni'ca' tūla tlahuayāuj a'ntū tasqui'nī natlahuayāuj. A'xni'ca' kalhtō'ka'yāuj, quina'n tū' ca'tzīyāuj a'ntūn tasqui'nī nasqui'ni'yāuj Dios. Lā' huan Espíritu Santo quincāmāca'tzīnīyāni' a'ntū tasqui'nī nasqui'ni'yāuj. Lā' nā quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' a'ntūn tūla līchihuīna'nāuj. ²⁷ Lā' Dios cālaktzī'n qui'a'clhcunucca'n. Lā' xla' māchekxī a'ntū quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' huan Espíritu Santo, como huan Espíritu Santo squi'nī chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Lā' huan Espíritu Santo squi'ni' Dios por quina'n, como quina'n tapa'ksīyāuj con Dios.

Ixlīhuāk nalītaxtuyācha' para ixtachi'xcuui't Dios

²⁸ Quina'n ca'tzīyāuj que ixlīhuāk a'ntū quincāpātle'keni'yāni', ixlīhuāk nalītaxtuyācha' a'ntū lej tzey para quilīhuākca'n a'ntī pāxquī'yāuj Dios. Dios quincāta'sani'ni' chu a'nchī xpātunca'tzi como lacasqui'n que nalayāuj lej lactzey chu a'nchī ixtapuhuān. ²⁹ Xapū'la Dios ixquincālakapasāni' quina'n a'ntī ixcamana'. Lā' ixquincātlahuacu'tunāni' xalacuan hua'chi Jesucristo, ixO'kxa' Dios. Lā' chuntza' Jesucristo xla' hua'chi quimpuxcu'ca'n quilīhuākca'n tā'timīn. ³⁰ Dios quincāta'sani'ni' como xpuhuanī't pū'la de quina'n. Lā' quincāmāpānūni'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' natā'latahui'layāuj nac a'kapūn.

³¹ Lā' chuhua'j como Dios quincātlahuani'nī'ta'ni' ixlīhuāk huā'mā', ca'tzīyāuj que tūlah quincātatlajani' a'ntī quincātātā'lāsta'layāni' como Dios pō'ktu quincāmaktāyamā'ni'. ³² Dios, a'yuj lej ca'tzani'lh, macamilh ixO'kxa' para nanī por quimpālacataca'n. Lā' como chuntza' Dios māstā'lh ixO'kxa', chuntza' ca'tzīyāuj que Dios naquincāmaxquī'yāni' ixlīhuāk chu a'ntū namaclacasqui'nāuj. ³³ Dios quincāta'sani'nī'ta'ni' lā' xapakō'nī'ttza' quīntalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' nīn tintī' a'ntī tzē naquincālē'ksa'nīni'nāni'. ³⁴ Nīn tintī' tzē naquincāmālaclē'nīyāni', como Cristo māpalakō'lh quīntalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nīlh. Lā' nā xla' lakahuanchoh. Lā' hui'lacha' na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' squi'ni'mā' Dios por quina'n. ³⁵ Cristo pō'ktu quincāpāxquī'yāni'. Lā' a'yuj pātīni'nāuj, lā' a'yuj tamakchuyīni'ta'uj, lā' a'yuj quincātamacaputzayāni' lā' a'yuj tū' ka'lhīyāuj a'ntū nahua'yāuj, lā' a'yuj tū' ka'lhīyāuj quīlu'xu'ca'n, lā' a'yuj scalana'j hui'lāna'uj, lā' a'yuj quincātamaknīcu'tunāni', Cristo pō'ktu quincāpāxquī'yāni'. ³⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Como ictapa'ksīyāuj con hui'x quincātamaknīcu'tunāni'. Quina'n hua'chi borregos a'ntū nacāmaknīcan.

³⁷ Lā' a'yuj quincātapātle'keni'kō'mā'ni' ixlīhuāk huā'mā', ixlīhuāk nalītaxtuyācha' a'ntū lej tzey para quina'n. Lā' chuntza' hua'chilh quina'n natlajana'nāuj, como Cristo quincāpāxquī'yāni' lā' quincāmaktāyayāni'. ³⁸ Quit icca'tzī que Dios pō'ktu quincāpāxquī'yāni' a'yuj nanīyāuj lā' a'yuj hui'lāna'uj. Lā' nīn tintī' tzē naquincāmāmakxtekēyāni' Dios, nīn ángeles, lā' nīn a'ntūn taka'lhī līmāpa'ksīn, lā' nīn tuntū' a'ntū a'nan, lā' nīn tuntū' a'ntū na'a'nampala. ³⁹ Tuntū' tzē naquincāmāmakxtekēyāni' Dios nīn tuntū' a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn, lā' nīn tuntū' a'ntū huī' nac quīlhtamacuj. Ca'tzīyāuj que Dios pō'ktu quincāpāxquī'yāni' como ū'tza' huā'mā' a'ntū quincāmāsu'ni'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

9

Dios cālacsacli huan israelitas para natala ixtachi'xcuhūit Dios

¹ Stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Lā' tū' iccā'a'kxokomā'ni' como quit ictapa'ksī con Cristo. Lā' huan Espīritu Santo laktzī'n qui'a'clhcunuc lā' ca'tzī que stu'ncua' a'ntū na'icuan.

² Quit iccālīlakaputza quīntā'israelitas hasta quīnca'tzani' qui'a'clhcunuc, como xlaca'n tū' takalhlaka'ī' Jesucristo.

³ Quit xa'icpātīni'lh por ixpālacataca'n quīntā'israelitas lā' xa'ictaxtunquīni'lh de Cristo palh chuntza' cahuā tzē ixtalīpūtaxtulh quīntā'israelitas. ⁴ Huan israelitas xlaca'n i'xū'yātā'natna' Israel. Dios cālacsacli para nacātlahua

ixtachi'xcuui't. Lā' Dios cāmāsu'ni'lh ixlīmāpa'ksīn. Lā' Dios chuntza' līlacāxui'līlh lakatin convenio. Lā' cāmaxquī'lh huan ley. Lā' cāmāsu'ni'lh a'nchī natalīmācā'tanī. Lā' cāhuanilh catūhuā a'ntū lej tzey a'ntū nacātlahuani' xlaca'n. ⁵ Lā' xlaca'n ixnapapana'ca'n huan israelitas a'ntīn tahuilāna' chuhua'j. Lā' Cristo, a'xni'ca' milh nac quilhtamacuj, pu'nli hua'chi israelita. Lā' Cristo māni' ū'tza' Dios a'ntī māpa'ksīni'nkō'. Lā' ū'tza' māka'tlī'can para pō'ktu. Amén.

⁶ Tūla huan can que Dios tū' tlōkentaxtūlh a'ntū cāhuanilh huan israelitas makāntza'. Dios tū' cālacsacli ixlīhuākca'n huan israelitas. Lā' nā tū' ixlīhuākca'n takalhlaka'i'nī't Cristo. Lā' chuntza' tū' ixlīhuākca'n israelitas ixtachi'xcuui't Dios. ⁷ Lā' tū' ixlīhuākca'n huan i'xū'yātā'natna' Abraham, tū' huāk ixcamana' Dios. Lej makāntza' Dios huanilh Abraham:

Ixcamana' Dios natala a'ntī ixcamana' mi'o'kxa' Isaac, lā' nā i'xū'yātā'natna' Isaac.

⁸ A'ntū iccāhuanimā'ni' ū'tza' huā'mā: Huan israelitas tū' huāk ixcamana' Dios, xmān a'ntīn taka'lhī ixquilhtamacujca'n chu a'nchī hualh Dios. ⁹ Lā' ū'tza' a'ntū Dios huanilh Abraham makāntza':

Huan chī'chini' a'ntū talhcān, quit na'ictlōkentaxtū a'ntū icuaniyāni'.

Mimpuscāt, Sara, naka'lhī kalhatin ixcaman xachi'xcu'.

¹⁰ Lā' chuhua'j ā'tāpātin huampala. Jacob lā' Esaú a'ntī ixcamana' Rebeca xmān kalhatin ixtāta'ca'n. Lā' ū'tza' a'ntī Isaac, quimpapca'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtalacatuncuī huan camana', Dios lacsacli kalhatin chu a'nchī ixtapuhuān māni' xla'. Tū' lacsacli por a'ntūn tatlahualh huan camana', como tuntū'na'j ixtatlahua a'ntū ko'hua'jua' nīn a'ntūn tzey. ¹² Lā' Dios huanilh Rebeca:

Huan xastancu namāpa'ksī ixpuxcu'.

¹³ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit lej xa'icpāxquī' Jacob.

Lā' Esaú tū' lej xa'icpāxquī'.

¹⁴ Chō'la catīhuā nahuan que tū' tzey a'nchī līlacsacna'n Dios, como xmān kalhatin lacsaca lā' ā'kalhtin tū'. Iccāhuaniyāni' que a'ntū tlhua Dios xla' huāk tzey. ¹⁵ Dios huanilh Moisés: Na'iccālakalhu'man chu a'ntī na'iccālakalhu'mancu'tun.

¹⁶ A'makapatzīn tapuhuan que Dios nacālakalhu'man xlaca'n xmān por ixpālacata xlaca'n talacasqui'n. A'makapitzīn tapuhuan que Dios nacālakalhu'man como xlaca'n lej tzey a'ntūn tatlahua. Tū' chuntza'. Dios cālakahu'man a'ntī cālakahu'mancu'tun. ¹⁷ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī huanica huan rey xala' nac Egipto. Dios huanilh:

Quit iclīmānūni' milirey, como quit xa'icmāsu'yucu'tun quilīmāpa'ksīn a'xni'ca' hui'x quintā'lātlahua'ya'.

Lā' chuntza' huan tachi'xcuui't xalanī'n na ixlīhuāk huan quilhtamacuj, xla'ca'n nataca'tzī a'ntū quit tzē na'ictlahua.

18 Chuntza' tasu'yu que Dios cālakalhu'man a'ntīn cālakalhu'mancu'tun. Lā' makapitzīn a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios, xla'ca'n Dios cāmakxteka que xla'ca'n más lacxumpi catalalh.

19 Tzēlasā' kalhatin nahuan: “Palh Dios chuntza' tlahua, ¿a'chī' quincālīyāhuayāni'? Palh Dios huan a'nchī nala kalhatin chi'xcu', chuntza' natachoko. Lā' tūlah catitaxtāpalīh”. 20 Palh kalhatin chuntza' ixquihuanilh, quit xa'icuanilh: “Hui'x xmān kalhatin chi'xcu'. Lā' ¿chichū puhua'na' palh tzē natā'lāhuani'ya' Dios?” Huan xālu de ti'ya't tū' chuntza' kalhasqui'nī huan lhta'mana' a'ntī tlahualh: “¿A'chī' quintla'hua' chuntza'?” 21 Huan lhta'mana' tzē natlahua de ti'ya't chu a'ntū xla' lacasqui'n. Chu ū'tza' con huan pūtlū'n tzē natlahua lakatin xālu a'ntū lej tzēhuanī't lā' lakatin xālu a'ntūn tū' tzēhuanī't.

22 Lā' nā chuntza' Dios lej lilacatzucu ixcāpātīni' xla'ca'n a'ntī ixtatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj Dios ixmāsu'yucu'tun palh ixa'kchā'n por ixpālacata huan talaclē'i', lā' a'yuj ixmāsu'yucu'tun palh ixka'lhī līmāpa'ksīn para nacāmāpātīnī, lā' a'yuj ixtasqui'nī que natapātīni'n, Dios ixcāpātīni' xla'ca'n. 23 Lā' nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla' lej tzey. Chuntza' tasu'yu como Dios quincālakalhu'mani' lā' quincālacāxtlahuanī'ta'ni' para nachā'nāuj nac a'kapūn. 24 Dios quincāta'sani'nī'ta'ni' quina'n a'ntī israelitas lā' nā xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas. 25 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tzo'kli Oseas a'ntū hualh Dios:

A'ntīn tū' quintachi'xcuui't ixtahuanī't, na'iccāmāpācuhiū quintachi'xcuui't.

Lā' huan tachi'xcuui't a'ntīn tū' ixcāpāxqui'can quit na'iccāpāxqui' xla'ca'n.

26 Lā' a'nlhā cāhuanica: “Hui'xina'n tū' quintachi'xcuui't”, xla'ca'n nacāmāpācuhiūcan ixcamana' Dios a'ntī xalakahuan.

27 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū hualh Isaías ixpālacatata'n huan israelitas. Xla' hualh:

A'yuj huan israelitas xla'ca'n laclhūhua' hua'chi huan cucuj a'ntū hui' nac mar, pero tū' ixlīhuākca'n catitapūtaxtulh, xmān macsti'na'j.

28 Lhūhua' tachi'xcuui't nacāmāpātīnican a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī huan ā'xmān chi'chini'.

Lā' tū' catitakoxīh.

29 Lā' nā Isaías chuntza' huampā:

Dios ka'lhī ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Palh xla' tū' ixcāmakxtekli natalatahui'la makapitzīn, quilhūākca'n quina'n ixnīkō'uj chuntza' hua'chi tanīkō'lh xalanī'n nac Sodoma lā' Gomorra.

Huan israelitas tū' ixtakalhaka'ī'cu'tun huan xatzey tachi-huīn

³⁰ Lā' nā chuntza' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. A'yuj xapū'la tū' ixtaputza a'nchī lactzey natalīla na ixlacapūn Dios, chuhua'j Dios cāmāpānūni'nī't ixtalaclē'i'ca'n como xlaca'n takalhaka'ī'lh que Jesucristo cāmāpūtaxtū. ³¹ Lā' huan israelitas talīhui'līlh takalhaka'ī' huan ley como tapuhualh que chuntza' Dios nacālaktzī'n xalacuan. Lā' xlaca'n tūlah tatlahualh para que tzey natala na ixlacapūn Dios. ³² Lā' ¿a'chī'? Como xlaca'n talacu'tulh lactzey na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntū māni' xlaca'n ixtatlahua. Pero chuntza' tūla. Xlaca'n tū' takalhaka'ī'cu'tulh que Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n. Lā' xmān ū'tza' a'ntīn tzē māpūtaxtūnu'n. Hua'chilh ta'a'kche'kxlalh con lakatin chihuix, como Jesucristo hua'chi lakatin chihuix a'ntū pū'a'kche'kxlacan. ³³ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Dios huan: Quit icuī'lī nac Sión kalhatin a'ntī hua'chi chihuix a'ntū pū'a'kche'kxlacan lā' hua'chi chihuix a'ntū pūmakahuascan.

Lā' xlaca'n a'ntīn talīpāhuan xla', tū' xmān chu tlakaj catitalīpāhuanli.

10

¹ Tā'timīn, quit lej iclacasqui'n que catapūtaxtulh quintā'israelitas. Lā' ū'tza' iclīsqi'ni' Dios huā'mā'. ² Quit icca'tzī que xlaca'n lej tamāpāxuhuīcu'tun Dios. Pero xlaca'n tū' tamāchekxī a'nchī līmāpāxuhuīcan Dios. ³ Xlaca'n tū' taca'tzī a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. Lā' chuntza' ixa'cstuca'n xlaca'n taputza ā'tāpātin a'nchī nacālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' tū' talīmāklhtīni'ncu'tun a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. ⁴ Dios nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhaka'ī' que Cristo māpūtaxtūnu'n, como Cristo xla', tlōkentaxtūkō'lh ixlīhuāk huan ley a'ntū ixla' Dios.

⁵ A'makapitzīn tatlōkentaxtūcu'tun huan ley como chuntza' tapuhuan que nacālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n. Makāntza' Moisés līchihuīna'lh de xlaca'n. Xla' hualh: Palh kalhatin tlōkentaxtūkō' ixlīhuāk huan ley, xla' napūtaxtu.

⁶ Lā' a'yuj Moisés hualh chuntza', quina'n Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n como kalh-laka'ī'yāuj que Cristo quincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' ū'tza' māsu'yucan na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' que tū'

tasqui'nī na'a'n catīhuā nac a'kapūn para nalīmin Cristo.
 7 Lā' tū' tasqui'nī catīhuā na'a'n a'nlhā tahuī'lāna'ncha' huan
 nīnī'n lā' nalīmin Cristo, como xla' lakahuanchoconī'ttza'.

8 Ixtachihuīn Dios huan:

Tū' jicslīhua' naca'tzīcan a'ntū ixlīstu'ncua' a'nchī
 cālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't.

Hui'xina'n pāstacnī'ta'ntit lā' līchihuīna'nī'ta'ntit de huā'mā.

Lā' ū'tza' huā'mā' huan tachihuīn a'ntū icmāsu'yu lā' a'ntūn
 tasqui'nī nakalhlaka'ī'can palh stu'ncua'. 9 Lā' chuntza' palh
 huanāuj que Jesús ū'tza' quiMāpa'ksīni'ca'n lā' palh kalh-
 laka'ī'yāuj que stu'ncua' Dios mālahuanīchokolh, chuntza'
 Dios naquīncāmāpūtaxtūyāni'. 10 Palh kalhlaka'ī'yāuj que Je-
 sucristo māpūtaxtūnu'n lā' palh cāhuanīyāuj ā'makapitzīn palh
 kalhlaka'ī'yāuj, chuntza' Dios quīncāmāpūtaxtūyāni' lā' Dios
 quīncāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

11 Chuntza' ixlīstu'ncua'. Ixtachihuīn Dios huan:

Xlaca'n a'ntīn talīpāhuan xla', tū' xmān chu tlakaj cati-
 talīpāhuanli.

12 A'cxtim a'nchī natalīpūtaxtu xlaca'n a'ntī israelitas lā'
 nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Dios xmān kalhatin. Lā'
 xla' lej cālakalhu'man ixlīhuākca'n a'ntīn tasqui'ni' Dios que
 nacāmaktāya. 13 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixlīhuākca'n a'ntī natasqui'ni' huan Māpa'ksīni' Cristo que
 nacāmāpūtaxtū, xlaca'n ixlīhuākca'n natapūtaxtukō'.

14 Nīn tintī' tzē nasqui'ni' Dios que namāpūtaxtū palh xla' tū'
 līpāhuan Cristo. Lā' nīn tintī' tzē līpāhuan xla' palh tūna'j ca'tzī
 nīn tuntū' de Cristo. Lā' nīn tintī' tzē naca'tzī huā'mā' palh
 tintī' catimāsu'ni'lh. 15 Lā' nīn tintī' tzē na'a'nācha' namāsu'yu
 palh tū' Dios namacā'nācha'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
 Lej tzey a'xni'ca' min kalhatin a'ntī namāsu'yu huan xatzey
 tachihuīn a'ntū ixla' Dios.

16 Lā' a'yuj cāmāsu'ni'canī't huan xatzey tachihuīn ixpālacata
 Jesucristo, ā'makapitzīn tū' takalhlaka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachi-
 huīn Dios a'nlhā Isaías huanīlh Dios:

Quīmāpa'ksīni', nīn tintī' kalhlaka'ī'cu'tun a'ntū icmāsu'yu.

17 Lā' makapitzīn takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua', como ixtakax-
 matnī't huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' a'ntū līchihuīna'n
 Cristo.

18 Quit iccākalhasqui'nīyāni': ¿Chu stu'ncua' que huan is-
 raelitas tū' takaxmatnī't huan xatzey tachihuīn? Ixlīstu'ncua'
 takaxmatnī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lakachu cākaxmatcan ixtachihuīnca'n a'ntī Dios cāmācā'nī't.

A'kahuankō'nī't na ixlīhuāk quilhtamacuj a'ntūn tamāsu'yu.

19 Huan israelitas tūla tahuan que tū' tamāchekxī huan
 xatzey tachihuīn, como xlaca'n a'ntīn tū' israelitas, xlaca'n
 tamāchekxī. Lā' ū'tza' huā'mā' lītzo'kli Moisés a'nlhā xla' tzo'kli
 a'ntū Dios cāhuanīlh huan israelitas:

Na'iccāsīcua'lanālī a'ntīn tū' israelitas.

Lā' ū'tza' nacālīlakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālīmāk'kchā'nāni' hui'xina'n ixpālacata lakatin
tachi'xcuui't a'ntīn tū' lej taca'tzī.

²⁰ Lā' nā Isaías xa'nca tzo'kli a'nchī Dios hualh:

Xlaca'n chuhua'j taca'tzilhtza' a'ntīn tū' ixquintaputza.

Cāmāsu'ni'ca xlaca'n de quimpālacata xlaca'n a'ntīn tū' ix-
takalha'squi'nīni'n por quimpālacata.

²¹ Lā' Dios huampā ixpālacata huan israelitas:

Lakaliyān xa'iccāta'sani' pūlactin tachi'xcuui't a'ntī xalacx-
umpi lā' tū' ixquinta'a'kahuāna'ni'cu'tun.

11

Makapitzīn israelitas cāmāpūtaxtūcanī'ttza'

¹ Tū' capuhua'ntit que Dios cālakmaka'nkō'nī't huan
israelitas. Māni' quit israelita. Abraham quimpap. Quit
de ixtachi'xcuui't Benjamín a'ntī xala' makāntza' ixuanī't.

² Dios tū' cālakmaka'nī't ixtachi'xcuui't a'ntīn cālacsacli
makāntza'. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'ntūn tatzo'kni' na

ixtāchihuīn Dios a'nchī Elías cālē'ksa'nīni'lh huan israelitas
a'xni'ca' ixkalhtō'ka'ni'mā' Dios. ³ Xla' hualh:

QuiMāpa'ksīni' Dios, cāmāknīkō'canī't ixlīhuākca'n
mī'a'cta'sana'nī'n.

Lā' cāmā'kā'nīkō'canī't ixlīhuāk huan altares a'nlhā
ixui'līni'ca'na' huan lē'ksajuī'n.

Lā' ā'xmān quit ictachokonī't.

Lā' nā quimāknīcu'tuncan quit.

⁴ Lā' Dios kalhtīl lā' huanīlh:

A'lakatojon mil de chi'xcuui'n quintitachokonī'.

Lā' xlaca'n tū' tataquilhpūtani'nī't huan ídolo a'ntū huanican
Baal.

⁵ Lā' chuhua'j pātīe'kemā' chu a'cxtim. Xmān makapitzīn
israelitas takalhlaka'ī'nī't. Dios cālacsacnī't como xla'
lakalhu'manīni'n. ⁶ Dios cālacsacli lā' tū' por ixpālacata xlaca'n
ixtatlahuanī't catūhuā a'ntūn tzey. Dios cātlahuani'lh lakatin
talakalhu'mān. Lakatin talakalhu'mān xla' tū' hua'chi lakatin
tatīaj. Dios ixcālakalhu'manī't lā' ū'tza' cālīlacsacli.

⁷ Huan israelitas ixtaputza a'nchī ixcālīmāpānūni'ca ixtala-
clē'i'ca'n. Lā' tū' lej lhūhua' de xlaca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'lh
ixtalacclē'i'ca'n. Lā' xlaca'n ū'tunu'n a'ntī Dios cālacsacnī't.
A'makapitzīn más lacxumpi talalh. ⁸ Chuntza' tatzo'kni' na
ixtāchihuīn Dios:

Hua'chilh Dios cāmālhātīlh como xlaca'n tū' tamāchekxī a'ntū
xastu'ncua'.

Hua'chilh tū' tzey ixlakastapunca'n lā' ixa'ka'xko'lhca'n como
tū' tamāchekxī a'ntū cāhuanican lā' nīn a'ntūn talaktzī'n.

Lā' nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹ Lā' nā tatzo'kni' na ixtāchihuīn Dios a'nlhā David hualh:

A'ntū talīpāhuan xlacā'n, ū'tza' nala hua'chi lakatin a'ksuj a'ntū nacāpūchi'pacan lā' nala hua'chi lakatin chihuix a'ntū natapū'a'kche'kxla.

Lā' Dios nacāmāpātīnī.

¹⁰ Lā' natatalakatzī' lā' chuntza' tū' catitalacahuāna'lh.

Lā' lej natapātīni'n hua'chi a'ntīn talē'n lej tzinca ixtacu'ca'ca'n.

A'ntīn tū' israelitas nā xlacā'n nā tzē nacāmāpūtāxtūcan

¹¹ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n que Dios tū' cālakmaka'lh huan israelitas para pō'ktu. Como huan israelitas tū' takalh-laka'ī'cu'tulh, chuntza' Dios cāmāpūtāxtūlh a'ntīn tū' israelitas. Dios lacasqui'n que huan israelitas natalīlakca'tzani' xlacā'n a'ntīn tū' israelitas como xlacā'n ixtachi'xcu'huī'ttza' Dios. Lā' chuntza' huan israelitas nā natakalh-laka'ī'cu'tun. ¹² Lā' a'xni'ca' huan israelitas tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios, chuntza' Dios cāsicua'lanālīlh xlacā'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' a'xni'ca' huan israelitas nata'a'kahuāna'ni'pala, Dios ā'chulā' nacāsicua'lanālī ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't.

¹³ Chuhua'j na'iccāhuaniyāni' catūhuā hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. Dios quīlīmāmacū'nī't na'iccāmāsuni'yāni' huan xatzey tachi'huīn. Lā' quit iclahuacu'tun a'ntūn quīlīmāmacū'lh. ¹⁴ Quit iclacasqui'n que quintā'israelitas natalaktzī'n a'nchī Dios cāsicua'lanālīmā' ā'makapitzīn lā' ū'tza' natalīpūtāxtucu'tun nā xlacā'n.

¹⁵ A'xni'ca' Dios cālakmaka'lh huan israelitas, ixamigos cātlahualh a'ntīn tū' israelitas. Lā' a'xni'ca' huan israelitas natatā'tapa'ksīpala con Dios, huā'mā' lej tzey nala, hua'chilh xlacā'n talakahuanchokopalanī't. ¹⁶ Palh macstina'j huan tasquit tzey lā' chuntza' ixtalhūhuā't nā tzey. Lā' palh ixtankāxē'k kantīn qui'huī' lactzey, nā ixpekenī'n tzey. Nā chuntza' huan israelitas. Quinapapana'ca'n quina'n israelitas ixtatā'tapa'ksī Dios, lā' nā chuntza' ī'xū'yātā'natna'ca'n nā natatā'tapa'ksī Dios.

¹⁷ Huan israelitas hua'chi ixpekenī'n kantīn qui'huī'. Lā' huan ixpekenī'n a'ntū cācā'tēcānī't, xlacā'n hua'chi huan israelitas a'ntū cālakmaka'lh Dios. Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n kantīn qui'huī' a'ntū xacimarrón. Lā' hua'chilh ixcā'injertarīcanī't ixpekenī'n huan qui'huī' cimarrón a'nlhā cācā'tēcānī't. Lā' huan ixpekenī'n a'ntū cā'injertarīcanī't talīstaca por huan xaxcān a'ntū ka'lhī huan xatankāxē'k. Lā' nā chuntza' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. Dios cāsicua'lanālīyāni' hui'xina'n a'cxtim con huan israelitas. ¹⁸ Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, tū' calīka'tla'jca'tzītīt por huan ixpekenī'n a'ntū cācā'tēcānī't. ¿Chu tū' ca'tzīyā'tīt que ixtankāxē'k qui'huī' ū'tza' a'ntū makastaca huan ixpekenī'n? Huan ixpekenī'n a'ntū cālī'injertarīcanī't tūla makastaca ixtankāxē'k huan qui'huī'.

¹⁹ Chō'la nahuanā'tit hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas: “Dios ixlacasqui'n palh natā'tapa'ksiyāuj xla'. Lā' ū'tza' cālilakmaka'lh huan israelitas”. Huā'mā' hua'chilh ixcācā'tēni'kō'lh ixpekenī'n huan qui'hui', como cā'injertarlīcu'tulh ā'makapitzīn. ²⁰ Tū' chuntza'. Xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh lā' ū'tza' cālilakmaka'lh Dios. Hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit lā' ū'tza' Dios tū' cālilakmaka'nī'ta'ni' hui'xina'n. U'tza' tū' tilika'tla'jca'tziyā'tit. Xa'nca calatā'kchokotit. ²¹ Dios cālakmaka'lh huan israelitas a'ntī hua'chi huan ixpekenī'n a'ntū ixyā nac qui'hui'. Lā' Dios nā tzē nacālakmaka'nāni' hui'xina'n a'ntī hua'chi ixpekenī'n a'ntūn cā'injertarlīcanī't. ²² Chuntza' tasu'yu que Dios lej lakalhu'mana'n lā' nā nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tatlalhua talaclē'i'. Cāmāpātīnīlh huan israelitas a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh. Lā' hui'xina'n cālakalhu'manāni' lihuan kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' palh makxtekā'tit de kalhlaka'ī'yā'tit, Dios nacālakmaka'nāni' chuntza' hua'chi kalhatin chi'xcu' cā'maka'n ixpeken qui'hui'. ²³ Lā' huan israelitas, palh nā takalhlaka'ī'cu'tuntza', Dios nacālaktzī'n hua'chi ixtachi'xcu'huī't huampala. Chuntza' hua'chilh Dios cā'injertarlīpala a'nlhā ixtayāna' xapū'la. ²⁴ Tū' jicslīhua' cā'injertarlīpalacan huan ixpekenī'n a'ntū ixcācā'tēcanī'ttza'. Más jicslīhua' cā'injertarlīcan huan ixpekenī'n ā'makapitzīn qui'hui'. Lā' huan israelitas, xlaca'n hua'chi ixpekenī'n qui'hui' a'ntū lanān ixtayāna'.

Huan israelitas natakahlaka'ī' Cristo

²⁵ Tā'timīn iclacasqui'n que caca'tzītī catūhuā a'ntū tūna'j lakapascan. Lā' chuntza' a'xni'ca' naca'tziyā'tit huā'mā', tū' naka'tla'jca'tziyā'tit. U'tza' huā'mā' a'ntū iccāhuanicu'tunāni': A'makapitzīn israelitas lacxumpi lā' tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' xlaca'n tū' catitalalh chuntza' para pō'ktu. Lā' a'xni'ca' natakahlaka'ī' lhūhua' a'ntīn tū' israelitas, lā' a'xni'ca' huan israelitas nā natakahlaka'ī' nā xlaca'n. ²⁶ Lā' Dios nacāmāpūtāxtūkō' ixlīhuākca'n huan israelitas a'ntī natakahlaka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachi'huīn Dios: Huan Māpūtāxtūnu' naminācha' nac Sión.

Lā' nacāxapani' ixtalaclē'i'ca'n huan israelitas, ī'xū'yātā'natna' Jacob.

²⁷ Quit na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n lā' chuntza' na'ictlōkentāxtū a'ntū iccāhuanīlh makāntza'. Chuntza' hualh Dios.

²⁸ Como huan israelitas tū' takalhlaka'ī'cu'tulh huan xatzey tachi'huīn xpālācata Jesucristo, talalh ixtā'ca'tza Dios. Lā' como xlaca'n tū' takaxmatcu'tun xpālācata Jesucristo, chuntza' cātamāca'tzīnīni' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. Dios cāpāxqui'cus huan israelitas, como makāntza' cālacsacli ī'xū'yāpapna'ca'n para que natala ixtachi'xcu'huī't.

²⁹ Lā' Dios tū' xtāpalī ixtapāstacna'. Ixlīhuākca'n a'ntī

cālacsacnī't xla' nacāsicua'lanālī. ³⁰ Como huan israelitas tū' takalhlaka'ī'cu'tulh, chuntza' hui'xina'n cātamāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios. Lā' a'yuj xapū'la hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'tit, chuhua'j cālakalhu'manāni' Dios lā' cāmāpūtāxtūnī'ta'ni'. ³¹ Lā' chuntza' hua'chi Dios cālakalhu'manāni' hui'xina'n, nā chuntza' nacālakalhu'man huan israelitas a'yuj chuhua'j tūna'j takalhlaka'ī'. ³² Dios māsu'yunī't que ixlihuāk huan tachi'xcuui't taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n lā' tū' takalhlaka'ī'nī't. Chuntza' tlhualh, como ixlacasqui'n que xlaca'n ixtaca'tzilh palh xla' cālakalhu'mankō' ixlihuākca'n.

³³ Dios ca'tzīkō' ixlihuāk lā' lej māchekxī ixlihuāk. Quina'n tūla māchekxīyāuj a'ntū Dios līhui'lī lā' a'ntū tlhua. ³⁴ Nīn tintī' ca'tzī a'nchī puhuan Dios. Lā' nīn tintī' tzē nahuanī a'ntū natlahua Dios. ³⁵ Palh namaxquī'yāuj Dios catūhuā, tūla nahuanāuj que Dios quincāclē'ni'yāni'. ³⁶ Dios tlhuaakō'nī't ixlihuāk. Dios mā'a'nanīkō'lh ixlihuāk. Huāk ixla'. Para pō'ktu camāka'tlī'ca Dios.

12

Tasqui'nī natamacamāstā'yāuj con Dios

¹ Tā'timīn, Dios lej quincālakalhu'manī'ta'ni'. U'tza' iccālīsqi'ni'yāni' que catamacamāstā'tit con Dios. Lā' chuntza' hui'xina'n nala'yā'tit hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū a'ksajuī'can Dios, a'yuj xalakahuancus hui'xina'n. U'tza' huā'mā' lē'ksajna' a'ntū līpāxuhua Dios. Chuntza' nalīmācā'tanī'yā'tit Dios. ² Tū' calatā'kchokotit hua'chi talatlā'huan a'ntū xalanī'n nac quilhtamacuj. Camakxtektit que Dios nextāpalī mintapāstacna'ca'n. Chuntza' tzē namāchekxī'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n que natlahua'yā'tit. Lā' chuntza' tzē natlahua'yā'tit a'ntūn tzey lā' a'ntū nalīpāxuhua Dios.

³ Dios, como xla' lej lakalhu'mana'n, quilīmāmacū'lh na'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' tzē na'iccālīhuaniyāni' huā'mā'. Tū' tika'tla'jca'tzīyā'tit. Capāstactit a'nchī hua'nī'ta'ntit chā'tunu' de hui'xina'n, chu a'nchī mintascujūtca'n a'ntū Dios cāmaxquī'nī'ta'ni'. ⁴ Quimacnica'n lhūhua' tāstuca a'yuj xmān lakatin macni'. Lā' lakatunu' de xlaca'n xtuncnu' ixlītlōtca'n. ⁵ Lā' nā chuntza' quina'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n lā' quina'n chu lakatin tā'lanī'ta'uj con Cristo. Lā' lāmaclacasqui'nāuj chā'tunu' de quina'n para nalāmaktāyayāuj.

⁶ Lā' kalhatunu' ka'lhī ixlītlōt chu a'nchī Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' chā'tunu'. Lā' xlaca'n a'ntī ixa'cta'sana'nī'n Dios, catamāsu'yulh xmān a'ntū Dios cāhuanī. ⁷ Lā' a'ntīn tamaktāya huan ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī', xa'nca catatlahualh. Lā' a'ntīn tahuanilē'n ā'makapitzīn nā

xa'nca catatlahualh. ⁸ Lā' a'ntīn tamāsu'ni' ā'makapitzīn nā xa'nca catamāsu'ni'lh. Lā' a'ntīn tamaxquī' tumīn huan pobresni', tū' catatampi'lhīni'lh. Lā' a'ntī xanapuxcu'nu' de huan tā'timīn, catatlōkentaxtūlh a'ntū cālīmāmacū'canī't. Lā' a'ntīn tamaktāya ā'makapitzīn a'ntīn talakaputza catatlahualh con tapāxuhuān.

Tasqui'nī que līlacatejtin natalatā'kchoko a'ntīn takalhlaka'ī

⁹ Lā' milīhuākca'n hui'xina'n xa'nca nacāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn. Lā' nataxtunquīyā'tit de a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. ¹⁰ Lā' nalāpāxquī'yā'tit como hui'xina'n lītā'timīn como tapa'ksīyā'tit con Cristo. Lā' nacā'a'cnīni'ni'yā'tit ā'makapitzīn lā' tū' nala'yā'tit hua'chi xlaca'n a'ntī xmān taka'lhīmā'na hasta que nacā'a'cnīni'ni'can.

¹¹ Lā' xa'nca nascujā'tit lā' tū' tilhquititni'nā'tit. Lā' natā'scujā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo con tapāxuhuān.

¹² Lā' napāxuhua'yā'tit como ca'tzīyā'tit que Dios nacāsīcua'lanālīyāni'. Lā' napātīni'nā'tit a'yuj nacāpātle'keni'yāni' a'ntū jicslīhua'. Lā' tū' namakxtekā'tit de nakalhtō'ka'yā'tit.

¹³ Lā' palh huan tā'timīn cāspuṭni' catūhuā, nacāmaktāya'yā'tit. Lā' nacāmānū'yā'tit na minchicca'n a'ntīn tamimā'nā'ncha' de makat.

¹⁴ Lā' nasquī'ni'yā'tit Dios que nacāsīcua'lanālī xlaca'n a'ntīn cātamacaputzayāni'. Lā' tū' nasquī'nā'tit que nacāpātle'keni' a'ntūn tū' tzey.

¹⁵ Lā' nacātā'pāxuhua'yā'tit xlaca'n a'ntīn tapāxuhua. Lā' nacātā'calhua'nā'tit a'ntīn tacalhuan.

¹⁶ Lā' chu lakatīn tapāstacna' naka'lhī'yā'tit. Lā' tū' tika'tla'jca'tzīyā'tit. Lā' nacātā'latā'kchokoyā'tit xlaca'n a'ntīn catīhuāyā tachi'xcuḥi't. Lā' tū' tipuhua'nā'tit que hui'xina'n lej ca'tzīyā'tit.

¹⁷ Lā' palh kalhatin nacātlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n tū' titlahua'ni'yā'tit chuntza'. Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcuḥi't. ¹⁸ Lā' lej xa'nca nalīputzayā'tit a'nchī nalīla'yā'tit ixamigoca'n ā'makapitzīn. ¹⁹ Tā'timīn, tū' ticātlahuani'yā'tit a'ntūn tū' tzey palh chuntza' cātalahuani'yāni' hui'xina'n. Namakxtekā'tit que xmān Dios nacāmāpātīnī. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xmān quit tzē na'iccāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Natamāpala con quit, hualh quiMāpa'ksīni'ca'n Dios.

²⁰ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh mintā'ca'tza tzīnca, camā'huī'.

Lā' palh kalhputī, cama'xqui' xcān.

Lā' chuntza' xla' nalīmāxana'n a'ntūn tlahuani'nī'ta'ni'.

21 Tū' namakxtekā'tit que nacātlajayāni' a'ntūn tū' tzey. Natlahua'yā'tit xmān a'ntūn tzey lā' chuntza' nalītlajayā'tit antūn tū' tzey.

13

1 Tasqui'nī que milihuākca'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan pūchihuīna'nī'n. Dios cāhui'līnī't hua'chi pūchihuīna'nī'n. Lā' palh tū' cahuā Dios ixcāmaxquī'lh līmāpa'ksīn, xlaca'n tūlahl ixtamāpa'ksīni'lh. 2 A'ntīn tatā'lāsta'la huan pūchihuīna'nī'n, xlaca'n chuntza' tatā'lāsta'la Dios. Lā' xlaca'n natamāpala con Dios. 3 Lā' a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, xlaca'n tū' catitajicua'ni'lh huan pūchihuīna'nī'n. Xmān xlaca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xlaca'n tajicua'ni' huan pūchihuīna'nī'n. Lā' palh hui'xina'n tū' cājicua'ni'cu'tunā'tit huan pūchihuīna'nī'n, līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit lā' chuntza' natahuan que hui'xina'n lactzey. 4 Huan pūchihuīna'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn como Dios cālīmāmacū'nī't para nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlaha'yā'tit a'ntūn tū' tzey, najicua'ni'yā'tit como xlaca'n tzē nacātamāpātīnīyāni'. Dios cāmaxquī'nī't līmāpa'ksīn para nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. 5 Lā' ū'tza' lītasqui'nī nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit huan pūchihuīna'nī'n. Lā' tū' xmān por ixpālacata xlaca'n nacātamāpātīnīyāni'. Tasqui'nī nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit como ca'tziyā'tit mē'cstuca'n que ū'tza' tasqui'nī natlahua'yā'tit. 6 Lā' nā tasqui'nī namāpala'yā'tit impuestos. Huan pūchihuīna'nī'n a'ntīn tatlōkentaxtū ixlītōtca'n, xlaca'n chuntza' tatlahua a'ntū Dios lacasqui'n.

7 Lā' chuntza' camāpala'tit ixlīhuāk a'ntū laclīpinā'tit. Camāpala'tit huan impuestos lā' cuotas. Cacā'a'kahuāna'ni'tit lā' cacā'a'cnīni'ni'tit a'ntīn tamāpa'ksīni'n. 8 Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzīn, cacāmāpalani'tit. Tū' camakxtektit de lāpāxquī'yā'tit. A'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' xlaca'n talītōkentaxtū ixley Dios. 9 Ixley Dios huan chuntza':

Tū' namakpuscātīni'na'.

Tū' namaknīni'na'.

Tū' naka'lhāna'na'.

Tū' nalī'a'ksa'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua.

Tū' nalakca'tza'na' a'ntū ixla' ā'chā'tin.

Lā' a'nan ā'lakatin līmāpa'ksīn a'ntū huan:

Lā' chu a'nchī pāxquī'ca'na' mē'cstu, nā chuntza' cacāpāxquī' huan ā'makapitzīn.

Lā' kalhatin a'ntīn tlaha huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tlōkentaxtū huāk huā'mā' līmāpa'ksīn lā' nā ā'makapitzīn līmāpa'ksīn a'ntū a'nan. 10 Palh kalhatin chī'xcu' pāxquī' ā'chā'tin, chuntza' tūla tlahuani' a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza'

a'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' talītlōkentaxtūkō' ixlīhuāk ixley Dios.

¹¹ Ixlīhuāk huā'mā' natlahua'yā'tit como ca'tzīyā'tit que chuhua'j ā'chulā' tasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios. Lej skalalh natahui'layā'tit como namin huan chi'chini' a'xni'ca' Cristo naquincālē'nāni' nac a'kapūn. Lā' tū'tza' makān huan chi'chini' hua'chi a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī'uj. ¹² Palaj namin huan chi'chini' a'xni'ca' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chilh xkakamā'tza' como palaj namin huā'mā' chi'chini'. U'tza' calīmakxtekui natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' catlahuáuj hua'chi tatlahua xlaca'n a'ntīn talatlā'huan de tzi'sa. Catlahuáuj a'ntūn tzey chuntza' hua'chi xlaca'n a'ntīn talatlā'huan a'nlhā xkaka. ¹³ Lā' xa'nca nalatā'kchokoyāuj hua'chi tasqui'nī. Lā' tuntū' natlahuayāuj a'ntū nalīmāxana'nāuj palh naquincālaktzī'nāni' catīhuā. Tū' ticālīpāxuhuyāuj a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' tika'chīyāuj. Lā' tū' timakpuscātīni'nāuj. Lā' tū' titlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan. Lā' tū' tilāsta'layāuj. Lā' tū' tilakca'tzanāuj. ¹⁴ Lā' calīhui'lī'tit maksca'tā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' tū' catlahua'tit mintapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua'.

14

Tū' tzey palh cālē'ksa'nāuj ā'makapitzīn tā'timīn

¹ Ayuj makapitzīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī' como tūna'j xa'nca tamāchekxī, hui'xina'n līpāxūj cacāmakxtektit natatanū a'nlhā takēxtimī'yā'tit hui'xina'n. Lā' tū' ticātā'la'hua'ni'yā'tit xlaca'n por ixpālacata a'ntūn tūna'j xa'nca tamāchekxī xlaca'n.

² A'makapitzīn tapuhuan que tzē natahua' ixlīhuāk catūhuā. Lā' ā'makapitzīn a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī', xlaca'n tapuhuan que tū' tzey hua'can quinīt. ³ Hui'xina'n a'ntī hua'yā'tit ixlīhuāk catūhuā, tū' cālakmaka'ntit a'ntīn tū' tahua' quinīt. Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' hua'yā'tit quinīt, tū' ticālīchihuāna'nā'tit xlaca'n a'ntīn tahua' quinīt. Dios cālaca'ī'yāni' milīhuākca'n. ⁴ Tū' quimaca'tzica'n a'nchī scuja huan ixmozo ā'kalhatin chi'xcu'. Xmān a'ntī māpa'ksī tzē nahuan palh tzey o palh tū' tzey a'nchī scuja ixmozo. Lā' nā chuntza' a'ntīn tatapa'ksī con Dios, xmān Dios ca'tzī a'nchī talīlatlā'huan xlaca'n. Dios cāmaktāya, lā' chuntza' xlaca'n tū' catīcāmālaclē'nīlh Dios.

⁵ A'makapitzīn tā'timīn tamaclacā'ni' lakatin chi'chini'. A'makapitzīn tapuhuan que ixlīhuāk huan chi'chini' chu lakatin. Capāstactit chā'tunu' de hui'xina'n a'ntū xatzey lā' ū'tza' catlahua'tit chā'tunu'. ⁶ A'ntīn tamaclacā'ni' lakatin chi'chini', xlaca'n ū'tza' talīmaclacā'ni'cu'tun Dios. Lā' nā a'ntīn tahua' quinīt, xlaca'n ū'tza' talīmaclacā'ni'cu'tun Dios como tamaxquī' pāxcatca'tzī Dios por huan līhua't. Lā' a'ntīn tū'

tahua' quinīt, nā xlaca'n chuntza' tamaclacā'ni'cu'tun Dios, lā' nā tamaxquī' pāxcatca'tzī Dios.

⁷ Līhuan lahui'lāna'uj nac quilhtamacuj, tū' tlahuayāuj xmān a'ntū quina'n puhuanāuj. Lā' tū' nīyāuj a'xni'ca' quina'n lacasqui'nāuj. ⁸ Līhuan lahui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtapuhuān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' nīyāuj chu a'nchī ixtapuhuān. Quina'n tapa'ksīyāuj con Cristo, a'yuj lakahuancus quina'n lā' a'yuj xanīntza' quina'n. ⁹ Como Cristo nīlh lā' nā lakahuanchokolh, chuntza' tzē nacāmāpa'ksī xlaca'n a'ntī xalakahuan lā' xlaca'n a'ntī tanīnī'ttza'.

¹⁰ Lā' chuntza' tū' tzey palh kalhatin nacālīchihuīna'n ā'makapitzīn tā'timīn. Lā' tū' tzey palh kalhatin nacālākmaka'n ā'makapitzīn tā'timīn. Quilīhuākca'n quina'n natāyakō'yāuj na ixlacapūn Cristo lā' xla' ū'tza' a'ntī naquincājuzgarlīyāni'.

¹¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

QuiMāpa'ksīni'ca'n huan: “Stu'ncua' a'ntū icuan. Stu'ncua' ixlīhuāk naquintatatzokostani'kō'. Lā' ixlīhuākca'n natahuan palh quit Dios”.

¹² Lā' chuntza' quilīhuākca'n nakalhtīyāuj Dios por ixlīhuāk a'ntūn tlahuanī'ta'uj.

Tū' tzey palh namātonkopūyāuj ā'kalhatin quintā'tinca'n

¹³ Lā' chuntza' tū'tza' calālē'ksa'ntit. Xatzey calīhui'lī'tit que tū' natlahua'yā'tit a'ntū nalītatōkopū ā'kalhatin. ¹⁴ Como quit ictapa'ksī con Cristo, quit xa'nca icca'tzī que ixlīhuāk huan līhua't huāk tzey. Lā' a'yuj chuntza' icpuhuan, quit icuan que ā'kalhatin tlahua a'ntūn tū' tzey palh hua' catūhuā a'ntū māni' xla' puhuan que tū' tzey na ixlacapūn Dios. ¹⁵ Hui'xina'n tū' cahua'tit quinīt palh ū'tza' nalītamakchuyī kalhatin de quintā'tinca'n, como xla' napuhuan que tū' tzey a'ntū tlahua'yā'tit. Lā' como pāxquī'yā'tit huan quintā'tinca'n, xatzey tū' natlahua'yā'tit a'ntū xla' napuhuan que tū' tzey. Cristo nīlh nā por xla', lā' tū' xmān por hui'xina'n. U'tza' tuntū' tīlīhua'yā'tit hui'xina'n a'ntū nalītaspi'tpala ā'kalhatin na ixtej Dios. ¹⁶ A'yuj hui'xina'n ca'tziyā'tit que huāk tzey a'ntū tlahua'yā'tit, tū' catlahua'tit a'ntū ā'makapitzīn tapuhuan palh tū' tzey. ¹⁷ Quina'n, como tapa'ksīyāuj con Dios, tū' lej tipāstacāuj a'ntū hua'can. A'ntū más tasquī'nī ū'tza' huā'mā': Līlācatejtin nalatā'kchokoyāujtit lā' ca'cs nalatahui'layāuj lā' naka'lhīyāuj tapāxuhuān como huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lāni'. ¹⁸ A'ntī chuntza' ta'a'kahuāna'ni' Cristo, chuntza' talīmāpāxuhuī Dios. Lā' nahuancan que xa'nca talatlā'huan.

¹⁹ Ca'cs nalatahui'layāuj. Lā' nalāmaktāyayāuj lā' ā'chulā' na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios. ²⁰ Tū' nalactlahua'yā'tit a'ntū Dios tlahualh. Tzēlasā' chuntza' tlahua'yā'tit a'xni'ca' hua'yā'tit

a'ntūn tapuhuan ā'makapitzīn que tū' līmakuan. Ixlīhuāk huan līhua't tzey na ixlacapūn Dios. Lā' tzē nahua'yāuj ixlīhuāk. Xmān tūla nahua'yāuj ā'tāpātin palh por ū'tza' nalītatōnkopū kalhatin quintā'tinca'n. ²¹ Xatzey tū' nahua'yāuj quinīt lā' tū' nahua'yāuj vino, lā' nīn tuntū' natlahuayāuj ā'catūhuā palh por ū'tza' nalītatōnkopū kalhatin quintā'tinca'n. ²² Palh kalhatin de hui'xina'n puhuan palh tzey na ixlacapūn Dios que nahua' ixlīhuāk catūhuā, xla' ixa'cstu tzē'k caca'tzilh. Lā' tū' tilāsta'la'yā'tit por huanmā'. Līpāxūj tahui'lāna' a'ntīn taca'tzī que xa'nca talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ²³ Lā' a'ntīn tahua' catūhuā, a'yuj māni' xlaca'n tapuhuan que tū' tzey hua'can, chuntza' xlaca'n tatlaha ixtalaclē'i'ca'n. Palh kalhatin chi'xcu' tlaha catūhuā a'ntū māni' xla' puhuan que tū' tzey na ixlacapūn Dios, chuntza' tlaha ixtalaclē'i' huanmā' chi'xcu'.

15

Tasqui'nī natlahuayāuj a'ntū natalīpāxuhua ā'makapitzīn tā'timīn

¹ Quina'n a'ntī xa'ncatza' kalhlaka'ī'yāuj, nacāmaktāyayāuj xlaca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī' como tūna'j xa'nca tamāchekxī. Tū' xmān napuhuanāuj a'ntū lacasqui'nāuj quina'n. ² Quina'n natlahuayāuj a'ntū natalīpāxuhua huan ā'makapitzīn quintā'timīnca'n lā' chuntza' nacāmaktāyayāuj lā' chuntza' ā'chulā' natakalhlaka'ī'. ³ Lā' nīn Cristo tū' ixtlaha xmān a'ntū xla' ixlacasqui'n. U'tza' lipātīni'lh xla'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū Cristo huanilh Dios: A'ntīn talakmaka'nāni', nā quit quintalakmaka'n.

⁴ Ixlīhuāk a'ntūn tzo'kca makāntza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'ni'yāni' a'ntūn Dios lacasqui'n que naca'tzīyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. Lā' quincāmaktāyayāni' para napātīyāuj a'ntū quincātapātle'keni'yāni'. Lā' quincāmāca'tzīnīyāni' que na'a'nāuj nac a'kapūn. ⁵ Dios ū'tza' a'ntīn quincāmāko'xaka'tlī'yāni' lā' quincāmaktāyayāni' para natāyani'yāuj. Dios cacāmaktāyani' hui'xina'n para que chu lakatin nala mintapāstacna'ca'n chu a'nchī ixtapuhuān Cristo Jesús. ⁶ Chuntza' milīhuākca'n tzē a'cxīm namācā'tanī'yā'tit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Huan xatzey tachihuīn cāmāca'tzīnīca nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas

⁷ Lā' huixina'n calālaktzī'ntit hua'chi lītā'timīn como tapa'ksīyā'tit con Cristo. Lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios. ⁸ Jesucristo a'xni'ca' milh nac quilhtamacuj, ixcāmāsu'ni' huan israelitas que Dios tlōkentaxtū a'ntū huan. Chuntza' māsu'yulh Cristo, como xla' tlōkentaxtūlh a'ntū Dios ixcāhuaninī't

makāntza' quinapapana'ca'n. Lā' chuntza' lītasu'yu que Dios tlōkentaxtū a'ntū huan. ⁹ Lā' nā Cristo lacasqui'lh que natatapa'ksī con Dios nā xluca'n a'ntīn tū' israelitas lā' nā xluca'n natamaxqui' pāxcatca'tzī Dios. Tatzokni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Cristo huanilh Dios:

Quit na'icmāka'tlī'yāni' na ixlachni'ca'n xluca'n a'ntīn tū' israelitas.

Lā' na'ictlī' palh hui'x lej tzey.

¹⁰ Lā' nā tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Cacātā'pāxuhua'tit con ixtachi'xcuui't Dios, hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas.

¹¹ Lā' nā tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Camāka'tlī'tit huan Māpa'ksīni' milihuākca'n a'ntīn tū' israelitas.

Catamāka'tlī'lh ixlīhuākca'n tachi'xcuui't.

¹² Lā' nā tatzokni' a'nlhā huan Isaías:

Namin kalhatin ī'xū'yātā'nat Isaí.

Lā' xla' nacāmāpa'ksī a'ntīn tū' israelitas.

Lā' xluca'n natakahlaka'ī que xla' nacāmāpūtaxtū.

¹³ Dios ū'tza' a'ntī quincāmāca'tzīnīyāni' que xla' naquincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' como hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, lā' Dios ā'chulā' lej cacāmāxqui'ni' tapāxuhuān lā' cacāmātzā'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' huan Espiritu Santo cacāmāca'tzīnīni' que Dios natlōkentaxtū a'ntū huanī't.

¹⁴ Quit xa'nca icca'tzī, tā'timīn, que hui'xina'n lej lactzēyā tachi'xcuui't. Lā' hui'xina'n xa'ncatza' ca'tzīyā'tit ixtachihuīn Dios. Lā' nā tzē nalāmāasca'tīyā'tit chā'tunu' de hui'xina'n. ¹⁵ Xmān xa'iccāmāpāstaquīcu'tunāni' hui'xina'n huā' tamā'na catūhuā a'ntū ictzoknī't. Lā' como Dios quilimāmacū'lh huā'mā' litlōt, quit tū' icjicua'nī't de na'iccātzoknuni'yāni' lacastunc. ¹⁶ Dios quilacsacli para na'ictā'scuja Jesucristo. Quilimāmacū'lh na'iccāmāca'tzīnī

a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios quincāmāca'tzīnīni'. A'makapitzīn de xluca'n takahlaka'ī'nī't. Lā' huan Espiritu Santo cātlahuānī't ixtachi'xcuui't Dios. Xluca'n hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū icmaxqui' Dios. Lā' Dios chuntza' lej cālīpāxuhua.

¹⁷ Quit icmaxqui' pāxcatca'tzī Cristo Jesús, como quimaktāyanī't a'ntū Dios quilimāmacū'lh. ¹⁸ Quit

na'iccāhuaniyāni' xmān a'ntū Cristo quimaktāyalh para na'ictlahua. Quit iccāmasu'ni'lh a'ntīn tū' israelitas.

Lā' chuhua'j xluca'n tatlaha ixtapuhuān Dios. ¹⁹ Por

ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo ixtlahuacan lē'cnīn. Lā' chuhua'j ictlōkentaxtūnī't a'ntū Dios quilimāmacū'lh. Iccāmāsu'ni'nī't xalanī'n nac Jerusalén huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Lā' lakachu icmāsu'yunī't hasta nac Ilírīco. ²⁰ Quit

xa'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn a'ntīn tūna'j ixtaca'tzī

nīn tuntū' ixpālacata Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit como tū' xa'icmāsu'yucu'tun a'nlhā ixmāsu'yunī'ttza' ā'chā'tin. ²¹ Lā' chuntza' ictlahuamā' chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'ntīn tūna'j cāhuanican de xla', xla'ca'n nataca'tzī.

Lā' a'ntīn tūna'j takaxmata, xla'ca'n natamāchekxī.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

²² Lā' como quit xa'icmāsu'yutlā'huan, tūla xa'iccālaka'nāchāni', a'yuj lej maklhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. ²³ Lā' chuhua'j na'ica'nācha', como quit tū'tza' icka'lhī a'nlhā na'icmāsu'yu huā'tzā', lā' como lhūhua'tza' cā'ta iccālaka'ncu'tunī'ta'nchāni'. ²⁴ A'xni'ca' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nāni' hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān ickalhachihuīna'ncu'tun macsti'na'j con hui'xina'n. Lā' ā'calistān quit na'ica'mpala. ²⁵ Pū'la na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macsti'na'j tumīn huan tā'timīn xalanī'n a'ntza'. ²⁶ Huan tā'timīn xalanī'n nac estado de Macedonia lā' nac estado de Acaya, xla'ca'n tamāstā'nī't tumīn, lā' tamacā'ni'cu'tun huan tā'timīn a'ntī lacpobres a'ntī xalanī'n nac Jerusalén. ²⁷ Huā'mā' ū'tza' a'ntūn tatlahuacu'tulh xla'ca'n xalanī'n nac Macedonia lā' nac Acaya. A'ntīn tū' israelitas tamaktāyacu'tun a'ntī israelitas. Chuntza' tzey como huan israelitas tamāca'tzīnīnī't a'nchī natalipūtaxtu. Lā' chuhua'j, a'ntīn tū' israelitas tzē natatā'ī' a'ntūn taka'lhī. ²⁸ Lā' quit, a'xni'ca' na'ictlahuakō' huā'mā', a'xni'ca' na'icmāstā' huan tumīn, quit na'ica'n nac España. Lā' na'iccātēlaktzī'nāni' hui'xina'n. ²⁹ Lā' a'xni'ca' na'iccālakchā'nāni' hui'xina'n, quit icca'tzī que Cristo nacāsicua'lanāli'yāni' hui'xina'n por ixpālacata a'ntū Cristo quilīmāmacū' que na'iccāhuaniyāni'.

³⁰ Lā' chuhua'j tā'timīn, como hui'xina'n nā tā'tapa'ksiyā'tit Cristo, lā' como huan Espíritu Santo quincāmaktāyayāni' nalāpāxqui'yāuj, chuhua'j iccāsqui'ni'yāni' que naquilatā'kalhtō'ka'yāuj. Lā' casqui'ni'tit Dios por quit.

³¹ Casqui'ni'tit Dios que caquimaktaka'lhli para que tuntū' naquintatlahuani' xalanī'n nac Judea a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Lā' nā casqui'ntit que huan tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén caquintamaklhtūlh huan tumīn a'ntū na'iccālē'ni'.

³² Lā' chuntza', palh Dios lacasqui'n, quit na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclipāxuhua. Lā' chuntza' nalāmāko'xaka'tlī'yāuj.

³³ Lā' chuhua'j Dios cacā'o'kska'lhīni' milihuākca'n. Xla' ū'tza' a'ntī cāmātza'la'nkē' qui'a'clhunucca'n.

Amén.

16

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n quintā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xluca'n a'ntīn tatapa'ksī con Cristo nac Cencrea. ² A'xni'ca' xla' nacālakhā'nāni', calaktzī'ntit hua'chi mintā'tinca'n. Chuntza' natala a'ntī ixtachi'xcuui't Dios. Calīmaktyā'tit chu a'ntū xla' namaclacasqui'n. Xla' lej lhūhua' a'ntī cāmaktāyanī't. Lā' nā quit quimaktāyanī't.

³ Casaludarī'tit Priscila lā' Aquila a'ntī ixkōlu' Priscila. Xluca'n tamāsu'yu expālacata Cristo Jesús, chuntza' hua'chi quit. ⁴ Lā' xluca'n cāpātle'keni'lh a'ntū lej lipājicua' a'xni'ca' quintamāpūtaxtūlh. U'tza' iccālimaxquī' pāxcatca'tzī. Lā' nā tamāstā' pāxcatca'tzī ixlihuākca'n a'ntīn tū' israelitas a'ntīn tatapa'ksī con Cristo. ⁵ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan tā'timīn a'ntīn tatakēstoka na ixchicca'n Priscila lā' Aquila. Lā' nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' qui'amigo lā' icpāxquī'. Xla' ū'tza' a'ntī xapū'la kalhlaka'ī'lh Cristo nac Acaya. ⁶ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan María. Xla' lej scujnī't por mimpālacataca'n. ⁷ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos quintā'israelitas a'ntī Andrónico lā' Junias. Lā' ū'tunu'n ixquincātā'chī'canī't. Lā' huan apóstoles nā xluca'n ta'a'cnīni'ni'. Lā' nā xluca'n ixtakalhlaka'ī'ni'ttza' Cristo xapū'la a'xni'ca' quit tūna'j xa'ickalhlaka'ī'.

⁸ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Amplias. Icpāxquī' como xla' nā kalhlaka'ī' quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Urbano a'ntī quincāmaktāyāni' quina'n a'ntīn tā'scujāuj con Cristo. Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Estaquis a'ntī icpāxquī'. ¹⁰ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Apeles. Tasu'yu que xla' xa'nca ka'hlhaka'ī' Cristo. Lā' nā iccāmacā'ni' saludos a'ntīn tahui'lāna'ncha' na ixchic Aristóbulo. ¹¹ Lā' nā icmacā'ni' saludos quintā'israelita Herodión lā' nā xalanī'n na ixchic Narciso a'ntīn takalhlaka'ī' quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹² Lā' nā iccāmacā'ni' saludos Trifena lā' Trifosa. Xluca'n lej tatā'scuja quiMāpa'ksīni'ca'n. Lā' nā icmacā'ni' saludos Pérsida a'ntī pāxquī'can. Huā'mā' puscāt lej tā'scujnī't quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹³ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Rufo. Tasu'yu que xla' xa'nca kalhlaka'ī' quiMāpa'ksīni'ca'n. Lā' nā icmacā'ni' saludos ixtzī't Rufo, a'ntī iclaktzī'n hua'chi quintzī't. ¹⁴ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan Asíncrito lā' Flegonte lā' Hermas lā' Patrobas lā' Hermes lā' nā huan tā'timīn a'ntīn tatā'lahui'lāna' xluca'n. ¹⁵ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan Filólogo lā' Julia lā' Nereo lā' nā ixtā'tin xapuscāt lā' Olimpás lā' ixlihuākca'n ixtachi'xcuui't Dios a'ntīn tatā'lahui'lāna' xluca'n.

¹⁶ Calāsaludarī'tit como lāpāxquī'yā'tit. Xalanī'n lakachu a'ntīn takalhlaka'ī', xluca'n cātamacā'ni'yāni' saludos.

¹⁷ Tā'timīn, iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n que naca'tzīyā'tit a'ntīn tatalacpitzī lā' tamāsu'yu a'ntūn tū' tzey lā' tū' chu a'cxim hua'chi a'ntū cātamāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la.

Cataxtunquī'tit de xluca'n. ¹⁸ Xluca'n tū' tatā'scujmā'na quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān a'ntū xluca'n talacasqui'n. Tasu'yu palh tzey a'ntūn tahuan lā' hua'chilh tzēhuanī't ixtachihuīnca'n. Lā' xmān ta'a'kxoko xluca'n a'ntūn takalhlaka'ī' ixlīhuāk a'ntūn cāhuanican. ¹⁹ Lakaxtim ca'tzīcantza' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Huā'mā' lej iclīpāxuhua. Quit iclacasqui'n que hui'xina'n xa'nca naca'tzīyā'tit a'nchī natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' iclacasqui'n que tū' tipuhua'nā'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ²⁰ Dios quincāmaktāyayāni' a'nchī ca'cs nalīlatahui'layāujtit. Dios palaj natlaja huan ko'ti'ti' a'nchī scujmā' con hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsīcua'lanālini' hui'xina'n.

²¹ Cāmacā'ni'yāchāni' saludos Timoteo a'ntī quintā'scuja, lā' nā quintā'israelitas Lucio lā' Jasón lā' Sosípater.

²² Lā' quit, Tercio, quimātzo'knīca huā'mā' carta. Lā' iccāmacā'ni'yāchāni' saludos a'ntūn kalhlaka'ī'yā'tit hua'chi quit.

²³ Lā' cāmacā'ni'yāchāni' saludos huā' Gayo. Quit Pablo icmaklahuī' na ixchic. Lā' nā ā'tzā' tatakēxtimī a'ntūn takalhlaka'ī'. Lā' nā cāmacā'ni'yāchāni' saludos Erasto a'ntī tesorero de huā'mā' xcānsipej. Lā' nā cāmacā'ni'yāchāni' saludos quintā'tinca'n Cuarto.

²⁴ Cacāsīcua'lanālīchāni' milīhuākca'n quiMāpa'ksīni'ca'n. Amén.

Pablo lej ixmāka'tlī' Dios

²⁵ Lā' chuhua'j camāka'tlī'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayāni' que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit chu a'nchī huan xatzey tachihuīn a'ntū icmāsu'yu, lā' a'ntū ixpālacata Jesucristo. Lā' huan xatzey tachihuīn, xapū'la nīn tintī' ixca'tzī. Lā' chuhua'j Dios quincāmāca'tzīnīni'ta'ni'. ²⁶ Lā' chuhua'j māsuyucan. Nā chuntza' māsuyucan nā ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican profetas. Dios māpa'ksīni'lh que cacāmāca'tzīnīkō'ca ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't como Dios lacasqui'n que ixlīhuākca'n catakahlaka'ī'lh lā' cata'a'kahuāna'ni'lh Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī huī' para pō'ktu.

²⁷ Lā' xmān Dios ca'tzīkō' ixlīhuāk. Ca'a'cnīni'ni'ca Dios para pō'ktu por ixpālacata Jesucristo. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Corinto

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto a'ntī ixtakahlaka'ī Cristo

¹ Quit Pablo, lā' quilacsacnī't Jesucristo para na'icla ixapóstol chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Ictzo'knumā' quit lā' nā quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' huī' huā'tzā'.
² Lā' huā'mā' carta iccāmacā'ni'yāni' milihuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios lā' xalanī'n nac Corinto. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntīn cāsicua'lanālīnī'ta'ni' Cristo Jesús. Lā' xla' cālacsacnī'ta'ni' lā' ixla' Dios la'nī'ta'ntittza' con ixlihuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' chu xalhā cahuā nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tamācā'tanī Dios lā' lakaliyān tasqui'ni' que cacāmaktāyalh hua'chi hui'xina'n nā squi'ni'yā'tit.
³ Dios quinTāta'ca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacālakalhu'mani'. Lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Pablo māstā'lh pāxcatca'tzī porque Cristo cāsicua'lanālīlh

⁴ Pō'ktu icmaxquī' pāxcatca'tzī quinDios por hui'xina'n porque Dios cāmaxquī'nī'ta'ni' talakalhu'mān lā' ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān cāmaxquī'ni' porque tapa'ksī'ya'tit con Cristo Jesús.
⁵ Lā' por ixpālacata Cristo, Dios lej lhūhua' cāmāscā'tiyāni' lā' chuntza' xa'nca māchekxī'yā'tit para nacāmāsu'ni'yā'tit ā'makapitzīn.
⁶ Ixlihuāk huā'mā' Dios cātlahuani'ni' porque cuenta tlhua'tit lā' kalhlaka'ī'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' ixpālacata Cristo.
⁷ Lā' nā chuntza' hui'xina'n tuntū' cāmakasputāni' a'nchī Dios quincāsicua'lanālīyāni' lihuan ka'lhī'pā'na'ntit huan chī'chini' a'ntū napūmin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
⁸ Nā xla' nacāmaktāyayāni' hasta a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj lā' chuntza' tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātālē'ksa'nīnī'nāni' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō' Jesucristo.
⁹ Dios pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū mālacnū lā' xla' cālacsacnī'ta'ni' para que chu lakatin nala'yā'tit con Jesucristo, ixO'kxa' Dios, a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n.

A'ntī ixtakahlaka'ī' tatalacpitzīlh na ixlaclhpu'nanca'n

¹⁰ Quintā'timīn, lej iccāsqi'ni'yāni' por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo lā' iccāchihuīna'maxquī'yāni' que chu lakatin nahua'nā'tit lā' tū' nataxtunquīyā'tit lā' tū' natalacpitziyā'tit. Lā' caka'lhī'tit chu lakatin mintapāstacna'ca'n milihuākca'n lā' chu lakatin mintapuhuānca'n.
¹¹ Tachilh huā'tzā' a'ntī xalanī'n na ixchic Cloé. Lā' xlaca'n quintamāca'tzīnīlh que hui'xina'n lāsta'la'yā'tit.
¹² U'tza' huanicu'tun que hui'xina'n tū' chu lakatin hua'nā'tit. Makapitzīn tahuan:

“Quit icstālani' Pablo”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Apolos”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Pedro”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Cristo”. ¹³ ¿Chu talacpitzinī't Cristo? ¿Chu quit icnīlh huan nac cruz por mimpālacataca'n? Lā' ¿chu quit iccāmā'kpaxīni' para naquilāstālani'yāuj? ¹⁴ Icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios porque tū' iccāmā'kpaxīlh nīn kalhatin de hui'xina'n, xmān Crispo lā' Gayo. ¹⁵ Lā' chuntza' nīn tintī' tzē nahuan que quit iccāmā'kpaxīlh para que caquintastālani'lh. ¹⁶ Lā' nā iccāmā'kpaxīlh xalanī'n na ixchic Estéfanos pero tū' icca'tzī palh icmā'kpaxīnī't ā'chā'tin huampala. ¹⁷ Pues Cristo tū' quimacamilh para que na'icmā'kpaxīni'n. Quimacamilh para na'iccāmāstū'ncni'yāni' ixtachihuīn Dios. Lā' tū' iclīmāstū'nca con xalaka'tla'n tachihuīn. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmaka'lh Cristo a'ntī pātīni'lh huan nac cruz.

Ixpālacata Cristo lītasu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios lā' ixtapāstacna'

¹⁸ Huan a'ntī ta'a'mā'na nac pūpātīn porque tū' takalhlaka'ī Dios, xlaca'n tapuhuan que tū' tasqui'nī a'nchī māsuyucan que Cristo nīlh nac cruz. Pero quina'n a'ntī Cristo quincāmāpūtāxtūnī'ta'ni'tza', quina'n puhuanāuj que a'ntū māsuyucan ixpālacata a'nchī līnīlh Cristo nac cruz, ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁹ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Na'icmāsuyucan que ixlīhuāk a'ntū taca'tzī huan xalaka'tla'n chi'xcuhuī'n, ū'tza' hua'chilh nīn tuntū' ixtapalh. Lā' na'iccāmāxtunquī para pō'ktu a'nchī ixlīlaksikalalhna'ca'n a'ntīn tamāchekxī.

²⁰ Lā' chuhua'j ¿chichū natalīla huan a'ntī laksikalalhna' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n? Lā' ¿chichū nalīla huan a'ntī lej tzē talīchihuīna'n catūhuā? ¿Chu tū' cāmāmāxani' Dios porque xla' lej līhua'ca' ca'tzī? Chuntza' ixtapāstacna'ca'n xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj hua'chi tachuyāt na ixlacapūn Dios. ²¹ Lā' a'yuj lej skalalh huan tachi'xcuhuī't, pero tū' chuntza' talīlakapasa Dios porque xla' tū' makxteka chuntza' nalīlakapascan. Xla' līhui'līlh cāmāpūtāxtū ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī ixtachihuīn a'ntū icmāsuyumā'nauj a'yuj ā'makapitzīn tahuan que tachuyāt.

²² Huan israelitas talacasqui'n que catatlahualh lē'cnīn xlaca'n a'ntīn tamāsuyucan ixtachihuīn Dios. Lā' huan a'ntīn tū' israelitas taputza a'ntī lej taca'tzī. Palh tū' chuntza', tū' takalhlaka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios. ²³ Lā' quina'n icmāstū'ncāuj a'nchī Cristo nīlh huan nac cruz. U'tza' cālīmāmakchuyīlh israelitas porque tū' takaxmatcu'tun. Lā' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas tapuhuan que tachuyāt. ²⁴ Pero huan a'ntī Dios cālacsacli lā' xlaca'n takalhlaka'ī', a'yuj israelitas lā' a'yuj tū' israelitas, huan tamā'na tamāchekxī que Cristo ka'lhī

ixlīmāpa'ksīn Dios lā' ixtapāstacna' Dios. ²⁵ Chi'xcuui'n tapuhualh que Cristo tū' ixka'lhī līmāpa'ksīn a'xni'ca' nīlh huan nac cruz. U'tza' tū' stu'ncua'. Cristo nīlh como chuntza' ixtapuhuān Dios. Lā' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuui'n tūla tamālacastuca ixtapāstacna' Dios. Lā' chi'xcuui'n tapuhuan que Dios hua'chilh tū' ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn a'nchī Cristo nīlh nac cruz. Pero Dios ā'chulā' māpa'ksīni'n que chi'xcuui'n. ²⁶ Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, quintā'timīn. Tū' a'nan lhūhua' a'ntī lej taca'tzī na milaclhpu'nanca'n hui'xina'n a'ntī Dios cālacsaci' lā' kalhlaka'ttit. Tū' ixa'nan lhūhua' a'ntī māpa'ksīni'n ixtahuanit a'xni'ca' takalhlaka't'lh lā' tū' ixa'nan lhūhua' a'ntī lej ixtasqui'nī nac huā'mā' quilhtamacuj. ²⁷ Pero Dios cālacsacli a'ntī xla' cālacasqui'n a'uyj puhuan can que tū' lej taca'tzī. Cālacsacli para nacālīmāmāxanī' a'ntī xalaksalalhna'. Lā' Dios cālacsacli a'ntī puhuan can que tū' lactli'hui'qui para nacālīmāmāxanī' a'ntī xalactli'hui'qui. ²⁸ Lā' Dios cālacsacli a'ntī puhuan can que xla'ca'n tū' tatasqui'nī lā' a'ntī cālakmaka'ncanī't hua'chilh tuntū' ixtapalh para que chuntza' tzē nalīmālakuanī a'ntū puhuan can que lej tasqui'nī. ²⁹ Lā' nā chuntza' nīn tinti' tzē nalīka'tla'jca'tzī na ixlacapūn Dios. ³⁰ Lā' hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo Jesús pero xmān por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' por ixpālacata Cristo, Dios quincāmāscatīni' ixtapuhuān. Lā' mālacstū'ncni't palh lacuan quina'n. Dios quincāmāxtunquīni' de huan talaclē'i' para que ixla' nalayāuj. Lā' xla' quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī xa'nca nalilatā'kchokoyāuj. Nā Cristo māpalakō'lh quintalacē'i'ca'n lā' quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni'. ³¹ Chuntza' māchekxīcan a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntī ka'tla'jca'tzī, calīka'tla'jca'tzīlh ixpālacata a'ntūn quincātlahuani'nī'ta'ni' huan Māpa'ksīni'.

2

A'nchī māsu'yuca tuchū ixpālacata līxtokohua'ca'ca Cristo

¹ Lā' chuntza' a'xni'ca' pū'la icchā'lh lā' iccātā'chihuīna'ni' hui'xina'n, tū' iccāmāsu'ni'ni' hua'chi kalhatin xaka'tla' a'cta'sana'. Lā' tū' lej ka'tla' quintachihuīn lā' nīn lhūhua' quintapāstacna', a'xni'ca' xa'iccāmālacstū'ncni'yāni' a'ntū ixlīstu'ncua' ixpālacata Dios lā' a'ntū tzē'k ixuanī't. ² Lā' quit iclīhui'līlh que tuntū' quimaca'tzi, xmān Jesucristo a'ntī maknīca huan nac cruz. ³ Lā' quit hua'chilh tū' lej tli'hui'qui xa'icuanī't a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' lā' lej xa'icpājicua'n lā' xa'icxpiipi. ⁴ Lā' quintachihuīn lā' a'nchī xa'iccāmāscatīyāni' tū' hua'chi ixla' huan xaka'tla' a'cta'sana' a'ntī lej ca'tzī. Palh chuntza' xa'iccāmāscatīni' cahuā, tū' ixtasu'yulh a'nchī i'scujmā' huan Espīritu Santo lā' ixlīmāpa'ksīn Dios. Huan Espīritu Santo quimāsu'ni'lh huan

tachihuīn lā' icchihuīna'lh con ixlīmāpa'ksīn. ⁵ Lā' chuntza' tū' nakalhlaka'ī'yā'tit ixpālacata ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n pero nakalhlaka'ī'yā'tit ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Dios.

Dios cāmāsu'ni' tachi'xcuhuī't por huan Espiritu Santo

⁶ Pero na ixlac'hpu'nanca'n a'ntī xa'nca tamāchekxī ixtachuīn Dios, tasu'yu que lej icca'tzī. Lā' quintapāstacna' tū' hua'chi ixlaca'n huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac quilhtamacuj porque xlaca'n natalakuan. ⁷ Pero iclichihuīna'nāuj ixtapāstacna' Dios a'ntū lakatzē'k ixuanī't. Lā' huan tapāstacna' ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj, xmān ixpātunca'tzi Dios ixuanī't que naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁸ Nīn tintī' xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj tamāchekxīnī't huā'mā' a'ntū lakatzē'k ixuanī't. Palh ixtamāchekxīlh cahuā, tū' maktin ixtaxtokohua'ca'lh huan Māpa'ksīni' a'ntī līhua'ca' xaka'tla'. ⁹ Pero chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Nīn tintī' laktzī'nī't lā' nīn tintī' kaxmatnī't lā' nīn tintī' puhuanī't a'ntū Dios cāxui'līnī't para huan a'ntīn tapāxquī'.

¹⁰ Dios scana'nca quincālīmāasca'tīni' por huan Espiritu Santo porque tuntū' mātzē'kni'canī't huan Espiritu. Xla' ca'tzī hasta ixtapāstacna' Dios lā' a'nchī līhuanī't Dios.

¹¹ ¿Tichū ca'tzī a'ntū puhuan kalhatin chi'xcu'? Xmān ixa'cstu ca'tzī. Lā' chuntza' nīn tintī' tzē māchekxī ixtapāstacna' Dios; xmān ixEspiritu Dios cā'tzī. ¹² Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espiritu a'ntū iخلا' Dios lā' tū' ixlaca'n chi'xcuhuī'n. Lā' chuntza' tzē namāchekxīyāuj a'nchī Dios quincālakalhu'manāni' lā' quincāmaxquī'yāni' lhūhua' catūhuā. ¹³ Tū' icmāsu'yuyāuj hua'chi tamāsu'yu tachi'xcuhuī't a'yuj lej taca'tzī catūhuā. Quina'n iccāmāsu'ni'yāuj a'ntū quincāmāsu'ni'yāni' huan Espiritu. Chuntza' iccāmāsu'ni'yāuj xlaca'n a'ntī taka'lhī huan Espiritu Santo lā' xlaca'n tamāchekxī a'ntū iخلا' Dios.

¹⁴ Huan chi'xcu' a'ntīn tū' ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj xmān pāstaca huā'mā' quilhtamacuj. Tūla maklhtīni'n a'ntū māsū'yu huan Espiritu Santo porque puhuan que hua'chi tachuyāt. Lā' tūla māchekxī porque xmān līmāchekxīcan con Espiritu Santo. ¹⁵ Lā' huan Espiritu Santo tanūni'nī't huan chi'xcu' a'ntī iخلا' Dios lā' chuntza' līmāchekxī a'ntū más tasquī'nī. Huan chi'xcu' a'ntīn tū' ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj tūla māchekxī a'nchī huanī't huan a'ntī ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj. ¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¿Tichū lakapasnī't ixtapāstacna' Māpa'ksīni' Dios?

Lā' ¿tichū tzē namāsu'ni' a'ntū natlahua?

Pero quina'n icpāstacna'nāuj hua'chi Cristo lacasquī'n.

3

A'nchī tahuanī't huan a'ntīn tatā'scuja Dios

1 Chuntza', quintā'timīn, tūlah iccāhuanini' hua'chi xa'iccāhuani xla'ca'n a'ntī cuenta tatlaha huan Espīritu Santo. Maclacasqui'nā'tit hui'xina'n na'iccāhuaniyāni' hua'chi a'ntīn tatzucumā'nacus takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios lā' a'ntīn tatlahuamā'nacus a'ntū xmān xla'ca'n talacasqui'n. Hui'xina'n hua'chi laksana'tā'n. 2 Nā como huan ska'ta' tūlana'j laktzaka huan quinīt lā' xmān hua' ixtzi'quī't, chuntza' tūlah iccāmāsu'ni'ni' a'ntū jicslīhua' para namāchekxīyā'tit. Tūlah catisca'ttit. Lā' nīn chuhua'j tū' iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū jicslīhua' para namāchekxīyā'tit 3 porque pāstacna'nā'titcus hua'chi a'ntīn tūna'j takalhlaka'ī. Palh lāsta'la'pā'na'ntitcus lā' lakca'tzanā'tit lā' taxtunquīnī'ta'ntit, tasu'yu que tlahua'yā'titcus a'ntū xmān mintapāxuhuāncan. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj. 4 Kalhatin huan: “Quit icstālani' Pablo”. Lā' ā'kalhatin huampala: “Quit icstālani' Apolos”. ¿Chu tū' a'cxtim tatalacpitzī xla'ca'n xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj?

5 A'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni', tū' iccāmāsu'ni'ni' para naquilāstālani'yāuj. Nīn Apolos tū' cāmāsu'ni'ni' para nastālani'yā'tit xla'. Quina'n xmān ixtasācua'nī'n Dios. Quit iccāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios lā' huixina'n kalhlaka'ī'tit. Chā'tunu' de quina'n ictlahuáuj quilītlōtca'n a'ntū Dios quincāmaxquī'ni'. 6 Quit ictzuculh iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios. A'calīstān milh Apolos. Nā xla' māsuyulh huampala ixtachihuīn Dios. Lā' Dios ixcāmākalhlaka'ī'nīmā'ni'. U'tza' hua'chilh xa'iccha'nli ixtachihuīn Dios lā' Apolos ixmaka'lh xcān lā' Dios ixmāstaquīmā' lā' taha'ca'lh huā'mā' tacha'ni'. 7 Lā' chuntza' a'ntī cha'nli, xla' nīn tuntū'; lā' a'ntī maka'lh xcān, nā xla'nīn tuntū' porque xmān Dios ū'tza' maxquī' ī'stacat. 8 Lā' a'ntīn cha'n lā' a'ntī maka'n xcān a'cxtimni' tasācua'nī'n. Chā'tunu' namaklhtīni'n ixtatlaj chu a'nchī scujli. 9 Chuntza' quina'n tasācua'nī'n como ictā'scujāuj Dios lā' hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu Dios a'nlhā cha'nca'n ixtachihuīn Dios. Xla' maktaka'lh mā' para que nala ixtō'ca't.

Nā hui'xina'n hua'chi lakatin chic a'ntū i'xla' Dios lā' a'ntū yāhuamā'cacus. 10 Dios quilacsacli lā' quimāsu'ni'lh a'nchī na'icmāsu'yu ixtachihuīn a'nlhā tū' maktin kaxmatcanī't. Lā' ā'calīstān milh ā'chā'tin. Nā xla' māsuyulh ixtachihuīn Dios. U'tza' hua'chi palh quit tapācna' lā' ictlahualh ixlītzucuni' huan chic. A'kalhatin namin para nayāhua huanmā' chic. Lā' ū'tza' tasqui'nī chā'tunu' cuenta catlahualh tuchū nalīcāxtlahua huanmā' chic. 11 Xmān lakatin ixlītzucuni' huā'mā' chic a'ntū i'xla' Dios a'ntū yāhuamā'cacus. Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntū iccāmāsu'ni'ni' ixpālacata Jesucristo lā' a'nchī pātīni'lh huan

nac cruz. ¹² Tāpālhūhua' a'ntūn tzē nacāmāsu'yucan ixpālacata Dios, hua'chi tāpālhūhua' a'ntūn tzē nalīcāxtlahuacan huan chic. Makapitzīn natalīcāxtlahua oro o plata o lej tzey chi-huix a'ntūn tāyani'. Lā' ā'makapitzīn natalīcāxtlahua qui'hui' o matlū'c o seket a'ntūn tū' tāyani'. ¹³ Nachin lakatin chi'chini' a'xni'ca' natasu'yu tuchū talīscujli chā'tunu'. Huan chi'chini' natzucu hua'chi macscut lā' como huan oro lā' plata tatāyani' macscut, chu a'cxtim ixtascujūt huan xatzey mākalhtō'kē'ni' nā natāyani'. ¹⁴ Lā' palh ixtascujūt kalhatin natāyani', xla' namaklhtīni'n ixtatlaj. ¹⁵ Lā' palh tū' tāyani' ixtascujūt kalhatin, nasputni' ixtatlaj pero Dios namāpūtaxtū hua'chi huan chi'xcu' a'ntū napūtaxtu a'xni'ca' lhcumā' ixchic lā' nalhcukō' ixlīhuāk a'ntū ixka'lhī.

¹⁶ ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que milīhuākca'n hui'xina'n hua'chi ixlītōkpān Dios? Huan Espīritu Santo huī' na mi'a'clhcunucca'n. ¹⁷ Nā palh kalhatin natlahuani' a'ntūn tū' līmakuan ixlītōkpān Dios, Dios namālakuanī xla' porque ixlītōkpān Dios lej santo. Lā' hui'xina'n la'tit ixlītōkpān Dios a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit.

¹⁸ Tū' cata'a'kxokotit mē'cstuca'n. Palh kalhatin na milaclhpu'nanca'n puhuan lej skalalh xla' ixpālacata a'ntū a'nan nac huā'mā' quilhtamacuj, calalh hua'chilh tuntū' ixca'tzī. Lā' chuntza' tzē nasca'ta a'ntū más tasqui'nī. ¹⁹ Huan tapāstacna' a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj Dios cālaktzī'n hua'chi tachuyāt. Pues chuntza' tatzō'kni':

Huan a'ntūn tapuhuan lej laskskalalh, ū'tunu'n Dios cāmātlahuī a'ntū natalīta'a'kxoko ixa'cstuca'n ixlīlaskskalalhca'n a'xni'ca' tatlahuacu'tun ixpātunca'tzica'n lā' chuntza' tūlah catitatlōkentaxtūlh.

²⁰ Lā' tatzō'kni' huampala:

Huan Māpa'ksīni' Dios cālakapasni' ixtapāstacna'ca'n a'ntū lej laskskalalhna' lā' cālaktzī'n hua'chi palh tū' taka'lhī ixtapalhca'n.

²¹ Chuntza' tū' catika'tla'jca'tzītī ixpālacata a'ntūn tlhualh catihuāyā chi'xcu' o a'ntū māsu'yulh como ixlīhuāk catūhuā milaca'n.

²² Ixlīhuāk catūhuā para hui'xina'n para nacāmaktāyayāni'. Huan Pablo lā' huan Apolos lā' huan Pedro, quilīhuākca'n para hui'xina'n. Nā milaca'n huan quilhtamacuj para nacāmaktāyayāni'. A'yuj hui'lā'na'ntitcus lā' a'yuj canī'tit pero a'ntū pātle'kemā' lā' a'ntū napātle'ke, huāk ū'tza' a'ntūn tzey para hui'xina'n. ²³ Ixlīhuāk milaca'n porque hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo, lā' Cristo tapa'ksī con Dios.

4

1 Quina'n a'ntī apóstoles, caquincātalaktzī'ni' que quina'n ixtasācua'nī'n Cristo a'ntī quincāmāmacū'ni' para na'icmāsu'yuyāuj a'ntū ixtla' Dios lā' a'ntū Dios quincāmāca'tzīnīni'. 2 Lā' huan a'ntī limāmacū'canī't catūhuā maclacasqui'n que xla' xa'nca natlōkentaxtū a'ntū limāpa'ksīcanī't. 3 Quit tū' quimaca'tzi a'ntū puhua'nā'tit de quit nīn a'ntūn tapuhuan ā'makapitzīn tachi'xcuui't de quit. Nīn quit tūla na'icuan palh tzey o tū' tzey quit. 4 A'yuj tū' icu'cxca'tzī palh iclaclē'n pero ū'tza' tū' huanīcu'tun que quit tū' iclaclē'n. Dios nahuan palh iclaclē'n. 5 A'xni'ca' tūna'j min huan Māpa'ksīni' Jesucristo, tū' catipuhua'ntit palh tzey o tū' tzey ā'kalhatin ixpālacata a'ntūn tlhualh. A'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni', xla' namālakxkakēkō' ixlīhuāk catūhuā a'ntūn tatzē'knī't a'nlhā cā'pucsua'. Lā' namāsu'yukō' ixlīhuāk a'ntūn tapuhuan tachi'xcuui't lā' a'ntūn tatlahuacu'tun. Lā' a'xni'ca' Dios nacāmāka'tlī' chā'tunu' ixpālacata huan xatzey a'ntūn tatlahuanī't.

6 Quintā'timīn, ixlīhuāk huā' tamā'na iccātzo'knuni'nī'ta'ni' quimpālacataca'n quit lā' Apolos. Lā' ū'tza' hua'chi a'ntū tā'mālacastuccan para que nasca'tā'tit a'nchī xa'nca na'a'kahuāna'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios a'ntūn tzo'kcanī't. Lā' chuntza' tū' tilīka'tla'jca'tzīyā'tit ixpālacata kalhatin mākalhtō'kē'ni' lā' tū' catilakmaka'ntit ā'chā'tin mākalhtō'kē'ni'. 7 Tū' tipuhua'na' palh hui'x más xatzey. Huāk a'ntū ka'lhī'ya' huāk maxquī'nī'ta'ni' Dios. Tū' tla'janī'ta'. Tū' tilīka'tla'jca'tzīya' a'ntū maxquī'nī'ta'ni' Dios.

8 U'cxca'tzīyā'tit hua'chilh tuntū' caticāspuṭni'ni' lā' u'cxca'tzīyā'tit hua'chilh ka'lhī'yā'tit ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. Puhua'nā'tit que tzē natapa'ksī'yā'tit mē'cstuca'n lā' quilāmakxtekni'ta'uj. Tū'tza' lacasqui'nā'tit na'iccāmaktāyayāni'. Xalitzey palh stu'ncua' ixmāpa'ksīni'ntit cahuā para que quina'n tzē xa'iccātā'māpa'ksīni'ni'. 9 Pero chō'la Dios lacasqui'n que quina'n apóstoles ictasu'yuyāuj hua'chi chi'xcuui'n a'ntī más xatalakmaka'n lā' hua'chi a'ntī lihui'līcan para namaknīcan. Quincātatlahuanī'ta'ni' hua'chi līlakastān nac quilhtamacuj lā' na ixlacapūnca'n huan ángeles lā' tachi'xcuui't. Quincātalaktzī'nāni' hua'chi a'ntūn nīn tuntū' ixtapalh. 10 Huancan que quina'n lactonto por ixpālacata Cristo pero hui'xina'n puhua'nā'tit que lej ca'tzīyā'tit a'ntū ixtla' Cristo. Huancan que quina'n lacscalana'jua' lā' hui'xina'n a'ntī iccātzo'knuni'yāni' lej ka'lhī'yā'tit limāpa'ksīn. Hui'xina'n lej cāta'a'cnīni'ni'yāni' lā' quina'n xatalakmaka'nī'n. 11 Hasta chuhua'j quina'n ictzī'ncsāuj lā' ickalhpūtiyāuj lā' tū'tza' tzey quilu'xu'ca'n. Lā' quincātatucsāni' lā' ictejelatlā'huanāuj. 12 Lā' lipalha' icscujāuj para na'icua'yanāuj, lā' iclekua'nāuj. A'xni'ca'

quincātalakapalayāni', quina'n icsqui'ni'yāuj Dios por xla'ca'n. A'xni'ca' quincātamāpātīni'yāni', quina'n ictāyani'yāuj. ¹³ A'xni'ca' ko'hua'jua' quincātalīchihuīna'nāni', quina'n xa'nca ickalhtīni'nāuj. Hasta chuhua'j cā'lacapūlhūhua' quina'n iclanī'tauj hua'chi pa'lhma' lā' hua'chi xatanca'chi' de ixlīhuāk a'ntū lakmaka'ncan.

¹⁴ Tū' iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' para que na'iccāmāmāxanī'yāni'. Iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' para na'iccāmāca'tzīnīyāni' a'ntū natlahua'yā'tit porque lej iccāpāxquī'yāni' hua'chi quincamana'. ¹⁵ A'yuj ixka'lhī'tit lakacāuj mil a'ntī nacātamāsu'ni'yāni' ixpālacata Cristo, pero xmān kalhatin hua'chi mintāta'ca'n. Lā māni' quit mintāta'ca'n por ixpālacata Cristo lā' huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāmāasca'tīyāni'. ¹⁶ U'tza' lej iccālīsqui'ni'yāni' caquilāmaksca'txtūj a'nchī nalatā'kchokoyā'tit.

¹⁷ U'tza' huā'mā' iccālīlakmacā'nchāni' huan Timoteo. Nā xla' lalh quincaman por ixpālacata quiMāpa'ksīni' lā' lej icpāxquī' lā' xla' tlōkentaxtū ixtapuhuān Dios. Lā' huan Timoteo nacāmāpāstaquīyāni' a'nchī iclīlatā'kchokomā' porque ica'kahuāna'ni' Cristo lā' nā a'nchī iccāmāsu'ni'mā' ā'makapitzīn para que nā chuntza' xla'ca'n natalatā'kchoko. Lā' chuntza' icmāsu'yu chu calhāhuā na ixlīhuāk lītōkpānna'. ¹⁸ Makapitzīn de hui'xina'n lej lika'tla'jca'tzīyā'tit porque puhua'nā'tit: "Tū' catimilh Pablo", puhua'nā'tit. ¹⁹ Pero palh Dios lacasqui'n, palaj na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā a'xni'ca' na'icchā'n, na'iclakapasa ixlīmāpa'ksīnca'n xla'ca'n a'ntīn taka'tla'jca'tzī o palh xmān tahuan. ²⁰ Lā' natasu'yu tichū tatapa'ksī con Dios. Natasu'yu por ixpālacata a'ntūn tzē tatlahua por ixlīmāpa'ksīn Dios, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntūn tahuan chi'xcu'huīn. ²¹ ¿Tuchū lacasqui'nā'tit? A'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni', ¿chu lacasqui'nā'tit na'icmin para na'iccācastigarlīyāni' o lacasqui'nā'tit na'iccāpāxquī'yāni' lā' na'iccālakalhu'manāni'?

5

Mālaclē'nīca a'ntī ixtlahua talākahlī'n

¹ Scana'nca ca'tzīcan que a'nan na milaclhpu'nanca'n kalhatin a'ntī makpuscātīni'n. Xla' tā'hui' māni' ixtūtztī't. Lā' nīn a'ntīn tū' takalhlaka'ī' tū' tatlahua hua'chi huā'mā' ko'hua'jua' talaclē'ī'. ² Lā' hui'xina'n nīn māxa'na'nā'tit lā' nīn lakaputzayā'tit ixpālacata huanmā talaclē'ī'. Ixmāxtutit de milaclhpu'nanca'n huā'mā' chi'xcu' a'ntīn tlhualh talākahlī'n. ³ Lā' quit a'yuj tū' tasu'yu quilacan a'xni'ca' takēxtimīyā'tit, pero lej iccāpāstacmā'ni'. Lā' chuntza' hua'chilh icui'lacha' lā' iclacāxtlahuanī'ta'ncha'tza'. ⁴ A'xni'ca' takēstokchipitit por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lā' con ixlīmāpa'ksīn, lā' a'xni'ca' hua'chilh xa'icui'lacha', como iccāpāstacmā'ni',

⁵ camāxtutit de milaclhpu'nanca'n huanmā' chi'xcu'. Namacamaxquī'yā'tit Satanás para napātini'n ixmacni' lā' chuntza' namāpūtaxtūcan ixlica'tzīn a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesucristo.

⁶ Tū' tzey a'nchī ka'tla'jca'tzīyā'tit. ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que macsti'na'j levadura laklhtāyakō' ixlihuāk huan tasquit? Chuntza' ixtalaclē'i' huan kalhatin chi'xcu' nacāpasakō'yāni' milihuākca'n como ū'tza' nacāmāscatī ā'makapitzīn. ⁷ Camakxtektit ixlihuāk a'ntūn tū' tzey. U'tza' hua'chi xakōlūhua' levadura. Camāxtutit xla' lā' chuntza' nala'yā'tit hua'chi xasāsti' tasquit a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Tasqui'nī nala'yā'tit lacuan porque maknīcanī't Cristo por quimpālacataca'n hua'chi maknīcan huan borrego a'ntū nalē'ksajna'ncan para pascua. ⁸ A'xni'ca' tlahuacan ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua, maka'ncan huan xakōlūhua' levadura lā' hua'can xasāsti' pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Chuntza' camācā'tanīuj Dios. Tasqui'nī pū'la camakxtekui huan tūn tū' tzey tapāstacna' lā' huāk a'ntūn tū' tzey. Lā' catahui'lauj līlacatejtin lā' līlacastu'nc. Chuntza' camācā'tanīuj Dios.

⁹ Iccātzō'knuni'nī'ta'ni'tza' nac ā'kalhtin carta que tū' caticātā'talacxtuctit con a'ntūn tatlahua talākalhī'n. ¹⁰ Tū' xa'icuanicu'tun que tū' catā'talacxtuctit xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn tatlahua talākalhī'n. Lā' nīn tū' xa'icuanicu'tun a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj lā' tatampi'lhīni'n lā' ta'a'kxokoka'lhāna'n. Lā' nīn tū' xa'icuanicu'tun que tū' caticātā'talacxtuctit xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn ta'a'cnīni'ni' ixídolosca'n. Palh tū' ixcātā'talacxtuctit nīn chā'tin de xla'ca'n, pues maclacasqui'n nataxtuyā'tit de huā'mā' quilhtamacuj. ¹¹ Pero a'ntū iccātzō'knuni'nī'ta'ni' ū'tza' huā'mā': Palh chā'tin huan que kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' nā xla' tlahua talākalhī'n, tū' catitā'talacxtuctit. Palh chā'tin huan que kalhlaka'ī' lā' tlahua talākalhī'n o tampi'lhīni'n o na'a'cnīni'ni' ixídolo, tū' catitā'talacxtuctit lā' nīn tū' titā'huā'ya'nā'tit. Lā' tū' titā'huā'ya'nā'tit huan a'ntī huan que kalhlaka'ī' lā' xla' lakapalana'n o ka'chī o a'kxokoka'lhāna'n. ¹²⁻¹³ ¿Chu quimaca'tzi na'iccājuzgarlī huan a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios? A'ntīn tū' takalhlaka'ī', xla'ca'n Dios nacājuzgarlī. Pero tasqui'nī hui'xina'n nacājuzgarlī'yā'tit huan a'ntīn takalhlaka'ī'. Por eso camāxtutit de na milaclhpu'nanca'n huanmā' chi'xcu' a'ntīn tlahua huā'mā' talaclē'i'.

6

A'ntīn talāmālacapū' con huan jueces a'ntīn tū' takalhlaka'ī'

¹ Lā' a'xni'ca' kalhatin de hui'xina'n liyāhuacu'tun catūhuā ā'kalhatin a'ntū kalhlaka'ī', lej līmāxana' palh ixmālacapū'lh na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Ixtalacāxtlahualh a'ntīn tatapa'ksī con Dios. ² Hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyā'tit con Dios nacālacāxtlahua'yā'tit huan tachi'xcuui't a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Lā' palh hui'xina'n nacālacāxtlahua'yā'tit ixlīhuākca'n xalanī'n nac quilhtamacuj, nā tzē nalacāxtlahua'yā'tit antūn tū' lej tasqui'nī. ³ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que quina'n nacālacāxtlahuayāuj huan ángeles? Lā' palh nacālacāxtlahuayāuj huan ángeles, ā'chulā' tzē nacālacāxtlahuayāuj a'ntū xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. ⁴ Chuntza' palh maclacasqui'n nalacāxtlahua'yā'tit catūhuā xala' huā'mā' quilhtamacuj, ¿a'chī' cāputzayā'tit huan chi'xcuui'n a'ntīn tū' lej cā'a'cnīni'ni'can na ixlacapūnca'n a'ntīn takalhlaka'ī'? ⁵ Huā'mā' iccāhuaniyāni' para que na'iccāmāmāxanī'yāni'. ¿Chu tū' a'nan na milaclhpu'nanca'n nīn chā'tin a'ntīn tzē nacālacāxtlahuayāni' hui'xina'n a'ntī litā'timīn? ⁶ Ca'tziyā'tit que a'nan. Chuntza' tū' tzey a'nchī tlahua'yā'tit a'xni'ca' kalhatin a'ntī kalhlaka'ī' lā' namālacapū' ā'kalhatin xatā'tin lā' nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'.

⁷ Como lāmālacapū'yā'tit entre litā'timīn, chuntza' tasu'yu que tū' tlōkentaxtūyā'tit ixtapuhuān Dios lā' lhūhua' ticāspu'tni'yāni'cus. Ixpātītīt huan a'ntūn tū' tzey a'ntū cātatlahuani'ni'. Ixtāya'ni'tit a'nchī cāta'a'kxokomaklhtīni'. ⁸ Pero māni' hui'xina'n lātlahua'ni'yā'tit a'ntūn tū' tzey lā' cā'a'kxokomaklhtiyā'tit a'yuj mintā'tinca'n.

⁹ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'ntīn tatlahua a'ntūn ko'hua'jua', xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n? Tū' tita'a'kxokoyā'tit mē'cstuca'n. Huan a'ntīn tamakpuscātīni'n lā' huan a'ntīn tatlahua talākahlī'n lā' huan a'ntīn tataquilhpūtani' ídolos, xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nā huan a'ntīn talātā'tahuī'lāna' entre chi'xcuui'n lā' huan a'ntīn tamaklhtza'stī puscan, xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹⁰ Nā huan a'ntīn taka'lhāna'n lā' huan a'ntīn talakla catūhuā lā' huan a'ntīn taka'chī tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nā huan a'ntīn talakapalana'n lā' huan a'ntīn ta'a'kxokomaklhtīni'n catūhuā tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nīn tintī' de huan tamā'na tū' catitamaklhtīni'lh nīn tuntū' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹¹ Lā' chuntza' ixtlahua'yā'tit ā'makapitzīn de hui'xina'n. Pero chuhua'j Dios cālacsacnī'ta'ni' lā' cāxapani'nī'ta'ni' mintalaclē'i'ca'n para natlahua'yā'tit ixtapuhuān. Lā' chuhua'j Dios mālacstū'nca que hui'xina'n lacuantza' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' por ixlīmāpa'ksīn ixEspíritu quinDiosca'n.

Maclacasqui'n que Dios nacāmāpa'ksī quimacni'ca'n

¹² Tzē na'icuan: "Icka'lhī talacasqui' para que tzē na'ictlahua ixlihuāk catūhuā a'ntū iclacasqui'n". Pero tū' ixlihuāk a'ntū ictlahuacu'tun nacāmaktāya ā'makapitzīn. Tzē na'icuan: "Tzē na'ictlahua chuxatū catūhuā". Pero a'yuj xa'icualh, tū' ictlahuacu'tun catūhuā a'ntūn tūla na'icmakxteka ā'calistān lā' ū'tza' naquilītlaja. ¹³ Nā nahuancan: "Quimpānca'n maclacasqui'n līhua't lā' a'nan līhua't para quimpānca'n", nahuancan. Pero ixtu'ca'n tū' catitatāyani'lh para pō'ktu. Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' Dios nacāmālakuanī ixtu'ca'n. Dios tlahualh quimacni'ca'n para que nalī'a'cnīni'ni'yāuj xla'. Lā' xla' quincāmaxquī'yāni' a'ntū maclacasqui'n quimacni'ca'n. Tū' lacasqui'n nalītlahuayāuj talākali'n quimacni'ca'n. ¹⁴ Lā' chu a'nchī Dios mālahuanīchokolh ixmacni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo nā chu chuntza' namālahuanīchoko quimacni'ca'n con ixlīmāpa'ksīn.

¹⁵ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que quimacni'ca'n tā'tapa'ksī con Cristo? Lā' quimacni' a'ntūn tapa'ksī con Cristo, ¿chichū na'iclimaklhtī de Cristo para natā'takēxtimī kalhatin puscāt xala' nac cā'tejen? Tū' maktin ictitlahualh. ¹⁶ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'xni'ca' kalhatin chī'xcu' tā'takēxtimī kalhatin puscāt a'ntū xala' nac cā'tejen chu lakatin macni' natala a'xni'ca' natā'takēxtimī? Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixtu'ca'n chu lakatin macni' natala.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' natamacamāstā'ya' con huan Jesús, mintu'ca'n nala'yā'tit chu lakatin līca'tzīn.

¹⁸ Tū' catlahua'tit talākali'n. A'xni'ca' kalhatin chī'xcu' makpuscātīni'n, xla' más ko'hua'jua' tlahua ixmacni' que a'xni'ca' tlahua ā'lakatin talaclē'i'. ¹⁹ Ca'tziyā'tit que Dios cāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo lā' como xla' tanūma' na mi'a'clhcunucca'n, chuntza' mimacni'ca'n talanī't ixlītokpān Espīritu Santo. Lā' maclacasqui'n que Dios namāpa'ksīni'n a'ntza'. Lā' hui'xina'n tū' tapa'ksī'yā'tit mē'cstuca'n; tapa'ksī'yā'tit con Dios. ²⁰ Xla' lej tapala cālītamāhuanī'ta'ni' porque Jesucristo māpalalh huan nac cruz. U'tza' nalī'a'cnīni'ni'yā'tit Dios a'nchīn tlahua'yā'tit con mimacni'ca'n como hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Dios.

7*Ixpālacata a'nchī tapūchahuacan*

¹ Lā' ixpālacata a'ntū quilātzo'kni'uj, chuhua'j iccākalhtiyāni'. Lej tzey palh kalhatin chī'xcu' tū' maktin tā'takēxtimī kalhatin puscāt. ² A'yuj tzey chuntza', pero como lej makpuscātīni'ncan lā' lej makchī'xcu'nuncan, cataka'lhīlh chā'tunu' chī'xcuhuīn

xmān kalhatin ixpuscātca'n lā' chā'tunu' puscāt cataka'lhilh xmān kalhatin ixkōlu'ca'n. ³ Catlōkentaxtūlh kalhatunu' chi'xcuui'n a'ntūn tasqui'nī para ixpuscātca'n. Lā' chuntza' kalhatunu' pusan catlōkentaxtūlh a'ntūn tasqui'nī para ixkōlu'ca'n. ⁴ Huan puscāt tū'tza' ixa'cstu māpa'ksī ixmacni'; ixkōlu' nā tā'māpa'ksī. Nā chuntza' huan chi'xcu' tū'tza' ixa'cstu māpa'ksī ixmacni'; ixpuscāt nā tā'māpa'ksī. ⁵ Palh huan chi'xcu' lā' ixpuscāt más natatlahuacu'tun oración, tzē natalacchiuīna'n para que tū' natalātā'htata lātma'j, pero tū' makān. Palh makān tū' natalātā'htata, huan ko'ti'ti' nacāilaktzī'ncu'tun porque tū' catitātāyani'lh.

⁶ U'tza' huā'mā' iccāhuaniyāni' que tzē tlahuacan. Tū' iccāmāpa'ksīmā'ni'. ⁷ Iclacasqui'n que ixlihuākca'n tachi'xcuui't ixtalalh hua'chi quit pero Dios cāmaxqui' kalhatunu' chi'xcuui'n a'nchī tzē natalatā'kchoko. Kalhatin tzē natlahua catūhuā lā' ā'kalhatin natlahua ā'catūhuā. Kalhatin natapūchahua lā' ā'kalhatin tū' tasqui'nī natapūchahua.

⁸ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntīn tūna'j tapūchahua'yā'tit lā' a'ntī lakapūtnu'tza' que tzey palh natachokoyā'tit chu chuntza' hua'chi quit. ⁹ Lā' palh kalhatin tū' catitāyani'lh ixa'cstu, mejor catapūchahualh para que tū' pō'ktu napāstaca a'ntū lacasqui'n ixmacni'.

¹⁰ Lā' hui'xina'n a'ntīn tapūchahua'nī'ta'ntittza', iccāmāpa'ksīyāni' lā' tū' xmān quit. Nā huan Māpa'ksīni' nā xla' cāmāpa'ksīyāni' que tū' catitamakxtekli ixkōlu'ca'n huan pusan. ¹¹ Lā' palh makxtekni'ttza' ixkōlu' kalhatin puscāt, catachokolh ixa'cstu sin ixkōlu' o catā'tahui'lachokopā ixkōlu'. Lā' huan a'ntī xakōlu' tū' catimakxtekli ixpuscāt.

¹² Lā' chuhua'j xmān quit iccāhuaniyāni' ā'makapitzīn de hui'xina'n lā' tū'tza' huan Māpa'ksīni'. Palh kalhatin chi'xcu' kalhlaka'ī' ixtachiui'n Dios lā' ixpuscāt tū' kalhlaka'ī', tū' catimakxtekli huan puscāt palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹³ Lā' kalhatin puscāt a'ntī kalhlaka'ī', tū' catimakxtekli ixkōlu' a'ntīn tū' kalhlaka'ī' palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹⁴ A'yuj huan chi'xcu' tū' kalhlaka'ī' Dios, pero por ixpālacata ixpuscāt a'ntī kalhlaka'ī', māxtunquīcanī't huan chi'xcu' para nala ixla' Dios. Lā' nā huan puscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' māxtunquīcanī't para nala ixla' Dios por ixpālacata ixkōlu' a'ntī kalhlaka'ī'. Palh tū' chuntza' cahuā, mincamana'ca'n ixtalalh hua'chi a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Pero chuhua'j laktzī'ncan hua'chilh a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁵ Huan chi'xcu' antīn tū' kalhlaka'ī' lā' palh makxtekcu'tun ixpuscāt, camakxtekli na'a'n. Lā' huan puscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' lā' palh makxtekcu'tun ixkōlu', camakxtekli na'a'n. Dios lacasqui'n ca'cs calatahui'lauj quina'n. ¹⁶ Huan puscāt tū' ca'tzī' palh ixpālacata xla' ixkōlu' a'ntīn tū'

kalhlaka'i' namāpūtāxtūcan; lā' huan chi'xcu' tū' ca'tzī palh
ixpālacata xla' ixpuscāt a'ntīn tū' kalhlaka'i' namāpūtāxtūcan.

17 Chu a'nchī ixuanī'ta' a'xni'ca' pū'la kalhla'ka'i', chu
chuntza' catachoko, xmān nalatā'kchokoya' hua'chi Dios
lacasqui'n. U'tza' icmāsu'yu na ixlīhuāk huan lītōkpānna'.
18 Palh lanāntza' huī' mixtu'tu' a'ntū cālīlakapascan israelitas
a'xni'ca' pū'la kalhlaka'i' ixtachihuīn Dios, catachoko
chuntza'. Lā' palh tū' ixka'lhī'nī'ta' huan xtu'tu' a'xni'ca'
pū'la kalhlaka'i', nā chuntza' catachoko. 19 Palh ka'lhī'ya'
huan xtu'tu' o palh tū' ka'lhī'ya', xla' tuntū' ixpālacata. A'ntū
más tasqui'nī, ū'tza' tlahuacan ixtapuhuān Dios. 20 Chā'tunu'
catachokolh na ixtascujūt a'ntū ixka'lhī a'xni'ca' pū'la
kalhlaka'i'lh ixtachihuīn Dios. 21 Palh xatātamāuj tasācua'
ixua'nī'ta' a'xni'ca' kalhlaka'i', tū' tilīpuhua'na'. Pero palh
mimpatrón namakxtekāni', capit. 22 Huan a'ntīn tasācua'
ixuanī't a'xni'ca' kalhlaka'i'lh, ū'tza' Dios laktzī'n hua'chilh tū'
tasācua' ixuanī't. Lā' a'ntīn tū' xatātamāuj tasācua' ixuanī't
a'xni'ca' kalhlaka'i'lh, ū'tza' lanī't xatātamāuj ixtasācua'
Cristo. 23 Quintā'timīn, Dios lej tapala cālītamāhuanī'ta'ni'
porque Jesucristo māpalalh huan nac cruz. Lā' ū'tza'
tū' catīlītamakxtektit lej nacātamāpa'ksīyāni' chi'xcuhuī'n.
Xmān Dios nacāmāpa'ksīyāni'. 24 Quintā'timīn, chu a'nchī
ixuanī'ta'ntit a'xni'ca' kalhlaka'i'tit, chuntza' natachokoyā'tit
a'yuj tapūchahuanī'ta'ntittza' o tū', lā' a'yuj xatātamāuj
tasācua' o tū'. Xmān chuhua'j maclacasqui'n que Dios
nacā'o'kska'lhīyāni'.

25 Huan Māpa'ksīni' tū' quimaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata
a'ntīn tūna'j tapūchahua. Pero tzē nakalhlaka'i'yā'tit
a'ntū iccāhuanīyāni' porque Dios quilakalhu'malh lā'
quilacsacli. 26 Icpuhuan que tzey palh chā'tunu' ixtachokolh
hua'chi quit icuī' lā' tzey porque mimā' huan chi'chini'
a'ntū napūpātīni'nāuj. 27 Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, tū'
catīmakxtekti lā' palh tū' ka'lhī'ya' mimpuscāt, tū' caputza.
28 Pero palh natapūchahua'cu'tuna', ū'tza' tū' talaclē'i'. Lā' palh
kalhatīn tzu'mā'jāt natapūchahuacu'tun, ū'tza' tū' talaclē'i'.
Pero más jisclīhua' para xlaca'n a'ntīn tatapūchahuanī'ttza'
a'xni'ca' namin huā'mā' chi'chini'. Lā' quit tū' iclacasqui'n
que lej napātīni'nā'tit.

29 Quintā'timīn, tū'tza' lej makān natahui'layāuj nac
cā'quilhtamacuj. U'tza' iccālīhuanīyāni' que huan a'ntī ka'lhī
ixpuscāt catā'scujli Dios hua'chilh tū' ixka'lhī. 30 Tū' lej
makān a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Tū'tza'
makān nacalhua'nā'tit lā' tū'tza' makān napāxuhua'yā'tit
lā' tū'tza' makān natamāhua'na'nā'tit. U'tza' calīlē'capintit
a'ntū natāyani' para pō'ktu. 31 Makapitzīn a'ntīn taka'lhī

ixnegocioca'n, pō'ktu tapāstacmā'na huan negocio. Hui'xina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit, tū' cala'tit hua'chi xlaca'n porque chuxatū xala' huā'mā' quilhtamacuj tū' catitāyani'lh para pō'ktu.

³² Tū' iclacasqui'n que lej nacāpāta'layāni'. Huan chi'xcu' a'ntīn tūna'j tapūchahua, xla' tzē cuenta natlahua xmān a'nchī namakapāxuhua huan Māpa'ksīni'. ³³ Pero huan chi'xcu' a'ntīn tapūchahuanī'ttza' tū' xmān pāstaca Dios; nā pāstaca a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata huan ixfamilia. Lā' cuenta tlahua a'nchī namakapāxuhua huan ixpuscāt. Chuntza' tāpātu' ixtapāstacna'. ³⁴ Lā' huan tzu'ma'jāt a'ntīn tūna'j tapūchahua o huan puscāt a'ntīn tū'tza' ka'lhī ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua a'nchī nalitlahua ixtapuhuān huan Māpa'ksīni'. Lī'a'cnīni'ni'cu'tun Dios huāk a'ntū natlahua lā' a'ntū napāstaca. Huan puscāt a'ntīn tapūchahuanī'ttza' tū' xmān pāstaca Dios. Nā pāstaca a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata huan ixfamilia. Lā' nā cuenta tlahua a'nchī namakapāxuhua ixkōlu'.

³⁵ U'tza' iccāhuaniyāni' porque iccāmaktāyacu'tunāni'. Tū' iccāhui'līni'cu'tunāni' catūhuā hua'chi a'xni'ca' cāchī'lakstokcan huan cahuāyujnu' pero iclacasqui'n que pō'ktu natlahua'yā'tit a'ntū limakuan porque xmān tlōkentaxtūcu'tunā'tit ixtapuhuān Dios.

³⁶ Palh kalhatin chi'xcu' puhuan que tū' tzey porque tūna'j tapūchahua ixtzu'ma'jāt porque xla' ka'tla'tza' lā' limakuantza' natapūchahua, catlahualh a'ntū lacasqui'n. Tū' tlahuamā' talaclē'i'. Camāpūchualh ixtzu'ma'jāt. ³⁷ Pero palh kalhatin chi'xcu' lihui'līnī't que tū' namāpūchahua ixtzu'ma'jāt lā' puhuan que tū' maclacasqui'n natapūchahua ixtzu'ma'jāt, lā' como tzē māpa'ksī huan ixtzu'ma'jāt, ū'tza' tzey. Tū' camāpūchualh. ³⁸ Chuntza' huan tī māpūchahua ixtzu'ma'jāt, tzey tlahuamā', lā' más tzey tlahua huan a'ntīn tū' māpūchahua ixtzu'ma'jāt.

³⁹ Huan puscāt tūlah catimakxtekli ixkōlu' lihuan xla' huī'cus. Pero palh nīnī'ttza' ixkōlu', tzē natapūchahuapala, xmān calalh kalhatin chi'xcu' a'ntī kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ⁴⁰ Pero quit icpuhuan que más napāxuhua palh tū'tza' natapūchahua. Lā' icpuhuan que chuntza' quimāsu'ni'lh huan Espíritu Santo.

8

Huan lihua't a'ntū cā'a'ksajuī'can huan ídolos

¹ Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' ixpālacata huan lihua't a'ntū cā'a'ksajuī'canī't ídolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: “Quilihuākca'n māchekxīyāuj lā' lej ka'lhīyāuj tapāstacna”, hua'nā'tit. Pero quit iccāhuaniyāni': “Capāstactit que lej ka'tla' makca'tzīcan palh

xmān ka'lhīcan lhūhua' tapāstacna'". Pero a'ntū cāmaktāyayāni' milīhuākca'n, ū'tza' lāpāxquī'can. ² Palh chā'tin puhuan que lej cā'tzī catūhuā, xla' tūna'j ca'tzī hua'chi tasqui'nī naca'tzī. ³ Pero palh kalhatin pāxquī' Dios, Dios ca'tzī palh xla' tapa'ksi con Dios.

⁴ Lā' expālacata huan līhua't a'ntū' cā'a'ksajuī'canī't ídolos, quina'n ca'tziyāuj que huan ídolo tū' lakahuan lā' xmān kalhatin Dios a'ntī huī' lā' xla' xalakahuan. ⁵ A'nan a'ntīn cāmāpācuhuīcan díoses nac a'kapūn o nac ti'ya't. Lā' a'yuj huancan a'nan lhūhua' díoses lā' lhūhua' māpa'ksīni'ni'yāuj, ⁶ pero para quina'n huī' xmān kalhatin quinDiosca'n lā' ū'tza' a'ntī xaTāta'. Xla' cāmā'a'nanilh ixlīhuāk catūhuā. Lā' quina'n hui'lāna'uj para namāka'tlī'yāuj lā' na'a'cnīni'ni'yāuj. Lā' para quina'n huī' xmān kalhatin Māpa'ksīni' Jesucristo lā' xla' cācāxui'līkō' ixlīhuāk catūhuā lā' quina'n hui'lāna'uj por expālacata.

⁷ Tū' taca'tzī huā'mā' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Makapitzīn tapuhuan que tatlahua talaclē'i' a'xni'ca' tahua' quinīt a'ntū lī'a'ksajuī'canī't ídolos. U'tza' tapuhuan como xapū'la ixtataquilhpūtani' huan ídolos a'xni'ca' tūna'j ixtakalhlaka'ī'. Lā' hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan que huā'mā' quinīt ixla' huan ídolo. Lā' tahuan que tū' tzey palh hua'can como xlaca'n tūna'j xa'nca taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Huan quinīt tū' quincāmaktāyayāni' na ixlacapūn Dios. Palh na'icua' catūhuā, tū' más tzey ictilalh na ixlacapūn Dios. Lā' a'yuj tū' ca'icua'lh catūhuā, pero tū' ā'chulā' ictilalh na ixlacapūn Dios. ⁹ Maclacasqui'n cuenta natlahua'yā'tit a'ntūn tlahua'pā'na'ntit por expālacatata'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī' para que tū' namātlahuī'yā'tit talaclē'i' ā'kalhatin. ¹⁰ Hui'x lej ca'tziya' lā' palh nahuā'ya'na' a'nīhā taquilhpūtani'can ídolos, tzēlasā' nalaktzī'nāni' kalhatin xatā'tin a'ntīn tūna'j xa'nca ca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. Lā' como hui'x lej ca'tziya', xla' nalīhui'lī nahua' a'ntū a'ksajuī'canī't ídolos a'yuj na'u'cxca'tzī que tlahuamā' talaclē'i'. ¹¹ Chuntza' mintā'tin a'ntīn tū' xa'nca kalhlaka'ī', natlahua talaclē'i'. Lā' chuntza' natatonkopū expālacata a'ntū hui'x tla'hua'ya'. Lā' Cristo nīlh expālacata mintā'tin. ¹² Lā' chuntza' hui'x tlahuani'pā't talaclē'i' Cristo a'xni'ca' māmakchuyī'ya' mintā'tin expālacata a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' mātlahuī'ya' talaclē'i'. ¹³ Por eso palh natatonkopū kalhatin quintā'tin por expālacata huan quinīt a'ntū icua', tū' maktin icitihua'lh quinīt.

9

A'ntūn tzē ixtatlahua apóstoles

¹ Ca'tziyā'tit que quit apóstol lā' quit libre. ¿Chu tū' iclak-tzi'nī't quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo? Lā' quit iccāmāsu'ni'ni' a'nchī Dios quīlīmāmacū'nī't lā' ū'tza' likalhaka'ī'tit. ² A'yuj na ixlacapūnca'n ā'makapitzīn quit tū' apóstol, pero hui'xina'n tūla catihua'ntit hua'chi xlaca'n. Como hui'xina'n kalhlaka'ī'tit a'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios, chuntza' lītasu'yu que quit apóstol.

³ A'xni'ca' qui'a'ksa'ncan, ictamaktāya lā' chuntza' iccākalhtī: ⁴ ¿Chu tū' līmakuan palh naquintamāhuī' a'ntī iccāmāsu'ni'? ⁵ ¿Chu tū' icka'lhī talacasqui' para na'ictlahua chu a'cxtim hua'chi ā'makapitzīn apóstoles a'xni'ca' icmāsu'yu ixtachihuīn Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'xni'ca' na'a'n chuxalhā para namāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzīn apóstoles lā' huan ixtā'timīn Jesús lā' nā Pedro. ⁶ ¿Chu xmān quit lā' Bernabé tūla iccāmāxtekāuj naquincāmāhuī'yāni'? ¿Chu maclacasqui'n xmān quina'n icscujāuj para na'icmāpalayāuj quilihua'tca'n? ⁷ A'ntī a'n ixpūtropa, ¿chu tū' māpalacan? A'ntī cha'n pūlactin tacha'ni' xla' tzē nahua' ixtō'ca't. A'ntī cāmaktaka'lha huan borrego, xla' nahua' xaquinīt. ⁸ A'ntū iccāhuaniyāni' tū' xmān ixtapāstacna'ca'n chi'xcuui'n. Nā chuntza' huan na ixley Moisés. ⁹ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican ley:

Tū' camā'kānkanu' ixbosal mi'animalh a'ntū lacchi'ntamā' huan trigo a'ntū lītlahuacan harina.

Namakxteka' nahua'.

Tū' xmān por ixpālacata huan animal hualh Dios chuntza'. ¹⁰ Nā hualh ū'tza' por quimpālacataca'n porque a'ntī cuxtu lā' a'ntīn cha'n chu a'cxtim taka'lhīmā'na hasta a'xni'ca' nalana'n lā' natahua' xatza'ktza'. ¹¹ Palh quina'n iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios a'ntūn tāyani' para pō'ktu, ¿chu ka'tla' catūhuā palh naquilātā'yāuj macsti'na'j a'ntū hui'xina'n ka'lhīyā'tit lā' a'ntūn tū' tāyani' para pō'ktu? ¹² Lā' palh cāmālacpitzini'yā'tit ā'makapitzīn mīmākalhtō'kē'ni'ca'n, līhua'ca' ixquilāmālacpitzini'uj quina'n. Quina'n más icka'lhīyāuj talacasqui'. Pero quina'n tū' maktin iccāsqui'ni'ni' para que i'xquilāmālacpitzini'uj.

Mejor quina'n ictāyani'uj ixlīhuāk para que tū' na'a'n nān nīn tūntū' a'ntūn tzē nacāmāmakchuyī huan a'ntī natakahlaka'ī' xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹³ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'ntīn tamaktāyana'n nac xaka'tla' ixlītokpānca'n israelitas xlaca'n natahua' a'ntū līmīncanī't nac lītōkpān? Lā' a'ntī natamaktāyana'n nac altar xlaca'n nā natahua' macsti'na'j a'ntū a'ksajuī'nīncanī't nac altar. ¹⁴ Lā' hua'chilh chuntza' huan mākalhtō'kē'ni'. A'ntīn tasca'tmā'na ixtachihuīn Dios natamāhuī' a'ntīn cāmāsu'ni'mā'. Chuntza' māpa'ksīni'lh

huan Māpa'ksīni'. ¹⁵ Pero quit tū' iccāsqui'ni'nī'ta'ni' naquilāmaxquī'yāuj a'ntū icmaclacasqui'n. Lā' nīn quit tū' iccātzo'knuni'mā'ni' para que natzucuyā'tit naquilāmaxquī'yāuj a'ntū icmaclacasqui'n. Mejor xa'icnīlh lā' tū' naquimaklhīcan quilīka'tla'jca'tzīn. U'tza' iclīka'tla'jca'tzī que tū' maktin tasqui'nī naquilāmaxquī'yāuj nīn tuntū'.

¹⁶ Pues a'yuj icmāsu'yu ixtachihuīn Dios, tūla iclīka'tla'jca'tzī porque chuntza' quilīmāmacū'ca. Lā' icxantila palh tū' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Palh xa'icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios porque chuntza' quintapuhuān, quintapāxuhuān ixlanī't hua'chī quintatlaj. Pero maclacasqui'n na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios como ū'tza' quilīmāmacū'ca. ¹⁸ ¿Tuchū quintatlaj? U'tza' huā'mā: Libre quit lā' tū' iccāmāta'jīyāni' a'xni'ca' iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios a'yuj tzē xa'iccāsqui'ni'ni' catūhuā.

¹⁹ Tū' iclaclē'ni' nīn tintī'yā chī'xcu' lā' chuntza' nīn tintī'yā chī'xcu' tzē naquimāpa'ksī. Chuntza' libre quit. Pero iclanī't hua'chī ixtasācua'ca'n ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't para que naquintakaxmata a'xni'ca' na'iccāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios lā' natakahlaka'ī'. ²⁰ Na ixlaclhpu'nanca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chī israelita para que natakahlaka'ī'. Lā' para a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun a'ntū huan na ixley Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chīl hua'chīl xa'ictlōkentaxtūcu'tulh a'ntū huan huan ley, a'yuj quit icca'tzī que tū' maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan huan ley. Chuntza' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī xlaca'n a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun a'ntū huan ixley Moisés. ²¹ Para a'ntīn tū' talakapasa ixley Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chī xlaca'n. Porque a'yuj tū' maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan ixley Moisés, maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan ixlīmāpa'ksīn Cristo. Lā' chuntza' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī ixtachihuīn Dios huan a'ntīn tū' talakapasa ixley Moisés. ²² Lā' na ixlaclhpu'nanca'n xlaca'n a'ntīn tū' xa'nca taca'tzī a'ntūn tzey o a'ntūn tū' tzey, iclatā'kchokolh hua'chī xlaca'n para que tzē na'iccāmāsu'ni' xlaca'n. Lā' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī xa'nca. Hua'chī chuxatiya chī'xcu' iclatā'kchokolh para que natakaxmata a'ntū icmāsu'yumā' lā' natakahlaka'ī'. ²³ Lā' huāk huā' tamā'na iclahuamā' para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' ā'makapitzīn naquintatā'pāxuhua porque Dios lej quincālakalhu'man.

²⁴ ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit a'ntīn tatanū nac tatu'jnu' cuenta tatlahua a'nchī natatu'jnun porque xmān kalhatin natlaja ixpremio? Chuntza' natlahua'yā'tit. Lej ca'a'kahuāna'ni'tit Dios para natla'ja'yā'tit. ²⁵ A'ntīn tanūcu'tun nac tatu'jnu' tasqui'nī nalaktō'ka' lā' natasca'ja. Lā' huan a'ntī natlaja, namaxquī'can lakatin corona a'ntū palaj nascōhuan.

Pero a'ntū naquincātamaxquī'yāni' quina'n a'ntū nalīhui'līyāuj natlahuayāuj ixtapuhuān Dios, ū'tza' natāyani' para pō'ktu. ²⁶ Lā' ū'tza' iclīhui'līlh ictlahua ixtapuhuān Dios lā' iclīhui'līlh na'ictlaja. Tū' chu tlakaj iclīhui'līlh ictlaja hua'chi a'ntīn tucscu'tun catūhuā lā' xmān līsno'ka xa'ū'ni'. ²⁷ Quit iclīhui'līlh ictlahua ixtapuhuān Dios lā' quit icmāpātīnī quimacni' para na'ictlaja lā' na'icmāpa'ksī quimacni'. Chuntza' tū' napātle'ke que a'xni'ca' līlhūhua' na'iccāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios lā' māni' quit tūla ictlōkentaxtū a'ntū ixtapuhuān.

10

Tū' tzey palh taquilhpūtani'can ídolos

¹ Tū' iclacasqui'n que napātza'nkā'yā'tit a'ntū cāpātle'keni'lh quimpapna'ca'n a'ntīn tatā'a'lh Moisés. Ixlīhuākca'n tastālani'lh huan poklhuu' a'ntū Dios cāmāpū'līni'lh. Lā' ixlīhuākca'n tatētaxtulh huan nac mar a'ntū māpācuhuīcan Mar Spi'nenke'. ² Lā' como xlaca'n tastālani'lh huan poklhuu' lā' xlaca'n catojon tatētaxtulh huan nac mar, chuntza' ū'tza' hua'chilh ta'a'kpaxli a'ntza' lā' talalh i'sca'txtunu'nī'n Moisés. ³ Lā' ixlīhuākca'n chu a'cxtim tahu'a'lh huan maná. U'tza' huan līhua't a'ntū Dios macamilh lakalīyān. Lā' ixlīhuākca'n chu a'cxtim talīko'tnūlh huan xcān a'ntū Dios māxtulh huan nac chíhuix. ⁴ Lā' huā'mā' chíhuix hua'chi Cristo a'ntī cāmāxquī'lh ixlīhuāk a'ntū ixtamaclacasqui'n chu a'nlhā na ixtejca'n. ⁵ Pero a'yuj Dios xa'nca ixcāmaktaka'lhā, xlaca'n tū' tamakapāxuhualh xla' lā' ū'tza' ixcālīmāpī'tēlha huan nac cā'lhpi'mpi'li' tī'ya't huan a'ntī ixtanītēlha.

⁶ Lā' huā' tamā'na a'ntūn cāpātle'keni'lh quimpapna'ca'n, huāk quincātamāsu'ni'yāni' que tū' lej catilacasqui'uj a'ntūn tū' tzey hua'chi xlaca'n lej talacasqui'lh. ⁷ Makapitzīn de xlaca'n tatatzokostani'lh huan ídolo. Lā' chuntza' tatzo'knī't xpālacataca'n a'ntīn tatatzokostani'lh huan ídolo:

Tachi'xcuui't tatahui'lalh lā' tahuā'yalh lā' tako'tnūlh.

Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tatzuculh talakastāna'n.

Tū' catitatzokostani'tit ídolos hua'chi xlaca'n. ⁸ Makapitzīn de xlaca'n tatlahualh talākālī'n lā' lakatin chí'chini' tanīlh pu'xamatu'tun mil. Tū' catitlahua'tit talākālī'n hua'chi xlaca'n tatlahualh. ⁹ Makapitzīn de xlaca'n tamājichuī'lh Dios lā' ū'tza' cālīlīmāknīlh huan lūhua' lūhua'. Tū' catimājichuī'tit huan Māpa'ksini' hua'chi xlaca'n tatlahualh. ¹⁰ Makapitzīn de xlaca'n talē'ksa'nli Moisés lā' milh huan ángel a'ntī maknīni'n lā' cāmāspūtūkō'lh. Lā' hui'xina'n, tū' catitlahua'tit hua'chi xlaca'n.

¹¹ Ixlīhuāk a'ntū cāpātle'keni'lh xlaca'n hua'chi līmāscatīn para quina'n. Lā' tzo'kui'līca para naquincātamāca'tzīni'yāni' a'nchī natlahuayāuj quina'n a'ntī hui'lāna'uj a'xni'ca' tū' lej

makān nasputa huā'mā' quilhtamacuj. ¹² Por eso huan a'ntūn puhuan que tzey xla' lā' tū' natlahua a'ntūn tū' tzey, cuenta catlahualh. Chu līpachhij tzē natlahua talaclē'i'. ¹³ Chuxatū a'ntū napātle'keni'yāni' para nalilaktzī'nāni', ū'tza' chu a'cxtim a'ntūn tzē napātle'keni' ā'chā'tin. Lā' tzē nalīpāhua'na' Dios porque xla' tū' catimакxtekli nalilaktzī'nca'na' hasta que tū'tza' tāyani'ya'. Xla' namāhuixcāni'yāni' para que natāyani'ya' lā' chuntza' nalīpūtaxtuya'.

¹⁴ Iccātzō'knuni'mā'ni' huā'mā' porque iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Cataxtunquītīt de a'ntū ixla' ídolos lā' tū' titaquilhpūtani'yā'tit. ¹⁵ Hui'xina'n tzēn pāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit mē'cstuca'n palh tzey o tū' tzey a'ntū iccāhuaniyāni'. ¹⁶ A'xni'ca' hua'can Santa Cena, māstā'yāuj pāxcatca'tzī por a'ntūn tojōma' huan nac taza. Lā' quilīhuākca'n līko'tnūj a'ntū ixtojōma'. Lā' ū'tza', ¿chu tū' huanicu'tun que quina'n tā'ta'a'cxtimīuj huan Cristo a'ntī maka'lh ixka'lhni'? Lā' huan pāntzi a'ntū che'keuj lā' hua'uj nā ū'tza' huanicu'tun que tā'ta'a'cxtimīuj huan Cristo porque quilīhuākca'n hua'uj ixmacni'. ¹⁷ Lā' como xmān mactin pāntzi a'ntū mālacpitzican, chuntza' quilīhuākca'n a'ntūn tapa'ksīyāuj con Cristo quina'n hua'chi chu lakatin macni' lauj porque quilīhuākca'n hua'uj huanmā' pāntzi.

¹⁸ Capāstactit a'nchīn tatlahua huan a'ntūn cāmāpacuhuīcan israelitas. A'xni'ca' tahua' huan quinīt a'ntū lē'ksajuī'nincanī't nac altar, tā'ta'a'cxtimī Dios porque huan altar ixla' Dios. ¹⁹ ¿Tuchū icmāsu'yumā'? ¿Chu icuanicu'tun que huan ídolo ka'lhī ixtapalh o ixlē'ksajna' huan ídolo ka'lhī ixtapalh? ²⁰ Tū' chuntza' iccāhuanini'. Iccāhuanicu'tunāni' que a'ntūn ta'a'ksajuī' huan ídolo huan antūn tū' israelitas, xlaca'n ta'a'ksajuī'mā'na huan tūn tū' tzeyā ū'nī'n a'ntū cāmāpa'ksī huan ko'ti'ti'. Tū' ta'a'ksajuī'mā'na Dios. Lā' quit tū' iclacasqui'n natā'ta'a'cxtimī'yā'tit huan ko'ti'ti'. ²¹ Palh xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit, tūla catipūko'tnu'ntit huan ixtazaca'n Māpa'ksīni' nac huan Santa Cena lā' nā ixtazaca'n huan ídolos. Nīn tūla catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksīni' nac huan Santa Cena lā' nā na ixmesaca'n huan ídolos. ²² ¿Cha tzēlasā' mājichuīcu'tunā'tit huan Māpa'ksīni'? Quina'n tū' lihua'ca' māpa'ksīni'nāuj que xla'.

Nacāpāstacāuj ā'makapitzīn

²³ Tzē tlahuacan chuxatū catūhuā pero makapitzīn catūhuā tū' tzey. Tzē tlahuacan chuxatū catūhuā pero a'nan catūhuā a'ntūn tū' cāmaktāya a'ntūn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ²⁴ Tū' catipuhua'ntit pō'ktu: “¿Tuchū más tzey para quit?” Nā napuhua'nā'tit: “¿Tuchū más tzey para ā'chā'tin?”

25 A'xni'ca' tamāhua'ya' quinīt nac lītamāuj, tū' catikalhasqui'nī'ni' palh a'ksajuī'canī't ídolo. Tzē nahua'ya' lā' tū' a'chī' catipu'hua'nti. 26 Porque Dios tlhualh huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan huā'tzā'.

27 Palh kalhatin mi'amigo tū' kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' kantāyayāni' lā' palh pincu'tuna' na ixchic, cahua't chuxatū a'ntū namaxqui'ca'na'. Lā' tū' cakalhasqui'nī'ni' palh a'ksajuī'canī't huan ídolo. 28 Pero palh kalhatin ixuanini': "Huā'mā' quinīt lē'ksajuī'canī't ídolo", tū' catihua't por ixpālacata a'ntī māca'tzīnī'ni'. Chō'la xla' puhuan que tūla hua'can. Hui'x ca'tzīya' que tū' a'chī' nala'ya' palh nahua'ya'; pero antī māca'tzīnī'ni', xla' tū' ca'tzī. 29 U'tza iclīhuanini' que tū' cahua't por ixpālacata a'ntī māca'tzīnīyāni'.

Kalhatin tzē nakalhasqui'nī'ni'n: "¿A'chī' cuenta xa'ictlahualh a'ntū puhuan ā'chā'tin ixpālacata a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey a'xni'ca' quit ictlahuacu'tun catūhuā? 30 Palh pū'la na'icmaxqui' pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' na'icua' chuxatūyā catūhuā, ¿a'chī' quilē'ksa'ncan ixpālacata a'ntū iclīmaxqui'nī't pāxcatca'tzī Dios?" Chuntza' tzē nakalhasqui'nī'ni'n. 31 Chuntza' chuxatū a'ntū natlahua'yā'tit, ū'tza' natlahua'yā'tit para que ā'makapitzīn natamācā'tanī Dios. A'xni'ca' huā'ya'mpā'na'ntit lā' a'xni'ca' ko'tnu'nā'tit, natlahua'yā'tit para que ā'makapitzīn natamācā'tanī Dios. 32 Tū' titlahua'yā'tit nīn tuntū' antūn tzē nacāmāmakchuyī israelitas nīn griegosnu' nīn xlaca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Dios. 33 Lā' quit iccālīmakapāxuhuacu'tun ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't chuxatū ictlahuamā'. Tū' icputzamā' xmān a'ntūn tzey para quit; nā icputzamā' a'ntūn tzey para ā'makapitzīn para que tzē natakahlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' nacāmāpūtaxtūcan.

11

1 Caquilāmaksca'tui chu a'cxtim hua'chi quit icmaksca'tli Cristo.

Ixpālacata huan puscan a'nlhān tlī'can

2 Chuhua'j quintā'timīn, lej tzey a'nchī hui'xina'n quilāpāstacāuj lā' tlōkentaxtūyā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'nī'ta'ni'. 3 Lā' iclacasqui'n que naca'tzīyā'tit que Cristo cāmāpa'ksī chā'tunu' chi'xcu'; lā' huan a'ntī xakōlu' māpa'ksī ixpuscāt; lā' Dios māpa'ksī Cristo. 4 A'xni'ca' huan chi'xcu' kalhtō'ka'mā' o līchihuīna'mā' catūhuā a'ntū Dios māsu'ni'lh lā' palh tū' tā'kxtu ixtā'knu', xla' tū' a'cnī'ni'ni' ixMāpa'ksīni'. 5 A'xni'ca' huan puscāt kalhtō'ka'mā' o līchihuīna'mā' catūhuā a'ntū Dios māsu'ni'lh, tasqui'nī natamūtlapa. Palh tū' natamūtlapa huan puscāt, tamāxani' xa'cstu lā' chu a'cxtim hua'chilh tamūxui'ca.

6 Palh kalhatin puscāt tū' tamūtlapacu'tun, cakoksitca; lā' como līmāxana' takoksita o tamūxui'ca huan puscāt, catamūtlapalh. 7 Por ixpālacata a'ntūn tlhuhua huan chi'xcu', tzē namāka'tlī'can Dios lā' por ixpālacata a'ntūn tlhuhua huan puscāt, na'a'cnīni'ni'can ixkōlu'. 8 Dios tū' tlhualh chi'xcu' de huan puscāt, pero lītlhualh puscāt ixtāpāchā'xta huan chi'xcu'. 9 Chuntza' Dios tū' tlhualh chi'xcu' por ixpālacata puscāt pero tlhualh puscāt por ixpālacata chi'xcu'. 10 U'tza' lītasqui'nī que huan puscāt natamūtlapa. Chuntza' a'cnīni'ni' ixkōlu' lā' huan ángeles. 11 Pero na ixlacapūn Dios, huan chi'xcu' lā' huan puscāt chu a'cxtim, lā' talāmaclacasqui'n chā'tunu'. 12 Huan xapū'la puscāt Dios māxtulh de na ixtāpāchā'xta huan chi'xcu' lā' chuhua'j xachi'xcu' ska'ta' lacatuncuī por puscāt. Lā' Dios, xla' mā'a'nanīlh ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nan.

13 Hui'xina'n mē'cstuca'n calīhui'lī'tit. ¿Chā puhua'nā'tit minī'ni' palh huan puscāt nakalhtō'ka' lā' tū' mūtlapacan? 14 ¿Chu tū' līmāxana' palh pūlh mā'n ixya'j huan chi'xcu'? 15 Lā' huan puscāt līka'tla'jca'tzī ixya'j xapūlh mā'n. U'tza' lītāmūtlapa. 16 Palh chā'tin lē'ksa'ncu'tun ixpālacata huan tamūtlapacan, nahuaniyā'tit: “Quina'n iclīsmānīnī'ta'uj que huan puscan natatāmūtlapa a'xni'ca' takalhtō'ka'mā'na”, nahuaniyā'tit. Lā' chuntza' līsmānīcan chuxalhā mācā'tanīcan Dios.

Tlahuaca a'ntūn tū' līmakuan nac huan Santa Cena

17 Chuhua'j iccālaquihniyāni' lā' ixpālacata huā'mā': A'xni'ca' takēstokā'tit, tlhuhua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan lā' a'ntūn tū' lālīmaktāya'yā'tit. 18 Xapū'la iccāhuaniyāni' que quihuanica que a'xni'ca' takēstokā'tit, hui'xina'n talacpitziyā'tit na milaclhpu'nanca'n. Lā' macsti'na'j ickalhlaka'ī' a'ntūn tahanan. 19 Porque tzēlasā' maclacasqui'n natalacpitziyā'tit para que chuntza' natasu'yu tichū stu'ncua' tamakapāxuhua Dios. 20 A'xni'ca' takēstokā'tit, tasu'yu palh tū' hua'pā'na'ntit ixCena huan Māpa'ksīni'. 21 Porque pō'ktu a'xni'ca' hui'xina'n hua'yā'tit, chā'tunu' palaj tayayā'tit milīhua'tca'n a'ntū līta'nā'tit. Lā' chuntza' kalhatin a'ntūn tū' ka'lhī, xla' natzi'ncsa lā' ā'kalhatin naka'sa lā' hasta naka'chī. 22 ¿Chu tū' ka'lhīyā'tit minchicca'n a'nlhā tzē nahuā'ya'nā'tit lā' nako'tnū'nā'tit? Tū' tzey a'nchī tlhuhua'pā'na'ntit porque chuntza' cāmaka'nā'tit huan ā'makapitzīn a'ntūn takalhlaka'ī' lā' tatakēstoknī't. Lā' cāmāmāxa'nī'yā'tit huan a'ntūn tū' taka'lhī ixlīhua'tca'n. ¿Chichū na'iccāhuaniyāni' que lej tzey a'nchī tlhuhua'yā'tit? Tū' icticāhuanini', nīn maktin.

Ixpālacata huan ixCena huan Māpa'ksīni'
Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20

²³ Quit iccāmāsu'ni'ni' a'ntū quimāasca'tīlh huan Māpa'ksīni' lā' ū'tza' huā'mā'. Māni' huanmā' tzī'sa a'xni'ca' ixmacamāstā'mā'ca para namaknīcan, huan Māpa'ksīni' Jesús tayalh pāntzi a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na. ²⁴ Lā' māstā'lh pāxcatca'tzī para huan pāntzi lā' che'kelh lā' mālācpitzilh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

Catē'tit lā' cahua'tit.

Huā'mā' quimacni' a'ntū icmacamāstā' por mimpālacataca'n. Nahua'yā'tit chuntza' hua'chi hua'yāuj chuhua'j para naquilālīpāstactēlhayāuj.

²⁵ Lā' chu a'cxtim tlahuani'lh huan taza a'xni'ca' tahuā'yankō'lh. Tayalh lā' māstā'lh pāxcatca'tzī lā' cāhuanilh: A'ntū tojōma' nac huā'mā' taza ū'tza' xasāsti' ixtamālacnūn Dios lītaxtu a'ntū līlacāxtlahuaca quinka'lhni'.

Napūko'tnū'nā'tit chuntza' hua'chi pūko'tnū'nāuj chuhua'j para naquilālīpāstactēlhayāuj.

Chuntza' cāhuanilh. ²⁶ Makatunu' nahua'yā'tit chuntza' huā'mā' pāntzi lā' napūko'tnū'nā'tit chuntza' huā'mā' taza, namālacstū'ncā'tit a'nchī nīlh huan Māpa'ksīni' por quimpālacataca'n. Chuntza' catlahua'tit hasta a'xni'ca' nataspi'ta huan Māpa'ksīni'.

A'nchī līmakuan hua'can huan Santa Cena

²⁷ Lā' chuxatī nahua' huā'mā' pāntzi lā' chuxatī napūko'tnūn huā'mā' taza, catlahualh a'nchīn tasqui'nī. U'tza' huanicu'tun que tasqui'nī que xa'nca nalatā'kchoko na ixlacapūn Dios. Lā' palh tū', nalakmaka'ncan ixmacni' lā' ixka'lhni' Jesús.

²⁸ Maclacasqui'n que chā'tunu' a'ntī nahua' huan pāntzi lā' napūko'tnūn huan taza pū'la napuhuan palh xa'nca latā'kchokomā' na ixlacapūn Dios. Lā' palh tū', pū'la casqui'nli tamāspūtūn lā' chuntza' tzē nahua' huan pāntzi lā' tzē napūko'tnūn huan taza. ²⁹ Porque huan a'ntī nahua' huan pāntzi lā' napūko'tnūn huan taza lā' palh tū' māchekxī a'ntūn tlahuamā', xla' makstatlahuacan xa'cstu. Xla' tū' ca'tzī que huā'mā' lihua't hua'chi ixlaktapalh ixmacni' lā' ixka'lhni' huan Māpa'ksīni'. Hui'xina'n tū' cuenta tlahua'yā'tit a'ntū huanicu'tun ixCena huan Māpa'ksīni'. ³⁰ U'tza' lhūhua' na milaclhpu'nanca'n tū' lactli'hui'qui lā' ū'tza' talī'tza'ca'n lā' ā'makapitzīn tanīlh. ³¹ Palh quina'n ixpuhuáuj: “¿Chā xa'nca iclatlā'huan na ixlacapūn Dios o tū'?” palh chuntza' ixpuhuáuj, tū' ixquincātaçtigarlīni'. ³² Dios cuenta quincātlahuayāni' lā' quincācastigarlīyāni' para que nasca'tāuj. Lā' chuntza' tū' cati'a'uj nac pūpātīn hua'chi xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios.

³³ Quintā'timīn, a'xni'ca' natakēstokā'tit para nahuā'ya'nā'tit, tū' palaj nataya'yā'tit milīhua'tca'n. Chā'tunu' cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. ³⁴ Palh tzi'ncsa kalhatin, cahuā'yalh pū'la na

ixchic. Lā' chuntza' tū' natlahua'yā'tit a'ntū mē'cstuca'n nalilacī'pinā'tit a'nlhā takēstokcanī't. Lā' ā'makapitzīn catūhuā na'iccālacāxtlahua a'xni'ca' na'ica'nācha'.

12

Huan ixlī'a'ksajna' Espíritu Santo a'ntūn cāmaxquī' chā'tunu' chi'xcuhū'n

¹ Chuhua'j iclacasqui'n naca'tzīyā'tit ixpālacata huan lī'a'ksajna' a'ntū māstā' huan Espíritu Santo.

² Ca'tzīyā'tit que a'xni'ca' tūna'j ixkalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kxokoyāni' lā' chuntza' ixcātālīmāxtuyāni' huan na ixtej Dios para natatzokostani'yā'tit ídolos. Hua'chilh ixsā'pinī'ta'ntit para nacā'a'cnīni'ni'yā'tit huan ídolos a'ntūn tūla caticāmaktāyani'. ³ Iccāmāscatīcu'tunāni' que huan a'ntī ka'lhī ixEspíritu Dios tūla catilakapalalh ixtacuīni' Jesús. Lā' palh tū' ixmāsu'ni'lh huan Espíritu Santo, nīn tintī' tzē ixualh que Jesús xla' ū'tza' Māpa'ksīni'.

⁴ Xtunc ixlī'a'ksajna' chā'tunu' chi'xcu' pero xmān kalhatin Espíritu Santo a'ntī cāmaxquī'kō'lh. ⁵ Lā' xtunc ixtascujūt chā'tunu' pero xmān kalhatin quiMāpa'ksīni'ca'n a'ntī scujni'mā' nauj. ⁶ Xtunc a'nchī chā'tunu' tatā'scuja Dios pero māni' Dios a'ntī māsū'yu ixlīmāpa'ksīn a'xni'ca' chi'xcuhū'n tatā'scuja. ⁷ Tasu'yu que huan Espíritu Santo cāmaxquī' ixlīmāpa'ksīn chā'tunu' para natamaktāya ā'makapitzīn. ⁸ Kalhatin xa'nca ca'tzī a'nchī namāstū'nca a'ntū stu'ncua' ixpālacata Dios lā' a'nchī Dios lacasqui'n nalatā'kchokoyāuj. Lā' ā'kalhatin xa'nca ca'tzī a'nchī namāstū'nca a'nlhā jicslīhua' na ixtachihuīn Dios. Pero a'ntī cāmāscatīlh chā'tunu', xmān kalhatin lā' māni' ū'tza' huan Espíritu Santo. ⁹ Ixpālacata huan Espíritu Santo kalhatin lej līpāhuan Dios a'xni'ca' tlahua oración lā' ca'tzī que Dios namaxquī' a'ntū squi'ni'. Lā' ixpālacata Espíritu Santo ā'kalhatin tzē nacāmātzeyī huan ī'tza'ca'nī'n. ¹⁰ Kalhatin tzē natlahua lē'cnīn lā' ā'kalhatin lej tzē nahuan a'ntū Dios māca'tzīnīlh. A'kalhatin huampala tzē naca'tzī xa'nca tichū cāmāchihuīnī ā'makapitzīn, palh huan Espíritu Santo o palh huan tlajana'nī'n. A'kalhatin tzē nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' maktin chihuīna'nī't. Lā' ā'kalhatin tzē namāchekxī a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. ¹¹ Ixlīhuāk huā' tamā'na catūhuā ixtascujūt ixEspíritu Dios. Lā' chu a'nchī lacasqui'n huan Espíritu Santo chu chuntza' cāmāsu'ni' chā'tunu' a'ntū natatlahua.

Quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj hua'chilh chu lakatin macni'

¹² Kalhatunu' chi'xcuhū'n xmān lakatin ixmacni'ca'n. Lā' lhūhua' xalacpītzin ka'lhī quimacni'ca'n hua'chi quimacanca'n lā' quilakastapunca'n lā' quintojonca'n.

Pero ixlihuāk huā' tamā'na chu lakatin quimacni'ca'n. Lā' nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpītzin ixmacni' Cristo. ¹³ Quilihuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu lakatin macni' a'xni'ca' Dios quincāmaxquī'ni' Espīritu Santo. Quilihuākca'n a'yuj israelitas o griegosnu' lā' a'yuj xatatamāuj tasācua' o tū' tasācua', quilihuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj chu lakatin lanī'tauj a'xni'ca' maklhīni'uj huan Espīritu Santo.

¹⁴ Tāpālhūhua' xalacpītzin quimacni'ca'n. Tū' xmān ka'lhīyāuj quimacanca'n. Nā ka'lhīyāuj quintojonca'n lā' qui'a'ka'xko'lhca'n para natalakō' chu lakatin macni'. ¹⁵ Palh ixuanli huan tojon: “Quit tū' ixmacan huā'mā' macni' lā' chuntza' quit tū' ixla' huan macni'”, chuntza' tū' stu'ncua'. A'yuj chuntza' ixuanli, pero ixla'cus huan macni'. ¹⁶ Lā' palh ixuanli huan a'ka'xko'lh: “Quit tū' ixlakastapun huā'mā' macni' lā' chuntza' quit tū' ixla' huan macni'”, chuntza' tū' stu'ncua'. A'yuj chuntza' ixuanli, pero ixla'cus huan macni'. ¹⁷ ¿Chichū ixkaxmatui palh xmān ixka'lhūuj quilakastapunca'n? Lā' ¿chichū ixlīquincalana'uj palh quimacni'ca'n huāk a'ka'xko'lh ixlalh? ¹⁸ Ixlakta quimacni'ca'n chu a'nchī Dios cātlahualh. Lā' xla' cācāxtlahualh chu a'nchī xla' lacasqui'lh con ixlihuāk huan xalacpītzin. ¹⁹ Palh huāk quimacni'ca'n ixlalh cahuā xmān lakatin xalacpītzin hua'chi a'ka'xko'lh, ¿chichū ixlītaxtucha' lakatin macni'? ²⁰ Chuntza' lhūhua' ixlacpītzin quimacni'ca'n pero xmān lakatin macni' lanī't.

²¹ Chuntza' huan lakastapun tūla catihuanilh huan macan: “Hui'x tū' icmaclacasqui'nāni'”. Lā' nīn huan a'kxāk tūla catihuanilh huan tojon: “Hui'x tū' icmaclacasqui'nāni'”. ²² A'yuj tū' a'cxtim tasu'yu ixlītlī'hui'qui lakatunu' xalacpītzin quimacni'ca'n pero chu a'cxtim tatasqui'nī chā'tunu'. ²³ Hui' na quimacni'ca'n a'nlhā tū' līmakuan tasu'yu. Lā' xa'nca lhakā'nanāuj pō'ktu. Chuntza' xa'nca maktaka'lhāuj lā' a'cnīni'ni'yāuj a'nlhā līmāxana' tasu'yu. ²⁴ Lā' a'nlhā tū' līmāxana' tasu'yu, tū' lej cuenta tlahuayāuj. Lā' Dios xa'nca cāxtlahualh ixlihuāk quimacni'ca'n para que na'a'cnīni'ni'yāuj a'nlhā huancan que tū' lej tasqui'nī. ²⁵ Lā' tūla cāmāxtunquīcan xalacpītzin quimacni'ca'n pero huan xalacpītzin talāmaktāya. Chuntza' quintojonca'n lā' quimacanca'n lā' quilakastapunca'n talāmaktāya. ²⁶ Lā' a'xni'ca' tatakāhuī' quintojonca'n o quimacanca'n, ixlihuāk quimacni'ca'n tatā'pātīni'n. Lā' palh na'a'cnīni'ni'can quintojonca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlihuāk quimacni'ca'n.

²⁷ Chuhua'j hui'xina'n hua'chi xalacpītzin ixmacni'

Cristo lā' maclacasqui'n chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit. Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mintascujūtca'n. ²⁸ Lā' kalhatunu' a'ntīn takahlaka'ī' ixtachihuīn Dios, xla' cāmaxquī'lh chā'tunu' ixtascujūtca'n. Xapū'la Dios cāhui'līlh makapitzīn ixlī'apóstolca'n a'ntī más ixtatasqui'nī lā' ixlīmaktu' cāhui'līlh ixlī'a'cta'sana'nī'nca'n lā' ixlīmaktu'tun cāhui'līlh ixlīmākalhtō'kē'ni'nī'nca'n. Nā Dios cāhui'līlh ā'makapitzīn a'ntīn tzē natatlahua lē'cnīn lā' cāhui'līlh ā'makapitzīn a'ntīn tzē natamātzeyī ī'tza'ca'nī'n. Nā ā'makapitzīn cāhui'līlh para natamaktāyana'n lā' ā'makapitzīn cāhui'līlh para natala xapuxcu' huan a'ntīn takahlaka'ī'. Lā' cāhui'līlh huampala ā'makapitzīn a'ntīn tzē natachihuīna'n xtunc tachichuīn. ²⁹ ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't apóstoles? ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't a'cta'sana'nī'n? ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't mākalhtō'kē'ni'nī'n? ¿Chu ixlīhuākca'n natatlahua lē'cnīn? Tū' maktin nala chuntza'. ³⁰ Lā' ixlīhuākca'n tūla natamātzeyīni'n. Lā' ixlīhuākca'n tūla natachihuīna'n xtunc tachihuīn. Lā' nīn ixlīhuākca'n tūlal catitahualh a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. ³¹ Lej caputza'tit a'nchī naka'lhī'yā'tit huan lī'a'ksajna' a'ntū más tzey. Lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū scana'nca' más xatzey.

13

Ixpālacata huan tapāxquī'n

¹ Palh ixchihuīna'uj tūpālhūhua' tachihuīn lā' nā hua'chi ángeles tachihuīna'n, chu tlakaj ixtlahuáuj palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. Quintachihuīnca'n talanī't hua'chi līcā'n a'ntū xmān sā'nan o mā'katzincīni'n palh tū' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. ² Lā' a'yuj xa'nca ixlīmāstū'ncni'uj ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo, lā' a'yuj ixmāchekxīuj huan tapāstacna' a'ntūn tatzē'knī't, lā' palh ixca'tzikō'uj tūpālhūhua' catūhuā, ū'tza' tū' ixquīncāmaktāyani' nīn tuntū' palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. Lā' huampala palh lej ixlīpāhuáuj Dios lā' ixca'tzīuj que tzē ī'squi'ni'uj que camālacsijli lakatin kēstin lā' ixtalacsijli, tuntū' quintapalhca'n palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. ³ Palh ixcāstā'kō'uj ixlīhuāk a'ntū ka'lhīyāuj para que ixcāmālacpitzini'uj a'ntīn cāspu'tni' ixlīhua'tca'n lā' palh ixmacamāstā'uj quimacni'ca'n para que naquīncātalhcuyuyāni', chu tlakaj ixtlahuáuj huā' tamā'na palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn.

⁴ Huan a'ntī cāpāxquī' ā'makapitzīn lej natāyani' lhūhua' lā' tū' na'a'kchā'n. Xla' lej nalakalhu'manīni'n lā' tū' a'chī' catipuhualh a'yuj ā'makapitzīn más taka'lhī. Nā xla' tū' ka'tla'jca'tzī lā' tū' ixa'cstu napuhuan palh lej tzey xla'. ⁵ Huan a'ntī lej cāpāxquī' ā'makapitzīn tū' natlahua a'ntūn tū' līmakuan nīn tū' lej nacālakla lhūhua' catūhuā xmān para ū'tza' ixa'cstu.

Xla' tū' palaj na'a'kchā'n lā' tū' natapalāna'ni'cu'tun a'ntū tlahuani'cani't a'ntūn tū' tzey. ⁶ Nā xla' tū' nalipāxuhua a'xni'ca' tlahuacan a'ntūn tū' tzey pero nalipāxuhua a'xni'ca' tlahuacan a'ntū xatzey. ⁷ Huan a'ntī cāpāxquī' ā'makapitzīn, xla' natāyani'kō' chuxatū napātē'keni'. Lā' napuhuan que tzey ā'makapitzīn lā' tū' palaj nacā'a'ksa'ncu'tun. Xla' napuhuan que ā'calistān natatlahua a'ntūn tzey. Lā' a'yuj napātīni'n, pero tū' catimakxtekli nacāpāxquī' ā'makapitzīn.

⁸ Huan tapāxquī'n tū' maktin catisputli. Nasputa ixtachi-huīn huan a'ntī mās-tū'nca ixtachihuīn Dios. Nā natasputa huan tāpālhūhua' tachihuīn a'ntū a'nan nac quilhtamacuj. Nasputa ixlīhuāk a'ntū chi'xcuui'n tzē nataca'tzī. ⁹ Porque tū' ketzī a'nchī ca'tziyāuj chuhua'j lā' tū' ketzī a'nchī mās-tū'ncāuj chuhua'j ixtachihuīn Dios. ¹⁰ Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' naca'tzīkō'yāuj ixlīhuāk lā' a'xni'ca' tū'tza' namaclacasquī'nāuj a'ntū ca'tziyāuj chuhua'j lā' a'ntūn tū' ketzī.

¹¹ A'xni'ca' ti'na'jcus ka'hua'chu xa'icuanī't, hua'chi ka'hua'chu xa'icchihuīna'n. Lā' hua'chi ka'hua'chu xa'icpuhuan lā' xa'icpāstacna'n. A'xni'ca' ictachi'xcuui'lh, icmakxtekli a'nchī xa'icuanī't quilīka'hua'chu. ¹² Chuhua'j tū' xa'nca lakapasāuj Dios, xmān hua'chilh ixlaktzī'nui ixmāspilēk nac slamama līcā'n. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalaktzī'nāuj Dios calacan. Chuhua'j macsti'na'j ca'tziyāuj a'nchī huanī't Dios; pero a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', nalakapasāuj Dios hua'chi xla' quincālakapaskō'yāni'. ¹³ Chuntza' lakatu'tun catūhuā a'ntūn tasquī'nī para pō'ktu lā' ū'tunu'n huā' tamā'na. Tasquī'nī nalipāhuanāuj lā' nakalhlaka'ī'yāuj Dios; tasquī'nī napuhuanāuj que Dios natlōkentaxtū a'ntū huanī't; lā' tasquī'nī nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Pero a'ntū līhua'ca' tasquī'nī, ū'tza' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn.

14

Ixpālacata chihuīna'ncan huan xtunc tachihuīn

¹ Calē'capintit a'nchī nacāpāxquī'yā'tit ā'makapitzin lā' lej calacasquī'ntit huan lī'a'ksajna' a'ntū mās-tā' huan Espīritu Santo. Lakatin ixlī'a'ksajna' a'ntū mās-tā' huan Espīritu Santo, ū'tza' tzē xa'nca mās-tū'nccan ixtachihuīn Dios. Līhua'ca' calacasquī'ntit huā'mā' lī'a'ksajna' que ā'makapitzīn. ² A'xni'ca' kalhatan chihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, xla' xmān tā'chihuīna'mā' Dios lā' tū' cātā'chihuīna'mā' chi'xcuui'n como tintī' namāchekxī. Huan Espīritu Santo māchihuīnī pero tintī' ca'tzī a'ntū huanicu'tun. ³ Pero a'ntī mās-tū'nca ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, xla' cātā'chihuīna'n chi'xcuui'n para nacāmāsu'ni' lā' nacāmaktāya lā' nacāmāhuixcānī. ⁴ A'ntī chihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn

tū' sca'tnī't, ū'tza' xmān tahuixcānī ixa'cstu. Pero a'ntī māstū'nca ixtachihuīn Dios, ū'tza' cāmāhuixcānī ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī'.

⁵ Iclacasqui'n que milīhuākca'n ixchihuīna'ntit xtunc tachihuīn a'ntūn tū' ī'sca'tnī'ta'ntit. Pero līhua'ca' iclacasqui'n ixmāstū'nctit ixtachihuīn Dios. Līhua'ca' tasqui'nī huan a'ntī māstū'nca ixtachihuīn Dios que a'ntī xmān chihuīna'n xtunc tachihuīn lā' tūla nahuan a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. Xmān palh tzē nahuan a'ntū huanicu'tun huan tachihuīn lā' chuntza' nacāmaktāya ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī', xmān chuntza' tzey palh nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't. ⁶ Palh na'ica'nācha' lā' icchihuīna'n xtunc tachihuīn, ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'? Palh tū' na'iccāhuaniyāni' a'ntū Dios quimāsu'ni'lh o a'ntū icca'tzī ixpālacata Dios, ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'? Lā' palh tū' na'iccāmāstū'ncni'yāni' ixtachihuīn Dios o palh tū' iccāmāsu'ni'yāni', ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'?

⁷ A'xni'ca' skoli'can lā' axni'ca' sla'knancan, kaxmatāuj a'nchī sā'nan. Pero palh tū' xa'nca skoli'can, tūla māchekxīcan. ⁸ Lā' palh tū' xa'nca skoli'can con huan trompeta, huan tropa tū' catimāchekxīlh lā' tū' catitā'kaquī'lh lā' tū' catitacāxli para nalata'la. ⁹ Lā' chuntza' hui'xina'n. Palh tūla kaxmatcan xa'nca mintachihuīnca'n, ¿chichū nalīmāchekxīcan? Nala hua'chi palh xmān nachihuīna'nā'tit cā'ū'nī'n. ¹⁰ Tāpālhūhua' tachihuīn chihuīna'ncan nac cā'quilhtamacuj lā' chā'tunu' māchekxī a'ntū ixtachihuīn. ¹¹ Pero palh tūla icmāchekxī ixtachihuīn ā'kalhatin, quit iclanī't hua'chi makatīyāti' para xla' lā' xla' makatīyāti' para quit. ¹² Lā' hui'xina'n como lej cālē'capinā'tit huan tamā'na lī'a'ksajna' a'ntū māstā' huan Espiritu Santo lā' calacasqui'ntit que nacāmāxqui'yāni' huan tamā'na lī'a'ksajna' a'ntū más xatzey. Lā' ū'tza' a'ntū cāmāhuixcānī a'ntīn takahlaka'ī'.

¹³ Chuntza' huan a'ntī nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, casqui'ni'lh Dios para que tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun. ¹⁴ Palh xtunc quintachihuīn a'xni'ca' ickalhtō'ka'mā', xmān quilīca'tzīn māchekxī. Tū' scujmā' quintapāstacna' lā' nīn tintī' icmaktāyamā'. ¹⁵ ¿Chichū nalīla? Na'iclikalhtō'ka' quilīca'tzīn lā' nā na'iccāmāscujū quintapāstacna' para que na'iccāmaktāya huan a'ntīn takaxmatmā'na. Na'iclitlī' quilīca'tzīn lā' nā na'iclitlī' quintapāstacna' para natamāchekxī huan a'ntīn takaxmatmā'na. ¹⁶ Palh chihuīna'na' xtunc tachihuīn a'xni'ca' māstā'ya' pāxcatca'tzī, xmān milīca'tzīn macā'tanimā' Dios, lā' ā'makapitzīn tūla tamāchekxī. Lā' ¿chichū tzē nalīhuan catīhuā: “Amén”, palh tūla māchekxī a'ntū huanī'ta'? ¹⁷ Hui'x xa'nca maxqui'pāt pāxcatca'tzī Dios pero tū' maktāya'ya' ā'chā'tin. ¹⁸ Quit tzē icchihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn

tū' icsca'tnī't. Lā' icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios que quit līhua'ca' tzē icchihuīna'n xtunc tachihuīn que chuxatī na milaclhpu'nanca'n. ¹⁹ Pero a'nlhā tatakēstoka huan a'ntīn takalhlaka'ī', mejor xa'icchihuīna'lh macsti'na'j tachihuīn a'ntū māchekxīcan lā' a'ntū nacāmāscatī que lhūhua' xtunc tachihuīn a'ntūn tū' catitamaktāyālh ā'chā'tin.

²⁰ Tū' catipuhua'ntit hua'chi camana' a'ntīn tū' tamāchekxī; pero napuhua'nā'tit hua'chi lakska'tā'n a'ntīn tūna'j taca'tzī tatlahua a'ntū ko'hua'jua'. Pero a'xni'ca' pāstacpā'na'ntit, capāstacna'ntit hua'chi chī'xcu'huī'n porque xla'ca'n taca'tzī a'ntū más tasqui'nī. ²¹ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios que Dios hualh chuntza:

Na'iccātā'chihuīna'n huā' tamā'na israelitas.

Na'iccāmacamin huan a'ntīn tāpātin ixtachihuīnca'n lā' a'ntī makatiyātī'n.

Lā' quit na'iccāmāchihuīnī.

Lā' nīn chuntza' tū' quintita'a'kahuāna'ni'cu'tulh huā' tamā'na israelitas.

²² Lā' chuntza' a'xni'ca' chihuīna'nca'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' māchekxīcan, ū'tza' nacālīmāsu'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios xla'ca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' como ū'tza' lē'cnīn. Lā' a'xni'ca' māstū'nca'n ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo, ū'tza' cālīmāsu'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. ²³ Palh milihuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit ixtakēstoktit nac lakatin lugar lā' palh milihuākca'n ixchihuī'nā'tit xtunc tachihuīn a'ntūn tū' ī'sca'tnī'ta'ntit, lā' palh ixtanūlh chuxatīyā chī'xcu' o a'ntīn tū' kalhlaka'ī', ¿chu tū' nahuan que chuya'yā'tit?

²⁴ Pero palh milihuākca'n ixmāstū'nctit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' natanū chuxatīyā chī'xcu' o kalhatin a'ntīn tū' kalhlaka'ī', xla' tzē namāchekxī a'ntū māsu'yupā'na'ntit. Lā' chuntza' naca'tzī que māni' xla' tū' tzey na ixlacapūn Dios. ²⁵ Nā naca'tzī que tūla mātze'kni' Dios nīn tuntū'. Chuntza' natatzokostani' para namācā'tanī Dios lā' namālacstū'nca: “Lej stu'nca' que Dios huī' na milaclhpu'nanca'n”.

Ixpālacata a'nchī kalhatunu' tachihuīna'n a'xni'ca takēstokcan

²⁶ Ū'tza' huā'mā' a'ntū natlahua'yā'tit a'xni'ca' natakēstokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit a'ntū natlī'yā'tit o a'nlhā namāsu'yu'yā'tit na ixtachihuīn Dios. Kalhatin tzē namāstū'nca' a'ntū Dios māsu'ni'lh. Kalhatin tzē nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't o tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. Chuxatū a'ntū tlahuacan calalh para nacāmaktāya a'ntīn tatakēstoka. ²⁷ Palh a'nan a'ntī natachihuīna'n xtunc tachihuīn, catachihuīna'lh xmān kalhatu' o kalhatu'tun lā' chā'tunu' por xliyātna'. Lā' ca'a'nalh kalhatin a'ntī namāsu'yu a'ntū huanicu'tun. ²⁸ Palh tintī'

a'nan a'ntīn tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn, caca'cslalh huan a'ntīn tzē chihuīna'n huan xtunc tachihuīn. Cachuīna'lh xla' xa'cstu lā' con Dios lā' tū' a'nlhān takēstokcan. ²⁹ Lā' kalhatu' o kalhatu'tun tzē natamālacstū'nca ixtachihuīn Dios. Lā' huan ā'makapitzīn xa'nca catacakmatli para que nataka'tzī palh Dios stu'ncua' cāmāsu'ni'lh huan a'ntīn tachihuīna'n. ³⁰ Palh huī' ā'chā'tin lā' nā Dios māca'tzīnī xla' a'ntū namālacstū'nca, huan a'ntī chihuīna'mā'cus tū'tza' catichihuīna'lh. Palaj nachihuīna'nkō' a'xni'ca' tasu'yu que ā'kalhatin namālacstū'nca. ³¹ Chā'tunu' xliyātna' namā'lacstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacāmāšca'tīcan ixlīhuākca'n lā' nacāmāhuixcānīcan ixlīhuākca'n. ³² Huan a'ntī mālacstū'ncmā' ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, xla' tzē naquilhca'csla a'xni'ca' ca'tzī que Dios namāchihuīnī ā'chā'tin. ³³ Dios lacasqui'n a'ntū līmakuan lā' tū' lacasqui'n que chu līmaktin natachihuīna'n xlaca'n.

Lā' chuxalhā tatakēstoka a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, chuntza' tlahuacan. ³⁴ Tzē'k natatahui'la huan puscan. Tū' cacāmakxtekca natachihuīna'n xlaca'n. Puscan cata'a'kahuāna'lh chu a'nchī tatzo'kni' huan na ixleyca'n israelitas a'nlhā huan que huan puscan tū' catitamāpa'ksīlh chī'xcuui'n. ³⁵ Lā' palh kalhatin puscāt sca'tcu'tun catūhuā, caka'lhasqui'nīlh ixkōlu' a'xni'ca' tahuī'lāna' na ixchicca'n. Līmāxana' palh huan puscan natachihuīna'n a'nlhā takēstokcanī't para namācā'tanīcan Dios.

³⁶ Pero capāstactit que mi'ā'lacchicni'ca'n tū' a'ntza' a'nlhā pū'la māsu'yuca ixtachihuīn Dios. Lā' tū' xmān hui'xina'n kaxpatnī'ta'ntit. Lā' ḡa'chī' puhua'nā'tit que ca'tzīyā'tit a'nchīn tasqui'nī talatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī'? ³⁷ Makapitzīn de hui'xina'n puhua'nā'tit que tzē mās'tū'ncā'tit ixtachihuīn Dios o puhua'nā'tit que huan Espīritu Santo cāmāxquī'ni' lakatin lē'ksajna'. Caca'tzītit hui'xina'n que a'ntū iccātzo'knuni'yāni', ū'tza' ixlīmāpa'ksīn huan quiMāpa'ksīni'ca'n. ³⁸ Lā' palh catīhuā tū' ca'tzīcu'tun que ū'tza' ixtachihuīn Dios, chuntza' catachokolh.

³⁹ Quintā'timin, lej caputzatit a'nchī nalīmāstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios lā' tū' timāmakchuyī'yā'tit huan a'ntīn tzē chihuīna'n ā'tāpātin tachihuīn. ⁴⁰ Ixlīhuāk a'ntū natlahua'yā'tit, catlahua'tit chu a'nchīn tasqui'nī lā' chu a'nchī minī'ni'.

15

Ixpālacata a'nchī lakahuanchokonī't Cristo

¹ Chuhua'j iccāmāpāstaquīyāni' huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāmāstū'ncni'nī'ta'ni'. Lā' hui'xina'n maklhtīni'nī'ta'ntit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit. Lā' palh xa'nca māchexkī'yā'tit, ² ū'tza' a'ntū līpūtaxtupā'na'ntit palh tū' catipātza'nkā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' lā' palh tū' chu tlakaj kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

³ Iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' a'ntū lej tasqui'nī lā' a'ntū quimāasca'tīcanī't. Lā' ū'tza' huā'mā' que Cristo nīlh ixpālacata quintalaclē'i'ca'n chu a'nchīn tzo'kcanī't makāntza' na ixtachihuīn Dios. ⁴ Lā' mānūca Cristo na ixtaponkni' lā' ixlīlakatu'tun chi'chīnī' mālahuanīchokoca. Chuntza' tatzo'knī't na ixtachihuīn Dios. ⁵ Lā' a'xni'ca' lakahuanchokolh'tza', huan sca'txtunu' a'ntī pū'la laktzī'lh Cristo, ū'tza' Pedro. A'calīstān huan kalhacāujtin ī'sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh. ⁶ A'calīstān huampala hua'chi lakaquitzīs ciento ā'makapitzīn ixtachi'xcuhuī't chu līmaktin talaktzī'lh. Lā' lhūhua' de xla'ca'n tahuī'lāna'cus pero ā'makapitzīn tasputlitzā'. ⁷ Lā' ā'calīstān huampala Jacobo nā laktzī'lh lā' ixlīhuākca'n huan apóstoles talaktzī'lh.

⁸ Lā' ā'xmān quit iclaktzī'lh huan Cristo. Quit hua'chi kalhatin ska'ta' a'ntī xayujni' lā' tū' a'cchā'lh ixmālhcuju'. ⁹ Quit hua'chi xamakstancu huan apóstoles. A'xni'ca' tūna'j xa'ickalhlaka'ī' lej xa'iccāmāpātīnī a'ntī ixtakalhlaka'ī'. U'tza' tū' līmakuan xa'iclah qui'lī'apóstol. ¹⁰ Pero Dios quilakalhu'malh lā' ū'tza iclīlah apóstol. Tū' chu tlakaj quilakalhu'malh porque quit līhua'ca' i'cscujli que ā'makapitzīn apóstoles. Lā' tū' quē'cstu icscujli. Como Dios lej quilakalhu'malh, māni' xla' quimaktāyalh para que na'icscuja. ¹¹ Lā' a'yuj ā'makapitzīn apóstoles o a'yuj quit, pero quilīhuākca'n icmālacstū'ncāuj huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

Ixpālacata a'nchī natalakahuanchoko huan nīnī'n

¹² Palh icmāsu'yuyāuj a'nchī Cristo lakahuanchokolh, ¿chichū tzē nalīhua'nā'tit makapitzīn de hui'xina'n que nīn tintī' nalakahuanchoko? ¹³ Palh nīn tintī' cahuā ixlakahuanchokolh, chuntza' tū' ixlakahuanchokolh huan Cristo. ¹⁴ Lā' palh Cristo tū' cahuā lakahuanchokolh, tū' stu'ncua' a'ntū icmāsu'yumā'nauj lā' chu tlakaj ixkalhlaka'ī'tit. ¹⁵ Lā' nā chuntza' quina'n xa'icūáuj a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Dios como icmāsu'yuyāuj que Dios mālahuanīchokolh Cristo. Lā' chuntza' xa'icmāsu'yūj a'ntūn tū' stu'ncua' palh nīn tintī' cahuā ixlakahuanchokolh. ¹⁶ Lā' palh nīn tintī' cahuā nalakahuanchoko, nīn Cristo tū' ixlakahuanchokolh. ¹⁷ Lā' palh Cristo tū' cahuā lakahuanchokolh, pues chu tlakaj ixkalhlaka'ī'tit. Lā' tūna'j ixcātāmāspūtūni'ni' mintalaclē'i'ca'n. ¹⁸ Lā' palh tū' cahuā lakahuanchokocan, chuntza' a'ntīn tanīlhtza' a'yuj ixtatā'tapa'ksīlh con Cristo, pero ixta'a'lh nac pūpātīn. ¹⁹ Lā' palh tū' ixka'lhūuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu ixpālacata lipāhuanāuj Cristo, līhua'ca' xāntilayāuj quina'n que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't.

20 Pero lej stu'ncua' a'nchī mālakahuanīchokoca Cristo lā' taxtulh nac cā'linīn. Lā' chuntza' cāpū'lani'lh a'ntīn takalhlaka'ī'lh lā' tanīlhtza' lā' natalakahuanchoko. 21 Ixpālacata ixtalaclē'i' Adán, talitzculh tanī huan tachi'xcuui't. Lā' ixpālacata a'ntūn tlhualh Cristo tzē natalīlakahuanchoko huan tachi'xcuui't lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. 22 Como Adán quimpapca'n ixuanī't, quilīhuākca'n nanīyāuj. Lā' ixlihuākca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Cristo, xla'ca'n natalakahuanchoko. 23 Chā'tunu' ka'lhī ixlacchi'chini' a'xni'ca' napūlakahuanchoko. A'ntī xapū'la lakahuanchokolh, ū'tza' Cristo. Lā' a'xni'ca' namimpala Cristo, natalakahuanchoko xla'ca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Cristo. 24 A'xni'ca' Cristo nacāmāmakasputukō' ixlīmāpa'ksīnca'n ixlihuākca'n ā'makapitzīn lā' a'xni'ca' nacātlajakō'tza' ixlihuākca'n ixtā'ca'tza Cristo a'xni'ca' xla' namacamāstā' ixlīmāpa'ksīn con Dios. Lā' a'xni'ca' nala huā'mā', a'xni'ca' nala huan ā'xmān chi'chini', 25 como maclacasqui'n que Cristo namāpa'ksīni'n hasta a'xni'ca' nacātlajakō' ixlihuāk ixtā'ca'tza. 26 Huan ixtā'ca'tza Cristo a'ntī ā'xmān natlajacan, ū'tza' huan līnīn. 27 Ixlihuāk catūhuā a'ntū a'nan Dios cāmaxquī'lh Cristo para nacāmāpa'ksīkō'. Pero a'nlhā huancan na ixtachihuīn Dios que nacāmāpa'ksīkō', ū'tza' tū' huanicu'tun que Cristo namāpa'ksī Dios porque Dios ū'tza' a'ntī māstā'lh huan līmāpa'ksīn. 28 Lā' a'xni'ca' nacātlajakō' ixlihuākca'n ixtā'ca'tza Cristo lā' a'xni'ca' xla' nacāmāpa'ksīkō', a'xni'ca' Cristo a'ntī ixO'kxa' Dios ixa'cstu namacamāstā' con Dios como ū'tza' a'ntī māpa'ksīlh que Cristo ixcāmāpa'ksīkō'. Chuntza' huan a'ntī xa'cstu namāpa'ksīni'nkō' chuxalhā, ū'tza' Dios.

29 Palh tū' cahuā lakahuanchokocan, ¿tuchū tapuhuamā'na xla'ca'n a'ntīn ta'a'kpaxa para natamaktāya a'ntīn tanīlh? Lā' ¿a'chī' ta'a'kpaxa ixpālacata a'ntīn tanīlh palh tū' tapuhuan que natalakahuanchoko?

30 Lā' lakaliyān lijicua' iclahuī'. Lā' palh tū' lakahuanchokocan, ¿a'chī' chuntza' iclahuī? 31 Lakaliyān quintamaknīcu'tun. Huā'mā' stu'ncua' chuntza' hua'chi stu'ncua' a'nchī iclīka'tla'jca'tzī mimpālacataca'n porque tā'tapa'ksī'yā'tit con Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. 32 Līlhūhua' huā'tzā' huan nac xcānsipej Efeso hua'chi hua'na'nī'n a'nchī ixquintamaknīcu'tun. Lā' palh tū' cahuā lakahuanchokocan ¿a'chī' na'ictāyani' a'nchī chuntza' icpātīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj? Mejor na'ictlahua hua'chi huancan: “Nahuā'yanāuj lā' nako'tnūnāuj porque lakalī nanīyāuj”.

33 Tū' catā'kxo'kotit. Chu a'nchī huancan: “Huan a'ntī līlacatejtin latlā'huan lā' nacātā'talacxtuca xla'ca'n a'ntīn tū' tzey, xla' nala ixtā'chuntza'ca'n xla'ca'n a'ntīn tū' tzey”. 34 Xa'nca

capāstactit lā' cuenta catlahua'tit lā' tū'tza' catlahua'tit tala-clē'i'. A'nan ā'makapitzīn na milaclhpu'nanca'n a'ntīn tūna'j takalhaka'i' ixtachihuīn Dios lā' tū' taca'tzī a'nchī huanī't Dios. U'tza' iccāhuaniyāni' para que na'iccālīmāmāxani'yāni'.

Ixpālacata a'nchī natalīlakahuanchoko huan nīnī'n

³⁵ Pero ā'makapitzīn natakahasqui'nīni'n: “¿Chichū tzē natalīlakahuanchoko huan a'ntīn tanīlh? ¿Chī natala ixmacni'ca'n a'xni'ca' natalakahuanchoko?”
³⁶ Capāstacna'ntit. A'xni'ca' nacha'nā'tit huan ti'ni', namā'cnūyā'tit nac ti'ya't lā' namasa xako'xka' lā' chuntza' napu'n. ³⁷ A'ntū cha'nā'tit tū' tasu'yu hua'chi a'ntū napu'n. Nacha'nā'tit xati'ni' cuxi' o stapun o chuxatū a'ntū māscōhuīcanī't. Lā' a'ntū napu'n xla' sca'yā'hua' lā' tzēhuanī't. ³⁸ Lā' Dios cāmaxquī' a'nchī nalīstaca chu a'nchī ixtapuhuān. Xtunc tasu'yu huan xāhuat lā' xtunc tasu'yu huan xachi'tin stapun. Tāpālhūhua' ti'ni' lā' xtunc tatasu'yu pūkalhatunu' a'nchīn tastaca. ³⁹ Nā a'nan tāpālhūhua' macni'. A'nan ixmacni'ca'n tachi'xcuhuī't lā' a'nan ixmacni'ca'n animalhna' lā' a'nan ixmacni'ca'n squi'ti' lā' ixmacni'ca'n spūnnu'. Lā' chā'tunu' xtuncnu' ixmacni'ca'n. ⁴⁰ A'nan huan macni' para a'ntī huī' nac a'kapūn lā' para a'ntī huī' nac ti'ya't. Pero xtunc a'nchī ixlītzēhuanī't huan macni' xala' nac a'kapūn lā' xtunc a'nchī ixlītzēhuanī't huan macni' xala' nac ti'ya't. ⁴¹ Xtunc a'nchī ixlītzēhuanī't huan chi'chini' lā' xtunc a'nchī ixlītzēhuanī't huan mālhcu'yu' lā' huan sta'cu. Lā' nā xtuncnu' a'nchī ixlītzēhuanī't lakatunu' sta'cu. Chā'tunu' macni' xtuncnu' ixlītzēhuanī't. ⁴² Chuntza' a'xni'ca' lakahuanchokocan. Nacāmā'cnūcan quimacni'ca'n lā' natamasa. Pero a'xni'ca' nalakahuanchokoyāuj, xtunc natala quimacni'ca'n lā' tū'tza' catitamasli. ⁴³ Quimacni'ca'n a'ntū nacāmā'cnūcan tū' tzey, pero huan xasāsti' quimacni'ca'n lej tzēhuanī't natala lā' nataxkaka. Scalana'jua' quimacni'ca'n a'ntū nacāmā'cnūcan pero xalakahuanchokoni' lej lactli'huī'qui natala. ⁴⁴ Quimacni'ca'n a'ntū ka'lhīyāuj nac huā'mā' quilhtamacuj xmān macni' lā' nacāmā'cnūcan a'xni'ca' nanīyāuj. Pero a'xni'ca' nalakahuanchoyāuj, Dios naquincāmaxquī'yāni' xasāsti' quimacni'ca'n a'ntū espiritual. Como ka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac huā'mā' quilhtamacuj, nā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

⁴⁵ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Lā' pū'la tlahuaca kalhatin chi'xcu'.

Nā maxquī'ca ixquilhtamacuj.

Lā' huī'līni'ca ixtacuīni' Adán.

Dios su'nulh na ixquini' lā' chuntza' lakahuanli lā' latahuī'lh.

Lā' ā'calīstān lacatuncuīlh Jesucristo a'ntī quincāmaxquī'ni'

xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ⁴⁶ Pū'la ka'lhīyāuj quimacni'ca'n a'ntū xala' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' a'ntū natanī. A'calīstān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn. ⁴⁷ Huan xapū'la chī'xcu' ū'tza' Adán lā' Dios lītlahualh pokxni' de ti'ya't. Huan ā'kalhatin chī'xcu' ū'tza' Jesucristo lā' xla' mincha' nac a'kapūn. ⁴⁸ Chu a'nchī ixuanī't ixmacni' Adán chu a'cxtim quimacni'ca'n quina'n a'ntī xalanī'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlīhuākca'n a'ntūn tatā'tapa'ksī con Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n chu a'cxtim hua'chi ixmacni' Cristo. ⁴⁹ Lā' chu a'nchī nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lītasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalītasu'yuyāuj Cristo a'ntī mincha' nac a'kapūn.

⁵⁰ Chuhua'j iccāhuaniyāni' que quimacni'ca'n a'ntū ka'lhī ka'lhni' lā' quinīt tūla catitanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Quimacni'ca'n a'ntū natamasa tūlah catitatanūlh a'nlhā latahui'lacan para pō'ktu. ⁵¹ Cakaxpa'ttit. Na'iccāhuaniyāni' a'ntū ixtatzē'knī't. Quilīhuākca'n tū' catinūuj pero quilīhuākca'n nacāxtāpalīcan quimacni'ca'n. ⁵² A'xni'ca' ā'xmān chī'chini' lā' nasā'nan huan trompeta, chu līmaktin naquincāpātle'keni'yāni' hua'chi a'xni'ca' lakatzī'mpāuj. Porque nasā'nan huan trompeta lā' a'ntūn tanīlhtza' natalakahuanchoko lā' nataka'lhī ixmacni'ca'n xasāsti' a'ntūn tū' maktin catitamasli. Lā' quilīhuākca'n naquincātaxtāpalīni'yāni' quimacni'ca'n. ⁵³ Lā' quimacni'ca'n a'ntūn tzē natamasa ka'lhī natataxtāpalī lā' natala xasāsti' a'ntūn tū' maktin catitamasli. Lā' quimacni'ca'n a'ntū natanī ka'lhī natala xasāsti' a'ntūn tū' catitasputli. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' quimacni'ca'n a'ntū natamasa natataxtāpalī lā' natala a'ntūn tū' catitamasli lā' a'xni'ca' quimacni'ca'n a'ntū natanī natataxtāpalī lā' natala a'ntūn tū' catitanīlh, a'xni'ca' natlōkentaxtūcan a'ntū tatzo'knī't chuntza': Tlajakō'canī't huan līnīn.

Lā' chuntza' mālakuanīca.

⁵⁵ ¿Lhachū huī' ixlīmāpa'ksīn huan līnīn? Sputlitza'. ¿Tichū naca'tzani' ixpālacata huan līnīn? Nīn tintī'tza'.

⁵⁶ Ixpālacata huan talaclē'i' ū'tza' nalīnīyāuj. Tachi'xcu'huī't tū' ta'a'kahuāna'ni' ixley Dios. Chuntza' lītasu'yu que huan talaclē'i' hua'chilh cāmāpa'ksīmā'. Lā' lītasu'yu ixpālacata huan ixley Dios porque tachi'xcu'huī't tū' ta'a'kahuāna'ni'lh. ⁵⁷ Pero icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios porque xla' quincāmātlajanīmā'ni' huan līnīn ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

⁵⁸ Quintā'timīn, lej iccāpāxquī'yāni'. U'tza' iccālīhuaniyāni' que tū' catamakxtektit nīn tuntū' nacāmāmakchuyīyāni' lā' nacāmāpānūni'yāni' a'ntū kalhlaka'ī'nī'ta'ntit ixpālacata Cristo. Lā' pō'ktu xa'nca nascu'jā'tit para huan Māpa'ksīni' porque ca'tzīyā'tit que tū' chu tlakaj a'ntū natlahua'yā'tit por ixpālacata huan Māpa'ksīni'.

16

Ixpālacata huan tumīn a'ntū namākēstokcan

¹ Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' ixpālacata huan tumīn a'ntū namākēstokā'tit para nacāmaktāyayā'tit a'ntīn takalhlaka'ī' xalanī'n nac Judea. Chu a'nchī iccāhuani xlaca'n a'ntīn tatakēstoka a'nlhā huanican Galacia, nā chuntza' natlahua'yā'tit. ² Cā'domingo namāquī'tēlha'yā'tit macsti'na'j mintumīnca'n a'ntū tlaja'nī'ta'ntit huanmā' semana. Chuntza' a'xni'ca' na'ica'nācha', xmān namākēstokā'tit a'ntū māquī'nī'ta'ntittza'. ³ Hui'xina'n cacālacsa'ctit huan chī'xcuhūi'n a'ntī lacuan para natalē'n milī'a'ksajna'ca'n. Lā' quit na'iccāmaxquī' kalhtīn ca'psnat lā' na'iccāmacā'ni' nac Jerusalén. ⁴ Lā' palh minī'ni' na'ica'n, naquintatā'a'n xlaca'n.

Ixpālacata a'nlhā a'ncu'tun Pablo

⁵ Na'ictētaxtutēlha huan cā'lacchicni' xalanī'n nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Macedonia lā' ā'calīstān na'iccālaka'nāchāni'. ⁶ Lā' chō'la lātma'j na'ictachokoyācha' na mi'ā'lacchicni'ca'n o tzēlasā' a'ntza' na'icpātle'keni' huan cā'lonkni'. Chuntza' hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāuj a'xni'ca' na'ictaxtupala chuxalhā na'ica'ncu'tun. ⁷ Tū' iclacasqui'n xmān na'ictētaxtu a'xni'ca' na'iccālaka'nāni'. Ictachokocu'tunācha' lātma'j palh Dios lacasqui'n. ⁸ Pero na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta huan cā'tani' a'ntū māpācuhuīcan Pentecostés. ⁹ Chuxalhā nac huā'mā' cā'lacchicni' tzē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios a'yuj lhūhua' a'nan quintā'ca'tza.

¹⁰ A'xni'ca' nachā'nācha' huan Timoteo, ca'a'cnīni'ni'tit lā' xa'nca cachi'patampāxtoktit para que tū' namāxana'n. Lā' xa'nca cachi'patampāxtoktit porque xla' scujmā' para huan Māpa'ksīni' chu a'cxtim hua'chi quit. ¹¹ Lā' tū' ca'a'nalh nīn tintī' a'ntī nalakmaka'n pero xa'nca namaktāya'yā'tit para que naquilakmin. Quit icka'lhīmā' lā' nā iccāka'lhīmā' ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'.

¹² Lā' ixpālacata quintā'tinca'n Apolos, lej icsqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzīn a'ntī nacālaka'nāchāni' pero tū' ixtapuhuān ixuanī't de na'a'nācha' chuhua'j. Na'a'n a'xni'ca' naka'lhī lugar.

A'xmān saludos

¹³ Catamaktaka'lhiti. Tū' tixtāpalī'yā'tit a'ntū kalhla'ka'ī'nī'ta'ntit. Calatā'kchokotit chu a'nchī cāminī'ni' huan chī'xcuhūi'n lā' catahūi'xcā'nī'tit. ¹⁴ Chuxatū natlahua'yā'tit, catlahua'tit porque cāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁵ Ca'tziyā'tit que huan Estéfnas lā' ixlīhuāk ixfamilia xlaca'n xapū'la a'ntīn takalhlaka'ī'lh a'xni'ca' icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Acaya. Lā' māni' xlaca'n tatanūni'lh cāmaktāya ā'makapitzīn a'ntīn

takalhlaka'ī'lh. ¹⁶ Lej iccāsqui'ni'yāni' cacā'a'kahuāna'ni'tit xluca'n lā' cacā'a'kahuāna'ni'tit chā'tunu' a'ntī xa'nca tatā'scuja lā' tamaktāya ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁷ Iclīpāxuhua porque tachilh huā'tzā' Estéfanos lā' Fortunato lā' Acaico. Xluca'n milaktapalhca'n como quintalakmilh lā' chuntza' hua'chilh xa'iccālaktzī'nkō'ni' milīhuākca'n. ¹⁸ Xluca'n quintamāpāxuhuīlh lā' nā nacātamāpāxuhuīyāni' hui'xina'n. Nacā'a'cnīni'ni'yā'tit chi'xcuhuī'n a'ntī hua'chī xluca'n.

¹⁹ Huan a'ntīn takalhlaka'ī' lā' xalanī'n chuxalhā nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Asia, xluca'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Lā' Aquila lā' Priscila a'ntī ixpuscāt nā cātamacā'ni'yāchāni' saludos ixpālacata huan Māpa'ksīni'. Lā' nā chu a'cxtim ixlihuākca'n a'ntīn tatakēstoka na ixchicca'n. ²⁰ Ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Nā hui'xina'n nalā'saludarlī'yā'tit.

²¹ Chuhua'j māni' quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmacā'ni'yāchāni' saludos.

²² Palh chā'tin tū' pāxquī' huan Māpa'ksīni' Jesucristo, camāpātīnīca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksīni'ca'n.

²³ Cacāsicua'lanālīni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁴ Lej iccāpāxquī'kō'yāni' ixpālacata Jesucristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Corinto

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹ Iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta quina'n, quit Pablo lā' Timoteo a'ntī quintā'tinca'n. Quit ixapóstol Jesucristo como Dios quilihui'lilh quilī'apóstol. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyā'tit Dios lā' takēstokā'tit nac Corinto para namācā'tani'yā'tit Dios. Lā' nā iccātzo'knuni'yāuj ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixlīhuāk huan nac Acaya. ² Cacālakalhu'mani' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xa'nca cacā'a'nīni'ni'.

Pablo lej pātīni'lh

³ Camaxquī'ca pāxcatca'tzī Dios a'ntī ixTāta' huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Dios lakalhu'manīni'n lā' quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. ⁴ Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni' pō'ktu a'xni'ca' pātīni'nāuj. Lā' Dios lacasqui'n que nacāmāko'xaka'tlī'yāuj ā'makapitzīn a'ntīn tapātīni'mā'na chuntza' hua'chi Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. ⁵ Como Cristo lej pātīni'lh, nā quina'n lej pātīni'nāuj. Lā' Cristo quincāmāko'xaka'tlī'yāni' a'xni'ca' pātīni'nāuj. ⁶ Lā' como quit icpātīni'n, chuntza' tzē iccāmāko'xaka'tlī'yāni' hui'xina'n lā' tzē iccāmaktāyayāni' para nakalhlaka'ī'yā'tit ā'chulā'. Lā' como Dios quimāko'xaka'tlī', nā chuntza' tzē na'iccāmāko'xaka'tlī'yāni' hui'xina'n lā' nā tzē na'iccāmaktāyayāni' a'xni'ca' hui'xina'n pātīni'nā'tit hua'chi quit. ⁷ Lā' quit xa'nca icca'tzī que hui'xina'n natāyani'yā'tit a'yuj nā pātīni'mpā'na'ntit. Lā' nā icca'tzī que nacātāmāko'xaka'tlī'yāni'.

⁸ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tzīyā'tit a'nchī iclipātīni'lh a'xni'ca' xa'icui'lacha' nac Asia. Quit tū'tza' xa'ictāyani'. Icpuhualh palh tū'tza' ā'chulā' xa'iclatahuī'lh.

⁹ Xa'icpuhuan palh na'icnītza'. Xa'icca'tzī que quit tūlatza' xa'ictlahua nīn tuntū'. Lā' ū'tza' xa'iclipāhuan xmān Dios. Xla' ū'tza' a'ntīn tzē cāmālahuanīchoko huan nīni'n. ¹⁰ Dios quimāpūtāxtūlh de huanmā' lījicua'.

Lā' tzēcus naquimāpūtāxtū Dios. Quit icca'tzī que Dios naquimāpūtāxtū a'xni'ca' na'ictahui'lapala nac cā'lījicua'.

¹¹ Xmān tasqui'nī que hui'xina'n naquilālikalhtō'ka'yāuj. Lā' chuntza' naquilāmaktāyayāuj hui'xina'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' Dios naquisicua'lanālī, lhūhua' a'ntī natamaxquī' Dios pāxcatca'tzī, ixpālacata a'ntū Dios māsā'nī't chu a'nchī hui'xina'n squi'ni'tit.

Pablo hualh a'nchī tū' lī'a'lh nac Corinto

¹² Līpāxūj iclahuī' como quit icca'tzī que xa'nca iclā'huanī't na milaclhpu'nanca'n lā' nā na ixlachpu'nanca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Tū' ica'kxokonunī't. Dios quimaxquī'lh tapāstacna'. Lā' ū'tza' xa'nca iclīlatlā'huan. Dios lej lakalhu'manīni'n. Quimaxquī'ni't tapāstacna' a'ntūn tū' hua'chi ixtapāstacna'ca'n huan tachi'xcuhuī't a'ntūn xalanī'n nac quilhtamacuj. ¹³ A'ntū iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n huā'mā' huanicu'tun xmān a'ntū māchekxī'yā'tit hui'xina'n a'xni'ca' lakapūtle'keyā'tit. Tū' iccāhuanimā'ni' ā'catūhuā. Lā' quit iclacasquī'n que hui'xina'n xa'nca namāchekxīkō'yā'tit a'ntū ictzo'kmā'. ¹⁴ Xmān ā'makapitzīn de hui'xina'n māchekxī'yā'tit a'nchī nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n por quimpālacata a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' nā quit na'icpāxuhua por mimpālacataca'n.

¹⁵ Lā' como quit xa'icca'tzī huā'mā', quit icpuhualh na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n xapū'la. Lā' chuntza' tzē maktu' xa'iccālaka'nchāni'. ¹⁶ Quit iccātēlaktaxtucu'tuni' hui'xina'n a'xni'ca' icmilh nac Macedonia. Lā' nā icpuhualh que na'iccālaka'nāchāni' a'xni'ca' xa'ictaxtulh nac Macedonia. Lā' ā'calīstān chuntza' hui'xina'n ixquilā'o'kska'lhīlē'uj nac Judea. ¹⁷ A'yuj icualh que xa'iccālaka'nchāni' hui'xina'n, quit tūlah iclōkentaxtūlh. Lā' ū'tza' talīhuan ā'makapitzīn palh quit xmān xa'ickalhkamāna'mā' a'xni'ca' icualh que xa'ica'ncu'tun a'ntza'. A'xni'ca' quit iclīchihuīna'n a'ntū na'ictlahua, tū' icchihuīna'n hua'chi huan chi'xcuhuī'n xalanī'n huan cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan que stu'ncua' natatlahua catūhuā a'yuj taca'tzī que tū' catitatlōkentaxtūlh. ¹⁸ Dios tū' maktin taxtāpalī. Lā' xla' ca'tzī que stu'ncua' a'ntū icuan. A'ntū iccāhuaniyāni' hui'xina'n tzē nakalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁹ Quit lā' Silvano lā' Timoteo xa'iccāmāsu'ni'yāni' ixpālacata Jesucristo a'ntū ixO'kxa' Dios. Tzē kalhlaka'ī'can a'ntū huan Jesucristo. Pō'ktu huan a'ntū stu'ncua'. Xla' tū' maktin taxtāpalī. ²⁰ Ixlihuāk a'ntū Dios huan que natlahua, Jesucristo tlōkentaxtūkō' ixlihuāk. U'tza' līmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios, como xla' tlōkentaxtū a'ntū huan por ixpālacata Jesucristo. ²¹ Dios ū'tza' a'ntū quimaktāya para na'ickalhlaka'ī' xa'nca huan Jesucristo. Lā' nā hui'xina'n cāmaktāyayāni' para nakalhlaka'ī'yā'tit xa'nca huan Jesucristo. Lā' nā xla' quilacsacnī't para na'ictā'scuja. ²² Dios quincālakmacaminī'ta'ni' huan Espīritu Santo a'ntū huī' na qui'a'clhcunucca'n. Chuntza' tasu'yu que tapa'ksīyāuj con Dios. Lā' nā tasu'yu que Dios natlōkentaxtū a'ntū huan que naquincātlahuani'yāni'.

²³ Dios ca'tzī palh stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Palh quit

xa'iccālaka'nchāni' cahuā nac Corinto, quit xa'iccālacaquilhnīni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' tū' iclī'a'lh. Lā' Dios caquimāpātīnīlh palh tū' stu'ncua' huā'mā'. ²⁴ Quit tū' iccāmāpa'ksīcu'tunāni' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. Hui'xina'n xa'ncatza' kalhlaka'ī'yā'tit. Xmān iccātlahuani'cu'tunāni' a'ntū lej nalīpāxuhua'yā'tit.

2

¹ Lā' ū'tza' quit iclīhui'līlh que tū' iccālaka'nchāni' hui'xina'n palh ixtasqui'nī que xa'iccālacaquilhnīni'. Palh quit xa'ica'ncha' cahuā iccālacaquilhnīyāni', lej ixlīlakaputzauj quina'n. ² Palh quit xa'iccāmālakaputzīni' hui'xina'n, tū' ixa'nalh a'ntū ixquimāpāxuhūlh quit. Palh hui'xina'n lakaputzayā'tit, quit tūla lipāxūj iclatahui'la. ³ Lā' ū'tza' tū' iclī'a'lh. Xmān iccātzo'kni'ni' huan kalhtin carta. Tū' xa'ica'ncu'tunācha' iccālacaquilhnīyāni' lā' nīn xa'iccāmālakaputzīcu'tunāni'. Palh hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'n, quit na'iclipāxuhua lā' nā hui'xina'n nalīpāxuhua'yā'tit. ⁴ Quit lej xa'iclakaputzā a'xni'ca' iccātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Lā' nā lej xa'iccalhuan como xa'icca'tzī que iccāmālakaputzīni' a'ntū xa'iccātzo'knuni'nī'ta'ni'. Lā' tū' xa'iccāmālakaputzīcu'tunāni'. Iclacasqui'lh que hui'xina'n naca'tzīyā'tit a'nchī quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

Ixtasqui'nī namāspūtūnu'ni'can huan chi'xcu' a'ntīn tū'tza' ixtlahua a'ntūn tū' tzey

⁵ Lā' huanmā' chi'xcu' a'ntī tlhualh a'ntūn tū' tzey, xla' iclīlakaputzalh, como tū' līmakuan a'ntūn tlhualh. Lā' ā'chulā' cāmālakaputzīnī'ta'ni' hui'xina'n. Tū' icuan palh milīhuākca'n hui'xina'n cāmālakaputzīnī'ta'ni' como chō'la tū' milīhuākca'n. ⁶ Mintalhūhuā'tca'n de hui'xina'n māpātīnī'nī'ta'ntit huanmā' chi'xcu'. Chuhua'j tzeytza'. Tū'tza' camāpātīnī'tit. ⁷ Chuhua'j camāspūtūnu'ni'tit lā' camāko'xamixī'tit. Palh tū' chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n, huanmā' chi'xcu' tūlah catitāyani'lh, como lej ixlīlakaputzalh. ⁸ U'tza' iccālīsqui'ni'yāni' hui'xina'n camāsu'yu'tit a'nchī pāxquī'yā'tit. ⁹ A'xni'ca' quit iccāmācā'ni'chāni' huan kalhtin carta, quit icca'tzīcu'tulh palh hui'xina'n ixtlahua'tit a'ntū iccāhuanini' xpālacata huanmā' chi'xcu'. Icca'tzīcu'tulh palh hui'xina'n ixquīlā'a'kahuāna'ni'uj. ¹⁰ Palh hui'xina'n māspūtūnu'ni'yā'tit huanmā' chi'xcu', nā quit na'icmāspūtūnu'ni'. Palh quit icmāspūtūnu'ni'nī't catīhuā, por mimpālacataca'n icmāspūtūnu'ni'nī't na ixlacapūn Cristo. ¹¹ Māspūtūnu'ni'yāuj como tū' lacasqui'nāuj naquincātlayāni' huan ko'ti'ti'. Ca'tzīyāuj que huan ko'ti'ti' lej a'kxokonun.

Pablo tamakchuyīlh a'xni'ca' ixuī' nac Troas

¹² Quit ictētaxtulh nac Troas como a'ntza' icmāsu'yucu'tulh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Lā' a'xni'ca' ictētaxtulh a'ntza', Dios ixlacāxtlahuakō'nī'ttza' ixlīhuāk a'ntza'. ¹³ Lā' a'yuj xa'nca taxtulh, quit lej xa'ictamakchuyīnī't, como quintā'tinca'n, Tito, tū' chā'lh a'ntza' chuntza' hua'chi xa'iclacāxlanī'ta'uj. U'tza' iccālīmakxtekli xalanī'n nac Troas lā' icmilh nac Macedonia como icpuhualh que Tito ixchilh huā'tzā'.

Ixtachihuīn Dios xa'nca taxtu

¹⁴ Maxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios como por ixpālacata Cristo xa'nca taxtuyācha' huan tachihuīn a'ntū icmāsu'yu. Xla' quimaktāya para na'icmāsu'yu lakachu ixpālacata Cristo. Lā' huā'mā' tamāasca'tīn hua'chi lakatin perfume a'ntū a'kahuan lakachu. ¹⁵ Līpāxuhua Dios a'nchī quina'n icmāsu'yuyāuj ixpālacata Cristo. Quina'n hua'chi huan xajini' pūm a'ntū a'ksajcan Dios na ixlaclhni'ca'n a'ntīn tapūtaxtunī'ttza' lā' nā a'ntīn tūna'j tapūtaxtu. ¹⁶ Na ixlaclhni'ca'n a'ntīn tūna'j tapūtaxtu huan tamāasca'tīn a'ntū ixpālacata Cristo, xla' hua'chi catūhuā a'ntū pu'csa lā' laknīcan. Lā' na ixlaclhni'ca'n a'ntīn tapūtaxtunī'ttza', huan tamāasca'tīn a'ntū ixpālacata Cristo, xla' hua'chi lakatin perfume a'ntū māsā' quilhmacuj. Nīn tintī' a'ntīn tzē ixa'cstu namāsu'yu ixpālacata Cristo. Tasquī'nī que Dios namaktāya. ¹⁷ Quit tū' hua'chi a'ntīn ta'a'kxokonun lā' taxtāpalī huan tamāasca'tīn a'ntū ixla' Dios. Xlaca'n tū' xa'nca tamāsu'yu como xmān ta'a'kxokotlajacu'tun. Quit iclīchihuīna'n a'ntū stu'ncua' na ixlacapūn Dios, como xla' quilmāmacū'nī't na'ictā'scujā Cristo.

3

A'ntū huan huan xasāsti' convenio

¹ Lasā' ā'makapitzīn natahuan que quit icka'tla'jca'tzī lā' quilīchihuīna'ncan quē'cstu. Tū' tasquī'nī que quit na'iccāmaxquī'yāni' kalhtin carta a'ntū nahuan que quit tzeyā chī'xcu'. Lā' tū' tasquī'nī que hui'xina'n naquilāmaxquī'yāuj kalhtin carta a'ntūn tzē na'iclē'n chuxalhā, chuntza' hua'chi talē'n ā'makapitzīn. ² Hui'xina'n hua'chi quincarta, como por mimpālacataca'n tzē ca'tzīcan que tzey a'ntū ictlahua. Lā' huā'mā' carta tzē natalaktzī'n lā' natalakapūtle'ke ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't. Hui'xina'n hua'chi lakatin carta hua'nī'ta'ntit a'ntū tatzō'kni' na qui'a'clhcunuc, como quit lej iccāpāstacāni' hui'xina'n. ³ Hui'xina'n hua'nī'ta'ntit hua'chi lakatin carta a'ntū Cristo quimātzo'knīlh. Huanmā' carta tū' tzo'kcanī't con tinta. Lā' tū' tzo'kcanī't nac lakatin chíhuix a'ntū hua'chi lhta'ca'la'. Huan Espīritu Santo a'ntī Dios macamilh a'ntī xalakahuan, xla' cāxtāpalīni'ni' mintapāstacna'ca'n a'xni'ca' iccāhuanini' huan xatzey

tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' tasu'yu a'ntūn tlahuanī't Cristo para hui'xina'n.

⁴ Chuntza' icuan como quit icca'tzī que tzey a'ntū icmāsu'yu na ixlacapūn Dios, como Cristo quilimāmacū'lh para na'icmāsu'yu. ⁵ Quit tū' icuan que xmān quē'cstu tzē ictlahua huā'mā' lītlot. Dios quimaktāya lā' ū'tza' tzē iclītlahua. ⁶ Xla' ū'tza' a'ntī quimaxquī' tapāstacna'. Lā' ū'tza' tzē iclīmāsu'yu huan xasāsti' convenio a'ntū Dios tlahuanī't con huan tachi'xcuui't. Lā' huanmā' convenio tū' hua'chi lakatin ley a'ntūn tatzo'kni'. Huanmā' convenio līchihuīna'n huan Espīritu Santo. Huan ley māsu'yu palh ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n lā' ū'tza' natalīnī. Huan Espīritu Santo māstā' xasāsti' quilhtamacuj.

⁷ Lā' huā'mā' ley a'ntū māsu'yu que tasqui'nī nanīcan, huā'mā' tzo'kca nac lakatu' chihuix. Lā' a'xni'ca' maxquī'ca Moisés huanmā' ley, a'nalh lakatin ka'tla' xkakana'. Lā' ixlacan Moisés lej i'xkaka. Lā' huan israelitas a'ntī ixtayāna' a'ntza' tū' tapātīlh a'nchī i'xkaka como ixcālakachi'pa. Lā' huā'mā' xkakana' tū' lej xlīt xkakalh como lacatzucu mixli. Lā' chuntza' lej tzēhuanī't ixuanī't a'nchī Dios māstā'lh huan ley. ⁸ Más tzēhuanī't huan līmāscatīn a'ntū huan Espīritu Santo quincāmaxquī'yāni'. ⁹ Tzēhuanī't ixuanī't ixley Moisés a'yuj por ixpālacata huā'mā' ley ca'tzīcan que huan tachi'xcuui't nacāmāpātīnīcan. Más xatzēhuanī't huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, como huā'mā' quincāmāca'tzīnīyāni' a'nchī tzē nalīxapacan a'ntū laclē'nāuj. ¹⁰ Huā'mā' ley lej tzēhuanī't ixuanī't. Lā' a'yuj lej tzēhuanī't ixuanī't, huan ley tūla tā'mālacastuccan con huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹¹ Palh huan ley tzēhuanī't ixuanī't a'yuj tū' makān ixtāyani'lh, más tzēhuanī't a'ntū tāyani' para pō'ktu. Lā' ū'tza' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

¹² Quit icca'tzī que lej tzey huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' quit iccālīmāsu'ni'cu'tun ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. ¹³ Quit tū' ictlahua hua'chi huan Moisés. Xla' ixtalakatlapa. Lā' chuntza' huan israelitas tūlah talaktzī'lh a'nchī ixmixmā' a'ntū i'xkaka na ixlacan. ¹⁴ Huan israelitas tū' ixtamāchekxī. Lā' hasta chuhua'j xlaca'n tū' tamāchekxī a'xni'ca' talakapūtle'ke huan ixtachihuīn Dios a'nlnhān tatzo'kni' huan convenio xala' makāntza'. Lā' huā'mā' tzē māchekxīyāuj xmān palh tā'tapakxīyāuj Cristo. ¹⁵ Lā' hasta chuhua'j huan israelitas tū' tamāchekxī a'xni'ca' talakapūtle'ke a'ntūn tzo'kli Moisés. ¹⁶ Pero a'xni'ca' kalhatin kalhlaka'ī' huan Māpa'ksīni' Jesucristo, tzētza' māchekxī a'ntūn tzo'kli Moisés. ¹⁷ Huan Māpa'ksīni' Jesucristo, xla' chu lakatin con huan Espīritu Santo. Lā' a'ntūn tatā'latlā'huan huan Espīritu Santo, xlaca'n tū' caticāmālaclē'nīca. ¹⁸ Quina'n māchekxīyāujtza'. Hua'chilh

tū'tza' talakatlapanī'ta'uj na quilacanca'n. Lā' chuntza' hua'chilh laktzī'nāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo nac lakatin espejo. Laktzī'nāuj a'nchī lej ka'tla' lā' lej tzey. Lā' quina'n taxtāpalītēlhayāuj lā' ā'chulā' layāuj hua'chi Cristo.

4

¹ Lā' chuntza' como Dios lej lakalhu'manīni'n, xla' quilīmāmacū'lh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' tū' iclakachā'ni'. Tū' icmakxteka de icmāsu'yu huā'mā' xatzey tachihuīn. ² Quit tū' maktin ictlahua a'ntū līmāxana' a'ntū lakatzē'k tlahuacan. Lā' tū' ica'kxokonun'. Lā' tū' icxtāpalī ixtachihuīn Dios. Xa'nca icmāsu'yu a'ntū stu'ncua' na ixlacapūn Dios. Lā' ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't tzē nataca'tzī que stu'ncua' a'ntū icmāsu'yu. ³ A'ntūn tū' tamāchekxī huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo a'ntū icmāsu'yu, ū'tunu'n a'ntī nacāmāclē'nīcan. ⁴ Xlaca'n a'ntūn tū' takalhlaka'i' huan xatzey tachihuīn, xlaca'n tū' tamāchekxī. Huan ko'ti'ti' tū' lacasqui'n que xlaca'n natamāchekxī. Lā' ū'tza' tū' talīmāchekxī. Huan ko'ti'ti' hua'chi ixdiosca'n. Hua'chilh ū'tza' ixcāmālakatzī'lh como xla' tū' lacasqui'n que xlaca'n natalaktzī'n huan xaxkakana' a'ntū xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Cristo, xla' lej ka'tla' lā' chu lakatin hua'chi Dios. ⁵ A'ntū icmāsu'yu quit, tū' para naquilīmāka'tlī'can. Quit icmāsu'yu ixpālacata Jesucristo que ū'tza' huan Māpa'ksīni' lā' tasqui'nī namācā'tanīyāuj. Quit iccāmaktāyayāni' hui'xina'n como ū'tza' a'ntū Jesucristo lacasqui'n que na'ictlahua. ⁶ Dios quincāmāca'tzīnīni'ta'ni' a'ntū xastu'ncua'. Hua'chilh ū'tza' ixmāxkakēlh quintapāstacna'ca'n. Xla' ū'tza' a'ntī mātā'lh lakatin līmāpa'ksīn a'xni'ca' ixtlahuamā' huan quilhtamacuj. Lā' xmān chuntza' a'nalh huan xkakanā'. Lā' hua'chilh chuntza' ixquincāmāxkakētēlhani' como quincāmāca'tzīnīyāni' a'nchī huanī't Dios lā' a'nchī lej ka'tla'. Huā'mā' ca'tzīyāuj como māchekxīyāuj a'nchī huanī't Jesucristo.

Pablo ixlīpāhuan Dios

⁷ Lā' huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios quilīmāmacū'lh para na'icmāsu'yu, lā' huanmā' lej lhūhua' ixtapalh. Quit tū' icka'lhī tapāstacna' para na'icmāsu'yu huā'mā' tachihuīn. Quit hua'chi lakatin pūxkatni' a'nlhā tojoma' a'ntū lej ixtapalh. Chuntza' tasu'yu que Dios ū'tza' a'ntī ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tū' quit. ⁸ Lā' a'yuj quit lej icpātīni'n de lhūhua' catūhuā, pō'ktu tzē ictāyani'. Lā' a'yuj a'katunu' tū' icca'tzī a'ntū na'ictlahua, tū' iclakachā'ni'. ⁹ Lā' a'yuj quimacaputzacan, Dios tū' quimakxteka. Lā' a'yuj a'katunu' hua'chilh quintlajacan, pero tū' quintlajakō'can. ¹⁰ Pō'ktu lījicua' icui' como quimaknīcu'tuncan, chuntza' hua'chi ixmaknīcu'tuncan Jesucristo. Chuntza' tasu'yu palh quimaktāyamā' Jesucristo

xalakahuan. ¹¹ Līhuancus iclatlā'huan nac quilhtamacuj, quimaknīcu'tuncan, como quit ictā'scuja Jesucristo. Chuntza' tasu'yu que quit tzē iclatahui'la xmān por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. ¹² Como quit icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, pō'ktu quimaknīcu'tuncan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n, como quit iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n ixpālacata Cristo.

¹³ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī hualh kalhatin: Quit ickalhlaka'ī'lh, lā' ū'tza' quit iclīhuan que Dios lej ka'tla'. Lā' quit nā ickalhlaka'ī'nī't, lā' ū'tza' iccālīhuani ā'makapitzīn ixtachihuīn Dios. ¹⁴ Quit iclīpāhuan xmān Dios como icca'tzī que Dios mālahuanīchokolh huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' nā icca'tzī que quit naquimālahuanīchoko, como quit ictapa'ksī con Jesucristo. Lā' hui'xina'n lā' quit a'cxtim naquincātalē'nāni' na ixlacapūn Dios. ¹⁵ Ixlīhuāk a'ntū icpātīlh, quit icpātīkō'lh como iclacasqui'lh que hui'xina'n ixkalhlaka'ī'tit. Lā' chuntza' a'xni'ca' lhūhua' de hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit, namaxquī'yā'tit pāxcatca'tzī Dios lā' namāka'tlī'yā'tit Dios.

¹⁶ U'tza' tū' iclīlakachā'ni'. Quit scalana'jua' iclamā' lakaliyān. Lā' a'yuj tū' tli'huī'qui quimacni', quilīcatzīn ā'chulā' lītli'huī'quin ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁷ A'ntū icpātīmā' hua'chilh xmān macsti'na'j lā' hua'chilh tū' makān icpātīmā' como por ixpālacata huā'mā', Dios lej naquiscua'lanālī para pō'ktu. ¹⁸ Chuntza' icuan quit como quit tū' lej icpāstaca a'ntūn tzē laktzī'ncan. A'chulā' icpāstaca a'ntūn tūla laktzī'ncan. A'ntūn tzē laktzī'nāuj, huanmā' nasputa. Lā' a'ntūn tūla laktzī'nāuj, huanmā' tāyani' para pō'ktu.

5

¹ Quimacni'ca'n hua'chi lakatin carpa a'nlhā lahui'lāna'uj. Lā' quit icca'tzī que a'xni'ca' nasputa quimacni'ca'n, Dios naquincāmaxquī'yāni' ā'lakatin xasāsti' macni'. Tzē nahuanāuj que huan xasāsti' quimacni'ca'n ū'tza' hua'chi quinchicca'n nac a'kapūn. Huanmā' chic ixtatlauj Dios lā' tū' ixtatlaujca'n huan tachi'xcu'huī't. Lā' huā'mā' chic natāyani' para pō'ktu. ² U'tza' līpānīyāuj como a'ncu'tunāuj na quinchicca'n nac a'kapūn. ³ Naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn, lā' chuntza' tū' catilatā'kchokouj sin quimacni'ca'n. ⁴ Quina'n, como ka'lhīyāujcus quimacni'ca'n nac huā'mā' quilhtamacuj, hua'ntli'jāuj como pātīni'mā'nauj. Lā' a'yuj tū' ixmakxteku'tunui huā'mā' macni', ka'lhīcu'tunāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. Quimacni'ca'n a'ntū ka'lhīyāuj chuhua'j, natasputa. Huan xasāsti' quimacni'ca'n a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni' natāyani' para pō'ktu. ⁵ Dios quincālacāxtlahuanī'ta'ni' para que tzē nalatahui'layāuj nac

a'kapūn. Lā' quincāmacamini'nī'ta'ni' huan Espíritu Santo. U'tza' līca'tzīyāuj que stu'ncua' natanūyāuj nac a'kapūn.

6 Lā' chuntza' tū' maktin lakachā'ni'yāuj. Ca'tzīyāuj que līhuan latlā'huanāuj nac huā'mā' quilhtamacuj, tūna'j tā'hui'lāna'uj huan Māpa'ksīni' Jesucristo nac a'kapūn. 7 Chuhua'j quina'n tū' latlā'huanāuj chu a'nchī laktzī'nāuj. Latlā'huanāuj chu a'nchī a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. 8 Lā' chuntza' quina'n tū' lakachā'ni'yāuj. Makxtekcu'tunāuj huā'mā' quimacni'ca'n como tā'latahui'lacu'tunāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo. 9 U'tza' nalīhui'liyāujtit natlahuayāuj a'ntū Jesucristo lacasqui'n palh hui'lāna'uj con Dios nac a'kapūn lā' palh hui'lāna'ujcus nac quilhtamacuj. 10 Huā'mā' līhui'liyāuj como quilīhuākca'n ka'lhī natāyayāuj na ixlacapūn Cristo. Xla' naquincājuzgarliyāni' chātunu' de quina'n. Lā' namaklhtīni'nāuj quilīhuākca'n chu a'nchī latā'kchokonī'tauj, palh xa'nca o palh tū' xa'nca nac huā'mā' quilhtamacuj.

Dios ixamigos cātlahuacu'tun huan tachi'xcuui't

11 Lā' como quit ica'cnīni'ni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' ica'kahuāna'ni'cu'tun, quit iccāmākalhlaka'ī'nīcu'tun huan tachi'xcuui't. Dios laktzī'n qui'a'clhcunuc. Lā' quit icpuhuan que nā hui'xina'n ca'tzīyā'tit que quit ictlahuacu'tun a'ntūn tzey. 12 Quit tū' icka'tla'jca'tzī na milacapūnca'n. Lā' tū' ū'tza' iclīchihuīna'mā' chuntza'. Xmān iclacasqui'n que hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāuj a'xni'ca' naquilē'ksa'nīni'ncan. Iclacasqui'n que tzē nacākalhtīyā'tit a'ntūn quintalē'ksa'nīni'n. Xlaca'n tapuhuan palh lakka'tla'n a'yuj tū' tzey ixa'clhcunucca'n. 13 A'yuj makapitzīn tahuan palh quit icchuya lā' a'yuj ā'makapitzīn tahuan palh xa'nca icpāstacna'n, quit ictlahuacu'tun xmān a'ntū nalīpāxuhua Dios. Lā' iccāmaktāyacu'tunāni' hui'xina'n como iclacasqui'n que hui'xina'n ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit. 14 Cristo lej quincāpāxquī'yāni' lā' ū'tza' iclītlahuacu'tun a'ntū xla' lacasqui'n. Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que Cristo nīlh por ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. Chuntza' ca'tzīyāuj que hua'chilh quilīhuākca'n ixnīuj. 15 Lā' como Cristo nīlh por quimpālacataca'n, chuntza' līhuan lahui'lāna'uj, tū' catilatā'kchokouj chu a'nchī xmān quintapuhūanca'n. Tasqui'nī nalatā'kchokoyāuj chu a'nchī ixtapuhūan Cristo. U'tza' a'ntī nīlh por quimpālacataca'n lā' lakahuanchoKolh. 16 Lā' chuntza' tū'tza' iccālaktzī'n ā'makapitzīn chī'xcuui'n chu a'nchī talaktzī'n huan chī'xcuui'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Xapū'la xa'icpuhuan de Cristo chu a'cxtim hua'chi tapāstaca xalanī'n nac quilhtamacuj. Pero tū'tza' icpuhuan chuntza'. 17 Palh kalhatin chī'xcu' kalhlaka'ī' Cristo, chuntza' taxtāpalī ixtapāstacna' lā' hua'chi xasāsti' chī'xcu' la. Ixlīhuāk a'ntū xala'

pū'la lakspuṭnī'ttza'. Huan chi'xcu' tū'tza' hua'chi xapū'la. Huāktza' xasāsti' ixtapāstacna'.

¹⁸ X mān Dios a'ntī tzē xtāpālī kalhatin chi'xcu'. Chuhua'j quina'n ixamigos Dios como Jesucristo māpalalh a'ntū ixlaclē'nāuj. Lā' Dios quincālīmāmacū'nī'ta'ni' que nacāmāca'tzīnīyāuj ā'makapitzīn a'nchīn tzē natalīla ixamigos Dios. ¹⁹ Por ixpālacata Cristo, Dios ixamigos cātlahuacu'tun huan tachi'xcu'huī't lā' cāmāspuṭūnu'ni'cu'tun ixtalaclē'i'ca'n. Lā' quincālīmāmacū'nī'ta'ni' nacāmāca'tzīnīyāuj ā'makapitzīn a'nchīn tzē natalīla ixamigos Dios. ²⁰ Lā' chuhua'j quit ixlacscujni' Cristo. Hua'chilh Dios ixchihuīna'lh a'xni'ca' iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n. Iccāsqui'ni'yāni' con ixlīmāpa'ksīn Cristo, que catamakxtektit que Dios nacātlahuayāni' ixamigos. ²¹ Ayuj Cristo tū' maktin tlhualh a'ntūn tū' tzey, Dios māmaknīnīni'lh para namāpānū quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' por ixpālacata Cristo, Dios xapa quintalaclē'i'ca'n lā' tū'tza' laclē'nāuj.

6

¹ Quit, como ictā'scuja Dios, iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n, camaklhtīni'ntit huan talakalhu'mān a'ntū Dios cātlahuani'cu'tunāni'. ² Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios hualh:

Quit ickaxmatli a'nchī quisqui'ni' huanmā' chi'chini' a'xni'ca' ictlahuani'cu'tuni' huan talakalhu'mān.

Quit icmaktāyani' a'xni'ca' iccāmāpūtaxtūcu'tunli huan tachi'xcu'huī't.

Chuhua'j tzē namaklhtīni'ncan huan talakalhu'mān a'ntū Dios māstā'cu'tun. Chuhua'j tzē napūtaxtucan.

³ Quit xa'nca iclatā'kchokocu'tun chuntza' hua'chi tasqui'nī. Palh tū' xa'nca iclatā'kchoko, nahuancan palh tū' tzey a'ntū icmāsu'yu. ⁴ Iclacasqui'n que naca'tzīcan palh quit xa'nca iclatlā'huan chuntza' hua'chi tasqui'nī xa'nca natalatā'kchoko a'ntīn tatā'scuja Dios. Lā' ū'tza' quit lacatzucu iclīpātī a'ntū quimpātle'keni'. Lej icpātīni'nī't. Lā' ixquispuṭnī'nī't a'ntū quit xa'icmaclacasqui'n. Lā' lhūhua' catūhuā a'ntū jicslīhua' quimpātle'keni'nī't. ⁵ Lā' quinkēsno'kcanī't. Lā' quinchī'canī't. Lā' iccātā'talacxtucnī't tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' ixquintalaktzī'ncu'tun. Lā' lej palha' icscujnī't. Lā' lej iclakachu'huā'lhtatānī't. Lā' a'katunu' tū' xa'icka'lhī quilīhua't. ⁶ Iclacasqui'n que naca'tzīcan palh quit xa'nca iclatlā'huan chuntza' hua'chi tasqui'nī xa'nca natalatā'kchoko a'ntīn tatā'scuja Dios. Huāk tzey quintapāstacna'. Lā' xa'nca icca'tzī a'ntū icmāsu'yu. Lā' icpātī a'ntū quintlahuani'can. Quit lej iclakalhu'manīni'n. Lā' huan Espīritu Santo quimaktāya para na'ictā'scuja Dios. Lā' quit lej

iccāpāxquī' ā'makapitzīn. ⁷ Lā' quit icmāsu'yu a'ntū xastu'ncua'. Icsuja por ixlīmāpa'ksīn Dios. Dios quimaktāya para que xa'nca na'iclatā'kchoko. Lā' chuntza' tū' quintlaja huan a'ntūn tū' tzey. ⁸ Makapitzīn quinta'a'cnīni'ni'; lā' ā'makapitzīn quintalakmaka'n. Makapitzīn tahuan palh tzey quit; lā' ā'makapitzīn tahuan palh tū' tzey quit. Makapitzīn tahuan palh quit ica'kxokonu'n. Quit icuan xmān a'ntū xastu'ncua'. ⁹ A'yuj makapitzīn tapuhuan palh quit nīn tuntū', ā'makapitzīn taca'tzī palh quit ictā'scujā Dios. A'yuj maklhūhua' quit ictahui'la cā'lījicua' lā' hua'chilh xa'ica'mā'tza' icnī, pero iclahuī'cus. Lā' a'yuj quimacaputzacan, tū' quimaknīcanī't. ¹⁰ A'yuj quimpātle'keni'nī't a'ntū līlakaputza, pō'ktu līpāxūj icuī'. Lā' a'yuj pobre quit, pero quit iccāmaxquī' ā'makapitzīn a'ntū más xatapala que huan tumīn. Lā' a'yuj nīn tuntū' icka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj, ixlīhuāk a'ntū a'nan, Dios quimaxquī' chu a'nchī icmaclacasquī'n.

¹¹ Quit lej stu'nc iccātā'chihuīna'nāni' hui'xina'n xalanī'n nac Corinto. Quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹² A'yuj hui'xina'n tū' quilāpāxquī'yāuj, pero quit iccāpāxquī'yāni'. ¹³ Iccātā'chihuīna'nāni' hui'xina'n hua'chi quincamana'. Iccāsquī'ni'yāni' que caquilāpāxquī'uj hua'chi quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

Quina'n hua'chi ixlītokpān Dios

¹⁴ Tū' chu lakatin cacātā'latit a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Lej xtunc talatā'kchoko a'ntīn takalhlaka'ī' lā' xtunc talatā'kchoko a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Tūla chu lakatin cātlahuacan. Huan xkakana' xtunc lā' huan tzi'sni' nā xtunc. A'ntūn tzey xtunc lā' nā a'ntūn tū' tzey nā xtunc. ¹⁵ Cristo tū' tlahua a'ntūn tlahua huan ko'ti'ti'. Lā' nā a'ntīn takalhlaka'ī' Cristo, xlaca'n tū' tapāstacna'n hua'chi a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. ¹⁶ Lā' tū' līmakuan namācā'tanīcan ídolos na ixlītokpānna' Dios. Lā' quina'n hua'chi ixlītokpān Dios a'ntī xalakahuan. Dios huanī't: Quit na'ictahui'la na ixlāclhni'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī'.

Lā' na'iccātā'latā'kchoko xlaca'n.

Lā' xlaca'n quintachi'xcuhuī't natala.

¹⁷ Lā' ū'tza' līhuan Dios:

Cataxtunquītit de a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

Lā' tū' catlahua'tit hua'chi xlaca'n.

Lā' tū' caxa'ma'tit a'ntū ko'hua'jua'.

Lā' chuntza' hui'xina'n nala'yā'tit quila'.

¹⁸ Quit na'icla hua'chi mintāta'ca'n.

Lā' hui'xina'n nala'yā'tit hua'chi qui'o'kxa'n lā' quintzu'ma'jan.

Chuntza' hualh huan Māpa'ksīni' Dios a'ntī māpa'ksīni'nkō'.

7

1 Tā'timīn, chuntza' huanī't Dios. Lā' ū'tza' nalīmaktekkō'yāuj ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' natlahuayāuj a'ntū ko'hua'jua'. Lā' tū' naka'lhīyāuj huan xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n. Lā' nalīhui'liyāuj nalayāuj lej xatzey como a'cnīni'ni'cu'tunāuj Dios.

Textāpalīh ixtapāstacna'ca'n xalanī'n nac Corinto

2 Iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n que naquilāpāxquī'yāuj. Nīn tintī' ictlahuani'nī't a'ntūn tū' tzey. Nīn tintī' icmāxtuyāhuani't. Nīn tintī' ica'kxokomaklhtīnī't catūhuā. 3 A'xni'ca' icuan huā'mā', tū' icuan que hui'xina'n quilātlahuani'nī'ta'uj a'ntūn tū' tzey. Iccāhuani'nī'ta'ni'tza' que iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Na'iccāpāxquī'yāni' līhuan iclahuī' lā' hasta na'icnī. 4 Chuhua'j quit icca'tzī que hui'xina'n natlahua'yā'tit chu a'nchī iccāhuani'nī'ta'ni'. Lā' chuntza' iccāhuani ā'makapitzīn a'nchī hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Quit tū' ictamakchuyīnī't como icca'tzī que hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Icpāxuhua a'yuj icpātīni'mā'.

5 A'xni'ca' icchilh huā'tzā' nac Macedonia lej ictamakchuyīlh. Lej lhūhua' catūhuā quimpātle'keni'lh. Quintatā'lātlahualh. Lā' xa'icjicua'n que ixcāmāmakchuyīca a'ntī ixtakalhlaka'ī'mā'nacus. 6 Pero Dios cāmāko'xamāka'tlī' a'ntīn tatamakchuyīnī't. Dios māchinīlh huan Tito lā chuntza' ictako'xamāka'tlī'lh. 7 Lā' ā'chulā' ictako'xamāka'tlī'lh a'xni'ca' icca'tzīlh a'nchī hui'xina'n ixmāko'xamāka'tlī'nī'ta'ntit huan Tito. Xla' quihuanilh a'nchī hui'xina'n lej quilālaktzī'ncu'tunāuj lā' a'nchī lilakaputzatit hui'xina'n como ca'tzītīt que ixquilāmālakaputzīnī'ta'uj. Lā' quihuanilh a'nchī hui'xina'n quilāpāstacāuj. Lā' ū'tza' ā'chulā' iclīpāxuhualh.

8 Lā' a'yuj huan carta a'ntū iccātzo'kni'ni' hui'xina'n cāmālakaputzīni', quit icpuhuan que tzey a'nchī iccātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Pū'la icpuhualh que tū' xa'ictzo'kli huanmā' carta. Pero tū'tza' icpuhuan chuntza'. Chuhua'j tasu'yu que tū' lej makān lakaputzatit hui'xina'n. 9 Chuhua'j icpāxuhua. Lā' tū' por ixpālacata hui'xina'n lilakaputzatit. Hui'xina'n lilakaputzatit por ixpālacata mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' makxtektit mintalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua. Dios cāmālakaputzīni' ixpālacata mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' xa'nca taxtulh. Lā' chuntza' tasu'yu que tū' iccātlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey a'xni'ca' iccātzo'kni'ni' huan carta. 10 Palh Dios māpuhuanī kalhatin chi'xcu' que tū' tzey a'nchī latlā'huan, lā' palh huā'mā' chi'xcu' nalakaputza lā' nextāpalī ixtapāstacna', chuntza' Dios namāpūtaxtū. Lā' ā'calistān huā'mā' chi'xcu' tū' catipuhualh palh tū' tzey a'nchī pūtaxtulh. Palh catīhuā lakaputza lā' palh tū' a'kahuāna'ni'cu'tun Dios, huanmā' chi'xcu' tū' catipūtaxtulh. 11 Lā' hui'xina'n tū' chuntza'.

A'xni'ca' Dios cāmālakaputzīni', lacapalh tlahua'tit a'ntū ixtasqui'nī. Lā' squi'ntit tamāspūtūn. Ca'tzītīt que a'ntū ixtlahua'nī'ta'ntit huā'mā' lej ko'hua'jua'. Lā' ixjicua'ni'yā'tit Dios. Lā' lej quilāpāstacui quit. Lā' tlahua'cu'tuntit a'ntū na'iclipāxuhua quit. Lā' māpātīnī'tit a'ntī ixtlahuanī't a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' tasu'yu que hui'xina'n puhua'ntit que tū' tzey a'ntū ixtlahua huanmā' chi'xcu'. ¹² Quit ictzo'kli huan carta, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntīn tlahualh a'ntūn tū' tzey, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntīn tlahuanī'ca a'ntūn tū' tzey. Quit ictzo'kli huan carta como icmāsu'yucu'tulh na ixlacapūn Dios a'nchī iccāmaktakalhcu'tunāni' hui'xina'n. ¹³ Lā' chuntza' quilīmāko'xamāka'tlī'ca.

Lā' Tito ixlipāxuhua por mimpālacataca'n. Lā' ū'tza' nā lej iclipāxuhua quit. ¹⁴ A'xni'ca' tūna'j ixcālaka'nāchāni' Tīto, icuanilh palh hui'xina'n ixquilā'a'kahuāna'ni'uj. Lā' chuhua'j tū' iclīmāxana'n como stu'ncua' a'nchī icuanilh Tīto. Ixlihuāk a'ntū iccāhuaninī'ta'ni' hui'xina'n, huāk stu'ncua'. Lā' nā chuhua'j tasu'yu que stu'ncua' a'ntū icuanilh Tīto. ¹⁵ Lā' chuhua'j Tīto ā'chulā' cāpāxquī'yāni' hui'xina'n lā' cāpāstacāni' hui'xina'n a'nchī hui'xina'n a'cnīni'ni'tit lā' a'kahuāna'ni'tit a'ntū cāhuanini'. ¹⁶ Chuntza' tasu'yu que hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntūn tzey, chuntza' hua'chi icpuhualh quit. Lā' ū'tza' iclipāxuhua.

8

A'nchī māstā'ca con xatzey tapuhuān

¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tzīyā'tit a'nchī Dios cāsīcua'lanālīlh xalanī'n huan nac lītokpānna' xala' nac Macedonia. ² Lā' a'yuj xlaca'n lej ixtapātīni'mā'na, lej ixtapāxuhua. Lā' chuntza', a'yuj lacpobresni' ixtahuanī't xlaca'n tamāstā'lh lhūhua' con ixlihuāk ixtapuhuānca'n. ³ Quit icca'tzī que a'ntū talīhui'līlh tamāstā', huā'mā' tamāstā'lh lā' ā'chulā' huampala. ⁴ Quincātasqui'ni'ni' que xa'icmaklhtīni'uj huan tumīn lā' xa'iccālē'ni'uj huan tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtamaclacasqui'n. ⁵ Xlaca'n ā'chulā' tatlahualh que a'ntū icpuhualh quit. Xapū'la tahuanilh Dios que ixtatapa'ksī con xla' lā' ixtatlahuacu'tun ixtapuhuān Dios. Lā' nā ixtatlahuacu'tun a'ntū iccāhuanilh chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ⁶ Lā' chuntza' icsqui'ni'lh Tīto que ixcālaka'nchāni' hui'xina'n lā' xla' ixcāmaktāyani' para que ixmākēstokkō'tit huan tumīn a'ntū namāstā'yā'tit como ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanīni' hui'xina'n namāstā'yā'tit. ⁷ Hui'xina'n huāk xa'nca tlahua'yā'tit. Xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' xa'nca lakapasā'tit huan ixtachihuīn Dios lā' xa'nca māsu'yu'yā'tit. Lā' tlahua'cu'tunā'tit ixtapuhuān Dios. Lā' quilāpāxquī'yāuj.

Lā' chuhua'j tasqui'nī que hui'xina'n namāstā'yā'tit para nacāmaktāya'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn.

⁸ Huā'mā' tū' lakatin līmāpa'ksīn. Xmān iccāhuanimā'ni' a'nchī ā'makapitzīn tamāstā'mā'na. Lā' quit iclacasqui'n que hui'xina'n nacāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn. Lā' chuntza' natasu'yu a'nchī hui'xina'n lej cāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn. ⁹ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lej pāxquī'nin. Xla' a'yuj ixtēcu' de ixlīhuāk a'ntū ta'a'nan, xla' pobre lalh como xla' quincāpāxquī'yāni'. Lā' chuntza' quina'n hua'chi ricosnu' lanī'tauj como xla' quincāsicua'lanālīnī'ta'ni'.

¹⁰ Na'iccāhuaniyāni' a'ntū icpuhuan quit: Cā'tatza' hui'xina'n māstā'cu'tuntit tumīn. Hui'xina'n xapū'la tzucutit māstā'yā'tit. Lā' xmān tzucutit mākēstokā'tit. Quit icpuhuan que xatzey nala palh hui'xina'n natlahuakō'yā'tit. ¹¹ Xapū'la timāstā'cu'tuntit huan tumīn. Chuhua'j catlōkentaxtūtit chu a'nchī tzē namāstā'yā'tit chā'tunu'. ¹² Līpāxuhua Dios palh kalhatin con tapaxuhuān māstā' chu a'nchī tzē namāstā' kalhatin. Dios, xla' tū' quincāsqui'ni'yāni' a'ntūn tū' ka'lhīyauj.

¹³ Tū' iccāhuanimā'ni' hui'xina'n que namāstā'yā'tit ixlīhuāk a'ntū ka'lhī'yā'tit a'xni'ca' nacāmaxquī'yā'tit a'ntīn tū' taka'lhī. ¹⁴ A'ntū icuan ū'tza' huā'mā': Que chu a'cxtim nataka'lhī ixlīhuākca'n huan tā'timīn. Chuhua'j hui'xina'n nacāmaxquī'yā'tit a'ntīn tū' taka'lhī. Lā' palh namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' hui'xina'n tū' catika'lhī'tit nīn tuntū', xla'ca'n nacātamaktāyayāni' hui'xina'n. Chuntza' tzey nala. ¹⁵ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntū lej lhūhua' mākēstokli, tū' a'katāxtūni'lh. Lā' a'ntīn tantzina'j mākēstokli, tū' sputni'lh.

Tito lā' a'ntīn tatā'a'lh

¹⁶ Icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios como Tito lacasqui'n que hui'xina'n xa'nca natalā'kchokoyā'tit chuntza' hua'chi quit iclacasqui'n que xa'nca natalā'kchokoyā'tit. ¹⁷ Tito ixa'cstu puhualh que nacālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' icuanilh que ca'a'ncha', xla' a'ncu'tulh como ixcālaka'ncu'tunāchāni' hui'xina'n.

¹⁸ Lā' quit ictā'macā'mā' Tito kalhatin quintā'tinca'n a'ntū lakapaskō'can na ixlīhuāk huan lītōkpānna'. Lhūhua' a'ntīn tahuan que xla' xa'nca scuja a'nchī māsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁹ Lā' nā huā'mā' quintā'tinca'n, talacsacli huan ā'makapitzīn tā'timīn xalanī'n huan ā'makapitzīnni' lītōkpānna' ā'tzā'. Xla'ca'n talacasqui'n que xla' naquintā'a'n a'xni'ca' quit na'iccālē'ni' huan tumīn a'ntīn tamaclacasqui'n xalanī'n nac Jerusalén. Por ixpālacata huā'mā' tumīn, xla'ca'n natamaxquī' pāxcatca'tzī

quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' nā nataca'tzī que quina'n cāmaktāyacu'tunāuj. ²⁰ Līscalana'jua' na'icmākēstokāuj huan tumīn para que tū' naquilē'ksa'nīni'ncan. Tū' iclacasqui'n que nahuancan que tū' ictlōkentaxtū a'ntū quilimāmacū'can ixpālacata huan lhūhua' tumīn. ²¹ A'xni'ca' icmākēstokāuj huā'mā' tumīn huāk tzey ictlahuacu'tun na ixlacapūn Dios lā' nā ixlacapūnca'n tachi'xcuhui't.

²² Na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n huā' tamā'na chī'xcuhui'n. Lā' nā na'iccātā'macā'n ā'kalhatin quintā'tinca'n. Xla' tlōkentaxtūkō' ixlīhuāk a'ntū limāmacū'can. Huā'mā' lej maklhūhua' iclaktzī'ni't. Lā' chuhua'j ā'chulā' tlōkentaxtūcu'tun huā'mā' limāmacū'n, como xla' ca'tzī que hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit a'ntū tasqui'nī. ²³ Lā' Tito, xla' quintā'scuja. Tito lā' quit iccāmaktāyanī'ta'ni' hui'xina'n. Lā' huan tā'timīn a'ntū natatā'a'n Tito, xla'ca'n tamacā'nī't xalanī'n huan nac litokpānna' xala' huā'tzā'. Lā' como xla'ca'n xa'nca talatā'kchoko, ū'tza' lī'a'cnīni'ni'can Cristo. ²⁴ A'xni'ca' natachā'nācha' Tito lā' huan tā'timīn, cacā'a'cnīni'ni'tit. Lā' huan ā'makapitzīn tā'timīn natalaktzī'n a'nchī hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit. Lā' chuntza' naca'tzīcan que stu'ncua' a'nchī icualh que hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn.

9

Mākēstokcu'tunca huan tumīn para huan tā'timīn

¹ Tū' tasqui'nī que quit na'iccāhuaniyāni' namākēstokā'tit huan tumīn a'ntū nacālīmaktāyayā'tit huan tā'timīn. ² Quit xa'nca icca'tzī que hui'xina'n cāmaktāyacu'tunā'tit. Quit iccāhuaninī't xalanī'n nac Macedonia a'nchī tlhua'yā'tit hui'xina'n a'ntūn tzey. Iccāhuaninī't a'nchī hui'xina'n xalanī'n nac estado de Acaya ixmāstā'cu'tunā'tit cā'tatza'. Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh huā'mā', nā tamāstā'cu'tulh huan xalanī'n nac estado de Macedonia. ³ Lā' como iccāhuaninī't xla'ca'n que hui'xina'n māstā'cu'tunā'tit huan tumīn, chuntza' tū' tzey palh hui'xina'n tū' natlōkentaxtūyā'tit. Lā' ū'tza' iccālīlakmacā'nchāni' huan tā'timīn. Lā' chuntza' hui'xina'n namāstā'yā'tit huan tumīn chu a'nchī iccāhuaninī't xla'ca'n. ⁴ Palh hui'xina'n tū' tlhua'yā'tit lā' palh ā'makapitzīn xalanī'n nac Macedonia naquintatā'a'n a'ntza', lā' palh hui'xina'n tūna'j mākēstokā'tit huan tumīn, quit na'ictamāxanī' como iccāhuaninī't que hui'xina'n namāstā'yā'tit huan tumīn. Lā' nā hui'xina'n namāxana'nā'tit. ⁵ Ū'tza' iclīpuhualh que tasqui'nī que na'iccāhuani huan tā'timīn que naquintapū'lani'. Lā' chuntza' xla'ca'n natamaklhtīni'n huan tumīn a'ntū hui'xina'n hua'nā'tit que namāstā'yā'tit. Lā' chuntza' natasu'yu que hui'xina'n māstā'yā'tit con ixlīhuāk mintapuhūanca'n. Lā' tū' catitasu'yulh palh quit xa'iccāsāmāmāstā'nīni' huan tumīn.

6 Ca'tzīyāuj que a'ntīn tantzina'j natacha'n, xluca'n nā tantzina'j natamakala. Lā' a'ntī lhūhua' natacha'n, xluca'n lhūhua' natamakala. Lā' nā chuntza' quina'n a'xni'ca' māstā'yāuj. Palh lhūhua' namāstā'yāuj, nā lhūhua' namaklhtīni'nāuj. 7 Chā'tunu' de hui'xina'n camāstā'tit chu a'nchī puhua'nā'tit que tzē namāstā'yā'tit. Lā' tū' camāstā'tit con tā'kcha. Lā' tū' catusu'yulh palh cātasāmāmāstā'nīyāni'. Dios cāpāxquī' a'ntīn tamāstā' con ixlīhuāk ixtapuhuānca'n. 8 Dios tzē nacāmaxquī'yāni' lej lhūhua'. Lā' hui'xina'n, a'yuj cāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn, hui'xina'n naka'lhīyā'tit a'ntū namaclacasqui'nā'tit. 9 Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata kalhatin tzeyā chi'xcu':

Xla' lej lhūhua' cāmaxquī' huan pobresni'.

Lā' chuntza' pō'ktu tzē nacāmaxquī'.

10 Nā quina'n, Dios quincāmaxquī'yāni' a'ntū nacha'nāuj, como ū'tza' Dios a'ntī māstaquī. Lā' chuntza' nalīka'lhīyāuj a'ntū nahua'yāuj lā' nā a'ntū nacha'mpalayāuj. Lā' hui'xina'n palh nacāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn a'ntīn tamaclacasqui'n, Dios nacāmaxquī'yāni' a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n. 11 Lā' como chuntza' Dios nacāsicua'lanālīyāni' hui'xina'n, chuntza' tzē namāstā'yā'tit lhūhua'. Lā' chuntza' natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios xluca'n a'ntī natamaklhtīni'n huan mintūmīnca'n a'ntū na'iccālē'ni' xluca'n. 12 Lā' chuntza' por ixpālacata huan tumīn a'ntū hui'xina'n namāstā'yā'tit, hui'xina'n nacāmaktāya'yā'tit ixtachi'xcu'huī't Dios a'ntīn tamaclacasqui'n. Lā' nā xluca'n natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios por ixpālacata a'ntū māstā'nī'ta'ntit hui'xina'n. 13 Lā' a'xni'ca' natasu'yu a'nchī hui'xina'n lej namāstā'yā'tit, lhūhua' natamāka'tlī' Dios, como chuntza' lītasu'yu que hui'xina'n stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo, como hui'xina'n cāmaktāya'yā'tit xluca'n lā' ā'makapitzīn huampala. 14 Lā' chuntza' xluca'n nacātalīkalhtō'ka'yāni' lā' nacātapāstacāni' hui'xina'n como Dios cāsicua'lanālīnī'ta'ni' lā' chuntza' hui'xina'n tzē namāstā'yā'tit huan tumīn. 15 Namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios como xla' quincālakmacamini'ta'ni' ixO'kxa'. U'tza' hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū lej xatapala. Tūla mālacstū'ncāuj a'nchī huanī't como lej xatapala.

10

Pablo ixka'lhī līmāpa'ksīn como xla' apóstol ixuanī't

1 Quit, Pablo, iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. A'makapitzīn tahuan que quit lacatzucu icchihuīna'n na milacapūnca'n. Lā' nā tahuan que quit lej palha' iccātā'chihuīna'nāni' a'xni'ca' iccātzo'knuni'yāni'. Chuntza' hua'chi Cristo lakalhu'manīni'n,

nā chuntza' quit līlacatzucu iccātā'chihuīna'ncu'tunāni'.
² Iccāhuanicu'tunāni' que xa'nca calatā'kchokotit. Lā' palh
 tū' chuntza', tasqui'nī na'iccāquilhnīyāni' hui'xina'n a'xni'ca'
 na'iccālaka'nāchāni'. Lā' palh a'nan ā'makapitzīn de hui'xina'n
 a'ntīn tahuan que quit iclatlā'huan hua'chi chuxatiyā
 chi'xcu' lā' que quit ictlahua xmān a'ntū iclacasqui'n, quit
 na'iccāquilhnī xlaca'n. ³ Lā' a'yuj chi'xcuhuī'n quina'n,
 xtunc huan guerra a'ntū tlahuayāuj. Lā' tū' hua'chi
 huan guerra a'ntūn tatlahua xalanī'n nac quilhtamacuj.
⁴ A'ntīn ta'a'n nac guerra xlaca'n talē'n a'ntū natapūmaknī
 ixtā'ca'tzaca'n. Quina'n tuntū' lē'nāuj hua'chi huanmā'. Xmān
 por ixlīmāpa'ksīn Dios tzē nacātlayayāuj a'ntīn tatā'lāsta'la
 Dios. ⁵ Con ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cātlayayāuj ixtapāstacna'ca'n
 a'ntīn tatā'lātlahua Dios. Lā' nā tzē natlayayāuj ixlīhuāk huan
 tapāstacna' a'ntūn tū' makxtekni'n kalhlaka'ī'can Dios. Lā'
 huan ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cāxtāpalīni' ixtapāstacna'ca'n
 tachī'xcuhuī't lā' chuntza' nata'a'kahuāna'ni' Cristo. ⁶ Lā'
 a'xni'ca' hui'xina'n xa'ncatza' na'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios, quit
 na'iccāmāpātīnī a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun.

⁷ Hui'xina'n pāstacpā'na'ntit xmān a'ntūn tzē nalaktzī'ncan.
 Lā' na milacłhni'ca'n tahuī'lāna' a'ntīn quintatā'lāsta'la
 lā' tahuan que xlaca'n tatā'scuja Cristo. Cataca'tzīlh
 xlaca'n que nā quit ictā'scuja Cristo. ⁸ Huan Māpa'ksīni'
 Jesucristo quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn. Lā' tū' icmāxana'n
 iclīchihuīna'n huā'mā' līmāpa'ksīn. Quimaxquī'nī't huā'mā'
 līmāpa'ksīn para que chuntza' tzē na'iccāmaktāyayāni'
 hui'xina'n a'nchī nakalhlaka'ī'yā'tit. Quimaxquī'nī't huan
 līmāpa'ksīn tū' para que na'iclaclahua a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.
⁹ Chuntza' icuan, como tū' iclacasqui'n que najicua'nā'tit
 ixpālacata a'nchī iccātzo'knuni'yāni'. ¹⁰ A'makapitzīn na
 milacłhni'ca'n quintalīchihuīna'n lā' tahuan: "A'xni'ca'
 xla' quincāmacamini'yāni' lakatin carta, līpalha' chihuīna'n
 hua'chilh ixka'lhilh līmāpa'ksīn. Lā' a'xni'ca' huī' con quina'n
 līlacatzucu chihuīna'n. Lā' tūla xa'nca a'cta'sana'n". Chuntza'
 tahuan. ¹¹ Lā' a'ntīn chuntza' tachihuīna'n, cataca'tzīlh xlaca'n
 que chuntza' a'nchī iccātzo'knuni'yāni' nac lakatin carta,
 chuntza' na'iccātā'chihuīna'nāni' a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni'.

¹² Quit tū' icticātā'talacastucli xlaca'n a'ntīn tapuhuan que
 xlaca'n lej xalactzey. Quit tū' hua'chi xlaca'n. Tapuhuan
 que xlaca'n lej xalactzey como talātā'talacastuca xmān entre
 ū'tunu'n. Tū' tamāchekxī. ¹³ Quit tū' icti'a'kapalhkāl h a'ntū
 līmakuan a'xni'ca' na'iclīchihuīna'n a'ntū ictlahuanī't. Xmān
 icscujnī't a'nlhā Dios quimāsu'ni'nī't que na'icscuja. Lā'
 Dios quimāca'tzīnīlh que na'icscuja nā nac Corinto a'nlhā
 hui'lā'na'ntit hui'xina'n. ¹⁴ Quit xapū'la iccāmāca'tzīnīni'
 huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Lā' a'xni'ca'

xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n hua'chilh xa'icscujmā' nac xkok a'ntū Dios quimāsu'ni'lh. Tū' icpātle'kelh de huan nac xkok a'xni'ca' iccālaka'nchāni' hui'xina'n. ¹⁵ Quit tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntūn tlahuacan a'nlhān tū' quimacā'n Dios. Tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntūn tlahuanī't ā'makapitzīn hua'chilh quit xa'ictlahualh. Quit iclacasqui'n que hui'xina'n ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit. Lā' chuntza' ā'chulā' tzē na'icscuja con hui'xina'n, chuntza' hua'chi quimāsu'ni'lh Dios a'ntū na'ictlahua. ¹⁶ Lā' chuntza' tzē na'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo a'ntīn tahuilāna'ncha' más makat que hui'xina'n. Quit icmāsu'yucu'tun huan xatzey tachihuīn a'nlhā tinti'na'j māsuyunī't nīn kalhatin. Lā' chuntza' tū' ictilīka'tla'jca'tzīlh huan lītlōt a'ntū tlahuanī't ā'kalhatin hua'chilh quit xa'ictlahualh.

¹⁷ Tū' tzey palh kalhatin nalīka'tla'jca'tzī a'ntū māni' xla' tlahuanī't. Xatzey palh namāka'tlī' Dios. ¹⁸ Palh kalhatin huan que xla' lej tzey a'ntūn tlahua, huā'mā' tuntū' ixtapalh. Xmān Dios a'ntī tzē nahuan palh tzey a'ntūn tlahuanī't kalhatin chī'xcu'.

11

Pablo cālīchihuīna'lh a'ntī xmān ixta'a'kxokonun'

¹ Quit iclacasqui'n que hui'xina'n nakaxpa'tā'tit līlacatzucu līhuan iccāhuaniyāni' a'ntū ictlahuanī't. Caquilāpātīni'uj līlacatzucu, a'yuj hua'chilh tonto a'ntī līchihuīna'ncan ixa'cstu. ² Dios lacasqui'n que hui'xina'n tū' nataxtunquīyā'tit de Cristo. Lā' huā'mā' ū'tza' a'ntū iclacasqui'n nā quit. Quit iccāmaktāyani' para natapa'ksīyā'tit con Cristo. Chuntza' quit hua'chi catīhuā a'ntī squi'n kalhatin tzu'majāt. Lā' chuhua'j hua'chi kalhatin tzu'majāt a'ntī pāxquī' ī'squi'nīni', nā chuntza' tasqui'nī que hui'xina'n napāxquī'yā'tit xmān Cristo. ³ Quit icjicua'n que hui'xina'n nacāta'a'kxokoyāni', chuntza' hua'chi Eva a'kxokoca. Huan ko'ti'ti' lalh ixlīlūhua' lā' a'kxokolh huan Eva. Huan ko'ti'ti' lej ca'tzī a'nchī na'a'kxokonun'. Lā' chō'la nacā'a'kxokoyāni' nā hui'xina'n, lā' chuntza' nataxtunquīyā'tit de Cristo. ⁴ Icjicua'ni' huā'mā' como hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'ntīn cātalakmināni' lā' catamāsu'ni'yāni' ā'catūhuā lā' tū' hua'chi a'ntū iccāmāsu'ni'ni' quit ixpālacata Jesús. Lā' xtunc a'ntūn tamāsu'yu ixpālacata huan Espīritu Santo. Tū' ū'tza' a'ntū iccāmāsu'ni'ni'. Lā' xtunc a'ntūn tamāsu'yu a'ntū līpūtaxtucan. Lā' tū' hua'chi quit iccāmāsu'ni'ni'. ⁵ Huā' tamā'na chī'xcuhuī'n xlaca'n līhua tahuan que apóstoles. Xlaca'n tū' quinta'a'kapalhkā. ⁶ Chō'la tū' lej tzēhuanī't a'nchī quit ica'cta'sana'n. Pero quit xa'nca icmāchekxī a'ntū icmāsu'yu. Lā' iccāmāsu'ni'ni'ta'ni' ixlīhuāk hui'xina'n.

7 Quit tū' iccāmātā'jīni' hui'xina'n a'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Dios. Quit lej līpalha' xa'icscuja para xa'icuā'yan līhuan xa'iccāmāsu'ni'yāni' ixpālacata Dios. ¿Chā tū' tzey a'ntū ictlahualh? 8 Līhuan quit xa'icscuja na milaclhpu'nanca'n, ixquintamacamini' tumīn ixtachi'xcuhuī't Dios xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Hua'chilh xa'iccāmaklhtīlh huan tumīn como iccāmaktāyacu'tuni' hui'xina'n. 9 Lā' līhuan xa'iccātā'lahui'lani' quit tū' iccāsqui'ni'ni' tumīn a'xni'ca' xa'icmaclacasqui'n catūhuā. Huan tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ixquintalīmini' a'ntū xa'icmaclacasqui'n. Lā' chuntza' tū' iccāmāmakasputūni' hui'xina'n nīn tuntū'. Lā' tū' maktin icticāsqui'ni'ni' para na'icuā'yan. 10 Tū' icticāsqui'ni'lh nīn tuntū' ixtachi'xcuhuī't Dios xalanī'n nac estado de Acaya a'nlhā hui'lā'na'nchipitit. Quit icuan a'ntū stu'ncua' como quit ictā'tapa'ksī Cristo. 11 Lasā' ā'makapitzīn tahuan que quit tū' iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n como tū' iccāmaklhtīcu'tunāni' mīntumīnca'n. Huā'mā' tū' stu'ncua'. Dios ca'tzī que lej iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n.

12 Tū' iccāsqui'ni'nī'ta'ni' tumīn para na'icuā'yan. Lā' tū' ictisqui'nli nīn maktin. Chuntza' xlaca'n a'ntīn tasqui'n tumīn tūlah catitahualh palh tascuja chu a'cxtim hua'chi quit. 13 Xlaca'n tahuan que apóstoles. Tū' stu'ncua'. Xīmān ta'a'kxokonu'n a'nchī tamāsu'yu. Talacasqui'n que nacālaktzī'ncan hua'chi apóstoles a'ntīn tatā'scuja Cristo. 14 Huā'mā' a'ntūn tatlahua tūla lē'cnīyāuj como māni' huan ko'ti'ti' tzē taxtāpalī lā' tzē la hua'chi kalhatin ángel xala' nac a'kapūn. 15 Lā' nā tzē natataxtāpalī a'ntīn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Lā' chuntza' hua'chilh ixtatlahualh a'ntūn tzey, a'yuj tatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Xlaca'n natamāpala con Dios a'ntūn tatlahuanī't.

A'nchīn pātīni'lh Pablo

16 Quit iccāhuanipalayāni' hui'xina'n: Tū' capuhua'ntit hui'xina'n palh quit tonto como quē'cstu quilīchihuīna'mā'ca. Lā' a'yuj capuhuanca palh quit tonto, caquilākaxmatui lā' caquilāmakxtekui na'icchihuīna'n. 17 Ca'tzīyāuj que a'ntī ka'tla'jca'tzī, xla' chihuīna'n hua'chi tonto, lā' tū' hua'chi kalhatin a'ntīn tapa'ksī con Cristo. Lā' a'ntū na'icuan quit, hua'chilh quit xa'icka'tla'jca'tzīlh. 18 Lhūhua' a'ntīn cātamāsu'ni'cu'tunāni' hui'xina'n, ixa'cstuca'n cālīchihuīna'ncan. Nā quit na'iccāhuanīyāni' hui'xina'n a'ntū ictlahua. 19 Hui'xina'n a'yuj puhua'nā'tit palh lej ca'tzīyā'tit, cāpātīni'yā'tit huā' tamā'na a'ntīn cālīchihuīna'ncan ixa'cstuca'n hua'chi tonto. 20 Hui'xina'n cāpātīni'yā'tit a'yuj xlaca'n cātamāpa'ksīcu'tunāni' hui'xina'n. Xlaca'n cātamaklhtīyāni' ixlīhuāk a'ntū ka'lhīyā'tit. Lā' xlaca'n cātamā'a'kahuānīyāni'.

Lā' xlaca'n cātalakmaka'nāni' hui'xina'n. Lā' cātalacala'sāni'. Lā' a'yuj xlaca'n tatlahuani'yāni' ixlihuāk huā'mā', hui'xina'n cāpātini'yā'tit. ²¹ Tū' chuntza' iccātlahuani' hui'xina'n. Palh tzey cahuā tlahuacan huā' tamā'na', quit xa'icmāxana'lh, como tū' ictlahualh chuntza'.

Xlaca'n tahuan a'ntū tatlahuanī't. Lā' chuhua'j quit na'icuan a'ntū ictlahuanī't quit, a'yuj natasu'yu hua'chilh icka'tla'jca'tzī lā' hua'chilh tonto quit. ²² Xlaca'n taka'tla'jca'tzī lā' tahuan que xlaca'n hebreos. Nā quit hebreo. Tahuan que xlaca'n israelitas. Nā quit israelita. Xlaca'n tahuan que Abraham ixpapca'n. Nā Abraham nā quimpap. ²³ Xlaca'n tahuan que tatā'scuja Cristo. Quit lihua'ca' ictā'scuja Cristo. Chuntza' a'nchī icchihuīna'mā' hua'chilh tonto quit. Xlaca'n tū' tascujnī't hua'chi quit. Lā' tū' tapātini'nī't hua'chi quit. Quintucscanī't. Lā' nā xa'ictachī'n. Lā' lej maklhūhua' quintimaknīcu'tunca. Lā' xlaca'n tū' tapātini'nī't chuntza'.

²⁴ Quintā'israelitas quintakēsno'kli pu'xamacājna'jās. Lā' chuntza' quintatlahuani'nī't makquitzis. ²⁵ Lā' maktu'tun tanūni'ca quinkēniccan. Lā' maktin quimūta'laca. Lā' maktu'tun tā'cnūlh huan barco a'ntū xa'icpū'a'mā'. Lā' lakatin chi'chini' ā'lakatin tzī'sa icpātle'kelh nac xcān a'xni'ca' tā'cnūlh huan barco. ²⁶ Lakachu iclatā'kchokonī't para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Lā' nā ictahui'lanī't a'nlhā lej cā'lījicua'. Lā' nā maklhūhua' ictacutnī't nac pūxka a'nlhā lej lakka'tla'n. Lā' nā ica'nī't a'nlhā ixtalatlā'huan ka'lhāna'nī'n. Lā' quintitamaknīcu'tulh quintā'israelitas lā' nā a'ntin tū' israelitas. Lā' xa'iclatlā'huan nac cā'lījicua' nac cā'lacchicni' lā' nac cā'qui'huī'n lā' nac mar. Lā' ixquintamaknīcu'tun a'ntī lihua ixtahuan que xlaca'n tatapa'ksī con Cristo. ²⁷ Lā' lej iclekua'nī't lā' lej palha' icscujnī't. Lā' lej maklhūhua' iclakachu'huā'htatanī't. Lā' icpātini't tatzi'ncsta lā' nā takalhpūtīt. Maklhūhua' tū' xa'icka'lhī a'ntū na'icua'. Lā' icpātini't lonkni'. A'katunu' tū' xa'icka'lhī quilu'xu'.

²⁸ Lā' tū' xmān huā'mā'. Pō'ktu ictamakchuyīnī't lā' quimpāta'lanī't por ixpālacataca'n xalanī'n nac huan lītokpāna'. ²⁹ Palh catīhuā tūla xa'nca latā'kchoko na ixtej Dios, quit iclakalhu'man. Lā' palh catīhuā tatonkopū, quit ica'kchā'n con huan a'ntī mātonkopūlh. ³⁰ Palh tasqui'nī que quit naquilīchihuīna'ncan quē'cstu, quit iclīchihuīna'ncu'tun a'ntū namāsu'yu que quit quē'cstu tūla ictlahua nīn tuntū'.

³¹ Dios ca'tzī que stu'ncua' a'ntū icuan. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Ca'a'cnīni'ni'ca para pō'ktu.

³² A'xni'ca' quit xa'icui' nac Damasco, a'ntza' ixmāpa'ksīni'n kalhatin gobernador a'ntī ixui'līnī't huan rey Aretas. Huā'mā' gobernador cāyāhualh centinelas a'nlhā lactaxtucan nac cā'lacchicni', como ixquintachī'lē'ncu'tun. ³³ Pero

quilacmāxtuca nac lakatin xalhu'cu' de huan xataxaka cā'lacchicni. Lā' quimpūmāyujūca lakatin canasta. Lā' chuntza' iclītzā'lal lā' iclīpūtaxtulh.

12

A'nchī lakachuyalh Pablo

¹ Tū' līmakuan na'icuan palh ka'tla' quit. Xmān na'iccāhuaniyāni' a'ntū quimāsu'ni'lh huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' a'ntū iclaktzī'lh a'xni'ca' iclakachuyalh. ² Ka'lhītza' hua'chi cāujtā'ti' cā'ta lā' xa'ickalhlaka'ī'nī'ttza' Cristo, a'xni'ca' quit quilē'nca nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Cristo. Tū' icca'tzī' palh lē'nca quimacni' o palh tū' lē'nca. Xmān Dios ca'tzī. ³ Dios ca'tzī' palh lē'nca quimacni' o palh xmān lē'nca quilīca'tzīn. Quit tū' icca'tzī. ⁴ Quilē'nca nac a'kapūn. Lā' a'ntza' ickaxmatli tachihuīn a'ntūn tūla icuan como Dios tū' quimakxteka que na'icuanī nīn tintī'. ⁵ Lā' como Dios quintlahuani'lh huā'mā', quit icmāka'tlī'. Quit tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntū quimpātle'keni'lh. Xmān na'iccāhuaniyāni' a'ntū māsuyū que quit quē'cstu tūla ictlahua nīn tuntū'. ⁶ Palh quit ixquilīchihuīna'nca xa'nca a'ntū ictlahuani't, tū' xa'icchihuīna'lh hua'chi tonto, como quit xmān iclīchihuīna'n a'ntū stu'nca'. Pero tū' quintilīchihuīna'nca māni' quit como tū' iclacasqui'n que ā'makapitzīn natapuhuan que quit lej ka'tla'. Quit iclacasqui'n que ixpālacata a'nchī iclatā'kchoko lā' a'nchī icchihuīna'n, nataka'tzī' palh quit tzey.

⁷ Chō'la quit lej xa'iclīka'tla'jca'tzīlh por ixpālacata a'nchī iclakachuyani't. Lā' ū'tza' Dios quilīmaxquī'lh lakatin taca'tzāt. Lā' huā'mā' taca'tzāt hua'chi lakatin lhtucū'n a'ntū huan ko'ti'ti' yāhualh na quimacni'. Dios quimaxquī'lh huā'mā' taca'tzāt como tū' lacasqui'lh que quit na'icka'tla'jca'tzī.

⁸ Maktu'tun icsqui'ni'lh huan Māpa'ksīni' Jesucristo que ixquimāpānūni'lh huā'mā' taca'tzāt. ⁹ Lā' xla' quihuanilh: "Quit na'icmaktāyayāni' lā' chuntza' natāyani'ya'. A'xni'ca' hui'x scalana'jua' a'xni'ca' tasuyū palh quit icka'lhī līmāpa'ksīn". Chuntza' quihuanilh. Lā' chuntza' con tapāxuhuan na'ictāyani' a'xni'ca' scalana'jua' quit como chuntza' lītasuyū que quit icscuja por ixlīmāpa'ksīn Cristo. ¹⁰ Chuntza' icpāxuhua a'yuj scalana'jua' quit lā' a'yuj quilakapalacan lā' a'yuj quisputni' a'ntū icmaclacasqui'n lā' a'yuj quimacaputzacan lā' a'yuj quimpātle'keni' a'ntū jicslīhua'. A'xni'ca' scalana'jua' quit, a'xni'ca' tasuyū que Cristo quimaktāyamā'. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

Pablo ixpāta'la por huan xalanī'n nac Corinto

¹¹ Hua'chilh quit tonto como xmān quilīchihuīna'nca quit. Xmān por mimpālacataca'n hui'xina'n chuntza' iclīchihuīna'n.

Hui'xina'n ixquilāmaktāyauj na ixlacapūnca'n a'ntīn tahuan que xluca'n apóstoles. A'ntīn tapuhuan que xluca'n lakka'tla'n apóstoles, xluca'n tū' quinta'a'kapalhkā a'yuj nīn tuntū' quit. ¹² A'xni'ca' xa'icscujā na milaclhni'ca'n, tasu'yulh palh Dios ixquilhui'līnī't quili'apóstol. Quit lilacatzucu xa'icscujā. Lā' quit xa'ictlahua lē'cnīn. Lā' huā'mā' māsuyulh palh Dios ixquilhui'līnī't quili'apóstol. ¹³ Xmān lakatin catūhuā tū' ictlahualh na milaclhni'ca'n. Ictlahualh pero xmān na ixlacalhni'ca'n xalanī'n ā'makapitzīn lītōkpānna'. Lā' ū'tza' huā'mā': Tū' iccāsqi'ni'ni' hui'xina'n para na'icūā'yan. Palh hui'xina'n puhua'nā'tit palh tū' tzey huā'mā', caquilāmāspūtūnu'ni'uj.

¹⁴ Chuhua'j ixlīmaktu'tun ictacāxni't para na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza', hui'xina'n tū' catimāpala'tit para na'icūā'yan. Xmān iccāmaktāyacu'tunāni' hui'xina'n para nakalhlaka'ī'yā'tit ā'chulā'. Tū' iclacasqui'n mintumīnca'n. Ca'tziyāuj que huan camana' tūla tamāhuī' ixtāta'ca'n. Huan xanatāta'na' tamāhuī' ixcamana'ca'n. Lā' quit hua'chī mintāta'ca'n hui'xina'n. ¹⁵ Quit con tapāxuhuān na'icmāspūtū a'ntū icka'lhī para na'icscujā con hui'xina'n. Lā' na'icscujā hasta na'ictlakua'n. Lā' a'yuj quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n, pero hui'xina'n tū' lej quilāpāxquī'yāuj.

¹⁶ Lā' a'yuj tū' iccāsqi'ni'nī'ta'ni' nīn tuntū', ā'makapitzīn tahuan que iccā'a'kxokomaklhtīnī'ta'ni' mintumīnca'n. ¹⁷ Quit nīn tuntū' iccā'a'kxokomaklhtīni' a'xni'ca' iccālakmacā'ni' huan chī'xcu'huī'n. ¹⁸ Quit icsqui'ni'lh Tito que iccālaka'ni' hui'xina'n. Lā' xla' ictā'macā'lh ā'kalhatin de quintā'tinca'n. Tito tū' cā'a'kxokomaklhtīni' nīn tuntū'. Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī xa'iclatlā'huan, nā chuntza' ixlatlā'huan Tito. Quina'n quintu'ca'n chu lakatin quintapāstacna'ca'n.

¹⁹ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit que quit ictamaktāyamā' na milacapūnca'n. Tū' chuntza'. Quit icchihuīna'n na ixlacapūn Dios lā' icchihuīna'n chu a'nchī lacasqui'n Cristo. Quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Iccāmaktāyacu'tunāni' para que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. Lā' ū'tza' iclītlahuakō' ixlīhuāk para hui'xina'n. ²⁰ Quit ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza' na'iccatzī palh hui'xina'n tū' xa'nca latlā'hua'nā'tit. Lā' palh tū' xa'nca latlā'hua'nā'tit, tasqui'nī que na'iccālacaquilhni'yāni' hui'xina'n. Ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la lāsta'layā'tit hui'xina'n, lā' lālakca'tzani'yā'tit lā' a'kchipinā'tit lā' talacpitziyā'tit lā' nā lālichihuīna'nā'tit lā' lē'ksa'nā'tit lā' lej lakka'tla' makca'tziyā'tit lā' tū' chu lakatin tahui'layā'tit para natlahua'yā'tit catūhuā. ²¹ Quit ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n, quit na'icmāxana'n na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntūn

tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit na'iccalhuan palh lhūhua' de hui'xina'n tlhuanī'ta'ntit talaclē'i' lā' palh tū' makx-tekcu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey lā' palh tlahua'yā'titcus talākahlī'n lā' palh tlahua'yā'titcus huan xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n.

13

Pablo cāmāxquī'lh tapāstacna'

¹ Chuhua'j ixlīmaktu'tun na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que a'xni'ca' lē'ksa'nīni'ncan kalhatin, tasqui'nī kalhatu' o kalhatu'tun testigos. ² Na'iccāhuanipalayāni' ā'maktin a'ntū iccāhuanini' a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n ixlīmaktu'. Lā' a'yuj tū' iccātā'lahui'lani' chuhua'j, na'iccāhuanipalayāni' hui'xina'n a'ntī tlhuanī'ta'ntit talaclē'i' lā' ā'makapitzīn huampala de hui'xina'n. Na'iccāmāpātīnī a'ntūn tatlahuatā'kchoko talaclē'i'. Lā' xlaca'n tū' catitapūtaxtulh a'nchī na'iccāmāpātīnī. ³ Lā' chuntza' hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que quit iclīchihuīna'n con ixlīmāpa'ksīn Cristo. Xla' tū' scalana'jua' catilalh con hui'xina'n. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que Cristo ka'lhī līmāpa'ksīn. ⁴ Hua'chilh scalana'jua' ixtasu'yu Cristo a'xni'ca' nīlh nac cruz. Pero chuhua'j xla' hui'. Lā' Dios maxquī'nī't līmāpa'ksīn. Lā' quit, como ictapa'ksī con Cristo, līlaczucu iccātā'chihuīna'nī'ta'ni'. Hua'chilh quit scalana'jua' xa'iclah. Pero hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que quit iclatlā'huan con ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' hua'chi Cristo.

⁵ Xa'nca capāstacna'ntit hui'xina'n a ver palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit hui'xina'n. Camāsu'yu'tit palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit. Hui'xina'n xa'nca ca'tzīyā'tit palh stu'ncua' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo. Lā' palh tū' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo, hui'xina'n tū' tā'tapa'ksīyā'tit con xla'. ⁶ Lā' hui'xina'n naca'tzīyā'tit que quit ictā'tapa'ksī con Cristo como quit ictā'latlā'huan xla'. ⁷ Lā' chuhua'j icsqui'ni' Dios que hui'xina'n tū'tza' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey. Tū' quimaca'tzi palh ā'makapitzīn tapuhuan que quit tū' icka'lhī līmāpa'ksīn para na'iccālacaquilhnīyāni'. Iclacasqui'n que natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Huā'mā' iclacasqui'n a'yuj chuntza' tū' catitasu'yulh que quit icka'lhī līmāpa'ksīn como chuntza' tū' tasqui'nī na'iccālacaquilhnīyāni'. ⁸ Xmān icka'lhī līmāpa'ksīn para na'ictlahua a'ntū chu a'nchī ixtachihuīn Dios. Tū' icka'lhī līmāpa'ksīn para na'ictlahua a'ntūn tū' chu a'nchī ixtachihuīn Dios. ⁹ Icpāxuhua a'xni'ca hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Huā'mā' quimāpāxuhuī a'yuj chuntza' tū' tasqui'nī que quit icmāsu'yu huan līmāpa'ksīn a'ntū Dios quimaxquī'lh para na'iccālacaquilhnīyāni'. Xmān iclacasqui'n que hui'xina'n lactzey nala'yā'tit. ¹⁰ Lā' ū'tza' iccālītzo'knuni'yāni' chuntza'

huan nac carta a'xni'ca' tūna'j xa'iccālaka'mpalayāchāni'. Quit iclacasqui'n que tū' natasqui'nī na'iccālacaquilhnīyāni' a'xni'ca' na'icchā'n. Quit iclacasqui'n que tū' natasqui'nī que quit na'iccāmāsu'ni'yāni' chuntza' huan līmāpa'ksīn a'ntū quimaxquī'nī't huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn para na'iccāmaktāyayāni' a'nchī xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. Tū' quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn para na'iccāmāmakchuyīyāni' hui'xina'n a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

¹¹ Lā' chuhua'j, tā'timīn, caka'lhī'tit tapāxuhuān. Calīhui'lī'tit xa'nca nalatā'kchokoyā'tit. Tū' calakachipini'tit. Chu lakatin calalh mintapāstacna'ca'n. Ca'cs catahui'la'tit. Lā' Dios nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Xla' lej quincāpāxquī'yāni'. Lā' xla' quincāmaktāyayāni' para que ca'cs nalatahui'layāuj.

¹² Calāsaludarlī'tit milīhuākca'n como lītā'timīn hui'xina'n.

¹³ Cātamacā'ni'yāchāni' a'ntza' saludos milīhuākca'n hui'xina'n, xla'ca'n a'ntī xalanī'n huā'tzā' a'ntīn takalhlaka'ī'.

¹⁴ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n. Lā' ca'u'cxca'tzītīt a'nchī lej cāpāxquī'yāni' Dios. Lā' huan Espíritu Santo cacātā'latahui'lani chā'tunu' de hui'xina'n. Lā' chuntza' hui'xina'n chu lakatin nala'yā'tit. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Galacia

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Galacia a'ntī ix-takahlaka'tī

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā' huā'mā' ca'psnat. Quit apóstol. A'ntī quimānūlh quilī'apóstol xla' tū' kalhatin chi'xcu'. Nīn kalhatin chi'xcu' quilacsacli para huā'mā'. A'ntī quilīmānūlh quilī'apóstol xla' ū'tza' Jesucristo lā' nā quinTāta'ca'n Dios a'ntī mālahuanīchokolh Jesucristo. ² Quit lā' ixlīhuākca'n tā'timīn a'ntī quintatā'lahui'lāna' con quit, quina'n pū'la iccāmacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n xalanī'n nac estado de Galacia a'ntī kalhlaka'tī'yā'tit. ³ Cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n quinTāta'ca'n Dios lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' Dios mi'a'clhcunucca'n. ⁴ Jesucristo tamacamāstā'lh māni' ū'tza' para nanī por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n como ixquincāmāpūtaxtūcu'tunāni' lihuan latlā'huanāuj nac huā'mā' quilhtamacuj xako'hua'jua'. Chuntza' tlhualh Jesucristo porque huā'mā' ū'tza' ixtapuhuān quinTāta'ca'n Dios. ⁵ ¡Lā' camācā'tanīca Dios para pō'ktu! Amén.

Tū' a'nampala ā'tāpātin līmāscā'tīn a'ntūn tzē nalīpūtaxtucan

⁶ Quit iccālē'cnīyāni' hui'xina'n lej lacapalh taxtun-quīni'pā'na'ntit Dios. U'tza' a'ntī cāta'sani'ni' hui'xina'n como Cristo quincātlahuani'ni' lakatin talakalhu'mān lā' nīlh por quimpālacataca'n. Lā' chuhua'j hui'xina'n stālani'pā'na'ntit ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan. ⁷ Quina'n ca'tzīyāuj palh tū' stu'ncua' a'nampala ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan. A'nan makapitzīn chi'xcu'huī'n a'ntīn taxtāpalīcu'tun huan līmāscā'tīn a'ntū ixla' Jesucristo. Lā' chuntza' xlaca'n cātamāmakchuyīmā'ni' hui'xina'n. ⁸ Lā' palh catīhuā cāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan, xla' Dios camāpātīnīlh ū'tza'. Lā' a'yuj kalhatin ángel xala' nac a'kapūn a'ntī māsuyū huā'mā'. Lā' a'yuj kalhatin de quina'n. ⁹ Icuani'ttza' lā' chuhua'j chu na'icucampala: Palh catīhuā cāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan lā' tū' chuntza' a'nchī xapū'la maklhtīni'ntit, xla' Dios camāpātīnīlh ū'tza'.

¹⁰ A'ntū icchihuīna'mā' a'ntza' tasuyū que tū' icchihuīna'n xmān ū'tza' a'ntū takaxmatcu'tun huan tachi'xcu'huī't. Tū' chuntza'. Quit ictlahuacu'tun a'ntū xmān ixtapuhuān Dios. ¿Chu quit xmān iccāmāpāxuhuīcu'tun tachi'xcu'huī't? Palh

quit cahuā xmān iccāmāpāxuhuīcu'tun tachi'xcuui't quit tū' xa'ica'kahuāna'ni'lh Cristo.

Dios līmānūlh Pablo ixlī'apóstol

¹¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que naca'tziyā'tit huā'mā'. Huan xatzey tachihuīn a'ntū icmāsu'yu quit, xla' tū' ix-tapāstacna'ca'n tachi'xcuui't. ¹² Tū' quimāca'tzīnīlh kalhatin chī'xcu'. Nīn chā'tin chī'xcu' quimāsu'ni'lh. Māni' Jesucristo ū'tza' quimāca'tzīnīlh.

¹³ Hui'xina'n cātahaninī'ta'ntza' a'nchī quit xa'icilīlatlā'huan xapū'la a'xni'ca' xa'icstālani' ixlīmāasca'tīnca'n huan israelitas. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' a'nchī quit lej xa'iccāmacaputza a'ntī ixtakalhlaka'ī' Jesucristo. Quit tū' xa'iccālakahu'man. Quit xa'icmāspūtūcu'tun huā'mā' līmāasca'tīn a'ntū ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Lā' a'nchī takalhlaka'ī' huan israelitas quit līhua'ca'tza' xa'iccatzī que huan ā'makapitzīn quintā'israelitas a'ntī ixtaka'lhī ixcā'taca'n hua'chi quit. Lā' quit ā'chulā' xa'iccā'a'kahuāna'ni' ixlīmāasca'tīnca'n quinapapna' israelitas. ¹⁵ Pero Dios como xla' lej lakalhu'mana'n, quit quilacsacli para quilī'apóstol xapū'la a'xni'ca' tūna'j xa'ictahui'la. Lā' quinta'sani'lh para na'ictā'scuja ū'tza'. ¹⁶ Lā' chu a'nchī Dios lacasqui'lh xla' chuntza' quimāasca'tīlh que Jesucristo ixO'kxa' Dios. U'tza' tlhualh para que quit nā chuntza' tzē na'iccāmāsu'ni' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachi-huīn ixpālacata Jesucristo. A'xni'ca' Dios quimālakapasnīlh ixO'kxa', tū' icquīsqui'ni'lh tapāstacna' ā'kalhatin chī'xcu'. ¹⁷ Lā' tū' ica'lh nac Jerusalén para na'iccālaka'n a'ntī apóstoles ixtahuanī'ttza' xapū'la. Quit tū' chuntza' ictlhualh. Lā' tuncan lacapalh ica'lh nac Arabia lā' ā'calīstān ictaspi'tchokopā nac Damasco.

¹⁸ Lā' ixlīlakatu'tun cā'ta iclaka'lh huan apóstol Pedro nac Jerusalén. Lā' a'ntza' ictā'tachokolh xla' xmān cāujquitzisma'j. ¹⁹ Lā' tū' iclaktzī'lh nīn ā'kalhatin apóstol, xmān Jacobo ixtā'tin huan Māpa'ksīni' Jesús. ²⁰ Lā' stu'ncua' a'ntū ictzo'knumā'. Iccāhuanimā'ni' huā'mā' na i'xlacapūn Dios. Lā' tū' iccā'a'kxokomā'ni'.

²¹ Lā' ā'calīstān ica'lh a'nlhā tapa'ksī con Siria lā' Cilicia. ²² Lā' tūna'j ixquintalakapasa a'ntī ixtakalhlaka'ī' Jesucristo xalanī'n nac estado de Judea. ²³ Xlaca'n xmān ixtakaxmata a'ntū ixuancan. Chuntza' ixuancan: "Huan chī'xcu' a'ntū lej ixquincāmacaputzayāni' xapū'la, chuhua'j xla' lē'cta'sana'ntlā'huan huan līmāasca'tīn ixpālacata Cristo a'ntū xapū'la ixmāspūtūcu'tun". ²⁴ Lā' huan xalanī'n nac Judea a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', i'xtamācā'tanī Dios por quimpālacata.

2

Huan ā'makapitzīn apóstoles talakatīlh a'nchī Pablo ixmāsu'yumā'ixtachihuīn Dios

¹ Lā' ā'calistān ixlīlakacāujtā'ti' cā'ta chu ica'mpā nac Jerusalén ā'maktin huampala lā' quintā'a'lh Bernabé. Lā' nā iclē'lh huan Tito. ² A'ntza' icquīlah porque Dios ixquimāca'tzīnīnī't que tasqui'nī que na'ica'n. Lā' a'ntza' nac Jerusalén ictakēstokui xmān quit lā' a'ntī xanapuxcu'nu'. Lā' quit iccāhuanikō'lh a'nchī quit xa'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Chuntza' ictlahualh como tū' xa'iclasasqui'n que chu tlakaj natachoko a'nchī xa'icsucjmā' lā' a'nchī icscujmā' chuhua'j. ³ Lā' xlaca'n tū' quintatā'lāsta'lal' a'nchī xa'iccāmāsu'ni'mā' que tū' tasqui'nī que natastālani' ixtalanānca'n israelitas xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā huan Tito a'ntī ixquintā'lahuī', tū' huanica que maclacasqui'n nacircuncidarīcan, chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas, lā' a'yuj Tito tū' israelita ixuanī't. ⁴ Xla' tū' mātlahuīca huā'mā' a'yuj lej ixtahuan huan makapitzīn a'ntīn tū' lej stu'ncua' tā'timīn. Xlaca'n i'xquincātā'tanūnī'ta'ni' para xmān natakaxmatxtunu'n. Xmān ixtaca'tzīcu'tun a'nchī libre quina'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo lā' tū' tasqui'nī natlahuayāuj huan a'ntū ixtalanānca'n israelitas. Xlaca'n ixtalacasqui'n que quina'n natlahuayāuj ixtalanānca'n huan israelitas. ⁵ Lā' quina'n tū' icmakxtekui ixquincātatlajani' nīn macsti'na'j como xa'iclasasqui'nāuj que hui'xina'n ā'chulā' caca'tzītēlha'tit que stu'ncua' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

⁶ Huan xanapuxcu'nu' a'ntī lej cā'a'cnīni'ni'can, xlaca'n tū' quintahuanilh que tasqui'nī na'icxtāpalī a'ntū xa'icmāsu'yu. Para quit chu a'cxtim palh lej cā'a'cnīni'ni'can o tū'. Dios, xla' laktzī'n qui'a'clhcunucca'n lā' tū' laktzī'n xmān a'ntūn talaktzī'n huan tachi'xcuhuī't. ⁷ Xlaca'n tū' quintahuanilh que na'icxtāpalī a'ntū xa'icmāsu'yu. Xlaca'n taca'tzīlh que Dios quilīmāmacū'nī't que na'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn chuntza' hua'chi Dios ixlīmāmacū'nī't huan Pedro que nacāmāsu'ni' huan israelitas huan xatzey tachihuīn. ⁸ Lā' chuntza' hua'chi Dios con ixlīmāpa'ksīn mānūlh Pedro na ixlī'apóstol para nacāmāsu'ni' huan israelitas lā' nā quit quimānūlh na quilī'apóstol para na'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas.

⁹ Jacobo lā' Pedro lā' Juan ixcālaktzī'ncan hua'chi xanapuxcu'nu'. Lā' a'xni'ca' xlaca'n taca'tzīlh que Dios ixquilīmāmacū'nī't huā'mā' litlōt, lā' quintamakachi'palh quit lā' nā Bernabé. Lā' chuntza' tatlahualh porque quilīhuākca'n xa'iclacchihuīna'nī'tauj que quina'n na'icscujāuj

na ixlac'hni'ca'n a'ntīn tū' israelitas lā' xluca'n natascuja na ixlac'hni'ca'n huan israelitas. ¹⁰ Xmān quincātahuanini' que tū' na'icpātza'nkāyāuj na'iccāmaktāyayāuj huan a'ntī lacpobresni'. Lā' nā chuntza' quit xa'ictlahuacu'tun.

Pablo tā'lāhuanilh Pedro nac Antioquía

¹¹ Lā' a'xni'ca' Pedro milh nac Antioquía quit calacan ictā'lāhuanilh porque xla' tū' tzey a'nchī ixtlahuamā'. ¹² Lā' como xapū'la Pedro ixcātā'huā'yan xluca'n a'ntīn tū' israelitas a'yuj xluca'n tū' tacircuncidarlanī't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas. Lā' ā'calistān a'xni'ca' tamilh huan israelitas a'ntī cāmacamilh Jacobo, Pedro tatampūxtulh lā' makxteklī nacātā'huā'yan. Xla' ixcājicua'ni' huan israelitas como xluca'n ixtahuan que tasqui'nī nacācircuncidarlīcan xluca'n a'ntīn tū' israelitas. ¹³ Lā' ā'makapitzīn tā'timīn a'ntī israelitas lā' xluca'n tatzuculh tala a'cxtim hua'chi Pedro. Lā' nā xluca'n tatlualh lakatu' ixlacanca'n. Lā' hasta Bernabé chu lakatin cātā'lalh. ¹⁴ Lā' a'ntū ixtatlahuamā'na, quit icca'tzīlh que tū' chu a'nchī huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīnī'lh. Lā' a'xni'ca' icca'tzīlh huā'mā', quit icuanilh Pedro na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n: “Hui'x nā israelita. Pero ixla'ya' hua'chi a'ntīn tū' israelitas lā' tū' hua'chi israelita. Lā' ¿a'chī' lacasqui'na' natatlahua ixtalanānca'n israelitas xluca'n a'ntīn tū' israelitas?” Chuntza' icuanilh Pedro.

Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chu a'cxtim cāmāpūtāxtūcan

¹⁵ Quina'n israelitas desde a'xni'ca' iclalatuncūuj. Quina'n tū' hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't a'ntī lej talaclē'n. ¹⁶ Pero ca'tzīyāuj que Dios cāmāpānūni' ixtalac'lē'i'ca'n xmān xluca'n antīn talīpāhuan Jesucristo, lā' tū' xluca'n a'ntīn tatlōkentāxtūcu'tun huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. Lā' chuntza' quina'n nā līpāhuanāuj Jesucristo. Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalac'lē'i'ca'n por ixpālacata līpāhuanāuj Jesucristo lā' tū' por ixpālacata a'kahuāna'ni'yāuj huan ley. Tū' a'nan kalhatin a'ntī Dios māpānūni' ixtalac'lē'i' xmān por ixpālacata tlōkentāxtūcu'tun huan ley.

¹⁷ Como quina'n iclīpāhuanāuj Jesucristo, icca'tzīyāuj que xmān chuntza' Dios quincāmāpānūni'n quintalac'lē'i'ca'n. Lā' tū'tza' iclīpāhuanāuj huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. U'tza' līhuanca que quina'n iclāclē'nauj lā' nā Cristo quincāmātlahuīmā'ni' a'ntūn tū' tzey. U'tza' tū' stu'ncua'. Cristo tū' quincāmātlahuīyāni' a'ntūn tu' tzey. ¹⁸ Palh quit na'icmākēnū huan ley lā' ā'calistān na'ickalhlaka'ī'pala huan ley, lā' chuntza' natasu'yu palh quit iclāclē'n. ¹⁹ Quit icca'tzīlh que tūla ictlōkentāxtūkō' huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. Lā' ū'tza' tū'tza' iclīpāhuan huan ley. Chuhua'j quit iclatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ²⁰ Quit hua'chilh

icnīnī'ttza' lā' hua'chilh quintā'xtokohua'ca'canī'ttza' con Cristo. Hua'chilh tū'tza' quit iclahuī' lā' xmāntza' Cristo lahuī' na quimacni'. Quit iclīpāhuan ixO'kxa' Dios lā' chuntza' quit iclīlahuī' chuhua'j. Xla' quimpāxquī'lh lā' līnīlh por quit. ²¹ Quit tū' iclakmaka'n ixtalalaku' mān Dios. Palh kalhatin tlōkentaxtūcu'tun huan ley lā' xmān por ū'tza' ixmāpānūni'ca cahuā ixtalaclē'i', chuntza' Cristo nīn tuntū' ixpālacata a'nchī xla' līnīlh.

3

Xatzey līpāhuan can Jesucristo lā' tū' huan ley

¹ ¿Chu tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit? ¿Tichū cātamāmakchuyīni' hui'xina'n, tā'timīn, xalanī'n nac Galacia? Tū'tza' a'kahuāna'ni'yā'tit a'ntū stu'ncua'. Hui'xina'n lej stu'ncua' icticāhuanini' a'nchī Jesucristo xtokohua'ca'ca nac cruz. ² Caquilāhuanij huā'mā': ¿Chichū līmakhltīni'ntit huan Espīritu Santo? Tū' cātamaxquī'ni' por ixpālacata a'kahuāna'ni'tit huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israēlitas. Cātamaxquī'ni' porque kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ³ Lā' ¿a'chī' hui'xina'n tū' tlakaj a'cstaca ca'tzīyā'tit? Hui'xina'n tzucutit na ixtej Dios con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit que tū'tza' maclacasquī'nā'tit ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo? ¿A'chī' puhua'nā'tit que hui'xina'n mi'a'cstuca'n tze natlōkentaxtūyā'tit a'ntū Dios lacasquī'n? ⁴ Chuhua'j tasu'yu palh chu tlakaj ixcātapātle'keni'ni' lhūhua' catūhuā. Pero tū' chuntza' icpuhuan quit. ⁵ Dios cāmaxquī'yāni' huan Espīritu Santo lā' Dios tlahua lē'cnīn na milacapūnca'n. ¿A'chī' tlahua chuntza'? Tlahua chuntza' como hui'xina'n kaxpatnī'ta'ntit lā' kalhlaka'i'nī'ta'ntit palh stu'ncua' huan xatzey tachihuīn, lā' tū' por ixpālacata a'kahuāna'ni'tit huan ley.

⁶ Ixtachihuīn Dios huan: “Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham”. ⁷ Hui'xina'n ka'lhī que namāchekxī'yā'tit que a'ntīn talīpāhuan Dios xlaca'n hua'chilh scana'nca' i'xū'yātā'natna' Abraham. ⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū Dios natlahua. Tatzo'kni' que Dios nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n xlaca'n a'ntī natalīpāhuan Dios a'yuj xlaca'n tū' israēlitas. Hasta xapū'la Dios māca'tzīnīlh Abraham a'nchī nacālīsicua'lanālīcan tachi'xcuhuī't. Huanilh: “Por mīmpālacata ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac huan quilhtamacuj nacāsicua'lanālīcan”. ⁹ Lā' ū'tza' cālīsicua'lanālīcan xlaca'n a'ntīn talīpāhuan Dios chuntza' hua'chī Abraham. Xla' ixlīpāhuan Dios lā' sicua'lanālīca.

¹⁰ A'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni'cu'tun huan ley como tapuhuan que chuntza' Dios nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n.

Pero xlacan' tahuilāna' camacan que nacāmālaclē'nīcan. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlihuākca'n a'ntīn tū' tatlōkentaxtū pō'ktu ixlihuāk a'ntū hui' nac ca'psnat a'nlhā tatzokni' huan ley, xlacan' tahuilāna' camacan nacāmālaclē'nīcan". ¹¹ Lā' chuntza' limāchekxīcan que Dios tū' catimāpānūni'lh ixtalaclē'i' nīn tinti' a'ntū xmān tlōkentaxtūcu'tun huan ley. Tatzokni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlihuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n como talipāhuan Dios, xlacan' para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n". ¹² Lā' huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas, makapitzīn tatlōkentaxtūcu'tun. Lā' como talipāhuan huan ley, chuntza' tū' talipāhuan Cristo. Lā' a'ntī lej talipāhuan'cu'tun huā'mā' ley, lā' chuntza' tasquī'nī natatlōkentaxtū ixlihuāk a'ntū huan huā'mā' ley, para nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

¹³ Dios nacāmālaclē'nī ixlihuākca'n a'ntīn tū' natatlōkentaxtū ixlihuāk a'ntū huan nac ley. Quina'n ixlaclē'nāuj como quina'n tū' tlōkentaxtūyāuj huan ley. Pero Cristo quincāmāpūtaxtūni' de huā'mā' lipātīn como xla' māpalakō'lh a'ntūn quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlihuākca'n a'ntī cāxtokohua'ca'canī't nac cruz a'ntza' tamāpalamā'na con Dios". ¹⁴ Lā' Cristo māpalakō'lh nac cruz. Lā' chuntza' nā xlacan' a'ntīn tū' israelitas nā xlacan' tzē nacāsicua'lanālīcan a'cxtīm hua'chi Dios sicua'lanālīlh Abraham chu a'nchī Dios ixuaninī't Abraham xapū'la. Lā' nā chuntza' Cristo tlhualh huā'mā' para que chuntza' quilihuākca'n, como lipāhuanāuj xla', tzē namaklhtīni'nāuj huan Espīritu Santo chu a'nchī Dios hualh que namāstā'.

Huan ley tūla lactlahua huan convenio a'ntū Dios tlhualh

¹⁵ Tā'timīn, na'iccāhuaniyāni' a'ntū hua'chi līlacastuc. A'xni'ca' quina'n tlhualhāuj lakatin contrato o lakatin testamento lā' firmarliyāuj, chuntza' nīn chā'tin catilactlahualh lā' nīn chā'tin tzē natzo'kpala ā'lakatin tachihuīn. ¹⁶ Lā' nā chuntza' huan convenio a'ntū tlhualh Dios a'xni'ca' huanilh Abraham que nasicua'lanālī xla' lā' kalhatin ī'xū'yātā'nat. Ixtachihuīn Dios tū' huan: "ī'xū'yātā'natna". A'ntū huan: "kalhatin ī'xū'yātā'nat". U'tza' huanicu'tun Cristo. ¹⁷ A'ntū iccāhuaniyāni' ū'tza' huā'mā': Dios huanilh Abraham que ixlihuākca'n a'ntī natalipāhuan Dios, xlacan' natapūtaxtu. U'tza' hua'chi convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. Lā' ixlīlakatā'ti' ciento cā'ta ā'puxamacāuj, Dios maxquī'lh Moisés huan ley. Chuntza' huan ley tūlalh catilactlahualh huan convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. ¹⁸ Palh Dios ixquincāsicua'lanālīni' xmān por ixpālacata a'kahuāna'ni'yāuj huā'mā' ley a'ntū maxquī'ca ā'calistān, chuntza' ixlacalalh huan convenio a'ntū Dios

tlahualh con Abraham. Pero Dios sicua'lanālinī't Abraham xmān por ixpālacata Abraham ixlīpāhuan Dios.

¹⁹ Lā' ħtuchū lītasqui'nī huan ley a'ntū Dios maxquī'lh Moisés? A'calīstān hui'līca huā'mā' ley para nalīca'tzīcan que a'ntīn ta'a'kapalhkā xlaca'n talaclē'n. Huā'mā' ley ixmaclacasqui'ncan xmān hasta que milh Jesucristo a'ntī i'xū'yātā'nat Abraham. Lā' huan i'xū'yātā'nat Abraham, ū'tza' a'ntī Dios ixlīchihuīna'nī't xapū'la a'xni'ca' tlahualh huan convenio con Abraham. Huan ángeles cāmāpa'ksīca que natamastā' huan ley. Lā' macamaxquī'ca Moisés. Lā' Moisés cāmacamaxquī'lh huan tachi'xcuui't israelitas. ²⁰ Lā' Dios xla' tū' ixmaclacasqui'n a'ntī namaktāya a'xni'ca' lacāxtlahualh huan convenio con Abraham. Māni' ū'tza' lacāxtlahualh.

Huan ley tūla cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuui't

²¹ Quit tū' icchihuīna'mā' que huan ley tā'lāsta'la a'ntū mālacnū Dios por ixpālacata huan convenio. Palh ixmāstā'ca cahuā lakatin ley a'ntūn tzē ixmāstā'lh xasāsti' quinquilhtamacujca'n, chuntza' tzē ixquincāmāpānūni'ni' quintalaclē'i'ca'n xmān por ixpālacata huā'mā' ley. ²² Ixtachihuīn Dios huan que ixlīhuākca'n tachi'xcuui't talaclē'n. Lā' como por ixpālacata huan ley, tasu'yu palh ixlīhuākca'n talaclē'n lā' ixlīhuākca'n hua'chi tachī'nī'n a'ntīn tūla tapūtaxtu. Lā' chuntza' xmān a'ntīn talīpāhuan Jesucristo, xmān xlaca'n natapūtaxtu.

²³ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixmin Jesucristo, quina'n hua'chi tachī'nī'n ixuanī'tauj como quina'n tūla tlōkentaxtūyāuj huan ley. Lā' hua'chi tachī'nī'n ixuanī'tauj lā' tūla ixlaktaxtuyāuj hasta a'xni'ca' quincāmāca'tzīnīni' a'nchī nakalhaka'i'yāuj que Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n. ²⁴ Lā' huan ley xla' hua'chi kalhatin a'ntī pū'lāna'. Ixquincāmāsu'ni'yāni' ixtej Dios hasta a'xni'ca' milh Jesucristo lā' ca'tzīuj a'nchī nalīpāhuanāuj xla' lā' chuntza' tzē naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. ²⁵ Lā' chuhua'j como chilhtza' huan quilhtamacuj para nalīpāhuanāuj Cristo, chuhua'j tū'tza' maclacasqui'nāuj huan ley. Hua'chilh palh sputlītza' ixlītīt huanmā' ley.

²⁶ Hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' ū'tza' līla'tit ixcamana' Dios. ²⁷ Lā' milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī a'kpaxnī'ta'ntit ū'tza' lītasu'yu palh kalhlaka'ī'nī'ta'ntit Cristo lā' la'tit hua'chi Cristo. ²⁸ Palh hui'xina'n chu lakatin con Cristo, chuntza' milīhuākca'n hui'xina'n xmān chu kalhatin. A'cxtim huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas; a'cxtim huan a'ntī hua'chi xatatamāujna' lā' a'ntīn tū' xatatamāujna'; a'cxtim huan chí'xcuui'n lā' pusan. ²⁹ Palh hui'xina'n tapa'ksiyā'tit con Cristo

hui'xina'n hua'chi ī'xū'yātā'natna' Abraham. Lā' chuntza' nā namaklhtīni'nā'tit a'ntū Dios mālacnūni'nī't Abraham.

4

¹ Lā' chuhua'j na'iccāhuanīyāni' a'ntū hua'chi lītalacastuc. Kalhatin ka'hua'chu a'xni'ca' tūna'j maklhtīni'n ixherencia, xla' tūlana'j māpa'ksīni'n. Lā' chuntza' xla' hua'chicus kalhatin tasācua', a'yuj ū'tza' ixtēcu' nala. ² A'xni'ca' ti'na'jcus huan ka'hua'chu, a'nampala ā'makapitzīn a'ntīn tamaktaka'lha xla' lā' a'ntū cālīmāmacū'ca ixlīhuāk a'ntū ixlā' nala hasta a'xni'ca' huan chī'chini' a'ntū laclhcāhui'līnī't ixtāta'. ³ Lā' chuntza' quina'n. Xapū'la, como tūna'j xa'nca ixmāchekxīyāuj a'ntū ixlā' Dios, hua'chi laksana'tā'n ixuanī'ta'uj. Xapū'la a'kahuāna'ni'uj ixtalanānca'n lā' ixlīmāscatīnca'n tachi'xcuui't. ⁴ Pero a'xni'ca' chilh huanmā' chī'chini' a'ntū ixlacclhcāhui'līnī't Dios macamilh ī'xO'kxa'. Xla' mālacatuncuīnīlh kalhatin puscāt. Lā' ixO'kxa' Dios ixlahuī' chu a'nchī ixtalanānca'n huan israelitas. ⁵ Chuntza' xla' milh porque xla' quīncāmāpūtaxtūcu'tuni' porque ixui'lāna'uj camacan chu a'nchī ixlīmāpa'ksīn huan ley. Lā' ū'tza' līmīlh ixO'kxa' Dios para que quina'n tzē nalayāuj ixcamana' Dios.

⁶ Dios macamilh huan Espīritu Santo na qui'a'clhcunucca'n. Lā' chuntza' tzē nahuanīyāuj Dios: “¡QuīnTāta'ca'n!” Lā' chuntza' lītasu'yu que quina'n ixcamana' Dios. ⁷ Lā' chuhua'j quina'n tū'tza' hua'chi tasācua'. Quina'n ixcamana' Dios. Lā' como quina'n chuhua'j ixcamana'tza', Dios naquīncāmaxquī'yāni' quīherenciaca'n.

Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' xalanī'n nac Galacia

⁸ Xapū'la hui'xina'n a'xni'ca' tūna'j ixlakapasā'tit Dios, hui'xina'n ixui'lā'na'ntit na ixlīmāpa'ksīn a'ntī tū' diosnu'. ⁹ Pero chuhua'j hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Lā' Dios nā cālakapasāntza' hui'xina'n. Lā' como hui'xina'n lakapasā'tit Dios, lā' ¿a'chī' tlhua'cu'tumpala'yā'tit mīntalanānca'n? Mīntalanānca'n tūla caticāmaktāyani' lā' nīn tuntū' ixlīhuancān. Lā' ¿a'chī' ixlīmaktu' nastālani'pala'yā'tit? ¹⁰ Hui'xina'n maclacāni'yā'tit makapitzīn chī'chinī'n lā' makapitzīn mālhcuyu' lā' makapitzīn cā'ta lā' nā tlhua'yā'tit ā'makapitzīn cā'tani'. ¹¹ Quit ictamakchuyīnī't por mimpālacataca'n. Chō'la chu tlakaj lej icscujli con hui'xina'n.

¹² Tā'timīn, iccāsqi'ni'yāni' cala'tit hua'chi quit. Quit, a'yuj kalhatin israelita, tū'tza' icstālani' i'xtalanānca'n israelitas. Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas tū' tasquī'nī nalītzucuyā'tit tlhua'yā'tit ixtalanānca'n israelitas. Hui'xina'n nīn tuntū' quīlātlahuani'nī'tauj a'ntūn tū' tzey. ¹³ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que ī'tza'cā'hua' xa'īcuanī't lā' ū'tza' iccālīmāsu'ni'ni' xapū'la huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Hui'xina'n

tū' quilālakmaka'uj lā' a'yuj tū' līlaktzī'ncu'tu xa'icuanī't como ī'tza'cā'hua' xa'icuanī't. Quilālaktzī'uj hui'xina'n hua'chilh kalhatin ángel xa'icuanī't a'ntī Dios macamilh. Quilālaktzī'uj con tapāxuhuān hua'chilh māni' Jesucristo. ¹⁵ ¿Chā tū' pāstacā'tit hui'xina'n a'nchīn tanto ixka'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān a'xni'ca' xa'icuī' quit con hui'xina'n? ¿Tuchū cāpātle'keni'nī'ta'ni' hui'xina'n? Quit icuan hui'xina'n cahuā i'xmāxtutit milakastapunca'n lā' ixquilāmaxquī'uj palh tzē ixtlahua'tit. ¹⁶ Lā' chuhua'j hui'xina'n quilālaktzī'nāuj hua'chi mintā'ca'tzaca'n porque quit iccāhuaniyāni' a'ntū xastu'ncua'. Lā' ¿a'chī' quilālaktzī'nāuj chuntza'?

¹⁷ Huan tamā'na chi'xcuhuī'n a'ntī cātlahuacu'tunāni' ixamigoca'n, tasu'yu palh xlaca'n cātamaktāyacu'tunāni'. Pero tū' stu'ncua'. Xlaca'n xmān cātamāxtunquīcu'tunāni' de quit. Lā' chuntza' hui'xina'n xmān ū'tunu'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit. ¹⁸ Pues tzey palh ā'makapitzīn cātlahuacu'tunāni' ixamigoca'n hui'xina'n a'xni'ca' iccātā'lahui'lanī' lā' a'xni'ca' tū'. Pero xmān stu'ncua' cacātamaktāyani'. ¹⁹ Quilaksa'tā'n, cā'tziyāuj a'nchī kalhatin puscāt pātīni'n a'xni'ca' mālacatuncuīnī ī'ska'ta'. Lā' nā chuntza' icpātīni'mā' hasta lhā natasu'yu que hui'xina'n nalatahui'layā'tit hua'chi a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Cristo. ²⁰ Palh xa'iclatahuī'lh cahuā con hui'xina'n, xtunc xa'iccātā'chihuīna'ni'. Quit lej iccālītamakchuyīmā'ni' hui'xina'n.

Pablo līchihuīna'lh Agar lā' Sara

²¹ Hui'xina'n lej lītanūni'cu'tunā'tit para na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Lā' chuhua'j caquilāhuaniuj huā'mā': ¿Chichū tū' līmāchekxī'yā'tit xa'nca a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huan ley? ²² Ixtachihuīn Dios huan que Abraham ka'lhīlh kalhatu' ixo'kxa'n. Kalhatin ixo'kxa' ixuanī't huan puscāt a'ntī ixuanican Agar. Lā' huan puscāt xatata māuj ixuanī't lā' xla' tū' libre ixuanī't. Lā' huan ā'kalhatin o'kxa' huampala ixo'kxa' ixuanī't huan puscāt a'ntī libre ixuanī't. ²³ Huan ī'ska'ta' Agar lacatuncuīlh a'cxtim hua'chi talacatuncuī ixlīhuākca'n huan līska'tā'n. Tū' chuntza' huan ā'chā'tin. A'xni'ca' lacatuncuīlh ī'ska'ta' huan puscāt a'ntī libre, chuntza' Dios lītlōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't como ū'tza' Dios ixmālacnūnī't. ²⁴ Huā'mā' xla' hua'chi lītalacastuc. Huan kalhatu' pusan xlaca'n hua'chi lakatu' convenio ixtahuani't. Huan xatata māuj a'ntī i'xtacuīni' Agar, xla' ū'tza' hua'chi huan convenio a'ntū cāxtlahuaca nac huan kēstīn a'ntū huanican Sinaí. A'ntza' nac Sinaí macamaxquī'ca Moisés huan ley. Lā' a'ntīn talīpāhuan huan ley, xlaca'n hua'chi ixcamana' Agar, como xlaca'n nā tū' libre. ²⁵ Agar, xla' hua'chi Sinaí a'ntū huī' nac Arabia. Lā' nā Agar hua'chi Jerusalén. Xlaca'n a'ntīn

tatapa'ksī con Jerusalén, nā xluca'n lej talīpāhuan huan ley. Lā' nā xluca'n tū' libre. ²⁶ Tū' chuntza' huan Jerusalén xala' nac a'kapūn. Quina'n tapa'ksīyāuj con huanmā' Jerusalén. Lā' quina'n libre. ²⁷ Ixtachihuīn Dios huan:

Capāxuhualh huan puscāt a'ntī tūna'j ka'lhī ixcaman.

Cata'salh con tapāxuhuān a'ntīn tūna'j mālacatuncuīnī kalhatin ska'ta'.

Capāxuhualh como xla' a'yuj makxtekca, ā'chulā' nacāka'lhī ixcamana' que huan puscāt a'ntī ka'lhī ixkōlu'.

²⁸ Dios tlōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't. Lā' ū'tza' līlacatuncuīlh Isaac, ī'ska'ta' huan puscāt a'ntī libre ixuanī't. Lā' nā quina'n como Dios tlōkentaxtūlh a'ntū hualh, chuntza' lauj ixcamana' Dios. ²⁹ Huanmā' quilhtamacuj huan ska'ta' a'ntī lacatuncuīlh chuntza' hua'chi ā'makapitzīn, xla' ixlakapala huan i'xcaman a'ntīn tahuī'lh por ixpālacata Espīritu Santo. Lā' chuntza' pātle'kemā' chuhua'j. Quincātalakapalayāni' quina'n a'ntī kalhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. ³⁰ Ca'tzīyāuj a'ntū huan ixtachihuīn Dios: “Catla'kama'capi huan puscāt a'ntī xatatamāuj lā' nā ixcaman. Lā' huan ixcaman xatatamāuj, xla' tūla catimaklhtīni'lh huan herencia. Xmān ixo'kxa' huan puscāt a'ntī libre, ū'tza xla' namaklhtīni'n huan herencia”. ³¹ Chuntza' tā'timīn, quina'n tū' hua'chi ixcamana' huan puscāt xatatamāuj. Quina'n hua'chi ixcamana' huan puscāt libre.

5

A'ntīn talīpāhuan Cristo tū'tza' talīpāhuan huan ley

¹ Chuhua'j quina'n libres por ixpālacata a'ntū tlhualh Cristo. Lā' chuntza' tū' catalactlajītāya'tit. Tū'tza' tila'yā'tit hua'chi xapū'la xatatamāuj.

² Cuenta catlahua'tit a'ntū iccāhuanīyāni' quit, Pablo. Palh hui'xina'n natamakxtekā'tit nacātacircuncidarlīyāni' lā' ū'tza' nalīpāhuanā'tit, chuntza' hua'chilh nīn tuntū' ixpālacata Cristo con hui'xina'n. ³ Lā' iccāhuanīpalayāni': Palh huan tī lacasqui'n nacircuncidarlīcan, xla' ū'tza' ka'lhī que natlōkentaxtūkō' ixlīhuāk a'ntū huan huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. ⁴ Makapitzīn de hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit a'ntū huan huā'mā' ley, como puhua'nā'tit que chuntza' nacāmāpānūni'yāni' mintalaclē'i'ca'n. Lā' palh chuntza' tlhua'yā'tit, chuntza' taxtunquīnī'ta'ntit de Cristo lā' makxteknī'ta'ntit ixtalākalkhu'mān Dios. ⁵ Pero quina'n, huan Espīritu Santo quincāmāca'tzīnīni' que Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n, como quina'n līpāhuanāuj Jesucristo. ⁶ Palh tapa'ksīyāuj con Jesucristo, nīn tuntū' huanicu'tun palh quina'n circuncidarlayāuj o

palh tū'. A'ntū tasqui'nī nalīpāhuanāuj Jesucristo. Lā' ū'tza' nalālīpāxquī'yāuj.

⁷ Hui'xina'n xa'nca ixlatlā'hua'mpā'na'ntit na ixtej Dios. Iccālē'cnīyāni' hui'xina'n a'nchī tamakxtektit cātamāmakchuyīni'. Tū'tza' xa'nca a'kahuāna'ni'yā'tit huan tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. ⁸ Huā'mā' a'ntū xlaca'n cātamāsu'ni'ni', tū' ixla' Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī cālacsacnī'ta'ni'. ⁹ Xlaca'n a'ntī cātamāmakchuyīmā'ni', xlaca'n hua'chi levadura. Ca'tzīyāuj que macstī'na'j levadura māxcu'tūkō' ixlihuāk huan tasquit. ¹⁰ Como quina'n a'cxtim kalhlaka'ī'yāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo, quit icca'tzī que hui'xina'n ā'chulā' napāstacā'tit chuntza' hua'chi icpāstaca quit. Pero a'ntī cātamāmakchuyīmā'ni', xlaca'n natamāpala con Dios, nīn tintī' ixmaca'tzi tichūyā chi'xcuhuī'n.

¹¹ Pero quit, tā'timīn, palh quit cahuā xa'iccāmāsu'ni'ni' palh lej tasqui'nī nacircuncidarla'yā'tit, chuntza' tū' ixquimacaputzaca. Pero xlaca'n ta'a'kchā'n como quit icmāsu'yu xmān que Cristo nīlh nac cruz lā' chuntza' māpalalh quintalaclē'i'ca'n. ¹² Pero a'ntī cātamāmakchuyītlā'huanāni' hui'xina'n por ixpālacata huan circuncisión, quit iclacasqui'n que xlaca'n catatapānūkō'lh de hui'xina'n.

¹³ Dios cālacsacni' hui'xina'n, tā'timīn, para que nala'yā'tit libre. Lā' a'yuj libres hui'xina'n, tū' tzey palh tlahua'yā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Xatzey calāpāxquī'tit lā' chuntza' tzē nalāmaktāya'yā'tit. ¹⁴ A'nan lakatin līmāpa'ksīn a'ntū huan: “Nacāpāxquī'ya' huan ā'makapitzīn chuntza' hua'chi pāxquī'ca'na' mē'cstu”. A'ntīn ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tatlōkentaxtū ixlihuāk a'ntūn tatzo'kni' nac ley. ¹⁵ Pero palh hui'xina'n lālacatāquī'yā'tit lā' lāsta'layā'tit, cuenta catlahua'tit que tū' nalāmāspūtūyā'tit hui'xina'n.

Calatā'kchokotit chu a'nchī huan Espiritu Santo cāmāsu'ni'yāni'

¹⁶ A'ntū iccāhuanimā'ni' ū'tza' huā'mā': Calatā'kchokotit chu a'nchī huan Espiritu Santo cāmāsu'ni'yāni'. Chuntza' tū'tza' catistālani'tit mintapāstacna'ca'n xako'hua'jua'. ¹⁷ Huan xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n xlaca'n ixtā'ca'tza con huan Espiritu Santo. Lā' huan Espiritu Santo nā ixtā'ca'tza huan xalako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n. Huan lakatu' hua'chi lītā'ca'tza. Lā' ū'tza' tūla lītlahua'yā'tit chu catūhuā a'ntū lacasqui'nā'tit. ¹⁸ Lā' palh hui'xina'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan Espiritu Santo, tū'tza' lej caticāpāta'lani' huan ley.

¹⁹ Ca'tzīyāuj palh tū' tzey a'ntūn tatlahua huan tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios. Xlaca'n tamakpuscātīni'n. Huāk ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Xlaca'n tū' a'cstaca taca'tzī. ²⁰ Xlaca'n tamācā'tanī ídolos

lā' tatlahuāna'n. Xlaca'n talāca'tzalaktzī'n lā' talāsta'la lā' talālakca'tzani'. Chu tuncan ta'a'kchā'n. Lā' chu xmān ixa'cstucan tapuhuan. Lā' tamālacpitzī huan ixtachi'xcuhūi'tca'n. ²¹ Lā' taka'lhīcu'tun a'ntū i'xla' ā'chā'tin. Lā' tamaknīni'n, lā' taka'chī, lā' talīlakastāna'n a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'chulā' ā'catūhuā tatlahuapala. Hua'chi xa'iccāhuaniyāni' xapū'la, chuntza' iccāhuanipalayāni': Huan a'ntī chuntza' tala tūlah catitatanūh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

²² Tū' chuntza' antīn ta'a'kahuāna'ni' huan Espíritu Santo. Huan Espíritu Santo cāmaktāya. Lā' chuntza' xlaca'n tapāxquī' ā'makapitzīn lā' taka'lhī tapāxuhuān. Lā' ca'cs tahui'lāna'nkō'. Lā' lej tapātīni' ā'makapitzīn. Lā' lej tzey taca'tzī. Lā' tū' lactampi'lhni. Lā' tatlōkentaxtū a'ntūn tahuan. ²³ Lā' xlaca'n tū' taka'tla'jca'tzī. Lā' talihui'li natatlahua xmān a'ntūn tzey. Palh chuntza' natlahua'yā'tit, tintī' ley a'ntū nahuan que tū' līmakuan a'ntū tlahuapā'na'ntit. ²⁴ Lā' a'ntīn tatapa'ksī con Cristo, xlaca'n tū'tza' tamakxteka que nacāmāpa'ksī i'x-tapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua. Hua'chilh tamaknīh i'x-tapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua', chuntza' hua'chi xtoko-hua'ca'can kalhatin nac cruz. ²⁵ Lā' huan Espíritu Santo quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' lītasquī'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj lā' natalā'kchokoyāuj chu a'nchī quincāmāsu'ni'yāni' huan Espíritu Santo.

²⁶ Lā' tū' catika'tla'jca'tzīuj lā' tūla caticātā'lāhuaniuj lā' tūla catilālakca'tzani'uj.

6

Tasqui'nī nalāmaktāyayā'tit

¹ Tā'timīn, palh tī laktzī'ncan tlahuamā' catūhuā a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n a'ntī latlā'hua'nā'tit chu a'nchī Dios lacasquī'n, camaktāya'tit para que chuntza' nacāxla. Lā' tū' tilīka'tla'jca'tzīyā'tit a'xni'ca' namaktāya'yā'tit. Lej cacuentatlahua'tit hui'xina'n para que tū' natatonkopūyā'tit nā hui'xina'n. ² Calāmaktāya'tit para que natāyani'yā'tit. Lā' chuntza' natlōkentaxtūyā'tit a'ntū i'xlīmāpa'ksīn Cristo.

³ Palh kalhatin puhuan que xla' más xatzey que ā'makapitzīn lā' palh tū' stu'ncua', xla' ixa'cstu ta'a'kxoko. ⁴ Lā' chā'tunu' napāstacna'n palh xa'nca latlā'huan o tū'. Lā' palh māni' ū'tza' ca'tzī que xa'nca latlā'huan lā' xla' lej līpāxūj nalatahui'la. Tū' tasqui'nī que cuenta natlahua palh xla' a'cxtim con ā'makapitzīn o palh tū'. ⁵ Chā'tunu' natalē'n ixtacu'ca'ca'n. Lā' natakahl'tīni'n por ixpālacata a'nchī talīlatlā'huan.

⁶ A'ntī cāmāsu'ni'can ixtachihuīn Dios, xlaca'n natamaxquī' macsti'na'j a'ntūn taka'lhī para a'ntīn tamāsu'yu ixtachihuīn Dios.

⁷ Hui'xina'n tū' cata'a'kxokotit mē'cstuca'n. Dios, nīn tintī' catitlajalh. A'ntū Dios huan que nala, ū'tza' napātle'ke. Ca'tzīyāuj que a'ntū nacha'n kalhatin chi'xcu', ū'tza' namakala. ⁸ Lā' palh kalhatin tlahuatlā'huan xako'hua'jua' ix-tapāstacna', xla' natlaja xmān huan līnīn. Lā' palh kalhatin tlahua ixtapuhuān huan Espīritu Santo, xla' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj para pō'ktu. ⁹ Lā' tū' calakachā'ni'uj a'nchī tlahuayāuj huan a'ntū xatzey. Palh quina'n tū' namakxtekāuj natlahuayāuj huan a'ntū xatzey xa'nca namakalana'nāuj huanmā' chi'chini' a'ntū laclhcāhui'līcanī't. ¹⁰ Lā' ū'tza' a'cxtim nacālītlahuani'yāuj ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't a'ntū xatzey, pō'ktu a'xni'ca' tzē tlahuayāuj. Lā' ā'chulā' nacātlahuani'yāuj a'ntūn tzey huan tā'timīn a'ntīn takalhlaka'ī.

Pablo māstā'lh tapāstacna'

¹¹ Calaktzī'ntit a'nchī ixlīlaka'tla'n letras iccātzo'knuni'mā'ni' māni' quit. ¹² Xlaca'n a'ntīn tatasu'yucu'tun xalacuan na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't, ū'tunu'n a'ntī stu'tu'lu' tahuan que nacircuncidarlayā'tit. Chuntza' tatlahua como tū' talacasqui'n que nacāmacaputzacan. Tū' tapātīni'ncu'tun hua'chi tapātīni'n a'ntīn takalhlaka'ī' palh xmān Cristo tzē māpūtaxtūnu'n, como xla' nīlh nac cruz. ¹³ Lā' nā huan a'ntīn tacircuncidarlanī't, xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'kō' ixlīhuāk huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Xlaca'n talacasqui'n que hui'xina'n cacircuncidarlatit. Chuntza' xlaca'n tzē natalīka'tla'jca'tzī por mimpālacataca'n hui'xina'n circuncidarlanī'ta'ntit hui'xina'n. ¹⁴ Lā' quit tū' iclīka'tla'jca'tzī de nīn tuntū'; xmān icmāsu'yucu'tun a'nchī līnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo huan nac cruz. Lā' como ictapa'ksī con Cristo quit tū'tza' quimāpa'ksī a'ntū xala' nac quilhtamacuj lā' tū'tza' quimaca'tzī. ¹⁵ Como tapa'ksīyāuj con Cristo Jesús, chuntza' a'cxtim palh circuncidarlanī'tauj o palh tū'. A'ntū lej tasqui'nī ū'tza' huā'mā': Naka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ¹⁶ Lā' chuhua'j i'xlīhuākca'n a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī huanmā' tapāstacna', lā' nā ixlīhuākca'n ixtachi'xcu'huī't Dios, cacālakalhu'malh Dios xlaca'n, lā' cacāmātza'ta'tī'ni'lh ixa'clhcunucca'n.

¹⁷ Lā' nīn tintī'tza' caquista'lalh. Huāk huan quixtu'tu' a'ntū icka'lhī xla' ū'tza' lītasu'yu palh quit ictapa'ksī con huan Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Tā'timīn, milīhuākca'n hui'xina'n cacāsica'lanālīkō'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Efeso

Pablo cāmacā'ni'lh saludos huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹ Quit, Pablo, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ixapóstol Jesucristo, como ū'tza' huā'mā' ixtapuhuān Dios. Quit iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n a'ntī xalanī'n nac Efeso a'ntīn tā'tapa'ksīyā'tit Dios lā' kalhlaka'ī'yā'tit Cristo Jesús. ² Cacātasīcua'lanālīni' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' cacātamātza'ta'ti'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Dios quincāsīcua'lanālīyāni' por ixpālacata Jesucristo

³ Camaxquī'uj pāxcatca'tzī Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xla' quincāsīcua'lanālīni'ta'ni'. Lā' quincāmaxquī'nī'ta'ni' tāpālhūhua' tāsīcua'lanālīn a'ntū xala' nac a'kapūn. Quincātlahuani'nī'ta'ni' huā'mā' como tā'tapa'ksīyāuj Cristo. ⁴ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj, Dios quincālacsacni' quina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyāuj Cristo. Quincālacsacni' como quincātlahuacu'tuni' xalactzey, como xla' tū' ixlacasqui'n que a'nan catūhuā a'ntūn tzē naquincātālē'ksa'nīni'nāni' na ixlacapūn Dios. ⁵ Lā' Dios, como quincāpāxquī'yāni', chuntza' xapū'la puhualh de naquincātlahuayāni' ixcamana' por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' a'ntū ixtapuhuān. ⁶ Lā' ū'tza' nalīmāka'tlī'yāuj Dios como xla' lej pāxquī'nin. Quincātlahuani'nī'ta'ni' huā' tamā'na' talakalhu'mān por ixpālacata Jesucristo ixO'kxa'. Lā' xla', Dios lej pāxquī'. ⁷ Cristo nīlh lā' chuntza' quincālīmāpūtāxtūni'. Lā' nā Dios quincāmāspūtūnu'ni'ntza' quintalaclē'i'ca'n. Huā'mā' Dios quincātlahuani'ni' como xla' lej lakalhu'manīni'n. ⁸ Lā' como Dios lej lakalhu'manīni'n, xla' quincāmāmāchekxīnīni' ixtachihuīn Dios lā' lej xa'nca quincāmāpāstaquīyāni'. ⁹ Xapū'la xmān Dios tzē'k ixca'tzī a'ntū ixpuhuan naquincātlahuani'yāni'. Lā' chuhua'j quincāmāca'tzīnīni'ta'ni'. ¹⁰ Lā' huā'mā' a'ntū Dios puhualh, ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' namin huan chī'chini' a'ntū Dios lhcānī't, xla' nalīmāmacū' Cristo ixlīhuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj. Lā' Cristo nacāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk.

¹¹ Dios tlahuakō' ixlīhuāk chu a'nchī ixtapuhuān. Xla' quincālacsacni' como ixtachī'xcuhuī't quincātlahuacu'tuni' por ixpālacata Cristo. ¹² Lā' chuntza' māka'tlī'can por quimpālacataca'n quina'n a'ntī israelitas lā' a'ntī xapū'la ickalhlaka'ī'uj que Cristo ū'tza' a'ntī māpūtāxtūnu'n. ¹³ Lā' nā hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas nā kalhlaka'ī'tit Cristo a'xni'ca' kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'.

Lā' por ixpālacata huā'mā' xatzey tachihuīn, hui'xina'n cātālīmāpūtaxtūni'. Lā' a'xni'ca' hui'xina'n kalhlaka'ī'tit, Dios cāmāxquī'ni' huan Espíritu Santo, chuntza' hua'chi a'nchī xla' ixuanī't. Lā' huā'mā' māsu'yu que Dios nacāmāpūtaxtūkō'yāni'.
 14 Como ka'lhīyāujtza' huan Espíritu Santo, ca'tzīyāuj que namaklhtīni'nāuj a'ntū Dios nacāmāxquī' ixtachi'xcu'huī't, chuntza' hua'chi xla' huanī't. Lā' nā ixpālacata huan Espíritu Santo ca'tzīyāuj que ixlīstu'ncua' Dios quincāmāpūtaxtūkō'yāni' quina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyāuj xla'. Lā' chuntza' namāka'tlī'can Dios.

Pablo squi'ni'lh Dios por ixpālacatata'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'

15 Quihuanicanī'ttza' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús lā' a'nchī cāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī Dios. 16 Lā' ū'tza' pō'ktu iclīmaxquī' pāxcatca'tzī Dios por hui'xina'n, lā' ickalhtō'ka' por hui'xina'n. 17 Icsqui'ni' Dios por hui'xina'n. Xla' ū'tza' quinTāta'ca'n lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' nā xla' ixDios quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Icsqui'ni' que cacāmāmāchekxīnīni' a'ntū ixla' Dios lā' a'nchī huanī't Dios. 18 Lā' nā icsqui'ni' Dios que cacāmāmāchekxīnīni' huan xatzey a'ntū Dios naquincātlahuanī'yāni' quina'n a'ntī quincālacsacnī'ta'ni' Dios. Lej lhūhua' a'ntū naquincāmāxquī'yāni' Dios para a'ntīn tā'tapa'ksīyāuj con xla'. 19 Lā' icsqui'ni' Dios que cacāmāmāchekxīnīni' hui'xina'n palh xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' chuntza' tzē natlahua lhūhua' catūhuā por quina'n a'ntī līpāhuanāuj Dios. 20 Dios māsu'yulh ixlīmāpa'ksīn a'xni'ca' mālakahuanīchokolh Cristo lā' le'lh nac a'kapūn lā' hui'līlh na ixpāxtūcāna'j Dios. 21 Lā' Dios maxquī'lh lhūhua' līmāpa'ksīn huan Cristo. Lā' Cristo cāmāpa'ksīkō' ixlīhuākca'n huan pūchihuīna'nī'n lā' ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn na ixlīhuāk quilhtamacuj lā' nac a'kapūn. Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj tintī' a'ntīn ka'lhī līmāpa'ksīn hua'chi xla'. Lā' tū' catī'a'nalh a'ntī naka'lhī līmāpa'ksīn hua'chi xla'. 22 Dios hui'līlh hua'chi ixlīmāpa'ksīni' de ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' hui'līlh xapuxcu' de ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' Cristo. 23 A'ntīn takalhlaka'ī', xla'ca'n hua'chi ixmacni' Cristo. Xla' cātā'lahuī' xla'ca'n. Lā' xla' huī' na ixlīhuāk quilhtamacuj lā' nac a'kapūn.

2

Dios quincāmāpūtaxtūyāni' como xla' lej pāxquī'nin

1 Lā' xapū'la hui'xina'n hua'chi nīnī'n ixua'nī'ta'ntit, como tū' ixa'kahuāna'ni'yā'tit Dios lā' como lej ixtlahua'yā'tit talaclē'i'.
 2 Xapū'la hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi a'ntīn xalanī'n nac quilhtamacuj. Ixa'kahuāna'ni'yā'tit huan ko'ti'ti'. Xla'

ū'tza' huan xamāpa'ksīni' huan līca'tzīnni' a'ntūn tū' xatzey. Lā' xla' ū'tza' huan tūn tū' tzey līca'tzīn a'ntū cāmātlahuī a'ntūn tū' tzey xla'ca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. ³ Lā' nā chuntza' quina'n xapū'la ixtlahuayāuj hua'chi xla'ca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. Lā' ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey xmān a'ntū ixlacasqui'nāuj. Ixtlahuayāuj chu a'nchī huan xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n lā' chu a'nchī ixlacasqui'n quimacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' como Dios nacāmāpātīnīkō' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua chuntza', nā chuntza' ixquincāpātīle'keni'ni' quina'n. ⁴ Lā' a'yuj līmakuan ixuanī't palh ixquincātamāpātīnīni', Dios lej quincālakahu'mani' como lej quincāpāxquī'yāni'. ⁵ Lā' a'yuj hua'chi xanīn ixuanī'ta'uj por expālacata quintalaclē'i'ca'n, Dios quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n hua'chi a'xni'ca' maxquī'lh ixquilhtamacuj Cristo a'xni'ca' mālahuanīchokolh. Lā' Dios quincāmāpūtāxtūni' quina'n xmān como quincātlahuani'cu'tuni' talakahu'mān. ⁶ Lā' como Dios mālahuanīchokolh Cristo, nā quina'n naquincāmālahuanīchokopalayāni'. Lā' namāpa'ksīni'nāuj con Cristo nac a'kapūn. ⁷ Lā' ū'tza' huā'mā' tlhualh Dios como māsuyucu'tulh para pō'ktu que xla' lej pāxquī'nin. U'tza' huā'mā' māsuyulh a'xni'ca' macamilh Cristo Jesús para nanī por quina'n. ⁸ Lā' como hui'xina'n līpāhua'nā'tit Jesucristo, Dios cāmāpūtāxtūni' hui'xina'n xmān como cālakahu'mani'. Lā' tū' por a'ntū tlhualh hui'xina'n. Xmān Dios a'ntī cāmāpūtāxtūni'. Hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū Dios cāmāxquī'ni'. ⁹ Lā' a'ntū līpūtāxtucan, xla' hua'chi lakatin lē'ksajna'. Tūla tlhualh nīn tuntū' para natlajacan. Lā' chuntza' tintī' a'ntī tzē nalīka'tla'jca'tzī por a'ntū līpūtāxtu. ¹⁰ Lā' Dios como quincātlahuani'ta'ni' chu lakatin con Cristo, quincāmaxquī'nī'ta'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n, como lacasqui'n natlahuayāuj a'ntūn tzey. Dios xapū'la līhui'līlh naquincātlahuayāni' xalactzey lā' chuntza' tzē latā'kchokoyāuj līlācatejtin.

Cristo cāmāko'xamixīlh Dios lā' huan tachi'xcu'huī't

¹¹ Capāstactit, hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, a'nchī ixuanī'ta'ntit xapū'la. Huan israelitas cāmāpācu'huīni' hui'xina'n huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' circuncidarlīcanī't. Xla'ca'n tacircuncidarlī na ixmacni'ca'n huan chi'xcu'huī'n para natamāsu'yu que tatā'tapa'ksī con Dios. Lā' ixa'cstuca'n cāhuanican huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tatā'tapa'ksī con Dios. ¹² Xapū'la hui'xina'n tū' ixtā'tapa'ksī'yā'tit Cristo. Xmān a'ntī israelitas ixtachi'xcu'huī't Dios ixtahuani't. Lā' xmān con xla'ca'n Dios ixtlahuani't lakatin convenio. Lā' xmān xla'ca'n ixcāmāca'tzīnī Dios huan xatzey a'ntū ixcātlahuani'. Lā' hui'xina'n, como tū' israelitas, tū' maklhtīni'ntit

huā'mā'. Hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit nac quilhtamacuj. Lā' tū' ixca'tzīyā'tit palh Dios tzē iccāmāpūtāxtūni'. Lā' tū' ixlakapasā'tit Dios. ¹³ Xapū'la makat ixlatlā'hua'nā'tit de Dios. Lā' chuhua'j laktapajtzūni'ta'ntit Dios por ixpālacata Cristo Jesús, como Cristo nīnī't por quina'n. ¹⁴ Lā' nā Cristo cāmāko'xamixīnī't huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' chu lakatin tachi'xcuui't cātlahualh como Cristo cāmāpānūni'lh a'ntū lītā'ca'tza iccātlahua lā' cātlahualh ixtachi'xcuui't Dios. ¹⁵ Lā' como Cristo nīlh por quina'n, chuntza' cālīmāspūtūlh huan ixtalanānca'n israelitas como tū' chuntza' lipūtāxtucan. Xmān Cristo tzē māmāpūtāxtūnu'n. Lā' chuntza' tū'tza' lītā'ca'tza talalh huan israelitas con a'ntīn tū' israelitas. Huan tāpātu' tachi'xcuui't lanī't ixtachi'xcuui't Cristo. Xla' chu lakatin cātlahuanī't. ¹⁶ Lā' como Cristo nīlh nac cruz, lā' chuntza' cālīmāko'xamixīlh Dios lā' huan tachi'xcuui't a'ntī israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuntza' chu lakatin cātlahualh huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' māmāpānūlh a'ntū ixtalālīca'tzalaktzī'n.

¹⁷ Cristo milh lā' māca'tzīnīni'lh'tza' palh cāmāko'xamixīcatza' Dios lā' huan tachi'xcuui't. Lā' ū'tza' cāmāca'tzīnīlh huan israelitas a'ntū ixtalakapasatza' Dios. Lā' nā cāmāca'tzīnīlh xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas, a'ntīn tū' talakapasa Dios. ¹⁸ Por ixpālacata a'ntū tlhualh Cristo quilīhuākca'n quina'n, a'ntī israelitas lā' a'ntīn tū', quilīhuākca'n tzē nalaktapajtzūyāuj Dios quīnTāta'ca'n, como huan Espīritu Santo quīncāmāktāyāyāni'. ¹⁹ Hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, hua'chi makatiyāti'n ixuanī'ta'ntit lā' hua'chi tejetlā'huanī'n. Lā' chuhua'j tā'tapa'ksī'yā'tit con Dios chu a'cxtim hua'chi huan ā'makapitzīn a'ntū israelitas a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' nā hui'xina'n ixtachi'xcuui'ttza' Dios. ²⁰ Hua'chilh Dios ixtlahualh lakatin lītōkpān. Hui'xina'n hua'chi huan chihuixni' a'ntū lītāpācna'ncan. Huan apóstoles lā' huan ixa'cta'sana'nī'n Dios, xla'ca'n hua'chi huan cimientō. Lā' māni' Jesucristo hua'chi huan xapū'la chihuix a'ntū mā'cnūcan para huan cimientō. ²¹ Lā' por ixpālacata Cristo, huan lītōkpān stactēlha. Lā' ixlīhuāk huan chihuix xa'nca cāhui'līcanī't. Lā' nala lakatin lītōkpān a'ntū ixla' huan Māpa'ksīni' Dios lā' huāk tzey. ²² Hui'xina'n lā' quilīhuākca'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo, quilīhuākca'n quina'n hua'chi ixlītōkpān Dios, como huan Espīritu Santo quīncātā'lahui'lani' quina'n.

3

Pablo līmāmacū'ca nacāmāsu'ni' huan a'ntīn tū' israelitas

¹ Quit, Pablo, lā' como ictā'scuja Cristo Jesús, lā' ictachī'nī't por ixpālacata iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. ² Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que Dios lej pāxquī'nin lā' chuntza' quilīmāmacū'nī't na'iccāmāsu'ni'yāni'

huan xatzey tachihuīn hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. ³ Huā'mā' quimāca'tzīnīlh Dios a'yuj xapū'la tū' ixca'tzīcan huā'mā'. Macsti'na'j de huā'mā' iccātzo'knuni'nī'ta'ni'tza' hui'xina'n. ⁴ Lā' hui'xina'n, a'xni'ca' nalakapūtle'keyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'mā'ni', naca'tziyā'tit a'ntūn tū' ixca'tzīcan xapū'la ixpālacata Cristo. Lā' naca'tziyā'tit palh Dios stu'ncua' quimāca'tzīnīlh. ⁵ Huan tachi'xcuui't a'ntī ixtahui'lāna' xapū'la, xlaca'n tū' ixtaca'tzī huā'mā' a'ntū iccātlahuani'lh a'ntīn tū' israelitas. Chuhua'j huan Espīritu Santo cāmāca'tzīnīnī't huan apóstoles lā' ixa'cta'sana'nī'n Dios. ⁶ Cāmāca'tzīnīnī't que chu lakatin a'ntīn takalhlaka'ī' palh israelitas lā' palh tū'. Lā' ixlihuākca'n chu lakatin a'ntī ixtachi'xcuui't Dios. Chu a'cxtim Dios nacāsicua'lanālī. Chu a'cxtim natamaklhtīni'n a'ntū Dios huanī't que nacāmaxquī' por ixpālacata Cristo Jesús.

⁷ Lā' como Dios lej quincālakalhu'manāni', lā' como lej ka'lhī līmāpa'ksīn, quilīmāmacū'lh na'icmāsu'yu huā'mā' xatzey tachihuīn. ⁸ Chuntza' Dios quilīmāmacū'lh, a'yuj quit hua'chi xati'na'j de ā'makapitzīnni' a'ntīn tapa'ksiyāuj con Dios. Dios quilīmāmacū'lh na'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas a'nchī Cristo tzē tlahua ixlihuāk a'ntū quina'n māchekxīyāuj lā' ā'chulā' huampala. ⁹ Lā' quilīmāmacū'lh na'iccāmāca'tzīnī ixlihuākca'n a'ntū Dios puhuanī't. Xapū'la xmān Dios ixa'cstu ixca'tzī huā'mā' a'xni'ca' tūna'j itzucu huan quilhtamacuj. Dios, xla' a'ntī cātlahuakō'lh ixlihuāk. ¹⁰ Chuhua'j huan ángeles a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn nac a'kapūn, xlaca'n nataka'tzī a'nchī Dios cāmāpūtaxtū huan tāpālhūhua' tachi'xcuui't lā' cātlahualh ixtachi'xcuui't. Lā' chuntza' natalīca'tzī que Dios ka'lhī lhūhua' tapāstacna'. ¹¹ Dios pō'ktu ixca'tzī a'nchī iccālīmāpūtaxtūlh huan tachi'xcuui't. Lā' tlahualh por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹² Lā' quina'n, como lipāhuanāuj Jesucristo, chuntza' tzē nalaktapajtzūyāuj Dios lā' tū' nalacapuhuanāuj. ¹³ Lā' chuntza' quit iclacasqui'n que tū' nalakachipini'yā'tit hui'xina'n a'yuj icpātīni'mā' por mimpālacataca'n. Lā' a'yuj icpātīni'n lihuan iccāmāca'tzīnīyāni' a'nchī nalīpūtaxtucan, xa'nca nataxtu para hui'xina'n como chuntza' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

Cristo lej quincāpāxquī'yāni'

¹⁴ Lā' chuntza' quit ictatzokosta, lā' ickalhtō'ka'ni' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁵ Xla' ū'tza' xaTāta' de ixlihuākca'n a'ntīn tahui'lāna' nac quilhtamacuj lā' nac a'kapūn. ¹⁶ Icsqui'ni' Dios que huan Espīritu Santo nacāmākalhlaka'ī'nīyāni' xa'nca hui'xina'n. Huā'mā' Dios tzē natlahua como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹⁷ Lā' nā icsqui'ni' Dios que Cristo cacātā'latā'kchokoni', como hui'xina'n lipāhua'nā'tit xla'. Lā'

nā icsqui'ni' Dios que cacāmaktāyani' para nacāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn. ¹⁸ Lā' nā icsqui'ni' Dios para que hui'xina'n namāchekxīyā'tit palh Cristo lej quincāpāxquī'yāni'. Lā' catamāchekxīlh huā'mā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. ¹⁹ Lā' icsqui'n que hui'xina'n namāchekxī'kō'yā'tit palh Cristo lej quincāpāxquī'yāni', a'yuj nīn tintī' tzē namāchekxī xa'nca. Lā' chuntza' lactzey nala'yā'tit chuntza' hua'chi Dios lacasqui'n.

²⁰ Dios lej tzē natlahua lhūhua' por quina'n. Lā' tū' ca'tzīyāuj squi'nāuj ixlīhuāk a'ntū Dios tzē naquincātlahuani'yāni' lā' tūla pāstacāuj ixlīhuāk a'ntū Dios tzē naquincātlahuani'yāni', como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' huā'mā' līmāpa'ksīn suja na qui'a'clhcunucca'n. ²¹ Lā' tū' maktin catisputli a'nchī namācā'tanīcan Dios ixpālacata Jesucristo lā' quimpālacataca'n quilīhuākca'n a'ntīn tā'tapa'ksīyāuj con Cristo Jesús. Amén.

4

Huan Espíritu Santo chu lakatin quincātlahuani'ta'ni'

¹ Quit, Pablo, ictachī'n como ictā'suja Dios quiMāpa'ksīni'ca'n. Iccāsqi'ni'yāni' que calatā'kchokotit chu a'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xla'ca'n a'ntī Dios cāta'sani'nī't. ² Tū' caka'tla'jca'tzītit. Lā' līlacatzucu cachihuīna'ntit. Lā' cacāpātīni'tit a'ntū cātatlahuani'yāni' ā'makapitzīn. Lā' calāmaktāya'tit lā' chuntza' natasu'yu palh lāpāxquī'yā'tit. ³ Como huan Espíritu Santo chu lakatin cātlahuani'ta'ni', calīhui'lī'tit ca'cs nalatahui'la'yā'tit. Lā' tū' titalacpitziyā'tit. ⁴ Quina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyāuj Dios chu lakatin quina'n con xla'. A'nan xmān lakatin Espíritu Santo. Chu a'cxtim ka'lhīyāuj nachā'nāuj nac a'kapūn quilīhuākca'n a'ntī Dios quincāta'satīnī'ta'ni'. ⁵ A'nan xmān kalhatin Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' chu lakatin a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Lā' a'xni'ca' a'kpaxāuj chu a'cxtim māsu'yuyāuj palh kalhlaka'ī'yāuj. ⁶ A'nan xmān kalhatin Dios. Xla' ū'tza' xaTāta' de ixlīhuākca'n tachi'xcuui't a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' xla' cāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' xla' hui' chu calhāhuā. Lā' xla' lahui' con quilīhuākca'n.

⁷ Dios quincāmaktāyayāni' para natlōkentaxtūyāuj quintas-cujūtca'n a'ntū quincālīmāmacū'nī'ta'ni' Cristo. ⁸ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo:

A'xni'ca' a'lh nac a'kapūn, cālē'lh lhūhua' tachī'nī'n.

Lā' cāmaxquī'lh huan tachi'xcuui't a'ntūn tasqui'nī para natatā'suja xla'.

⁹ A'ntī a'lh nac a'kapūn, ū'tza' Cristo. Xla' xapū'la ixyujnī'ta'nchi nac quilhtamacuj. ¹⁰ Cristo yujchi nac cā'tīya'tna' lā' nā xla' tahua'ca'lh a'nlhā más tālhmān

de nac a'kapūn. Taha'ca'lh como chuntza' tzē namāpa'ksīni'nkō' ixlihuāk. ¹¹ Cristo chā'tunu' cāmaxquī'lh ixtascujūtca'n. A'makapitzīn cālīmānūlh ixli'apóstoles. Lā' ā'makapitzīn cālīmānūlh ixli'a'cta'sana'nī'nca'n. Lā' ā'makapitzīn cālīmāmacū'lh para natamāca'tzīnīni'n huan xatzey tachihuīn. Lā' ā'makapitzīn cālīmānūlh xanapuxcu'nu' nac litokpānna'. Lā' ā'makapitzīn cālīmāmacū'lh para natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹² Huā'mā' tlhualh como xla' lacasqui'lh que xa'nca natatā'scuja a'ntīn tatapa'ksī con Dios. Lā' chuntza' ā'chulā' natakahlaka'ī' Cristo. ¹³ Lā' chuntza' ā'chulā' xa'nca nakahlaka'ī'yāuj hasta quina'n chu a'cxtim xa'nca nakahlaka'ī'yāuj. Lā' chu a'cxtim nalakapasāuj ixO'kxa' Dios. Dios lacasqui'n que ā'chulā' natlahuayāuj ixtapuhuān hasta lhā nalayāuj hua'chi Cristo. ¹⁴ Tū'tza' catilauj hua'chi camana'. Huan camana' huāk takahlaka'ī' a'ntūn cāhuanican a'yuj cacā'a'kxokoca. Chuhua'j ta'a'nān ā'makapitzīn a'ntī lej taca'tzī ta'a'kxokonon'. Lā' quincātamāsu'ni'cu'tunāni' a'ntūn tū' stu'ncua'. ¹⁵ Lā' quina'n xmān tzē nahuanāuj a'ntū stu'ncua'. Lā' a'xni'ca' nahuanāuj a'ntū stu'ncua', namāsu'yūyāuj a'nchī cāpāxquī'yāuj xlaca'n a'ntīn cātā'chihuīna'mā'nauj. Lā' ā'chulā' nalayāuj hua'chi Cristo. Xla' hua'chi lakatin a'kxāk como xla' māpa'ksīni'n. ¹⁶ Lā' quina'n hua'chi lakatin macni'. Lā' como huan macni' tlhualh a'ntū pāstaca huan a'kxāk, nā chuntza' quina'n a'kahuāna'ni'yāuj Cristo. Huan tāstucac cāmāquilhtāstuca ixlihuāk huan macni'. Lā' chuntza' la chu lakatin macni'. Lā' palh ixlihuāk huan macni' xa'nca tascuja, chuntza' huan macni' stactēlha lā' tli'hui'quintēlha. Lā' nā chuntza' quina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj Dios. Hua'chi lakatin macni' lanī'ta'uj. Chu lakatin quina'n como lāpāxquī'yāuj. Lā' chuntza' ā'chulā' kalhlaka'ī'tēlhayāuj.

Cristo cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachī'xcuhi't

¹⁷ A'ntū na'iccāhuaniyāni', icuan por ixquilhtampān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tū'tza' calatā'kchokotit hui'xina'n a'nchī talatlā'huan ā'makapitzīn a'ntīn tū' takahlaka'ī'. Ixtapāstacna'ca'n xlaca'n tuntū' ixtapalhca'n. ¹⁸ Xlaca'n tūla xa'nca tapāstacna'n. Tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū Dios māsā'. Tū' taka'lhī, como lej lacxumpi lā' tū' tamāchekxī. ¹⁹ Lā' tū'tza' tamāxana'n. Talihui'linī't tatlahua a'ntūn tū' tzey. Līpāxuj tatlahua ixlihuāk a'ntūn tū' tzey lā' a'ntūn talacasqui'n ixmacni'ca'n. ²⁰ Tū' chuntza' sca'tnī'ta'ntit hui'xina'n. Cristo, xla' tū' chuntza' māsu'yulh. ²¹ Hui'xina'n cātahuaninī'ta'ni' ixpālacata Cristo. Lā' cātamāsu'ni'ni'ta'ni' a'ntū Cristo māsu'yulh. Lā' huā'mā' ū'tza' a'ntū xastu'ncua'. ²² Lā' chuhua'j tū'tza'

calatā'kchokotit hui'xina'n hua'chi ixlatā'kchokoyā'tit xapū'la a'xni'ca' tūna'j ixlakapasā'tit Cristo. Xapū'la hui'xina'n ixtlahua'yā'tit huan tūn tū' tzeyā mintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' xmān ta'a'kxokotit. ²³ Chuhua'j caka'lhī'tit xasāsti' mintapāstacna'ca'n. ²⁴ Lā' calatā'kchokotit chu a'nchī xasāsti' mintapāstacna'ca'n a'ntū Dios cāmaxquī'ni' lā' a'ntū hua'chi ixla'. Lā' catlahua'tit a'ntūn tzey.

²⁵ Lā' tū'tza' cahua'ntit tā'ksa'nīn. Calāhua'ni'tit a'ntū stu'ncua', como chu lakatin quina'n a'ntūn tā'tapa'ksīyāuj Cristo.

²⁶ Palh a'kchipinā'tit hui'xina'n, tū' catlahua'tit talaclē'i' ixpālacata mintā'kchaca'n. Tū' ti'a'kchipinā'tit tintacuj. Capāxuhua'tit a'xni'ca' tūna'j tā'cnū huan chi'chini'. ²⁷ Lā' tū' catamakxtektit nacātlajayāni' huan ko'ti'ti'. Tū' catamakxtektit nacāmātlahuanīyāni' a'ntūn tū' tzey.

²⁸ Tū'tza' caka'lhā'na'ntit hui'xina'n a'ntū ixka'lhā'na'nā'tit. Cascujtit para nahuā'yanā'tit. Lā' chuntza' tzē namaktāyayā'tit ā'makapitzīn a'ntūn cāmakasputa a'ntū tasqui'nī.

²⁹ Tū' cachīhuā tihua'nā'tit hui'xina'n. Cahua'ntit xmān a'ntūn tzey lā' a'ntū nacāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' chuntza' nacātlahuanīyā'tit a'ntūn tzey a'ntūn cātakaxmatāni' hui'xina'n.

³⁰ Tū' catlahua'tit a'ntū nalīlakaputza huan Espīritu Santo. Como huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lani', chuntza' ca'tzīyāuj palh tā'tapa'ksīyāuj Dios. Lā' nā ca'tzīyāuj que Dios naquincāmāpūtāxtūkō'yāni' como ka'lhīyāuj huan Espīritu Santo.

³¹ Tū'tza' capāstactit a'ntū cātatlahuanī'nī'ta'ni' ā'makapitzīn. Tū'tza' ca'a'kchipintit. Tū'tza' cacālakapala'tit ā'makapitzīn. Tū'tza' ca'a'ksa'nīni'ntit. Tū'tza' tica'tzalaktzī'nā'tit ā'catīhuā. ³² Xatzey calāpāxquī'tit. Lā' calālakalhu'ma'ntit. Lā' nā calāmāspūtūnu'ni'tit chuntza' hua'chi Dios cāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n por ixpālacata līnīlh Cristo.

5

Tasqui'nī que lacatejtin natalatā'kchoko ixcamana' Dios

¹ Como hui'xina'n ixcamana'tza' Dios, lā' xla' cāpāxquī'yāni', hui'xina'n natlahua'yā'tit a'ntū xla' lacasqui'n. ² Lā' nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n chuntza' hua'chi Cristo cāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Xla' lej quincāpāxquī'yāni' hasta nīlh por quimpālacataca'n. Tamacamāstā'lh hua'chi lakatin lē'ksajna' para Dios. Lā' huā'mā' lej līpāxuhualh Dios.

³ Como hui'xina'n ixtachi'xcu'huī't Dios, nīn macsti'na'j tū' titlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Tū' catlahua'tit talākahlī'n. Lā' tū' titlahua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan. Lā' tū' tilak-tampī'lhīni'nā'tit. ⁴ Lā' tū' tihua'nā'tit xako'hua'jua' tachi-huīn. Lā' tū' tihua'nā'tit a'ntūn tuntū' ixtapalh. Lā' tū'

tīlīkalkamāna'nā'tit a'ntūn ko'hua'jua' tachihuīn. Huāk huā' tamā'na tū' līmakuan. Xatzey camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios. ⁵ Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' que a'ntīn tatlahuatlā'huan a'ntūn tū' tzey, xluca'n tū' catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Cristo lā' Dios. Tū' catitatanūlh a'ntī lej tatlahua talākālī'n lā' a'ntī lej tatlahua a'ntū lej xako'hua'jua' lā' a'ntī lej talaktampi'lhīni'n de ixlihuāk catūhuā lā' tū' tapāstaca Dios. ⁶ Lā' como ca'tzīyā'tit huā'mā', tū' catamakxtektit nacāta'a'kxokoyāni' hui'xina'n, a'yuj makapitzīn tahuan que tzē tlahuacan huā' tamā'na catūhuā. A'ntīn tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xluca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'mā'na Dios. Lā' Dios nacāmāpātīni. ⁷ Lā' hui'xina'n tū' cacātā'talacxtuctit xluca'n.

⁸ Xapū'la hui'xina'n hua'chilh ixtlā'hua'nā'tit a'nlhā cā'pucsua'. Lā' chuhua'j como tā'tapa'ksīyā'tit Dios, hua'chilh tlā'hua'mpā'na'ntittza' a'nlhā xkaka. Chuntza' līlacatejtin calatā'kchokotit chuntza' hua'chi a'ntī xalanī'n a'nlhā xkaka. ⁹ Palh tlā'huanāuj a'nlhā xkaka, nalatā'kchokoyāuj chu a'nchī Dios lacasqui'n. Lā' natlahuayāuj a'ntūn tzey. Lā' nā nahuanāuj a'ntū xastu'ncua'. ¹⁰ Caca'tzītit a'ntū nalīpāxuhua Dios. Lā' ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹¹ Tū' catlahua'tit a'ntū ko'hua'jua' hua'chi a'ntī xalanī'n nac cā'pucsua'. Tuntū' ixtapalh a'ntūn tatlahua xluca'n. Xatzey cacāmāsu'ni'tit que tū' tzey a'ntūn tatlahua. ¹² Līmāxana' līchihuīna'ncan a'ntū xluca'n tatlahua lakatzē'k. ¹³ Por huan xkakana' tzē cālaktzī'nāuj catūhuā a'nchīn tahuanī't palh tzey o tū' tzey. ¹⁴ Lā' chuntza' huanican huan a'ntīn tū' kalhlaka'ī': Hui'x, hua'chilh lhtatapā't lā' hua'chilh xanīn hui'x. Calakahua' lā' catā'kaqui' lā' Cristo namāxkakēyāni'.

¹⁵ Calīhui'lī'tit līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Tū' calatā'kchokotit hua'chi a'ntīn tū' tamāchekxī ixtachihuīn Dios. Līlacatejtin calatā'kchokotit como hui'xina'n ca'tzīyā'tittza'. ¹⁶ Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit catūhuā a'ntūn tzey pō'ktu a'xni'ca' tzē natlahua'yā'tit. Chuhua'j lej tlahuacan a'ntūn tū' līmakuan. ¹⁷ Lā' xa'nca capāstacna'ntit. Camāchekxītit a'ntū ixtapuhuān Dios. Lā' ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹⁸ Tū' caka'chī'tit. A'ntīn taka'chī, xluca'n tatlahua a'ntūn tū' līmakuan. Xatzey catamakxtektit que huan Espīritu Santo nacāmāpa'ksīyāni'. ¹⁹ A'xni'ca' nalā'tā'chihuīna'nā'tit, camāka'tlī'tit Dios chuntza' hua'chi tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican salmos lā' nā chuntza' huan himnos lā' huan tatlī'n a'ntū ixla' Dios. Catlī'ni'tit huan Māpa'ksīni' Dios. Camāka'tlī'tit Dios con ixlihuāk mi'a'clhcunucca'n. ²⁰ Lā' pō'ktu camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios quīnTāta'ca'n por ixlihuāk por ixtacuīni' quiMāpa'ksīni' Jesucristo.

A'nchī maclacasqui'n talīlatahui'la huan chi'xcu' lā' ixpuscāt a'ntīn tatapa'ksī con Cristo

²¹ Lā como hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit Dios, nā chuntza' calāmaktāya'tit hui'xina'n.

²² Lā' hui'xina'n a'ntī puscan, ca'a'kahuāna'ni'tit minkōlu'ca'n como chuntza' māpa'ksīni'n huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²³ Huan xakōlu' māpa'ksī i'puscāt chuntza' hua'chi Cristo cāmāpa'ksī a'ntīn tatā'tapa'ksī xla'. Cristo cāmāpūtāxtūnī't xla'ca'n lā' chuhua'j xla' cāmāpa'ksī. ²⁴ Lā' a'ntīn tatā'tapa'ksī Cristo, xla'ca'n ta'a'kahuāna'ni' Cristo. Lā' nā chuntza' huan puscan pō'ktu nata'a'kahuāna'ni' ixkōlu'ca'n.

²⁵ Lā' hui'xina'n a'ntīn chi'xcu'huī'n, cacāpāxquī'tit mimpuscanca'n chuntza' hua'chi Cristo cāpāxquī' a'ntīn tatapa'ksī con xla'. Xla' nīlh para nacāmāpūtāxtū. ²⁶ Xla' nīlh como quincātlahuacu'tuni' xalactzey i'xpālacata kalhlaka'iyāuj huan xatzey tachihuīn. Lā' māpānūcu'tulh quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuhua'j a'kpaxāuj como xapacani'ttza' quintalaclē'i'ca'n. ²⁷ Lā' Cristo cāmācāx'cū'tunli ixtachi'xcu'huī't como chuntza' natachā'n lacuan na ixlacapūn. Lā' lacasqui'lh que lactzey ixtalakō'lh hua'chi a'ntū lej tzey lā' lej tzēhuanī't. ²⁸ Tasqui'nī que huan chi'xcu'huī'n natapāxquī' i'puscanca'n chuntza' hua'chi cāpāxquī'can ixa'estuca'n. Kalhatin chi'xcu' a'ntī pāxquī' i'puscāt, nā chuntza' pāxquī'can ixa'estu. ²⁹ Nīn tintī' ca'tzalaktzī'n ixmacni'. Māhuī'can lā' maktaka'lhcan. Lā' nā chuntza' Cristo cāmaktaka'ha a'ntī ixtachi'xcu'huī't. ³⁰ Cristo quincāmaktaka'lhāni' como quina'n hua'chilh ixmacni' Cristo. ³¹ Tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Kalhatin chi'xcu' namakxteka ixtāta' lā' ixtzī't. Lā' natā'takēxtimī i'puscāt. Lā' chuntza' chu lakatin macni' natala ixtu'ca'n”. ³² Huā' tamā'na tachihuīn stu'ncua' pero jicslīhua' māchekxikō'can. Quit icpuhuan que lichihuīna'n de Cristo a'nchī cā'o'kska'lhī ixtachi'xcu'huī't. ³³ Lā' nā huanicu'tun que tasqui'nī que huan chi'xcu'huī'n natapāxquī' i'puscanca'n chuntza' hua'chi cāpāxquī'can ixa'estuca'n. Lā' tasqui'nī que huan puscan nata'a'cnīni'ni' ixkōlu'ca'n.

6

¹ Hui'xina'n a'ntīn camana' ca'a'kahuāna'ni'tit mintāta'ca'n lā' mintzī'tca'n. Chuntza' tasqui'nī como chuntza' ixtapuhuan Dios. ² Dios huan que nacāsicua'lanālī a'ntī natatlōkentāxtū huā'mā' līmāpa'ksīn. Huā'mā' ū'tza' huan xapū'la līmāpa'ksīn a'ntū chuntza' lichihuīna'n Dios. Huā'mā' līmāpa'ksīn chuntza' huan: “Ca'a'cnīni'ni' mintāta' lā' mintzī't. ³ Chuntza' līpāxuj nalatahui'la'ya'. Lā' chuntza' makān nalatahui'la'ya' nac quilhtamacuj”.

⁴ Lā' hui'xina'n a'ntī xatāta' lā' xatzī't, tū' cacāmākā'kchipintit mincamana'ca'n. Cacāmakastactit chu a'nchī Dios huan. Cacāmāsu'ni'tit a'nchī nata'a'kahuāna'ni' Dios.

⁵ Lā' hui'xina'n a'ntī maksucujnī'n, ca'a'kahuāna'ni'tit a'ntīn cātā'scujā'tit. Cacā'a'cnīni'ni'tit lā' cacājicua'ni'tit. Xa'nca cascutit hua'chilh ixtā'scujtit māni' Cristo.

⁶ Xa'nca cascutit lā' tū' xmān a'xni'ca' cātalaktzī'nāni' a'ntīn tā'scujā'tit. Tū' xmān xlaca'n nacāmāpāxuhuī'cu'tunā'tit. Xa'nca cascutit para namāpāxuhuī'yā'tit Dios como hua'chilh ixtā'scujtit māni' Cristo. ⁷ Līpāxuj cascutit. Tū' xmān scujpā'na'ntit para huan chi'xcuhuī'n. Nā scujpā'na'ntit para Dios. ⁸ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nacāmāpalakō' chā'tunu' chu a'nchī tlahuanī't a'ntūn tzey a'yuj tasācua'lā' a'yuj māpa'ksīni'.

⁹ Lā' hui'xina'n a'ntī māpa'ksīni'nā'tit, lactzey cala'tit con a'ntīn xatata māuj mintasācua'ca'n. Lā' tū' nalīmaclhcāyā'tit de catūhuā. Capāstactit que quiMāpa'ksīni'ca'n hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' chu a'xtim cāmāpa'ksī huan tasācua'lā' a'ntīn tamāpa'ksīni'n. Lā' Dios chu lakatin cālaktzī'n.

Dios quincāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' naquincātlajayāni' huan ko'ti'ti'

¹⁰ Chuhua'j, tā'timīn, ā'xmān iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. Tū' titalactlajī'yā'tit a'nchī kalhlaka'lyā'tit huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzē nacāmaktāyayāni'.

¹¹ Catamakxtektit que Dios nacāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' caticā'a'kxokoni' huan ko'ti'ti'. Lā' a'nchī Dios quincālīmakāyayāni', ū'tza' hua'chi lakatin armadura a'ntūn tamaclacasqui'n huan soldados a'xni'ca' ta'a'n nac guerra.

¹² Lā' nā quina'n hua'chilh ixa'uj nac guerra. Quintā'ca'tzaca'n tū' chi'xcuhuī'n. Quintā'ca'tzaca'n ū'tza' huan xako'hua'jua' līca'tzīnni' a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn lā' tamāpa'ksīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj a'nlhā tlahuacan talaclē'i' lā' talatlā'huan nac cā'ū'nī'n.

¹³ Lā' ū'tza' calītamakxtektit que Dios nacāmaktāyayāni' de ixlīhuāk catūhuā. Huā'mā' hua'chi armadura a'ntū Dios cāmaxquī'yāni'. Chuntza' tū' caticātlajani' mintā'ca'tzaca'n. Lā' a'yuj tlajani'ta'ntit mintā'ca'tzaca'n, pō'ktu cāxni'j catahui'la'tit. Lāsā' namimpala huan mintā'ca'tzaca'n. Lā' palh cāxni'j tahui'la'yā'tit, tū' caticātlajani'.

¹⁴ Pō'ktu cāxni'j catahui'la'tit. Camaklhtīni'ntit a'ntū Dios cāmaxquī'yāni' a'ntū hua'chi armadura. Kalhatin tropa chā'xpātahui'la lakatin cinturón lā' lē'n ā'catūhuā a'ntū namaktāya ixcu'xan. Lā' nā hui'xina'n tasqui'nī que nalakapasā'tit a'ntū xastu'ncua' lā' xmān natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. ¹⁵ Huan tropa tatūnū botas a'xni'ca' a'n calhāhuā. Lā' hui'xina'n namāca'tzīnīni'ntā'kchokoyā'tit huan tatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī ko'xamixli Dios lā' huan tachi'xcuhuī't.

¹⁶ Huan tropa lē'n a'ntū pūlitamaktāya. Lā' huanmā' tū' lakpusa huan flechas a'ntū hua'chilh

talama a'ntū macā'n huan ixtā'ca'tza. Lā' hui'xina'n palh līpāhua'nā'tit Dios, ū'tza' hua'chi a'ntū pūtamaktāya'yā'tit. Lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tū' caticātlajani'. ¹⁷ Huan tropa maclacasqui'n ixtā'knu' de līcā'n. Lā' hui'xina'n tasqui'nī que xa'nca naca'tziyā'tit que Dios cāmāpūtaxtūnī'ta'ni'tza'. Lā' ū'tza' līca'tziyā'tit que natlajana'nā'tit por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' huanmā' hua'chilh ū'tza' mintā'knu'ca'n de līcā'n. Lā' ixtachihuīn Dios, ū'tza' hua'chi lakatin espada a'ntū huan Espíritu Santo cāmāxquī'yāni'. ¹⁸ Lā' pō'ktu cakalhō'ka'ni'tit Dios ixpālacata a'ntū maclacasqui'nā'tit. Casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Lā' catamāxtektit que huan Espíritu Santo nacāmaktāyayāni' nakalhō'ka'yā'tit. Skalalh catahui'la'tit. Lā' tū' tijiclhua'yā'tit de nakalhō'ka'yā'tit. Lā' pō'ktu cacālikalhō'ka'tit ixlīhuākca'n ixtachi'xcuui't Dios. ¹⁹ Lā' nā nakalhō'ka'yā'tit por quit. Casqui'ni'tit que Dios naquimāsu'ni' a'nchī na'icchihuīna'n lā' naquimaktāya para que tū' na'icjicua'n. Lā' casqui'ntit para que quit tzē na'icmāca'tzīnīni'n huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ²⁰ Dios quimacaminī't para na'icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' iclītachī'nī't chuhua'j. Casqui'ni'tit Dios para que tū' na'icjicua'n a'xni'ca' na'icmāsu'yu, chuntza' hua'chi tasqui'nī.

Cāmācā'ni'ca saludos

²¹ Chō'la hui'xina'n ca'tzīcu'tunā'tit a'nchī iclīlahuī' lā' a'ntū ictlahuamā'. Huāk huā'mā' nacāhuaniyāni' quintā'tinca'n Tíquico. Xla' xa'nca tā'scuja Dios. ²² U'tza' iccālīlakmacā'nāchāni' hui'xina'n. Chuntza' xla' tzē nacāhuaniyāni' a'nchī iclīlahuī'lāna'uj. Lā' chuntza' nacāmāko'xamixīyāni' hui'xina'n.

²³ Icsqui'ni' Dios, quinTāta'ca'n, lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo que cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' nā icsqui'ni' Dios que cacāmaktāyani' para que xa'nca nakalh-laka'ī'yā'tit lā' nalāpāxquī'yā'tit. ²⁴ Dios cacāsicua'lanālīkō'ni' milīhuākca'n a'ntī lej xa'nca pāxquī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Filipos

Pablo tzo'knulh desde nac pūlāchī'n para xalanī'n nac Filipos a'ntī ixtakalhaka'ī'

¹ Quina'n, Pablo lā' Timoteo, lā' quina'n ixtasācua'nī'n Jesucristo a'ntī quincālacsacnī'ta'ni'. Quina'n iccāmacā'ni'yāchāni' huā'mā carta nac Filipos. Quit Pablo a'ntī iccātzo'knuni'yāni' milīhuākca'n a'ntī hui'lā'na'nchipitit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit Jesucristo lā' con huan xanapuxcu'nu' lā' nā a'ntīn tamaktāyana'n a'ntīn cāmāpācuhuīcan diáconos. ² QuinTāta'ca'n Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacātasīcua'lanālīni' hui'xina'n lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Pablo cālīkalhtō'ka'lh por huan a'ntī ixtakalhaka'ī'

³ A'xni'ca iccāpāstacāni', icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios. ⁴ Lā' a'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'mā' Dios, pō'ktu icsqui'ni'mā' por hui'xina'n lā' con tapāxuhuān. ⁵ Icmāstā' pāxcatca'tzī como a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī'tit, tzucutit quilātā'scujāuj xipālacata huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. Lā' hasta chuhua'j quilātā'scujāujcus. ⁶ Quit iclīpāhuan Dios lā' como xla' tzucunī't cāmāsu'ni'yāni' a'nchī natlahua'yā'tit ixtapuhuān, icca'tzī que nacāmāsu'ni'tēlhayāni' hasta que natlahuakō' a'xni'ca' namimpala Jesucristo. ⁷ Lā' minī'ni' chuntza' icpuhuan por mimpālacataca'n como chu a'cxtim quincāsīcua'lanālīni' Dios lā' como lej iccāpāxquī'yāni'. Hui'xina'n lā' quit chu a'cxtim quincālakalhu'manāni' Dios a'yuj tachī'n quit o a'yuj icyā na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn lā' para na'icmāstū'nca palh stu'ncua'. Lā' hui'xina'n quilāmaktāyayāuj para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn. ⁸ Dios ū'tza' ca'tzī a'nchī lej iccāpāxquī'yāni' milīhuākca'n hua'chi Jesucristo cāpāxquī'yāni'. ⁹ Lā' a'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'mā' Dios, icsqui'ni' que ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit. Lā' nā icsqui'ni' que lej naca'tzīyā'tit a'ntū Dios lacasqui'n lā' xa'nca napāstacna'nā'tit ¹⁰ para que namāchekxī'yā'tit a'nchī nalīlacsacā'tit a'ntū xatzey. Lā' chuntza' xalactzey nala'yā'tit lā' nā tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātalīyāhuayāni' a'xni'ca' namimpala huan Cristo. ¹¹ Lā' nā icsqui'ni' Dios que līlacatejtin natahui'la'yā'tit por ixlīmāpa'ksīn lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios lā' namācā'tanīcan xla'.

Pablo hualh que ixquilhtamacuj huāk ixla' Cristo

¹² Quintā'timīn, iclacasqui'n naca'tzī'yā'tit que a'ntū quimpātle'keni'nī't ū'tza' ā'chulā' maktāyalh mā'kahuanī huan

xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹³ Como quit tachī'n, ixlīhuākca'n soldados a'ntīn tamaktaka'lha huan palacio taca'tzītza' a'nchī quinchī'canī't porque icmāsu'yu de Cristo. Lā' nā ixlīhuākca'n ā'makapitzīn ā'tzā' nā taca'tzī huā'mā'. ¹⁴ Lā' ū'tza' cālīmāhuixcānī casi ixlīhuākca'n xalanī'n ā'tzā' a'ntīn takalhlaka'ī' huan Māpa'ksīnī'. Lā' ā'chulā' tamāstū'nca ixtachihuīn Dios lā' tū' tadjicua'n.

¹⁵ Makapitzīn talī'a'cta'sana'n Cristo porque quinta-lakca'tzani' lā' quintamālacastu'ccu'tun. Pero ā'makapitzīn talī'a'cta'sana'n porque xlacā'n talacasqui'n que lhūhua' tachi'xcuui't natakahlaka'ī' Cristo chu a'cxtim hua'chi quit iclacasqui'n. ¹⁶ Huan a'ntī tzey ixtapuhuānca'n, xlacā'n talīmāsu'yu Cristo porque quintapāxquī'. Lā' taca'tzī que quihui'līcanī't ā'tzā' para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁷ Lā' huan a'ntī talakca'tzan, xlacā'n tatalacpitzicu'tun a'xni'ca' talī'a'cta'sana'n Cristo. Lā' tapuhuan que chuntza' ā'chulā' naquintamāpātīnī lihuan ictachī'n. ¹⁸ Tū' quimaca'tzi a'chī' talī'a'cta'sana'n Cristo. A'yuj calalh porque talacpitzicu'tun, a'yuj calalh porque quintapāxquī', pero talī'a'cta'sana'n Cristo lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

¹⁹ Lā' ā'chulā' icpāxuhua porque icca'tzī que huā'mā' nataxtuyācha' para na'ictaxtu de huan pūlāchī'n como hui'xina'n quilālimaktāyamā'nauj con mi'oracionca'n. Lā' nā quimaktāya huan Espīritu Santo porque ictapa'ksī con Jesucristo. ²⁰ Quit lej icka'lhīmā' a'ntū namin. Lā' iclacasqui'n que nīn tuntū' na'iclitāmāxanī' pero lej huixcāna'j na'icca'tzī chuhua'j hua'chi pō'ktu huixcāna'j xa'icca'tzī para na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo. Chuntza' nalaktzī'ncan a'nchī ixlīka'tla' Cristo por ixpālacata quinquilhtamacuj, a'yuj ixquimaknīca lā' a'yuj iclahuī'cus. ²¹ Porque para quit, palh icuī' makāncus, huāk quinquilhtamacuj nala ixla' Cristo. Lā' palh na'icnī, na'ictlaja quinquilhtamacuj para pō'ktu. ²² Pero lihuan iclahuī', lej na'icscuja por ixpālacata huan Māpa'ksīnī'. Chuntza' quit tū' icca'tzī tuchū na'iclaacsaca. ²³ Quimāmakchuyī porque lakatu' quintapāstacna'. Palh na'icnī, na'ictā'latahui'la Cristo nac a'kapūn lā' ū'tza' lej xatzey para quit. ²⁴ Pero para hui'xina'n más maclacasqui'n que na'iclatahui'lacus para na'iccāmaktāyayāni'. ²⁵ Lā' como stu'ncua' huā'mā' tachihuīn, icca'tzī que na'iccātā'tachokoyāni' lā' na'iccātā'scujāni' para que ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit lā' napāxua'yā'tit ixpālacata a'ntūn kalhlaka'ī'yā'tit. ²⁶ Chuntza' a'xni'ca' na'ica'mpalayācha', naka'lhī'yā'tit lhūhua' a'ntū nalīpāxua'yā'tit ixpālacata a'ntūn Jesucristo cātlahuani'ni' hui'xina'n, como quimāspi'tlitza'.

²⁷ A'yuj iclahuī'cus lā' a'yuj na'icnī, huan a'ntū más tasqui'nī

para hui'xina'n, ū'tza' huā'mā'. Nalātahui'layā'tit a'nchī minī'ni' a'ntīn takalhlaka'ī' xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Chuntza' palh quit iccālaka'nāni' o palh tūla na'ica'nācha', naquimāca'tzīnīcan que hui'xina'n tū' xtāpālī'nī'ta'ntit a'ntū kalhlaka'ī'tit. A'cxtim calalh mintapuhuānca'n lā' mintapāstacna'ca'n. Lā' calātā'scujtit kextim por huan a'ntū kalhlaka'ī'yā'tit por huan xatzey tachihuīn. ²⁸ Lā' tū' caticājicua'ni'tit mintā'ca'tzaca'n nīn macstī'na'j. Lā' como tū' xtāpālī'nī'ta'ntit a'ntū kalhlaka'ī'tit lā' tū' cājicua'ni'yā'tit mintā'ca'tzaca'n, ū'tza' nala hua'chi lakatin señaal a'ntū Dios macamilh. U'tza' xa'nca nacālīmāsu'ni' mintā'ca'tzaca'n que nacāmāspūtūcan xla'ca'n nac pūpātīn lā' hui'xina'n naka'lhī'yā'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁹ Lā' hui'xina'n tū' xmān kalhlaka'ī'yā'tit que Cristo ū'tza' tzē māpūtaxtūnu'n, pero nā līpātīni'nā'tit por xla' chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ³⁰ Chu a'cxtim quintā'ca'tzaca'n hui'xina'n lā' quit. Laktzī'ntittza' a'nchī icpātīni'lh lā' chuhua'j kaxpa'tnī'ta'ntit a'nchī icpātīni'mā'cus.

2

A'nchī tātzina'j līyujli Cristo lā' a'nchī mēcā'tanīca

¹ Lej tzey palh u'cxca'tzīyā'tit que Cristo cāmāhuixcānīyāni' lā' cāmāko'xamixīyāni' como cāpāxquī'yāni'. Lā' nā tzey palh u'cxca'tzīyā'tit que huan Espīritu Santo cātā'lahui'lani'. Lā' tzey palh lakapasā'tit ixtapāxquī'n lā' ixtalakalhu'mān Cristo. ² Palh chuntza' u'cxca'tzīyā'tit, naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhuān como xa'nca nalatā'kchokoyā'tit. Chu a'cxtim napāstacna'nā'tit lā' chu a'cxtim nalāpāxquī'yā'tit lā' chu lakatin nala mintapuhuānca'n. A'cxtim nalatahui'la'yā'tit lā' chuntza' naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhuān. ³ Tuntū' catlahua'tit xmān por mimpālacataca'n nīn para nacāta'a'cnīni'ni'yāni' māni' hui'xina'n. Tū' caka'tla'jca'tzītī. Mejor chā'tunu' capāstactit que ā'makapitzīn más xatzey que hui'xina'n. ⁴ Chā'tunu' cuenta catlahualh a'ntū ixla'ca'n ā'makapitzīn lā' camaktaka'lhli. Lā' tū' xmān namaktaka'ha a'ntū ixla'ixa'cstu.

⁵ Caka'lhī'tit huā'mā' tapāstacna' a'ntū ixka'lhī Cristo Jesús. ⁶ Xla' a'yuj chu a'cxtim hua'chi Dios, pero tū' puhualh que huan ixtā'chuntza' Dios ū'tza' tū' maktin catimakxtekli. ⁷ Mākēnūlh huan ixtā'chuntza' Dios para natahui'la ixlītāsācua' lā' para nalacatuncuī hua'chi chī'xcuhuī'n talacatuncuī. ⁸ Lā' a'xni'ca' ixlatlā'huan nac cā'ti'ya'tna' hua'chi chī'xcu', ā'chulā' tātzina'j līyujli lā' a'kahuāna'ni'lh Dios hasta tamacamāstā'lh para nanī. Lā' lej māmāxanī'ca como xtokohua'ca'ca huan nac cruz para nanī. ⁹ U'tza' Dios lej lī'a'cnīni'ni'lh lā' nā līmaxquī'lh ixtacuīni' līhua'ca' tzey que ixlīhuāk tachi'xcuhuī't

lā' ángeles. Lā' tū' a'nan ixtā'tzey huā'mā' tacuīni'. ¹⁰ Chuntza' tlahuaca para que ixlīhuākca'n natamāpāxuhuī Jesús lā' natatatzokostani'. Ixlīhuākca'n chuxalhā nac a'kapūn lā' nac cā'ti'ya'tna' lā' na ixtampīn huan ti'ya't, xlaca'n natamāpāxuhuī Jesús. ¹¹ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't natahuan que Jesucristo ū'tza' Māpa'ksīni' lā' chuntza' namācā'tanīcan Dios huan xaTāta' lā' na'a'cnīni'ni'can.

Huan a'ntīn takalhlaka'ī hua'chi pūmaksko nac cā'quilhtamacuj

¹² Por eso, quintā'timīn, como pō'ktu quilā'a'kahua'na'ni'nī'ta'uj a'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' hui'xina'n, ā'chulā' catlahua'tit chuhua'j līhuan quit tū' iccātā'latlā'huanāni'. Chā'tunu' calīhui'lītit mē'cstuca'n natlōkentaxtūkō'yā'tit a'ntū minī'ni' a'ntīn takalhlaka'ī. Catamaktaka'lhtit para que tū' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ¹³ Dios ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanīyāni' huan xatzey lā' cāmaktāyayāni' para natlahua'yā'tit ixtapuhuān.

¹⁴ A'xni'ca' nacātamāpa'ksīyāni' palh natlahua'yā'tit catūhuā, tū' nakalhtaxtoktīni'nā'tit lā' tū' nalāquilhnīyā'tit. ¹⁵ Chuntza' catlahua'tit para que tū' a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātalī'a'ksa'nīni'nāni' lā' xalacuan nala'yā'tit hua'chi minī'ni' ixcamana' Dios. Lā' a'yuj hui'lā'na'ntit na ixlac'lpu'nanca'n huan tū' tzeyā tachi'xcuhuī't lā' a'ntī ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, pero ū'tunu'n tū' caticālhkamani'. Hui'xina'n nala'yā'tit para xlaca'n hua'chi pūmaksko a'nlhā cā'pucsua'. ¹⁶ Lā' hui'xina'n cāmāsu'ni'pā'na'ntit a'nchī natalīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Ū'tza' na'iccālika'tla'jca'tzīyāni' a'xni'ca' nachin ixlacchi'chini' Cristo porque na'icca'tzī que tū' chu tlakaj icscujli. Lā' tū' chu tlakaj iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n. ¹⁷ Hui'xina'n kalhlaka'ī'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni'. Lā' a'yuj na'icnī por ixpālacata huan Māpa'ksīni', quit iclīpāxuhua como līpāhua'nā'tit Dios. Lā' nā hui'xina'n līpāxuhua'tit como līpāhua'nā'tit Dios. ¹⁸ Lā' palh maclacasqui'n na'icnī, tzē nalīpāxuhua'yā'tit porque naca'tzīyā'tit que quit na'iclīpāxuhua.

Timoteo lā' Epafrodito

¹⁹ Palh huan Māpa'ksīni' Jesús naquimakxteka, lacapalh quit na'iccāmacā'ni'yāchāni' huan Timoteo para que naquihuani chī hui'lā'na'nchipitit a'xni'ca' naquītaspi'ta. Lā' chuntza' quit na'icka'lhī tapāxuhuān. ²⁰ Na'iccāmacā'ni'yāchāni' Timoteo porque tū' a'nan ā'kalhatin hua'chi xla' a'ntī cāpāstacāni' hui'xina'n hua'chi quit. Xla' stu'ncua' līpāta'la mimpālacataca'n. ²¹ Huan ā'makapitzīn ixlīhuākca'n cuenta tatlahua a'ntū xmān ixla'ca'n lā' tū' cuenta tatlahua a'ntū Cristo lacasqui'n. ²² Pero hui'xina'n xa'nca lakapasā'tit ixlakta Timoteo lā' ca'tzīyā'tit a'nchī hua'chilh

qui'o'kxa' xla' quintā'scuji a'xni'ca' xa'icmāsu'yutlā'huan huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. ²³ Lā' chu tuncan na'icca'tzī a'nchī naquintaxtuni'kō', icpuhuan palh na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n. ²⁴ Lā' nā quit ickalhlaka'ī' que huan Māpa'ksīni' palh naquimāxtu nac pūlāchī'n para na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n lacapalh.

²⁵ Quit icpuhuan que maclacasqui'n na'iccāmacā'ni'yāchāni' quintā'tin Epafrodito. Xla' quintā'tropa para Jesús lā' ixquintā'scuja. Nā xla' milascujni'ca'n lā' milaktapalhca'n a'nchī quimaktāyalh a'xni'ca' xa'icmaclacasqui'n. ²⁶ Xla' ixcālaktzī'ncu'tunāni' lā' līlakaputzalh como hui'xina'n ixkaxpatnī'ta'ntit a'nchī ixī'tza'ca'n. ²⁷ Lā' stu'ncua' lej ixī'tza'ca'n porque ixnīmā'tza'. Pero Dios lakalhu'malh lā' xla' tzeyalh. Nā quit quilakalhu'malh para que tū' ā'chulā' xa'iclīlakaputzalh palh ixnīlh. ²⁸ Lā' nā palaj iccālakmacā'ncu'tunāchāni' para que napāxuhua'yā'tit a'xni'ca' nalaktzī'mpala'yā'tit. Lā' quit tū' na'icka'lhī a'ntū naquimpāta'la. ²⁹ Por eso a'xni'ca' nachī'patampāxtokā'tit, camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios. Lā' ca'a'cnīni'ni'tit Epafrodito lā' nā huan ā'makapitzīn hua'chi xla' a'ntīn tū' tajicua'n natanī xpālacata Cristo. ³⁰ Xpālacata huan ixtascujūt Cristo ixnīmā'tza' Epafrodito. Lā' tū' līmakjicua'lh ixquilhtamacuj a'xni'ca' quimaktāyalh lā' tlahuakō'lh a'ntū hui'xina'n tūlah catitlahua'tit porque lej makat ixlatlā'hua'nā'tit.

3

Huan a'ntū līlacatejtin lā' xastu'ncua'

¹ Lā' chuhua'j, quintā'timīn, calīpāxua'tit xpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tū' iclakachā'ni' a'yuj chu a'cxtim na'iccātzō'knuni'palayāni' lā' ū'tza' xatzey para hui'xina'n. ² Cacātapānū'ni'tit huan a'ntīn ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, huan a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' cacātapānū'ni'tit huan a'ntīn tahuan que maclacasqui'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n para circuncisión lā' nā para natala ixtachi'xcuhū't Dios. Xlaca'n tamāspūtūcu'tun a'ntū kalhlaka'ī'tit. ³ Pero quina'n a'ntī stu'ncua' ixtachi'xcuhū't Dios. Lā' quina'n māpāxuhuīyāuj Dios por xpālacata huan Espīritu Santo porque līpāhuanāuj Cristo Jesús. Tū' līpāhuanāuj quē'cstuca'n nīn līpāhuanāuj catūhuā a'ntūn tatlahua chi'xcuhū'n. ⁴ Lā' māni' quit nā icka'lhī a'ntū lej xa'iclīpāhualh quē'cstu. Palh catīhuā napuhuan que xla' tzey nala como tlōkentaxtū ixley Moisés, quit ā'chulā' na'icpuhuan palh tzey quit. ⁵ Huan circuncisión quintlahuani'ca a'xni'ca' ic'tlahualh lakatzeyan chi'chini' a'xni'ca' xa'ictahui'lanī'tcus. Lā' quit, quixū'yāpapna' israelitas ixtahuanī't. Lā' quifamilia

ixla' Benjamín. Quit hebreo lā' nā quintāta' lā' quintzī't nā hebreo ixtahuanī't. Lā' expālacata huan ley, quit lacatzucu iclōkentaxtūkō'lh porque quit fariseo xa'icuanī't. ⁶ Lā' lej xa'iclimaktāyacu'tun quireligión. Lā' como sāsti' ixuanī'tcus ixlīmāasca'tīn Jesús, ū'tza' xa'iccālimacaputzatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī'lh xla'. Lā' expālacata huan ley, tūlah quili'a'ksa'nīni'nca como ica'kahuāna'ni'lh. ⁷ Pero ixlihuāk huā' tamā'na catūhuā a'ntū xa'iclika'tla'jca'tzī, ū'tza' chuhua'j iclaktzī'n hua'chilh tuntū' ixtapalh expālacata Cristo. ⁸ Lā' iccāhuaniyāni' que ixlihuāk huā' tamā'na a'ntū icka'lhī hua'chilh tuntū' ixtapalh porque lej lihua'ca' ixtapalh lakapascan Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. Ixpālacata Cristo icpuhuan que ixlihuāk a'ntū xa'iclika'tla'jca'tzī tū'tza' quimaktāya. Quit iclaktzī'n hua'chi lakatin pa'lhma' como xmān iclipāhuanacu'tun Cristo. ⁹ Chuntza' quit ictapa'ksī con xla' lā' xatzey quit na ixlacapūn Dios. Quit tzey na ixlacapūn Dios como iclipāhuan Cristo lā' ictapa'ksī con xla'. Lā' tū'tza' iclipāhuan huan ley, como tū' por expālacata huan ley lacan lacuan. ¹⁰ Xa'nca iclakapascu'tun Cristo lā' icka'lhīcu'tun huan līmāpa'ksīn a'ntū xla' ka'lhī expālacata lakahuanchokolh. Lā' quit iclacu'tun hua'chi Cristo a'yuj naquimāpātīnican por expālacata. ¹¹ Chuntza' quit icka'lhīmā' a'xni'ca' na'iclahuanchoko lā' a'xni'ca' stu'ncua' na'icla hua'chi Cristo.

Tanūni'can para natlajacan huan premio

¹² Tū' iccāhuanimā'ni' que tuntū' quisputni' lā' chuntza' iclanī'ttza' hua'chi Cristo. Pero Cristo Jesús quimāpūtaxtūlh lā' ictapa'ksī con xla'. U'tza' iclitlōkentaxtūcu'tun ixtapuhuān. ¹³ Quintā'timīn, quit tū' icpuhuan palh iclōkentaxtūkō'lh'tza'. Pero a'ntū ictlahuamā' ū'tza' huā'mā'. Icpātza'nkāmā' a'ntū tachoko cā'kēn hua'chi nac tatu'jnu' lā' xa'nca ictu'jnumā' con quilacapūn. ¹⁴ Stu'nc ica'mā' hasta a'nlhā na'a'ksputa huan tatu'jnu' para que na'icmakhltīni'n huan premio a'ntū hua'chi lē'ksajna'. Dios ū'tza' a'ntī naquimaxquī' lā' ū'tza' quinta'sani'yācha' tālhmā'n como ictapa'ksī con Cristo Jesús.

¹⁵ Quina'n a'ntī xa'nca kalhlaka'ī'yāuj, quina'n na-puhuanāuj que tūna'j lacuan quina'n hua'chi maclacasqui'n. Lā' palh xtunc macsti'na'j mintapāstacna'ca'n, nā ū'tza' Dios nacāmāsu'ni'yāni'. ¹⁶ Xmān tū' maktin catitaxtutit de a'nlhā chipintittza'.

¹⁷ Quintātīmīn, catlahua'tit hua'chi quit ictlahua lā' cuenta catlahua'tit huan a'ntīn talatā'kchoko hua'chi iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n. ¹⁸ Lhūhua' a'nan a'ntīn tū' lacatejtin talatā'kchoko. Tasu'yu que tū' takalhlaka'ī' palh Cristo nīlh huan nac cruz por quimpālacataca'n. Maklhūhua'tza' chuntza' iccāhuanini'

lā' chuhua'j līhuan iccāhuaniyāni' iccalhuamā' porque iclīlakaputza como tū' takalhlaka'ī'. ¹⁹ Xlaca'n nata'a'n nac pūpātīn. A'ntū xmān xlaca'n talacasqui'n, ū'tza' hua'chilh ixdiosca'n. Lā' talika'tla'jca'tzī a'yuj tatlahua a'ntū līmāxana' lā' xmān tapāstaca a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj. ²⁰ Pero quina'n tapa'ksīyāuj nac a'kapūn lā' lej ka'lhīmā'nauj que camilh quiMāpūtaxtūnu'ca'n lā' ū'tza' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²¹ Xla' naquincāxtāpalīni'yāni' quimacni'ca'n a'ntū natamasa lā' chuntza' quimacni'ca'n natatasu'yu chu a'nchī ixuanī't ixmacni' Cristo a'xni'ca' lakahuanchoKolh. Naquincālxāpalīni'yāni' quimacni'ca'n ixlīmāpa'ksīn a'ntū ka'lhī. Lā' hasta tzē nacāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk a'ntū a'nan.

4

Capāxuhua'tit pō'ktu ixpālacata huan Māpa'ksīni'

¹ Chuntza', tā'timīn, tū' cataxtutāya'tit huan na ixtej huan Māpa'ksīni'. Lej iccāpāxquī'yāni' lā' lej iccālaktzī'ncu'tunāni'. Hui'xina'n quilāmaxquī'yāuj tapāxuhuān quit. Lā' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit, ū'tza' hua'chi quintatlaj. Lej iccāpāxquī'yāni'.

² Iccāsqi'ni' Evodia lā' Síntique que chu lakatin catapāstacna'lh lā' tū'tza' catalāquilhnīlh como tatapa'ksī con Cristo. ³ Lā' hui'x a'ntū xa'nca quintā'scuja' nā hui'x cacāmā'ko'xamixi' huā' tamā'na puscan como xlaca'n quintamaktāyalh a'xni'ca' xa'icmāsu'yumā' huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. Xlaca'n tatā'scuji Clemente lā' ā'makapitzīn a'ntū quintatā'scuji. Cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan na ixlibro Dios a'nlhā huan tichūn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

⁴ Pō'ktu calīpāxuhua'tit ixpālacata huan Māpa'ksīni' lā' na'iccāhuanipalayāni', capāxuhua'tit. ⁵ Ixlīhuākca'n tachi'xcuui't cacātalakapasni' como tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n. Palaj namimpala huan Māpa'ksīni'.

⁶ Tū'tza' catilitamakchuyī'tit nīn tuntū' pero pō'ktu cakalhtō'ka'tit lā' casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Lā' camaxquī'tit pāxcatca'tzī lā' cahua'ni'tit Dios ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. ⁷ Chuntza' Dios nacāmāpājaxīyāni' lā' tūlalh catimāchekxīca a'nchī tū' cāmāmakchuyīyāni' nīn tuntū'. Dios nacāmaktaka'lhā mintapuhuanca'n lā' mintapāstacna'ca'n como tapa'ksīyā'tit con Jesucristo.

Capāstactit a'ntūn tzey

⁸ Lā' chuhua'j ā'xmān, quintā'timīn. Chuxatū a'ntū stu'ncua' lā' chuxatū a'ntū lilacatejtin, ū'tza' calīpāstactit. Lā' nā chuxatū a'ntū lacuan lā' chuxatū a'ntū huāk tzey, ū'tza' calīpāstactit. Lā' nā chuxatū a'ntū tzēhuanī't lā' chuxatū a'ntū minī'ni', ū'tza' calīpāstactit. Lā' palh a'nan catūhuā a'ntūn tzey lā' palh a'nan

a'ntūn tze a'cnīni'ni'can, hui'xina'n cuenta catlahua'tit huā' tamā'na catūhuā. Capāstactit huā' tamā'na catūhuā para que xa'nca nalatā'kchokoyā'tit.

⁹ A'ntū quilāmaksca'tnī'tauj quit lā' chu a'nchī maklhtīni'ntit līmāscatīn, chuntza' catlahua'tit. Lā' chu a'nchī iccāhuaninī'ta'ni' lā' chu a'nchī laktzī'nī'ta'ntit a'ntū ictlahuanī't, nā chuntza' catlahua'tit. U'tza' catlahua'tit lā' Dios nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n lā' ca'cs natahui'layā'tit.

Pablo cāmaxquī'lh pāxcatca'tzī huan filipenses

¹⁰ Lej iclīpāxuhua ixpālacata huan Māpa'ksīni' porque chuhua'j huampala tze naquilāpāstacpalayāuj hui'xina'n lā' naquilāmacamini'palayāuj tumīn. Pō'ktu ixquilāpāstacāuj pero tūlah quilāmaktāyauj porque makat xa'iclahui'lacha'.

¹¹ Tū' iccāhuaniyāni' ixpālacata catūhuā a'ntū quisputni'; quit icsca'tnī'ttza' que chu a'nchī qui'a'nī'ni'nī't ū'tza' ixtapuhuān Dios para quit. ¹² Icca'tzī chī na'iclatahui'la a'xni'ca' quisputni' a'ntū icmaclacasqui'n lā' nā icca'tzī chī na'iclatahui'la a'xni'ca' qui'a'katāxtūni' a'ntū icmaclacasqui'n. Chu a'nchī qui'a'nī'ni' icsca'tlitzā' a'nchī iclīpāxuhua a'yuj ictzī'ncsa lā' a'yuj icka'sa. Lā' a'yuj tuntū' icmaclacasqui'n lā' a'yuj lej quisputni', quit icca'tzī a'nchī iclīpāxuhua. ¹³ Como ictapa'ksī con Cristo, ū'tza' a'ntū quimātli'huī'chī para na'ictlahua ixlīhuāk catūhuā. ¹⁴ Pero xalitzey a'nchī quilāmaktāyanī'tauj a'xni'ca' xa'icpātīni'mā'.

¹⁵ Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Filipos xa'nca ca'tzīyā'tit huā'mā'. A'xni'ca' ixtzucupā'na'ntitcus kalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' ictaxtulh de nac estado de Macedonia, xmān hui'xina'n quilāmaktāyauj. A'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'lh lā' ixtatakēstokmā'na ā'lacatin, nīn tintī' quintamacamini'lh tumīn a'yuj iccāmāsu'ni'lh ixtachihuīn Dios. ¹⁶ Xa'iclahui'cus nac huan cā'lacchicni' Tesalónica lā' hui'xina'n quilāmacamini'uj tumīn. Lā' tū' xmān maktin; quilāmacamini'palauj. ¹⁷ Tū' icuanicu'tun que icputzamā' huan lē'ksajna'. Quit iclacasqui'n a'ntū tzey para hui'xina'n porque Dios cuenta natlahua a'nchī tlaha'nī'ta'ntit lā' nacāmāpalayāni'. ¹⁸ Hua'chilh quilāmāpalakō'uj lā' hasta a'katāxtūlh. Tū'tza' icmaclacasqui'n catūhuā porque Epafrodito quilīmini'lh huan lē'ksajna' a'ntū quilāmacamini'uj hui'xina'n. Dios laktzī'n a'ntū quilāmaxquī'uj lā' hua'chilh Dios maxquī'tit. Lā' xla' nalīpāxuhua. ¹⁹ Lā' quinDiosca'n nacāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n por ixpālacata Jesús. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn a'nlhā huī' Dios lā' ka'lhī ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'ncan. U'tza' Dios tze nacālīmaxquī'yāni'. ²⁰ Camācā'tanīca Dios quinTāta'ca'n para pō'ktu. Amén.

A'xmān saludos

²¹ Iccāmacā'ni'yāchāni' saludos para milihuākca'n a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Jesucristo. Huan tā'timīn a'ntīn quintatā'lahui'lāna' xlaça'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n.

²² Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' cātamacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n lā' xlaça'n a'ntīn tascujmā'na na ixchic emperador nā xlaça'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos.

²³ Ixtalalalhu'mān huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'tachokoni' milihuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Colosas

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Colosas a'ntī ixtakalhaka'ī'
¹ Quit Pablo a'ntī cāmacamini'yāni' huā'mā' carta lā' quit ixapóstol Jesucristo por ixtapuhuān Dios. Nā hui' huā'tzā' huan tā'tin Timoteo. ² Quintu'ca'n iccāmacā'ni'yāchāni' saludos milihuākca'n xalanī'n nac Colosas lā' a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Dios lā' a'ntīn tū' taxtutāya'tit na ixtej Cristo. QuinTāta'ca'n Dios cacālakalhu'mani' lā' xa'nca calatahui'la'tit.

Pablo kalhtō'ka'ni'lh Dios ixpālacata a'ntī ixtakalhaka'ī'

³ A'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'uj Dios a'ntī ixTāta' Jesucristo quiMāpa'ksīni', ickalhtō'ka'uj por mimpālacataca'n. Lā' pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī ⁴ porque quincātamāca'tzīnīni' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo lā' a'nchī cāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n ixtachī'xcuui't Dios. ⁵ Chuntza' kalhlaka'ī'yā'tit lā' cāpāxquī'yā'tit porque ka'lhīpā'na'ntit a'ntū māquī'canī't para hui'xina'n nac a'kapūn. U'tza' hui'xina'n sca'ttittza' a'xni'ca' pū'la kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. ⁶ Lā' chu a'nchī cātamāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n, chuxalhā huan nac cā'quilhtamacuj nā cāmāsu'ni'mā'ca. Lā' talhūhua'mā'na tachi'xcuui't a'ntīn takalhlaka'ī'mā'na. Nā chuntza' lanī't na milac'hpu'nanca'n desde a'xni'ca' kaxpa'ttit lā' māchekxī'tit a'nchī Dios stu'ncua' quincālakalhu'manāni'. Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que stu'ncua' a'ntū cātamāsu'ni'ni'. ⁷ Chuntza' maksca'ttit Epafras a'ntī quincātā'scujni' lā' a'ntī icpāxquī'yāuj. Xla' quilaktapalhca'n quit lā' Timoteo lā' lilacatejtin scuja hua'chi ixtasācua' Cristo. ⁸ Lā' quincātamāstū'ncni'ni' xla' a'nchī pāxquī'ni'nā'tit por huan Espíritu Santo.

⁹ Lā' desde a'xni'ca' ickaxmatui a'nchī kalhlaka'ī'tit, quina'n tū' icmakxtekāuj ickalhtō'ka'ni'uj Dios por mimpālacataca'n. Lā' icsqui'ni'yāuj que hui'xina'n xa'nca camāchekxī'tit a'ntū ixtapuhuān Dios. Chuntza' Dios xa'nca nacāmāca'tzīnīyāni' a'ntū xla' lacasqui'n natlahua'yā'tit. Lā' cālīmāsu'ni'yāni' ixEspíritu para que tzē natlahua'yā'tit. ¹⁰ Chuntza' naca'tzīyā'tit chī nalatā'kchokoyā'tit a'nchī Dios lacasqui'n lā' chuxatū natlahua'yā'tit namakapāxua Dios. Lā' ixpālacata huan xatzey a'ntūn tlahua'yā'tit, ū'tza' lītasu'yu que tlahua'pā'na'ntit ixtascujūt Dios. Lā' ā'chulā' nasca'tā'tit a'nchī huanī't Dios. ¹¹ Cacālīmātlī'huī'chīni' huan xaka'tla' ixlīmāpa'ksīn Dios chu a'nchī xla' māstā' para que natāyani'yā'tit a'ntū nacāpātle'keni'yāni' lā' tū' na'a'kchipinā'tit. Napāxuhua'yā'tit. ¹² Lā' camaxquī'tit

pāxcatca'tzī huan xaTāta' Dios. Xla' quincācāxtlahuanī'ta'ni' para namaklhtīni'nāuj a'ntū cāxtlahuacani't para huan a'ntin takalhlaka'i' Dios. Lā' ū'tza' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n lā' a'ntza' pō'tku xkaka. ¹³ Dios quincāmāpūtaxtūni' de a'nlhā cā'pucsua' a'nlhā māpa'ksīni'n huan ko'ti'ti' lā' quincātamālacsijni' a'nlhā māpa'ksīni'n ixO'kxa' lā' lej pāxquī' ixO'kxa'. ¹⁴ Jesús quincālakmāxtuni' lā' quincāmāspūtūnu'ni'kō'ni' quintalaclē'i'ca'n.

Dios lā' tachi'xcuhuī't tako'xamixa ixpālacata Cristo

¹⁵ Tūla laktzī'ncan Dios pero Jesús māsu'yu chī huanī't Dios. Lā' xla' Dios lacsacli para namāpa'ksī ixlīhuāk a'ntū a'nan. ¹⁶ Xla' ixtā'lahuī' Dios a'xni'ca' tlahualh ixlīhuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn lā' nac cā'ti'ya'tna' a'yuj laktzī'ncan lā' a'yuj tū' laktzī'ncan. Lā' por ixquilhtampān cātlahualh a'ntin tatahui'la nac tronos nac a'kapūn lā' por ixquilhtampān cāmā'a'nanilh xanapuxcu'nu' huan ángeles. Nā cāmā'a'nanilh a'nti cāmāpa'ksī huan espíritus. Jesús tlahualh ixlīhuāk a'ntū a'nan por ixpālacata māni' xla' lā' para namakapāxua xla'. ¹⁷ Xla' xapū'la ixuanī't de ixlīhuāk a'ntū a'nan lā' por ixquilhtampān ixlīhuāk huī'cus lā' cālacāxui'līnī't. ¹⁸ Ixlīhuākca'n a'ntin takalhlaka'i' Jesús, xlaca'n talani't hua'chī ixmacni'. Lā' xla' hua'chilh ixa'kxāk huanmā' macni'. Ixpālacata xla' litzuculh ixlīhuāk lā' xla' xamāpa'ksīni' ixlīhuākca'n a'ntin talakahuanchokolh. Chuntza' xla' xapū'la lā' nacāmāpa'ksikō' ixlīhuāk catūhuā. ¹⁹ Chuntza' huāk a'ntū Dios ka'lhī, nā ka'lhī Cristo. Lā' a'nchī huanī't Dios, nā chuntza' huanī't Cristo. Lā' chuntza' ix-tapuhuān Dios. ²⁰ Lā' por ixpālacata Jesús tako'xamixkō'lh Dios lā' tachi'xcuhuī't. Chuxatī nac cā'ti'ya'tna' lā' chuxatī nac a'kapūn, ixlīhuākca'n lā' Dios cāmāko'xamixikō'ca. A'xni'ca' xtokohua'ca'ca Jesús lā' taxtulh ixka'lhni' a'xni'ca' māspūtūlh a'ntū ixquincātlahuanī'ta'ni' lītā'ca'tza.

²¹ Lā' hui'xina'n milaktaca'n lītā'ca'tza ixuanī'ta'ntit con Dios. Tū' ixlaktzī'ncu'tunā'tit Dios lā' tū' ixca'tzīcu'tunā'tit a'ntū xla' lacasqui'n. Hui'xina'n ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ²² Lā' chuhua'j la'nī'ta'ntit ixamigo Dios como Cristo cāmāko'xamixīni' a'xni'ca' māsā'lh ixmacni' para nanī. Chuntza' tlahualh para que tzē nacāmālacsu'yuyāni' hui'xina'n xalacuan na ixlacapūn Dios lā' para que tuntu' nalacli'pinā'tit lā' tū' na'a'nan a'ntū nacātaliyāhua'yāni'. ²³ Chuntza' tasqui'nī xa'nca catachokotit lā' tū' cataxtutāya'tit na ixtej Dios. Lā' tū' caxtāpalī'tit a'nchī kalhlaka'i'yā'tit. Huan xatzey tachihuīn a'ntū cātamāsu'ni'ni' hui'xina'n lā' a'ntū li'a'cta'sana'nca chu xalhā nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' cakalhlaka'i'tit. Lā' huā'mā' xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' ū'tza' a'ntū quit icmāsu'yu.

Pablo hualh que Cristo cātā'lahuī' a'ntī takalhlaka'ī'

²⁴ Chuhua'j a'yuj icpātīni'mā' por mimpālacataca'n, iclīpāxuhua. Lā' a'ntū lipātī quimacni' ū'tza' maktāya para natlōkentaxtūkō' a'ntū maclacasqui'n napātīni'ncan ixpālacata a'ntīn takalhlaka'ī'. Xlaca'n hua'chilh ixmacni' Jesucristo. ²⁵ Lā' quit chu a'nchī Dios quilīmāmacū'lh quintascujūt por mimpālacataca'n, chuntza' icmāstū'nckō' ixtachihuīn Dios. ²⁶ Ū'tza' a'ntū ixtatzē'knī't de ángeles lā' tachi'xcuhuī't desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, ū'tza' chuhua'j cāmāsu'ni'can xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. ²⁷ Dios lacasqui'lh que xlaca'n nataca'tzī a'nchī lej xaka'tla' lā' tzēhuani't ū'tza' a'ntū ixtatzē'knī't. Lā' ū'tza' huā'mā': Cristo chu kēxtim cātā'hui'lani' hui'xina'n a'yuj israelitas lā' a'yuj tū' israelitas. Lā' como Cristo chu kēxtim cātā'hui'lani' hui'xina'n, ū'tza' līka'lhīpā'na'ntit huan lej ka'tla' catūhuā a'ntū nala mila'ca'n nac a'kapūn.

²⁸ Huā'mā' Cristo quina'n iccāmāstū'ncni'yāuj ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't lā' iccāhuaniyāuj a'ntū nacāpātle'keni' palh tū' natalakhlaka'ī'. Lā' iccāchihuīna'maxqui'yāuj ixlīhuākca'n lā' iccālīmāsu'ni'yāuj huan tapāstacna' a'ntū Cristo quincāmāca'tzīnīni'. Chuntza' tzē na'iccāmaktāyayāuj para que natala hua'chi Cristo lacasqui'n. ²⁹ Lā' ū'tza' quit iclīscujmā'. Lā' con ixlīhuāk quintahuixcān a'ntū xla' quimāhuixcānī, ū'tza' lej iclīscuja.

2

¹ Lā' quit iclacasqui'n que naca'tzīyā'tit a'nchī lej icscujmā' mimpālacataca'n hui'xina'n xalanī'n nac Colosas lā' ixpālacataca'n xlaca'n xalanī'n nac Laodicea lā' para ixlīhuākca'n xalanī'n a'nlhā tū' quilakapascan. ² Lā' icscujmā' para na'iccāmāhuixcāniyāni' milīhuākca'n ixpālacata a'nchī lāpāxqui'yā'tit. Chu lakatin la'nī'ta'ntit como lāpāxqui'yā'tit. Lā' icscujmā' para naca'tzīyā'tit que xa'nca namāchekxī'kō'yā'tit huan xalīstu'ncua' lā' naca'tzīyā'tit a'ntū tzē'k ixca'tzī Dios hasta chuhua'j. Lā' ū'tza' huan tachihuī'n ixpālacata Cristo. ³ Tū' maclacasqui'nāuj ā'tāpātin līmāscatīn. Xmān Cristo ca'tzīkō' ixlīhuāk lā' tzē naquincāmāscatīyāni' lā' tzē naquincāmāmāchekxīnīyāni' a'ntū quincāmāscatīyāni'. ⁴ Ū'tza' huā'mā' iccāhuaniyāni' para que nīn tintī' nacāta'a'kxokoyāni' con xatzēhuani't tachihuīn. ⁵ Lā' a'yuj quit tū' icui'lacha' con quimacni' pero hua'chilh icui'lacha' con quilīca'tzīn. Lā' iclīpāxuhua iclaktzī'mā' a'nchī xa'nca latā'kchokoyā'tit lā' tū' taxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

⁶ Lā' como kalhlaka'ī'nī'ta'ntit Cristo hua'chi miMāpa'ksīni'ca'n, nā chuntza' nalatā'kchokoyā'tit hua'chilh hui'xina'n lā' Cristo chu lakatin. ⁷ Xa'nca cakalhlaka'ī'tit a'ntū

cātamāsu'ni'ni'. U'tza' hua'chi a'katin qui'hui' a'ntū pūlhmā'n ixtankāxē'k. Lā' ā'chulā' nalīscā'tātit de Cristo lā' natusu'yu hua'chilh stacpā'na'ntit chu a'nchī tasu'yu que stacmā' huan chic a'ntū yāhuamā'ca. Lā' lhūhua' pāxcatca'tzī namaxquī'yā'tit ixpālacata Jesús.

Cristo quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n

⁸ Cuenta catlahua'tit lā' tū' catamakxtektit ā'chā'tin nacālī'a'kxokoyāni' a'ntū māsū'yu a'ntū tū' stu'ncua'. Tuntū' ixtapalh lā' hua'chilh nacāmāpātza'nkāni'yāni' a'ntū kalhlaka'ī'yā'tit. Huanmā' chi'xcu' xmān cāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīnca'n chi'xcuhuī'n a'ntūn tahuan palh maclacasqui'n natlahua'yā'tit lhūhua' catūhuā para que Dios nacālaktzī'nāni' lacuan. Lā' huanmā' chi'xcu' huan palh xmān kalhlaka'ī'yā'tit Cristo, tispūtacus. Tū' xa'nca māsū'yu a'nchī huanī't Cristo.

⁹ Lā' cuenta catlahua'tit para que tū' nacātamāsu'ni'yāni' a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Cristo porque Cristo chu lakatin con Dios. ¹⁰ Lā' como hui'xina'n tapa'ksiyā'tit con Cristo, litzuma'yā'tit ixlīmāpa'ksīn. Xla' ū'tza' xapuxcu' de ixlīhuāk līmāpa'ksīn lā' ixlīhuākca'n a'ntūn tamāpa'ksīni'n. ¹¹ A'xni'ca' tamacamāstā'tit hui'xina'n con Cristo, cātaxapani'ni' mīntalaclē'i'ca'n. Hua'chilh cāmāmāxxtuni' xakōlūhua' mīmacni'ca'n a'ntū lītlahua'tit talaclē'i' lā' cātālīmālhakē'ni' xasāsti' mīmacni'ca'n a'ntū lītlahua'yā'tit ixtapuhūan Dios. Huan chi'xcuhuī'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n para natatlahua circuncisión lā' chuntza' cāmāxtunquīcan para Dios. Pero a'xni'ca' Cristo cāmāxtunquīyāni' hua'chilh cāmāmāxxtuyāni' huan xakōlūhua' mīmacni'ca'n. ¹² Sāsti' mīnquilhtamacujca'n chuhua'j porque kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' a'xni'ca' a'kpaxtit, ū'tza' līmāsu'yulh que hua'chilh cātātā'mā'cnūyāni' Cristo lā' tā'lakahuanchokotit porque Dios mālahahuanīchokolh Cristo. ¹³ Hui'xina'n hua'chi xanīni'n ixuanī'ta'ntit ixpālacata mīntalaclē'i'ca'n lā' ixpālacata huan circuncisión a'ntūn tū' tlahua'tit hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' Dios quincāmāspūtūni'ni'kō'ni' quintalaclē'i'ca'n, xla' quincāmālahahuanīni' chu a'cxtim con Cristo. ¹⁴ Lā' hua'chilh ixtzo'kcanī't lakatin acta contra quina'n. Lā' Dios māspūtūkō'lh lā' cāmāspūtūkō'lh ixlīhuāk a'ntū ixlaclē'nāuj. Dios māpānūkō'lh a'xni'ca' xtokohua'ca'ca Cristo huan nac cruz lā' hua'chilh tā'xtokohua'ca'ca huan acta nac cruz. ¹⁵ Lā' ixlīhuāk ā'makapitzīn līmāpa'ksīn a'ntū a'nan nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' nac cā'ū'nī'n, Dios cāmāklhtīkō'lh ixlīmāpa'ksīnca'n lā' cāmāmaxanī'lh calacan. Lā' Dios cātłajalh ixpālacata Cristo a'xni'ca' nīlh nac cruz.

Calē'capintit a'ntū xala' nac a'kapūn

¹⁶ Chuntza' tū' catitamakxtektit ā'chā'tin nacāta'a'ksa'nāni'ixpālacata a'ntū hua'yā'tit nīn ixpālacata tū' maclacapini'yā'tit chuxatūyā cā'tani' nīn huan sábadō. ¹⁷ Huā' tamā'na līmāscā'tīn xmān hua'chi ixmāspilē'k a'nchī Dios māpa'ksī. Cristo a'ntīn tlahualh huā'mā' māspilē'k lā' xla' māsu'yu a'nchī līmāpa'ksīni'n Dios. ¹⁸ Tū' catamakxtektit que ā'chā'tin nacāhuaniyāni' palh Dios tū' makxteka natā'chihuīna'nā'tit Dios lā' palh maclacasqui'n pū'la nacātā'chihuīna'nā'tit huan ángeles. Xla' nahuan chuntza' para que napuhua'nā'tit que xla' tū' ka'tla'jca'tzī, pero tū' stu'ncua'. Lej ka'tla'jca'tzī xla'. Lā' xla' puhuan que más tzey lanī't ixpālacata a'ntū līlakachuyalh a'yuj tū' a'nan a'ntū nalīka'tla'jca'tzī. Chuntza' puhuan pero tū' por ixpālacata Espíritu Santo. ¹⁹ Chuntza' tlahua lā' tū' xa'nca stālani' huan Cristo a'ntī hua'chi ixa'kxāk huan macni'. Lā' huan macni', ū'tza' huan a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' quimacni'ca'n cāka'lhī ixtāstucat lā' ī'xno'jot a'ntū līmaktāya lā' a'ntū līlāchi'panī't. Lā' qui'a'kxākca'n, ū'tza' a'ntū māpa'ksī quimacni'ca'n. Lā' chuntza' Cristo a'ntī huan a'kxāk līmāstaquī ixmacni' con ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' ixmacni' Cristo ū'tza' xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' ixmacni' Cristo chu lakatin lanī't porque huan a'ntīn takalhlaka'ī' talīpāhuan xla'.

²⁰ Huan a'ntīn tū' takalhlaka'ī' Cristo tahuan que maclacasqui'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit lhūhua' talanān a'ntūn tū' ixla' Cristo. Pero como hui'xina'n hua'chilh tā'nī'tit Cristo, tū' maclacasqui'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit ixtalanānca'n tachi'xcuui't. Lā' ¿a'chī' tlahua'yā'tit chu a'nchī tahuan? ²¹ Huancan: "Tū' tixa'ma'ya' huā'mā'. Tū' tihua'ya' huā'mā'. Tū' ticāchi'paya' huā'mā'". ²² Lā' a'ntūn tzē chi'pacan o hua'can o xa'macan, tū' catitatāyani'lh; huāk natasputkō'. Huanmā' talanān xmān chu a'nchī tamāpa'ksī chi'xcuui'n lā' tamāsu'yu xlaca'n. ²³ A'ntī chuntza' tamāsu'yu, tatasu'yu hua'chilh lej taca'tzī ixpālacata a'nchī lej tamācā'tanī ángeles. Lā' tamāpātīnī ixmacni'ca'n. Pero ixpālacata a'ntūn tatlahua xmān ā'chulā' natalīka'tla'jca'tzī.

3

¹ Lā' como hui'xina'n tā'lakahuanchokotit Cristo lā' ka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n, calīhui'lī'tit naka'lhī'yā'tit a'ntū nacāxtāpalīni'yāni' para nala'yā'tit hua'chi Cristo. Xla' pāxtūtahui'la Dios lā' tā'māpa'ksīni'mā'. ² Pō'ktu napāstacā'tit huan a'ntū ixla' Cristo lā' tū' catilē'capintit a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj. ³ Huā' tamā'na' tūlalhtza' cātāmāpa'ksīyāni' porque minquilhtamacujca'n tatzē'knī't con Cristo. Dios a'ntū cāmātzē'kli. Hua'chilh nīnī'ta'ntittza' lā' tuntū' tzē namāpa'ksī huan nīn. ⁴ Lā' a'xni'ca' namimpala

Cristo lā' lej xkaka, nā hui'xina'n natā'tasu'yuyā'tit porque minquilhtamacujca'n chu a'cxtim con xla'.

Pablo māstū'ncli a'nchī ixuanī'tauj pū'la lā' a'nchī layāuj chuhua'j

⁵ Chuntza' calīhui'li'tit nacāmāxtukō'yā'tit mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. A'ntūn tū' tzey, ū'tza' huā'mā': Tlahuacan talākahlī'n; ka'lhīcan xako'hua'jua' tapāstacna'; tamakxtekcan cāmāpa'ksīcan ixmacni'ca'n; lej lakatīcan a'ntūn tū' tzey; lā' tampi'lhīni'ncan. A'ntīn chuntza' tatlahua, ixtā'chuntza' a'ntīn tatzokostani' lakatin ídolo. ⁶ Lā' ixpālacata huā' tamā'na a'ntūn tū' tzey lej lī'a'kchā'n Dios. Lā' namin lakatin chí'chini' lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios xlaca'n nataca'tzī ixtā'kcha Dios. ⁷ Nā hui'xina'n chuntza' ixlatlā'hua'nā'tit a'xni'ca' tūna'j ixkalhlaka'ī'yā'tit. ⁸ Pero chuhua'j cacāmāpānū'tit huā' tamā'na: huan tā'kcha lā' huan tā'ksa'nīn. Tū'tza' catica'tzalaktzī'ni'ni'ntit. Lā' huan ko'hua'jua' tachihuīn tū'tza' catiquilhtaxtutit. ⁹ Tū' cati'a'kxokotit ā'chā'tin porque māpānū'tit mintapāstacnacna'ca'n a'ntūn tū' tzey ¹⁰ lā' xtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' sāsti' sca'tpā'na'ntit para que ā'chulā' nala'yā'tit hua'chi Dios a'ntī cāmāxquī'ni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. Lā' chuntza' namāchekxī'yā'tit a'nchī huanī't Dios. ¹¹ Ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chu lakatin talanī't. Huan griego a'ntī kalhlaka'ī' chu a'cxtim hua'chi huan israelita a'ntī lakapasa ixley Moisés lā' a'ntī kalhlaka'ī'. Nā huan a'ntī tlahuani'canī't circuncisión chu a'cxtim hua'chi huan a'ntī tū' tlahuani'canī't circuncisión. Huan makatiyāti' lā' huan tūn tuntū' ca'tzī lā' huan xatatamāuj tasācua' lā' huan a'ntī libre, ixlihuākca'n chu lakatin talanī't ixpālacata Cristo. Lā' xmān talē'ca'a'n Cristo. Cristo quincātā'hui'lani' quilihuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj lā' xmān xla' quincāmātlahuani'ni' chu a'nchī Dios lacasquī'n.

¹² Dios cālacsacni'ta'ni' hui'xina'n lā' lej cāpāxquī'yāni' lā' cāmāxtunquīni' para que ixla' nala'yā'tit. U'tza' calīhui'li'tit nalakalhu'ma'nā'tit lā' nacāmāktāyayā'tit ā'makapitzīn lā' xa'nca nacātā'chihuāna'nā'tit. Tū' catika'tla'jca'tzītit lā' tū' stu'tu'lu' catisqui'ntit miderechoca'n. Pū'la capāstactit ā'chā'tin. Lā' tū' palaj ca'a'kchīpintit. ¹³ Catāyani'tit a'ntū cātlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey ā'chā'tin lā' calāmāspūtūnu'ni'tit huan a'ntī puhua'nā'tit que cālāclē'ni'yāni'. Calāmāspūtūnu'ni'tit chu a'cxtim hua'chi Dios cāmāspūtūnu'ni'ni'. ¹⁴ Huā' a'ntū más tasquī'nī, ū'tza' talāpāxquī'n lā' ū'tza' hua'chi a'ntū nacālīmāchi'pīkō' ixlihuāk militzeyca'n. ¹⁵ Dios cāmātza'ta'tī' mi'a'clhcunucca'n lā' cāmātza'ta'tī' ixa'clhcunucca'n ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' chu lakatin līla'yā'tit milihuākca'n. Nā ū'tza' a'ntū nacālīmāktāyayāni' para que tzē naca'tzīyā'tit

a'ntün tzey lä' a'ntün tū' tzey. Chuntza' capāxuhua'tit lä' camāstā'tit pāxcatca'tzī.

16 Lej capāstactēlha'tit ixtachihuīn Cristo. Lā' nalīlāmāsu'ni'yā'tit lä' nalīlīmāxquī'yā'tit tapāstacna' con ixlīmāpa'ksīn Dios. Cacātli'tit huan salmos lä' himnos lä' cantos espírituales con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n. Lā' camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' tli'yā'tit. 17 Lā' palh nachihuī'na'nā'tit, palh natli'yā'tit, palh natlahua'yā'tit catūhuā, chuxatū calalh a'ntün tlahua'pā'na'ntit, catlahua'tit por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios xaTāta' ixpālacata Jesús.

Pablo hualh a'nchī natalatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī

18 Huan puscan cacā'a'kahuāna'ni'tit minkōlu'ca'n hua'chi minī'ni' a'ntīn takalhlaka'ī. 19 Huan xakōlu' cacāpāxquī'tit mimpuscātca'n lä' lilacatzucu catā'chihuīna'ntit. Tū' calāsta'la'tit. 20 Huan camana', pō'ktu cacā'a'kahuāna'ni'tit mintāta'ca'n lä' mintzī'tca'n porque chuntza' namakapāxua'yā'tit Dios. 21 Huan xanatātana' tū' ticāmākā'kchipinā'tit mincamanca'n para que tū' natajiclhua'. 22 Huan xatata māuj tasācua'nī'n xa'nca cacā'a'kahuāna'ni'tit huan a'ntī cāmāpa'ksīyāni'. Tū' xmān catiscujtit a'xni'ca' cālaktzī'nāni' pero nalīhui'lī'yā'tit xa'nca nascujā'tit como a'cnīni'ni'yā'tit huan Māpa'ksīni'. 23 Chuxatū calalh mintascujūtca'n, ū'tza' nalīhui'lī'yā'tit natlahua'kō'yā'tit hua'chilh huan Māpa'ksīni' Jesucristo mimpatronca'n ixuanī't lä' tū' kalhatin chi'xcu'. 24 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que huan Māpa'ksīni' nacāmāxquī'yāni' mintatljca'n a'ntū huan herencia xala' nac a'kapūn. Hui'xina'n ixtasācua'nī'n huan Māpa'ksīni' Jesucristo. 25 Lā' chuxatī natlahua a'ntün tū' tzey, māni' xla' namāpala. Ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntün tū' tzey, ixlīhuākca'n chu a'cxtim na ixlacapūn Dios.

4

1 Hui'xina'n a'ntī xapatrón, cacāmāxquī'tit mintasācua'ca'n a'ntū minī'ni' lä' a'ntū xlaca'n tatlajalh. Ca'tzīyā'tit que nā hui'lacha' nac a'kapūn a'ntī nā cāmāpa'ksīyāni'.

2 Pō'ktu catā'chihuīna'ntit Dios lä' cuenta catlahua'tit a'xni'ca' tlahua'pā'na'ntit oración lä' namaxquī'yā'tit pāxcatca'tzī.

3 Lā' nā nasqui'ni'yā'tit Dios que nacāxtlahua a'nchī na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn lä' na'icmāstū'ncāuj a'ntün tūna'j māca'tzīnīnī'ncan ixpālacata Cristo. Lā' ū'tza' ixpālacata iclītachi'n quit. 4 Casqui'ni'tit Dios que xa'nca na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo hua'chi tasqui'nī.

⁵ Xa'nca calatā'kchoko'tit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalh-laka'ī' lā' xa'nca capāstactit a'ntū natlahua'yā'tit na ixlacapūnca'n lihuan a'nan lugar. ⁶ Huan matzat mojōcan nac lihua't para mācanīcan lā' tzey nala. Nā chuntza' cuenta catlahua'tit mintachihuīnca'n para que tzey natala lā' nakalhtīni'nā'tit hua'chi maclacasquī'n.

Huan ā'xmān saludos

⁷ Huan Tíquico nacāmāca'tzīnīyāni' a'nchī iclīlahuī' lā' a'ntū ictlahuamā'. Xla' quintā'tinca'n lā' lej pāxquī'can. Līlacatejtin quimaktāya lā' ixpālacata huan Māpa'ksīni' quintā'scuja. ⁸ U'tza' iccālīmacā'ni'yāni' para naca'tzīyā'tit a'nchī iclahuī'lanāuj lā' tū' caticātapāta'lani'. ⁹ Lā' Onésimo natā'a'n. Xla' quintā'tinca'n a'ntī līlacatejtin latā'kchoko lā' a'ntī pāxquī'can. Lā' xla' xala' na milaclhpu'nanca'n. Xlaca'n nacāthuanikō'yāni' a'ntū pātē'kenī't huā'tzā'.

¹⁰ Quintā'tachī'n Aristarco lā' Marcos a'ntī ixtā'puxni'mit Bernabé cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Lā' ka'lhī'yā'tittza' huan līmāpa'ksīn ixpālacata Marcos. Palh xla' nacālaka'nāni', hui'xina'n caka'lhī'chipitit. ¹¹ Lā' huan Jesús a'ntī ka'lhī ā'tāpātin ixtacuīni' Justo cāmacā'ni'yāchāni' saludos. Xmān ixtu'tunca'n israelitas a'ntī quintatā'scujmā'na para natamāsu'yu a'nchī Dios cāmāpa'ksikō'. Xlaca'n quintamāhui'xcānīmā'na. ¹² Epafras cāmacā'ni'yāchāni' saludos. Xla' xala' a'ntza' lā' ixtasācua' Jesucristo. Lā' lej cāpāstacāni' lā' lej squi'ni' Dios que xa'nca natāyayā'tit na ixtej Dios hua'chi chí'xcu' a'ntī ka'tla'tza' como ca'tzīyā'tittza' ixtapuhuān Dios lā' tlōkentaxtūyā'tit. ¹³ Iccāhuaniyāni' que xla' lej scujli por mimpālacataca'n lā' por ixpālacataca'n xalanī'n nac Laodicea lā' nac Hierápolis. ¹⁴ Huan doctor Lucas a'ntī pāxquī'can lā' Demas cātamacā'ni'yāchāni' saludos.

¹⁵ Cacālī'pini'tit saludos quintā'timīnca'n nac Laodicea lā' huan Ninfas lā' huan tā'timīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tatakēstoka na ixchic. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' lakapūtle'kekō'nī'ta'ntittza' huā'mā' carta na milaclhpu'nanca'n, camacapintit nac huan līto'kpān nac Laodicea para nalakapūtle'kecan a'ntza'. Lā' nā hui'xina'n nā nalakapūtle'keyā'tit huan carta a'ntū naminācha' nac Laodicea. ¹⁷ Lā' nahuaniyā'tit Arquipo huā'mā': "Cuenta catlahua' lā' catlōkentaxtu' huan tascujūt a'ntū mila' por ixquilhtampān huan Māpa'ksīni'".

¹⁸ Quit, Pablo, ictzo'kmā' quē'cstu huā'mā' saludo. Caquilāpāstacui que quit ictachī'n. Dios cacāsicua'lanālīni'. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Tesalónica

Pablo lā' a'ntī ixtatā'scuja tatzō'kli lakatin carta

¹ Ictzo'knumā'nauj quina'n, Pablo lā' Silvano lā' Timoteo. Iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit lā' tapa'ksīyā'tit con Dios quinTāta'ca'n lā' nā huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Tasu'yulh a'nchī lej takalhlaka'ī'lh xalanī'n nac Tesalónica

² Pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios por mimpālacataca'n lā' pō'ktu icorarliyāuj por hui'xina'n. ³ Iccālīpāstacāni' hui'xina'n na ixlacapūn Dios quinTāta'ca'n a'ntū tlaha'tit hui'xina'n como ū'tza' lītasu'yu a'nchī lej kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' iccālīpāstacāni' a'nchī lej scujtit como ū'tza' lītasu'yu a'nchī pāxquī'yā'tit Dios. Lā' iccālīpāstacāni' hui'xina'n a'nchī tū' makxtekā'tit kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

⁴ Dios lej cāpāxquī'yāni' hui'xina'n, tā'timīn. Lā' quina'n icca'tzīyāuj que Dios cālacsacnī'ta'ni' hui'xina'n. ⁵ Huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāquīmāsu'ni'ni' hui'xina'n, ū'tza' tū' xmān quintachihuīnca'n. Xa'icmāsu'yuyāuj por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo. Lā' xa'nca xa'icca'tzīyāuj que lej stu'ncua' huan xatzey tachihuīn a'ntū xa'icmāsu'yuyāuj. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī lacatejtin xa'iclatlā'huanāuj a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lachāni'. Lā' xa'iclatlā'huanāuj chuntza' por mimpālacataca'n.

⁶ Lā' hui'xina'n quilāmaksca'tui lā' chuntza' maksca'txtutit huan Māpa'ksīni'. A'yuj lej līpātīni'ntit a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit huan xatzey tachihuīn, pero lej ixka'lhīyā'tit tapāxuhuān como huan Espīritu Santo cāmaxquī'ni' tapāxuhuān. ⁷ Lā' como taca'tzīlh a'nchī hui'xina'n līlatā'kchokoyā'tit, nā chuntza' talīlatā'kchoko ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'nī't a'ntī xalanī'n nac Macedonia lā' nac Acaya. ⁸ Chuntza' lī'a'kahuanī't ixtachihuīn huan Māpa'ksīni' por mimpālacataca'n. Lā' tū' xmān nac Macedonia lā' nac Acaya, chu calhāhuā ca'tzīcan a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' ū'tza' tū' lītasquī'nī na'icuanāuj nīn lakatin tachihuīn.

⁹ Ixlīhuākca'n quīncātahuanīyāni' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'tit quintachihuīnca'n a'xni'ca' iccāquīlaklani'. Lā' huancan a'nchī hui'xina'n lītalakspi'ttit huan ídolos lā' stālani'tit Dios, lā' chuhua'j tā'scu'jā'tittza' Dios a'ntī xalakahuan lā' scana'nca. ¹⁰ Lā' huancan a'nchī hui'xina'n ka'lhīpā'na'ntittza' ixO'kxa' Dios a'ntī naminācha' nac

a'kapūn. Huā'mā' Dios mālahakuanīchokolh. Huā'mā' ū'tza' Jesús a'ntī quincāmāpūtāxtūyāni', lā' chuntza', a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', tū' caquinticāmāpātīnīni' por quintalaclē'i'ca'n.

2

A'nchī Pablo scuji nac Tesalónica

1 Tā'timīn, hui'xina'n ca'tziyā'tit que tū' chu tlakaj iccāquīlaklani'. 2 Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī quincāmāpātīnīni' lā' quincātalakapalani' nac Filipos a'xni'ca' tūna'j xa'icchā'nāuj nac Tesalónica. Lā' a'yuj quincāpātē'keni'ni' huā'mā', pero Dios quincāmaktāyani' lā' chuntza' iccāhuanini' huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'lh lā' tū' iclacapuhuāuj, a'yuj quincāmāmakchuyīcu'tuni'. 3 Quina'n iccāmaxquī'ni' tapāstacna'. Lā' a'ntū iccāhuanini' hui'xina'n ū'tza' xastu'ncua'. Tuntū' icpāstacui'. Xa'iccāhuanicu'tunāni' ixtachihuīn Dios, lā' xmān ū'tza' iccāquīlīlaklani'. Tū' iccāquī'a'kxokoni'. 4 Dios quincālaktzī'ni' xalactzey lā' quincālīmāmacū'ni' na'icmāsu'yuyāuj xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' iclīmāsu'yuyāuj chu a'nchī Dios lacasquī'n. Quina'n más ictlahuacu'tunāuj ixtapuhuān Dios lā' tū' ixtapuhuānca'n tachi'xcuhuī't. Dios ū'tza' laktzī'n qui'a'clhcunucca'n. 5 Hui'xina'n ca'tziyā'tit que quina'n tū' iccāquīlīmāka'tlī'ni'. Lā' nīn tuntū' iccāquī'a'kxokomaklhtīcu'tuni'. Huā'mā' Dios ca'tzī. 6 Tū' xa'iclasquī'nāuj que huan tachi'xcuhuī't naquincāta'a'cnīni'ni'yāni', nīn hui'xina'n, nīn ā'makapitzīn, a'yuj quina'n ixapóstoles Cristo lā' ū'tza' līmīnī'ni' caquīlā'a'cnīni'ni'uj. 7 Lacatzucu xa'iccātā'chihuīna'nāni' hua'chi kalhatīn puscāt a'ntī cāmaktaka'lha ixcamana'. 8 Xa'iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' xa'iccālīmāxquī'cu'tunāni' tū' xmān huan xatzey tachihuīn; xa'iccāmaxquī'cu'tunāni' nā quinquīlhtamacujca'n, tanto xa'iccāpāxquī'yāni'. 9 Tā'timīn, hui'xina'n pāstacā'tit a'nchī xa'icscujāuj lā' a'nchī xa'icpātīyāuj para na'iclitāpātē'keni'yāuj. Quina'n tū' xa'iccāmāmakasputūcu'tunāni'. Lā' ū'tza' xa'iclisujāuj tuncuj lā' tzi'sa a'xni'ca' xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ixtachihuīn Dios. 10 Hui'xina'n laktzī'ntit lā' Dios nā laktzī'lh a'nchī xa'iccātā'lahuī'lani' hui'xina'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. Quina'n tzeyā chi'xcuhuī'n xa'icuanī'tauj. Līlacatejtin xa'iclatā'kchokoyāuj. Nīn tuntū' xa'ictlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan. Lā' chuntza' nīn tintī' tzē naquincālē'ksa'nīni'nāni'. 11 Nā hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī hua'chi kalhatin xatāta' cāmaxquī' tapāstacna' ixcamana', chuntza'

quina'n xa'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' milihuākca'n lā' xa'iccāmākō'xaka'tlī'yāni'. ¹² Lā' lej xa'iccāhuaniyāni' que tasqui'nī līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit a'nchī Dios lacasquī'n. Dios ū'tza' a'ntī cāta'sani'nī'ta'ni' a'nlhā xla' māpa'ksīni'n lā' a'nlhā lej cā'tzēhuanī't.

¹³ Lā' nā pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'tit ixtachihuīn Dios a'xni'ca' xa'iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n ca'tzītīt lā' kalhlaka'ī'tit que a'ntū iccāmāsu'ni'ni', ū'tza' ixtachihuīn Dios lā' tū' ixtachihuīnca'n tachi'xcuhuī't. Lā' stu'ncua' ixtachihuīn Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī scuja na mi'a'clhcunucca'n hui'xina'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁴ Hui'xina'n, tā'timīn, cāpātle'keni'ni' a'cxtim hua'chi cāpātle'keni'lh xalanī'n nac Judea a'ntīn tatapa'ksī con Dios lā' takalhlaka'ī' Jesucristo. Mintā'macchicni'ca'n cātamacaputzani' hui'xina'n. Lā' huan israelitas tamacaputzalh ixtā'israelitasca'n xalanī'n nac Judea a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁵ Huan israelitas tamaknīlh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tamaknīlh huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' quina'n quincātamacaputzani'. Dios tū' lakatī a'ntūn tatlaha xla'ca'n. Xla'ca'n tatā'lāsta'la ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁶ Xla'ca'n tū' quincātamakxtekāni' na'iccātā'chihuīna'nāuj a'ntīn tū' israelitas. Quina'n iccātā'chihuīna'ncu'tunāuj para que natapūtaxtu. Lā' chuntza' huan israelitas ā'chulā' taka'lhī ixtalac'lē'i'ca'n. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnī Dios.

Pablo ixcālaka'mpalacu'tun xalanī'n nac Tesalónica

¹⁷ A'xni'ca' iccāmakxtekni' lā' lātma'j tū' xa'iccālaktzī'nāni', pō'ktu xa'iccāpāstacāni' hui'xina'n lā' lej xa'iccālaktzī'ncu'tunāni'. ¹⁸ Quina'n xa'iccālaka'ncu'tunāchāni' hui'xina'n. Lā' quit, Pablo, xa'iccālaka'ncu'tunāchāni' maklhūhua' pero huan ko'ti'ti' tū' quincāmakxtekni' na'ica'nāchāuj. ¹⁹ A'xni'ca' huan Māpa'ksīni' Jesucristo namin lā' natahui'layāuj na ixlacapūn, na'iccālīpāxuhuayāni' como kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' por mimpālacataca'n naca'tzīcan a'nchī xa'ictā'scuja'uj Dios. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n quilāmaxquī'yāuj tapāxuhuān lā' iclīka'tla'jca'tzīyāuj por hui'xina'n.

3

¹ Como tū' xa'icca'tzīyāuj a'nchī ixlīlatlā'hua'nā'tit, tū'tza' xa'ictāyani'yāuj. Ictipuhū'uj xa'ictachokouj qui'a'cstuca'n, quit lā' Silas, nac Atenas, ² lā' xa'iccālakmacā'nchāni' Timoteo, quintā'tinca'n. Xla' tā'scuja Dios lā' māsuyū xatzey tachihuīn a'ntū ixpālacata Cristo. Iccālakmacā'nchāni' para que nacāmaxquī'yāni' tapāstacna' lā' nacāmaktāyayāni' para que más xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. ³ Huā'mā' ictlahuāuj para que tū' nataxtutāya'yā'tit por ixpālacata a'ntū līpātīnīmpā'na'ntit.

Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' que tasqui'nī que napātīni'nāuj huā'tzā'. ⁴ A'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lachāni' iccāhuanini' a'nchī nalīpātīni'nāuj. Lā' chuntza' pātle'kelh. U'tza' huā'mā' ca'tzīyā'tit. ⁵ Lā' ū'tza' iclīmacā'ncha' Timoteo. Como tū' xa'icca'tzī a'nchī ixlīlatā'hua'nā'tit, tū'tza' xa'ictāyani'. Xa'icca'tzīcu'tun palh ixkalhlaka'ī'yā'titcus xa'nca. Quit xa'icca'tzīcu'tun palh huan ko'ti'ti' xmān ixcālīlaktzī'nī'ta'ni'. Chuntza' chu xmān xa'icscujtamaka'uj.

⁶ Chuhua'j Timoteo ixcālakanī'ta'nchāni' lā' chimpātza'. Quincāhuaniyāni' a'nchī lej xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit lā' a'nchī lāpāxquī'yā'tit. Lā' nā quincāhuaniyāni' a'nchī quilāpāstacmā'nanchāuj pō'ktu lā' quilāpāxquī'yāuj. Lā' xla' quincāhuanini' que hui'xina'n quilālaktzī'ncu'tunāuj chuntza' hua'chi iccālaktzī'ncu'tunāni' nā quina'n. ⁷ Lā' como icca'tzīuj que hui'xina'n nā xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit, ū'tza' xa'iclītako'xaka'tlī'yāuj, a'yuj xa'icpātīni'mā'nauj lā' a'yuj lej ixquincāpātle'keni'mā'ni' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Chuhua'j iclīpāxuhuayāuj como icca'tzīujtza' que hui'xina'n nā xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Lā' chuhua'j tzē na'icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios por mimpālacataca'n. Icmāxquī'yāuj lhūhua' pāxcatca'tzī Dios porque lej iclīpāxuhuayāuj na ixlacapūn Dios por mimpālacataca'n. ¹⁰ Tuncuj lā' tzī'sa lej icsqui'ni'yāuj Dios que ca'iccālaka'nchāni' hui'xina'n porque iccāmāsu'ni'cu'tunāni' ā'macsti'na'j a'ntū ticāspūtniyāni' hui'xina'n a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

¹¹ Māni' Dios, quinTāta'ca'n, lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo caquincātamakxteknī' para que tzē na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. ¹² Cacāmaktāyani' huan Māpa'ksīni' para que ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit, lā' ā'chulā' nacāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n tachī'xcu'huīt, chuntza' hua'chi quina'n iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹³ Dios cacāmāhuixcānīni' lā' cacāmāpānūni'kō'ni' ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua' na mi'a'clhcunucca'n para que chuntza' nīn tintī' tzē caticālē'ksa'nīni'ni' a'xni'ca' natāyayāchipitit na ixlacapūn quinTāta'ca'n Dios a'xni'ca' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús con ixlīhuākca'n a'ntī i'xla'.

4

A'nchīn tzē nalīlatahui'lacan chu a'nchī Dios lacasqui'n

¹ A'xmān iccāhuanicu'tunāni' hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n iccāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīlatā'kchokoyā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n. Lā' chuntza' latā'kchokopā'na'ntit. Lā' chuhua'j quina'n iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n lā' iccāmāxquī'yāni' tapāstacna' por ixquilhtampān Jesús: ā'chulā' chuntza' calatā'kchokotit.

2 Hui'xina'n pāstacā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' por ixquilhtampān Māpa'ksīni' Jesús. 3 Dios lacasqui'n que līlacatejtin nalatahui'layā'tit. Tū' namakpuscātini'nā'tit. 4 Caca'tzī'tit milīhuākca'n a'nchī naputzayā'tit mimpuscātca'n chu a'nchī minī'ni' na ixlacapūn Dios lā' nā na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't. 5 Tū' caputzatit mimpuscātca'n con xako'hua'jua' tapāstacna' hua'chi tatlahua huan chi'xcuui'n a'ntīn tū' talakapasa Dios. 6 Tū' timakpuscātini'nā'tit. Tū' tilālakatlajayā'tit chuntza', porque chuntza' tū tzey tlahuani'yā'tit ā'chā'tin chi'xcu'. QuiMāpa'ksīni'ca'n nacāmāpātīnī a'ntī chuntza' natatlahua. Lā' ū'tza' huā'mā' xa'nca iccāhuaninī'ta'ni' hui'xina'n xapū'la. 7 Dios quincālacsacnī'ta'ni' lā' xla' tū' lacasqui'n natlahuayāuj a'ntūn ko'hua'jua'. Quincālacsacnī'ta'ni' para natlahuayāuj a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. 8 A'ntīn tū' natatlōkentaxtū huā'mā' līmāscā'tīn, xlaca'n tū' talakmaka'n chi'xcuui'n; xlaca'n talakmaka'n Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī quincāmaxquī'yāni' huan Espīritu Santo.

9 Como hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit lītā'timīn, chuntza' tū' tasquī'nī na'iccāhuaniyāni' nīn tuntū' ixpālacata huā'mā'. Dios cāmāsu'ni'ni'ta'ni'tza' a'nchī nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n. 10 Lā' chuntza' tū' xmān lāpāxquī'yā'tit, hui'xina'n nā cāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n huan tā'timīn xalanī'n na ixlīhuāk huan estado de Macedonia. Lā' iccāsquī'ni'yāni' que ā'chulā' cacāpāxquī'tit. 11 Nalīhui'liyā'tit ca'cs natahui'la'yā'tit. Lā' tū' calīmaktanū'tit a'ntūn tū' mimaca'tzica'n. Lā' cascujtit. U'tza' huā'mā' iccāhuaninī'ta'ni' pū'la. 12 Lā' chuntza' nacāta'a'cnīni'ni'yāni' xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios. Lā' chuntza' tzē nalītapātle'keni'yā'tit.

A'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni'

13 Iclacasquī'nāuj que caca'tzītī a'ntū ixlīstun'ncua' ixpālacata a'ntīn tanīnī'ttza'. Chuntza' tū' catilakaputzatit hua'chi talakaputzā xlaca'n a'ntīn tū' taka'lhīmā'na para natalakchā'n Cristo. 14 Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que Jesús nīlh lā' nā lakahuanchoh. Lā' nā chuntza' kalhlaka'ī'yāuj que ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī Jesús a'xni'ca' tanīlh, nā xlaca'n nacāmālakahuanīchoko Dios a'xni'ca' namimpala Jesús.

15 Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū hualh quiMāpa'ksīni'ca'n. A'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni', quina'n a'ntī xalakahuancus tū' caticāmakxtekui xlaca'n a'ntī tanīnī'ttza'. 16 Lā' huanmā' chi'chini' huan Māpa'ksīni' nayujāchi de nac a'kapūn lā' lej pa'lha nahuan lakatin līmāpa'ksīn. Lā' huan xapuxcu' ángeles nata'sa. Lā' namakata'sacan ixlīskoli' Dios para nacāmāca'tzīnīcan que mimā'tza' huan Māpa'ksīni'. Xapū'la natalakahuanchoh.

xlaca'n a'ntī ixtakalhaka'ī Cristo a'xni'ca' tanīlh. ¹⁷ Lā' chu tuncan xlaca'n lā' nā quina'n a'ntī xalakahuancus, quilīhuākca'n naquincātamā'kayāhua'yāni' nac poklhnu'. Lā' nalakchā'nāuj huan Māpa'ksīni' nac cā'ū'nī'n tālh mā'n. Lā' para pō'ktu chuntza' natā'tahui'layāchāuj quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁸ Lā' huā'mā' tachihuīn nalālīmāpāstaquīyā'tit. Lā' chuntza' nalālīmākō'xamāka'tlī'yā'tit.

5

¹ Tā'timīn, tū' tasqui'nī na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n lhānīn napātle'ke huā'mā' lā' lhānīn namin huan Māpa'ksīni'. ² Hui'xina'n xa'nca ca'tziyā'tit que nīn tintī' ca'tzī lhānīn namin huan Māpa'ksīni'. Chu līmaktin namin hua'chi chu līmaktin min huan ka'lhāna' de tzi'sa. ³ A'xni'ca' natahuan tachi'xcuui't: "Ca'cs hui'lāna'uj, tuntū' catilalh", chu līmaktin nala huan lakuat. Lacapalh nala huan lakuat hua'chi a'xni'ca' nachini' ixtaca'tzāt kalhatin puscāt a'xni'ca' nalacatuncuī'tza' ixcaman. Lā' tū' catitapūtaxtuni'lh huan lakuat. ⁴ Xlaca'n tū' talakapasa Dios lā' tū' taca'tzī palh Jesucristo namimpala. Chu līmaktin natasu'yu hua'chi a'xni'ca' namin kalhatin ka'lhāna' de tzi'sa. Hui'xina'n tū' hua'chi xlaca'n como hui'xina'n lakapasā'tit ixtachihuīn Dios lā' ka'lhīpā'na'ntit Jesucristo hasta a'xni'ca' namin. ⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac cā'tuncuj lā' latlā'hua'nā'tit nac cā'xkakana'. Como tū'tza' tlahuacu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n tū'tza' xalanī'n nac cā'tzī'sa. Tū'tza' latlā'huanāuj a'nlhā cā'pucsua' como Dios xtāpalīnī'ttza' quintapāstacna'ca'n. ⁶ Hua'chilh ixtalhtatani't xlaca'n a'ntīn tū' talakapasa ixtachihuīn Dios. Tū' calaujtīt hua'chi xlaca'n. Skalalh calaujtīt lā' cuenta catlahuaujtīt que tū' natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. ⁷ Cā'tzī'sa lhtatacan lā' cā'tzī'sa ka'chīcan. Xalanī'n nac cā'tzī'sa hua'chilh ixtalhtatani't lā' hua'chilh ixtaka'chīnī't, como tū' tapāstaca a'ntū ixla' Dios lā' tū' tatlahua cuenta a'nchī lacatejtin natalatā'kchoko. ⁸ Quina'n tū' hua'chi xlaca'n como quina'n xalanī'n nac cā'tuncuj. Huan tropa ka'lhī ixlu'xu' de līcā'n a'ntū napūtamaktāya ixa'clhcunuc. Lā' quina'n ka'lhīyāuj a'ntū napūtamaktāyayāuj nac qui'a'clhcunucca'n. Kalhlaka'ī'yāuj Jesucristo lā' pāxqui'ni'nāuj chu a'nchī xla' quincāmāsu'ni'ni'. Lā' ū'tza' līpūtamaktāyayāuj qui'a'clhcunucca'n. Lā' ū'tza' tū' makxteka natanū na qui'a'clhcunucca'n a'ntū ko'hua'jua'. Huan tropa ka'lhī ixtā'knu' de līcā'n a'ntū napūtamaktāya ixa'kxāk. Lā' quina'n ka'lhīyāuj a'ntū napūtamaktāyayāuj quintapāstacna'ca'n. Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que napūtaxtuyāuj. Lā' ū'tza' līpūtamaktāyayāuj. Lā' ū'tza' tū' makxteka natanū a'ntūn tū' tzeyā tapāstacna'. ⁹ Dios quincālacsacnī'ta'ni' lā' tū' quincāmāpātīnīcu'tunāni'

a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'. Quincālacsacni' para que naquincāmāpūtāxtūyāni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁰ Lā' Jesucristo, xla' līnīlh por quina'n para que natā'latahui'layāuj xla', palh nīni'taujtza' o lakahuanāujcus a'xni'ca' xla' namimpala. ¹¹ Lā' por ixpālacata huā'mā' calālīmaxquī'tit tapāstacna' lā' calāmāhuixcāni'tit chuntza' a'nchī tlahuapā'na'ntit hui'xina'n chuhua'j.

Pablo cāchihuīna'maxquī'lh huan tā'timīn

¹² Iccāsqui'ni'yāni', tā'timīn, cacā'a'cnīni'ni'tit huan xanapuxcu'nu' a'ntī tatā'scuja Māpa'ksīni'. Huan Māpa'ksīni' cālacsacnī't xla'ca'n para nacātamāsu'ni'yāni' lā' nacātamaxquī'yāni' tapāstacna'. ¹³ Lej cacā'a'cnīni'ni'tit lā' cacāpāxquī'tit por ixpālacata ixtascujūtca'n. Hui'xina'n tū' calāsta'la'tit.

¹⁴ Lā' iccāmaxquī'yāni tapāstacna', tā'timīn. Cacāquilhnī'tit macsti'na'j a'ntī chu xmān talatlā'huan. Cacāhuanilī'pintit a'ntīn talakachā'ni'nī't. Cacāmaktāya'tit a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī. Cacātāyani'tit ixlīhuākca'n.

¹⁵ Calē'capintit nalātlahuani'yā'tit a'ntū līmakuan. Lā' nā chuntza' cacātlahuani'tit ixlīhuākca'n a'ntū līmakuan. Lā' tū' titlahuani'yā'tit ā'chā'tin a'ntūn tū' tzey, a'yuj xla' cātlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey.

¹⁶ Pō'ktu capāxuhua'tit. ¹⁷ Pō'ktu cakalhtō'ka'tit. ¹⁸ Camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios chu a'ntū cāpātle'kēni'yāni'. Chuntza' Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit hui'xina'n a'ntīn tapa'ksīyā'tit con Cristo.

¹⁹ Tū' camāmakchuyī'tit huan Espīritu Santo a'nchī scuja. ²⁰ Tū' calakmaka'ntit a'ntūn tahanan ixa'cta'sana'nī'n Dios. ²¹ Lā' xa'nca napāstacā'tit palh tzey o tū' tzey a'ntūn tahanan lā' camaklhtīni'ntit a'ntūn tzey. ²² Camakxtektit huāk a'ntū zako'hua'jua'.

²³ Māni' Dios cacātlahuani' hui'xina'n lej xalacuan. Dios ū'tza' a'ntī tza'ta'ta' tlahua qui'a'clhcunucca'n. Xla' cacāmāpānūni'ni' a'ntūn tū' tzey. Lā' cacāmaktāyani' para que tū' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Lā' cacāmaktāyani' para que tū' natanū a'ntū ko'hua'jua' na mīntapāstacna'ca'n lā' na mī'a'clhcunucca'n hasta a'xni'ca' namīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁴ Ixlīhuāk huā'mā' Dios nacātlahuani'yāni' como ū'tza' a'ntī cālacsacnī'ta'ni' lā' ū'tza' tlōkentaxtū.

A'xmān līsicua'lanālīn

²⁵ Tā'timīn, cakalhtō'ka'tit por quina'n.

²⁶ Cacāsaludarlītī lā' cacāpūsko'ka'tit ixlīhuākca'n huan tā'timīn chu a'nchī minī'ni' entre lītā'timīn a'ntīn tatapa'ksi con Dios.

²⁷ Iccālīmāmacū'yāni' por ixquilhtampān Māpa'ksīni'
cacālakapūtle'keni'kō'tit ixlihuākca'n huan tā'timīn huā'mā'
carta a'ntū ictzo'kmā'.

²⁸ Cacāsicua'lanālīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Tesalónica

Pablo lā' a'ntī ixtatā'scuja tatzō'kli lakatin carta

¹ Ictzo'knunāuj quina'n, Pablo lā' Silvano lā' Timoteo. Iccātzō'knuni'yāni' hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit lā' tā'tapa'ksiyā'tit Dios quinTāta'ca'n lā' nā huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ² Cacāsicua'lanālīni' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Dios nacāmālaclē'nī a'ntīn talaclē'n

³ Quina'n icca'tziyāuj que hui'xina'n kalhlaka'ī'pā'na'ntit ā'chulā' lā' milihuākca'n lāpāxquī'pā'na'ntit ā'chulā'. Lā' ū'tza' tasqui'nī nalīmaxquī'yāuj pō'ktu pāxcatca'tzi Dios. Chuntza' minī'ni'. ⁴ Lā' ū'tza' quina'n lej iclīka'lhīyāuj tapāxuhuān a'xni'ca' iccāhuaniyāuj xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios, a'nchī hui'xina'n latlā'hua'nā'tit. Iccāhuaniyāuj a'nchī hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'titcus lā' tū' tamakchuyīnī'ta'ntit a'yuj lej cātālimacaputzayāni' hui'xina'n lā' lej pātīyā'tit lej lhūhua' catūhuā. ⁵ Chuntza' lītasu'yu que Dios xa'nca ca'tzi a'nchī nalīlacāxtlahuakō'. Lā' chuntza' lītasu'yu que Dios nacālaktzī'nāni' xalacuan para natanū'yā'tit a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. Hui'xina'n tapa'ksiyā'tit con Dios. Lā' ū'tza' līpātīni'mpā'na'ntit.

⁶ Ca'tziyāuj a'nchī tzey nalīlacāxtlahua Dios. A'ntī cātamacaputzayāni' hui'xina'n xlaca'n natamāpala con Dios lā' xla' nacāmāpātīnī. ⁷ Dios namājaxī a'nchī līpātīni'nāuj hasta a'xni'ca' natasu'yu huan Māpa'ksīni' Jesús. Naminācha' de nac a'kapūn. Lā' por ixquilhtampān natatā'min ixāngeles. ⁸ Jesucristo natalacsu'yu nac cā'lamana'. Lā' nacāmāmāpalanikō' a'ntīn tū' talakapascu'tulh Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh huan xatzey tachihuīn ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ Xlaca'n nacāmāpātīnī Dios para pō'ktu como nacāmāxtunquīcan para pō'ktu nā ixlacapūn Dios lā' huan xkakana' a'ntū mālacsu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰ Lā' huanmā' chi'chini' a'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni', nata'a'cnīni'ni' ixtachi'xcu'huī't, lā' natalē'cnīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n porque kalhlaka'ī'nī'ta'ntit a'ntū iccāhuani'ni'.

¹¹ Lā' ū'tza' iclīkalhtō'ka'yāuj pō'ktu por hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios que xa'nca natalā'kchokoyā'tit hui'xina'n, chu a'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xlaca'n a'ntī cālacsacnī't Dios para que Dios nacālaktzī'nāni' xalacuan hui'xina'n.

Icsqui'ni'yāuj Dios cacāmaktāyani' natlōkentaxtūyā'tit ixlīhuāk xatzey mintapuhuānca'n, lā' huāk tzey a'ntū tlahua'cu'tunā'tit como hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza'. Ixlīhuāk huā'mā' Dios tzē natlahua porque ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹² Lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can quiMāpa'ksīni'ca'n por mimpālacataca'n. Lā' hui'xina'n nacāta'a'cnīni'ni'yāni' por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē chuntza' nala porque lej ka'lhī talakalhu'mān quinDiosca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

2

Huan chi'xcu' a'ntī más ca'tzanca'tzī

¹ Chuhua'j na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntū napātle'ke a'xni'ca' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, lā' a'nchī quina'n nalaktakēxtimīyāuj na ixlacapūn. Ixpālacata huā'mā' iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. ² Tū' catamakxtektit que chu līmaktin namāmakchuyīcan mintapāstacna'ca'n. Lā' tū' catamakchuyī'tit a'xni'ca' huan can que chinī'ttza' huan chi'chini' a'ntū napūmin huan Māpa'ksīni'. Chō'la chuntza' cāhuanini' kalhatin ixa'cta'sana' Dios o kalhatin a'ntī māsu'yu ixtachihuīn Dios. Chō'la catīhuā cāhuanini' que iccāmacā'ni'nī'ta'nchāni' lakatin carta a'nlhā xa'ictzo'knī'tauj que chinī'ttza' huan chi'chini' a'ntū napūmin huan Māpa'ksīni'. Tū' stu'ncua'. Tū' chuntza' ictzo'knunī't. ³ Tū' cacāta'a'kxokoni' por ixpālacata nīn tuntū'. Huanmā' chi'chini' tūna'j catilalh. Pū'la lhūhua' natatā'lāsta'la Dios, lā' natasu'yu huan kalhatin chi'xcu' a'ntī más ca'tzanca'tzī que ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't. Xla' lihui'līcanī't na'a'n nac pūpātīn. ⁴ Xla' nala ixtā'ca'tzaca'n ixlīhuāk a'ntī cāhuanican díoses lā' ixlīhuāk a'ntū cātaquilhpūtani'can. Xla' natahui'la na ixlītokpān Dios lā' nahuan que ū'tza' māni' Dios. Lā' xla' nacāmāquilhputī tachi'xcu'huī't.

⁵ ¿Chu tū' pāstacā'tit a'nchī xa'iccāhuaniyāni' huāk huā'mā' a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lanī' hui'xina'n? ⁶ Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit a'ntūn tū' makxteka natasu'yu chuhua'j huan chi'xcu' a'ntī lej ca'tzanca'tzī. Hasta a'xni'ca' laclhcāhui'līca, hasta a'xni'ca' natasu'yu. ⁷ Chuhua'j lakatzē'k scujmā' ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti'. Lā' chuntza' nascujtamā' lakatzē'k hasta namāpānūcan huan tīn tū' makxteka tasu'yu huan chi'xcu' a'ntī lej ca'tzanca'tzī'. ⁸ Lā' chu tuncan natasu'yu. Lā' ā'calīstān natasu'yu huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xla' xmān nasu'nu' lā' chuntza' nalīmāknī huan chi'xcu' a'ntī lej ca'tzanca'tzī. Lā' como Jesucristo lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn, xmān natasu'yu, lā' xmān chuntza' nalīmāspūtū ixlīmāpa'ksīn huan chi'xcu' a'ntī lej ca'tzanca'tzī. ⁹ Lā' a'xni'ca' namin huan chi'xcu' a'ntī lej ca'tzanca'tzī, xla' naka'lhī ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti' lā' natlahua tāpālhūhua' le'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā a'ntū lī'a'kxokonu'n. ¹⁰ Lā' como xla' lej xaca'tzanca'tzīn, nacā'a'kxoko

xlaca'n a'nti natapātīni'n nac pūpātīn. Natapātīni'n a'ntza' porque tū' tamaklhtīni'ncu'tulh ixtachihuīn Dios a'ntū lej stu'ncua' lā' a'ntū māsu'yu a'nchī lipūtaxtucan. ¹¹ Lā' como tū' tamaklhtīni'ncu'tulh a'ntū xastu'ncua', Dios cāmāxtēka nacā'a'kxokocan. Lā' ū'tza' talīkalhlaka'ī' a'ntūn tū' stu'ncua'. ¹² Lā' chuntza' Dios nacālācāxtlahuakō' lā' nacāmāpātīnikō' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh a'ntū xastu'ncua' lā' xmān ixtalakatī natatlahua ixtalaclē'i'ca'n.

Dios cāmāpūtaxtūcu'tun huan tachi'xcuui't

¹³ Lā' chuhua'j, tā'timīn, ca'tziyāuj que cāpāxquī'yāni' huan Māpa'ksīni'. Lā' chuhua'j tasquī'nī na'icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzi Dios porque Dios cālacsacni' hui'xina'n a'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj, para que napūtaxtuyā'tit. Como hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixlīstu'ncua' lā' como huan Espīritu Santo cātlahuani' xalacuan hui'xina'n, lā' chuntza' Dios nacālīmāpūtaxtūyāni' hui'xina'n. ¹⁴ Quina'n iccālē'ni'chāni' huan xatzey tachihuīn ixpālācata Jesucristo. Lā' chuntza' cālīta'sani'ni' Dios. Xla' cāta'sani'ni' hui'xina'n para que chuntza' hui'xina'n nalakchipinā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac a'kapūn a'nlhā cā'tzēhuani't.

¹⁵ Lā' ū'tza' xa'nca' calītāya'tit lā' tū' camakxtektit huan līmāscatīn a'ntū iccāhuanini' lā' a'ntū ictzo'kui nac carta. ¹⁶ Dios quīnTāta'ca'n, xla' quīncāpāxquī'yāni' lā' quīncāmaxquī'yāni' talāko'xamāka'tlī'n a'ntūn tū' maktin catisputli. Xla' quīncāmāca'tzīnīyāni' que tū' chu tlakaj ka'lhīmā'nauj a'ntū xatzey a'ntū xla' naquīncātlahuani'yāni'. Dios, xla' lakalhu'mana'n. Lā' ū'tza' huāk quīncālītlahuani'yāni' ixlīhuāk huā'mā'. ¹⁷ Icsquī'ni'yāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' Dios quīnTāta'ca'n que cacātamaxquī'ni' talāko'xamāka'tlī'n lā' cacātāmāhuīxcānīni' para que chuntza' natlahua'yā'tit lā' nahua'nā'tit huāk a'ntūn tzey.

3

Pablo cāsquī'ni'lh huan tā'timīn que catalīkalhtō'ka'lh para xla'

¹ Lā' chuhua'j, tā'timīn, ca'orarlī'tit por quina'n. Casquī'ntit que ixtachihuīn Dios ca'a'kahualh lā' ca'a'cnīni'ni'ca chuntza' hua'chi a'cnīni'ni'tit hui'xina'n. ² Lā' nā casquī'ntit que Dios caquīncāmāpūtaxtūni' de na ixlīmāpa'ksīnca'n huan xalacca'tzanca'tzīnī'n chi'xcuui'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' līmakuan. A'makapītzīn tachi'xcuui't tū' takalhlaka'ī' lā' ū'tza' lī'a'nan huan tachi'xcuui't a'nti lej taca'tzanca'tzī. ³ Huan Māpa'ksīni' pō'ktu tlōkentaxtūkō'. Xla' nacātāmāhuīxcānīyāni' lā' nacāmaktaka'lhāni' lā' chuntza' tū' caticātłajani' huan ko'ti'ti'. ⁴ Quina'n iclīpāhuanāuj huan Māpa'ksīni'. Lā' ū'tza' a'nti cāmaktāyāni'. Lā' ū'tza' iclīca'tziyāuj palh tlahua'pā'na'ntit a'ntū iccāhuanini' lā' ā'chulā' natlahua'yā'tit. ⁵ Cacāmaktāyani'

hui'xina'n huan Māpa'ksīni' Jesucristo para que ā'chulā' naca'tzīyā'tit a'nchī Dios cāpāxquī'yāni'. Lā' cacāmaktāyani' para que natāyani'yā'tit a'ntūn cāpātle'keni'yāni', chuntza' hua'chi Cristo tāyani'kō'lh.

Tasqui'nī que natasuja ixlīhuākca'n

⁶ Lā' chuhua'j, tā'timīn, iccālimāpa'ksīyāni' a'ntū ixquilhtampān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cataxtunquītit de ixlīhuākca'n huan tā'timīn a'ntīn chu xmān talatlā'huan lā' tū' ta'a'kahuā'nani' huan limāasca'tīn a'ntū iccāhuanini'ta'ni' hui'xina'n. ⁷ Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' que tasqui'nī que naquilāmaksca'txtuyāuj a'nchī xa'icscujāuj. Quina'n tū' laclhquititni' xa'icuanī'tauj a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n. ⁸ Iccāmāpalauj a'ntī ixquincāmāhuī'yāni'. Lā' lej pa'lha xa'icscujāuj de tuncuj lā' de tzi'sa porque quina'n tū' xa'iccāmāmakasputūcu'tunāni'. ⁹ Lā' a'yuj xa'icka'lhīyāuj derecho chu ixquilāmāhuī'uj, pero quina'n xa'icscujāuj porque xa'iclascaqui'nāuj que hui'xina'n naquilāmaksca'tāuj. ¹⁰ A'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n, iccāhuanini' chuntza': Palh a'nan catīhuā a'ntīn tū' scujcu'tun, tū' cahuā'yalh. ¹¹ Quincātahuaniyāni' que makapitzīn de hui'xina'n lhquititni' lā' talimaktanū a'ntū tū' ixmaca'tzica'n lā' nīn tuntūyā litlōt tatlahua. ¹² Lā' xlaca'n iccāmāpa'ksīyāuj lā' iccāmaxquī'yāuj tapāstacna' por ixquilhtampān Jesucristo: Ca'cs catatahui'lalh lā' catascujli lā' chuntza' catalītapātle'keni'lh xlaca'n.

¹³ Tā'timīn, tū' calakachipini'tit natlahua'yā'tit a'ntū xatzey. ¹⁴ Palh catīhuā tū' a'kahuāna'ni'cu'tun a'ntū icuanī'tauj nac huā'mā' carta, caxa'ncalaktzī'ntit tichū. Lā' tū' chu lakatin catā'pintit hasta que namāxana'n xla'. ¹⁵ Pero tū' calaktzī'ntit hua'chi kalhatin tā'ca'tza. Xla' mintā'tinca'n. Camaxquī'tit tapāstacna'.

A'xmān līsicua'lanālīn

¹⁶ Huan Māpa'ksīni' Jesucristo ū'tza' a'ntī cāmātza'ta'tī'ni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. Cacāmaktāyani' huan Māpa'ksīni' para que pō'ktu natza'ta'ta'n mi'a'clhcunucca'n, chuxatū nacāpātle'keni'yāni'. Huan Māpa'ksīni' pō'ktu' cacā'o'kska'lhīlē'ni' milīhuākca'n.

¹⁷ Quit Pablo ictzo'ka huā'mā' saludos con quimacan. U'tza' huā'mā' ixlīlakapascan ixlīhuāk quincartas. Chuntza' iccātzo'ka. ¹⁸ QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanālīni' milīhuākca'n hui'xina'n. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Macā'ni'ca Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo por ixquilhtampānca'n Dios a'ntī māpūtaxtūnu'n lā' Jesucristo a'ntī kalhlaka'ī'yāuj. ² Timoteo, quit ictzo'knuni'mā'ni'. Hui'x hua'chi qui'o'kxa' porque icmākalhlaka'ī'nīni' ixtachihuīn Dios. Dios camaktaka'lhni' lā' calakalhu'mani'. Lā' xa'nca calatahui'la' ixpālacata quinTāta'ca'n Dios lā' Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n.

Māpa'ksīlh ixpālacata a'ntīn tamāsu'yu a'ntū tū' stu'ncua'

³ A'xni'ca' xa'ica'mā' nac Macedonia, lej icuanini' ixtachoko nac Efeso para nacāmāpa'ksīya' ā'makapitzīn que tū'tza' catamāsu'yulh a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Cristo. ⁴ Lā' nacāhuaniya' que tū' ixmaca'tzica'n huan listas de ixtacuīni'ca'n ixnapapna'ca'n lā' a'ntū xmān cuentos ixpālacata ixnapapna'ca'n. Huā' tamā'na tū' tzey porque xmān talacapūchihuīna'nīni'n. Lā' chuntza' tūlah catimāsu'yulh ixtapuhuān Dios. A'ntī xa'nca takalhlaka'ī', xmān xlaca'n tzēn taca'tzī ixtapuhuān Dios. Chuntza' icuanipalayāni'.

⁵ Maclacasqui'n quina'n nacāmāsu'ni'yāuj a'nchī lāpāxqui'can porque takalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Dios lā' porque taxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n lā' chuntza' lej tzey talalh ixtapāstacna'ca'n. ⁶ Lā' ā'makapitzīn tapātza'nkānī't lā' ū'tza' lītasu'yu que xmān chu tlakaj talālīhuani. ⁷ Lej tamāsu'yucu'tun huan ixley Moisés lā' tū' tamāchekxī a'ntū tamāsu'yumā'na. Lā' nīn tū' tamāchekxī a'ntū tahuan. Pero a'yuj, lej tachihuīna'n.

⁸ Ca'tzīyāuj que tzey huan ley a'ntū tzo'kli Moisés palh a'cnīni'ni'can lā' palh tū' xtāpalīcan. ⁹ Huan lacuan chi'xcu'huī'n tū' tamaclacasqui'n huan ley. Maclacasqui'ncan huan ley para nacāmāpa'ksīcan a'ntīn tū' tzey lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'n. Nā chuntza' para a'ntīn talaclē'n lā' tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. Nā maclacasqui'n huampala para a'ntīn tū' ta'a'cnīni'ni' nīn tuntū'. Nā huan ley para a'ntīn tamaknī ixtāta'ca'n, o ixtzī'tca'n, o ā'chā'tin chi'xcu'. ¹⁰ Lā' huan ley para a'ntīn tamakpuscātīni'n lā' a'ntīn tā'lāka'lhī huan kalhatin chi'xcu' hua'chi ixpuscāt lā' a'ntīn ta'a'kxokonu'n lā' a'ntīn taka'ghan camana' lā' a'ntīn tahuan a'ntūn tū' stu'ncua' na ixlacapūn juez. Lā' huan ley para ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua catūhuā a'ntū contra ixtachihuīn Dios. ¹¹ Ū'tza' ixtachihuīn Dios a'ntū quilimāmacū'ca para namāscā'tīni'n lā' ū'tza' quincāhuaniyāni' a'nchī lej xkaka Dios lā' lej sicua'lanālanī't xla'.

Maxqui'lh pāxcatca'tzī por ixtalakalhu'mān Dios

¹² Icmáxqui' pāxcatca'tzī quiMāpa'ksīni' Cristo Jesús porque quilaktzī'nī't tzey para na'ictā'scuja lā' para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Lā' quimāhuixcānīlh para quilītlōt.

¹³ Xapū'la tū' tzey a'nchī iccālīchihuīna'lh a'ntīn ixtakalhlaka'ī' lā' xa'iccāmacaputza lā' xa'iccālakapala xlaca'n. Pero Dios quilakalhu'malh porque tū' xa'icca'tzī a'ntū xa'ictlahuamā' lā' tūna'j xa'ickalhlaka'ī'nī't. ¹⁴ Lā' lej lhūhua' quilakalhu'malh quiMāpa'ksīni'ca'n lā' quimākalhlaka'ī'nīlh. Chuntza' quimāsu'ni'lh a'nchī na'icpāxqui'nin hua'chi Jesucristo pāxqui'nin porque ictapa'ksītza' con xla'.

¹⁵ Tasqui'nī nakalhlaka'ī'can huā'mā' tachihuīn como lej stu'ncua': Cristo Jesús milh nac quilhtamacuj para nacāmāpūtaxtū a'ntī talaclē'n. Lā' icpuhuan que quit más xa'iclaclē'n de ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. ¹⁶ Lā' a'yuj quit más xa'iclaclē'n, pero Jesucristo quilakalhu'malh para namāsu'yu que xla' lej līlacatzucu naka'lhī hasta que nakalhlaka'ī'can. Lā' como quilakalhu'malh quit, nā nacālakalhu'man ixlīhuākca'n a'ntīn natakalhlaka'ī' para que nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁷ Ca'a'cnīni'ni'ca huan Rey a'ntī Rey para pō'ktu. Xla' tū' maktin catisputli lā' tūla tapūlaktzī'n con ixlakastapunca'n tachi'xcuui't. Lā' xmān xla' Dios. Camācā'tanīca lā' ca'a'cnīni'ni'ca pō'ktu. Amén.

¹⁸ Timoteo, huā'mā' līmāpa'ksīn iclīmāmacū'yāni' porque icpāstacmā' a'ntū huancanī't por mimpālacata a'xni'ca' Dios māsu'yulh a'ntū nala militlōt. Nā hui'x capāstacti huā' tamā'na tachihuīn para que naka'lhīya' tahuixcān lā' xa'nca namālacstū'nca' ixtachihuīn Dios. ¹⁹ Lā' tū' tipātza'nkāya' a'ntū kalhlaka'ī'nī'ta'. Tū' catlahua' a'ntū hui'x ca'tzīya' que tū' tzey. A'makapitzīn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey a'yuj ixta'u'cxca'tzī que tū' tzey a'ntū ixtatlahuamā'na. Lā' chuntza' talītaxtutāyalh na ixtej Dios. ²⁰ Kalhatu' de xlaca'n cāhuanican Himeneo lā' Alejandro. Iccātlakaxtulh xlaca'n para que Satanás nacāmāpātīnī lā' chuntza' tū'tza' catita'a'ksa'nli Dios.

2

A'nchī natakalhtō'ka'

¹ Lej icuaniyāni' huā'mā'. Cacāmāsu'ni' tachi'xcuui't a'nchī lakaliyān natasqui'ni' Dios por a'ntūn tamaclacasqui'n lā' por ixpālacatataca'n ā'makapitzīn tachi'xcuui't. Lā' nā natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios por ixlīhuāk a'ntū cāmaxquī'nī't.

² Lā' cacāmāsu'ni' a'nchī natasqui'ni' Dios que nacāmaktāya huan rey lā' ā'makapitzīn pūchihuīna'nī'n lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't para que chuntza' tzē'k natahui'layāuj lā'

natlahuayāuj ixtapuhuān Dios lā' para que tū' natlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan.

³ A'ntī lakaliyān nasqui'ni' Dios chuntza', xla' tlahuamā' a'ntūn tzey lā' a'ntū nalīpāxuhua Dios huan Māpūtaxtūnu'. ⁴ Lā' Dios lacasqui'n que ixlīhuākca'n tachi'xcuui't catapūtaxtulh lā' ixlīhuākca'n catalakapasli a'ntū stu'ncua'. ⁵ Xmān kalhatin Dios huī'. Lā' xmān kalhatin a'ntī cāmāko'xamixī Dios lā' tachi'xcuui't lā' ū'tza' a'ntī huanican Jesucristo. Xla' Dios lā' nā lalh chi'xcu'. ⁶ Xla' ixa'cstu tamacamāstā'lh para nanī. Chuntza' līmāpalakō'lh ixlīhuāk a'ntūn tachi'xcuui't ixtalaclē'ni' Dios lā' cāmāpūtaxtulh. A'xni'ca' Dios lacasqui'lh a'xni'ca' pātle'kelh. ⁷ Lā' quilacsacli para ixa'cta'sana' lā' quilimānūlh quili'apóstol para que na'iccāmāsu'ni' xalīstu'ncua' huan a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā iccāmāsu'ni' a'nchī nalīpūtaxtucan. Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Lā' tū' ica'kxokoyāni'.

⁸ Lā' iclacasqui'n que ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't chu xalhā nac cā'quilhtamacuj natatā'chihuīna'n Dios. Lā' a'xni'ca' tacha'xa ixmacanca'n para natatā'chihuīna'n Dios, cuenta catatlahualh que tzey ixa'clhcunucca'n, que tū' nata'a'kchā'ntāya lā' que tū' natapuhuan a'ntūn tū' tzey ixpālacata ā'kalhatin. ⁹ Maclacasqui'n huan tzu'ma'jan lā' huan puscan natalhakā' ixlu'xu'ca'n a'ntū natatā'līmakuan lā' a'ntū minī'ni' puscan. Tū' maclacasqui'n natahui'li lhūhua' cintaj o xa'nat na ixya'jca'n; xmān xa'nca nataxqui'ta. Lā' tū' natalīka'tla'jca'tzī ixpālacataca'n ixtapixnu'ca'n de oro nīn de perla. Lā' nīn tū' natalīka'tla'jca'tzī ixlu'xu'ca'n a'ntū lej xatapala. ¹⁰ Maclacasqui'n natatlahua a'ntū tzey. U'tza' minī'ni' lā' chuntza' natalītasu'yu que takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios. ¹¹ A'nlhā takēstokcan para nata'a'cnīni'ni' Dios, huan puscan tzē'k catatahui'lh para natasca'ta lā' nata'a'kahuāna'n. ¹² Quit tū' icmakxteka que kalhatin puscāt camāsu'yulh nīn cacāmāpa'ksīlh huan chi'xcuui'n. Xla' tzē'k catahui'lalh ¹³ porque pū'la Dios lhta'malh Adán lā' ā'calīstān tlahualh Eva. ¹⁴ Lā' tū' a'kxokoca Adán pero Satanás a'kxokolh huan puscāt. Lā' chuntza' lītzuculh huan talaclē'i'. ¹⁵ Ixli'lōt huan puscāt, ū'tza' cāmāsu'ni' ixcamana'. Lā' palh nakalhlaka'ī ixtachihuīn Dios lā' ka'lhī tapāxqui'n lā' palh tzey ixtapāstacna' lā' tū' natlahua a'ntū tū' līmakuan lā' palh xa'nca latlā'huan, namāpūtaxtūcan.

3

A'nchī natalīla huan maktaka'lhna'nī'n

¹ Stu'ncua' huā'mā' tachihuīn; Palh kalhatin lacu'tun ixmaktaka'lhna'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios, huā'mā' chi'xcu' lacasqui'n huan li'lōt a'ntūn tzey.

² Maclacasqui'n huan maktaka'lhna' tū' maktin catlahualh a'ntūn tzē nali'a'ksa'ncan. Xmān kalhatin ixpuscāt caka'lhīlh. Līlacatejtin catahui'lalh. Xla' nalihui'lī tū' natlahua a'ntūn tū' tzey. Tzeyā chi'xcu' calalh xla' lā' tzey calalh ixtapāstacna'. Cacāmānūlh ā'makapitzīn na ixchic. Xa'nca camāsu'yulh. ³ Tū' cako'tli. Tū' cacātucslī ā'makapitzīn pero pō'ktu cacāpāxquī'lh. Tū' palaj ca'a'kchā'lh. Tū' calīpāhuanli ixtumīn. ⁴ Xa'nca camāpa'ksīni'lh na ixchic. Lā' ixcamana' cata'a'kahuāna'ni'lh lā' cata'a'cnīni'ni'lh. ⁵ Palh huan chi'xcu' tūla māpa'ksīni'n na ixchic, ¿chichū nacālīmaktaka'lha a'ntīn takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios? ⁶ A'ntīn tzucumā'cus kalhlaka'ī' tūla catilalh maktaka'lhna' porque naka'tla'jca'tzī lā' chuntza' napātle'keni' xla' hua'chi pātle'keni'lh huan ko'ti'ti'. ⁷ Lā' huan maktaka'lhna' calalh kalhatin chi'xcu' a'ntīn ta'a'cnīni'ni' huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' takalhlaka'ī' como xla' tzeyā chi'xcu'. Palh tū', tzē na'a'ksa'ncan lā' chuntza' natlaja huan ko'ti'ti'.

A'nchī nala huan diácono

⁸ Lā' huan diácono, ū'tza' a'ntī namaktāyana'n nac lītokpān. Lā' nā maclacasqui'n que huan diácono lacatejtin catahui'lalh. Huan diácono tū' catlahualh lakatu' ixlacan lā' tū' caka'chīlh. Lā' tū' capuhuanli naka'lhī tumīn a'ntūn tū' tlajanī't. ⁹ Lā' tzey calalh ixtapāstacna' xla' lā' xa'nca camāchekxīlh ixlīhuāk a'ntū Dios quincāmāsu'ni'ni' para que nakalhlaka'ī'yāuj. ¹⁰ Maclacasqui'n pū'la naca'tzīcan a'nchī latlā'huan. Lā' palh nīn tintī' nali'a'ksa'n de catūhuā, a'xni'ca' tzē natanū ixlīdiácono. ¹¹ Lā' huan puscan, nā maclacasqui'n lacatejtin catalatā'kchokolh. Tū' cata'a'ksa'nli ā'chā'tin. Tū' cataka'chīlh. Lā' pō'ktu catatlōkentaxtūlh ixlītlōtca'n. ¹² Huan chi'xcu' a'ntī diácono caka'lhīlh xmān kalhatin ixpuscāt. Lā' xa'nca camāpa'ksīni'lh na ixchic lā' cata'a'kahuāna'ni'lh ixcamana'. ¹³ A'ntī xa'nca tlōkentaxtū ixlīdiácono, ū'tza' ixlīhuākca'n ta'a'cnīni'ni'. Lā' xla' tū' catijicua'nli nahuan que tapa'ksī con Jesucristo.

A'ntū kalhlaka'ī'yāuj

¹⁴ Chuntza' iclītzo'knuni'mā'ni' a'yuj icpuhuan que palaj na'ica'nācha'. ¹⁵ Lā' a'yuj na'ictakoxī, pero chuhua'j ca'tzīya' a'nchī maclacasqui'n nalītahui'layāuj quīlīhuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios. Quina'n hua'chi ixlītokpān Dios a'ntī pō'ktu huī'. Lā' quina'n maktāyayāuj a'ntū ixlīstun'cua' ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Lej tasqui'nī a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Pū'la tū' ixca'tzīcan pero chuhua'j Dios quincāmāsu'ni'n a'nchī nalīpūtaxtucan. U'tza' huā'mā' a'ntū kalhlaka'ī'yāuj: Dios tasu'yunī't hua'chi chi'xcu' a'ntī huanican Jesús. Lacuan mālacstū'nca por huan Espíritu Santo.

Huan ángeles talaktzī'lh.

Lī'a'cta'sana'nca lakachu nac makatna' cā'lacchicni'.

A'ntī xalanī'n cā'quilhtamacuj takalhlaka'ī'lh.

Lā' lē'nca nac a'kapūn.

4

A'ntī natataxtutāya na ixtej Dios

¹ Huan Espiritu Santo xa'nca huan que namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' ā'makapitzīn natamakxteka a'ntū takalhlaka'ī'lh. Lā' natastālani' a'ntīn ta'a'kxokonun' lā' natacakmata a'ntū tamāsu'yumā'na ixlacscujnī'n ko'ti'ti'. ² Huan chi'xcuhuī'n a'ntīn tamāsu'yu chuntza' tatlaha lakatu' ixlacanca'n lā' tū' tahuan a'ntū stu'ncua'. Tū'tza' ta'u'cxca'tzī palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na. Xlaca'n hua'chilh tanīhua'nanī't a'ntūn talī'u'cxca'tzīni'n. ³ Xlaca'n tamāsu'yu que tū' tzey natatapūchahua lā' tū' tzey natahua' ā'tāpātīn līhua't. Lā' Dios quincāmaxquī'ni' tāpāspit līhua'tna' para nahua'yāuj. Xmān pū'la namāstā'yāuj pāxcatca'tzī quina'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios. ⁴ Ixlīhuāk a'ntū Dios tlahualh, ū'tza' tzey lā' quina'n tūla catihuáj palh tū' tzey. Namaklhtīni'nāuj lā' namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios. ⁵ Chuntza' tzey porque ixtachihuīn Dios quincāmāsu'ni'yāni' que huāk tzey a'xni'ca' maxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios.

A'nchī nala a'ntī natā'scuj Jesucristo

⁶ Palh chuntza' nacāmāsu'ni'ya' mintā'timīn a'ntūn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, nala'ya' xatzey ixtasācua' Jesucristo. Lā' ā'chulā' nakalhlaka'ī'ya' ixpālacata a'ntū māsu'yupāt lā' a'ntū stālani'pāt. ⁷ Tū' cuenta catlahua' huan cuentos a'ntū xmān xala' nac cā'quilhtamacuj lā' tuntū' ixtapalh. Cuenta catlahua' a'ntū Dios lacasqui'n. ⁸ A'xni'ca' natlahuaya' ejercicio, ū'tza' tzey para mimacni' pero más tasqui'nī natlahuaya' ixtapuhuān Dios. U'tza' tzey nac huā'mā' quilhtamacuj lā' nā tzey para quinquilhtamacujca'n a'ntū nala para pō'ktu. ⁹ Stu'ncua' huā'mā' tachihuīn lā' maclacasqui'n ixlīhuākca'n natakalhlaka'ī'. ¹⁰ Quina'n palha' līscujāuj lā' cālīpātīni'yāuj a'ntī quincātalakapalayāni' porque kalhlaka'ī'yāuj Dios a'ntī pō'ktū huī'. Xla' lalh ixMāpūtaxtūnu'ca'n ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't pero xmān nacāmāpūtaxtūcan a'ntī takalhlaka'ī'.

¹¹ Chuntza' namāpa'ksīya' lā' namāsu'yu'ya' a'ntū iclīmāmacū'yāni'. ¹² Tū' catimakxtekti nalakmaka'nca'na' ixpālacata milī'o'kxa'. Xa'nca calatahui'la' para que ixlīhuākca'n a'ntī takalhlaka'ī' natamakscātāni'. Cahua'nti xmān a'ntūn tzey lā' catlahua' xmān a'ntūn tzey. Cacāpāxqui' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. Lā' xa'nca cakalhlaka'ī' lā' tzey calalh mintapāstacna'. ¹³ Lihuan tūna'j ica'nācha' natanūni'ya'

lakapūtle'keya' ixtachihuīn Dios a'nlhā takēstokcan. Lā' calī'a'cta'sa'na' ixtachihuīn Dios lā' camā'su'yu'. ¹⁴ Tū' tipātza'nkāya' huā' talakalhu'mān a'ntū maxquī'canī'ta' a'xni'ca' tā'cpūmā'ca'ni' ixmacanca'n huan maktaka'lhna'nī'n a'xni'ca' huanica' a'ntū milītlōt.

¹⁵ Pō'ktu cuenta catlahua' huā'mā' a'ntū ictzo'knuni'nī'ta'ni' lā' pō'ktu catanūni' tlōkentaxtūkō'ya' para que ixlīhuākca'n tachi'xcuui't tzē natalaktzī'n que lakaliyān más xa'nca tlahuapā't ixtapuhuān Dios. ¹⁶ Cuenta catlahua' a'ntūn tlahua'ya' lā' a'ntū māsū'yu'ya'. Chuntza' napūtaxtuya' lā' nā natapūtaxtu a'ntīn takaxmata.

5

A'nchī natalīlatā'kchoko huan tī takalhlaka'ī

¹ Tū' tilacaquilhnīya' kalhatin papatzīn pero camaxquī' tapāstacna' hua'chilh xla' mintāta'. A'ntī o'kxa'cus camaxquī' tapāstacna' hua'chilh mintā'tin. ² Lā' chuntza' kalhatin to'kotzīn camaxquī' tapāstacna' hua'chilh mintzī't, lā' a'ntī tzu'ma'jātcus hua'chilh mintā'tin, lā' tū' ticātlahuani'ya' a'ntūn tū' līmakuan con xlaca'n.

³ Na'a'cnīni'ni'ya' huan lakapūt a'ntīn tū' ka'lhī nīn kalhatin a'ntī namaktaka'lha. ⁴ Palh ka'lhīcus ixcaman o ixtā'nat, maclacasquī'n xlaca'n natamaktaka'lha huan lakapūt para natasca'ta ixlītlōtca'n ixpālacata ixfamiliaca'n. Chuntza' tasu'yu que ta'a'kahuāna'ni' ixtachihuīn Dios. Lā' chuntza' nacālīmāpala a'ntīn tamakastacli. U'tza' nalīpāxuhua Dios. ⁵ Huan lakapūt a'ntī ixa'cstu huī' lā' a'ntīn tū' ka'lhī nīn kalhatin a'ntī namaktaka'lha, xla' ka'lhīmā' a'ntū Dios namaxquī'. Tzī'sa lā' tuncuj tū' namakxteka de tā'chihuīna'n Dios na ixchic lā' a'nlhā takēstokcan. ⁶ Huan lakapūt a'ntī xmān paxialhna'n lā' tlahua chu a'ntū lacasquī'n, ū'tza' a'cxtim hua'chilh xanīn na ixlacapūn Dios, a'yuj lakahuancus. ⁷ Huāk huā' tamā'na nā nacāmāsu'ni'ya' para que huan lakapūtnu' tū' catatlahualh nīn tuntū' a'ntū nacālī'a'ksa'ncan. ⁸ Palh a'nan a'ntīn tū' cāmaktaka'lha ixtalakapasnī'n lā' palh tū' ā'chulā' cāmaktaka'lha a'ntīn tahuī'lāna' na ixchic, ū'tza' kalhtatzē'ka a'ntū kalhlaka'ī'nī't. A'chulā' tasu'yu que ā'chā'tin a'ntīn tū' kalhlaka'ī'.

⁹ Xmān catzo'kti nac lista huan lakapūt palh ka'lhītza' tu'tumpu'xam cā'ta lā' xmān kalhatin ixkōlu'ixka'lhīnī't. ¹⁰ Lā' nā maclacasquī'n que nalakapascan palh tzeyā puscāt xla' porque tlahuanī't a'ntūn tzey. Palh xa'nca cacāmakastacli ixcamana' lā' palh ixcāmāhuī' na ixchic a'ntīn tatapa'ksī con Jesús, tzē natzo'kcan ixtacuīni'. Lā' palh tlōkentaxtūh chu xatūyā lītlōt a'yuj tū' lej tasquī'nī lā' palh ixcāmaktāya a'ntī

ixtapātīni'n, tzē natzo'kcan. Lā' palh huan lakapūt pō'ktu putza a'nchī natlahua a'ntūn tzey, catzo'kui'līca.

11 Huan lakapūtnu' a'ntīn tūna'j lej to'kotzīnī'n tū' caticātzo'kca porque ā'calistān nacātłaja ixtapuhuānca'n. Lā' natataxtutāya de na ixtej Dios lā' chuntza' natalitapūchahuacu'tumpala. 12 Chuntza' nacāmālaclē'nīcan porque tū' tatlōkentaxtū a'nchī tatzuculh. 13 Huan lakapūtnu' a'ntīn tūna'j to'kotzīnī'n nā natasca'ta natalatā'kchoko pūtunu' chic lā' natalhquititni'n. Lā' ā'chulā' natala porque lej nata'a'ksa'nan lā' natatanū a'nīhā tū' ixmaca'tzica'n. Lā' nā natahuan a'ntūn tū' līmakuan. 14 U'tza' iclīhuaniyāni' catatapūchahuapā huan lakapūtnu' a'ntīn tūna'j lej lakto'kotzīnī'n. Cataka'lhīpā ixcamana'ca'n lā' catamaktaka'lhī huan na ixchicca'n. Chuntza' tū' caticāmaxquī'ca quintā'ca'tzaca'n a'ntū natalī'a'ksa'n. 15 A'makapitzīn lakapūtnu' tataxtutāyalhtza' de na ixtej Dios para natastālani' huan ko'ti'ti'.

16 Palh kalhatin kalhlaka'ī lā' palh huī' ixtalakapasni' xalakapūt, camaktāyalh. Chuntza' a'ntīn tatakēstoka nac lītōkpān xmān nacāmaktāya huan lakapūtnu' a'ntīn tū' taka'lhī nīn kalhatin a'ntī nacāmaktaka'lha.

17 Lej nacā'a'cnīni'ni'can huan a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn nac lītōkpān lā' xa'nca tamāpa'ksīni'n. A'chulā' cacā'a'cnīni'ni'ca xlaca'n que ā'chā'tin. Lā' ā'chulā' nacā'a'cnīni'ni'can xlaca'n palh tamāsu'yu ixtachihuīn Dios lā' tamāstū'nca. 18 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' catimā'kalhnu' ixbozal huan huācax a'xni'ca' lacchī'ntamā' trigo a'ntū lītłahuacan harina. Namakxteka' nahua'”. Lā' nā chuntza' tatzo'kni': “Huan tasācua' natłaja ixchī'chīni'”.

19 Xmān kalhatin ixa'cstu tūla catilī'a'ksa'nīni'lh huan a'ntī māpa'ksīni'n nac lītōkpān. Maclacasquī'n kalhatu' o kalhatu'tun a'ntīn taca'tzī ixtalaclē'i' para natalī'a'ksa'nīni'n. 20 Lā' palh chuxatī de xlaca'n tū' makxtekcu'tun ixtalaclē'i', calacaquilhnīca na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Lā' chuntza' ā'makapitzīn natajicua'n. 21 Iclīmāmacū'yāni' na ixlacapūnca'n Dios lā' Jesucristo lā' na ixlacapūnca'n ángeles a'ntī Dios cālacsacnī't. Lej iclīmāmacū'yāni' que natlōkentaxtūya' huā'mā' a'ntū ictzo'kni't. Lā' tū' timakxteka que xtunc natlahua kalhatin xmān ixpālacata kalhatin mi'amigo. Ixlīhuākca'n a'cxtimni cata'a'kahuāna'ni'lh. 22 Tū' lacapalh na'a'cpūmā'ca'ya' mimacan ā'kalhatin a'ntī namāxtunquīya' para natā'scuja Dios. Pū'la napāstaca' palh xa'nca natlōkentaxtū ixlītłōt porque hui'x nalīpina' cuenta. Hui'x calīhui'li' natlahua'ya' xmān a'ntūn tzey.

23 Chuhua'j tū'tza' xmān xcān nahua'ya' pero macsti'na'j xavino uva nahua'ya' ixpālacata mimpān porque maklhūhua'

ī'tza'ca'na'.

²⁴ Capāstacti que ixtalaclē'i'ca'n makapitzīn tachi'xcuui't xa'nca cāca'tzīcan a'yuj tintī' cālī'a'ksa'nīni'nī't. Pero ixtalaclē'i'ca'n ā'makapitzīn tintī' taca'tzī hasta a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'can. ²⁵ Nā chuntza' tatasu'yu ixlītzeyca'n tachi'xcuui't. Lā' a'yuj tū' palaj talītasu'yu ixlītzeyca'n pero tūla tamātzē'ka pō'ktu.

6

¹ Ixlīhuākca'n xatata māuj tasācua' lej cata'a'cnīni'ni'lh ixtēcu'ca'n para que nīn tintī' nalīchihuīna'n a'ntūn tū' tzey ixtacuīni' Dios nīn a'ntū māsu'yuyāuj. ² Huan xatata māuj tasācua' tū' catilakmaka'lh ixtēcu' a'ntī kalhlaka'ī' porque ixtu'ca'n talalh lītā'timīn ixpālacata a'ntūn takalhlaka'ī'. Mās xa'nca nascuja huan tasācua' porque cāmaktāyamā' a'ntī cāpāxqui'can lā' a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. U'tza' huā'mā' namāsu'yu'ya' lā' stu'tu'lu' nahua'na' chuntza'.

A'ntū nalīko'xamixa

³ Palh kalhatin xtunc namāsu'yu lā' tū' chu lakatin hua'chi māsu'yulh huan Māpa'ksīni' Jesucristo, lā' palh tū' māsu'yu que tasqui'nī stālani' Dios, ⁴ huā'mā' chi'xcu' lej ka'tla'jca'tzī lā' tuntū' ca'tzī. Xmān lītlajacu'tun ū'tza' ixtachihuīn lā' cālācapūchihuīna'n. Chuntza' tzucucan lālakca'tzani'can lā' lālī'a'kchā'ni'can. Lā' tzucucan lālakapalacan lā' puhuan-can a'ntūn tū' tzey de ā'makapitzīn. ⁵ Lā' lej talālacatāquī' porque tū' tzey ixtapāstacna'ca'n lā' tū'tza' talakapasa huan tū xastu'ncua'. Xlaca'n tapuhuan que mās rico natala palh natastālani' Dios. Cataxtunqui de xlaca'n. ⁶ Pero a'ntī stālani' Dios lā' līpāxuhua, ū'tza' līricujlanī'ttza'. ⁷ A'xni'ca' lacatun-cuīuj, tuntū' līmiuj nac huā'mā' quilhtamacuj lā' tūla catilē'uj catūhuā a'xni'ca' nanīyāuj. ⁸ Palh cāka'lhīyāuj quilīhua'tca'n lā' quilu'xu'ca'n, con huā'mā' nalīpāxuhuyāuj. ⁹ A'ntī lej putza a'nchī nalīricujla, xla' nalīlaktzīncu'tuncan lā' tūla catītlajalh. Lā' huan lhūhua' catūhuā a'ntū cālacasqui'n natala hua'chi a'ksu'j a'ntū nachī'pa lā' tū' catīpūtaxtulh. A'chulā' natlahua a'ntū xmān ixtapuhuān hasta que napāxcatlakō' lā' nasputa. ¹⁰ Ixlītzucuni' ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey, ū'tza' lej ka'lhīcu'tuncan tumīn. A'makapitzīn tanto talacasqui'lh ixtumīnca'n lā' tataxtutāyalh de na ixtej Dios. Lā' chuntza' lej talīpātīni'lh.

Calīmaktāya' a'ntū kalhlaka'ī'ya'

¹¹ Lā' hui'x, como tapa'ksīya' con Dios, catapānu' de ixlīhuāk huā'mā' a'ntūn tū' tzey. Calīhui'li' lacuan namāstū'ncni'ca'na'. Castālani' Dios. Caputza a'nchī ā'chulā' nalīkalhlaka'ī'ya' lā' napāxqui'ni'na'. Catāyani' a'ntū napātle'keni'yāni' lā' nalakalhu'mana'na'. ¹² Catanūni' līmaktāyaya' a'ntū

kalhlaka'ī'yāuj. Camaklhtīni' xasāsti' minquilhtamacuj a'ntū para pō'ktu porque Dios lacsacni' lā' hui'x hua'nī'ta' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't que kalhlaka'ī'nī'ta' ixtachihuīn Dios. ¹³ Icmāpa'ksīyāni' na ixlacapūn Dios a'ntī cāmā'a'nanīlh ixlīhuāk a'ntū a'nan lā' na ixlacapūn Jesucristo a'ntī māsūtū'ncli ixtapuhuān Dios na ixlacapūn Poncio Pilato. ¹⁴ Icmāpa'ksīyāni' que ca'a'kahuāna'ni' xa'nca a'ntū icmāsu'ni'yāni' hasta a'xni'ca' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' tū' camakxtekti naxtāpalīcan nīn macsti'na'j a'ntū iclīmāpa'ksīnī'ta'ni'. Tū' catlahua' nīn tuntū' a'ntūn tzē nali'a'ksa'nca'na'. ¹⁵ A'xni'ca' Dios nahuan, a'xni'ca' namimpala Jesucristo. Sicua'lanālanī't Dios. Lā' xla' lej māpa'ksīni'n. Xla' huan Rey a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n reyes lā' xla' cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn tamāpa'ksīni'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Xmān Dios tū' catisputli. Lā' tanto xkaka a'nlhā hui'lacha' que nīn tintī' tzē catilaktapajtzūlh. Lā' tintī' laktzī'nī't porque tūla laktzī'ncan. Ixlīhuākca'n cata'a'cnīni'ni'lh. Lā' cacāmāpa'ksīkō'lh pō'ktu. Amén.

¹⁷ Huan ricosnu' nac huā'mā' quilhtamacuj nacāmāpa'ksīya' que tū' cataka'tla'jca'tzīlh lā' nīn tū' catalīpāhuanli ixtumīnca'n a'ntū nasputa. Natalīpāhuan Dios porque xla' quincāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasquī'nāuj para que nalīpāxuhuayāuj. ¹⁸ Nacāmāpa'ksīya' huan ricosnu' que natatlahua a'ntūn tzey. Huan lhūhua' xatzey a'ntū natatlahua porque talakalhu'man ā'makapītzin, ū'tza' hua'chilh nalīricujla a'yuj tū' taka'lhī tumīn. Catamaxquī'lh ā'makapitzīn a'ntūn taka'lhī lā' tū' catatampi'lhīni'lh. ¹⁹ Chuntza' nataka'lhī ixlīricujca'n huan nac quilhtamacuj a'ntū namin lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktū.

Ixtalīmāmacū'n Timoteo

²⁰ Timoteo, xa'nca cuenta catlahua' a'ntū limāmacū'ca'nī'ta'. Tū' tikaxpa'ta' a'ntī xmān chihuīna'n lā' tuntū' huan. Lā' tū' cuenta titlahua'ya' a'nchī talālacatāquī' a'ntīn tapuhuan que más taca'tzī. ²¹ A'makapitzīn chuntza' tatlahualh lā' ū'tza' talītaxtutāyalh de na ixtej Dios. Dios casicua'lanālini'. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Macā'ni'ca Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Quimacamilh para na'icmālacstū'nca a'nchī natalīka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu ixlīhuākca'n a'ntīn tatapa'ksī con Jesús, chu a'nchī hualh Dios. ² Timoteo, ictzo'knuni'yāni' hui'x a'ntī hua'chi qui'o'kxa' lā' icpāxquī'yāni'. Casicua'lanālīni' Dios a'ntī xaTāta' lā' Jesucristo a'ntī Māpa'ksīni'. Lā' tzē'k catahui'la'.

Līchihuīna'nca ixpālacata Cristo

³ Icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios a'ntī ictā'scuja hua'chi tatā'scuji quinapapna' lā' icu'cxca'tzī que tzey quintapāstacna'. Lakalīyān a'xni'ca' ictā'chihuīna'mā' Dios, icpāstacāni' lā' icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios por hui'x. ⁴ A'xni'ca' icpāstaca a'nchīn ca'lhua' porque quit icmāchokoni', lej iclaktzī'ncu'tumpalayāni' para que na'iclipāxuhua. ⁵ Icpāstaca a'nchī xa'nca kalhlaka'īya'. Chuntza' chu a'cxīm takalhlaka'īnī't xaka'tla mintzī't Loida lā' mintzī't Eunice. Lā' quit icca'tzī que nā hui'x xa'nca kalhlaka'īya'.

⁶ U'tza' iclīhuanipalayāni' tū' tipātza'nkāya' huan milītlōt a'ntū icmāxquī'nī'ta'ni' a'xni'ca' ica'cpūmā'ca'ni' quimacan. ⁷ Huan Espīritu Santo a'ntū Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni', ū'tza' quincāmaktāyayāni' para que tū' najicua'nāuj. Lā' quincāmaxquī'yāni' tahuixcān lā' tapāxquī'n. Lā' xla' quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī tzē nacātlajayāuj quintapuhuānca'n a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' xa'nca naka'lhīyāuj quintapāstacna'ca'n. ⁸ Tū' tilīmāxana'na' nalīchihuīna'na' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús lā' tū' quintilīmāxana'na' quit a'nchī quinchī'canī't ixpālacata Jesús. Chu a'nchī Dios namātlī'hui'quīyāni', naquintā'pātīya' quit ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ⁹ Dios quincāmāpūtaxtūni' lā' quincālacacni' lā' quincāmāxtunquīni' para que nalayāuj ixla'. Dios quincālacacni' lā' tū' por ixpālacata a'ntū tlhuanī'tauj a'yuj ixpuhuanāuj palh tzey. Xla' quincālacacni' porque ū'tza' ixtapuhuān lā' quincālakalhu'mani'. A'xni'ca' tūna'j ixuī' huā'mā' quilhtamacuj, a'xni'ca' Dios quincālakalhu'mani' ixpālacata Jesús. ¹⁰ Lā' chuhua'j Dios quincāmāsu'ni'ni' ixtalalakalhu'mān porque macamilhtza' huan Māpūtaxtūnu' Jesucristo. Xla' tlajakō'lh ixlīmāpa'ksīn huan līnīn. Lā' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīka'lhīyāuj xasāsti'

quinquilhtamacujca'n para pō'ktu porque quincāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

¹¹ Dios quilacsacui'lilh quilī'apóstol lā' quilī'a'cta'sana' lā' quilīmākalhtō'kē'ni' para que na'iccāmāstū'ncni' huan xatzey tachihuīn a'ntīn tū' israelitas. ¹² Lā' como Dios quilacsacui'līnī't, ū'tza' iclīpātīmā' a'ntū quimpātle'keni'. Lā' a'yuj quit ictachī'n, pero tū' iclīmāxana'n porque ickalhlaka'ī' Dios lā' iclīpāhuan Dios. Quit ictamacamaxquī'lh Dios lā' icca'tzī que xla' namaktaka'lha a'ntū iclīmāmacū'lh hasta a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'.

¹³ Huā' a'ntūn quit icmāsu'ni'yāni', xa'nca nastālani'ya'. Lā' tū' nataxtutāya'ya' de a'ntū kalhlaka'ī'nī'ta' lā' napāxquī'ni'na' hua'chi Jesucristo quincāmāsu'ni'yāni'. ¹⁴ A'ntū līmāmacū'ca'nī'ta', ū'tza' xa'nca nalīmaktaka'lha con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo a'ntī quincātā'lahuī'lani'.

¹⁵ Hui'x ca'tzīya' que ixlīhuākca'n xalanī'n huan nac estado de Asia quintamakxtekli lā' kalhatu' de xla'ca'n cāhuanican Figelo lā' Hermógenes. ¹⁶ Dios cacālakalhu'malh Onesíforo lā' a'ntī xalanī'n na ixchic porque maklhūhua' quilakmilh nac pūlāchī'n lā' quimāpāxuhūilh. A'yuj quit tachī'n xa'icuanī't pero xla' tū' quilīmāxana'lh. ¹⁷ Xmān chā'lh nac Roma lā' xla' tzuculh quimputza hasta a'xni'ca' quinkaksli. ¹⁸ ¡Dios calakalhu'malh a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'! Lā' hui'x xa'nca ca'tzīya' a'nchī ixquincāmaktāyayāni' a'xni'ca' ixuī'lāna'uj nac Efeso.

2

Huan xatzey ixtropa Jesucristo

¹ Lā' hui'x a'ntī hua'chi qui'o'kxa', catli'hui'quinti porque quina'n tapa'ksīyāuj con Jesucristo lā' xla' quincālakalhu'manāni'. ² Lā' quintachihuīn a'ntū iccāhuanini' na ixlacapūnca'n lhūhua' tachi'xcuui't lā' a'ntū hui'x kaxpa'tti, huāk huā'mā' nacālīmāmacū'ya' ā'makapitzīn chi'xcuui'n a'ntī lacuan. Chuntza' xla'ca'n tzē nā natamāsu'ni' ā'makapitzīn huampala.

³ Hua'chi huan xatzey tropa tū' makjicua'n ixmacni', chuntza' hui'x maclacasqui'na' natāyani'ya' a'ntū napātle'keni'yāni' ixpālacata Jesucristo. ⁴ A'ntī litanūnī't ixlītropa tū' naka'lhī xtu'nc ixnegocio porque namāmakchuyī lā' ū'tza' nali'a'kchā'n ixcomandante. ⁵ Lā' a'ntī natanū nac lakatin tatu'jnu' tūla catitlajalh huan premio palh tū' na'a'kahuāna'ni' huan a'ntū līmāpa'ksīcanī't. ⁶ Lā' a'ntī hua'cu'tun tza'ktza', maclacasqui'n pū'la xa'nca nascuja nac cā'tacuxtu. ⁷ Capāstacti a'ntū icuaniyāni' lā' huan Māpa'ksīni' namaktāyayāni' para que namāchekxīkō'ya'.

⁸ Pō'ktu capāstacti Jesucristo a'ntī lakahuanchokolh lā' a'ntī i'xū'yātā'nat David chu a'nchī huan huan xatzey tachihuīn a'ntū iclī'a'cta'sana'n. ⁹ Como iclī'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, quimāpātīnīcan lā' quilīchī'canī't līcā'n hua'chi kalhatin maknīni'. Pero ixtachihuīn Dios tūlah catimāmakchuyīca; pō'ktu na'a'cta'sana'ncan. ¹⁰ Lā' ū'tza' iclīpātī ixlīhuāk a'ntū quimpātle'keni' porque iccāpāxquī' ixlīhuākca'n a'ntī Dios cālacsali. Lā' quit iclacasquī'n que xlaca'n catalīpūtaxtulh ixpālacata Jesús lā' catatā'latahuī'lh Jesús a'nlhā pō'ktu lej xkaka.

¹¹ Stu'ncua huā'mā' tachihuīn:

Palh natā'nīyāuj Cristo, nā natā'latahui'layāuj.

¹² A'yuj pātīni'nāuj nac huā'mā' quilhtamacuj pero natā'māpa'ksīni'nāuj nac a'kapūn.

Palh kalhtatzē'kāuj a'nchī tapa'ksīyāuj con Cristo, nā xla' naquincākalhtatzē'kāni'.

¹³ A'yuj quina'n tū' tlōkentaxtūyāuj a'ntū huanīuj, pero xla' tlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntū quincāhuanini' porque tūla a'kxokonu'n.

A'ntī xa'nca scuja

¹⁴ Huā'mā' a'ntū icuanini' cacāmāpāstaqui tachi'xcuhuī't lā' na ixlacapūn quinDiosca'n stu'tu'lu' cacāhua'ni' que catamakxteklī talāsta'la ixpālacata tachihuīn. U'tza' xmān cāmāmakchuyī ā'makapitzīn a'ntīn takaxmata. Nīn tuntū' lītasquī'nī. ¹⁵ Hui'x catanūni' para que xa'nca nataxtu milītlōt na ixlacapūn Dios hua'chi xatzey tasācua' a'ntīn tū' nalīmāxana'n ixtascujūt porque xa'nca māsu'yu'ya' ixlīstu'ncua' Dios. ¹⁶ Cacātaxtunquīni' de xlaca'n a'ntī xmān talīchihuīna'n a'ntūn tū' tasquī'nī porque ā'chulā' natamāmakchuyī a'ntīn tastālani' Dios. ¹⁷ Lā' chuntza' xlaca'n hua'chi lakatin tzi'tzi' a'ntūn tū' catitzeyalh pero ā'chulā' namasa. Kalhatu' de xlaca'n cāhuanican Himeneo lā' Fileto. ¹⁸ Xlaca'n tataxtutāyalh de na ixtej Dios lā' tamāmakchuyīmā'na ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' porque tahuan que talakahuanchokolhtza' huan nīnī'n lā' tū'tza' ā'maktin catitalakahuanchokopā. ¹⁹ Lā' a'yuj chuntza' tamāsu'yu, pero Dios hualh que nalakahuanchokocan lā' tūla xtāpalīcan. Chuntza' tatzō'kni': "Huan Māpa'ksīni' cālaka'pasa a'ntīn tatapa'ksī con xla". Lā' tatzō'kni' huampala: "Ixlīhuākca'n a'ntīn tahuan que tatapa'ksī con huan Māpa'ksīni' Jesús, maclacasquī'n nataxtunquī de a'ntūn tū' tzey".

²⁰ Nac lakatin ka'tla' chic tū' xmān lakatin pulātu a'nan. A'nan de oro lā' a'nan de plata lā' a'nan de pūtlū'n. A'makapitzīn cāmaclacasquī'ncan xmān a'xni'ca' tlahuacan cā'tani' lā' huan de pūtlū'n, xla' pō'ktu maclacasquī'ncan.

²¹ Lā' a'ntī tamakxteka a'ntūn tū' tzey, xlaca'n hua'chi huan pulātu a'ntū más tzēhuanī't lā' maclacasqui'ncan xmān para cā'tani'. Huan Māpūtaxtūnu' nacāmāxtunquī xlaca'n para natala ixla' Dios lā' para natatā'scuja. Chuntza' pō'ktu cāxni'j natatahui'la para nata'a'cnīni'ni' huan Māpa'ksīni'.

²² Tū' cala't hua'chi huan o'kxa'n a'ntī lej talacasqui'n a'ntū ko'hua'jua'. Nastālani'ya' a'ntūn tzey. A'chulā' nakalhlaka'ī'ya' lā' napāxquī'ni'na' hua'chi ā'makapitzīn a'ntīn tzey ixtapāstacna'ca'n lā' a'ntīn tasqui'ni' Dios que cacāmaktāyah. Lā' tzē'k nacātā'latahui'la'ya' xlaca'n. ²³ Tū' nacākalhtīya' a'ntī xmān talacapūchihuīnanīni'ncu'tun. A'ntīn tatlahua chuntza' natatzucu talālacatāquī'. ²⁴ Lā' a'ntīn tā'scujmā' huan Māpa'ksīni' tū' nasta'lana'n. Xla' nacālaku'hu'mankō' lā' namāsu'yu xa'nca lā' līlacatzucu. ²⁵ Tū' nali'a'kchā'n a'ntī tatā'lāsta'la pero līlacatzucu nacāmāsu'ni' palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na. Chuntza' tzēlasā' natataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n lā' Dios nacāmāca'tzīnī xalīstu'ncua'. ²⁶ Lā' a'xni'ca' nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n, a'xni'ca' tzē natapūtaxtu de na ixa'ksu'j ko'ti'ti' a'ntī hua'chilh ixcāchi'panī't lā' chuntza' ixcāmāpa'ksīmā'.

3

A'ntū nala a'xni'ca' nasputkō' quilhtamacuj

¹ Icuaniyāni' que a'xni'ca' pajtzutza' mimā' huan lakuat a'ntū namāspūtūkō' huā'mā' quilhtamacuj, a'xni'ca' namin huan chi'chini' a'xni'ca' napātīni'ncan. ² Lā' huan tachi'xcuhū't tū' catitapāstacli ā'kalhatin. Lā' lej natatampī'lhīni'n lā' nataka'tlajca'tzī. Natalakmaka'n ā'makapitzīn. Lā' ko'hua'jua' natalīchihuīna'n Dios lā' tū' nata'a'kahuāna'ni' ixtāta'ca'n nīn ixtzī'tca'n. Tū' natahuan pāxcatca'tzī lā' tū' catitapāstacli Dios. ³ Lā' xlaca'n tū' catitalakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' tū' catitamāspūtūnu'ni'lh nīn tintī'. Natalīchihuīna'n a'ntūn tū' stu'ncua' ā'kalhatin. Lā' tūlah catitatlajalh ixtapuhuānca'n lā' palaj natatlahua chuxatū a'ntū talacasqui'n. Lā' tū' catitalaktzī'ncu'tulh a'ntūn tzey. ⁴ Lej nata'a'kxokonon' lā' tū' cuenta catitatlualh a'ntūn tatlahuamā'na. Tū' catitamakxtekli ā'kalhatin nacāmaxquī' tapāstacna'. Xmān nataputza ixtapuhuānca'n xlaca'n lā' tū' ixtapuhuān Dios. ⁵ Nacālaktzī'ncan hua'chilh takalhlaka'ī' pero tū' catitaka'lhīlh huan līmāpa'ksīn a'ntū Dios māstā'.

Cataxtunqui de huan tamā'na tachi'xcuhū't. ⁶ A'makapitzīn de huā' tamā'na tatanū nac chic lā' ta'a'kxoko puscan a'ntīn tū' cuenta tatlahua. Huā' tamā'na puscan lej taka'lhī ixtalacle'ī'ca'n lā' tū' xa'nca tapāstacna'n. ⁷ Chu tlakaj tasca'tcu'tunkō' pero tūlah catitasca'tli a'ntū xastu'ncua'

lā' a'nchī natalīpūtaxtu. ⁸ Lā' hua'chi huan tlahuāna'nī'n Janes lā' Jambres tatā'lātlahualh Moisés, chuntza' huā' tamā'na chi'xcuui'n tatā'lātlahua a'ntū xastu'ncua'. Ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n lā' tū' de veras takalhaka'ī. ⁹ Lā' xlaca'n tū'tza' catitalhūhua'lh a'ntī nacāstālani' porque ixlīhuākca'n tachi'xcuui't cuenta natatlahua que tū' tzey ixtapāstacna'ca'n. Chuntza' cāpātle'keni'lh Janes lā' Jambres.

Pablo līmāmacū'lh Timoteo a'ntū ā'xmān

¹⁰ Hui'x quimaksca'tti a'ntū namā'su'yu'ya' lā' a'nchī nalatahui'la'ya'. Lā' ca'tzīya' a'ntū ixuī' quilitlōt lā' a'ntū ickalhaka'ī. Lā' hui'x laktzi' a'nchī līlacatzucu icmāsu'yulh lā' a'nchī iccāpāxquī'kō' tachi'xcuui't lā' a'nchī ictāyani'nī't a'ntū quintlahuani'ca. ¹¹ Lā' ca'tzīya' a'nchī quimātakāhuī'canī't lā' quimāpātīnīcanī't. Lā' hui'x ca'tzīya' ixlīhuāk a'ntū quimpātle'keni'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā cāhuanican Antioquía lā' Iconio lā' Listra lā' a'nchī lej palha' icpātīnī'lh. Pero huan Māpa'ksīni' Dios quimāpūtaxtūkō'lh de huā'mā. ¹² Ixlīhuākca'n a'ntī tapa'ksīcu'tun con Jesucristo lā' natastālani', xlaca'n nacāmāpātīnīcan. ¹³ A'ntī taca'tzanca'tzī lā' ta'a'kxokonu'ncu'tun, ā'chulā' natatlahua. A'chulā' nata'a'kxokonu'n lā' xlaca'n nacā'a'kxokocan.

¹⁴ Lā' hui'x cuenta natlahua'ya' a'ntū quimaksca'tti lā' a'ntū ca'tzīya' que stu'ncua' lā' ū'tza' nastālani'ya'. Ca'tzīya' a'ntī tamāsu'ni'ni' ¹⁵ porque desde milīti'na'j māsū'ni'ca'nī'ta' ixtachihuīn Dios. Lā' ixtachihuīn Dios māasca'tīyāni' a'nchī līpūtaxtuya' porque līpāhua'na' Jesucristo. ¹⁶ Dios cāmāsu'ni'lh tachi'xcuui't lā' chu a'nchī cāmāsu'ni'lh, chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn. Lā' ixtachihuīn Dios tzē namāsu'yu lā' tzē nacālacaquilhni' a'ntīn tū' tzey. Nā ixtachihuīn Dios lej tzey para nacāmaxquī' tapāstacna' lā' para natasca'ta a'nchī natatlahua a'ntū xatzey. ¹⁷ Chuntza' huan a'ntīn tā'scuja Dios cāxni'j natahui'la para natlahua chuxatū a'ntūn tzey.

4

¹ Iclīmāmacū'yāni' na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūn huan Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntī namin hua'chi rey para nacālacāxtlahuakō' a'ntī talakahuancus lā' a'ntī tanīnī'ttza'. Como Jesús namimpala lā' naka'lhī ixlīmāpa'ksīn nac a'kapūn, lej iclīmāmacū'yāni' ² que namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios pō'ktu, palh kaxmatcu'tuncan o tū' kaxmatcu'tuncan. Nacāmāasca'tīya' tachi'xcuui't lā' nacālacaquilhni'ya' a'ntīn tū' tzey lā' nacāchihuīna'maxquī'ya' a'ntīn tzey. Līlacatzucu namāsu'yu'ya'. ³ Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' tachi'xcuui't tū' catitalakatīlh a'ntū xastu'ncua'. Natamākēstoka lhūhua' mākalhtō'kē'ni'nī'n a'ntī natamāsu'yu xmān a'ntū xlaca'n natakaxmatcu'tun.

Chuntza' natatlahua por ixtalacasqui'ca'n. ⁴ Natalītalakspi'ta a'ntū xastu'ncua' lā' natastālani' a'ntū xmān cuento. ⁵ Tū' camakxtekti namāmakchuyīyāni' nīn tuntū'. Lā' natāyani'ya' a'ntū napāti'ya'. Xa'nca namāsu'yuyā' ixtachihuīn Dios lā' xa'nca natlōkentaxtūya' milītlōt.

⁶ Lā' quit, palaj naquimacamāstā'can. Tapajtzūmā'tza' quimpūnīn. ⁷ Xa'nca iclīmaktāyalh a'ntū ickalhlaka'ī'. Hua'chilh icmā'ksputūlh huan tatu'jnu'. Tū' ictaxtutāyalh de na ixtej Dios. ⁸ Chuhua'j hui'lacha' huā' quimpremio a'ntū naquimaxqui' huan Māpa'ksīni' a'ntī tzeyā juez. Xla' naquimaxqui' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'. Lā' tū' xmān quit na'icka'lhī quimpremio. Nā nataka'lhī ixlīhuākca'n xla'ca'n a'ntī lej tapāxqui' huan Māpa'ksīni' lā' taka'lhīmā'na hasta a'xni'ca' namimpala.

Pablo squi'ni'lh talakalhu'mān huan Timoteo

⁹ Calīhui'li' palaj naquilakta'na'. ¹⁰ Demas quimakxtekli porque lej pāxqui' a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj lā' a'lh nac Tesalōnica. Crescente a'lh nac Galacia lā' Tito a'lh nac Dalmacia. ¹¹ Xmān Lucas quintā'tachokolh. Naputzaya' Marcos lā' nalīta'na' porque xa'nca naquintā'scuja. ¹² Huan Tíquico icmacā'lh nac Efeso. ¹³ A'xni'ca' nata'na', calī'ta' huan quijerga a'ntū māqui'nī'ta'ncha' Carpo xala' nac Troas. Lā' cacālī'ta' huan quilibros. Lā' tū' tipātza'nkāya' huā' quınca'psnatna'.

¹⁴ Alejandro a'ntī līscuja līcā'n lej quintlahuani'nī't a'ntūn tū' tzey. Huan Māpa'ksīni' namāpātīnī chu a'nchī quintlahuani'nī't. ¹⁵ Lā' hui'x cuenta catlahua' xla' porque lej tā'lātlahua a'ntū māsu'yuyāuj.

¹⁶ A'xni'ca' pū'la quilīminca na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n, nīn tintī' quimaktāyalh; ixlīhuākca'n quintamakxtekli. ¡Dios tū' catitlahuani'lh cuenta! ¹⁷ Huan Māpa'ksīni' lej quimaktāyalh lā' quimāhuixcāni'lh para que tzē na'icmālacstū'nca xa'nca a'nchī nalīpūtaxtucan lā' para que tzē natakaxmata ixlīhuākca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' hua'chilh quimāpūtaxtūlh de na ixquilhni' huan león a'nchī quimāpūtaxtūlh ixlīmāpa'ksīnca'n huan pūchihuīna'nī'n. ¹⁸ Lā' huan Māpa'ksīni' naquimāpūtaxtū de ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey lā' naquilē'n a'nlhā namāpa'ksīni'n nac a'kapūn. ¡Ca'a'cnīni'ni'ca pō'ktu! Amén.

Saludos lā' ā'xmān līsicua'lanālīn

¹⁹ Icmacā'nācha' saludos para Prisca lā' Aquila lā' xalanī'n na ixchic Onesíforo. ²⁰ Erasto tachokolh nac Corinto lā' Trófimo icmāchokolh nac Mileto porque ixī'tza'ca'n. ²¹ Nalīhui'liya' naquilakta'na' a'xni'ca' tūna'j tzucu lonknu'n. Tamacā'ni'yāchāni' saludos Eubulo lā' Pudente lā' Lino lā' Claudia lā' ixlīhuākca'n ā'makapitzīn huan tā'timīn.

22 Huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'a'ni' lā' Dios
cacāsicua'lanālīni' milīhuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Macā'ni'ca Tito

Pablo tzo'knuni'lh Tito

¹ Quit Pablo lā' quit ixtasācua' Dios lā' quit ixapóstol Jesucristo. Quilimānūca quilī'apóstol para na'iccāmāsu'ni' a'ntū Dios cālacsacli lā' para que na'iccāmāca'tzīnī a'ntū xastu'ncua'. Huan xastu'ncua', ū'tza' nacāmaktāya para natalatahui'la hua'chi Dios lacasqui'n. ² Lā' huan xastu'ncua' cāmāca'tzīnī a'nchī nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'xni'ca' tūna'j ixa'nān huā'mā' quilhtamacuj, Dios hualh que tzē naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios tū' maktin a'kxokonū'n. ³ A'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū Dios lhcāl, a'xni'ca' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalika'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' ū'tza' quilimāmacū'lh para que na'iccāmāca'tzīnī ā'makapitzīn por ixquilhtampān Dios quiMāpūtaxtūnu'ca'n. ⁴ Ictzo'knuni'yāni' hui'x, Tito. Hui'x hua'chi qui'o'kxa' como quit icmākahlaka'ī'nīni'. Catalakalhu'mani' lā' catasicua'lanālini' Dios xaTāta' lā' Jesucristo quiMāpūtaxtūnu'.

Ixlīlōt Tito nac Creta

⁵ Icmakxtekni' nac Creta para natlahuakō'ya' a'ntū quit tūlah ictlahuakō'lh lā' para que nacāxtlahua'ya' a'ntū sputacus. Nac lakatunu' cā'lacchicni' nacāhui'līni'ya' huan ixmaktaka'lhna'ni'nca'n a'ntūn takahlaka'ī', lā' capāstacti a'ntū icuanini'. ⁶ Huan chi'xcu' a'ntū natanū ixlīmaktaka'lhna' tūla catitlahualh a'ntū nalē'ksa'ncan. Lā' xmān kalhatin ixpuscāt caka'lhīlh. Ixcamana' catakahlaka'ī'lh ixtachihuīn Dios lā' xa'nca catalatā'kchokolh lā' tū' lacxumpi catalalh. ⁷ Como huan maktaka'lhna' tā'scuja Dios hua'chi xapuxcu' a'ntūn takahlaka'ī', tū' limakuan palh a'nān a'ntūn tzē nalē'ksa'ncan. Huan maktaka'lhna' tū' caka'tla'jca'tzīlh lā' nīn tū' palaj ca'a'kchā'lh. Tū' caka'chīlh nīn tū' cacātucslī ā'makapitzīn. Tū' capāstacli xmān a'nchī nalītlaja tumīn. ⁸ Cacāmānūlh na ixchic a'ntūn takahlaka'ī' Dios. Calakatīlh a'ntū xatzey. Nā xa'nca capāstacna'lh. Tzeyā chi'xcu' calalh lā' catlahualh ixtapuhuān Dios. Calīhui'līlh que tū' natlahua a'ntūn tū' tzey. ⁹ Capāstacli a'ntū māsuni'ca' ixpālacata a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Chuntza' tzē nacāmāsu'ni' xastu'ncua' ā'makapitzīn lā' xa'nca nacākalhtī a'ntū tatā'lāsta'la a'ntū kalhlaka'ī'yāuj.

¹⁰ Līlhūhua' a'nān a'ntū tū' ta'a'kahuāna'ni' a'ntū iccāmāsu'ni'lh lā' ā'chulā' na ixlacłhni'ca'n israelitas a'ntūn takahlaka'ī'. Xlaca'n tamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua' lā' xmān talīchihuīna'n. ¹¹ Tasqui'nī nacākalhtlapacan porque lej lhūhua'

tamāmakchuyī hasta ixlihuākca'n xalanī'n nac ā'makapitzīn chic. Xmān tatlajacu'tun tumīn.

¹² Kalhatin xala' nac Creta a'ntī hua'chi ixa'cta'sana'ca'n lā' hualh: "A'ntī xalanī'n nac Creta pō'ktu ta'a'kxokonu'n. Xlaca'n hua'chi animalhna'. Lej laclhquititni' xlaca'n lā' lej tahuā'yan". ¹³ Lā' stu'ncua' a'nchī hualh. U'tza' limaclacasqui'n lej nacāquilhni'ya' a'ntī takalhlaka'ī' xalanī'n nac Creta. Cacāhua'ni' que tū' natakahlaka'ī' a'ntī ta'a'kxokonu'n, lā' chuntza' natakāxtlahua ixtapāstacna'ca'n. ¹⁴ Chuntza' xa'nca natakahlaka'ī' xastu'ncua' lā' tū' cuenta natatlahua a'ntū xmān cuentos de ixnapapna'ca'n israelitas. Lā' tū' cuenta natatlahua ixlimāasca'tīnca'n xlaca'n a'ntīn takē'a'ni' xastu'ncua'.

¹⁵ Para a'ntīn takalhlaka'ī', huāk tzey a'yuj tū' tzey chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas. Lā' para a'ntīn tū' takalhlaka'ī', tuntū' nala tzey porque ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Tūla taca'tzī a'nchī natalacsaca a'ntū xatzey. ¹⁶ Xlaca'n tahuan que takalhlaka'ī' Dios pero por ixpālacata a'ntū tatlahua, tū' tasu'yu chuntza'. Laxumpi xlaca'n lā' tū' ta'a'kahuāna'n. Tūla tatlahua nīn tuntū' a'ntūn tzey.

2

Huan līmāasca'tīn a'ntū xastu'ncua'

¹ Lā' hui'x, xa'nca cacāmāsu'ni' xastu'ncua' chu a'cxtim hua'chi māsu'ni'ca'. ² Cacāhua'ni' huan papatzīnī'n que līlacatejtīn natalatā'kchoko lā' que xa'nca natapāstaca a'ntū natatlahua. Lacatejtīn natalatahui'la lā' xa'nca natakahlaka'ī'. Nacāpāxqui' tachi'xcuhi' t lā' natatāyani' a'ntū natapātī. ³ Nā cacāhua'ni' huan to'kotzīnī'n que xa'nca natalatā'kchoko. Tū' catitalīchihuīna'lh ā'chā'tin lā' tū' catitaka'chīlh. Natamāsu'yu a'ntūn tzey. ⁴ Chuntza' huan puscan a'ntī tūna'j lacto'kotzīnī'n natamaksca'ta a'nchī natapāxqui' ixkōlu'ca'n lā' ixcamana'ca'n. ⁵ Lā' natamaksca'ta a'nchī lacatejtīn natalatahui'la. Tzeyā puscan natala. Xa'nca natatlahua ixlītlotca'n na ixchic. Natalakalhu'mana'n. Nata'a'cnīni'ni' ixkōlu'ca'n. Palh chuntza' tatlahua, nīn tintī' nalīchihuīna'n ixtachihuīn Dios.

⁶ Nacāchihuīna'maxquī'ya' huan o'kxa'n que natasca'ta a'nchī natalīhui'lī tū' natatlahua a'ntūn tū' tzey. ⁷ Xa'nca natalatā'kchokoya' para que chuntza' huan o'kxa'n natamaksca'tāni'. Xa'nca camāsu'yu' a'ntū stu'ncua' lā' tū' nakalhkamāna'na'. ⁸ A'xni'ca' māsu'yupā't, cuenta natlahua'ya' para que tū' nahua'na' catūhuā a'ntūn tū' līmakuan. Chuntza' natamāxana'n mintā'ca'tza porque tūlah catitakaksli nīn tuntū' a'ntū naquincātālī'a'ksa'nāni'.

⁹ Hui'xina'n a'ntī xatata māuj tasācua' cacā'a'kahuāna'ni'tit lā' cacā'a'cnīni'ni'tit mimpatronca'n. Tū' catikalhtaxtoktīt.

¹⁰ Tū' catitē'tit a'ntū i'xla' mimpatronca'n pero līlacatejtin calatā'kchokotit lā' tū' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey. Chuntza' ā'makapitzīn talaktzī'n que tzey a'ntū māsu'yucan i'xpālacata Dios a'ntī quiMāpūtaxtūnu'ca'n.

¹¹ Tasu'yutza' i'xtalakalhu'mān Dios porque macamilh Jesucristo para naquincāmāpūtaxtūyāni' quina'n lā' i'xlīhuākca'n tachi'xcuui't. ¹² Lā' huā'mā' Jesucristo quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī namakxtekāuj i'xlīhuāk a'ntū Dios tū' lakatī lā' i'xlīhuāk a'ntūn tū' tzey hua'chi talacasqui'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Nā Jesucristo quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī līlacatejtin natahui'layāuj lā' a'nchī xa'nca napāstacāuj lā' a'nchī natlōkentaxtūyāuj i'xtapuhuān Dios nac huā'mā' quilhtamacuj. ¹³ Chuntza' tasqui'nī nalatā'kchokoyāuj lihuan ka'lhīmā'nauj quiMāpūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. A'xni'ca' namin i'xlacchī'chini' Jesucristo, a'xni'ca' namimpala, lej tzēhuanī't nala lā' natasu'yu i'xkakana' Dios. ¹⁴ Huā'mā' Jesucristo, ū'tza' a'ntī i'xa'cstu tamacamāstā'lh para nanī lā' chuntza' naquincālīmāpūtaxtūyāni'. Chuntza' nalayāuj xatzey na i'xlacapūn Dios lā' natapa'ksīyāuj con Dios. Chuntza' naputzayāuj a'nchī nalīmāpāxuhuīyāuj Dios.

¹⁵ Huāk huā'mā', Tito, hui'x nacāmāstū'ncni'ya' lā' nacāmāsu'ni'ya' xalanī'n nac Creta. Como hui'x hua'chi xapuxcu', nacāmaktāya'ya' a'ntīn takalhlaka'ī' lā' nā nacāquilhnīya' a'ntīn tū' tatlōkentaxtū. Tū' namakxteka' nalakmaka'ncan mintachihuīn.

3

I'xlīlōtca'n a'ntīn takalhlaka'ī'

¹ Xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī', cacāmā'pāstaqui' a'nchī maclacasqui'n nata'a'cnīni'ni' huan gobierno lā' ā'makapitzīn a'ntīn tamāpa'ksīni'n. Nata'a'kahuāna'ni' lā' natalīhui'lī nacāmaktāya a'xni'ca' tatlahuamā'na a'ntūn tzey. ² Cacāhua'ni' que tū' nata'a'ksa'n ā'chā'tin. Lā' tū' natalāsta'la. Natalakalhu'man lā' nacā'a'cnīni'ni' i'xlīhuāk tachi'xcuui't a'yuj tū' takalhlaka'ī'.

³ Napāstacāuj a'nchī quina'n pū'la ixuanī'tauj. Tū' xa'nca i'xpāstacna'nāuj lā' lacxumpi quina'n ixuanī'tauj. Lā' ixquincāta'a'kxokoyāni'. Xmān i'xtlahuacu'tunāuj a'ntū quimacnica'n i'squi'n. I'xtlahuatēlhayāuj a'ntūn tū' tzey lā' i'xlakca'tzanāuj. Tū' i'xlaktzīncu'tunāuj nīn tintī'. Lā' nīn tintī' ixquincātalaktzī'ncu'tunāni'. ⁴ Dios māsu'yulh i'xtalakalhu'mān lā' i'xtapāxqui'n para i'xlīhuākca'n tachi'xcuui't a'xni'ca' macamilh Jesucristo ⁵ para naquincāmāpūtaxtūyāni'. A'yuj i'xtlahuayāuj a'ntūn tzey, pero tū' por ū'tza' Dios naquincālīmāpūtaxtūyāni'. Xla' quincāmāpūtaxtūyāni' porque lej quincāpāxqui'yāni' lā' lej quincālakalhu'manāni'. Hua'chilh lakche'kē'lh quintapāstacna'ca'n como huan Espiritu

Santo quincāmaxquī'yāni' xasāsti' tapāstacna'. Lā' chuntza' hua'chilh sāsti'tzucunī'tauj lā' xasāsti' quinquilh tamacujca'n. ⁶ Dios tū' lakpuhuan a'xni'ca' quincāmaxquī'ni' huan Espiritu Santo ixpālacata a'ntūn tlahualh quiMāpūtaxtūnu' Jesucristo. ⁷ Dios quincālakalhu'manāni' lā' quincāmāpānūni'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tzē naquincāmaxquī'yāni' quiherenciaca'n a'ntū quinquilh tamacujca'n para pō'ktu.

⁸ Stū'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Lā' iclacasqui'n que stu'tu'lu' nacāhuani'ya' xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'nī't Dios para que natatanūni' natatlahua a'ntūn tzey. A'ntū icuaniyāni' lej tzey lā' nacāmaktāya ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't. ⁹ Cacātapānū'ni' xlaca'n a'ntī xmān talālīkalhasqui'nī ixpālacata a'ntū tuntū' ixtapalh lā' tichū quinapapna'ca'n. Nā cacātapānū'ni' a'ntīn talāsta'la lā' talīkalhachihuīna'n a'ntū huanicu'tun huan ixley Moisés. Huā'mā' tū' līmaktāyayāni' nīn tuntū'. Tuntū' ixtapalh.

¹⁰ Maktū' calacaquilhnīyāni' kalhatin chi'xcu' a'ntī cāmā'a'kapitzī xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī Dios. Lā' palh tū' cuenta tlahua a'nchī lacaquilhnīca, catlakaxtu ¹¹ porque ca'tzīya' que ixlakta tū' tzeyā chi'xcu' xla'. A'uj ca'tzī que laclē'n pero ā'chulā' tlahua a'ntūn tū' tzey.

A'ntū xmān ixla' Tito

¹² A'xni'ca' na'icmacā'ni'yāchāni' Artemas o Tíquico, nalīhui'līya' naquilakta'na' nac Nicópolis porque a'ntza' na'ictachoko līhuan lej lonknu'n. ¹³ Cacāmaktāya' huan Zenas a'ntī abogado lā' Apolos para que nataka'lhī ixlīhuāk a'ntū tamaclacasqui'n para natatē ixtejca'n. ¹⁴ Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī Dios catasca'tli a'nchī natatlahua a'ntūn tzey lā' a'nchī natamaktāya ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī lā' tamaclacasqui'n catūhuā. Chuntza' tū' laclhquitit natala.

Saludos lā' līsicua'lanālīn ā'xmān

¹⁵ Ixlīhuākca'n a'ntīn tahuī'lāna' huā'tzā' tamacā'ni'yāni' saludos. Nacāsaludarlīya' ixlīhuākca'n qui'amigosnu'ca'n a'ntī quincāpāxquī'yāni' como kalhlaka'ī'yāuj Dios. Lā' Dios cacāsicua'lanālīni' milīhuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Macā'ni'ca Filemón

Pablo tzo'knuni'lh Filemón

¹ Quit Pablo a'ntīn tachī'n por ixpālacata Jesucristo. Lā' nā huī' huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. Ictzo'knuni'mā'ni' hui'x, Filemón, a'ntī quilātā'scujāuj lā' iccāpāxquī'yāni'. ² Icmacā'nāuj saludos quit lā' Timoteo. Iccāmacā'ni'yāuj saludos para ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' Jesucristo lā' tatakēstoka na minchic. Lā' nā iccāmacā'ni'yāuj saludos huan quintā'tinca'n Apia lā' huan Arquipo a'ntī hua'chi quintā'tropaca'n por Jesucristo. ³ QuinTāta'ca'n Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacātasicua'lanālīni' hui'xina'n lā' cacātamātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

A'nchī ixpāxquī'nin lā' ixkalhlaka'ī' Filemón

⁴ Pō'ktu icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' ickalhtō'ka' lā' iclīchihuīna'n por mimpālacata. ⁵ Icmāxquī' pāxcatca'tzī como quimāca'tzīnīcatza' que xa'nca kalhlaka'ī'ya' Jesús lā' pāxquī'ya' xla' lā' nā cāpāxquī'ya' huan ā'makapitzīn a'ntīn tatapa'ksī con Dios. ⁶ Lā' como hui'x cāhuani'nī'ta' lā' cāmāsu'ni'nī'ta' ā'makapitzīn a'ntū hui'x kalhlaka'ī'ya', icsquī'ni' Dios que ū'tza' nacāmāmāchekxīnī xla'ca'n ixlīhuāk a'ntū lej tzey lā' a'ntū quila'ca'n ixpālacata Cristo. ⁷ Quintā'tin, lej iclīpāxuhua lā' lej iclītako'xamāka'tlī' ixpālacata mintapāxquī'n porque hui'x cāmāhuixcānīnī'ta' xla'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī'.

Pablo squi'nli talakalhu'mān por ixpālacata Onésimo

⁸ Quit tū' ictimāpa'ksīni' a'yuj tzē na'icmāpa'ksīyāni' natlahua'ya' a'ntū tasquī'nī, como Cristo quilīhui'līlh quīlī'apóstol. ⁹ Mejor na'icsquī'ni'yāni' ixpālacata mintapāxquī'n. Quit Pablo a'ntī icsquī'ni'yāni' lā' quit papatzīntza'. Lā' chuhua'j tachī'n quit ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Icsquī'ni'yāni' ixpālacata Onésimo a'ntī icmākalhlaka'ī'nīlh līhuan tachī'n quit. Chuntza' lītaxtu'yācha' hua'chi qui'o'kxa'.

¹¹ Xapū'la Onésimo tū' xa'nca maktāyani' pero chuhua'j xa'nca quimaktāya lā' nā tzē xa'nca namaktāyayāni'. ¹² Xla' icmāspi'tchokoni'yāni' lā' hua'chilh xa'icmacamini'n lakatin parte de quimacni'. Hui'x camā'nu' na minchic. ¹³ Quit xa'icmāchokocu'tun huā'tzā' lā' ixquimaktāyalh. Ixlalh milaktapalh līhuan tachī'n quit ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ¹⁴ Pero como hui'x tū' ixca'tzīya' lā' tū' ixquimaxquī'nī'ta' talacasquī', iclīhui'līlh tuntū' na'ictlahua. Tū' xa'iclacasquī'n naquisātlahuani'ya' talakalhu'mān. ¹⁵ Onésimo tamakatīnī't de hui'x a'yuj tū' makān lā' chuhua'j nataspi'tchoko para pō'ktu. Chō'la chuntza' xalītzey nalītaxtu'yācha' ¹⁶ porque chuhua'j xla'

tū' xmān xatatamāuj mintasācua'. Nā lanī't mintā'tin a'ntī pāxquī'canī't. Quit lej icpāxquī' lā' maclacasqui'n que hui'x ā'chulā' napāxquī'ya' como xla' mintasācua' lā' nā chuhua'j lanī't mintā'tin ixpālacata kalhlaka'ī'nī't Jesús.

¹⁷ Chuntza' palh hui'x puhua'na' que lātā'scujmā'nāuj, camā'nu' na minchic huan Onésimo hua'chilh quit ixquimā'nu'. ¹⁸ Palh tlahuani'nī'ta'ni' catūhuā a'ntūn tū' tzey o palh laclē'ni'yāni' catūhuā, naquimātā'jī'ya' quit. ¹⁹ Quit, Pablo, ictzo'knuni'yāni' huā'mā': Na'icmāpalakō'yāni', a'yuj tzē na'icmāpāstaquīyāni' a'ntū quilaclīpini'ya'. Lā' ū'tza' huā'mā': Quit icmākahlhaka'ī'nī'nī'ta'ni' ixpālacata Jesús. ²⁰ Lā' chuhua'j, quintā'tin, caquintlahua'ni' huā'mā' talakalhu'mān como quina'n kalhlaka'ī'yāuj huan Māpa'ksīni'. Naquimakapāxua'ya' a'nchī namānū'ya' na minchic huan Onésimo ixpālacata Jesucristo.

²¹ Ictzo'knuni'mā'ni' como iclakapasāni' a'nchī hua'nī'ta' lā' icca'tzī que natlōkentaxtūya' a'ntū icsqui'ni'mā'ni' lā' ā'chulā' natlahua'ya'. ²² Lā' nā icsqui'ni'yāni' naquincāxui'lī'ya' a'nlhā' na'ictahui'la. Icka'lhīmā' que Dios nakaxmata a'ntū hui'xina'n squi'ni'pā'na'ntit a'xni'ca' kalhtō'ka'yā'tit. Lā' chuntza' naquimakxteka na'ica'nācha'.

Cāmacā'ni'ca saludos lā' squi'ni'ca Dios cacāsicua'lanālīh

²³ Epafra a'ntī quintā'tachī'n ixpālacata Jesucristo macā'ni'yāni' saludos. ²⁴ Nā tamacā'ni'yāni' saludos Marcos lā' Aristarco lā' Demas lā' Lucas a'ntīn quintatā'scuja.

²⁵ QuiMāpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanālīni'. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca huan Hebreos

Dios quincālakmacaminī'ta'ni' ixO'kxa'

¹ Makāntza' Dios lej tāpālhūhua' cāmāca'tzīnīlh ixa'ctasana'nī'n lā' cāmāchihuīnīlh ixtachihuīn. Lā' xlaca'n maklhūhua' tatā'chihuīna'lh a'ntī quinapapana'ca'n.

² Lā' chuhua'j huā' tamā'na quilhtamacuj a'ntū ā'xmān, Dios quincālakmacaminī'ta'ni' ixO'kxa'. Lā' ixO'kxa' quincāmācā'tzīnīnī'ta'ni' a'ntū Dios lacasqui'n que naca'tzīyāuj. Dios tlhuanī't ixO'kxa' ixtēcu' xla' ixlīhuāk a'ntū a'nan. IxO'kxa' Dios cāxui'līlh huan quilhtamacuj lā' a'ntū a'nan nac a'kapūn. Cāxui'līlh huā'mā' por ixquilhtampān Dios.

³ IxO'kxa' Dios, xla' a'cxtim con Dios, como lej ka'tla'. Xla' ū'tza' māpa'ksikō' a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj lā' a'ntū tahuī'lāna' tālhmā'n nac a'kapūn, como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' māni' ū'tza' cāxapakō'lh quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' tahuī'lh na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' a'ntza' tamāpa'ksīni'n.

IxO'kxa' Dios lej ka'lhī līmāpa'ksīn

⁴ IxO'kxa' maxquī'ca lej ka'tla' līmāpa'ksīn. Lā' tū' chuntza' huan ángeles taka'lhī līmāpa'ksīn. Dios maxquī'lh ixlītītōt a'ntū más xaka'tla'. Lā' tū' chuntza' huan ángeles cāmaxquī'ca ixlītītōtca'n. ⁵ Lā' Dios tū' maktin cāhuaninī't nīn kalhatin ixángeles, a'nchī huanilh ixO'kxa':

Hui'x qui'O'kxa'.

Chuhua'j tasu'yu que quit minTāta'.

Lā' nā Dios tū' maktin cāhuaninī't kalhatin de ixángeles:

Quit minTāta' para pō'ktu.

Lā' hui'x qui'O'kxa' para pō'ktu.

⁶ Lā' a'xni'ca' namacamin nac quilhtamacuj ixO'kxa' a'nti ixlacsacnī't Dios hualh:

Ū'tza' catamācā'tanīlh ixlīhuākca'n ixángeles Dios.

⁷ Lā' Dios chihuīna'lh ixpālacataca'n huan ángeles lā' hualh:

Huan ángeles ixlacsujnī'n Dios.

Ta'a'n a'nlhā Dios cāmācā'n.

Lej līlacapalh ta'a'n hua'chi ū'ni' lā' hua'chi huan makli'pni'nī'n.

⁸ Lā' nā Dios chihuīna'lh ixpālacata ixO'kxa', lā' hualh:

Hui'x Dios lā' hui'x namāpa'ksīni'na' para pō'ktu.

Lej tzey a'nchī hui'x māpa'ksīni'na'.

⁹ Hui'x lakatiya' a'ntū xatzey.

Lā' tū' laktzī'ncu'tuna' a'ntū ko'hua'jua'.

Lā' ū'tza' līlacsacnī'ta'ni' minDios.

Lā' lej māpāxuhuīni' como lej maxquī'ni' lhūhua' līmāpa'ksīn.

Lā' huan ā'makapitzīn tū' chuntza' cāmaxquī'ca.

10 Lā' nā Dios huampā:

Hui'x, Māpa'ksīni', tla'hua' ixlīhuāk quilhtamacuj xapū'la.

Lā' hui'x tla'hua' ixlīhuāk a'ntūn tatasu'yunu'n nac a'kapūn.

11 Lā' huāk huā'mā' natalaksputa.

Lā' hui'x tū' chuntza'.

Hui'x natahui'la'ya' para pō'ktu.

Huāk huā'mā' xakōlūhua' natala hua'chi xamasni' lu'xu'.

12 Tū'tza' caticāmaclacasqui'nca, como hui'x huāk xasāsti' nacātlahua'ya'.

Chuntza' hua'chi kalhatin a'xni'ca' tamakxtu xakōlūhua' ixlu'xu' lā' lhakā' xasāsti'.

Lā' hui'x, tū' maktin catitaxtāpali' lā' natahui'la'ya' para pō'ktu.

13 Lā' Dios tū' maktin cāhuaninī't nīn kalhatin ixángeles chuntza' hua'chi huanilh ixO'kxa':

Catahui'la' nā quimpāxtūcāna'j hasta que quit na'iccātlaja mīntā'ca'tzanī'n.

14 Huan ángeles xalakahuan a'yuj tūla laktzī'ncan. Lā' xlaca'n tascuja chu a'nchī Dios cāmāpa'ksī. Dios cālakmacamin para natamaktāya a'ntī cāmāpūtaxtūca lā' taka'lhīmā'na a'ntū Dios nacāmaxquī' a'ntū lej tzey.

2

Tasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj a'ntū Dios huan

1 Jesús xla' lej ka'tla'. Lā' ū'tza' xa'nca nalīpāstacāuj huan xatzey tachihuīn a'ntū quincātamāca'tzīnīni'ta'ni'. Lā' chuntza' tū' catitaxtutāyauj na ixtej Dios. 2 A'ntū Dios cāmāhuanīlh huan ángeles, ū'tza' lej xastu'ncua'. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'lh, xlaca'n cāmāpātīnīca. 3 Lā' nā chuntza' quina'n naquincātamāpātīnīyāni' palh tū' namakxtekāuj que Dios naquincātamāpūtaxtūyāni'. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, ū'tza' a'ntī xapū'la chihuīna'lh a'nchī nalīpūtaxtucan. Lā' a'ntīn takaxmatli xlaca'n quincātamāca'tzīnīni' lā' quincātahuanini' que ū'tza' stu'ncua'. 4 Lā' nā chuntza' Dios mālacsu'yulh que stu'ncua' a'ntū cāhuanica, como cāmamacamaxquī'lh līmapa'ksīn para natatlahua tāpālhūhua' lej xalaka'tla' lē'cnīn. Lā' nā cāmamaxquī'ca ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo chā'tunu' chu a'nchī Dios ixlacasqui'n que natlahua chā'tunu'.

Jesucristo pu'nli hua'chi kalhatin chi'xcu' para namāpūtaxtūnu'n

5 Lā' huan ángeles, tū' xlaca'n a'ntī Dios nacālīmāmacū' huan quilhtamacuj a'ntū līchihuīna'nāuj, lā' a'ntū xasāsti' nala. 6 Tū' ángeles caticālīmāmacū'lh huan quilhtamacuj. Nacālīmāmacū'can tachi'xcuhi't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huancan:

Lā' hui'x Dios cāpāstaca' de huan tachi'xcuhuī't a'yuj tū' lej
ixtapalhca'n.

Lā' cātlahuani'ya' xla'ca'n a'ntū lej tzey.

⁷ Hui'x cālīmāka'tli' huan tachi'xcuhuī't a'yuj tū' hua'chi huan
ángeles.

Lā' cātla'hua' que cacā'a'cnīni'ni'ca.

⁸ Lā' huan tachi'xcuhuī't tamāpa'ksīni'nkō' por minquilh-
tampān.

Lā' a'xni'ca' huancan que tamāpa'ksīni'nkō', chuntza'
huanicu'tun que huan tachi'xcuhuī't tamāpa'ksīkō' ixlīhuāk,
a'yuj tūna'j tatasu'yu palh tamāpa'ksīni'nkō'. ⁹ Cristo ū'tza' a'ntī
māpa'ksīni'n. Ca'tziyāuj a'nchī pātīni'lh Jesús. Ti'na'jalh más
que huan ángeles, a'yuj tū' lej makān. Chuntza' lalh como
Dios lacasqui'lh que xla' nanī para ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't
como Dios lej lakalhu'mana'n. Lā' como Jesús nīlh, ū'tza' lej
lī'a'cnīni'ni'can.

¹⁰ Dios tlahuakō'nī't. Xla' cāmā'a'nanīkō'lh ixlīhuāk a'ntū
a'nan, chu a'nchī ixtapuhuān. Lā' chuntza' līmakuan que
Dios macamilh ixO'kxa' nac quilhtamacuj para nanī,
como Dios ixlacasqui'n que lhūhua' natala ixcamana' lā'
nata'a'n nac a'kapūn. Lā' como Jesucristo pātīni'lh por
quimpālacataca'n, chuntza' tzē naquincāmāpūtāxtūyāni'.

¹¹ A'ntī Jesús cāxapani'nī't ixtalacē'i'ca'n, huāk ixcamana'
Dios. Lā' como ixcamana' Dios, chu kalhatin a'ntī iXTāta'ca'n
hua'chi Jesucristo. Lā' ū'tza' tū' līmāxana'n Jesucristo a'xni'ca'
huan que xla'ca'n ixtā'timīn. ¹² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios
a'nchī Jesús huanilh Dios:

Quit na'iccālītā'chihuīna'n de hui'x huan quintā'timīn.

Lā' a'nlhā xla'ca'n tatakēxtimī na'icmāka'tlī'yāni'.

¹³ Lā' nā Jesús hualh:

Quit na'iclipāhuan Dios.

Lā' nā huampā:

A' icuī' quit con ixcamana' Dios a'ntī Dios quilīmāmacū'lh.

¹⁴ Lā' huā' tamā'na camana' taka'lhī ixquinī'tca'n lā'
ixka'lhni'ca'n. Lā' nā chuntza' Cristo lalh chu a'cxtim, como
ixka'lhī ixquinī't lā' ixka'lhni'. Lā' pu'nli hua'chi kalhatin
chi'xcu' como xla' nīcu'tulh como chuntza' tzē natlaja huan
ko'ti'ti' a'ntī por ixpālacata līnīcan. ¹⁵ Lā' chuntza' Cristo
tzē cālīmaktāyalh xla'ca'n a'ntī pō'ktu ixtajicua'n natanī. Lā'
xla' tzē cāmakhtīlh huan ixtajicuā'tca'n. ¹⁶ Lā' tū' ángeles
a'ntī cāmaktāyalh Cristo. Xla' cāmaktāyalh huan tachi'xcuhuī't
a'ntīn takalhlaka'tī' hua'chi Abraham. ¹⁷ Ixtasqui'nī que Cristo
ixlāl a'cxtim con ixtachi'xcuhuī't Dios a'ntī hua'chi māni'
ixtā'timīn Cristo. Lā' chuntza' xla' lej quincālakalhu'manāni'.
Lā' nā chuntza' tzē nala xapuxcu' ixlīsacerdote na ixlacapūn
Dios. Lā' māni' ū'tza' talacnūni'lh hua'chi lē'ksajna'. Lā'

chuntza' tzē quincātamāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.
 18 Lā' chuhua'j como Jesucristo māni' xla' pātīni'lh, xla' tzē
 nacāmaktāya xlaca'n a'ntīn tapātīni'mā'na lā' a'ntī huan ko'ti'ti'
 cāmātonkopūcu'tun.

3

Jesucristo lej a'cnīni'ni'can

¹ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, Dios cālacsacnī'ta'ni' lā' ū'tza' līla'tit
 hui'xina'n ixtachi'xcuui't Dios. Lā' chuhua'j capāstactit Je-
 sucristo. Dios macamilh huan Jesucristo. Lā' māmūlh xa-
 puxcu' ixlīacerdote na ixlacapūn Dios. Lā' Jesucristo chuntza'
 tzē nacāmaktāya xlaca'n a'ntīn takalhla'kātī. ² Lā' Jesucristo
 tlōkentaxtūkō'lh huā'mā' a'ntū Dios ixlīmāmacū'nī't. Lā' nā
 chuntza' Moisés tlōkentaxtūkō'lh nā xla' ixlīhuāk a'ntū Dios
 ixlīmāmacū'nī't por ixpālacataca'n ixtachi'xcuui't Dios. ³ Lā'
 minī'ni' lej ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo; lā' Moisés tū' chuntza'
 ca'a'cnīni'ni'ca. Lā' nā chuntza' a'ntī māpa'ksī nac lakatin
 chic, xla' a'cnīni'ni'can. Lā' huan ā'makapitzīn nac chic
 tū' lej cā'a'cnīni'ni'can. ⁴ Huan chi'xcuui'n tzēn tatlahua
 chic. Lā' Dios, xla' tlahuakō'nī't ixlīhuāk a'ntū a'nan. ⁵ Lā'
 Moisés xa'nca tlahualh a'ntū ixlīmāmacū'canī't por ixpālacata
 ixtachi'xcuui't Dios. Lā' xla' i'scuja na ixlacalni'ca'n ix-
 tachi'xcuui't Dios. Lā' xla' ixcāhuani huan tachi'xcuui't
 a'ntū napātī'ke. ⁶ Lā' Cristo, xla' ixO'kxa' Dios. Lā' xla' huāk
 tzey a'ntūn tlahua. Lā' ū'tza' līmāmacū'canī't ixlīhuākca'n a'ntī
 ixtachi'xcuui't Dios. Lā' nā quina'n ixtachi'xcuui't Dios,
 palh quina'n chu ū'tza' nalīpāhuanāuj līhuan lahui'lāna'uj, lā'
 palh līpāxuhuayāuj a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni'.

Ixtachi'xcuui't Dios natalīpāxuhua a'ntū Dios tlahuakō'lh

⁷ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihi'n Dios a'nchī hualh huan
 Espīritu Santo:

Chuhua'j palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'nchī Dios huan, tū'
 lacxumpi cala'tit.

⁸ Tū' lacxumpi cala'tit hua'chi a'ntīn tatā'lāsta'lalh Dios
 makāntza' a'nlhā nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

Dios lej cāpātīni'lh xlaca'n.

Lā' Dios hualh: ⁹ “Minapapana'ca'n hua'chilh xlaca'n ix-
 taca'tzīcu'tun hasta lhānchula' xa'iccāpātīni'lh xlaca'n”.

Lā' xlaca'n lej lacxumpi ixtahuanī't, lā' a'yuj talaktzī'lh xlaca'n
 huan lē'cnīn a'ntū xa'ictlahua quit por tu'pu'xam cā'ta.

¹⁰ Lā' ū'tza' iclī'a'kchā'lh con xlaca'n lā' icualh: “Xlaca'n tū'
 maktin xa'nca tapāstacna'n. Lā' tū' tamāchekxī xlaca'n
 a'ntū iclacasqui'n quit”.

¹¹ Lā' ū'tza' iclī'a'kchā'lh con xlaca'n lā' ū'tza' iclīhualh que
 stu'ncua' xlaca'n tū' catitachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā
 najaxcan con quit.

¹² Lā' chuhua'j, tā'timīn, xa'nca calatā'kchokotit. Lā' tū' caxumpīni'ni'tit Dios nīn kalhatin de hui'xina'n. Tū' tzey palh tū' kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' por ixpālacata huā'mā' tzē nataxtunquīyā'tit con Dios xalakahuan. ¹³ Xatzey cālāmaktāya'tit macaxtim chuhua'j pō'ktu līhuān lahui'lāna'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' chuntza' nīn kalhatin napuhuan palh tzē natlahua a'ntun tū' tzey. Palh chuntza' napuhuan kalhatin, māni' ū'tza' ta'a'kxokomā', lā' ā'chulā' tū' a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. ¹⁴ Palh quina'n tū' namakxtekāuj nalīpāhuanāuj Cristo a'cxtim hua'chī xapū'la ixlīpāhuanāuj, chuntza' nā quila'ca'n nala huāk a'ntū ixla' Cristo.

¹⁵ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit ixtachihuīn Dios,
ca'a'kahuāna'ni'tit.

Lā' tū' caxumpīni'ntit hua'chi xlaca'n xalanī'n makāntza' a'ntīn
tū' ixta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios huan nac cā'lhpi'mpi'li'
tī'ya't.

¹⁶ ¿Chā ca'tzīyā'tit hui'xina'n tichū takaxmatli ixtachihuīn Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh? Xlaca'n ū'tunu'n a'ntī cāmāxtulh Moisés de nac Egipto. ¹⁷ ¿Chā ca'tzīyā'tit hui'xina'n a'ntī ixtamakā'kchā'nī't Dios? Dios lej ixa'kchā'nī't con xlaca'n a'ntī ixtatlahua talaclē'i' tu'pu'xam cā'ta, lā' ū'tza' talīnīlh xlaca'n huan nac cā'lhpi'mpi'li' tī'ya't. ¹⁸ ¿Chā ca'tzīyā'tit hui'xina'n a'ntī cālīchihuīna'lh Dios a'xni'ca' hualh que tū' catitachā'lh nac tī'ya't a'nlhā najaxcan con Dios? Dios cālīchihuīna'lh xlaca'n a'ntīn taxumpīni'ni'lh Dios. ¹⁹ Lā' chuntza' tzē līmāchekxīcan que xlaca'n tūlah tachā'lh huan nac tī'ya't, como xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'ntū cāhuanīlh Dios.

4

¹ Lā' quina'n, Dios quincāhuanīnī'ta'ni' que tzē nachā'nāuj a'nlhā xla' hui'lacha' lā' a'ntza' najaxāuj quina'n con Dios. Lā' lej tasqui'nī napāstacāuj a'nchī nalīlatā'kchokoyāuj, como lej lījicua' palh tū' cachā'lh kalhatin de hui'xina'n.

² Quina'n kaxmatnī'ta'uj huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī līpūtaxtucan. Lā' nā xlaca'n takaxmatli huā'mā' tachihuīn. Lā' xlaca'n xmān chu tlakaj takaxmatli como tū' takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua' huā'mā' tachihuīn. ³ Lā' quina'n, como kalhlaka'ī'yāuj, nachā'nāuj a'nlhā hui'lacha' Dios lā' najaxāuj con Dios. Lā' Dios cālīchihuīna'lh xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh lā' hualh:

Quit ica'kchā'lh con xlaca'n lā' ū'tza' iclīhualh que stu'ncua'
xlaca'n tū' catitachā'lh huan nac tī'ya't a'nlhā najaxcan
con quit.

Lā' chuntza' hualh Dios a'yuj ū'tza' ixtlahuani'ttza' a'nlhā najaxcan lā' como ixtlahuakō'nī'ttza' ixlīhuāk a'ntū a'nan.

4 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata huan lakatojon chi'chini'. Lā' chuntza' huan: Dios pūjaxli huan ixlīlakatojon chi'chini' lā' tū' scujli.

5 Lā' nā a'ntza' tatzo'kni':

Xlaca'n tū' catitachā'lh a'nlhā najaxcan con quit.

6 A'ntīn takaxmatli xapū'la huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī nalīpūtaxtucan, xlaca'n tū' takahlaka'ī'lh. Lā' ū'tza' tū' talīchā'lh xlaca'n a'nlhā najaxcan con Dios. Lā' chuntza' ā'makapitzīn natachā'n lā' natatā'jaxa Dios. 7 Lā' como xlaca'n tū' tachā'lh, chuntza' Dios lahlchāhui'ī'lh ā'lakatin chi'chini' a'ntū māpācuhūīlh chuhua'j. Ixlīhūhua' cā'ta Dios māchihuīnī'lh David a'ntī rey ixuanī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī David hualh:

Chuhua'j palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'ntū Dios huan, tū' lacxumpi cala'tit.

Lā' ca'tzīyāuj que pō'ktu Dios cāta'sani'mā' ixlihuāk huan tachi'xcuhūī't lā' hasta chuhua'j. 8 Lā' a'xni'ca' Dios chuntza' huanī'lh David, Josué ixchini'ttza' con huan tachi'xcuhūī't huan nac ti'ya't a'nlhā Dios ixcāmālacnūni'nī't. Lā' ū'tza' līca'tzīyāuj quina'n que Dios ixtā'chihuīna'mā' David por ixpālacata ā'lacatin a'nlhā najaxcan. 9 Lā' ū'tza' līca'tzīyāuj que quina'n a'ntī ixtachi'xcuhūī't Dios nachā'nāuj a'nlhā cāxui'līnī't para napūjaxāuj chuntza' hua'chi Dios jaxli ixlīlakatojon chi'chini' a'xni'ca' cāxui'līkō'lh huan quilhtamacuj. 10 Lā' a'ntīn tachā'n a'ntza', xlaca'n a'ntīn tatlahuakō'nī't ixlītīlōtca'n lā' a'ntza' natajaxa chuntza' hua'chi Dios jaxli a'xni'ca' cāxui'līkō'lh huan quilhtamacuj. 11 Lā' quina'n lej calīhui'līuj para nachā'nāuj lā' a'ntza' najaxāujtit con Dios. Lā' tū' calauj hua'chi xala'nī'n makāntza'. Xlaca'n tūlah tachā'lh como tū' takahlaka'ī'lh palh stu'ncua' a'ntū hualh Dios.

12 Lā' ixtachihuīn Dios xla' hua'chilh xalakahuan lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn como ū'tza' scuja na qui'a'clhcunucca'n. Ixtachihuīn Dios hua'chi katin espada a'ntū kēstītu' lā' tzej sta'ya'nca', a'ntū tzē lakchā'nkō' qui'a'clhcunucca'n. Lā' ū'tza' nalīca'tzīyāuj palh tū' tzej qui'a'clhcunucca'n lā' quintapāstacna'ca'n. 13 Lā' Dios huāk laktzī'huī'. Nīn tuntū' tzē natatzē'kni' na ixlacapūn Dios. Xla' lakapaskō' qui'a'clhcunucca'n. Lā' quina'n ka'lhī nakalhtīni'nāuj na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntū tlahuayāuj chā'tunu' de quina'n.

Dios līmānūlh Jesucristo xapuxcu' ixlīsacerdote

14 Lā' Jesucristo, ixO'kxa' Dios, chā'nī'ttza' xla' a'nlhā hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' hua'chi kalhatin xapuxcu' sacerdote a'ntī quincālacapūtāyamā'ni' lā' chihuīna'n por quina'n. Lā' chuntza' quina'n tū' catimaktexkui

kalhlaka'ī'yāuj Jesucristo nīn macsti'na'j. ¹⁵ Lā' Jesucristo hua'chi quisacerdoteca'n. Xla' quincālakalhu'manāni' quina'n, como nā xla' xapū'la chuntza' ixtalilaktzī'ncu'tun a'xni'ca' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chi quina'n quincāpātle'keni'mā'ni'. Pero xla' nīn tuntū' tlahualh a'ntūn tū' tzey. ¹⁶ Lā' ū'tza' calitapajtzūj na ixlacapūn Dios. Lā' tū' calacapuhuanui. Xla' lej lakalhu'mana'n. Lā' naquincāmaktāyayāni' a'xni'ca' maclacasqui'nāuj.

5

¹ Lā' huan chi'xcuui'n israelitas a'ntīn cālīmānūcan xanapuxcu'nu' ixlisacerdoteca'n, chā'tunu' tascuja na ixlacapūn Dios por ixpālacataca'n huan tachi'xcuui't. Lā' kalhatin chi'xcu' a'ntī xapuxcu' sacerdote, xla' mālacnūni' lē'ksajna' huan Dios para nacāmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. ² Lā' huā'mā' sacerdote, como xla' chi'xcu', a'katunu' tlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' līlaczucu cālīpātīni' xlaca'n a'ntīn tūna'j xa'nca taca'tzī lā' xlaca'n a'ntīn tatatonkopūni't. ³ Lā' como xla' a'katunu' tlahua a'ntūn tū' tzey, tasqui'nī que xla' na'a'ksajuī'nin xapū'la para namāpānūni'can ixtalaclē'i' māni' ū'tza'. Lā' ā'calistān xla' a'ksajuī'nin para nacāmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't.

⁴ Lā' nīn tintī' ixa'cstu tzē natanūni' xapuxcu' ixlisacerdote. Xmān Dios a'ntī tzē namānū xapuxcu' ixlisacerdote, chuntza' hua'chi Dios māmūlh Aarón. ⁵ Lā' Cristo nā tū' ixa'cstu tanūni'lh xapuxcu' sacerdote. Xla' māmūlh Dios lā' huanilh:

Hui'x qui'O'kxa' lā' chuhua'j tasu'yu que quit minTāta'.

⁶ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios hualh: Hui'x nala'ya' milisacerdote para pō'ktu.

Lā' chuntza' hua'chi māmūca Melquisedec ixlisacerdote lā' nā chuntza' hui'x namāmūca'na'.

⁷ Lā' Jesucristo a'xni'ca' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj, xla' lej ixkalhtō'ka' con ixlīhuāk ixa'clhcunuc lā' lej ī'squi'ni' Dios hasta ixcalhuani'. Lā' Dios ū'tza' a'ntī tzē ixmāpūtaxtūlh de huan līnīn. Lā' Dios kaxmatni'lh huan ixoración, como Jesucristo xmān ixtlahuacu'tun a'ntū ixtapuhuān Dios. ⁸ Lā' Jesucristo a'yuj ixO'kxa' Dios, xla' ixa'kahuāna'ni' lā' ū'tza' līpātīni'lh xla'. Lā' ū'tza' xla' līmāchekxī a'nchī tapātīni'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios. ⁹ Lā' Jesucristo lej xa'nca a'kahuāna'ni'lh Dios hasta nīlh chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Lā' ū'tza' xla' tzē nacālīmāpūtaxtū para pō'ktu xlaca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni'. ¹⁰ Lā' Dios līmāmūlh xapuxcu' ixlisacerdote chuntza' hua'chi Melquisedec.

Lījicua' palh taspi'tāyacan na ixtej Dios

¹¹ Quit iccāhuanicu'tunāni' hui'xina'n ixpālacata a'nchī Jesucristo hua'chi Melquisedec. Pero lej jicslīhua' como hui'xina'n tūna'j xa'nca māchekxī'yā'tit. ¹² Lā'

maclacasqui'nā'titcus a'ntī nacātāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n a'ntūn tū' xajicslīhua' ixtachihuīn Dios. Lā' como hui'xina'n makāntza' kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza', hui'xina'n tzētza' iccāmāsu'ni'tit huan ā'makapitzīn. Hui'xina'n hua'chi kalhatincus ska'ta' a'ntī xmāncus leche tahua' lā' tūlana'j tahuā'yan. ¹³ Huan laksana'tā'n a'ntī xmāncus leche tahua', xlaça'n tūna'j taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. ¹⁴ Lā' a'ntī xastacni'tza', xlaça'n taca'tzītza' a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey.

6

¹ Lā' chuhua'j como hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza', tū'tza' icticāhuanini' a'ntū cātāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn xapū'la. Tū'tza' icticāhuanini' a'nchī lītucucan kalhlaka'ī'can Cristo lā' a'nchī līxtāpalīcan quintapāstacna'ca'n lā' a'nchī līmakxtekan tlahuacan a'ntūn tū' tzey, lā' a'nchī likalhlaka'ī'can Dios. Chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū lej jicslīhua' māchekxīcan a'ntū ixla' Dios. ² Lā' tū'tza' icticāhuanini' a'nchī lī'a'kpacan, lā' a'nchī cālīmā'ca'ni'can macan, lā' a'nchī nalīlakahuanchokocan, lā' a'nchī Dios nalījuzgarlī. ³ Chuhua'j, palh Dios lacasqui'n, na'iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū más xajicslīhua' ixpālacata ixtachihuīn Dios.

⁴ A'ntīn tataspi'tāyanī't na ixtej Dios, lejtza' jicslīhua' natalītaspi'tpala xlaça'n. Xlaça'n tamāchekxīnī'ttza' a'nchī nalīpūtaxtucan lā' a'nchī Dios cālīsicua'lanālī ixtachi'xcuhū't lā' a'nchī ka'lhī līmāpa'ksīn huan Espīritu Santo. ⁵ Lā' xlaça'n taca'tzī que lej tzey a'ntūn takalhlaka'ī'nī't ixpālacata a'ntū huanī't Dios, lā' talaktzī'nī't huan lē'cnī'n a'ntū tlahuacan por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Lā' por huā'mā' līmāpa'ksīn namāpa'ksīkō'can a'xni'ca' namin huan xasāsti' quilhtamacuj. ⁶ Lā' como xlaça'n tataxtutāyanī't na ixtej Dios, tūlatza' cāmāxtapālīnīpalacan hua'chi tatlahualh xapū'la. Tūlatza' como hua'chilh talakapalanī't Jesús a'nchī nīlh nac cruz. Lā' hua'chilh ixtaxtokohua'ca'pā ixO'kxa' Dios. ⁷ Chuhua'j quit iccāhuanicu'tunāni' a'ntū hua'chi lītalacastuca. Nac cā'tacuxtu maklhūhua' la huan xcān. Lā' huan xcān chū'hua' nac huan ti'ya't. Lā' chuntza' līlana'n lā' chuntza' talīhuā'yan a'ntīn tascuja nac huā'mā' ti'ya't. Chuntza' līla chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ⁸ Lā' nac ti'ya't a'nīhā staca xmān lhtucū'n lā' chī'tin, huanmā' tuntū' ixtapalh. Natahuan que tū' tzey. Lā' natalhcuyu. Huā'mā' ti'ya't hua'chi a'ntīn tataspi'tchokonī't na ixtej Dios.

Dios natlōkentaxtū a'ntū huan

⁹ Ayuj chuntza' ictzo'ka quit, quit icca'tzī que hui'xina'n tū' taspī'tchokonī'ta'ntit huan nac tej. Xa'nca tasu'yu que hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁰ Huāk a'ntū Dios tlahua, xla' huāk tzey. Xla' tū' catipātza'nkālīh a'nchī scujnī'ta'ntit

hui'xina'n lā' a'nchī māsuyunī'ta'ntit que pāxquī'yā'tit Dios. Chuntza' tasu'yu como hui'xina'n cāmaktāya'nī'ta'ntit ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' ticāmaktāyapā'na'ntitcus. ¹¹ Quit lej iclacasqui'n que milihuākca'n hui'xina'n cascujtit chuntza' lihuan lahui'lā'na'ntitcus nac quilhtamacuj. Lā' chuntza' napātle'ke ixlihuāk a'ntū hui'xina'n ka'lhī'pā'na'ntit. ¹² Tū' iclacasqui'n que laclhquititni' nala'yā'tit. Iclacasqui'n que nacāmaksca'tā'tit ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tapātīni'n. Xlaca'n tamaklhtīni'mā'na a'ntū cāhuaninī't Dios que nacāmaxquī'.

¹³ A'xni'ca' Dios huanilh Abraham a'ntū natlahuani', Dios tapācuhuīlh māni' ū'tza', como tintī' ā'kalhatin más xaka'tla'.

¹⁴ Lā' Dios hualh:

Lej ixlistu'ncua' na'icsicua'lanāliyāni' quit.

Lā' stu'ncua' na'icmaxquī'yāni' lej lhūhua' minatā'na'tna'.

¹⁵ Lā' Abraham pō'ktu ka'lhīlh lā' tū' jiclhua'lh. Lā' chuntza' maklhtīni'lh a'ntū Dios ixuaninī't. ¹⁶ A'xni'ca' kalhatin chí'xcu' huan que lej stu'ncua' a'ntū xla' chíhuīna'n, xla' mápācuhuī ā'kalhatin a'ntī más xaka'tla' lā' tze namāpātīnī palh tū' natlōkentaxtū. Lā' chuntza' taliko'xamixa a'ntī ixtalāquilhni como taca'tzī que huan chí'xcu' ka'lhī que natlōkentaxtū.

¹⁷ Lā' nā Dios tapācuhuīlh māni' ū'tza'. Chuntza' tlhualh como ixlacasqui'n que nataca'tzī huan tachi'xcuhuī't que huanmā' lej stu'ncua' lā' xla' natlōkentaxtū a'ntū hualh.

¹⁸ Quina'n ca'tzīyāuj que lej stu'ncua' a'ntū Dios hualh, como tapācuhuīlh māni' ū'tza' lā' xla' tū' maktin a'kxokonun. Lā' ū'tza' lipāxuhuayāuj como hua'chilh tzā'lani'nī'ta'uj a'ntū lijicua' lā' lakmini'ta'uj Dios. Lā' Dios hualh que quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni'. Lā' chuhua'j ca'tzīyāuj xa'nca que ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu.

¹⁹ Lā' como ca'tzīyāuj que naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu, chuntza' tū' tamakchuyīnī'ta'uj. Lā' chuntza' quina'n hua'chi a'ntū tzancstāya. Ca'tzīyāuj que natanūyāuj nac a'kapūn a'nlhā sicua'lanālanī't. ²⁰ Lā' a'ntza' xapū'la tanūnī't Jesús a'nlhā natanūyāuj. Lā' xla' tā'chihuīna'n Dios por quimpālacataca'n, como xla' lalh xapuxcu' sacerdote para pō'ktu hua'chi Melquisedec.

7

Jesucristo līmānūcanī't ixlīsacerdote chuntza' hua'chi līmānūca Melquisedec

¹ Huā' Melquisedec xla' rey ixuanī't nac Salem lā' nā ix sacerdote Dios xala' nac a'kapūn. Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham a'xni'ca' xla' ixtaspi'tmā' de huan nac guerra a'nlhā ixcāmāknīnī't huan reyes. Lā' Melquisedec sicua'lanālih.

2 Lā' Abraham maxquī'lh huan ixlītāpācāuj de ixlīhuāk catūhuā a'ntū ixlīmini't de huan nac guerra. Huan tacuīni' Melquisedec huanicu'tun “rey a'ntī lej tzey”. Lā' xla' rey ixuanī't nac Salem. Lā' Salem huanicu'tun “ca'cs huī'”. Lā' chuntza' ixtacuīni' huanicu'tun “huan rey a'ntī cāmāko'xamixī huan tachi'xcuhuī't”. 3 Tū' tatzō'kni' ixtacuīni' ixtāta' nīn ixtzī't Melquisedec. Lā' tū' tatzō'kni' nīn kalhatin de ixpap. Lā' tū' tatzō'kni' a'xni'ca' Melquisedec lacatuncuīlh lā' nīn a'xni'ca' nīlh. Lā' chuntza' xla' kalhatin sacerdote ixuanī't līhuan ixlahuī'. Lā' huā'mā' hua'chi ixO'kxa' Dios.

4 Māchekxīcan que Melquisedec, xla' kalhatin chi'xcu' ixuanī't a'ntī lej ixtasqui'nī. Chuntza' māchekxīcan a'nchī Abraham, xla' quimpapca'n quina'n israelitas lā' xla' maxquī'lh Melquisedec ixlītāpācāuj de ixlīhuāk a'ntū tlajalh nac guerra. 5 Lā' ī'xū'yātā'natna' Levī a'ntī sacerdotes ixtahuanī't, xlaca'n tamaklhtīni'lh huan ixlītāpācāuj a'ntū ixtatlaja ixtā'israelitasca'n. Chuntza' ixuanī't huan ley. Tamaklhtīni'lh de ixtā'israelitasca'n, a'yuj xlaca'n nā ī'xū'yātā'natna' Abraham ixtahuanī't, como Abraham ū'tza' ixpapca'n ixlīhuākca'n huan israelitas. 6 Lā' Melquisedec, a'yuj tū' i'xtalakapasni' Levī ixuanī't, xla' maklhtīni'lh ixlītāpācāuj a'ntū ixtlajani't Abraham lā' ū'tza' sicua'lanālīlh Abraham. Lā' Abraham ū'tza' a'ntī Dios huanilh que lej namaxquī' lhūhua' ixnatā'na'tna' lā' ixtatlahualh lakatin ka'tla' nación. 7 Chuntza' māchekxīcan que Abraham, xla' macsti'na'j ka'tla' ixuanī't lā' Melquisedec más xaka'tla' ixuanī't. Chuntza' māchekxīcan como ca'tzikō'can que más xaka'tla' a'ntī sicua'lanālīni'n lā' tū' lej ka'tla' a'ntī sicua'lanālīcan. 8 Huan ī'xū'yātā'natna' Levī a'ntī ixtamaklhtīni'n ixlītāpācāuj a'ntū ixtatlaja huan israelitas, lā' xlaca'n tanīlh chuntza hua'chi ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. Lā' Melquisedec hua'chilh xalakahuancus, como tū' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios palh nīlh. 9 Huan ī'xū'yātā'natna' Levī ixtamaklhtīni'n huan ixlītāpācāuj de ixtatlajca'n israelitas. Lā' tzē nahuanāuj que Levī māpalana'lh a'xni'ca' Abraham māpalalh Melquisedec. 10 Chuntza' tzē nahuanāuj como Levī ī'xū'yātā'nat Abraham ixuanī't, lā' a'yuj tūna'j ixlacatuncuī a'xni'ca' Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham.

11 ī'xū'yātā'natna' Levī, a'ntī sacerdotes ixtahuanī't, xlaca'n ixtasuja chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Lā' como huā'mā' ley tūla cātlahua lactzey huan tachi'xcuhuī't chu a'nchī Dios lacasqui'n, chuntza' ixtasqui'nī ā'kalhatin sacerdote hua'chi Melquisedec lā' tū' hua'chi Aarón. 12 Lā' a'xni'ca' natatanū huan xalacxtuncnu' sacerdotes, tasqui'nī que nextāpalīcan huan ley. 13 Lā' huan xasāsti' sacerdote, ū'tza' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' tū' ī'xū'yātā'nat

Leví. Xla' i'xū'yātā'nat Judá. Lā' huan i'xū'yātā'natna' Judá, tū' ixa'nan ā'kalhatin sacerdote. ¹⁴ Ca'tzīkō'can que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xla' i'xū'yātā'nat Judá ixuanī't. Lā' Moisés, a'xni'ca' lichihuīna'lh sacerdotes, tuntū' hualh de Judá lā' i'xū'yātā'natna'.

¹⁵ Lā' chuhua'j xa'nca māchexkīcan que tanūnī't ā'tāpātin sacerdote. Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntī Jesucristo. Lā' xla' hua'chi Melquisedec. ¹⁶ Melquisedec tū' tanūlh ixlīsacerdote chu a'nchī ixtalanānca'n tachi'xcuhuī't. Lā' nā chuntza' Jesucristo. Xla' tanūlh ixlīsacerdote como xla' ka'lhī līmapa'ksīn a'ntūn tū' maktin catispūtlī, como xla' natahui'la para pō'ktu. ¹⁷ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo:

Hui'x kalhatin sacerdote para pō'ktu.

Hui'x hua'chi Melquisedec.

¹⁸ Huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés tuntū'tza' ixtapalh, como tūla quincātlahuayāni' lactzey chu a'nchī Dios lacasqui'n.

¹⁹ Huā'mā' ley tūla quincātlahuayāni' lactzey. Pero chuhua'j quina'n ka'lhīyāuj a'ntū más xatzey. Tzētza' nalaktapajtzūyāuj Dios.

²⁰ Dios hualh que lej stu'ncua' ixmānūlh Jesucristo ixlīsacerdote. ²¹ Lā' tū' chuntza' hualh a'xni'ca' tatanūlh huan ā'makapitzīn sacerdotes. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios a'nlhā huan:

Huan Māpa'ksīni' Dios mālacstū'ncli lā' xla' natlōkentaxtū a'ntū huan: “Hui'x kalhatin sacerdote para pō'ktu. Huix hua'chi Melquisedec”.

²² Lā' huan convenio a'ntū Jesús lacāxtlahualh, ū'tza' más xatzey. Lā' a'ntū xala' pū'la, xla' tū' lej tzey. ²³ Huan ā'makapitzīn sacerdotes lej lhūhua' ixtahuanī't como ixtanītēlha lā' ixtatanūtēlha ā'makapitzīn ixlaktapalhca'n.

²⁴ Lā' Jesucristo xla' huī' para pō'ktu lā' tū' makxteka de ixlīsacerdote. Lā' tū' catitanūlh ā'kalhatin ixlaktapalh.

²⁵ Lā' ū'tza' Jesucristo tzē nacālīmāpūtaxtūkō' xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē natlahua como xla' huī' para pō'ktu lā' pō'ktu squi'ni'mā' Dios por a'ntīn takalhlaka'i' xla'.

²⁶ Jesucristo xla' kalhatin xapuxcu' sacerdote chuntza' hua'chi tasqui'nī. Ixlīhuāk a'ntū tlahua, huāk tzey. Lā' tū' tlahuani' a'ntūn tū' tzey ā'kalhatin. Lā' nīn tuntū' tlahuanī't a'ntūn tū' tzey. Xla' tū' hua'chi xlaca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' xla' huī'lacha' nac a'kapūn a'nlhā lej a'cnīni'ni'can. ²⁷ Xla' tū' hua'chi ā'makapitzīn xanapuxcu'nu' sacerdotes. Xlaca'n lakaliyān ta'a'ksajuī' Dios. Xapū'la tatlahua para ixtalaclē'i'ca'n māni' ū'tunu'n lā' ā'calīstān tatlahua para ā'makapitzīn. Jesucristo tū' chuntza' tlahua. Xla' mālacnūlh xmān lakatin lē'ksajna'. Xmān maktin mālacnūlh

a'xni'ca' tamacamāstā'lh ixa'cstu nac cruz. Lā' huā'mā' lē'ksajna' tāyani' para pō'ktu. ²⁸ Chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés, ixcāmānūcan chi'xcuhuī'n hua'chi xanapuxcu'nu' sacerdotes. Lā' como chi'xcuhuī'n ixtahuani't, ixtatlahua talaclē'i'. Lā' a'xni'ca' maxquī'canī'ttza' huā'mā' ley, Dios hualh que stu'ncua' namānū ixO'kxa' ixlīsacerdote. Lā' mānūlh ixlīsacerdote para pō'ktu. Lā' chuntza' lalh sacerdote chuntza' hua'chi Dios ixlacasqui'n.

8

Jesús lacāxtlahualh huan xasāsti' convenio

¹ A'ntū iccāhuanimā'ni', ū'tza' huā'mā': Jesucristo, xla' xapuxcu' sacerdote chu a'nchī tasqui'nī. Lā' xla' tā'chihuīna'n Dios por quimpālacataca'n. Xla' hui'lacha' na ixpāxtūcāna'j Dios nac a'kapūn. ² Xla' ū'tza' xapuxcu' sacerdote nac litokpān a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Lā' huanmā' litokpān tlahualh Dios lā' tū' tachi'xcuhuī't. ³ Huan ixlītōt kalhatin xapuxcu' sacerdote, xla' xmān mālacnūni' lē'ksajna' huan Dios. Lā' ixtasqui'nī que Jesucristo ixmālacnūni'lh lē'ksajna' Dios. ⁴ Palh Jesucristo latlā'huancus cahuā nac quilhtamacuj, xla' tū' ixlalh ixlīsacerdote, como huan sacerdotes huā'tzā' tamālacnūni' Dios lē'ksajna' chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. ⁵ A'ntū huan sacerdotes huā'tzā' tatlahua, xla' hua'chi xmān tatlōlakamaxtu a'ntū tlahuacan nac a'kapūn. Lā' nā chuntza' Moisés. A'xni'ca' xla' ixtlahuamā' huan litokpān de ko'xka', Dios huanilh:

Catla'hua'kō'j chu a'nchī māsuni'ca' huan nac kēstīn a'ntū huanican Sinaí.

⁶ Más xatzey a'ntū tlahua huan xapuxcu' sacerdote a'ntī Jesucristo. Más xatzey huan convenio a'ntū Jesucristo lacāxtlahualh entre Dios lā' huan tachi'xcuhuī't. Por ixpālacata tako'xamixa Dios lā' tachi'xcuhuī't. Huā'mā' más xatzey como, chu a'nchī huā'mā' convenio, Dios nacātlahuani' huan tachi'xcuhuī't a'ntū más xatzey.

⁷ Huan xapū'la convenio tū' a'cchā'lh para a'ntū ixtasqui'nī. U'tza' lītlahuaca ixlītāpātu' convenio. ⁸ Lā' Dios ixca'tzī que huan tachi'xcuhuī't tū' tatlōkentaxtūlh. Tatzo'kni' na ixtachi-huīn Dios chu a'nchī Dios hualh:

Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' quit na'ictlahua lakatin xasāsti' convenio con huan tachi'xcuhuī't israelitas lā' ī'xū'yātā'natna' Judá.

⁹ Tū' hua'chi huan convenio a'ntū ictlahualh con ī'xū'yāpapna'ca'n a'xni'ca' iccāmāxtulh de huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Egipto.

Xlaca'n tū' tatlōkentaxtūlh huan convenio a'ntū ictlahualh con xlaca'n.

U'tza' iclītaxtunquīlh quit de xlaca'n.

10 Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', na'ictlahuapala ā'lakatin convenio con huan tachi'xcuhū't israelitas. Lā' huan convenio chuntza' nala: Quit na'iccāmāca'tzīnī quilīmāpa'ksīn.

Lā' xlaca'n natakahlaka'ī'cu'tun.
Quit na'icla ix'Diosca'n.

Lā' xlaca'n quintachi'xcuhū't natala.

11 Nīn tintī' catihuanilh ixtā'tin nīn ixtā'chic: "Tasqui'nī que hui'x nalakapasa' Dios".

Tū' chuntza' catitalāmāsu'ni'lh como ixlihuākca'n naquintalakapasa a'ntū xalaka'tla'n lā' xalactī'na'j.

12 Quit na'iccālakalhu'man xlaca'n lā' na'iccāxapani' ixtalaclē'i'ca'n.

Lā' tū'tza' maktin ictipāstacli ixtalaclē'i'ca'n.

13 Lā' como Dios līchihuīna'lh ā'lakatin xasāsti' convenio, huā'mā' māsuyū que huan xapū'la convenio tuntū'tza' ixtapalh lā' huan xakōlūhua' tū'tza' catimaclacasqui'nca.

9

Xtunc a'nchī mēcā'tanīcan Dios chu a'nchī huan xasāsti' convenio

¹ Huan xapū'la convenio mēpa'ksīni'lh a'nchī līmēcā'tanīcan Dios. Lā' a'nlhā ixtamēcā'tanī Dios, xla' ixtatlahuanī't tachi'xcuhū't. ² Tatlahualh lakatin lītōkpān de ko'xka'. Lā' ixka'lhī lakatin cortina a'ntū ixmāpitzī lakatu' cuarto. Lā' huan nac xapū'la cuarto ixuī' huan a'ntū ixpūyāhuacan ceras. Lā' nā ixyā lakatin mesa a'ntza' lā' pāntzi a'ntū ixlē'ksajuī'can Dios. Huā'mā' cuarto ixuanican Tasicua'lanālīn. ³ Lā' na ixkēn huan cortina ixuī' ā'lakatin cuarto a'nlhā ixuanican Lej Tasicua'lanālīn. ⁴ Lā' nac huā'mā' cuarto ixyā lakatin pūmacamāstā'n de oro a'nlhā ī'lhucuyucan pūm. Lā' nā a'ntza' ixuī' lakatin caja ixlīmactlahuacanī't oro. Lā' na ixchakān huanmā' caja ixtojōma' lakatin xālu de oro a'ntū ixpūtojōma' huan līhua't a'ntū ixuanican maná. Lā' nā huan nac caja ixtojōma' huan ixpāla'c Aarón a'ntū ixlakapu'nī't lā' nā huan lakatu' chihuix a'nlhā ixcātzo'kcanī't huan lakacāuj līmēpa'ksīn. ⁵ Lā' na ixkalhni' huan caja ixtayāna' kalhatu' ángeles de oro. Ixpekenca'n ixtalakxta'nka'nī't na ixkalhni' huan caja. Lā' a'ntza' na ixkalhni' huan caja, a'ntza' ixtasqui'nī ixmālacnūcan huan lē'ksajuī'n para que Dios ixcāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n. Chuhua'j tū'tza' ictilichihuīna'lh huā'mā'.

⁶ Chuntza' ixlacāxlakō'nī't ixlihuāk. Huan sacerdotes lakaliyān ixtatanū huan nac xapū'la cuarto lā' ixtatlahua a'ntū ixtascujūtca'n. ⁷ Lā' xmān huan xapuxcu' sacerdote tzē ixtanū nac ā'lakatin cuarto. Lā' xmān maktin ixtanū lakatin cā'ta. Lā' a'xni'ca' ixtanū, ixmānū huan ka'lhni' a'ntū

ixmālacnūni' Dios. Huā'mā' ixmālacnū por ixtalaclē'i' māni' ū'tza' lā' nā ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. ⁸ Chuntza' huan Espíritu Santo quincāmāsu'ni'yāni' que līhuan xmān huan xapuxcu' sacerdote tzē ixtanū na ixlīlakatu' cuarto, tūna'j ixcāmāsu'ni' Dios a'nchī nalītanūcan nac a'kapūn. Lā' a'ntza' a'nlhā más tasicua'lanālīn. ⁹ Huan lītōkpān de ko'xka' hua'chi lakatin tatlōlakamakxtu hua'chi a'ntū a'nan chuhua'j. Ayuj xlaca'n ixtamālacnū lē'ksajna' lā' animalhna' a'ntū xatamaknīn, xlaca'n tūla ixtaca'tzī palh lej stu'ncua' ixcāmāpānūni'ca ixtalaclē'i'ca'n. ¹⁰ Huan talanān a'ntū ixtatlōkentaxtū, ū'tza' a'ntū ixtahua' lā' ū'tza' a'nchī ixtalīpaxa lā' a'nchī ixtalīlakche'kē' ixpulātuca'n chu a'nchī ixleycan. Huā' tamā'na reglas ixtatlōkentaxtū līhuan Dios tūna'j ixtlahua huan xasāsti' convenio.

¹¹ Chuhua'j lacāxtlahuacanī't huan xasāsti' convenio. Cristo lītānūnī't xapuxcu' ixlīsacerdote. Xla' tlahua huan ixtascujūt xapuxcu' sacerdote nac lakatin lītōkpān a'nlhā más ka'tla' lā' más tzey. Lā' huā'mā' lītōkpān tū' tatlahualh chi'xcuui'n, como tū' xala' nac quilhtamacuj. ¹² Huan ā'makapitzīnni' xapuxcu' sacerdotes ixtatanū huan na ixlīlakatu' cuarto lā' ixtamānū ixka'lhni'ca'n huan chivo lā' huācax. Lā' huanmā' ka'lhni' ixtamālacnūni' Dios. Lā' Cristo, huan ka'lhni' a'ntū xla' mālacnūlh, xla' ū'tza' māni' ixka'lhni'. Lā' xmān maktin mālacnūlh. Lā' chuhua'j tanūnī'ttza' nac a'kapūn, a'nlhā más tasicua'lanālīn. Lā' ū'tza' tzē nalīmāpala quintalaclē'i'ca'n para pō'ktu. ¹³ Huan sacerdotes, xlaca'n ixtalīpa'lha huan tachi'xcuui't con ixka'lhni'ca'n chivos lā' huācax lā' con xalhca'ca'n huan xalhꝑuni' huācax. ¹⁴ Lā' ixka'lhni' Cristo tzē natlahua a'ntū más tzey. Huan Espíritu Santo maktāyalh. Lā' huan Espíritu Santo huī' para pō'ktu. Lā' chuntza' Cristo tamacamāstā'lh lā' lalh lakatin lē'ksajna' para Dios. Lā' huanmā' lē'ksajna' ixlīstu'ncua' lej xatzey. Ixka'lhni' Cristo māpānū quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' lactzey cātlahuanī't quintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' quincāmāmakchuyīyāni' a'nchī xapū'la ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey lā' a'ntū quincāmāxtunquīni' Dios. Lā' chuntza' tzē tā'scujāuj Dios xalakahuan.

¹⁵ Chuntza' ū'tza' Cristo a'ntī cāxtlahualh huan xasāsti' convenio. Lā' por huanmā' convenio, Dios nacāsicua'lanālī para pō'ktu xlaca'n a'ntū cāta'sani'nī't, chuntza' hua'chi Dios hualh xapū'la. Como Cristo nīnī'ttza' por quimpālacataca'n, chuntza' tzē nacāxapani' ixtalaclē'i'ca'n a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey, chu a'nchī huan xapū'la convenio. ¹⁶ A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' tzo'ka kalhtin ca'psnat para namāstā' ixherencia, līhuan tūna'j nī huan chi'xcu' huan ca'psnat tuntū'na'j ixtapalh. ¹⁷ Huan ca'psnat tuntū' ixtapalh līhuan lahuī'cus huan chi'xcu'. A'xni'ca' huan chi'xcu' nanī, huan xacamana' nata-

maktlhtīni'n huan herencia. ¹⁸ Nā chuntza' Dios a'xni'ca' tlhualh huan xapū'la convenio con huan tachi'xcuui't, ixtasqui'nī que nanī lakatin animal. ¹⁹ Moisés xapū'la cāhuanilh huan tachi'xcuui't ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn chu a'nchī huan huan ley. A'calistān mā'ca'lh lana a'ntū xaspi'nenke' na ixpeken hisopo lā' līmāca'huī'lh con huan ixka'lhni' huan huācax a'ntū ixtā'mālacxtuccanī't xcān. Lā' līlaxmani'lh huan libro a'nlhā ixtatzo'kni' huan ley. Lā' cālītlhualh huan ka'lhni' na ixa'kxākca'n tachi'xcuui't. ²⁰ Lā' hualh Moisés: "Huā'mā' ka'lhni' māsu'yu que tzucuni'ttza' huan convenio a'ntū hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit como chuntza' māpa'ksīnī't Dios". ²¹ Nā chuntza' Moisés lītlhualh macsti'na'j ka'lhni' nac lītōkpān de ko'xka' lā' na ixlīhuāk a'ntū ixtatanūmā'na na ixchakān a'ntū ixtamaclacasqui'n a'xni'ca' ixtamācā'tanī Dios. ²² Lā' chu a'nchī huan huā'mā' ley, huāk līxapacan con ka'lhni'. Lā' palh tū' tamālacnūni' Dios ixka'lhni' a'ntū xatamaknīn, Dios tū' cāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't.

Cristo cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't

²³ Chuntza' ixcālīpa'lhcan ixka'lhni' huan huācax ixlīhuāk a'ntū ixui' nac lītōkpān de ko'xka'. Lā' huā' tamā'na catūhuā xmān hua'chilh tlōlakamakxtucan a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Lā' a'ntza' nac a'kapūn tasqui'nī namālacnūni'can Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū más xatzey. Cristo hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' mālacnūni'lh Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū māni' ū'tza'. Lā' huā'mā' lē'ksajna' ū'tza' más xatzey. ²⁴ Cristo tū' huī' nac lītōkpān a'nlhān tatlahuanī't tachi'xcuui't. Huan lītōkpān a'ntū yā nac quilhtamacuj xmān hua'chilh tlōlakamakxtucan a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Cristo tanūni't nac a'kapūn. Lā' a'ntza' huī' na ixlacapūn Dios. Lā' a'ntza' squi'ni' Dios por quina'n. ²⁵ Huan xapuxcu' sacerdote xala' nac quilhtamacuj, xla' tanū xmān maktin nac lakatin cā'ta huan nac lītōkpān a'nlhā huanican Lej Tasicua'lanālīn. Lā' a'xni'ca' tanū, lē'n lakatin lē'ksajna' a'ntū ixka'lhni' animal a'ntū xatamaknīn. Cristo tū' chuntza' tlhualh. Tū' maklhūhua' talacnūlh. ²⁶ Palh xla' ixtalacnūlh maklhūhua', lej maklhūhua' ixnīlh desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Xla' tū' maklhūhua' nīnī't. Xmān maktin milh nac quilhtamacuj huan tamā'na ā'xmān chi'chini'. Lā' nīlh lā' chuntza' cālīmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. ²⁷ Quilīhuākca'n nanīyāuj xmān maktin. Lā' ā'calistān Dios naquīncājuzgarlīyāni'. ²⁸ Lā' nā chuntza' Cristo, xmān maktin talacnūlh hua'chi lē'ksajna' lā' chuntza' līmāpalalh ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't. Tū'tza' ā'maktin catimilh para namāpala. A'xni'ca' namin ixlīmaktu', nacāmāpūtaxtūkō' a'ntīn taka'lhīmā'na xla'.

10

¹ Dios mā'tzo'knīlh Moisés huan ley. Lā' huā'mā' ley tūla quincātlahuani'yāni' a'ntū Cristo quincātlahuani'yāni'. Huan ley hua'chilh tlōlakamakxtucanī't a'ntū más xatzey. Chu a'nchī huan huā'mā' ley, pō'ktu lakatunu' cā'ta tamālacnūni' Dios chūntza' huan tamā'na lē'ksajna'. Huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūcan chu a'nchī huan ley, huā' tamā'na tūla cātlahua xalacuan xlaca'n a'ntī chuntza' talīmācā'tanī Dios. ² Palh huan ley ixcāmāpānūni'lh cahuā ixtalacclē'i'ca'n, xlaca'n tū'tza' i'xta'u'cxca'tzīlh palh talacclē'ncus cahuā, lā' chuntza' ixtamakxtekli de tamālacnū lē'ksajna'. ³ Huan ley tūla cāmāpānūni' ixtalacclē'i'ca'n. Huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūni'can Dios, xla' xmān cāmāpāstaquī ixtalacclē'i'ca'n lakatunu' cā'ta. ⁴ Huā' tamā'na lē'ksajna' tū cāmāpānūni' ixtalacclē'i'ca'n, como ixka'lhni'ca'n huan toros lā' chivos tūla xapa huan talacclē'i'.

⁵ U'tza' lihualh Cristo a'xni'ca' ixmimā'tza' nac quilhtamacuj, huanilh Dios:

Hui'x tū' lacasqui'na' namālacnūni'ca'na' xatamaknīn animalhna' lā' huan lē'ksajuī'n.

Hui'x quilacāxtlahuani'nī'ta' lakatin macni', lā' chuntza' tzē na'ictalacnū que'cstu.

⁶ Tū' lakatīya' a'nchī a'ksajuī'ca'na' lakatimī' animal a'ntū lhucuyucan nac pūmacamāstā'n.

Lā' tū' lakatīya' a'ntū tamālacnū para nacāxapani'can ixtalacclē'i'ca'n.

⁷ Lā' ū'tza' iclīhualh: “A' icuī', Dios. Icmīn ictlahua a'ntū hui'x lacasqui'na'. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios”.

⁸ Xapū'la hualh Cristo a'nchī Dios tū' lakatī a'nchī mālacnūni'can xatamaknīn animalhna' lā' lē'ksajuī'n lā' lakatimī' animal a'ntū lhucuyucan nac pūmacamāstā'n, lā' tū' lakatī a'ntū tamālacnū para nacāxapani'can ixtalacclē'i'ca'n. Huā' tamā'na tū' līpāxuhua Dios a'yuj tamālacnū huan lē'ksajna' chu a'nchī huan ley. ⁹ Lā' ā'calīstān Cristo hualh: “A' icuī', Dios. Icmīn ictlahua a'ntū hui'x lacasqui'na'”. Chuntza' māchekxīcan que Dios māpānūlh a'nchī ixmālacnūni'can huan lē'ksajna' makāntza'. Chuhua'j xmān tasqui'nī a'nchī talacnūlh Cristo ixa'cstu. ¹⁰ Jesucristo tlhualh chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Xmān maktin mālacnūni'lh Dios ixmacni'. Lā' chuntza' cālītlhualh xalacuan huan tachī'xcuhuī't para pō'ktu.

¹¹ Ixlīhuākca'n sacerdotes israelitas tatāya tatlahua ixtascujūtca'n lakaliyān. Lā' maklhūhua' tamālacnū xmān tāpātin lē'ksajna'. Lā' huā' tamā'na lē'ksajna' tū' maktin caticāmāpānūni'lh ixtalacclē'i'ca'n tachixcuhuī't. ¹² Lā' Cristo xmān maktin nīlh. Lā' chuntza' līmālacnūlh lakatin lē'ksajna' a'ntū tāyani' para pō'ktu. Lā' tuncan tahuī'lalh

na ixpāxtūcāna'j Dios, como Cristo nā xla' māpa'ksīni'n.
 13 A'ntza' ka'lhīmā' hasta a'xni'ca' Dios nacātla'ja ixtā'ca'tza
 lā' nacāmātlōkentaxtūnī a'ntū lacasqui'n Cristo. 14 Cristo
 mālacnūni'nī't Dios xmān lakatin lē'ksajna'. Lā' ū'tza'
 cālītlahualh lacuan para pō'ktu na ixlacapūn Dios ixlīhuākca'n
 a'ntī cāxapani'nī't ixtalaclē'i'ca'n. 15 Lā' huan Espīritu Santo
 māsu'yu que huā'mā' xastu'ncua'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn
 Dios a'nchī hualh xapū'la:

16 A'calīstān na'ictlahua lakatin convenio con xla'ca'n, hualh
 Dios.

Chuntza' nala: Quit na'iccāmāmāchekxīnī quilīmāpa'ksīn.

Lā' quit na'ictlahua que natatlōkentaxtūcu'tun.

17 Lā' ā'calīstān hualh:

Tū'tza' ictipāstacli ixtalaclē'i'ca'n.

Tū'tza' ictipāstacli huan a'ntūn tū' tzey a'ntūn tatlahualh.

18 Lā' chuntza' Dios quincāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni'. Lā' tū'tza'
 tasqui'nī namālacnūni'yāuj Dios ā'lakatin lē'ksajna' a'ntū
 naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

Tasqui'nī nalaktapajtzūyāuj Dios

19 Chuhua'j, tā'timīn, como Cristo nīlh por quina'n, chuhua'j
 tū' tijīcua'nāuj natā'chihuīna'nāuj Dios. Xla' hui'lacha' nac
 a'kapūn a'nlhā lej sicua'lanālānī't. 20 Huan sacerdotes
 xalanī'n nac quilhtamacuj, xla'ca'n natamālaquī' huan
 cortina a'xni'ca' natatanū huan nac cuarto a'nlhā lej
 tasicua'lanālīn. Lā' ixmacni' Cristo hua'chi huan cortina
 a'nlhā talactanū nac cuarto a'ntū lej tasicua'lanālīn. Lā'
 como Cristo nīnī'ttza' por quina'n, quincāmālaquī'ni'nī'ta'ni'
 para pō'ktu a'nlhā lactanūcan nac a'kapūn. Lā' chuntza'
 tzē nalaktapajtzūyāuj Dios. 21 Cristo, ū'tza' xapuxcu'
 sacerdote. Xla' squi'ni' Dios por quina'n a'ntīn tapa'ksīyāuj
 con Dios. 22 U'tza' nalīlaktapajtzūyāuj Dios lā' namācā'tanīyāuj
 como lipāhuanāuj Dios lā' tlahuacu'tunāuj a'ntū xla'
 lacasqui'n, lā' como ca'tzīyāuj que quintalaclē'i'ca'n
 quincāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni'tza'. Hua'chilh cāche'kē'canī'ttza'
 quimacni'ca'n con xastala'nka' xcān. 23 Quina'n huanāuj
 que ka'lhīmā'nauj a'ntū Dios naquincāmāxquī'yāni'.
 Tū' tijīclhua'yāuj nīn macsti'na'j a'nchī ka'lhīmā'nauj.
 Dios pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan. 24 Nalāpāstacāuj
 kalhatunu' de quina'n. Lā' nalāmaktāyayāuj chā'tunu' de
 quina'n. Lā' chuntza' ā'chulā' nalāpāxquī'yāuj lā' ā'chulā'
 natlahuayāuj a'ntūn tzey. 25 Makapitzīn tū'tza' tatā'takēxtimī
 a'ntīn takalhlaka'ī'. Xatzey natakēxtimīyāuj. Chuntza'
 nalāmāhuixcānīyāuj. Huā'mā' ū'tza' lej tasqui'nī como
 ca'tzīyā'tit hui'xina'n que tapajtzūmā'tza' huan chī'chini'
 a'xni'ca' Cristo namimpala.

26 Palh kalhatin māca'tzīnīcanī't a'ntū xastu'ncua' lā' palh lakmaka'n Jesucristo, chuntza' tintī' ā'catūhuā a'ntū namāpānū ixtalaclē'i'. 27 Xmān najicua'n de a'ntū napātle'keni' a'xni'ca' Dios najuzgarlī. Dios namāpātīnī nac macscut a'nlhā nacālhcuycu ixtā'ca'tza. 28 Chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés, palh kalhatu' o kalhatu'tun testigos ixtahuan palh kalhatin chi'xcu' tū' ixtlōkentaxtūnī't huan ley, chuntza' ixtalīmaknī. Lā' tū' ixtalakalhu'man. 29 Chuntza' ixcāmāpātīnīcan a'ntīn tū' ixtatlōkentaxtū huan ley xala' makāntza'. Lā' ā'chulā' namāpātīnīcan palh kalhatin lakmaka'nī't Cristo lā' palh puhuanī't que tuntū' ixtapalh huan ixka'lhni' Jesucristo. Jesucristo, ū'tza' a'ntī nīlh lā' chuntza' līxapalh ixka'lhni' quintalaclē'i'ca'n chu a'nchī huan xasāsti' convenio. Lā' chuxatī a'ntī lakmaka'n Jesucristo lej namāpātīnīcan como chuntza' lakmaka'n huan Espīritu Santo. Lā' xla' lej quincālakalhu'manāni'. 30 Ca'tzīyāuj que Dios huanī't: “Xmān quit tzē na'iccāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Natamāpala con quit. Quit huan Māpa'ksīni' lā' quit na'iccājuzgarlī quintachi'xcu'huī't”. 31 Lej lījicua' palh namāpātīnī kalhatin huan Dios xalakahuan.

32 Capāstactit hui'xina'n a'nchīn cāpātle'keni'ni' xapū'la a'xni'ca' chū'cus cātāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n ixpātīyā'tit a'nchī ixcātamacaputzayāni'. 33 A'katunu' ixcātalakapalayāni' lā' ixcātātucsāni' nac cā'lacapūlhūhua'. Lā' a'xni'ca' ā'makapitzīn ixtapātīni'n chuntza', hui'xina'n tū' kalhtatzē'ktit chu lakatin. 34 Lā' lakalhuma'ntit hui'xina'n a'xni'ca' cātachī'ni' makapitzīn de hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' cālē'nca a'ntū ixka'lhī'yā'tit, hui'xina'n tū' līlakaputzatit como ca'tzīyā'tit que ka'lhī'yā'tit nac a'kapūn a'ntū más xatzey lā' a'ntūn tū' maktin catisputli. 35 Lā' chuhua'j, tū' catitamakchuyī'tit. Capāstactit que namaklhtīni'nā'tit a'ntū xatzey nac a'kapūn. 36 Capātītit. Lā' tū' timakxtekā'tit de natlahua'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n. Chuntza' namaklhtīni'nā'tit a'ntū Dios huan que naquincāmaxquī'yāni'. 37 Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios hualh:

Tū'tza' lej makān sputa, namin a'ntī ixlīminat lā' tū' catitakoxīlh.

38 Ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xlaca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

Lā' palh catīhuā nataxtutāya na ixtej Dios, xla' tū' iclīpāxuhua. 39 Quina'n tū' hua'chi ā'makapitzīn a'ntīn tataxtutāya na ixtej Dios lā' tatzā'nkā. Quina'n lipāhuanāuj Dios lā' pūtaxtunī'taujtza'.

11

Xa'nca talatā'kchokolh xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'lh

¹ Lā' como līpāhuanāuj Dios, chuntza' namaklhtīni'nāuj a'ntū ka'lhīmā'nauj. Lā' nā ca'tzīyāuj que a'nan a'ntūn tūna'j maktin laktzī'nāuj. ² Huan tachi'xcuhuī't xalanī'n makān, xlaca'n ixtamāpāxuhuī Dios, como xlaca'n ixtalīpāhuan Dios.

³ Lā' nā quina'n, como līpāhuanāuj Dios lā' chuntza' ca'tzīyāuj que Dios tlhualh huan quīlhtamacuj lā' huan chī'chini' lā' mālhcuyu' lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn. Dios hualh lā' xmān chuntza' tlahuakō'lh. Dios cātlahualh a'ntūn tatasu'yunu'n, a'yuj xapū'la tuntū' ixa'nan a'ntū tzē ixlaktzī'ncan.

⁴ Lā' Abel, como ixlīpāhuan Dios, xla' mālacnūni'lh Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū lej xatzey lā' tū' hua'chi mālacnūlh Caīn. Lā' como Abel ixlīpāhuan Dios, chuntza' Dios laktzī'lh que tzey. Lā' Dios maklhtīni'lh huan lē'ksajna' a'ntū Abel mālacnūni'lh. Chuntza' Abel, a'yuj nīnī'ttza', quincāmāsu'ni'yāni' que tasqui'nī nalīpāhuanāuj Dios.

⁵ Lā' nā Enoc ixlīpāhuan Dios lā' ū'tza' tū' līnīlh. Dios lē'lh nac a'kapūn. Lā' tūlalh kaksca, como Dios ixlē'ni't. Ixtachi-huīn Dios huan que a'xni'ca' Enoc ixlatlā'huancus nac quīlhtamacuj, xla' ixmāpāxuhuī Dios. ⁶ Nīn tintī' tzē māpāxuhuī Dios palh tū' līpāhuan Dios. A'ntīn tamin tamācā'tanī Dios, tasqui'nī que xlaca'n natakalhlaka'ī' que Dios huī' lā' cāmaktāya a'ntī nataputza Dios con ixlīhuāk ixa'chlcunucca'n.

⁷ Lā' nā Noé ixlīpāhuan Dios lā' kalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'nchī Dios ixuanini't que namin lakatin lakuat. Lā' como ixjicua'n, tlhualh lakatin barco. Lā' chuntza' tapūtaxtulh xalanī'n na ixchic. Lā' como Noé tlōkentaxtulh a'ntū Dios ixuanini't, chuntza' ixtasu'yu que huan ā'makapitzīn tū' lactzey ixtahuanī't como xlaca'n ixtapuhuan palh tū' stu'ncua' a'ntū ixuanī't Dios. Lā' como Noé ixlīpāhuan Dios, chuntza' Dios māpānūni'lh ixtalaclē'ī'.

⁸ Lā' nā Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' a'kahuāna'lh a'xni'ca' Dios huanīlh que na'a'n nac lakatin ti'ya't a'ntū Dios namaxquī'. Lā' Abraham taxtulh de ixā'lacchicni', a'yuj tū' ixca'tzī a'nlhā nachā'n. ⁹ Lā' como Abraham ixlīpāhuan Dios, xla' chā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā namaxquī'can, chu a'nchī Dios ixuanini't. A'ntza' ixuī' hua'chi kalhatin makatiyāti'. Ixlahuī' nac lakatin chic de ko'xka'. Lā' nā chuntza' ixlahuī' ixo'kxa' a'ntī ixuanican Isaac lā' nā ixtā'nat a'ntī ixuanican Jacob. Xlaca'n nā Dios cāmāxquī'lh huan ti'ya't. ¹⁰ Chuntza' ixlīlahuī' Abraham como ixka'lhīmā' que ixchā'lh nac huan cā'lacchicni' a'ntū Dios ixtlahuanī't chu a'nchī ixtapuhuān. Lā' huā'mā' cā'lacchicni' tū' maktin catisputli.

¹¹ Lā' nā Sara ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' tzē lika'lhīlh kalhatin ixcaman, a'yuj to'kotzīntza' ixuanī't. Lā' a'yuj ixpātle'kenī'ttza' para naka'lhī ixcaman, Sara kalhlaka'ī'lh palh Dios namaxquī' huan ska'ta' chu a'nchī Dios ixuanī't. ¹² Chuntza' Dios maxquī'lh kalhatin ixo'kxa' Abraham a'yuj lejtza' papatzīn ixuanī't para naka'lhī ixcaman. Lā' ī'xū'yātā'natna' Abraham lej talhūhua'lh hua'chi huan sta'cu lā' hua'chi huan cucujnu' a'ntū tahui'lāna' na ixquilhtūn mar. Lā' lej talhūhua'lh lā' tūla cāpūtle'kekō'can.

¹³ Abraham lā' Isaac lā' Jacob tanīlh. Lā' a'xni'ca' tanīlh, tūna'j ixtamaklhtīni'n a'ntū Dios hualh que ixcāmaxquī'lh. Xmān hua'chilh ixtalaktzī'n de makat. Lā' tapāxuhualh como ixtaca'tzī que Dios ixtlōkentaxtūlh a'ntū ixcāhuaninī't. Xlaca'n lej xa'nca tahualh que ixtalatlā'huan nac quilhtamacuj hua'chi makatiyātī'n. ¹⁴ Como chuntza' ixtachihuīna'n xlaca'n, chuntza' māchekxīcan que ixtaputzamā'na a'nlhā natalatahui'la. ¹⁵ Xlaca'n tū' ixtapāstacmā'na huan xcānsipej a'nlhā ixtataxtunī'ta'ncha'. Palh chuntza' ixtapuhualh, ixtataspi'tli nac huanmā' xcānsipej. ¹⁶ Xlaca'n tū' ixtapāstaca huan xcānsipej a'nlhā ixtataxtunī'ta'ncha'. Ixtapāstaca ā'lakatin xcānsipej a'nlhā más xatzey lā' a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. U'tza' Dios tū' līmāxana'n a'xni'ca' xlaca'n tahuan que ū'tza' ixDiosca'n. Lā' Dios cāxui'līnī't lakatin xcānsipej nac a'kapūn a'nlhā xlaca'n natalatahui'la.

¹⁷ Lā' nā Abraham ixlīpāhuan Dios. U'tza' ixa'mā' līmaknī huan Isaac a'ntī xmān kalhatin ixcaman. Lā' ixmaxquī'cu'tun hua'chi lakatin lē'ksajna' Dios. Chuntza' Dios ixmāpa'ksīnī't como ixlacasqui'n que Abraham namāsu'yu palh stu'ncua' ixkalhlaka'ī'. ¹⁸ Abraham ixa'kahuāna'ni'cu'tun Dios, a'yuj Dios ixuaninī't que por ixpālacata Isaac, Abraham nacāka'lhī lhūhua' ī'xū'yātā'natna'. ¹⁹ Abraham ixa'mā' maknī huan Isaac chu a'nchī Dios ixuaninī't, como ixca'tzī que Dios namaxquī'pala ixquilhtamacuj. Lā' como tū' lej makān ī'sputa para ixmaknīca Isaac, hua'chilh Dios mālahakuanīchokolh.

²⁰ Lā' nā Isaac ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' cālīhuanilh ixo'kxa'n a'nchī Dios ixcāsicua'lanālīlh. Lā' ixo'kxa'n ixcāhuanican Jacob lā' Esaú. ²¹ Lā' nā Jacob ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' cālīhuanilh ixnatā'natna', a'ntī ixo'kxa'n José, a'nchī Dios ixcāsicua'lanālīlh. Chuntza' cāhuanilh a'xni'ca' ixa'mā'tza' nī. Pūtaquilhpūtalh ixpāla'c lā' mēcā'tanīlh Dios. ²² Lā' nā José ixlīpāhuan Dios. Lā' chuntza' a'xni'ca' tū'tza' makān ī'sputa para nanī, xla' hualh que huan israelitas natataxtu de nac Egipto. Lā' mēpa'ksīni'lh que nacālē'ncan ixlucutnu' a'xni'ca' natataxtu de a'ntza'.

²³ Lā' huan ixtāta' lā' ixtzī't Moisés nā ixtālīpāhuan Dios. Lā' a'nlhā ixtahui'lāna' xlaca'n, huan rey mēpa'ksīni'lh

que nacāmaknīkō'can ixlīhuāk huan laksana'tā'n a'ntī xalacchi'xcuui'n. Lā' xla'ca'n tū' tajicua'nli a'xni'ca' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh huan rey. Lā' Moisés mātze'kca a'xni'ca' ixtō'lanī'tcus. Xla'ca'n talaktzī'lh que lej tzēhuanī't ixuanī't lā' xla'ca'n tamātze'kli lakatu'tun mālhcuyu'. ²⁴ Lā' nā Moisés ixlīpāhuan Dios. Lā' chuntza', a'xni'ca' chi'xcu'tza' ixuanī't, tū'tza' ixtahui'lacu'tun na ixchic huan rey xala' nac Egipto, a'nlhā ixmakastacnī't huan i'xtzu'ma'jāt rey. ²⁵ Moisés tū'tza' tachokocu'tulh ā'chulā' na ixchic huan rey, como a'ntza' ixlīpāxuhucan a'ntūn tū' tzey. Xla' puhualh que más tzey nacātā'latahui'la ixtachi'xcuui't Dios a'yuj capātīni'lh. ²⁶ Moisés puhualh que más xatzey a'kahuāna'ni'can Cristo a'yuj ixlakmaka'nca. Lā' puhualh que tū' lej ka'lhī ixtapalh huan a'nchī ixlīricoca'n xalanī'n nac Egipto. Xla' tū' ixpuhuan a'ntū ixmaklhtīni'lh nac quilhtamacuj. Xla' ixpuhuan a'ntū ixmaklhtīni'lh nac a'kapūn. ²⁷ Lā' como Moisés ixlīpāhuan Dios, lā' xla' taxtulh de nac Egipto. Lā' tū' ixjicua'ni' huan rey, a'yuj ixca'tzī palh ixa'kchā'lh. Pō'ktu a'kahuāna'ni'lh Dios. Xla' hua'chilh ixlaktzī'ni't Dios, a'yuj tūla laktzī'ncan.

²⁸ Moisés ixlīpāhuan Dios. Lā' chuntza' cāmāpa'ksīlh huan israelitas que ixtamaknīlh borregos lā' ixtalītlahualh macsti'na'j huan ixka'lhni' na ixmākālhchaca'n. Lā' chuntza' huan ángel tū' cāmāknīlh ixlīmaksāsti'ca'n huan israelitas a'xni'ca' cāmāknīlh huan ixlīmaksāsti'ca'n xalanī'n nac Egipto. ²⁹ Lā' huan israelitas ixtalīpāhuan Dios. Xla'ca'n tapātacutli huan Mar Rojo, hua'chi nac cā'ti'ya'tna' a'nlhā cā'scōhua. Lā' huan xalanī'n nac Egipto a'ntī ixtastālani', a'xni'ca' tapātacutcu'tulh, xla'ca'n tajicsua'kō'lh.

³⁰ Lā' huan israelitas, como ixtalīpāhuan Dios, xla'ca'n lakatojon chi'chini' ixtatā'tamacxti'li'tlā'huan huan cā'lacchicni' a'ntū ixuanican Jericó. Lā' chuntza' lī'a'kā'lh huan taxaka de chihuix a'ntū ixlītamacxti'li'nī't huan cā'lacchicni'. ³¹ Lā' cāmāknīca a'ntū xalanī'n nac Jericó a'ntūn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios. Lā' Rahab, a'ntī pū'la ixcāka'lhī ixtatā'chihuīnni', xla' tū' maknīca. Rahab, como ixlīpāhuan Dios, xla' ixcāmānūnī't na ixchic huan israelitas a'ntī ixta'a'nī't tapūlaktzī'hui'līni'n nac huanmā' ti'ya't. Lā' ū'tza' tū' talīmāknīlh huan Rahab.

³² Tū' tasqui'nī que ā'chulā' na'iccālīhuaniyāni' ā'makapitzīn antī ixtalīpāhuan Dios. Tū' icka'lhī quilhtamacuj para na'iccāhuaniyāni' a'ntūn tatlāhualh Gedeón lā' Barac lā' Sansón lā' Jefe lā' David lā' Samuel lā' ixa'cta'sana'nī'n Dios.

³³ Xla'ca'n ixtalīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' talītlajalh ā'makapitzīn xcānsipejni', lā' ixtamāpa'ksī. Lā' como ixtatlahua a'ntūn tzey, Dios cāsīcua'lanāīlh chuntza' a'nchī ixcāhuaninī't. Lā' ā'makapitzīn ixcālākmānūcan huan leones. Lā' Dios

cāmaktāyalh lā' chuntza' tū' cāmaknīca. ³⁴ Lā' ā'makapitzīn ixcāmāpū'can nac cā'macscutnu'. Lā' xlaca'n tū' talhculh. Lā' ā'makapitzīn ixcāmaknīcu'tuncan con espada. Lā' xlaca'n tapūtaxtulh. A'yuj xlaca'n tū' lej lactli'hui'qui ixtahuanī't, Dios cāmātlī'hui'quīlh. Lā' tū' ixtajicua'n. Ixtatlahua guerra lā' ixtamakatzā'la ixtā'ca'tzaca'n. ³⁵ Lā' makapitzīn puscan, Dios cāmālahuanīni'chokolh ixcamana'ca'n, a'ntī ixtanīni'tcus.

Lā' ā'makapitzīn tachi'xcuui't cāmāpātīnīca hasta lhān tanīlh. Palh xlaca'n ixtakalhtatzē'kli palh ixtakalhlaka'ī', tū' ixcāmāpātīnīca. Pero xlaca'n tū' takalhtatzē'kli, como ixtaca'tzī que ixtaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n a'ntū xatzey a'xni'ca' Dios nacāmālahuanīchoko huan nīnī'n. ³⁶ Lā' ā'makapitzīn lej cālakapalaca lā' cākēsno'kca. Lā' ā'makapitzīn cāmānūca nac pūlāchī'n lā' cātūpixui'līca cadenas. ³⁷ Lā' ā'makapitzīn cāmūta'lamaknīca. Lā' ā'makapitzīn cālīxua'ta'pitzica līxua'ta'n. Lā' ā'makapitzīn cālīmaknīca espada. Lā' ā'makapitzīn chū ixtatejeni'ntlā'huan lā' ixtalhakā' ixko'xka' borrego lā' chivos. Lā' lacpobres ixtahuanī't. Lā' ixcālakmaka'ncan lā' ixcāmāpātīnican. ³⁸ Lā' ixtatzā'latlā'huan nac cā'lhpi'mpi'li' tī'ya't lā' nac cā'kēstīnni'. Lā' ixtahui'lāna' nac lhu'cu' lā' na ixtampīn chihuix. Xalanī'n nac quilhtamacuj lej ixtaca'tzanca'tzī, lā' tū' līmakuan ixtatā'lahui'lāna' con xlaca'n, huā' tamā'na lactzey tachi'xcuui't. ³⁹ Huā' tamā'na tachi'xcuui't lej ixtalīpāhuan Dios lā' ixtamāpāxuhuī Dios. Lā' a'yuj ixtalīpāhuan Dios, xlaca'n tū' tamaklhtūni'nkō'lh ixlīhuāk a'ntū Dios cāhuanīlh que ixcāmaxquī'lh. ⁴⁰ Dios, xla' ixlacasqui'n que xlaca'n ixquincātaka'lhīni', como Dios quincācāxui'līni'nī'ta'ni' a'ntū más xatzey. Lā' xla' naquincātlahuayāni' xalacuan quina'n a'cxtim con xlaca'n.

12

Tasqui'nī namaksca'tāuj Cristo

¹ Quina'n ca'tzīyāuj a'nchī huan tamā'na chi'xcuui'n ixtalīpāhuan Dios. Lā' a'yuj tapātīni'lh, xlaca'n tū' tataspi'tchokolh na ixtej Dios. Lā' quina'n cacāmaksca'tui xlaca'n. Lā' chuntza' camakxtekkō'uj a'ntū quincāmāmakchuyīyāni' na ixtej Dios. Lā' tū'tza' catlahuáuj a'ntūn tū' tzey, a'yuj jicslīhua' makxtekkāuj. Lā' tū' cajicluhá'uj natlahuayāuj ixtapuhuān Dios. ² Lā' chuhua'j capāstacui Jesucristo. Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni'tza'. Lā' xla' naquincāmaktāyayāni' nakalhlaka'ī'yāuj ā'chulā' līhuan lahui'lāna'ujcus. Xla' lej pātīni'lh a'xni'ca' nīlh nac cruz. Lā' a'yuj lej lakmaka'nca lā' a'yuj lej pātīni'lh, xla' pātīkō'lh como ixca'tzī que ā'calīstān

lej napāxuhua. Lā' chuhua'j huī' na ixpāxtūcāna'j Dios nac a'kapūn a'nlhā tā'māpa'ksīni'n Dios.

³ Capāstactit a'nchī pātīni'lh Jesucristo lā' a'nchī ixtatā'lāsta'la huan chī'xcuui'n a'ntī ixtaca'tzanca'tzī. Chuntza' tū' cajiclhua'tit a'yuj pātīni'mpā'na'ntit. Lā' tū' camakxtektit natlahua'yā'tit ixtapuhuān Dios.

⁴ A'yuj a'katunu' hui'xina'n tlahua'cu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey, lej litanūni'nī'ta'ntit natlahua'yā'tit xmān a'ntūn tzey. Lā' a'yuj jicslihua' pero ū'tza tū' cātālīmaknīni'ta'ni'.

⁵ Chō'la pātza'nkāni'ta'ntit ixtachihuīn Dios a'nlhā Dios quincāchihuīna'maxquī'yāni' lā' quincālaktzī'nāni' hua'chilh ixcamana'. Chuntza' huan:

Xa'nca capāstacti a'xni'ca' mā'a'kahuānīyāni' Dios.

Tū' caji'clhua' a'xni'ca' xla' quilhnīyāni'.

⁶ Dios cāmā'a'kahuānī ixlīhuākca'n a'ntī cāpāxquī'.

Lā' cāmāpātīni' ixlīhuākca'n a'ntī cālaktzī'n hua'chi ixcamana'.

⁷ Capātītīt a'xni'ca' cāmāpātīnīyāni'. Palh Dios cāmā'a'kahuānīyāni', chuntza' tasu'yu que cālaktzī'nāni' hua'chi ixcamana'. Lej tasqui'nī que kalhatin xatāta' namā'a'kahuānī ixcaman.

⁸ Dios cāmā'a'kahuānī ixlīhuākca'n ixcamana'. Lā' palh tū' cahuā ixcāmā'a'kahuānīni' chuntza' ixtasu'yulh que hui'xina'n tū' stu'ncua' ixcamana'. ⁹ A'xni'ca' quincātamakastacni' quintāta'ca'n, ixquincātamāpātīnīyāni'.

Lā' quina'n ixcā'a'cnīni'ni'yāuj. Lā' ā'chulā' tasqui'nī quina'n na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios a'ntī cāmā'a'nanī quilica'tzīnca'n, lā' chuntza' naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu.

¹⁰ Quintāta'ca'n a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj, xlaca'n ixquincātamāpātīnīyāni' chu a'nchī ixtapuhuān. Xlaca'n ixtalacasqui'n que līlacatejtin ixlata'kchokouj nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' nā Dios quincāmāpātīnīyāni', como quincāpāstacāni'.

Xla' lacasqui'n que quina'n lactzey nalayāuj hua'chi xla'. ¹¹ A'xni'ca' quincātamāpātīnīyāni', tū' līpāxuhuayāuj. Lā' a'yuj quincātamālakaputzīyāni', ā'calīstān quincātlahuayāni' lactzey lā' līpāxuj, palh chuntza' līsca'tāuj.

Lījicua' palh tū' na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios

¹² Lā' chuhua'j calāmāhuixcāni'tit lā' tū' catalactlajītāya'tit.

¹³ Xa'nca catlā'hua'ntit na ixtej Dios. Lā' chuntza' nacāmaktāya'yā'tit xlaca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī'. Lā' chuntza' xlaca'n tū' catitatonkopūlh.

¹⁴ Ca'cs catahui'la'tit con ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Catlahua'tit xmān a'ntū līmakuan. Palh kalhatin tū' makxtekcū'tun de tlahua talaclē'i', xla' tū' catitā'latahui'lh Dios. ¹⁵ Dios lej lakalhu'manīni'n. Camakxtektit que xla' nacāmaktāyayāni' milīhuākca'n. Tū' cataxtutāya'tit na ixtej Dios nīn kalhatin de hui'xina'n. Palh kalhatin taxtutāya, chuntza' cāmāmakchuyī ā'makapitzīn a'nchīn takalhlaka'ī'.

¹⁶ Tū' catlahua'tit talākahlī'n. Tū' calakmaka'ntit a'ntū i'xla' Dios, hua'chi Esaú. Xla' como i'xuā'yancu'tun, stā'lh ixherencia a'ntū i'xla' i'xlalh como xla' līmaksāsti' i'xuanī't. ¹⁷ Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit que ā'calistān xla' i'xlacasqui'n que ixmaxqui'palaca huan herencia. Lā' tū' maxqui'ca. Xla' ixcalhuan como xtāpalīcu'tulh a'ntū i'xtlahuanī't. Lā' tulalh xtāpalīh.

¹⁸ Hui'xina'n tū' i'xui'lāna'ntit a'ntza' a'xni'ca' Dios māstā'lh huan ley nac kēstīn a'nlhā huanican Sinaí. Huan israelitas xalanī'n makāntza' tatapajtzūlh huan nac Sinaí. Talaktzī'lh huan lamana' lā' huan cā'pucsua' lā' huan maklipni'. ¹⁹ Takaxmatli lakatin trompeta lā' lakatin tachihuīn. Lā' a'xni'ca' takaxmatli ixtachihuīn Dios, xla'ca'n tasqui'nli que tū'tza' ixtakaxmatli. ²⁰ Lā' lej tajicua'lh a'xni'ca' Dios hualh que nīn tinti' i'xa'malh huan ixtūtzā'n huan kēstīn. Lā' nā hualh que palh lakatin animal natāya a'ntza' ka'lhī nalīlacata'lamaknīcan chihuix. ²¹ Lā' a'ntīn talaktzī'lh huā'mā', lej tajicua'lh. Lā' nā Moisés hualh: "Icxpipimā' como lej icjicua'n".

²² Hui'xina'n tū' chuntza' ta'nī'ta'ntit nac Sinaí. Hui'xina'n pimpā'na'ntit nac ā'lakatin kēstīn a'nlhā huanican Sión lā' nac cā'lacchicni' a'nlhā hui' Dios xalakahuan. Huā'mā' cā'lacchicni' hui'lacha' nac a'kapūn lā' huanican Jerusalén. Lā' a'ntza' lej ta'a'nan lhūhua' ángeles. ²³ Lā' a'ntza' nā hui'xina'n pimpā'na'ntit nac a'kapūn a'nlhā tatakēxtimīnī't lā' tamācā'tanīmā'na Dios a'ntī xapū'la ixcamana' Dios, a'ntīn tatzo'kni' ixtacuīni'ca'n nac a'kapūn. A'ntza' hui' Dios. U'tza' a'ntī nacājuzgarlīkō' ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't. Lā' nā a'ntza' tahui'lāna'ncha' i'xlīca'tzīnca'n a'ntīn tanīnī'ttza' lā' Dios cātlahuanī't xalacuan. ²⁴ Hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que Jesucristo ū'tza' a'ntī māpūtaxtūnu'n. Xla' lacāxtlahuanī't huan xasāsti' convenio. Lā' ixka'lhni' Jesucristo cāche'kē'ni' ixa'clhcunucca'n huan tachi'xcu'huī't. Lā' chuntza' huan lē'ksajna' a'ntū ixka'lhni' Jesucristo, ū'tza' más xatzey lā' tū' hua'chi a'ntū mālacnūlh Abel.

²⁵ Cakaxpa'ttit a'ntū huan Dios. Cāmāpātīnīca a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'lh Moisés a'ntīn Dios māchihuīnīlh. Lā' ā'chulā' naquīncātamāpātīnīyāni' palh tū' kaxmatcu'tunāuj Dios a'nchī chihuīna'nācha' nac a'kapūn. ²⁶ Makāntza' Dios chihuīna'lh a'xni'ca' ixtatakēstokni't huan israelitas pajtzu nac Sinaí. Lā' huan ti'ya't tachiquilh. Lā' chuhua'j Dios huanī't: "Quit na'icchiqipala huan ti'ya't. Lā' tū' xmān huan ti'ya't. Nā na'icchiqi huan a'kapūn". ²⁷ Lā' huā'mā' huanicu'tun que natasputkō' ixlīhuāk a'ntū cāmā'a'nānīnī't. Lā' natachoko xmān a'ntūn tūla xakā'līcan. ²⁸ Quina'n natā'latahui'layāuj Dios a'nlhā xla' māpa'ksīni'n a'nlhā tāyani' para pō'ktu. Chuhua'j namaxqui'yāuj pāxcatca'tzī Dios lā' na'a'cnīni'ni'yāuj lā' namācā'tanīyāuj chu a'nchī hua'chi xla' lacasqui'n.

29 Ixlistu'ncua' que Dios hua'chi lakatin ka'tla' lamana' como xla' nacāmāpātīnī xlaça'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'.

13

Palh xa'nca nalatā'kchokoyāuj, chuntza' nalīmāpāxuhuīyāuj
Dios

¹ Calāpāxquī'tit milīhuākca'n como hui'xina'n lītā'timīn.

² Camānū'tit na minchicca'n a'ntīn taminācha' de makat. A'makapitzīn a'ntīn chuntza' tatlahuanī't, xlaça'n tamānūnī't ángeles na ixchicca'n, a'yuj xapū'la tū' ixtaca'tzī palh xlaça'n ángeles ixtahuanī't.

³ Tū' cacāpātza'nkātīt a'ntī cāchī'canī't. Cacālakalhu'ma'ntit de xlaça'n hua'chilh nā hui'xina'n xatachī'nī'n con xlaça'n. Lā' tū' cacāpātza'nkātīt a'ntīn tapātīnī'mā'na. Cacālakalhu'ma'ntit xlaça'n hua'chilh nā hui'xina'n ixpātīnī'ntit hua'chi xlaça'n.

⁴ Lej tzey tapūchahuacan. Tū' līmakuan tlahuacan talākalhī'n. Dios nacāmāpātīnī xlaça'n a'ntīn tatlahua talākalhī'n lā' ā'catūhuā hua'chi huā'mā'.

⁵ Tū' xmān capāstactit a'nchī nalīka'lhī'yā'tit tumīn. Līpāxuj catahui'la'tit palh ka'lhī'yā'tit lhūhua' tumīn o palh tū' lhūhua'. Dios huanī't: "Pō'ktu na'ictā'latahui'layāni'. Tū' maktin icti-makxtekni'". ⁶ Lā' ū'tza' tū' catilīcua'uj. Tzē nahuanāuj: Huan Māpa'ksīni' Dios quimaktāya.

Tū' ictijicua'ni'lh a'ntū naquintatlahuani' tachi'xcuhuī't.

⁷ Cacāpāstactit xlaça'n a'ntīn pū'la cātamāsu'ni'ni' ixtachi-huīn Dios. Capāstactit a'nchī xlaça'n ixtalīlatlā'huan. Lā' cacāmaksca'ttit xlaça'n.

⁸ Jesucristo tū' taxtāpālī. Xla' pō'ktu chū'tza' a'nchī ixuanī't xapū'la lā' hasta chuhua'j lā' para pō'ktu. ⁹ Tū' catamakxtektit que nacātamāsu'ni'yāni' ā'tāpātīn līmāscā'tīn a'ntūn tū' hua'chi kalhlaka'ī'yā'tit chuhua'j. Dios ū'tza' a'ntī quincāmaktāyayāni' a'nchī nalatā'kchokoyāuj chu a'nchī xla' lacasqui'n. Huan līmāscā'tīn ixpālacata a'ntū hua'can, huā'mā' tū' quincāmaktāyayāni'. A'yuj ā'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni' huan tamā'na līmāscā'tīn, huā'mā' tū' cāmaktāya xlaça'n.

¹⁰ Huan sacerdotes a'ntīn tascuja na ixlītokpānca'n israelitas, xlaça'n tzē natahua' macstī'na'j de huan ixquinīca'n animalhna' a'ntū mālacnūni'can Dios. Xtunc huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūni'canī't Dios a'ntū quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. Huā'mā' lē'ksajna', ū'tza' Jesucristo. ¹¹ Huan chī'xcu' a'ntī xapuxcu' sacerdote, xla' lē'n ixka'lhni' animalhna' xatamaknīn hasta huan nac lītokpān a'nlhā huanican Lej Tasicua'lanālīn a'nlhā ixlīlakatu' cuarto. Lā' a'ntza' mālacnūni'can Dios huan ka'lhni' para nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuī't. Lā' ixmacni'ca'n huan animalhna' a'ntū xatamaknīn, huan

tamā'na cāmāxtucan de huan ka'tla' cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' cālhcuyucan. ¹² Lā' nā Jesús nā māxtuca de huan xaka'tla' cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' nīlh. Chuntza' pātīni'lh como ixka'lhni' ixcālīmāpānūni'cu'tun ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. ¹³ Lej lakmaka'nca Jesucristo a'xni'ca' māxtuca de huan xaka'tla' cā'lacchicni' lā' xtokohua'ca'ca huan nac cruz. Lā' quina'n como kalhlaka'i'yāuj, ka'lhī nā napātīyāuj a'xni'ca' quincātalakmaka'nāni' por ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Huā'tzā' nac quilhtamacuj tintī' huan cā'lacchicni' a'ntū natahui'la para pō'ktu. Quina'n ka'lhīmā'nauj ā'lakatin cā'lacchicni' a'ntū nalaktzī'nauj ā'calīstān. ¹⁵ Tū'tza' mālacnūni'yāuj Dios huan xatamaknīn animalhna'. Līmakuan namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios. Lā' ū'tza' hua'chi lē'ksajna'. Lā' tasqui'nī namāka'tlī'yāuj Dios ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Tū' capātza'nkātīt natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' capātza'nkātīt nalāmaktāya'yā'tit. U'tza' huā'mā' a'ntū līpāxuhua Dios.

¹⁷ Cacā'a'kahuāna'ni'tit huan xanapuxcu'nu' nac huan lītōkpānna'. Lā' catlahua'tit a'ntū xlaca'n cātahuaniyāni'. Xlaca'n cāmaktaka'lhāni' hui'xina'n como talacasqui'n que xa'nca nakalhlaka'i'yā'tit. Xlaca'n natamaxquī' cuenta Dios a'nchīn tascuja. Xlaca'n con tapāxuhuān natascuja palh natlahua'yā'tit a'ntū nacātalīmāpa'ksīyāni'. Lā' palh tū' nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit, xlaca'n natalīlakaputza. Lā' huā'mā' tuntū' caticātlahuani'ni' hui'xina'n.

¹⁸ Cakalhtō'ka'tit por quit. Lā' quit icca'tzī que ictlōkentaxtūlh a'ntū Dios quilīmāmacū'lh como pō'ktu ictlahuacu'tun a'ntūn tzey. ¹⁹ Iccāsqui'ni'yāni' que lej caquilālīkalhtō'ka'uj hui'xina'n que Dios palaj naquimacā'nācha' a'nlhā hui'lāna'ntit.

Huan līsicua'lanālīn

²⁰ Dios ū'tza' a'ntī cāmātza'ta'tī' qui'a'clhcunucca'n. Xla' mālahuanīchokolh Jesucristo. Lā' Jesucristo nīlh lā' chuntza' līxapalh ixka'lhni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' līlacāxtlahualh huan convenio a'ntū lej tzey lā' a'ntū natāyani' para pō'ktu. Lā' chuhua'j xla' pō'ktu quincāmaktaka'lhāni'. ²¹ Lā' Dios cacāmaxquī'ni' ixlīhuāk a'ntū nacāmaktāyayāni' natlahua'yā'tit ixtapuhuān. Lā' nā quina'n caquincātlahuani' Dios chu a'nchī xla' lacasqui'n por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo para pō'ktu. Amén.

²² Tā'timīn, lej iccāsqui'ni'yāni' que līlacatzucu nalakapūtle'keyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'mā'ni' nac huā'mā' carta. Tū' lej lhmā'n huanmā' carta a'ntū i'ccātzo'knuni'ni'ta'ni'. ²³ Iccāmāca'tzīnīcu'tunāni' que makxtekcanī'ttza' Timoteo. Lā' chuntza' tū'tza' tachī'n. Lā' palh xla' namin palaj, naquintā'a'n a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n.

²⁴ Cacāsaludarlī'tit ixlīhuākca'n huan xanapuxcu'nu' de huan lītōkpān. Lā' cacāsaludarlī'tit ixlīhuākca'n ā'makapitzīn a'ntīn takahlakā'ī'. Huan tā'timīn xalanī'n nac Italia cāmacā'ni'yāni' saludos.

²⁵ Lā' Dios cacāsicua'lanālīkō'ni' milīhuākca'n hui'xina'n. Amén.

Huan Carta a'ntün Tzo'kli Santiago

Litzucuca huan carta

¹ Quit, Santiago, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Dios lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Quit iccāmacā'ni'yāni' saludos milihuākca'n israelitas a'ntün tapa'ksiyā'tit con Dios, a'nti a'kahua'nī'ta'ntit.

Huan tapāstacna' a'ntü Dios māstā'

² Tā'timīn, catahui'la'tit con tapāxuhuān a'yuj cāpātle'keni'yāni' lej lhūhua' catūhuā por ixpālacata kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo. ³ Ca'tzī'yā'tittza' a'xni'ca' cāpātle'keni'yāni' huā'mā' lā' palh tū' makxtekā'tit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit, chuntza' nalisca'tā'tit a'nchī natāyani'yā'tit. ⁴ Lā' pō'ktu natāyani'yā'tit, lā' chuntza' nalisca'tā'tit a'nchī xa'nca nalatā'kchokoyā'tit lā' a'nchī nalitlōkentaxtūkō'yā'tit ixlīhuāk a'ntü ixtapuhuān Dios.

⁵ Palh hui'xina'n tū' māchekxīyā'tit a'nchī nalilatā'kchokoyā'tit xa'nca, casqui'ni'tit Dios lā' xla' nacāmāmāchekxīni'yāni'. Xla' lej cāmaktāya ixlīhuāk huan tachi'xcuui't chu a'nchī tasqui'nī lā' tū' cālacatā'quī'. ⁶ A'xni'ca' hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit catūhuā Dios, napuhua'nā'tit que Dios stu'ncua' nacātamaxquī'yāni'. Lā' tū' maktin tipuhua'nā'tit que Dios tū' caticāmaxquī'ni'. Lā' a'nti puhuan que Dios tū' catimāstā'lh, xla' tū' xmān tāpātin ixtapāstacna' ka'lhī. Xla' hua'chi a'xni'ca' huan ū'ni' lakaxtim mā'kchoko huan xasipej mar. ⁷ A'nti puhuan chuntza', Dios tū' catimaxquī'lh a'ntü nasqui'ni'. ⁸ A'ntin tū' xmān tāpātin tapāstacna' taka'lhī, xla'ca'n tū' maktin taca'tzī a'ntü natatlahua.

⁹ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, a'nti chu catīhuāya tachi'xcuui't, calipāxuhua'tit como Dios cālaktzī'nāni' tū' hua'chi chu catīhuāya tachi'xcuui't. ¹⁰ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, a'nti lacricos, calipāxuhua'tit como māchekxīyā'tit que Dios laktzī'n mintumīnca'n hua'chilh nīn tuntū' ixtapalh. Huan ricosnu' natasputa hua'chi lakatin xa'nat. ¹¹ A'xni'ca' lej chi'chini'n huan chi'tin scōhuan, lā' huan xa'nat yuja. Lā' huan ixlitzēhuanī't xla' sputa. Lā' nā chuntza' talisputa huan ricosnu' līhuan tatlahua ixnegocioca'n.

A'nchī napātīni'ncan lā' natāyani'can

¹² Līpāxūj tahui'lāna' xla'ca'n a'nti lej līlacatejtin tapāti a'ntü cāpātle'keni'. Palh xla'ca'n natatāyani', nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' xasāsti' quinquilhtamacujca'n xla' hua'chi lē'ksajna' a'ntü Dios cāmālacnūni' a'ntin tapāxquī'. ¹³ Lā'

palh kalhatin chi'xcu' puhuan que natlahua a'ntūn tū' tzey, tū' cahualh que Dios māpuhuanīlh a'ntūn tū' tzey. Dios tū' maktin puhuan natlahua a'ntūn tū' līmakuan. Lā' xla' tū' cāmāpuhuanī huan tachi'xcu'huī't que catatlahualh a'ntūn tū' līmakuan. ¹⁴ A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' puhuan natlahua a'ntūn tū' līmakuan, xla' māni' ixtapāstacna' mātlahuī chuntza'. ¹⁵ Lā' palh xla' tlahua chu a'nchī ko'hua'jua' ixtapāstacna', chuntza' ka'lhī ixtalaclē'i'. Lā' ā'chulā' tlahuatēlha a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' nalīnī.

¹⁶ Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuanimā'ni'. Lā' tū' cata'a'kxokotit, tā'timīn. ¹⁷ Huāk xatzey catūhuā a'ntū quincātamaxquī'nī'tā'ni', huāk macamīn Dios. A'ntī quincātamaxquī'ni' huāk a'ntūn tzey xla' ū'tza' Dios. Xla' cātlahualh a'ntūn tamāxkakēni'n nac a'kapūn. Dios xla' chu ū'tza'tza'. Tū' maktin taxtāpalī nīn macsti'na'j. ¹⁸ Dios quincātamaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n chu a'nchī xla' ixtapuhuan. Quincātamaxquī'ni' quinquilhtamacujca'n xasāsti' por ixpālacata ixtachihuīn Dios a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' chuntza' quina'n xapū'la' kalhlaka'ī'nī'ta'uj. Lā' ā'calīstān lhūhua' ā'makapitzīn natakalhlaka'ī'.

A'ntū Dios lacasqui'n que natlahuayāuj

¹⁹ Lā' capāstactit huā'mā', tā'timīn. Lā' milīhuākca'n xa'nca cakaxpa'ttit ixtachihuīn Dios. Lā' capāstacna'ntit pū'la para nachihuīna'nā'tit, lā' tū' na'a'kchipinā'tit. ²⁰ Huan tā'kcha quincāmāmakchuyīyāni'. Lā' chuntza' tūla tlahuayāuj ixtapuhuan Dios. ²¹ Camāpānūkō'tit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey lā' ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua'. Calīhui'lī'tit que natlahua'yā'tit ixtapuhuan Dios. Lā' catlahua'tit cuenta a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'ntū makhūni'nī'ta'ntit. U'tza' a'ntū cāmāca'tzīnīni' a'nchī nacālīmāpūtaxtuyāni'.

²² Ca'a'kahuāna'ni'tit huan ixtachihuīn Dios, lā' tū' xmān cakaxpa'ttit. Palh puhua'nā'tit que xmān tasquī'nī nakaxpa'tā'tit, mē'cstuca'n ta'a'kxokoyā'tit. ²³ A'ntī xmān takaxmata ixtachihuīn Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni', xlaca'n hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī talakjū nac espejo. ²⁴ Lā' xmān ixa'cstu laktzī'nca'n a'nchī huanī't ixlacan lā' a'n lā' chu tuncan pātza'nkā a'nchī ixuanī't. ²⁵ Lā' tū' chuntza' xlaca'n a'ntīn cuenta tatlahua huan xatzey ixtachihuīn Dios a'ntūn quincāmāca'tzīnīyāni' a'nchī nalīpūtaxtuyāuj. Lā' palh xlaca'n tū' tamakxteka ta'a'kahuāna'ni', lā' palh tū' tapātza'nkā a'ntū huan, chuntza' Dios nacāsicua'lanālī ixlīhuāk a'ntūn tatlahua.

²⁶ Lā' palh chā'tin chi'xcu' huan que a'kahuāna'ni' Dios, lā' tūla māpa'ksī ixquilhni' xla' ixa'cstu ta'a'kxoko. Xla' tū' stu'ncua' a'kahuāna'ni' Dios. ²⁷ A'ntū Dios lacasqui'n que natlahuayāuj quina'n a'ntī stu'ncua' kalhlaka'ī'yāuj xla' chuntza': cacāmaktāyauj huan lacxcamanīn lā' huan lakapūtnu' a'ntīn

tapātīni'n lā' pō'ktu cataxtunquūj de ixlīhuāk xako'hua'jua' a'ntū xala' nac quilhtamacuj.

2

Tasqui'nī nacālaktzī'nāuj huan tachi'xcuui't chu a'cxtim

¹ Tā'timīn, calālaktzī'ntit a'cxtim milīhuākca'n hui'xina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo a'ntī lej xaka'tla'. ² Na'iccāhuaniyāni' lakatin tamālacastuc. Kalhatu' chi'xcuui'n tatanū na milītokpānca'n. Kalhatin xla' rico lā' ka'lhī ixmacatzātāt de oro lā' ixlu'xu' lej xafino. Lā' huan ā'kalhatin xla' pobre lā' xla' ka'lhī masnā lu'xu'. ³ Lā' hui'xina'n más a'cnīni'ni'yā'tit a'ntīn ka'lhī xatzey ixlu'xu' lā' huani'yā'tit: “Hui'x catahui'la' huā'tzā' nac xatzey silla”. Lā' huan pobre huani'yā'tit: “Hui'x catāyachī a'jnanu' o catahui'la' nac piso pajtzu na quintojon”. ⁴ Palh chuntza' tlhua'yā'tit hui'xina'n, chuntza' tasu'yu que puhua'nā'tit que ā'makapitzīn chi'xcuui'n más xalacuan. Palh chuntza' tlhua'yā'tit hui'xina'n, tū' tzey mintapāstacna'ca'n.

⁵ Tā'timīn, lej iccāpāxquī'yāni' lā' iccāhuanicu'tunāni' huā'mā'. Dios cālacsacnī't a'ntī lacpobresni'. Lā' a'yuj pobres xlaca'n, Dios cālaktzī'n hua'chi ricosnu', como talipāhuan Dios lā' chuntza' natatanū a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. Lā' nā ixlīhuāk a'ntīn tapāxquī' Dios ixlīhuākca'n natatanū a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. ⁶ Lā' hui'xina'n cālakmaka'nā'tit huan tī lacpobres. Lā' cā'a'cnīni'ni'yā'tit huan ricos. Lā' huan ricos ū'tunu'n a'ntīn cātamāpātīniyāni'. Lā' xlaca'n cātamālacapū'yāni' hui'xina'n. ⁷ U'tunu'n huan ricos a'ntī ko'hua'jua' talīchihuīna'n Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. U'tza' a'ntī hui'xina'n tā'tapa'ksī'yā'tit.

⁸ Ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' huan: “Nacāpāxquī'ya' huan ā'makapitzīn chu a'nchī pāxquī'ca'na' mē'cstu”. Palh hui'xina'n a'kahuāna'ni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' xa'nca tlā'hua'mpā'na'ntit. ⁹ Palh hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit makapitzīn lā' ā'makapitzīn huampala cālakmaka'nā'tit, chuntza' tlhua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan, lā' chuntza' hui'xina'n laclī'pinā'tit chu a'nchī huan huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰ Palh kalhatin chi'xcu' nakalhlaka'ī' ixlīhuāk huan ixley Dios lā' xmān lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' a'kahuāna'ni', huā'mā' chi'xcu' laclē'n como tū' a'kahuāna'ni'kō'lh huan ley, lā' a'yuj xmān lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' a'kahuāna'ni'lh. ¹¹ Dios hualh: “Tū' timakpuscātīni'na'”. Lā' nā chuntza' hualh xla': “Tū' timaknīni'na'”. Palh kalhatin a'ntī namaknīni'n, xla' nalacclē'n lā' a'yuj tū' makpuscatīni'nī't. ¹² Dios quincāmaktāyāni' lā' chuntza' tū' naquincāmāpa'ksīyāni'

huan a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuntza' palh tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, Dios naquincājuzgarlīyāni'. Lā' ū'tza' calīchihuīna'ntit lā' catlahua'tit a'ntūn tzey. ¹³ Dios, a'xni'ca' najuzgarlī, tū' caticālakalhu'malh a'ntīn tū' talakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' xla' xmān nacālakalhu'man a'ntīn talakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' a'ntīn talakalhu'manī't ā'makapitzīn, xlaca'n tū' catitajicua'lh a'xni'ca' najuzgarlī Dios.

A'nchī xa'nca kalhlaka't'can

¹⁴ Tā'timīn, palh kalhatin chi'xcu' huan que līpāhuan Dios lā' xla' tū' tlahua a'ntūn tzey, chu tlakaj huan palh līpāhuan. ¹⁵ Palh kalhatin quintā'tin spu'tni' ixlu'xu' lā' tū' ka'lhī a'ntū nahua' ¹⁶ lā' makapitzīn de hui'xina'n tahuani: “Dios casicua'lanālīni' lā' camaxquī'ca' milu'xu' lā' camāhuī'ca'”, lā' a'ntī tahuani chuntza' nīn tuntū' tamaxquī', chuntza' nīn tuntū' ixpālacata palh tahuani que talīpāhuan Dios. ¹⁷ Palh kalhatin chi'xcu' huan palh līpāhuan Dios, lā' tū' maktāya ā'chā'tin, xla' chu tlakaj huan que līpāhuan Dios. Xla' hua'chi kalhatin xanīn como huan xanīn tuntū'tza' tlahua.

¹⁸ Chō'la kalhatin nahuan: “Makapitzīn xmān talīpāhuan Dios, lā' ta'a'nan ā'makapitzīn a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey”. Palh chuntza' ixquihuanica quit xa'icualh: “¿Chichū nalītasu'yu'ya' palh līpāhua'na' Dios palh tū' tlahua'ya' a'ntūn tzey? Pero quit ictlahua lej xatzey. Lā' chuntza' lītasu'yu' palh quit iclīpāhuan Dios”. ¹⁹ Hui'x puhua'na' que xmān kalhatin Dios. Lā' chuntza' tzey. Lā' nā chuntza' tapuhuan huan xako'hua'jua' espīritus a'ntīn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Lā' xlaca'n taxpipi porque lej tajicua'ni' Dios. ²⁰ Hui'x tū' māchekxī'ya'. Na'icmāsu'ni'yāni' que chu tlakaj a'ntī huan palh līpāhuan Dios lā' palh tū' tlahua a'ntū xalacuan. ²¹ Quixū'yāpapca'n Abraham mālacnūni'lh, como hua'chi lē'ksajna' Dios, huan ixo'kxa' a'ntī ixtacuīni' Isaac. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que Abraham lej tzeya chi'xcu' por ixpālacata a'ntūn tlahualh. ²² Chuntza' māchekxīcan que Abraham ixlīpāhuan Dios lā' ū'tza' xla' lītlahualh a'ntū xalacuan. Lā' a'xni'ca' Abraham tlahualh huā'mā' a'ntū lej tzey, ū'tza' lītasu'yulh que Abraham ixlīpāhuan Dios. ²³ Lā' chuntza' tlōkentaxtūca chu a'nchī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan: “Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios lej xatzey līlaktzī'lh Abraham”. Lā' Dios hualh que Abraham ixamigo.

²⁴ Lā' chuntza' hui'xina'n ca'tziyā'tittza' que Dios xalacuan cālaktzī'n tachi'xcuhuī't tū' xmān por ixpālacata talīpāhuan Dios. Nā tasqui'nī que xlaca'n natatlahua a'ntū xalacuan. Lā' chuntza' natasu'yu' palh talīpāhuan Dios. ²⁵ Lā' nā chuntza' pātlekeni'lh Rahab a'ntī lej ixka'lhī lhūhua' ixmakchi'xcu'. Xla' cāmakxteklī tatchokolh na ixchic huan chi'xcuhuī'n a'ntī Josué cāmacamilh. Lā' cāmātzē'kli lā' cāmaktāyalh para natataxtu

de huan nac cā'lacchicni' nac ā'kantīn tej. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh lej tzeyā puscāt huan Rahab. ²⁶ Quina'n hui'lāna'uj como ka'lhīyāuj quimacni'ca'n lā' quilīca'tzīnca'n. Lā' nā chuntza' quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n, como līpāhuanāuj Dios lā' nā tlahuayāuj a'ntū xalacuan.

3

Quinquilhni'ca'n

¹ Tā'timīn, más xatzey palh tū' lhūhua' de hui'xina'n nala'yā'tit milīmākalhtō'kē'ni'nī'nca'n na milītokpānca'n. Ca'tzīyā'tit hui'xina'n que xlaca'n a'ntī tamāsu'yu más lipalha' nacājuzgarlīcan. ² Quina'n quilīhuākca'n a'katunu' tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' palh kalhatin chi'xcu' tzē māpa'ksī ixquilhni' lā' chuntza' tzē māpa'ksī ixlīhuāk ixmacni'. Lā' xla' tzeyā chi'xcu'. ³ Hua'chi huan cahuāyuj, cāmākalhnūyāuj freno na ixquilhni'ca'n. Lā' chuntza' tzē nacāmāpa'ksīyāuj. Lā' nata'a'n chu a'nlhā quina'n lacasqui'nāuj. ⁴ Lā' nā hua'chi huan barcos a'ntū lej lakka'tla'n. Lā' a'ntū pūxui'tican lej ti'na'j. Lā' a'yuj huan ū'ni' lej xatli'hui'qui tampi'talē'n huan barco, huan piloto tzē nalē'n chu a'nlhā lacasqui'n, a'yuj ti'na'j a'ntū pūxui'tican huan barco. ⁵ Lā' chuntza' quinquilhni'ca'n. Lā' a'yuj ti'na'j quinquilhni'ca'n lītasu'yu que līka'tla'jca'tzīyāuj. Lā' huan skoyāt a'yuj mactzina'j macscut pero tzē namāquilhtī lakatin ka'tla' cā'qui'huī'n. ⁶ Lā' quinquilhni'ca'n hua'chi skoyāt como cālactlahua ā'makapitzīn. Quinquilhni'ca'n pūchihuīna'nāuj ixlīhuāk a'ntū lej ko'hua'jua'. Lā' ū'tza' ā'chulā' tū' tzey līlayāuj. Por xpālacata quinquilhni'ca'n, talālīsta'la ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't nac cā'quilhtamacuj. Lā' huan ko'ti'ti' ū'tza' a'ntī quincāmāhuanīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. ⁷ Lā' chi'xcu'huī'n xlaca'n tzē natamāmānsujlī chuxatūyā animalhna' lā' chuxatūyā spūnnu' lā' chuxatūyā lūhua' lā' chuxatūyā animalhna' xala' nac mar. Lā' ixlīhuākca'n cāmāmānsujlīca. ⁸ Pero quinquilhni'ca'n tintī' a'ntī tzē namāpa'ksī. Quinquilhni'ca'n pō'ktu huan a'ntū ko'hua'jua'. Hua'chilh ka'lhī līlaknīn como quinquilhni'ca'n cāpūlactlahuayāuj ā'makapitzīn. ⁹ Lā' con quinquilhni'ca'n pūmācā'tanīyāuj Dios quinTāta'ca'n, lā' nā cāpū'a'ksa'nāuj huan ā'makapitzīn tachi'xcu'huī't a'ntū Dios tlahuanī't hua'chi xla'. ¹⁰ Lā' māni' na quinquilhni'ca'n taxtu huan tachihuīn a'ntū xatzey lā' huan tachihuīn a'ntū ko'hua'jua'. Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' tū' līmakuan. ¹¹ ¿Chu xmān nac lakatin mu'sni' taxtu huan xcān xase'ksi' lā' huan xcān cha'chā'klhua'? ¹² Tā'timīn, a'katin qui'huī' de a'kalhpauj tūla catitō'ca'lh ixtō'cat xīpa. Lā' xaqui'huī' uvas tūla catitō'ca'lh ixtō'ca't a'kalhpauj. Lā' nā

chuntza' huan lakatin mu'sni' a'nlhā taxtuhuī' cha'chā'klhua' xcān a'ntza' tūla catitaxtulh huan xase'ksi' xcān.

A'ntīn taka'lhī ixtapāstacna' Dios

¹³ Chō'la makapitzīn de hui'xina'n huī' a'ntī lakskalalhna' lā' lhūhua' tamāchekxī lā' chuntza' tzē namāsu'yu'yātīt. Calatā'kchokotit līlacatejtīn lā' chuntza' nalītalacsu'yu palh lakskalalhna' hui'xina'n. Lā' tū' tika'tla'jca'tzīyā'tīt. ¹⁴ Lā' palh hui'xina'n xmān lacasqui'nā'tīt que napuhuan can que hui'xina'n lej skalalhna' chuntza' lītasu'yu que tū' lej skalalhna' hui'xina'n. ¹⁵ Palh chuntza' puhuan kalhatin, a'ntza' lītalacsu'yu palh ixtapāstacna' xla' tū' ixla' Dios. Xmān pāstacna'n hua'chi ixtapāstacna' huan ko'ti'ti' lā' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n como tlahuamā' a'ntū lacasqui'n ixmacni'. ¹⁶ A'xni'ca' huan tachi'xcuhuī't xmān talacasqui'n que napuhuan can que xlaca'n lej lakskalalhna' por ū'tza' talālista'la lā' tatlahua ixlīhuāk catūhuā a'ntū lej ko'hua'jua'. ¹⁷ Lā' na'iccāhuaniyāni' a'nchī talīhuani't xlaca'n a'ntīn taka'lhī ixtapāstacna' Dios. Xlaca'n xmān tapāstaca a'ntū lacuan. U'tza' a'ntū más tasqui'nī. Lā' tū' talāsta'la. Lā' lacatzucu talātā'chihuīna'n. Lā' lej ta'a'kahuāna'n. Lā' tamaktāya ā'makapitzīn. Lā' talaktzī'n a'cxtim ixlīhuāk. Lā' tatlahua a'ntūn tzey, lā' tū' hua'chi a'ntīn tatasu'yu' palh tzeyā chi'xcuhuī'n lā' xmān talī'a'kxokonun. ¹⁸ Lā' a'ntīn tū' talāsta'lacu'tun con ā'makapitzīn, chuntza' xlaca'n tatlahua a'ntū xatzey, lā' chuntza' tū'tza' catitatā'lāsta'lacu'tulh huan ā'makapitzīn.

4

Tū' tzey palh lakatiyāuj a'ntū xala' nac quilhtamacuj

¹ Lā' ¿a'chī' lej lāsta'layā'tīt? Hui'xina'n tlahua'yā'tīt chuntza' como lej ka'lhīcu'tunā'tīt a'ntū lej ixtapalh tumīn. Lā' huā'mā' tapāstacna' a'ntū ka'lhī'yā'tīt tā'lāsta'latanūma' na mi'a'clhcunucca'n con huan xatzey mintapāstacna'ca'n a'ntū cātamaxqui'nī'ta'ni' Dios. ² Hui'xina'n lej ka'lhīcu'tunā'tīt catūhuā lā' como tūla ka'lhī'yā'tīt, lā' ū'tza' lālīmknīcu'tunā'tīt hui'xina'n. Hui'xina'n lej lālakca'tzani'yā'tīt a'ntī ka'lhī catūhuā, lā' como tūla ka'lhī'yā'tīt, lej lālīlacatā'qui'yā'tīt lā' lālītucsā'tīt. Lā' tūla ka'lhī'yā'tīt a'ntū lacasqui'nā'tīt hui'xina'n, como tū' squi'ni'yā'tīt Dios. ³ Lā' a'xni'ca' squi'ni'yā'tīt Dios tū' cāmaxqui'yāni', porque tū' xa'nca squi'ni'yā'tīt. Squi'ni'yā'tīt hui'xina'n con xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Squi'ni'yā'tīt xmān para pāxcat līla'yā'tīt, xmān para a'ntū hui'xina'n lacasqui'nā'tīt. ⁴ Hui'xina'n hua'chi kalhatin puscāt a'ntīn tū' lakspit, como tū'tza' a'kahuāna'ni'cu'tunā'tīt Dios lā' xmān tlahua'cu'tunā'tīt

a'ntū lacasqui'nā'tit. ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que a'ntī lej talakatī lhūhua' catūhuā xala' nac quilhtamacuj, xla'ca'n tala hua'chi ixtā'ca'tza Dios? A'ntīn tatlahua chu a'cxtim hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj, xla'ca'n tala hua'chi ixtā'ca'tza Dios. ⁵ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit que xmān chu tlakaj tatzo'kni' huan na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan que Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espiritu Santo lā' xla' lacasqui'n que xmān xla' naquincāmāpa'ksīyāni' lā' tū' lacasqui'n que naquincāmāpa'ksīyāni' ā'kalhatin. ⁶ Lā' como ū'tza' lacasqui'n Dios, xla' quincāmaktāyayāni', lā' chuntza' tzē na'a'kahuāna'ni'yāuj xmān Dios. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios:

Dios tū' cāmaktāya a'ntīn taka'tla'jca'tzī.

Xla' cāmaktāya a'ntīn tū' taka'tla'jca'tzī.

⁷ Lā' hui'xina'n catamakxtektit que Dios nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' tū' catamakxtektit que huan ko'ti'ti' nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' chuntza' xla' nacātatzā'lani'yāni'. ⁸ Catapajtzūtīt con Dios lā' xla' nā nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Lā' hui'xina'n a'ntīn tlhua'yā'tit a'ntū xako'hua'jua', tū'tza' catlahua'tit. Lā' hui'xina'n a'ntī pāxquī'yā'tit Dios lā' nā a'ntū ixla' huan quilhtamacuj, camakxtektit huanmā' xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. ⁹ Lā' lej calakaputzatit lā' cacalhua'ntit. Lā' tū'tza' calītzī'ntit lā' tū'tza' capāxuhua'tit por ixpālacata a'ntūn tū' tzey. Camāxana'ntit por ixpālacata mintalaclē'i'ca'n. ¹⁰ Lā' cahua'ni'tit Dios palh hui'xina'n tlhua'nī'ta'ntit a'ntūn tū' tzey lā' Dios nacālakalhu'manāni'.

Tū' tzey palh a'ksa'nanāuj

¹¹ Tā'timīn, tū' tilālīchihuīna'nā'tit a'ntūn tū' tzey. Palh kalhatin līchihuīna'n ā'kalhatin a'ntūn tū' līmakuan, chuntza' līlakmaka'mā' huan ley a'ntū huan: Calāpāxquī'tit. Xla' puhuan que tzē nahuan palh ā'chā'tin laclē'n. Lā' xla' hua'chi juez. Lā' tū' puhuan palh nā xla' laclē'n como lakmaka'mā' huan ley. ¹² Xmān kalhatin Juez a'nan. Xla' ū'tza' māni' Dios. Lā' xla' ū'tza' quincāmaxquī'ni' huan ley que ū'tza' na'a'kahuāna'ni'yāuj. Xla' tzē naquincāmāpūtāxtūyāni' lā' nā tzē naquincāmacā'nāni' nac pūpātīn. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit palh hui'xina'n tzē na'a'ksa'nā'tit ā'kalhatin?

Tū' ca'tzīyāuj a'ntū napātī'ke lakalī

¹³ Na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n macsti'na'j mimpālacataca'n hui'xina'n a'ntī lāhuani'yā'tit: “Chuhua'j o lakalī na'a'nāuj nac lakatīn xcānsipej. Lā' a'ntza' natachokoyāuj lakatīn cā'ta. Lā' natamāhuana'nāuj lā' nastā'nanāuj. Lā' natlajayāuj lhūhua' tumīn”. ¹⁴ Huā'mā' iccāhuaniyāni': Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit palh nalatā'kchokoyā'tit lakalī. Quina'n hua'chi jinta'lh como huan jinta'lh chuhua'j tasu'yu lā' ixlī'ā'ka'tlā'tus lakspupala.

15 Chuntza' ixuantit: “Palh Dios lacasqui'n que quina'n natahui'lāyāuj ā'macsti'na'j, ū'tza' huā'mā' natlahuayāuj”. 16 Lā' hui'xina'n, tū' kalhasqui'nī'yā'tit Dios tuchū ixtapuhuān. Xmān tlhua'yā'tit a'ntūn tlhuacu'tunā'tit. Hui'xina'n lej ka'tla'jca'tzī'yā'tit. Lā' tū' līmakuan chuntza' tlhua'yā'tit. 17 Palh kalhatin ca'tzī que tzē natlahua catūhuā a'ntū līmakuan, lā' palh tū' tlhua huā'mā', chuntza' xla' ka'lhī ixtalac'lē'i'.

5

A'ntū nacāpātle'keni' huan ricosnu'

1 Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n macsti'na'j ixpālacata huan ricosnu'. Catatzuculh tacalhuan lā' catalakaputzalh huan ricosnu' como lej natapātīni'n. 2 Huan ixtumīnca'n hua'chilh xamasni'. Lā' huan ixlu'xu'ca'n huāk hua'chilh xatahuā'lani'. 3 Lā' ixoroca'n lā' ixplataca'n hua'chilh huāk xasko'luni'. Xasko'luni' como xlaca'n lactampi'lhni' lā' tū' tamaktāyacu'tun ā'makapitzīn. Xlaca'n lej tamākēxtiminī't lhūhua' tumīn lā' pajtzutzta' huan chi'chini' a'xni'ca' natapātīni'n nac pūpātīn. 4 Xlaca'n tū' tamāpalanī't a'ntīn tatā'scu'jli na ixā'tacuxtuca'n. Pero Dios lacahuāna'huī'. Lā' xla' ū'tza' a'ntī māpa'ksīni'nkō' ixlīhuāk nac a'kapūn lā' ixlīhuāk nac cā'quilhtamacuj. Xla' cālaktzī'mā' a'nchī ta'a'kxoko huan ixtasācua'can por tū' natamāpala. 5 Huā'tzā' nac quilhtamacuj huan ricosnu' taka'lhī ixlīhuāk. Lā' lej līpāxūj talilatlā'huan. Xlaca'n hua'chi lakatin pa'xni' a'ntū makako'ntīcan lā' namaknīcan. 6 Lā' huan ricosnu' tamālacapū' huan chi'xcu'huī'n a'ntī xalacuan. Lā' ū'tza' cālīmaknīca. Lā' xlaca'n tū' tatamaktāyalh.

Tasqui'nī naka'lhīyāuj hasta que namimpala Jesucristo

7 Lā' chuhua'j hui'xina'n, tā'timīn, līlaczucu caka'lhī'tit hasta a'xni'ca' namin huan Māpā'ksīni' Jesucristo. Kalhatin chi'xcu' a'ntīn tlhua ixtacuxtu, xla' ka'lhī hasta que lhā nalana'n. Xla' ka'lhī hasta nala xcān pū'la lā' ā'calistān huampala. 8 Hui'xina'n nā lacatzucu caka'lhī'tit. Tū' calakachipini'tit. Palaj namimpala huan Māpa'ksīni'. 9 Tū' calālīyāhua'tit. Palh chuntza' tlhua'yā'tit Cristo nacājuzgarlīyāni'. Xla' ū'tza' Juez. Lā' palaj namimpala. 10 Capāstactit hui'xina'n a'nchī tapātīni'lh makāntza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tatāyani'lh. Hui'xina'n chu lakatin nala'yā'tit. 11 Huanāuj que lej ixtapāxuhua xlaca'n a'ntīn tatāyani'lh. Ca'tziyā'tittza' a'nchī lītāyani'lh Job. Lā' ā'calistān Dios maxqui'lh lhūhua', como lakalhu'malh.

12 Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū lej tasqui'nī. Tū' tihua'nā'tit “por Dios”. A'xni'ca' nahua'nā'tit “stu'ncua”, xmān “stu'ncua” nahua'nā'tit. Lā' a'xni'ca' nahua'nā'tit “tū'

stu'ncua'", xmān "tū' stu'ncua'" nahua'nā'tit. Palh tū' chuntza' natlahua'yā'tit, Dios nacāmāpātīnyāni'.

¹³ A'xni'ca' nacāpātle'keni'yāni' catūhuā cakalhtō'ka'tit hui'xina'n. A'xni'ca' lipāxūj lahui'lāna'ntit, catlī'tit a'ntū nalipāxuhua Dios. ¹⁴ A'xni'ca' ī'tza'ca'nā'tit, cacāmāta'sī'tit huan xanapuxcu'nu' a'ntī xalanī'n nac litokpān. Lā' xlaca'n natamin lā' natalīkalhtō'ka' lā' natalītlahua aceite huan ī'tza'ca' por ixtacuīni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ¹⁵ Palh xlaca'n natakalhtō'ka' lā' natakalhaka'i' que natzeyan, Dios namāzzeyī. Lā' palh xla' tlahuanī't a'ntūn tū' limakuan, Dios namāspūtūnu'ni'. ¹⁶ Calāhuani'tit hui'xina'n palh tūla makxtekā'tit catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' nalālīkalhtō'ka'yā'tit. Lā' Dios nacātamāzzeyīyāni' hui'xina'n a'ntī ī'tza'ca'nā'tit. Dios tlahua con ixlīmāpa'ksīn a'ntū squi'ni' kalhatin chi'xcu' a'ntīn tzey. ¹⁷ Dios maxquī'lh a'ntū squi'ni'lh Elías a'ntī ixa'cta'sana' Dios. Xla' kalhatin chi'xcu' hua'chi quina'n ixuanī't. Lā' xla' lej squi'ni'lh Dios tū' calalh xcān. Lā' lakatu'tun cā'ta ā'i'tāt tū' lalh xcān. ¹⁸ Lā' squi'ni'pā ā'maktin Dios palh ixlapā xcān. Lā' chuntza' lalh xcān. Lā' chuntza' lana'lh nac cā'tiya'tna'.

¹⁹ Tā'timīn, palh kalhatin de hui'xina'n tatonkopū lā' palh ā'kalhatin namaktāya para natlā'huampala na ixtej Dios, ²⁰ casca'ttit que a'ntī maktāya ā'kalhatin para natlā'huampala na ixtej Dios, chuntza' namāpūtāxtū ā'kalhatin de huan līnīn lā' chuntza' namāspūtūnu'ni'can ixtalaclē'i'.

Huan Xapū'la Carta a'ntün Tzo'kli San Pedro

Pedro cātzo'knuni'lh a'nti ixtakalhaka'i'

¹ Quit Pedro, ixapóstol Jesucristo. Quit ictzo'ka huā'mā' carta. Iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n a'nti ixtachi'xcuhui't Dios a'ntün cātamā'a'kahuanīni' lā latlā'hua'nā'tit hua'chi makatiyāti'n nac cā'xcānsipejni' a'nlhā huanican Ponto lā' Galacia lā' Capadocia lā' Asia lā' Bitinia. ² Dios quinTāta'ca'n cālacsacnī'ta'ni' makāntza' chu a'nchī puhualh. Lā' xla' puhualh que huan Espíritu Santo lactzey nacātluhuayāni'. Lā' xla' lacasqui'lh que hui'xina'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit Jesucristo. Lā' lacasqui'lh que ixka'lhni' Jesucristo nacāxapani'yāni' ixlīhuāk mintalaclē'i'ca'n. Dios lej cacāsicua'lanālini' lā' cacāmātza'la'nkē'ni'n mi'a'clhcunucca'n.

Ca'tzīyāuj que Dios naquincāsicua'lanālyāni'

³ Namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' como Dios mālakahuanīchokolh Jesucristo, nā chuntza' quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' chuhua'j ca'tzīyāuj que xla' naquincāmaxquī'yāni' ā'chulā'. ⁴ A'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni', xla' māquī'cani't nac a'kapūn. A'ntza' tuntū' catipātle'keni'lh. Tū' hua'chi catūhuā a'ntū masa lā' a'ntū lakuan lā' a'ntū xneka. ⁵ Lā' como hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, xla' cāmaktaka'lhāni' como xla' ka'lhī līmāpa'ksīn. Xla' nacāmaktaka'lhāni' hasta ā'xmān huan chi'chini'. Lā' huan ā'xmān chi'chini' natasu'yukō' ixlīhuāk a'ntū Dios nacāmaxquī'yāni' a'xni'ca' naquincāmāpūtāxtūkō'yāni'.

⁶ U'tza' hui'xina'n līpāxuhua'yā'tit a'yuj tū' lej makān lakaputzayā'tit como lej pātīpā'na'ntit lhūhua' catūhuā. ⁷ Lā' como hui'xina'n līlacatzucu pātīyā'tit a'ntū pātīpā'na'ntit, chuntza' tasu'yu palh lej stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit. Huan oro māchi'chīcan para namaklhtīcan a'ntün tū' tzey. Lā' chuntza' tachoko huāk oro. Lā' nā chuntza' hui'xina'n. A'xni'ca' pātīni'nā'tit hui'xina'n namakxtekā'tit a'ntün tū' tzey. Lā' chuntza' más lacuan nala'yā'tit. Huan oro lej tapala a'yuj tzē mālakuanīcan. Lā' más xatapala na ixlacapūn Dios palh hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' palh xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj pātīni'nā'tit, chuntza' nacātamāka'tlī'yāni' lā' nacāta'a'cnīni'ni'yāni' a'xni'ca' Jesucristo namimpala.

⁸ Hui'xina'n pāxquī'yā'tit Jesucristo a'yuj tū' laktzī'nī'ta'ntit. Hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj chuhua'j tū' laktzī'nā'tit. Lā'

ū'tza' lej līpāxuhua'yā'tit. Lā' lej lhūhua' mintapāxuhuanca'n que tūla xa'nca hua'nā'tit a'nchī līpāxuhua'yā'tit. ⁹ Pāxuhua'yā'tit como pūtaxtunī'ta'ntittza' como līpāhua'nā'tit Jesucristo.

¹⁰ Huan a'cta'sana'nī'n xala'nī'n makān xapū'la ixtahuan a'nchī ixquincālīsicua'lanālīni' Dios. Lā' xlaca'n lej ixtaputza a'nchī natalīca'tzī a'nchī līpūtaxtucan como ixtaca'tzīcu'tunkō'.

¹¹ Huan Espīritu Santo cāmāca'tzīnīlh palh Cristo ixpātīni'lh lā' ā'calīstān ixa'cnīni'ni'ca. Lā' xlaca'n ixtaca'tzīcu'tun lhānīn ixpātīle'kelh huā'mā' lā' ixlīhuāk ixpālacata huā'mā'. ¹² Dios cāmāca'tzīnīlh que huā'mā' tū' ixpātīle'kelh līhuan xlaca'n ix-talahui'lāna'cus. Lā' chuhua'j pātīle'kemā' līhuan lahui'lāna'uj quina'n. Huā'mā' ū'tza' a'ntū cātahuanini' xlaca'n a'ntū cātāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n ixcātāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo a'ntū macamincancha' nac a'kapūn. Lā' ixlīhuāk huā'mā' huan ángeles tamāchekxīcu'tun.

Dios lacasqui'n que xa'nca natalā'kchokoyāuj

¹³ Capāstactit huā' tamā'na lā' skalalh catahui'la'tit. Lā' xa'nca capāstactit. Capāstactā'kchokotit a'nchī

Dios nacālīsicua'lanālīyāni' a'xni'ca' namin Jesucristo.

¹⁴ Ca'a'kahuā'na'ni'tit Dios como hui'xina'n ixcamana'. Tū'tza' calatā'kchokotit a'nchī ixlatlā'hua'nā'tit a'xni'ca' tūna'j ixca'tzīyā'tit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' ixlatlā'hua'nā'tit chu a'nchī xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. ¹⁵ Lactzey calakō'tit hui'xina'n pō'ktu. Lā' capāstactit que Dios cāmāta'sīni' para nala'yā'tit ixtachi'xcuui't. Xla' pō'ktu tzey. U'tza' pō'ktu līl catejtin nalīlatahui'la'yā'tit chu a'nchī tasqui'nī natalatahui'la ixcamana' Dios. ¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan Dios: “Lactzey cala'tit hui'xina'n, como quit tzey”.

¹⁷ Lā' hui'xina'n a'xni'ca' kalhtō'ka'ni'yā'tit Dios, chuntza' nahua'nā'tit: “Dios quīnTāta'ca'n”. U'tza' a'ntū quīncālaktzī'nāni' chu lakatin. Lā' xla' nacāmāpala chā'tunu' chu a'nchī talatā'kchokonī't. Lā' ū'tza' nalījicua'ni'yā'tit

Dios līhuan latlā'hua'nā'titcus nac huā'mā' quilhtamacuj.

¹⁸ Xapū'la hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi ixtalatlā'huan minapapna'ca'n. Lā' tuntū' ixtapalh a'nchī ixlatlā'hua'nā'tit xapū'la. Dios cāmāpūtaxtūni' de ixlīhuāk huā'mā'. A'ntū

xla' māpalalh para naquīncāmāpūtaxtūyāni', huā'mā' tū' hua'chi oro lā' tū' hua'chi plata a'ntū maclacasqui'ncan xmān nac huā'mā' quilhtamacuj. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit huā'mā'.

¹⁹ Līmāpalalh con huan ixka'lhni' Cristo a'xni'ca' nīlh. Lā' ixka'lhni' Cristo lej tapala. Cristo hua'chi lakatin borrego ixuanī't a'ntū lej xatzey lā' tū' a'chi' ixuanī't lā' a'ntū maknīcan para namālacnūni'can Dios.

²⁰ A'xni'ca'

tūna'j ixtlahuacan huan quilhtamacuj, Dios puhualh que Cristo tasqui'nī nanī para naquincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' chuhua'j, huā' tamā'na chi'chini', Cristo nīnī'ttza' para quina'n. ²¹ Por ixpālacata Jesucristo, hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, como Dios mālahuanīchokolh Jesucristo lā' līmā'ca'lh para na'a'cnīni'ni'can. Lā' chuntza' hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios lā' ka'lhīpā'na'ntit lakatin chi'chini' a'xni'ca' nacāsicua'lanālikō'yāni'.

²² Hui'xina'n a'kahuāna'ni'nī'ta'ntit huan tachihuīn a'ntū lej xastu'ncua'. Lā' ū'tza' hui'xina'n lactzeytza' lila'tit. Lā' chuhua'j lej ixlīstu'ncua' cāpāxquī'yā'tit a'ntūn takalhlaka'ī'. Chuhua'j xa'nca calāpāxquī'tit con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n.

²³ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n como kalhlaka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios a'ntūn tū' maktin catisputli. Lā' chuntza' huan xasāsti' minquilhtamacujca'n tū' maktin catisputli. Nala para pō'ktu. ²⁴ Chuntza' huan na ixtachihuīn Dios a'nlhān tatzo'knī' huā'mā':

Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't xlaca'n hua'chi huan chi'tin. Lā' ixlīhuāk a'ntū tzēhuanī't a'ntūn taka'lhī huan tachi'xcuhuī't, ū'tza' hua'chi huan xaxa'nat chi'tin.

Huan chi'tin scōhuan lā' yuja huan xaxa'nat.

²⁵ Ixtachihuīn Dios tū' chuntza'; huā'mā' tū' maktin catisputli. Lā' ixtachihuīn Dios, chu ū'tza' hua'chi huan xatzey tachihuīn a'ntū cātamāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n.

2

¹ Lā' ū'tza' calīmaktitektit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. Tū'tza' ca'a'kxokonu'ntit. Tū' cala'tit hua'chi xlaca'n a'ntūn tatasu'yu que lactzey lā' xmān ta'akxokonu'n como xlaca'n tū' lactzey. Tū'tza' calātampi'lhīni'ni'tit. Tū'tza' cacālīchihuīna'ntit ā'makapitzīn. ² Huan laksana'tā'n pō'ktu tahua'cutun ixlecheça'n. Lā' chuntza' talīstāça. Lā' hui'xina'n nā chuntza' tasqui'nī naca'tzīcu'tunā'tit ixtachihuīn Dios a'ntū hua'chi ixlīhua't milīca'tzīnca'n. Lā' chuntza' ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit, ³ como hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' palh Dios lej pāxquī'nin.

Cristo hua'chi lakatin chihuix a'ntū Dios lacsacli

⁴ Pō'ktu catā'latā'kchokotit Jesucristo. U'tza' a'nti quincāmaxquī'yāni' quinquilhtamacujca'n. Lā' xla' hua'chi huan xapū'lh chihuix a'ntū mā'cnūcan para xacimiento de ixchic Dios. Dios lacsacli como laktzī'lh hua'chi lakatin chihuix a'ntū lej ixtapalh a'yuj huan tachi'xcuhuī't ixtapuhuan palh tuntū' ixtapalh ixuanī't. ⁵ Hui'xina'n hua'chi lakatin lītōkpān a'ntūn tū' tlahuacanī't hua'chi xala' nac quilhtamacuj. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' nac huā'mā' lītōkpān a'ntū Dios tlahuamā'. Lā' hui'xina'n hua'chi sacerdotes lanī'ta'ntit como kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo lā'

chuntza' tā'scujā'tit Dios. Lā' hua'chilh ixmālacnūni'tit lē'ksajna' huan Dios como a'kahuāna'ni'pā'na'ntit xla'. Lā' chuntza' līpāxuhua Dios. ⁶Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Quit iclacsacli lakatin chihuix a'ntū lej ixtapalh.

Lā' chuhua'j quit icui'lī kalhatin a'ntī hua'chi lakatin chihuix xala' a'katzāstūn a'nlhā nayāhuacan templo nac Sión.

Lā' xlaca'n a'ntīn talīpāhuan xla', tū' chu tlakaj catitalīpāhuanli.

⁷Lā' huā'mā' chihuix huanicu'tun Cristo. Lā' como hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza' lā' ū'tza' līca'tzīyā'tit que Cristo lej ixtapalh. Lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'cu'tun, xlaca'n cālīchihuīna'n ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huā'mā':

Huan chihuix a'ntū talakmaka'lh huan xakana'nī'n, huā'mā' chihuix ū'tza' lalh a'ntū más tasqui'nī.

⁸Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Huā'mā' chihuix nacāmā'a'kche'kxlanī huan tachi'xcuhuī't; huā'mā' chihuix nacāmāmakōsī.

Xlaca'n ta'a'kche'kxla como tū' takalhlaka'ī'cu'tun huan a'ntī Dios macamilh para nacāmāpūtāxtūcan. Dios xapū'la ixca'tzī a'ntū nacāpātle'keni' a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios.

Quina'n ixtachi'xcuhuī't Dios

⁹ Pero hui'xina'n tū' hua'chi xlaca'n. Hui'xina'n lakatin tachi'xcuhuī't a'ntū cālacsacnī't Dios para natala hua'chi xla'. Lā' nā hui'xina'n ix sacerdotes quiMāpa'ksīni'ca'n Dios. Lā' nā hui'xina'n tā'tapa'ksīyā'tit Dios. Lā' nā hui'xina'n ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' Dios lacasqui'n que hui'xina'n nacāmāca'tzīnīyā'tit ā'makapitzīn huan lē'cnīn a'ntū xla' tlahuanī't. Dios ū'tza' a'ntī cāta'sani'nī'ta'ni lā' cāmāxtunī'ta'ni a'nlhā cā'pucsua lā' cālīminī'ta'ni' a'nlhā tzēhuanī't xkaka.

¹⁰ Xapū'la hui'xina'n tū' ixtachi'xcuhuī't Dios ixuanī'ta'ntit. Lā' chuhua'j hui'xina'n ixtachi'xcuhuī'ttza' Dios. Xapū'la tū' ixca'tzīyā'tit palh Dios lakalhu'manīni'n. Lā' chuhua'j ca'tzīyā'tittza', como Dios cālakalhu'manī'ta'ni'tza'.

Tasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios lā' huan pūchihuīna'nī'n

¹¹ Hui'xina'n tlā'hua'nā'tit hua'chi makatīyātī'n nac huā'mā' quilhtamacuj, como tapa'ksīyā'tit nac a'kapūn. Chuhua'j iccāsqui'ni'yāni' que tū' tīlahua'yā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Camāxtektit huā' tamā'na tapāstacna' a'ntū nalactlahua a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. ¹² Xa'nca calatā'kchokotit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Lā' chuntza', a'yuj cacātalē'ksa'nīni'ni' palh tlaha'yā'tit catūhuā a'ntūn tū' tzey, xlaca'n nataca'tzī palh tū' stu'nca'. Lā' natalaktzī'n que hui'xina'n tlaha'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' chuntza' xlaca'n natamāka'tlī' Dios a'xni'ca' xla' najuzgarlī.

¹³ Cacā'a'kahuāna'ni'tit ixlīhuākca'n huan pūchihuīna'nī'n como chuntza' Dios lacasqui'n. Ca'a'kahuāna'ni'tit huan xamāpa'ksīni' xcānsipejni'. ¹⁴ Lā' cacā'a'kahuāna'ni'tit huan

gobernadores. Lā' xluca'n cāhui'līcanī't para natamāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā cāhui'līcanī't para que xluca'n natamāka'tlī' a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. ¹⁵ Chuntza' huā'mā' ixtapuhuān Dios. Xla' lacasqui'n que hui'xina'n līlacatejtīn nalatā'kchokoyā'tit. Lā' chuntza' tūlah catitahualh catūhuā huan chi'xcuui'n a'ntīn tū' xa'nca tapāstacna'n lā' tū' tamāchekxī ixtachihuīn Dios.

¹⁶ Hui'xina'n libres lā' tū' tasqui'nī natlōkentaxtūyā'tit ixley Moisés. Lā' a'yuj libres hui'xina'n tū' capuhua'ntit que tzē natlahua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan. Catlahua'tit a'ntū Dios māpa'ksīni'n. ¹⁷ Cacā'a'cnīni'ni'tit ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Lā' cacāpāxqui'tit huan tā'timīn. Lā' cajicua'ni'tit Dios. Lā' ca'a'cnīni'ni'tit a'ntī līhua'ca' ka'lhī līmāpa'ksīn nac país.

Cristo pātīni'lh lā' nā līmakuan que napātīni'nāuj nā quina'n

¹⁸ Hui'xina'n a'ntīn tasācua'ni'n lā' nā hui'xina'n puscan a'ntīn tamaksquiti, nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit a'ntīn cātāmāpa'ksīyāni'. Nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit palh tapāxqui'nin lā' talakalhu'manīni'n lā' nā palh taca'tzanca'tzī. ¹⁹ Palh pātīni'nā'tit a'yuj tū' tlahuanī'ta'ntit nīn tuntū', lā' palh līlacatzucu pātīyā'tit como tlahuacu'tunā'tit ixtapuhuān Dios, chuntza' Dios nacāsīcua'lanālīyāni'. ²⁰ Pero palh tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey, lā' ū'tza' cātālītucsāni', lā' a'yuj pātīyā'tit, huā'mā' tuntū' ixtapalh na ixlacapūn Dios como ū'tza' xmān a'ntū cātaminī'ni'yāni'. Pero palh pātīyā'tit a'nchī cātātucsāni' a'yuj tlahuanī'ta'ntit xmān a'ntūn tzey, chuntza' Dios nacāsīcua'lanālīyāni'. ²¹ A'ntīn cālacsacnī't Dios, xluca'n ka'lhī natapātīni'n. Cristo māni' ū'tza' pātīni'lh por quimpālacataca'n. Lā' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīmaksca'tāuj xla'. ²² Lā' Cristo nīn tuntū' tlhualh a'ntūn tū' tzey. Tū' maktin kaxmatca nahuan a'ntūn tū' stu'ncua'. ²³ Xla' tū' ixcālakapala a'ntī ixtalakapala xla'. Tū' maktin hualh que natapālāna'ni' de xluca'n a'ntīn tamāpātīnīlh. Cristo ixca'tzī que xluca'n natamāpala con Dios. Lā' Dios juzgarlī chu a'nchī tasqui'nī. ²⁴ Cristo māni' ū'tza' māpalalh por quintalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nīlh nac cruz. Xla' lacasqui'lh que namakxtekāuj huan talaclē'i', lā' natlahuatā'kchokoyāuj ixtapuhuān Dios. Lā' como Cristo pātīni'lh por quina'n, chuntza' līxapalh quintalaclē'i'ca'n. ²⁵ Xapū'la hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi borregos a'ntū ixtatza'nkānī't. Lā' chuhua'j taspī'tchokonī'ta'ntit. Lakta'nī'ta'ntit Jesucristo. Lā' xla' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n.

3

A'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xluca'n a'ntīn tatapūchahualhtza'

¹ Lā' nā hui'xina'n puscan, ca'a'kahuāna'ni'tit minkōlu'ca'n. Lā' chuntza' palh ā'makapitzīn minkōlu'ca'n tū' takalhlaka'ī'ixtachihuīn Dios, xlaca'n natalakhlaka'ī'cu'tun a'xni'ca'natalaktzī'n que hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Lā' chuntza' tū' tasqui'nī nacāhuanican catūhuā. ² Huan chi'xcuui'n natalaktzī'n a'nchī xpuscanca'n tatlahua a'ntūn tzey lā' ta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' ū'tza' natalikalhlaka'ī'cu'tun. ³ A'makapitzīn puscan, como tzēhuanī't talacu'tun, tzēhuanī't tacāxtlahua ixya'jca'n. Lā' tata'a'kanū ixa'kaslihuitca'n de oro lā' tamacatahui'la ixmacatzātzātca'n de oro. Lā' talhakā' tzēhuanī't ixluxu'ca'n. Huā' tamā'na catūhuā tū' ū'tza' a'ntū tlahua tzēhuanī't kalhatin puscāt na ixlacapūn Dios. ⁴ Palh lactzēhuanī't lacu'tunā'tit, tasqui'nī que naka'lhīyā'tit xatzey mintapāstacna'ca'n lā' ca'cs natahui'la'yā'tit. Huā'mā' lej tzey na ixlacapūn Dios. Lā' chuntza' lactzēhuanī't lila'yā'tit a'ntū tāyani'. ⁵ Lā' chuntza' lactzēhuanī't talilal huan puscan xalanī'n makān a'ntī ixtalipāhuan Dios lā' ixta'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' xlaca'n nā ixta'a'kahuāna'ni' ixkōlu'ca'n. ⁶ Chuntza' ixtlahua Sara makāntza'. Xla' ixa'kahuāna'ni' ixkōlu' Abraham lā' ixlaktzī'n hua'chi māpa'ksīni'. Hui'xina'n hua'chilh ixtzu'ma'jan Sara, palh tlahuayā'tit a'ntūn tzey lā' palh tū' jicua'nā'tit a'ntū nacātatlahuani'yāni tachi'xcuui't.

⁷ Lā' chuhua'j hui'xina'n chi'xcuui'n a'ntūn ka'lhīyā'tit mimpuscanca'n, caca'tzītīt a'nchī nacā'tā'latahui'la'yā'tit chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Huan puscan, xlaca'n tū' lactli'huī'qui hua'chi hui'xina'n. Lā' ū'tza' nacālī'a'cnīni'ni'yā'tit. Nacā'a'cnīni'ni'yā'tit como xlaca'n chuntza' hua'chi hui'xina'n maklhtīni'ni'ta'ntit huan lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'. Lā' ū'tza' huā'mā' xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū tāyani' para pō'ktu. Palh chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n naca'tzīyā'tit que Dios nakaxmata a'xni'ca' nakalhtō'ka'yā'tit.

Makapitzīn tapātīni'n por ixpālacata tatlahua a'ntūn tzey

⁸ Lā' chuhua'j xmān huā'mā': Chu lakatin capāstacna'ntit. Calālakalhu'ma'ntit. Calāpāxqui'tit hua'chi lītā'timīn. Calātlahuani'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' capuhualh kalhatin que más xatzey que huan ā'makapitzīn. ⁹ Palh catīhuā cātlahuani'yāni' a'ntūn tū' līmakuan, tū' titlahuani'yā'tit chu a'cxtim. Palh ā'catīhuā cālakapalayāni', tū' tilakapala'yā'tit. Xatzey casqui'ni'tit Dios que xla' casicua'lanālīh. Ū'tza' huā'mā' a'ntū Dios lacasqui'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, Dios nacāsicua'lanālīyāni' hui'xina'n. ¹⁰ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntū lipāxūj talatahui'lacu'tun, tū'tza' catachihuīna'lh con lakko'hua'jua' tachihuīn. Lā' tū'tza' cata'a'kxokonū'lh.

11 Catamakxtekkō'lh a'ntūn tū' tzey lā' catatlahualh a'ntūn tzey.

Lā' catalihui'lilh ca'cs natalatahui'la pō'ktu.

12 Dios cāmaktaka'lha a'ntī lactzeyā chi'xcuui'n.

Lā' cākaxmatni' a'nchīn takalhtō'ka'.

Pero Dios tū' cāmaktāya a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

13 Nīn tintī' caticātlahuani'ni a'ntūn tū' tzey palh hui'xina'n xmān tlahuacu'tunā'tit a'ntūn tzey. 14 Lā' palh hui'xina'n pātīni'nā'tit xmān por ixpālacata tlhua'yā'tit a'ntūn tzey, chuntza' Dios nacāsīcua'lanālīyāni'. Tū' cacājīcua'ni'tit huan chi'xcuui'n. Tū' catamakchuyī'tit. 15 Capāstactit que Cristo ū'tza' miMāpa'ksīni'ca'n. Lā' ca'a'kahuāna'ni'tit xmān xla. Skalalh natahui'layā'tit para nakalhtīni'nā'tit a'xni'ca' nacātakalhasqui'ni'yāni' a'chī'n kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. Lā' līlacatzucu nakalhtīni'nā'tit hui'xina'n. Lā' capāstactit que Dios cākaxmatmā'ni'. 16 Tū' titlahua'yā'tit a'ntū nalīmāxana'nā'tit a'xni'ca' napāstacā'tit a'ntū tlhua'nī'ta'ntit. Chuntza' nacāmāmaxa'nī'yā'tit a'ntīn cātālakapalayāni' hui'xina'n lā' a'ntīn cātālīchihuīna'nāni' a'ntūn tū' tzey por ixpālacata kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. 17 A'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xla'ca'n nacāmāpātīnīcan. Hui'xina'n tū' cala'tit hua'chi xla'ca'n. Xatzey napātīni'nā'tit, palh chuntza' ixtapuhuān Dios, a'yuj tū' tlhuanī'ta'ntit a'ntūn tū' tzey.

18 Cristo xmān maktin nīlh por quina'n. Lā' chuntza' līmāpānūlh quintalaclē'i'ca'n. Lā' a'yuj Cristo lej tzey, xla' pātīni'lh por huan tachi'xcuui't. Lā' nīlh por quimpālacataca'n, como quincāmāsu'yucu'tuni' na ixlacapūn Dios. Lā' a'yuj maknīca Jesucristo, pero ixlīca'tzīn huī'cus. 19 Lā' a'xni'ca' tūna'j ixlakahuanchoko Cristo, ixlīca'tzīn a'lh a'nlhā ixcāchī'canī't ixlīca'tzīnca'n nīnī'n. Cātasu'yuni'lh lā' cāhuanilh palh ū'tza' Cristo. 20 Xla'ca'n a'xni'ca' ixtalahui'lāna'cus tū' takalhlaka'ī'cu'tulh Dios. Lā' Dios lacatzucu ixcāka'lhīmā' līhuan Noé ixtlahuamā' huan barco. Lā' a'xni'ca' lalh huan lakuat, xmān kalhatzeyan tachi'xcuui't tapūtāxtulh huan nac barco na ixkalhni' huan xcān. 21 Lā' chuntza' quina'n a'ntīn quincāmāpūtāxtūnī'ta'ntza', quina'n lī'a'kpaxui xcān. A'xni'ca' a'kpaxāuj tū' tlhuayāuj para nalīmāyujyūyāuj quimacti'ya'tca'n. A'xni'ca' a'kpaxāuj, chuntza' līmāsu'yuyāuj que Dios xapanī'ttza' quintalaclē'i'ca'n, como Jesucristo lakahuanchokonī'ttza, lā' chuntza' pūtāxtunī'taujtza'. 22 Jesucristo tanūnī'ttza' nac a'kapūn lā' huī' na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' chuhua'j xla' cāmāpa'ksīkō' huan āngeles lā' ixlīhuākca'n huan a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn.

4

Dios cālīmāmacū' catūhuā chā'tunu' de ixtachi'xcuui't

¹ Como Cristo pātīni'lh a'xni'ca' ixlatlā'huan nac huā'mā' quilhtamacuj, caca'tzītīt hui'xina'n que tzē nacāpātīle'keni'yāni' chuntza'. Lā' tū' cajicua'ntit. A'ntīn tapātīni'mā'na, xlaca'n tamakxteknī'ttza' de tatlahua a'ntūn tū' tzey. ² Lā' chuhua'j tū'tza' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey hua'chi huan tachi'xcuui't a'ntīn tatlahua xmān a'ntū xlaca'n talacasqui'n. Calatahui'la'tittza' chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ³ Xapū'la hui'xina'n makān ixtlahuapā'na'ntit a'ntūn tatlahuacu'tun a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Xapū'la ixlē'capinā'tit ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ixtlahua'yā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Ixka'chiyā'tit. Lā' ixtlahua'yā'tit cā'tani' a'nlhā ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ixtakēstokā'tit para nako'tā'tit. Lā' ixcātatzokostani'yā'tit huan ídolos. Lā' Dios tū' lakatī huā'mā'. ⁴ Lā' chuhua'j a'ntīn tū' takalhlaka'ī', xlaca'n tū' tamāchekxī como hui'xina'n tū' cātā'takēstokā'tit xlaca'n para natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey a'ntūn tatlahuacu'tun xlaca'n. Lā' ū'tza' cātālīlakapalayāni' hui'xina'n. ⁵ Xlaca'n natamāpala con Dios. Ixlīstu'ncua' xla' nacājuzgarlī a'ntīn talahui'lāna'cus lā' a'ntī xanīntza'. ⁶ Lā' ū'tza' nā cālīmāca'tzīnīca huan xatzey tachihuīn a'ntīn xanīntza' chuhua'j. Lā' chuntza' a'yuj tanīlh chuntza' hua'chi ixlīhuākca'n tachi'xcuui't, pero ixlīca'tzīnīca'n tzē natatahui'la para pō'ktu chuntza' hua'chi Dios lahuī' pō'ktu.

⁷ Pala'j nasputkō' ixlīhuāk. U'tza' xa'nca calīpāstacna'ntit. Skalalh catahui'la'tit para que tzē nakalhtō'ka'yā'tit. ⁸ Lā' a'ntū lej tasqui'nī ū'tza' huā'mā': lej calāpāxqui'tit. Palh pāxqui'yāuj ā'kalhatin, māspūtūnu'ni'yāuj a'ntū quincātlahuani'nī'ta'ni'. ⁹ Lā' lipāxūj nalāmānūyā'tit na minchicca'n. ¹⁰ Dios xtunc cāmaxqui'nī'ta'ni' chā'tunu' de hui'xina'n a'nchī tzē nalītlahua'yā'tit a'ntū cālīmāmacū'nī'ta'ni' Dios. Chuntza' tzē natlōkentaxtūyā'tit a'ntū Dios cālīmāmacū'nī'ta'ni'. Lā' chuntza' nalāmaktāya'yā'tit. ¹¹ A'ntīn ta'a'cta'sana'n, catamāsu'yulh ixtachihuīn Dios. Lā' a'ntīn tamaktāya ā'makapitzīn, catatlahualh chu a'nchī Dios cāmaxqui'nī't. Lā' palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata Jesucristo. Līmakuan que pō'ktu ca'a'cnīni'ni'ca Dios. Xla' para pō'ktu ka'lhī līmāpa'ksīn. Amén.

Tapātīni'n a'ntīn takalhlaka'ī'

¹² Lā' chuhua'j tā'timīn, tū' tipuhua'nā'tit que tū' maktin napātīni'nā'tit hui'xina'n. Caca'tzītīt que chuntza' cāpātīle'keni' a'ntīn takalhlaka'ī', lā' tū' xmān hui'xina'n pātīni'nā'tit chuntza'. Lā' chuntza' lītasu'yu palh lej stu'ncua' hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. ¹³ Capāxuhua'tit a'nchī pātīni'mpā'na'ntit

chuntza' hua'chi Cristo pātīni'lh. Lā' chuntza' hui'xina'n lej napāxuhua'yā'tit a'xni'ca' Cristo namimpala lā' nalaktzī'ncan a'nchī xla' ka'lhī lhūhua' limāpa'ksīn. ¹⁴ A'xni'ca' cātalakapalayāni' hui'xina'n por ixpālacata Cristo, huan Espīritu Santo nacāmaktāyayāni'. Lā' natasu'yu que xla' cātā'lahui'lanī' hui'xina'n. Lā' natasu'yu que xla' lej ka'lhī limāpa'ksīn. A'makapitzīn ko'hua'jua' talīchihuīna'n Cristo, pero hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit xla'. ¹⁵ A'makapitzīn tapātīni'n como xlaca'n tamaknīni'nī't. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como taka'lhāna'nī't. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como tatlahuanī't ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como tatanūnī't a'nlhān tū' ixmaca'tzica'n. Tū' titlahua'yā'tit huā' tamā'na. ¹⁶ Palh hui'xina'n pātīni'nā'tit por ixpālacata Cristo, tū' tilīmāxana'nā'tit. Camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios como tapa'ksīyā'tit con Cristo.

¹⁷ Chiltza' huan chī'chini' a'ntū napūjuzgarlīni'n Dios. Xapū'la nacāmāpātīnīcan ixtachi'xcuui't Dios. Palh quina'n naquincāmāpātīniyāni' xapū'la, ā'chulā' nacāmāpātīnīcan xlaca'n a'ntūn tū' takalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn a'ntū ixla' Dios. ¹⁸ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh jicslihua' tapūtaxtu huan xalactzey chī'xcuui'n, ¿tuchū nacāpātle'keni' huan chī'xcuui'n a'ntūn tū' tzey lā' a'ntūn talakmaka'n Dios?

¹⁹ Palh ixtapuhūān Dios que natapātīni'n makapitzīn ixpālacata tatlahua a'ntūn tzey, catatlahualhcus a'ntūn tzey. Lā' catalīpāhuanli xmān Dios. Xla' cāmā'a'nanīnī't lā' pō'ktu cāmaktaka'lha. Lā' xla' pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan.

5

Cāmaxquī'ca tapāstacna' a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹ Quit iccāchihuīna'maxquī'cu'tunāni' hui'xina'n a'ntī xanapuxcu'nu' nac lītokpānna'. Nā quit kalhatin xapuxcu'. Quit iclaktzī'lh a'nchī pātīni'lh Cristo. Lā' nā quit naqui'a'cnīni'ni'can a'xni'ca' na'a'cnīni'ni'can Cristo a'xni'ca namimpala. ² Iccāsqui'ni'yāni' que nacāmaktaka'lhā'tit ixlaksa'tā'n Dios a'ntī xla' cālīmāmacū'ni'. Catlahua'tit con ixlihuāk mintapuhūānca'n lā' tū' nasātlahuayā'tit. Tū' xmān titlahuayā'tit xmān por huan tumīn. Cacāmaktaka'lhtit xmān ixpālacata tā'scuju'tunā'tit Dios. ³ Lā' tū' ixtēcu'nī'n hui'xina'n a'ntī cāmaktaka'lhā'tit. Calatahui'la'tit chu a'nchī ixtapuhūān Dios. Lā' chuntza' xlaca'n tzē nacātamaksca'tāni'.

⁴ Jesucristo ū'tza' a'ntī xapuxcu' de milihuākca'n hui'xina'n a'ntī xanapuxcu'nu' nac lītokpānna'. Xla' cāmaktaka'lhkō' ixlaksa'tā'n lā' cuenta tlhua a'nchī scujnī'ta'ntit hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' Jesucristo namimpala, Dios para pō'ktu nacāsicua'lanāliyāni' hui'xina'n.

⁵ Lā' nā hui'xina'n o'kxa'n, cacā'a'kahuāna'ni'tit huan xana-puxcu'nu' de huan lītōkpāna'. Lā' milīhuākca'n hui'xina'n nalā'a'cnīni'ni'yā'tit. Tū' capuhua'ntit palh más xalactzey hui'xina'n que ā'makapitzīn. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios tū' cāmaktāya a'ntīn taka'tla'jca'tzī.

Xla' cāmaktāya a'ntīn tū' taka'tla'jca'tzī.

⁶ Tū' caka'tla'jca'tzītit. Ca'akahuāna'ni'tit Dios. Xla' ū'tza' a'ntī lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lakatin chī'chini' a'xni'ca' Dios nalacasqui'n, hui'xina'n nacāta'a'cnīni'ni'yāni' chu a'nchī ixtapuhuan Dios. ⁷ Pō'ktu a'xni'ca' tamakchuyiyā'tit, casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Xla' cālakalhu'manāni' a'xni'ca' pātīni'mpā'na'ntit.

⁸ Lā' skalalh calatahui'la'tit lā' tū' catamakxtektit nacātatlajayāni'. Huan ko'ti'ti' a'ntī mintā'ca'tzaca'n, xla' latlā'huan hua'chi lakatin león a'ntū lej ta'sa lā' putzatlā'huan a'ntī nahua'. ⁹ Tū' camakxtektit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' chuntza' catā'lātlaja'tit huan ko'ti'ti'. Capāstactit que chuxalhā nac cā'quilhtamacuj a'nan huan tā'timīn a'ntī nā tapātīni'mā'na. ¹⁰ Dios lej pāxquī'nin. Lā' quincālacsacnī'ta'ni' como ixlacasqui'n natā'tapa'ksīyāuj Cristo. Lā' chuntza' para pō'ktu natā'latahui'layāuj Dios nac a'kapūn. A'xni'ca' pātīni'nī'ta'ntittza' ā'macsti'na'j, māni' Dios nacātlahuayāni' lactzey hui'xina'n. Lā' nacāmaktāyayāni' para natāyani'yā'tit. Lā' nacāmaktāyayāni' para que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit.

¹¹ Dios ka'lhīkō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para pō'ktu. Amén.

Macā'nca huan ā'xmān saludos

¹² Quit icmātzo'knīlh Silvano huā'mā' carta a'ntūn tū' la-clhmā'n. Quit xa'nca icca'tzī que xla' kalhatin quintā'tinca'n lā' xa'nca kalhlaka'ī'. Quit iccāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que ū'tza' xastu'ncua'. Chuhua'j tū' camakxtektit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit huā'mā' xatzey tachihuīn.

¹³ Cāmacā'ni'yāni' saludos xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī huan nac lītōkpān xala' nac Babilonia. Nā xlaca'n Dios nā cālacsacnī't. Lā' Marcos a'ntī hua'chi qui'o'kxa', nā xla' cāmacā'ni'yāni' saludos. ¹⁴ Calā'a'kxko'ka'tit como hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit.

Lā' tza'ta'ta' calalh mi'a'clhcunucca'n milīhuākca'n hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyā'tit Cristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntūn Tzo'kli San Pedro

Cāmacā'ni'ca saludos a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹ Quit Simón Pedro. Lā' ictzo'kmā' huā'mā' carta. Quit kalhatin ixapóstol Jesucristo lā' ū'tza' ictā'scuja. Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit hua'chi quina'n. Quina'n tzē nalīpāxuhuyāuj por a'ntū quincātlahuani'nī'ta'ni' Dios. Como Dios chu a'cxim cālaktzī'n tachi'xcu'huī't, chuntza' quincālaktzī'nāni' chu lakatin como kalhlaka'ī'yāuj Jesucristo. ² Lā' Dios lej cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n, como hui'xina'n lakapasā'tit Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

A'nchī tahuanī't a'ntīn tatā'tapa'ksī Dios

³ Dios, como lej ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn, quincāmaxquī'nī'ta'ni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nāuj para nalatahui'layāuj chu a'nchī xla' lacasqui'n. Lā' quincāmāca'tzīnīni' a'nchī huanī't xla'. Lā' nā quincāmāta'sīni' para natā'latahui'layāuj nac a'kapūn a'nlhā xla' māpa'ksīni'n lā' a'nlhā lej xkaka. ⁴ Lā' chuntza' Dios naquincātlahuani'yāni' lhūhua' a'ntūn tzey chuntza' hua'chi xla' huanī't. Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' a'nchī nalīsāstī'latā'kchokoyāuj. Lā' quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quintapāstacna'ca'n a'ntū xatzey hua'chi ixtapāstacna' Dios. Lā' chuntza' tzē namakxtekāuj a'ntū xako'hua'jua' tlahuacan nac quilhtamacuj. ⁵ Lā' como hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tittza' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, chuntza' tasqui'nī que nalē'capinā'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' xmān natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Nā tasqui'nī que ā'chulā' nasca'tā'tit a'ntū ixla' Dios. ⁶ Lā' tū' xmān nasca'tā'tit a'ntū ixla' Dios. Nā tasqui'nī que tū' natamakxtekā'tit natlahua'yā'tit mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' xmān huā'mā'. Nā tasqui'nī que līlacatzucu napātīyā'tit. Lā' tū' xmān līlacatzucu napātīyā'tit. Nā tasqui'nī que līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chuntza' hua'chi Dios lacasqui'n. ⁷ Lā' tū' xmān līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Nā tasqui'nī que nacāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn. Lā' tū' xmān huan tā'timīn. Nā tasqui'nī que nacāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't.

⁸ Ixlīhuāk huā'mā' ū'tza' natlahuakō'yā'tit. Lā' palh lej stu'ncua' natlahua'yā'tit, chuntza' tasu'yu palh xa'nca latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Lā' nā tasu'yu palh tū' chu tlakaj lakapasā'tit huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

⁹ A'ntīn tū' tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xlaca'n

hua'chi lakatzī'nī'n como xluca'n tū' xa'nca tamāchekxī. Xluca'n hua'chi lakatzī'nī'n como tapātza'nkānī't palh Dios cāxapani'nī'ttza' ixtalalē'i'ca'n lā' xla' lacasquī'n que xluca'n līlacatejtin natalatā'kchoko. ¹⁰ Chuntza' tā'timīn, calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit huā' tamā'na catūhuā. Lā' chuntza' natasu'yu que Dios cāta'satīnī'ta'ni' lā' cālacsacnī'ta'ni' hui'xina'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, tū' catitatonkopūtīt. ¹¹ Lā' chuntza' tzē naca'tziyā'tit palh natanū'yā'tit a'nlhā para pō'ktu māpa'ksīni'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' xla' ū'tza' a'ntīn quincāmāpūtaxtūyāni'.

¹² U'tza' pō'ktu iccālīmāpāstaquīyāni' quit huā' tamā'na catūhuā, a'yuj hui'xina'n lakapasā'tit, lā' a'yuj xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua' a'ntū cāmāsu'ni'nī'ta'ni'. ¹³ Quit icpuhuan palh tzey na'iccāmāpāstaquīyāni' huā' tamā'na catūhuā līhuan iclahuī'cus. ¹⁴ Quit icca'tzī palh palajtza' na'icnī. Chuntza' quimāca'tzīnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁵ Lā' quit na'ictlahua a'ntū maclacasqui'n para na'iccāmāsu'ni'yāni' lā' chuntza' tzē nalīpāstacā'tit huan tachihuīn ixpālacata Jesucristo chō'nlhānīn lacasqui'nā'tit a'xni'ca' xanīntza' quit.

Laktzī'nca Jesucristo a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁶ Quina'n iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lā' a'nchī xla' namimpala. A'ntū quina'n iccāmāsu'ni'yāni', huā'mā' tū' cuentos a'ntūn tamā'a'nanīlh chi'xcuui'n a'ntīn ta'a'kxokonuncu'tun. Lā' quina'n iclaktzī'uj con quilakastapūnca'n huan Jesucristo lā' nā iclaktzī'uj a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹⁷ Lā' a'ntza' xa'icyāna'uj a'xni'ca' Dios quinTāta'ca'n māka'tlī'lh Jesucristo. Lā' mincha' lakatin tachihuīn nac lakatin poklhnu' xaslama. Lā' hualh: "U'tza' huā'mā' qui'O'kxa'. Lej icpāxquī' lā' lej quimakapāxuhua". ¹⁸ Māni' quina'n ickaxmatui huanmā' tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. A'ntza' xa'ictā'huī'lāna'uj Jesucristo huan nac kēstīn. Lā' a'ntza' xtunc tasu'yulh Jesucristo como Dios māxkakēlh.

¹⁹ Lā' ū'tza' ā'chulā' iclikalhlaka'ī'yāuj a'ntū tatzo'kli huan profetasna' a'ntī cāmātzo'knīlh Dios. Lā' nā hui'xina'n xa'nca nalakapūtle'keyā'tit a'ntūn tatzo'kli huan profetasna' hasta que xa'nca namāchekxī'yā'tit. Huā'mā' hua'chi huan lámpara a'ntū maksko a'nlhā cā'pucsua' hasta que natuncū lā' hasta que natasu'yu huan mātuncuīnī' sta'cu. ²⁰ Lā' lej tasqui'nī napāstacā'tit a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' a'ntūn tahualh huan ixa'cta'sana'ni'n Dios, huanmā' tū' ixtapāstacna'ca'n huan a'cta'sana'ni'n. ²¹ A'ntū ixtamāsu'yu huan a'cta'sana'ni'n tū' xmān ixtapāstacna'ca'n

tachi'xcuhū't. Huan tamā'na lactzey chi'xcuhū'n a'ntī ixtatā'scuja Dios, xlaca'n ixtahuan a'ntū ixcāmāpāstaquī huan Espíritu Santo.

2

Makapitzīn ixtamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua'

Judas 4-13

¹ Makāntza' ixtatanū na ixlacłhni'ca'n tachi'xcuhū't ā'makapitzīn a'cta'sana'nī'n a'ntī ixta'a'kxokonu'n. Lā' nā natatanū na milacłhni'ca'n ā'makapitzīn a'ntī natamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua'. Lā' a'ntū natamāsu'yu ū'tza' nalactlahua a'nchīn talikalhlaka'ī' makapitzīn. Huan tamā'na a'kxokonu'nī'n natamāsu'yu palh Jesucristo tū' ixO'kxa' Dios a'yuj xla' ū'tza' a'ntī māpalalh por ixtalacłē'i'ca'n. Chu līmaktin nacāmāpātīnīcan xlaca'n por ixpālacata a'ntūn tatlahua.

² Lā' a'nchī xlaca'n natalatā'kchoko, hua'chilh tuntū' a'ntū nacālīmāmāxanīcan. Lā' lhūhua' a'ntī natakahlaka'ī'cu'tun a'ntū natamāsu'yu xlaca'n. Lā' nā natatlahua a'ntūn tū' tzey hua'chi xlaca'n. Lā' por ixpālacataca'n xlaca'n ko'hua'jua' nalīchihuīna'ncan huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'.

³ Huā' tamā'na a'kxokonu'nī'n lej taka'lhīcu'tun tumīn. Lā' ū'tza' nacātalīmāsu'ni'yāni' hui'xina'n a'ntūn tū' stu'ncua'. Dios makāntza' lihū'īnī't que nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntūn tatlahua chuntza'. Lā' huā' tamā'na a'kxokonu'nī'n nā xlaca'n natamāpala con Dios.

⁴ Dios tū' cāmāspūtūnu'ni'lh huan ángeles a'ntīn tatlahualh a'ntūn tū' tzey. Cāmāyujūlh hasta nac pūpātīn. Lā' a'ntza' natatachoko hua'chi xatachī'nī'n hasta huan chī'chini' a'xni'ca' namālacłē'nīni'n Dios. ⁵ Lā' Dios tū' cāmāspūtūnu'ni'lh huan tachi'xcuhū't a'ntī ixtahū'īlāna' makān. Macamilh huan lakuat. Lā' ū'tza' talīnīkō'lh ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhū't nac quilhtamacuj como tū' tzeyā tachi'xcuhū't ixtahuanī't. Dios cāmāpūtāxtūlh xmān kalhatzeyan tachi'xcuhū't. Kalhatin de xlaca'n, ū'tza' a'ntī Noé. Xla' ixcāmāsu'ni' huan tachi'xcuhū't que tasquīnī que līlacatejtin ixtalatā'kchokolh.

⁶ Lā' Dios cāmāpātīnīlh xalanī'n huan nac cā'lacchicni' a'nłhā ixuanican Sodoma lā' nā a'nłhā ixuanican Gomorra. Dios cālhcuyukō'lh huan tamā'na lakatu' cā'lacchicni'. Lā' chuntza' Dios līmāsu'yulh que xla' cāmāpātīnī a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun. ⁷ Dios māxtulh de nac Sodoma huan chī'xcu' a'ntī ixuanican Lot. Lā' chuntza' līpūtāxtulh. Lot tzeyā chī'xcu' ixuanī't lā' ixtamakchuyī como huan ā'makapitzīn xalanī'n nac Sodoma tū' tzeyā chī'xcuhū'n ixtahuanī't lā' ixtatlahua a'ntūn ko'hua'jua'.

⁸ Lā' Lot tzeyā chī'xcu' ixuanī't, lā' como ixcātā'lahuī' lā' ixcālaktzī'n lā' ixcākaxmata lakalīyān, chuntza' līpuhualh por ixpālacata a'ntū ixtatlahua a'ntū ko'hua'jua'. ⁹ Chuntza'

tasu'yu que huan Māpa'ksīni' Dios namāpūtāxtū kalhatin chi'xcu' a'ntī pātīni'mā' a'ntī kalhlaka'ī' Dios. Lā' nā tasu'yu palh Dios, a'yuj tūna'j cāmāpātīni' a'ntīn tū' tzeyā chi'xcu'huī'n, nacāmāpātīni' huan chi'chini' a'xni'ca' Dios namālaclē'nīni'n. ¹⁰ Lā' ā'chulā' nacāmāpātīni' a'ntīn talakmaka'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' tatlahua a'ntūn tū' tzey ixtapāstacna'ca'n. Xlaca'n tū' tajicua'n de natatlahua catūhuā. Tatlahua xmān a'ntū xlaca'n talacasqui'n. Lā' tū' tajicua'n talakapala huan a'ntī lej taka'lhī līmāpa'ksīn. ¹¹ Tū' chuntza' tatlahua huan ángeles a'yuj xlaca'n más taka'lhī līmāpa'ksīn. Huan ángeles, xlaca'n tū' talakapala ā'kalhatin lā' tū' talē'ksa'nīni'n na ixlacapūn Dios.

¹² Huā' tamā'na chi'xcu'huī'n tū' tamāchekxī. Tatlahua a'ntūn talacasqui'n. Talakapala a'ntūn tū' tamāchekxī. Xlaca'n hua'chi huan animalhna' xala' nac cā'qui'huī'n a'ntūn tayuja nac a'ksuj lā' tūlah catitapūtāxtulh lā' nacāmāknīcan. Lā' nā chuntza' huā' tamā'na chi'xcu'huī'n nā natasputa hua'chi huan animalhna'. Lā' Dios nacāmālaclē'nī. ¹³ Lā' chuntza' xlaca'n natalīmāpala por a'ntūn talīmāpātīnīlh ā'makapitzīn. Xlaca'n de tuncuj talakatī lej tako'ta lā' tatlahua ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lej līmāxana' a'nchī xlaca'n cātā'huā'yanāni' hui'xina'n a'nlhā hui'xina'n takēstoknī'ta'ntit, līhuan xlaca'n tapuhuan que nacāta'a'kxokoyāni' hui'xina'n.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' xlaca'n talaktī'n kalhatin puscāt, tapuhuan a'ntūn tū' tzey. Ixlīhuāk ixtapāstacna'ca'n ko'hua'jua'. Lā' ta'a'kxoko a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī'. Lā' lej tapāstaca a'nchī natalīka'lhī lhūhua' tumīn. ¹⁵ Hua'chilh xlaca'n ixtamākxtekli huan xaslitua' tej lā' ta'a'ktza'nkānī't. Tatlatlā'huan hua'chi Balaam ixo'kxa' Beor. Xla' a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n. Lej ixlakatī huan tumīn. Lā' tlhualh talaclē'i' para natlaja tumīn. ¹⁶ Balaam lacaquilhnīca por ixtalaclē'i'. Lā' a'yuj huan burrosnu' tū' tachihuīna'n, xla' chihuīna'lh ixburro hua'chi kalhatin chi'xcu'. Lā' quilhnīlh por a'ntū ixtlahuacu'tun. Lā' xmān chuntza' Balaam tū' makxtekca natlahua huan talaclē'i' a'ntū ixtlahuacu'tun.

¹⁷ Huā' tamā'na chi'xcu'huī'n a'ntīn tamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua', xmān ta'a'kxokonu'n. Lā' tuntū' ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi mu'sni' a'ntūn tascōhuanī't. Lā' xlaca'n hua'chi huan poklhnu'nī'n a'ntū cāmākosū huan ū'ni' lā' tū' talē'n xcān. Dios cāxui'līnī't a'nlhā nacāmacā'n huā' tamā'na chi'xcu'huī'n a'nlhā natatachoko para pō'ktu lā' a'nlhā lej cā'pucsua'. ¹⁸ Xlaca'n taka'tla'jca'tzī a'xni'ca' tachihuīna'n. Pero a'ntūn tahuan, tuntū' ixtapalh. Xlaca'n tamāsu'yu que lej tzey palh kalhatin tlhūa a'ntū lacasqui'n quimacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. Chuntza' talī'a'kxoko xlaca'n a'ntīn tamākxtek mā'nacus a'ntū ixtatlahua a'xni'ca' tūna'j ixtalakapasa ixtachihuīn Dios. ¹⁹ Tahuan que xlaca'n libres lā' tzē natatlahua chuxatū a'ntūn talacasqui'n. Pero tū'

stu'ncua'. Xlaca'n tū' libresni'. Xlaca'n hua'chi tachī'nī'n como tūla tamakxteka de tatlahua talaclē'i'. Palh kalhatin chī'xcu' tūla makxteka catūhuā, chuntza' xla' hua'chilh tachī'n. ²⁰ Lā' a'ntīn talakapasnī't huan Māpūtaxtūnu' a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n lā' chuntza' talimakxteknī't huan talaclē'i' xala' nac quilhtamacuj, lā' palh xlaca'n natatlahuapala talaclē'i' lā' tūlatza' tamakxteka, chuntza' ā'chulā' natala que a'nchī ixtahuanī't xapū'la. ²¹ Más tzey palh tū' ixtalakapasli xlaca'n a'nchī līlacatejtin latā'kchokocan. Pero xlaca'n, a'yuj ixtaca'tzī, xlaca'n tamakxtekli huan ixlīmāpa'ksīnni' Dios a'ntū ixcāmāsu'ni'canī't. ²² Chuntza' xlaca'n hua'chi a'nchī huancan:

Huan chichi' hua'chokopala ixpa'tlā'nat.

Lā' huan pa'xni' a'xni'ca' paxnī'ttza', taspī'tpala para natapī'li' nac cā'pūlhtok.

3

Namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo

¹ Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' ixlīkalhtu' carta a'ntū iccātzo'knuni'nī'ta'ni'. A'xni'ca' quit ictzo'kli huan kalhtu' carta, quit iccāmāpāstaquīcu'tuni' a'ntū lej tzey lā' iccāmāpāstaquīcu'tuni' huampala a'ntū ca'tzīyā'tittza' hui'xina'n. ² Iclacasqui'n que hui'xina'n napāstacā'tit a'ntū ixtahuan makāntza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' iclacasqui'n que nacāpāstacā'tit huan līmāpa'ksīnni' a'ntū ixla' huan Māpūtaxtūnu' a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Huā' tamā'na līmāpa'ksīnni' iccāmāsu'ni'yāni' quina'n huan apóstoles.

³ Lej tasqui'nī que namāchekxī'yā'tit hui'xina'n a'ntū na'iccāhuaniyāni'. A'xni'ca' namin huan tamā'na ā'xmān chī'chini', nata'a'nan chī'xcu'huī'n a'ntī natatlahuatā'kchoko ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey chu a'ntū xlaca'n tatlahuacu'tun. Lā' nacātalīlaktzī'nāni' hui'xina'n. ⁴ Lā' xlaca'n natahuan: "Jesucristo hualh que xla' nataspī'tchokopala. Lā' chuhua'j, ¿lhachū huī'? Tū' minī't. Quinapapana'ca'n tanīnī'ttza'. Lā' chu a'cxtim lamā' chuhua'j desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj". Chuntza' natahuan xlaca'n. ⁵ Lā' quit iccāhuaniyāni' hui'xina'n que huā'mā' tū' stu'ncua'. A'nan lakatin catūhuā a'ntū xlaca'n taca'tzī lā' a'ntūn tū' talīchihuīna'ncu'tun xlaca'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Lejtza' makān Dios chihuīna'lh lā' chuntza' talīlalh huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj. Huan quilhtamacuj lītlahuaca xcān lā' ixuī' na ixpu'nan xcān. ⁶ Lā' huan quilhtamacuj, a'nchī ixuī' xapū'la, līmālakuanīca huan xcān, a'xni'ca' lalh huan lakuat. ⁷ Lā' Dios nā hualh que huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj a'ntūn tahuī'lāna' chuhua'j, natatachoko hasta huan chī'chini' a'ntū Dios lalhcāhui'līnī't. Lā' huanmā' chī'chini' natalhcukō'. Lā'

huanmā' chi'chini' Dios nacāmālaclē'nī'kō' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't a'ntīn tū' tzey. Lā' nacāmāpātīnī.

⁸ Tā'timīn, tū' tipātza'nkāyā'tit huā'mā': Huan Māpa'ksīni' Dios lakatin chi'chini' laktzī'n hua'chi lakatin mil cā'ta. Lā' nā lakatin mil cā'ta laktzī'n hua'chi lakatin chi'chini'. ⁹ A'makapitzīn tapuhuan que Dios takoxī para natlōkentaxtū a'ntū huanī't. Tū' chuntza'. Xla' quincāka'lhīmā'ni' līlacatzucu como tū' lacasqui'n que nīn chā'tin napātīni'n nac pūpātīn. Xla' lacasqui'n que ixlīhuākca'n catamakxtekli ixtalacē'i'ca'n.

¹⁰ Namin huan chi'chini' a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' chu līmaktin namin a'xni'ca' nīn tintī' puhuan que namin. Chu līmaktin namin hua'chi kalhatin ka'lhāna' chu līmaktin min. Huanmā' chi'chini' huan a'kapūn nalaksputa. Lā' palha' nakaxmatcan a'ntū namacasā'nan. Lā' natalakscu'pkō' ixlīhuāk a'ntūn tatasu'yu nac a'kapūn. Lā' nalhcukō' ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj.

¹¹ Lā' chuhua'j, como natalakuankō' ixlīhuāk, xa'nca capāstactit hui'xina'n a'nchī nalīlatahui'la'yā'tit. Hui'xina'n natlahua'yā'tit xmān ixtapuhuān Dios. ¹² Hui'xina'n līpāxuj ka'lhīpā'na'ntit huanmā' chi'chini' a'xni'ca' Dios naxtāpalī huan quilhtamacuj. Huanmā' chi'chini' huan a'kapūn nalhcukō'. Lā' natalakscu'pkō' ixlīhuāk a'ntū chuhua'j tatasu'yunu'n nac a'kapūn. ¹³ Dios huanī't que natlahua lakatin xasāsti' a'kapūn lā' lakatin xasāsti' quilhtamacuj a'nlhā natlahuacan xmān a'ntūn tzey. Utza' huā'mā' ka'lhīmā'nauj, como chuntza' huanī't Dios.

¹⁴ Chuntza', tā'timīn, lihuan ka'lhīpā'na'ntit huā'mā' chi'chini', calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey na ixlacapūn Dios. Lā' nīn tuntū' catlahua'tit a'ntūn tze nacātalī'a'ksa'nīni'nāni'. Lā' nīn tuntū' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey a'ntū nacāmāxtunquīyāni' de Dios. ¹⁵ Caca'tzītīt hui'xina'n que Dios līlacatzucu cāka'lhīmā' ā'makapitzīn a'ntī natapūtaxtu. Utza' tūna'j līmimpala Jesucristo. Chuntza' cātzo'knuni'ni' hui'xina'n quintā'tinca'n Pablo a'ntī pāxquī'yāuj. Xla' tzo'kli chu a'nchī Dios māpuhuanīlh. ¹⁶ Pablo cātzo'kli huā' tamā'na catūhuā a'xni'ca' cātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Lā' huāk chuntza' cātzo'kli huan cartas a'ntū cāmacā'nī't. Lā' nac ā'makapitzīn ixcartas a'ntūn cātzo'knī't, a'nan a'nlhā jicslīhua' māchekxīcan. Lā' a'nlhā jicslīhua', makapitzīn chi'xcuui'n tū' xa'nca tamasu'yu. Xlaca'n ū'tunu'n a'ntīn tū' xa'nca tamāchekxī lā' xtunc xtunc takahlaka'ī'. Tū' stu'nua' a'nchī xlaca'n tamāsu'yu ixtachihuīn Dios, lā' tū' xmān a'ntūn tzo'kli Pablo. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnī Dios.

¹⁷ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, ca'tzīyā'tittza' a'nchīn ta'a'kxokonuncu'tun huan tamā'na a'ntīn tū' tzeyā

chi'xcuhū'n. Tū' cacāta'a'kxokoni' hui'xina'n. Palh
nacāta'a'kxokoyāni', chuntza' tzē namakxtekā'tit de
nakahlaka'ī'yā'tit xa'nca. ¹⁸Lā' chuhua'j ā'chulā' catlahua'tit
a'ntū lipāxuhua Dios. Lā' ā'chulā' casca'ttit ixpālacata huan
Māpūtaxtūnu' a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tlī'ca
chuhua'j lā' para pō'ktu. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Jesucristo quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n

¹ Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta ixpālacata Jesucristo. U'tza' a'ntī quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Xla' ixuī'tza' a'xni'ca' tūna'j itzucu huan quilhtamacuj. Quina'n ickaxmatnī'tauj a'ntū ixuan xla' a'xni'ca' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj. Iclaktzī'nī'tauj con quilakastapunca'n. Iclaktzī'nī'tauj lā' icxa'manī'tauj con quimacanca'n. ² A'ntī māsā' quinquilhtamacujca'n, xla' tasu'yulh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Lā' quina'n iclaktzī'uj. Lā' icmālacstū'ncāuj palh iclaktzī'nī'tauj. Lā' iccātā'līchihuīna'nāni' hui'xina'n ixpālacata a'ntī māsā' quinquilhtamacujca'n. Xla' pō'ktu ixtā'huī' Dios quinTāta'ca'n. Lā' xla' natahui'la para pō'ktu. Lā' xla' milh lā' quina'n iclaktzī'uj. ³ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntū iclaktzī'nī'tauj lā' a'ntū ickaxmatnī'tauj. Lā' chuntza' hui'xina'n tzē naca'tziyā'tit que chu lakatin huan tachihuīn a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Lā' nā tzē chu lakatin nala'yā'tit con Dios quinTāta'ca'n lā' Jesucristo ixO'kxa'. Lā' nā tzē naca'tziyā'tit que quinTāta'ca'n Dios lā' Jesucristo ixO'kxa' cātā'lahui'lani' hui'xina'n chu a'cxtim como quincātā'lahui'lani' quina'n. ⁴ Huā'mā' iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n como chuntza' lej naka'lhīyāuj tapāxuhuān.

Dios ū'tza' xkakana'

⁵ A'ntūn quincāmāsu'ni'ni' Jesucristo, ū'tza' a'ntū iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Dios ū'tza' xkakana'. Lā' tū' lhā cā'pucsua' a'nlhā huī' xla', como xla' lej tzey lā' tū' maktin tlhua a'ntūn tū' tzey. ⁶ Palh huanāuj que chu lakatin quina'n con Dios, līhuan tlhuatā'kchokoyāuj a'ntūn tū' tzey, chuntza' tasu'yu palh tū' stu'ncua'. Tasu'yu que quina'n tū' tā'tlā'huamā'nauj Dios. ⁷ Palh tlhuayāuj a'ntūn tzey hua'chilh ixtlā'huāuj a'nlhā xkaka, chuntza' hua'chi Dios huī' a'nlhā xkaka. Lā' chuntza' stu'ncua' palh chu lakatin quina'n con Dios. Lā' ixka'lhni' Jesucristo, ixO'kxa' Dios, quincāxapani'kō'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'i'ca'n.

⁸ Palh huanāuj palh tū' tlhuanī'ta'uj talaclē'i', chuntza' ta'a'kxokoyāuj que'cstuca'n. Lā' tū' stu'ncua' a'ntū huanāuj. ⁹ Palh huaniyāuj Dios palh tlhuanī'tauj talaclē'i', xla' naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' lā' naquincāxapani'kō'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'i'ca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj como Dios lej tzey lā' pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan. ¹⁰ Palh ixuāuj que

tuntū' tlahuanī'tauj a'ntūn tū' tzey, chuntza' ixuáuj que Dios a'ksa'nīni'n. Lā' chuntza ixtasu'yulh palh tū' kalhlaka'ī'yāuj que stu'ncua' a'ntū huan ixtachihuīn Dios.

2

Cristo tā'chihuīna'n Dios por quina'n

¹ Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, quilaksa'tā'n. Lā' iccāhuaniyāni' que tū' catlahua'tit talaclē'i'. Lā' palh catīhuā tlahua talaclē'i', ka'lhīyāuj a'ntūn tā'chihuīna'n Dios por quina'n. Xla' ū'tza' Jesucristo. Lā' xla' tū' tlahuanī't nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey. ² Jesucristo nīlh huan nac cruz. Lā' chuntza' xla' līmāpalalh quintalacē'i'ca'n. Lā' tū' xmān quintalacē'i'ca'n. Xla' māpalakō'lh ixtalacē'i'ca'n ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

³ Palh tlōkentaxtūyāuj a'ntū līmāpa'ksīni'n Dios, chuntza' ca'tzīyāuj palh lakapasāuj xla'. ⁴ Palh catīhuā nahuan que xla' lakapasa Dios, lā' palh xla' tū' tlahua a'ntū Dios līmāpa'ksīni'n, xla' a'ksa'nīni'n lā' tū' kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ⁵ Lā' a'ntūn tatlōkentaxtū a'ntū Dios līmāpa'ksīni'n, xlaca'n xa'nca tapāxquī' Dios. Lā' chuntza' tzē līca'tzīyāuj palh quina'n chu lakatin con Dios. ⁶ Lā' a'ntūn tahuan palh chu lakatin con Dios, tasquī'nī que xlaca'n natalatā'kchoko chu a'nchī Jesucristo ixlatlā'huan.

Huan xasāsti' līmāpa'ksīn

⁷ Tā'timīn, iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n ixpālacata lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' xasāsti'. Chu ū'tza' a'ntū cāmāsu'ni'ni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'tit hui'xina'n. ⁸ Hua'chilh xasāsti' līmāpa'ksīn a'ntū iccātzo'knuni'mā'ni'. Cristo ixtlōkentaxtū huā'mā' līmāpa'ksīn lā' nā hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit. Lā' como hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, hua'chilh a'ksputmā'tza' a'nlhā cā'pucsua' lā' hua'chilh xkakamā'tza' huan xatzey māxkakēni' a'ntū Cristo māstā'.

⁹ A'ntūn tahuan palh talā'huan a'nlhā xkaka lā' palh tū' talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huancus a'nlhā cā'pucsua'. ¹⁰ A'ntūn tapāxquī' ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huan a'nlhā xkaka. Lā' chuntza' tū' tamātonkopū ā'kalhatin. ¹¹ A'ntūn tū' talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huan a'nlhā cā'pucsua'. Lā' tū' taca'tzī a'nlhā talatlā'huan, como a'nlhā cā'pucsua' tūla talacahuāna'n.

¹² Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, quilaksa'tā'n, como Dios cāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni' mintalacē'i'ca'n por ixpālacata Jesucristo. ¹³ Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, xanatātana', como hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Xla' lanāntza' ixuī' a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, o'kxa'n, como hui'xina'n tlajani'ta'ntit huan ko'ti'ti'. Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, camana', como

lakapasā'tit Dios quinTāta'ca'n. ¹⁴ Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, xanatātana', como lakapasā'tittza' Dios. Xla' lanāntza' ixui' a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, o'kxa'n, como hui'xina'n lactli'hui'qui. Lā' hui'xina'n kalhlaka'i'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios. Lā' tla'janī'ta'ntit huan ko'ti'ti'.

¹⁵ Tū' calakatītit a'ntū xala' nac quilhtamacuj. Lā' tū' calakatītit huan tūn tū' tzey a'ntūn tatlahua a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj. A'ntīn talakatī a'ntū xala' nac quilhtamacuj, xla'ca'n tū' tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁶ Ixlīhuāk a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj, huā'mā' tū' ixla' Dios quinTāta'ca'n. A'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj tatlahua a'ntūn tū' tzey a'ntū squi'n ixmacni'ca'n. Lā' lej talaktzī'ncu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' talīka'tla'jca'tzī a'ntūn taka'lhī. Ixlīhuāk huā' tamā'na huāk xala' nac quilhtamacuj. ¹⁷ Sputmā' huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk xala' nac quilhtamacuj a'ntūn talacasqui'n huan tachi'xcu'huī't. Pero a'ntīn tatlahua ixtapuhuān Dios, xla'ca'n natalatahui'la para pō'ktu.

Namin a'ntī lej na'a'kxokonu'n

¹⁸ Quilaksa'tā'n, tasputmā'na huā' tamā'na chi'chini'. Hui'xina'n cātahuaninī'ta'ni' que namin huan ixtā'ca'tza Cristo. Lā' chuhua'j tatasu'yunī't lhūhua' ixtā'ca'tza Cristo. Lā' ū'tza' līca'tzīyāuj palh tasputmā'natzā' huā' tamā'na chi'chini'. ¹⁹ A'ntī ixtā'ca'tzanī'n Cristo, xla'ca'n tū' lej stu'ncua' palh takalhlaka'i' chuntza' hua'chi quina'n. Lā' ū'tza' talītaxtunquīnī't de quina'n. Palh ixtakalhlaka'i'lh cahuā hua'chi quina'n, ixtatachokolh con quina'n. Lā' como tataxtunquīlh de quina'n, chuntza' tasu'yu que xla'ca'n tū' takalhlaka'i' hua'chi quina'n.

²⁰ Lā' hui'xina'n, Cristo cāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo. Lā' ū'tza' līca'tzīyā'tit milīhuākca'n huan xatzey tachi'huīn a'ntū xastu'ncua'. ²¹ Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' como hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'ntū xastu'ncua'. Tū' iccāhuanimā'ni' que hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit a'ntū xastu'ncua'. Ca'tzīyāuj que xtunc a'ntū stu'ncua' lā' nā xtunc a'ntūn tū' stu'ncua'.

²² A'ntī lej ta'a'kxokonu'n, xla'ca'n tahanan que Jesús tū' ū'tza' Cristo a'ntī Dios limānūlh ixlimāpa'ksīni'. A'ntīn tahanan chuntza', xla'ca'n ixtā'ca'tzanī'n Cristo. Xla'ca'n talakmaka'n Dios quinTāta'ca'n lā' nā ixO'kxa'. ²³ A'ntīn talakmaka'n ixO'kxa' Dios, quinTāta'ca'n Dios tū' cātā'lahuī'. Lā' a'ntīn tahanan que Jesús ū'tza' Cristo, ixO'kxa' Dios, Dios cātā'lahuī' xla'ca'n.

²⁴ Lā' hui'xina'n tū' capātza'nkā'tit a'ntū cātamāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la ixpālacata ixtachihuīn Dios. Palh tū'

napātza'nkā'yā'tit a'ntūn cātāmāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la, chuntza' nacātā'latahui'layāni' ixO'kxa' Dios lā' Dios quinTāta'ca'n. ²⁵ Lā' Cristo huanī't que xla' naquincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu.

²⁶ Quit iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' como ta'a'nan ā'makapitzīn a'ntīn cā'a'kxokocu'tunāni' hui'xina'n. ²⁷ Cristo cāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espíritu Santo. Lā' como huan Espíritu Santo cātā'lahui'lani' hui'xina'n, tū' maclacasqui'nā'tit hui'xina'n que nacātāmāsu'ni'yāni' ā'catīhuā huā' a'ntū iccāhuanimā'ni', como huan Espíritu Santo cāmāsu'ni'yāni' ixlīhuāk. Lā' a'ntū xla' māsuyū, ū'tza' xastu'ncua'. Xla' tū' māsuyū catīhuā a'ntūn tū' stu'ncua'. Lā' chuntza', como huan Espíritu Santo cāmāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n, chuntza' tū' cataxtunquītīt de Cristo.

²⁸ Lā' chuhua'j quilaksa'tā'n, tū' cataxtunquītīt de Cristo. Lā' chuntza' tū' catijicua'nui a'xni'ca' xla' namimpala. Lā' tū' catimāxana'uj na ixlacapūn. ²⁹ Como hui'xina'n ca'tzīyā'tit que Jesucristo xmān tlahua a'ntū lactzey, nā chuntza' naca'tzīyā'tit que a'ntīn tlahua a'ntūn tzey, ixlīhuākca'n xla'ca'n ixcamana' Dios.

3

Quina'n ixcamana' Dios

¹ Caca'tzītīt a'nchī Dios lej quincāpāxquī'yāni' como hualh que quina'n ixcamana' Dios. Lā' stu'ncua' quina'n ixcamana' Dios. A'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj, xla'ca'n tū' ixcamana' Dios lā' tū' talakapasa Dios quinTāta'ca'n. Lā' ū'tza' xla'ca'n tū' talīmāchekxī palh quina'n ixcamana' Dios lā' xla'ca'n tū' ixcamana' Dios. ² Tā'timīn, chuhua'j quina'n ixcamana' Dios. Tūna'j ca'tzīcan a'nchī nalayāuj. A'ntū ca'tzīyāuj, ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' Cristo natasuyū, quina'n nalayāuj hua'chi xla', como nalaktzī'nāuj chu a'nchī huanī't xla'. ³ Lā' a'ntīn taka'lhīmā'na natalaktzī'n Cristo, ixlīhuākca'n xla'ca'n tataxtunquī de a'ntūn tū' tzey. Lā' tlahua a'ntūn tzey hua'chi Cristo.

⁴ Ixlīhuākca'n a'ntīn tlahua talaclē'i', xla'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Dios. Palh catīhuā tū' a'kahuāna'ni' Dios, ū'tza' huā'mā' talaclē'i'. ⁵ Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que Cristo milh nac quilhtamacuj para naxapa quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' tū' tlhuanī't nīn lakatin talaclē'i'. ⁶ Ixlīhuākca'n a'ntīn chu lakatin con Cristo, xla'ca'n tū' tlahuatā'kchoko talaclē'i'. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tlahuatā'kchoko talaclē'i', xla'ca'n tū' taca'tzī a'nchī huanī't huan Cristo lā' tū' talakapasnīt. ⁷ Quilaksa'tā'n, tū' catamakxtektīt que nacāta'a'kxokoyāni' ā'makapitzīn a'ntīn cātahuaniyāni' que tzē natlahuayā'tit a'ntūn tū' tzey. A'ntīn tlahuatā'kchoko a'ntūn tzey, xla'ca'n lactzey hua'chi ixlitzey Cristo. ⁸ A'ntīn tlahuatā'kchoko talaclē'i',

xlaca'n tatā'tapa'ksī huan ko'ti'ti', como huan ko'ti'ti' pō'ktu tlahuanī't talaclē'i' desde a'xni'ca' mā'a'nanīlh huan talaclē'i'. IxO'kxa' Dios milh nac quilhtamacuj para namālakuanī a'ntūn tlahua huan ko'ti'ti'.

⁹ A'ntī ixcamana' Dios, xlaca'n tū'tza' tatlahuatā'kchoko talaclē'i', como Dios cāmaxquī'nī't xasāsti' ixquilhtamacujca'n, lā' chuntza' talīsāsti'latā'kchoko. Tūlatza' tatlahuatā'kchoko talaclē'i', como ixcamana'tza' Dios. ¹⁰ Chuntza' tasu'yu a'ntī ixcamana' Dios lā' a'ntī ixcamana' huan ko'ti'ti'. A'ntīn tū' tatlahuacu'tun a'ntūn tzey lā' tū' tapāxquī' huan tā'timīn, xlaca'n tū' ixcamana' Dios.

Tasqui'nī nalāpāxquī'yāuj

¹¹ Huan līmāpa'ksīn a'ntū cātamāsu'ni'ni' xapū'la ū'tza' huā'mā': que nalāpāxquī'yāuj. ¹² Tū' calauj hua'chi Caín a'ntīn tā'tapa'ksīlh huan ko'ti'ti'. Xla' maknīlh ixtā'tin. Lā' ħa'chī' maknīlh? Maknīlh como Caín tlahualh a'ntūn tū' tzey lā' ixlaktampilhīni'ni' ixtā'tin como xla' ixtlahua a'ntūn tzey.

¹³ Tā'timīn, palh xalanī'n nac quilhtamacuj tū' cātalaktzī'ncu'tunāni', tū' capuhua'ntit que tū' maktin la huā'mā'. ¹⁴ Quina'n ca'tzīyāuj que a'yuj hua'chi xanīn ixuanī'tauj, chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Huā'mā' ca'tzīyāuj como cāpāxquī'yāuj huan tā'timīn. Lā' a'ntīn tū' tapāxquī'nin, xlaca'n hua'chi xanīnī'ncus lā' tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. ¹⁵ A'ntīn taca'tzalaktzī'n ixtā'tinca'n xlaca'n hua'chi maknīni'ni'n na ixlacapūn Dios. Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que huan maknīni'ni'n tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁶ Cristo quincāpāxquī'yāni'lā' hasta macamāstā'lh ixquilhtamacuj por quina'n. Lā' chuntza' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī lipāxquī'nincan. Lā' chuntza' quina'n tzē natamacamāstā'yāuj lā' hasta nalīnīyāuj por quintā'timīnca'n palh tasqui'nī. ¹⁷ Palh kalhatin ka'lhī a'ntū maclacasqui'n lā' palh laktzī'n que ixtā'tin makasputa catūhuā, lā' palh xla' tū' lakalhu'man, chuntza' tasu'yu palh tū' pāxquī' Dios. ¹⁸ Quilaksa'tā'n, tū' xmān nahuanāuj palh cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Nacāmaktāyāuj ā'makapitzīn. Chuntza' natasu'yu palh ixlīstu'ncua' cāpāxquī'yāuj, lā' tū' xmān huanāuj.

Tū' catilacapuhuanui na ixlacapūn Dios

¹⁹ Palh chuntza' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn, chuntza' ca'tzīyāuj palh lej stu'ncua' tā'tapa'ksīyāuj Dios. Lā' chuntza' tū' tamakchuyīyāuj na ixlacapūn Dios. ²⁰ A'xni'ca' u'cxca'tzīyāuj na qui'a'clhcunucca'n que tlahuanī'ta'uj a'ntūn tū' tzey, pāstacāuj que Dios más xaka'tla' que qui'a'clhcunucca'n. Lā' xla' ca'tzikō' ixlīhuāk a'ntū tlahuanī'ta'uj. ²¹ Tā'timīn, palh tū' u'cxca'tzīyāuj na qui'a'clhcunucca'n que tlahuanī'ta'uj

a'ntūn tū' tzey, chuntza' tū' catilacapuhuanui na ixlacapūn Dios. ²² Dios naquincāmaxquī'yāni' a'ntū nasquī'nāuj como a'kahuāna'ni'yāuj ixlīmāpa'ksīn lā' tlahuayāuj a'ntū lipāxuhua Dios. ²³ Ixlīmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': Nalīpāhuanāuj Jesucristo ixO'kxa' lā' nalāpāxquī'yāuj chuntza' hua'chi xla' quincāmāpa'ksīni'. ²⁴ A'ntīn tatlōkentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, Dios cātā'lahuī' xlaca'n. Xla' quincāmāxquī'nī'ta'ni' huan Espíritu Santo lā' ū'tza' līca'tzīyāuj que Dios quincātā'lahuī'lani'.

4

A'makapitzīn tū' tamāsu'yu por ixlīmāpa'ksīn huan Espíritu Santo

¹ Tā'timīn, tū' cacākalhla'k'itit ixlīhuākca'n a'ntīn tahuan que tamāsu'yu por ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. Cuenta catlahua'tit lā' capuhua'ntit palh chu a'cxim hua'chi huan xastu'ncua' tachihuīn a'ntūn kalhla'k'ni'ta'ntittza'. Lā' chuntza' naca'tzīyā'tit palh tamāsu'yumā'na ixtachihuīn Dios. Lakachu ta'a'nī't a'ntīn tahuan que tachihuīna'n por ixquilhtampān Dios. Lā' xmān ta'a'kxokonun'. ² Na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'nchī nalīca'tzīyā'tit palh stu'ncua' huan Espíritu Santo cāmāchihuīnī. Taka'lhī huan Espíritu Santo a'ntīn tahuan palh Jesús ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni' lā' nā lacatuncuīlh lā' chuntza' lītachi'xcu'huī'lh. Ixlīhuākca'n a'ntīn chuntza' tahuan, xlaca'n taka'lhī huan Espíritu Santo a'ntī Dios macamilh. ³ Lā' a'ntīn tahuan que tū' stu'ncua' palh Jesús ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni' lā' nā lacatuncuīlh lā' chuntza' lītachi'xcu'huī'lh, xlaca'n tū' taka'lhī huan Espíritu Santo. Xlaca'n xmān cātahuaniyāni' ixtachihuīn ixtā'ca'tza Cristo. Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntit que ixmilh ixtā'ca'tza Cristo. Lā' chuhua'j huī' nac cā'quilhtamacuj.

⁴ Quilaksa'tā'n, hui'xina'n tā'tapa'ksīyā'tit Dios. Hui'xina'n cātlayanī'ta'ntit huā' tamā'na a'kxokonunī'n por ixlīmāpa'ksīn huan Espíritu Santo. Huan Espíritu Santo cātā'lahuī'lani' hui'xina'n. Lā' xla' ā'līhua'ca' ka'lhī līmāpa'ksīn que huan ko'ti'ti' a'ntī cāmāpa'ksī xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁵ Huā' tamā'na a'kxokonunī'n xlaca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' a'ntūn tamāsu'yu nā xala' nac quilhtamacuj. Lā' ū'tza' talīkaxmatni' huan tachi'xcu'huī't xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁶ Quina'n tā'tapa'ksīyāuj Dios. Lā' a'ntīn talakapasa Dios, xlaca'n takaxmata a'ntū iccāmāsu'ni'yāuj. Lā' a'ntīn tū' talakapasa Dios, xlaca'n tū' takaxmatcu'tun a'ntū icmāsu'yuyāuj. Chuntza' tzē nalīca'tzīyāuj tuchūyā līmāscatīn xastu'ncua' lā' nā tuchūyā līmāscatīn tū' stu'ncua'.

Dios cāpāxquī' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't

⁷ Tā'timīn, tasqui'nī nalāpāxquī'yāuj. Dios ū'tza' a'ntīn quincālāmāpāxquī'nīyāni'. A'ntīn tapāxquī'nin, xluca'n ixcamana' Dios lā' talakapasa Dios. ⁸ A'ntīn tū' tapāxquī'nin xluca'n tū' talakapasa Dios, como Dios lej cāpāxquī' ixlīhuāk tachi'xcuui't. ⁹ Dios lej quincāpāxquī'yāni'. Huā'mā' līmāsu'yulh a'xni'ca' macamilh nac quilhtamacuj ixO'kxa' a'ntī xmān kalhatin. Lā' por xla' lika'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ¹⁰ A'nchī quina'n pāxquī'yāuj Dios tū' talacastuca a'nchī Dios quincāpāxquī'yāni'. Xla' māsu'yulh a'nchī quincāpāxquī'yāni' a'xni'ca' macamilh ixO'kxa' lā' ū'tza' ixO'kxa' a'ntī māpalalh quintalaclē'i'ca'n.

¹¹ Tā'timīn, como chuntza' Dios quincālīpāxquī'yāni', nā chuntza' quina'n nalāpāxquī'yāuj. ¹² Dios nīn tinti' laktzī'nī't nīn maktin. Palh lāpāxquī'yāuj, chuntza' Dios quincātā'lahui'lani'. Lā' Dios quincāmaktāyayāni' nalāpāxquī'yāuj con ixlīhuāk qui'a'clhcunucca'n. ¹³ Quina'n ca'tzīyāuj palh Dios quincātā'lahui'lani'. Huā'mā' ca'tzīyāuj como quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo. ¹⁴ Lā' quina'n iclaktzī'nī'tauj ixO'kxa' Dios. Lā' icmālacstū'ncāuj que Dios quinTāta'ca'n macamilh ixO'kxa' para nacāmāpūtāxtū ixlīhuāk tachi'xcuui't. ¹⁵ A'ntīn takalhlaka'ī' lā' tahuan que Jesús ū'tza' a'ntī ixO'kxa' Dios, Dios cātā'lahui' xluca'n.

¹⁶ Lā' quina'n ca'tzīyāuj lā' kalhlaka'ī'yāuj palh Dios quincāpāxquī'yāni'. Dios lej cāpāxquī' ixlīhuāk tachi'xcuui't. Lā' Dios cātā'lahui' a'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn. ¹⁷ Tasqui'nī napāxquī'yāuj Dios con ixlīhuāk qui'a'clhcunucca'n. Lā' chuntza', huā'tzā' nac huā'mā' quilhtamacuj quina'n napāxquī'nināuj chuntza' hua'chi Cristo pāxquī'nin. Lā' chuntza' tū' catijicua'nui huan chi'chini' a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī huan tachi'xcuui't. ¹⁸ A'ntīn tapāxquī' Dios, xluca'n tū' tajicua'ni' Dios palh nacāmāpātīnī. Palh kalhatin pāxquī'nin, xla' tū'tza' ka'lhī tajicua't. A'ntīn tajicua'n que Dios nacāmāpātīnī, xluca'n tūna'j xa'nca tapāxquī' Dios.

¹⁹ Quina'n pāxquī'yāuj Dios como xla' xapū'la quincāpāxquī'ni'. ²⁰ Palh kalhatin huan que pāxquī' Dios lā' palh tū' laktzī'ncu'tun ixtā'tin, xla' tū' stu'ncua' a'ntū huan. Palh xla' tū' pāxquī' ixtā'tin a'ntī laktzī'n, xla' tūla pāxquī' Dios, como tūla laktzī'n Dios. ²¹ Huan līmāpa'ksīn a'ntū Dios quincāmaxquī'ni', ū'tza' huā'mā': A'ntīn tapāxquī' Dios nā natapāxquī' ixtā'timīnca'n.

5

Tzē nataxtunquīyāuj de a'ntūn tū' tzey

¹ A'ntīn takalhlaka'ī' que Jesús ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni', xluca'n ixcamana' Dios. Lā'

a'ntīn tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n, xla'ca'n nā tapāxquī' ixcamana' Dios. ² Lā' chuntza' palh pāxquī'yāuj Dios lā' palh a'kahuāna'ni'yāuj a'ntū quincālimāpa'ksīyāni', nā cāpāxquī'yāuj ixcamana' Dios. ³ Lā' palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj ixlīmāpa'ksīn. Lā' tū' jicslīhua' natlōkentaxtūyāuj ixlīmāpa'ksīn. ⁴ Ixlihuākca'n ixcamana' Dios tataxtunquī de a'ntūn tū' tzey a'ntūn tlahuacan nac quilhtamacuj. Quina'n tzē nataxtunquīyāuj de a'ntūn tū' tzey, como līpāhuanāuj Dios. ⁵ A'ntīn takalhlaka'ī' que Jesús ū'tza' ixO'kxa' Dios, xmān xla'ca'n tzē natataxtunquī de a'ntūn tū' tzey a'ntūn tlahuacan nac quilhtamacuj.

A'nchīn ca'tzīcan palh Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios

⁶ Ca'tzīyāuj palh Jesús stu'ncua' ixO'kxa' Dios. Chuntza' hualh Dios a'xni'ca' a'kpaxli Jesús. Lā' nā a'xni'ca' Jesús nīlh, nā Dios māsu'yulh que xla' ixO'kxa' ixuanī't. Huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni', xla' ū'tza' Jesús a'ntī a'kpaxli lā' nā nīlh nac cruz. Lā' nā huan Espīritu Santo māsu'yu que Jesús ū'tza' ixO'kxa' Dios. Lā' huan Espīritu Santo māsu'yu xmān a'ntū stu'ncua'. ⁷ A'nan kalhatu'tun a'ntīn tamālacstū'nca que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. Lā' huan kalhatu'tun xla'ca'n: Dios quinTāta'ca'n lā' huan Espīritu Santo lā' nā ū'tza' a'ntī huanican Tachihuīn. Chu a'cxim tahuan que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. ⁸ Lā' nac quilhtamacuj a'nan tāpātu'tun catūhuā a'ntūn tamāsu'yu que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. Huan Espīritu Santo chuntza' quincāmāsu'ni'yāni'. Lā' nā Dios chuntza' māsu'yulh a'xni'ca' Jesús a'kpaxli lā' a'xni'ca' nīlh. ⁹ Quina'n kalhlaka'ī'yāuj a'ntūn tamālacstū'nca huan tachi'xcu'huī't. Lā' ā'chulā' nakalhlaka'ī'yāuj a'ntū huan Dios. Lā' Dios mālacstū'nca que Jesús ū'tza' ixO'kxa'. ¹⁰ Lā' a'ntīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xla'ca'n ta'u'cxca'tzī na ixa'clhcunucca'n palh stu'ncua' a'ntūn takalhlaka'ī'. Lā' makapitzīn tū' takalhlaka'ī' a'nchī Dios hualh palh Jesús ixO'kxa'. Xla'ca'n hua'chilh ixtahuan que Dios a'ksa'nīni'n como tū' takalhlaka'ī'nī't a'ntū Dios hualh ixpālacata ixO'kxa'. ¹¹ Lā' Dios mālacstū'nca palh ū'tza' quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu, palh līpāhuanāuj ixO'kxa'. ¹² A'ntīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntīn tū' talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xla'ca'n tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

Māstā'ca tapāstacna'

¹³ Quit iccātzo'kni'mā'ni' huā'mā': Hui'xina'n a'ntī līpāhua'mpā'na'ntit ixO'kxa' Dios como quit, iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tzīyā'tit palh ka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu.

¹⁴ Lā' tū' lacapuhuanāuj a'xni'ca' kalhtō'ka'yāuj, como Dios quincākaxmatāni' palh squi'ni'yāuj chu a'nchī ixtapuhuān.

¹⁵ Lā' palh ca'tzīyāuj palh xla' quincākaxmatāni', chuntza' ca'tzīyāuj palh xla' naquincāmaxquī'yāni' a'ntū squi'ni'yāuj.

¹⁶ Palh catīhuā laktzī'n ā'kalhatin a'ntī tlahuamā' lakatin talaclē'i' a'ntū tzē namāspūtūnu'ni'can, chuntza' nalīkalhtō'ka' ā'kalhatin lā' xla' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj. Chuntza' nakalhtō'ka' palh huā'mā' talaclē'i' tzē namāspūtūnu'ni'can. Lā' palh huā'mā' talaclē'i' tūla māsputūnu'ni'can, chuntza' tū' iccahuanimā'ni que nalīkalhtō'ka'yā'tit por a'ntī chuntza' tlahua. ¹⁷ Ixlihuāk a'ntū ko'hua'jua', huāk talaclē'i'. Pero nā a'nan talaclē'i' a'ntūn tzē namāspūtūnu'ni'can.

¹⁸ Ca'tzīyāuj que a'ntī ixcamana' Dios, xlaca'n tū' tatlahuata'kchoko talaclē'i'. Xlaca'n cāmaktaka'lha ixO'kxa' Dios, lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tūla nacātlahuani' catūhuā.

¹⁹ Quina'n ca'tzīyāuj que tā'tapa'ksīyāuj Dios. Lā' ca'tzīyāuj que a'ntīn xalanī'n nac quilhtamacuj, xlaca'n cāmāpa'ksī huan ko'ti'ti'.

²⁰ Ca'tzīyāuj que ixO'kxa' Dios minī't. Lā' quincāmaxquī'nī'ta'ni' a'nchī nalīlakapasāuj a'ntī xastu'ncua' Dios. Lā' chuhua'j tā'lahui'lāna'uj Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Xla' scana'nca Dios lā' quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ²¹ Quilaksa'tā'n, tū' calīpāhuantit nīn tuntū'. Xmān Dios nalīpāhua'nā'tit. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Ixtakalhaka'ī huan xastu'ncua' tachihuīn lā' ixtapāxquī'nin

¹ Quit Juan, huan xapuxcu' de huan a'ntīn takalhaka'ī. Lā' quit ictzo'kmā' huanmā' carta. Ictzo'knuni'yāni' hui'x, huan tā'tin xapuscāt a'ntī Dios lacsacli, lā' nā mincamana'. Quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' tū' xmān quit. Nā cāpāxquī'yāni' hui'xina'n ixlihuākca'n a'ntīn talakapasa huan xastu'ncua' tachihuīn. ² Lāpāxquī'yāuj como quilihuākca'n kalhlaka'ī'yāuj huan xastu'ncua' tachihuīn, a'ntūn tū' mak-tin catisputli. ³ Caquincāsica'lanālīni' Dios quinTāta'ca'n lā' Jesucristo ixO'kxa' Dios. Lā' caquincātalakalhu'mani'. Lā' caquincātamātza'ta'tī'ni'ni' qui'a'clhunucca'n. Lā' chuntza' quina'n xa'nca nakalhaka'ī'yāuj huan xastu'ncua' tachihuīn, lā' lej nalāpāxquī'yāuj.

⁴ Lej iclīpāxuhualh a'xni'ca' icca'tzīlh que ā'makapitzīn mincamana' talahui'lāna' chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn, chuntza' hua'chi māpa'ksīni'lh Dios quinTāta'ca'n.

⁵ Lā' chuhua'j tā'tin, icuaniyāni' que nalāpāxquī'yāuj quilihuākca'n quina'n. Huā'mā' tū' xasāsti' līmāpa'ksīn. Chu ū'tza' a'ntū quincātamāca'tzīnīni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'uj. ⁶ Palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj a'ntū Dios quincālīmāpa'ksiyāni'. Xla' māpa'ksīni'lh que nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. U'tza' huā'mā' cātahuaninī'ta'ni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'tit.

Makapitzīn ixta'a'kxokonu'n

⁷ Chuhua'j lhūhua' a'kxokonu'nī'n talatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan que tū' stu'ncua' palh lacatuncuīlh nac huā'mā' quilhtamacuj huan Jesucristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni'. A'ntīn tahuan huā'mā', xlaca'n a'kxokonu'nī'n lā' ixtā'ca'tzanī'n Cristo. ⁸ Cuenta catla'hua'tit que tū' chu nasputa a'ntū līscujpā'na'ntit. Cuenta catla'hua'tit como maklhtīni'ncu'tunā'tit ixlihuāk a'ntū Dios nacāmaxquī'yāni' hua'chi mintatlajca'n.

⁹ A'ntūn takalhaka'ī' ā'makapitzīn tū' xmān a'ntū Cristo māsu'yulh. Nā xlaca'n tamāsu'yucu'tun ā'lakatin līmāscatīn. Xlaca'n tū' lej stu'ncua' tatā'latlā'huan Dios. A'ntīn takalhaka'ī' xmān a'ntū Cristo māsu'yulh, ixlistu'ncua' xlaca'n tatā'latlā'huan Dios quinTāta'ca'n lā' ixO'kxa' Dios. ¹⁰ Palh cālakmināni' hui'xina'n ā'catīhuā a'ntīn tamāsu'yu a'ntūn tū' chu lakatin con a'ntū māsu'yulh Cristo, tū' nacāmānū'yā'tit na minchicca'n. Lā' tū' nacāhuani'yā'tit: “Dios ca'cā'o'kska'lhīni'”. ¹¹ Palh

hui'xina'n nacāhuani'yā'tit: “Dios ca'cā'o'kska'lhīni”, lā' chuntza' cātā'tlahuapā'na'ntit a'ntūn tū' tzey.

Macā'nca saludos

¹² Lhūhua'cus ti'a'nan a'ntū iccāhuanicu'tunāni'. Pero tū' ictzo'kcū'tun nac lakatin carta. Iccālaka'ncu'tunāni hui'xina'n lā' iccātā'chihuīna'ncu'tunāni' calacan. Chuntza' lej nalīpāxuhuayāuj.

¹³ Tamacā'ni'yāni' saludos ixcamana' mintā'tin xapuscāt a'ntī Dios lacsacnī't.

Ixlīkalhtu'tun Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Māka'tlī'ca huan Gayo

¹ Quit Juan, huan xapuxcu' huan a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' quit ictzo'kmā' huanmā' carta. Quit ictzo'knuni'yāni' hui'x, Gayo. Quit lej icpāxquī'yāni' hui'x.

² Tā'tin, quit icca'tzī que xa'nca latlā'hua'na' na ixtej Dios. Lā' icsqui'ni' Dios que xa'nca ca'a'ni'ni'n ixlihuāk lā' tū' ca'ī'tza'ca'nti. ³ A'makapitzīn tā'timīn tachinī't. Lā' quin-tahuaninī't que hui'x latlā'hua'na' chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn. Lā' huā'mā' lej iclīpāxuhualh. ⁴ Lā' pō'ktu lej icpāxuhua a'xni'ca' quihuanican que quincamana' talatlā'huan chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn.

⁵ Tā'tin, hui'x cāmaktāyanī'ta' huan tā'timīn a'ntīn tachā'nī't a'ntza' a'yuj tū' ixcālakapasa'. Chuntza' tlahua'ya' a'ntūn tzey. ⁶ A'makapitzīn tataspi'tnī't de a'ntza'. Lā' xla'ca'n tatā'chihuīna'lh a'ntī ixtatakēstoknī't huā'tzā' para natamācā'tanī Dios. Lā' cāhuanica a'nchī hui'x cāpāxquī'ya' ā'makapitzīn. Lā' cacāmaktāyapala' a'xni'ca' natachā'mpala a'ntza'. Cacāma'xqui' a'ntū natamaclacasqui'n para ixtejca'n como xla'ca'n tatā'scujmā'na Dios. Cacāmaktāya' chu a'nchī Dios lacasqui'n. ⁷ Xla'ca'n tataxtunī't tatā'scuja Jesucristo. Lā' tuntū' tamaklhtīni'ncu'tulh de a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. ⁸ U'tza' quina'n nacālīmaktāyayāuj. Lā' chuntza' hua'chilh nacātā'māsu'yuyāuj huan xastu'ncua' tachihuīn.

Tū' tzey a'nchī ixlahuī' huan Diótreres

⁹ Quit iccāmacā'ni'nī't kalhtin carta a'ntīn tatakēstoka a'ntza' nac lītokpān. Pero huan Diótreres, como xla' lacu'tun xamāpa'ksīni' a'ntza', xla' tū' qui'a'kahuāna'ni'lh. ¹⁰ Lā' chuntza' a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza' na'icchihuīna'n na milacapūnca'n ixpālacata a'ntū tlahuamā' Diótreres. Xla' quincālī'a'ksa'ni'ni'nāni' de a'ntūn tū' stu'ncua' lā' quincā'a'ksa'nāni'. Lā' tū' xmān huā'mā'. Xla' tū' cāmānū na ixchic huan tā'timīn a'ntīn tachinācha'. Lā' tū' cāmāxteka que ā'makapitzīn natamānū na ixchicca'n. Lā' a'ntīn tamānūcu'tun, Diótreres cāmātuxtekē de a'nlnhān tatakēstoka.

¹¹ Tā'tin, tū' cacāmaksca'tti a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Cacāmaksca'tti a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. A'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, xla'ca'n tatā'tapa'ksī Dios. A'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xla'ca'n tū' talakapasa Dios.

Tzeyā chī'xcu' ixuanī't huan Demetrio

¹² Lhūhua' a'ntīn tahuān que Demetrio tzeyā chi'xcu'. Lā' tasu'yu que xla' latlā'huan chu a'nchī huan xastu'ncua' tachi-huīn. Lā' nā quit icuan que līlacatejtin latlā'huan. Lā' hui'xca'tzīya' que quit icuan a'ntū stu'ncua'.

Macā'nca saludos

¹³ Quit lejcus lhūhua' icuanicu'tunāni'. Pero tū' ictzo'kcu'tun huā' nac carta. ¹⁴ Palaj ica'ncu'tunācha' na'iclaktzī'nāni'. Lā' chuntza' nakalhachihuīna'nāuj māni' quina'n.

¹⁵ Dios camātza'ta'tī'lh mi'a'clhcunuc. Ixlīhuākca'n mi'amigos tamacā'ni'yāni' saludos. Lā' nacāsaludarlī'ya' ixlīhuākca'n huan amigosnu' xalanī'n a'ntza'.

Huan Carta a'ntün Tzo'kli San Judas

Judas cāmacā'ni'lh saludos huan a'nti ixtakalhaka'i'

¹ Quit Judas, ixtā'tin Jacobo. Lā' quit ictā'scuja Jesucristo. Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta hui'xina'n a'nti Dios cāta'sani'nī'ta'ni'. Dios quinTāta'ca'n cāpāxqui'yāni' hui'xina'n. Lā' Jesucristo cāmaktaka'lh mā'ni' hui'xina'n.

² Dios cacālakalhu'mani' hui'xina'n. Lā' cacāmātza'ta'tīni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' lej cacāpāxqui'ni' hui'xina'n.

Makapitzin ixtamāsu'yu a'ntün tū' stu'ncua'

2 Pedro 2.1-17

³ Tā'timīn, xa'iccātzo'knuni'cu'tunāni' hui'xina'n ixpālacata a'nchī Dios cāmāputaxtūni' hui'xina'n lā' nā quina'n chuntza'. Lā' chuhua'j a'nan lakatin catūhuā a'ntū más tasqui'nī na'iccāhuaniyāni'. Lā' ū'tza' iccālitzo'knuni'mā'ni' chuhua'j. Iccāhuaniyāni' que tū' tikalhlaka'ī'yā'tit a'ntün tamāsu'yu xlaça'n a'ntin taxtāpālicu'tun huan līmāscatīn a'ntū kalhlaka'ī'nī'tauj. Huā'mā' līmāscatīn ū'tza' a'ntū cālīmāmacū'lh ixtachi'xcuui't Dios lā' xmān maktin. Lā' tū' maktin catitaxtāpalilh huā'mā' līmāscatīn. ⁴ Makapitzin tün tū' tzeyā chi'xcuui'n tatanūnī't hua'chi lactzey chi'xcuui'n na ixlac'hpu'nanca'n a'ntin takalhlaka'ī'. Xlaça'n tahuan que como Dios lej lakalhu'manīni'n, chuntza' kalhatin tze natlahua chuxatūyā talac'lē'i' a'ntün tlahuacu'tun. Huā'mā' tū' stu'ncua'. Lā' tū' stu'ncua' ixlīmāscatīnca'n ixpālacata huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lejtza' makān tatzo'kni' na ixtachiui'n Dios que nacāmāclē'nīcan huan tachi'xcuui't a'ntin tatlaha chuntza'.

⁵ A'yuj hui'xina'n ca'tzīyā'tittza', na'iccāmāpāstaquīyāni' a'ntū Dios tlahualh makāntza'. Dios cāmāxtulh huan israelitas nac huan xcānsipej a'nlhā huanican Egipto. Lā' ā'cālīstān ā'makapitzin tū' takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua' a'ntū Dios hualh. Lā' ū'tza' Dios cālīmāknīlh. ⁶ Nā capāstactit huan ángeles. A'makapitzin de xlaça'n, como tū' tatlōkentaxtūcu'tulh a'ntū cālīmāmacū'lh Dios, xlaça'n tataxtulh de nac a'kapūn a'nlhā ixtahui'lāna'ncha'. Lā' ū'tza' Dios cālīchī'nī't a'nlhā cā'pucsua' hasta a'xni'ca' huan ā'xmān chi'chini' a'xni'ca' nacāmāclē'nī Dios. ⁷ Nā capāstactit a'ntün cāpātle'keni'lh Sodoma lā' Gomorra lā' ā'makapitzin cā'lacchicni' a'ntū ixtahui'lāna' pajtzu. Nā xalanī'n nac huā' tamā'na cā'lacchicni', nā ixtatlahua a'ntün tū' tzey. Ixtatlahua talākālhi'n. Lā' ixtalātā'tahui'la huan chi'xcuui'n. Lā' ū'tza' talīnīlh nac huan macscut a'ntū cāmāspūtūlh huā' tamā'na cā'lacchicni'. Chuntza' māchekxīcan

que natapātīni'n para pō'ktu nac cā'macscutnu' xluca'n a'ntīn talakapasa ixtej Dios pero tataxtutāyanī't.

⁸ Nā chuntza' huā' tamā'na chi'xcuhuīn a'ntīn cātamāsu'ni'cu'tunāni' a'ntūn tū' stu'ncua'. Xluca'n talakahuāna'n. Lā' tahuan palh Dios cālītā'chihuīna'n huan talakahuān. Lā' ū'tza' talīpuhuan que tze natatlahua talākahlī'n. Talakmaka'n ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' cachīhuā talīchihuīna'n huan ángeles. ⁹ Lā' nā nīn Miguel, a'ntī xapuxcu' ángeles, nīn xla' tū' chuntza' tlahualh. A'xni'ca' xla' tā'lalh huan ko'ti'ti' lā' talālista'lalh ixmacni' Moisés, Miguel tū' lī'a'ksanīni'lh huan ko'ti'ti' por a'ntūn tū' tzey ixtachihuīn. Xmān huanilh: “Dios camāpātīni'”. ¹⁰ Lā' huā' tamā'na chi'xcuhuī'n a'ntīn cātamāsu'ni'cu'tunāni' hui'xina'n, xluca'n cachīhuā talīchihuīna'n a'ntūn tū' tamāchekxī. Xluca'n hua'chi animales, como tū' tapāstaca Dios. Tatlahuakō' ixlīhuāk huan tūn tū' tzey a'ntū xluca'n talacasqui'n. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnī Dios.

¹¹ Xluca'n natapātīni'n como talatlā'huan hua'chi Caín a'ntīn tū' a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios. Lā' talī'a'ca'a'n tatlahua a'ntūn tū' tzey como tatlajacu'tun tumīn. Lā' chuntza' tlahualh Balaam. Lā' nā xluca'n lej lacxumpi hua'chi Coré. Xla' maknīca. Lā' nā xluca'n nacāmāpātīnican. ¹² Līmāxana' a'nchī cātātā'huā'yanāni' hui'xina'n a'nlhā takēstoknī'ta'ntit hui'xina'n. Xluca'n tzey tahuā'yancu'tun lā' tako'tcu'tun. Lā' tū' tapāstaca ā'makapitzīn. Xluca'n tuntū' ixtapalhca'n. Xluca'n hua'chi poklhnu' a'ntū lē'n huan ū'ni', lā' tū' lē'n xcān. Xluca'n hua'chi huan qui'huī' a'ntūn tū' tamāstā' ixtō'ca'tca'n a'xni'ca' ixpūlan. Lā' como tascōhuanī't ū'tza' cālītampu'lhucan. ¹³ Xluca'n hua'chi huan xasipej mar a'ntū lē'n huan pa'lhma'. Līmāxana' a'ntū xluca'n tatlahua. Xluca'n hua'chi sta'cu a'ntūn tū'tza' a'mā' na ixtej. Dios nacāmāpātīnī para pō'ktu a'nlhā lej cā'pucsua'.

¹⁴ Makāntza' Enoc cālīchihuīna'lh huan chi'xcuhuī'n a'ntīn tū' tzey. Lā' Enoc ixlīkalhatojon īxuanī't ī'xū'yātā'natna' Adán. Lā' Enoc hualh: “Huan Māpa'ksīni' Dios namin lā' nacātā'min lakalhūhua' mil ángeles. ¹⁵ Namin nacājuzgarlī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Lā' nacāmālaclē'nīkō' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' lactzey por ixlīhuāk a'ntūn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey lā' nā a'nchī cachīhuā talīchihuīna'nī't Dios”. ¹⁶ Huā' tamā'na chi'xcuhuīn talē'ksa'n ā'makapitzīn. Tū' līpāxūj tahui'lāna'. Tahui'lāna' chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' talīka'tla'jca'tzī a'xni'ca' tachihuīna'n. Xa'nca tatā'chihuīna'n ā'makapitzīn xmān como xluca'n talacasqui'n tumīn.

Cāmaxquī'ca tapāstacna' xluca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹⁷ Lā' hui'xina'n tā'timīn, capāstactit a'ntūn tualh xapū'la ixapóstoles quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁸ Xluca'n tualh: “A'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj, natamin chi'xcuhuīn

a'ntī natalīlaktzī'n a'ntū ixla' Dios. Lā' natalatahui'la chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey". ¹⁹ U'tunu'n huā' tamā'na chī'xcuui'n a'ntīn tamālacpitzī huan a'ntīn takalh-laka'ī'. Lā' talatlā'huan chu a'nchī xmān ixtapuhuānca'n. Lā' tū' taka'lhī huan Espīritu Santo.

²⁰ Lā' hui'xina'n tā'timīn, ā'chulā' xa'nca cakalhlaka'ī'tit huan Jesucristo chuntza' hua'chi Dios quincāmāsu'ni'nī'ta'ni'. Lā' cakalhtō'ka'tit con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. ²¹ Lā' calatahui'la'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n, lā' chuntza' na'u'cxca'tzīyā'tit a'nchī Dios cāpāxquī'yāni'. Caka'lhītīt hasta que Jesucristo nacālē'nāni' nac a'kapūn a'nlhā natahui'layā'tit para pō'ktu. Xla' natlahua huā'mā' como lej cālakalhu'manāni'.

²² Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n a'ntīn tapuhua mā'na que chō'la tū' stu'ncua' a'ntūn takalhlaka'ī'lh. ²³ Lā' hui'xina'n cacāmāpūtāxtūtīt ā'makapitzīn hua'chilh ixcāmā'xtūtīt de nac cā'macscutnu'. Lā' cacālakalhu'ma'ntit ā'makapitzīn a'ntī lej tatlahua talaclē'i'. Lā' cajicua'ntit tū' natlahua'yā'tit talaclē'i' hua'chi xlaca'n. Hua'chilh tzē ixcāpasāni' ixtalaclē'i'ca'n xlaca'n.

Māka'tlī'ca Dios

²⁴ Dios tzē nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Lā' chuntza' tū' catitlahua'tit talaclē'i'. Xla' nacālē'nāni' a'nlhā xla' hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' līpāxūj nalatahui'la'yā'tit como tuntū' cati'a'nal h a'ntūn tzē nacātalī'a'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n. ²⁵ QuinDiosca'n xmān kalhatin Dios. Xla' quincāmāpūtāxtūyāni' como quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nīlh por quina'n. Lā' xla' camāka'tlī'ca lā' ca'a'cnīni'ni'ca. Xla' cāmāpa'ksikō' ixlīhuāk. Lā' ixka'lhikō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj lā' ka'lhikō'cus chuhua'j lā' naka'lhikō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para pō'ktu. Amén.

Jesucristo Māca'tzīnīlh San Juan a'ntū Napātle'ke

Jesucristo māsu'yulh a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro

¹ Tatzo'kni' nac huā'mā' libro a'ntū māsu'yulh Jesucristo. Dios hualh huā' tamā'na catūhuā como ixlacasqui'n Jesucristo ixcāmāsu'ni'lh ixtachi'xcuui't Dios a'ntū palaj napātle'ke. Lā' nā quit, Juan, nā ictapa'ksī con Dios. Jesucristo quilak-macamilh huan ixángel para naquimāca'tzīnī huā' tamā'na catūhuā. ² Quit icmālacstū'nckō'nī't ixlīhuāk a'ntū iclaktzī'nī't. A'tzā' ictzo'ka a'ntū Dios quimāca'tzīnīlh. U'tza' a'ntū Jesucristo māsu'yulh.

³ Līpāxūj a'ntī natahuan huan tachihuīn a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Lā' lej līpāxūj a'ntīn takaxmata lā' ta'a'kahuāna'ni' huā' tamā'na tachihuīn a'ntū līmālacsu'yuca a'ntū napātle'ke. Lā' tū'tza' lej lātma'j a'xni'ca' napātle'ke huā'mā'.

Juan cātzo'knuni'lh xalanī'n nac lakatojon cā'lacchicni'

⁴ Quit, Juan, iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntī ixtachi'xcuui't Dios xalanī'n nac lakatojon cā'lacchicni' nac Asia. Dios cacāsīcua'lanālīni' hui'xina'n lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'. Dios, ū'tza' a'ntī hui' lā' pō'ktu ixuī' lā' pō'ktu natahui'la. Lā' nā cacāsīcua'lanālīni' hui'xina'n huan Espīritu Santo. U'tza' a'ntī tasu'yu hua'chi lakatojon pūmaksko na ixlacapūn huan pūtahuī'lh a'ntū ixpūmāpa'ksīn Dios. ⁵ Lā' cacāsīcua'lanālīni' hui'xina'n Jesucristo, a'ntī māsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. Māni' xla' a'ntī xapū'la lakahuanchokolh. Lā' xla' cāmāpa'ksī huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj. Xla' quincāpāxquī'yāni' lā' xla' nīlh para naquincāxapani'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'i'ca'n. ⁶ Xla' quincālacscui'līnī'ta'ni' para natā'māpa'ksīni'nāuj. Lā' quincāmaxquī'nī'ta'ni' lakatin quilītlōtca'n a'ntū mēcā'tanīcan Dios a'ntī ixTāta'. Lā' ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo. Lā' xla' camāpa'ksīni'lh para pō'ktu. Amén.

⁷ Lā' nalaktzī'ncan a'nchī xla' nayujāchi de nac a'kapūn lā' namin nac cā'poklhnu'. Lā' ixlīhuākca'n natalaktzī'n. Lā' nā natalaktzī'n a'ntīn taxtokohua'ca'lh nac cruz. Lā' ixlīhuāk tachī'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lej natalakaputza por ixpālacata. Lā' chuntza' napātle'ke. Amén.

⁸ Lā' chihuīna'lh huan Māpa'ksīni' Dios a'ntī ka'lhikō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn, lā' a'ntī hui' lā' pō'ktu ixuī' lā' pō'ktu natahui'la. Xla' hualh: “Lā' quit hua'chi huan letra A a'ntū lītzucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū

ixlī'a'kspuṭni', como quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tzuculh ixlīhuāk, lā' na'ictahui'lacus hasta a'xni'ca' na'a'kspuṭkō' ixlīhuāk”.

Juan lakachuyalh

⁹ Lā' quit, Juan, mintā'tinca'n hui'xina'n. Lā' quina'n tapa'ksīyāuj con Jesucristo. Quit iccātā'pātīni'mā'ni' hui'xina'n lā' iccātā'tāyani'yāni' con hui'xina'n por ixpālacata Jesucristo. Quit quimacaminca para na'ictachoko hua'chi tachī'n nac Patmos a'ntū pītzi'na'j ti'ya't na'ixpu'nan mar. Quinchi'pacanī't como xa'icmāsu'yuni't ixtachihuīn Dios lā' a'ntū ixlīstu'ncua' ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Lakatin chī'chini' a'ntū pū'a'cnīni'ni'can Jesucristo, icu'cxca'tzilh huan ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' ickaxmatli lakatin lej palha' tachihuīn na' quinkēn. U'tza' hua'chi lakatin trompeta a'ntū lej palha' kaxmatcan ¹¹ lā' quihuanilh:

—Quit hua'chi huan letra A a'ntū lītzucu huan alfabeto, lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'kspuṭni'. Catzo'kti a'ntū nalaktzī'na' lā' nacāmacapini'ya' huan ca'psnat huan ixtachi'xcu'huī't Dios nac lakatojon cā'lacchicni'. Cacāmacapi nac Efeso lā' nac Esmirna lā' nac Pérgamo lā' nac Tiatira lā' nac Sardis lā' nac Filadelfia lā' nac Laodicea —quihuanica.

¹² Lā' ictalakspi'tli para na'iclaktzī'n tichūn quintā'chihuīna'lh. Lā' iccālaktzī'lh tāyana' kantojon pūmaksko de oro. ¹³ Lā' na'ixla'hpū'nan huan pūmaksko, ixyā kalhatin a'ntī ixtasu'yu hua'chi chī'xcu'. Lā' ixlu'xu' pūlh mā'n ixuanī't lā' ixchā'n hasta na'ixtojon. Lā' ixka'lhī katin ixlīchī'cān de oro na'ixcu'xan. ¹⁴ Lā' ixya'j smu'yonko' ixuanī't hua'chi ixchī'xit borrego lā' hua'chi miqui. Lā' ixlakastapun ixtasu'yu hua'chi xalamana' huan macscut. ¹⁵ Ixtojon ī'xkaka hua'chi līcā'n tzej xapaxni' a'ntū ixcāxtlahuacani't nac lakatin pūlhcu'yun. Lā' a'xni'ca' ixchihuīna'n, ixmacasa'nan hua'chi a'nlhā yujtāya xcān. ¹⁶ Lā' na'ixmacacāna'j ixcālē'mā' huan lakatojon sta'cu. Lā' na'ixquilhni' taxtulh katin espada sta'ya'nca' kēstītu'. Lā' nā'ixlacan huan chī'xcu' ī'xkaka hua'chi chī'chini' a'xni'ca' tastu'nūta.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' iclaktzī'lh quit ica'kā'lh na'ixtojon hua'chi kalhatin nīn. Lā' xla' quixa'malh con ixmacacāna'j lā' quihuanilh:

—Tū' cajicua'. Quit huan Xapū'la lā' huan A'xmān. ¹⁸ Quit xalakahuan. Quit xa'icnīni't lā' chuhua'j xalakahuan quit para pō'ktu. Lā' quit icka'lhī līmāpa'ksīn de huan līnīn lā' a'nlhā cā'līnīn. ¹⁹ Lā' catzo'kti a'ntū hui'x laktzī'nī'ta' lā' a'ntū pātē'kemā' lā' a'ntū napātē'ke. ²⁰ Tatzē'knī't a'ntū huanicu'tun huan lakatojon sta'cu a'ntū hui'x la'ktzī' na'quimacacāna'j. Lā' nā' tatzē'knī't a'ntū huanicu'tun huan lakatojon pūmaksko de oro. A'ntū huanicu'tun, ū'tza' huā'mā': Huan lakatojon sta'cu,

ũ'tunu'n huan xanapuxcu'nu' huan lakatojon lītokpānna'. Lā' huan lakatojon pūmaksko ũ'tza' huan quintachi'xcuhuī't nac lakatojon cā'lacchicni'.

2

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanīn nac Efeso

¹ Lā' nā quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Efeso a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī cālē'mā' huan lakatojon sta'cu na ixmacacāna'j, lā' latlā'huan na ixlachpu'nanca'n huan lakatojon pūmaksko de oro. Xla' huan:

² Quit icca'tzī ixlīhuāk a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzī palh lej scujnī'ta'ntit lā' tāyani'nī'ta'ntit lā' tū' jiclhua'nī'ta'ntit. Lā' quit icca'tzī a'nchī hui'xina'n cāta'la'yā'tit huan tūn tū' tzeyā chi'xcuhuī'n. Lā' a'ntīn tahaun palh māni' xlaca'n apóstoles, hui'xina'n xa'nca cuenta tlahua'tit para naca'tzīyā'tit palh stu'ncua' o tū'. Lā' chuntza' hui'xina'n līca'tzīnī'ta'ntit que makapitzīn xlaca'n xmān ta'a'kxokonun. ³ Hui'xina'n tāyani'nī'ta'ntit. Lā' pātīni'nī'ta'ntit por quimpālacata. Lā' tū' jiclhua'nī'ta'ntit. ⁴ Lā' a'yuj tlahuakō'yā'tit ixlīhuāk huā'mā', pero a'nan catūhuā a'ntūn tū' iclakatī a'nchī tlahua'yā'tit hui'xina'n. Lā' ũ'tza' huā'mā': Hui'xina'n tū'tza' quilāpāxquī'yāuj hua'chi xapū'la. ⁵ Capāstacna'ntit a'nchī ixquilāpāxquī'yāuj xa'nca hui'xina'n xapū'la. Lā' chuhua'j tū'tza' quilāpāxquī'yāuj chuntza'. Chuhua'j caxtāpalī'tit mīntapāstacna'ca'n lā' catlahua'tit a'nchī ixtlahua'yā'tit xapū'la. Lā' palh tū' naxtāpalī'yā'tit mīntapāstacna'ca'n, quit na'iccālakmināni' hui'xina'n lā' na'icmāpānū huan pūmaksko de na milaclhni'ca'n. ⁶ Lā' lej tzey a'nchī hui'xina'n ca'tzalaktzī'nā'tit a'ntūn tatlahua ā'makapitzīn a'ntī cāhuanican nicolaítas chuntza' hua'chi quit icca'tzalaktzī'n.

⁷ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. A'ntīn tatlahua'n, quit na'iccāmakxtekatza' para natahua'ixtō'cat qui'huī' a'ntū māstā' xasāsti' quilhtamacuj. U'tza' a'ntū yā na ixhuerta Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Esmirna

⁸ Lā' nā huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Esmirna a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū

cāhuaniyāni' huan a'ntī xapū'la lā' ā'xmān, a'ntī nīlh lā' lakahuanchoh. Xla' huan:

⁹ Quit icca'tzī a'nchī lipātīni'mpā'na'ntit hui'xina'n. Lā' quit icca'tzī que hui'xina'n lacpobresni'. Lā' a'yuj lacpobresni' hui'xina'n, ka'lhī'yā'tit a'ntū lej ixtapalh. Lā' quit icca'tzī a'nchī cātālī'a'ksa'nāni' hui'xina'n a'ntīn tahuan que xla'ca'n israelitas lā' xmān ta'a'kxokonu'n. Xla'ca'n tatapa'ksī con huan ko'ti'ti'. ¹⁰ Lā' tū' cajicua'ni'tit hui'xina'n a'ntū nacāpātle'keni'yāni'. Huan ko'ti'ti' nacātamāchī'nīni'nāni' hui'xina'n, como xla' lacasqui'n que hui'xina'n nataxtutāyayā'tit de na ixtej Dios. Hui'xina'n napātīni'nā'tit lakacāuj chī'chini'. Naquilākahlaka'ī'yāuj hui'xina'n xmān quit hasta a'xni'ca' nanī'yā'tit. Lā' quit na'iccāmakxtekāni' natanūyā'tit nac a'kapūn.

¹¹ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espiritu Santo cāhuani ix-tachi'xcuhuī't Dios. A'ntīn tatlajana'n, xla'ca'n tū' cati-tapātīni'lh huan nac pūpātīn”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Pérgamo

¹² Lā' nā huan Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Pérgamo a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī ka'lhī espada sta'ya'nca' kēstītu'. Xla' huan:

¹³ Quit icca'tzī ixlīhuāk a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Lā' icca'tzī a'nīhā hui'lā'na'ntit. Hui'lā'na'ntit a'nīhā māpa'ksīni'n huan ko'ti'ti'. Lā' a'yuj hui'lā'na'nchipitit hui'xina'n, pero quilā'a'kahuāna'ni'yāuj. Lā' na mīxcānsipejca'n a'ntza' hui' huan ko'ti'ti'. A'ntza' maknīca huan Antipas a'ntī xa'nca ixmāsu'yu por quimpālacata. Lā' hui'xina'n tū' kalhtatzē'ktit palh xmān quit quilā'a'kahuāna'ni'yāuj. ¹⁴ Lā' a'yuj chuntza' tlahua'tit tzey, a'nampala catūhuā a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n lā' quit tū' quiminī'ni'. Makapitzīn de hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixmāsu'yu huan Balaam. Xla' chihuīna'maxquī'lh huan Balac que cacāmātlahuīlh huan israelitas a'ntūn tū' tzey. Lā' huan Balac cāchihuīna'maxquī'lh para que tzē natakua' catūhuā a'ntū cāmālacnūni'canī'ttza' huan ídolos. Lā' nā cāchihuīna'maxquī'lh palh tzē ixtatā'lhatalh huan ā'makxtumnu' pusan. ¹⁵ Lā' nā makapitzīn de hui'xina'n tū' makxtekcu'tunā'tit a'ntū tamāsu'yu huan nicolaítasna'. Lā' tū' tzey a'ntū xla'ca'n tamāsu'yu. ¹⁶ Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' palh tū' naxtāpalī'yā'tit, quit na'iccālalmimpalayāni' lā' quit

na'iccātā'lasta'la xlacā'n a'ntīn takalhlaka'ī' hua'chi huan nicolaítasna'. Na'iccātā'lātucsa con huan espada a'ntūn taxtu na quinquilhni'.

17 Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ix-tachi'xcuui't Dios. Lā' a'ntīn tatlajana'n, quit na'iccāmaxquī' macsti'na'j ixlīhua'tca'n hua'chi huan maná a'ntū macamincha' nac a'kapūn lā' a'ntūn tū' lakapascan. Lā' nā na'iccāmaxquī' kalhatunu' de xlacā'n lakatunu' chihuix lej smu'yonko' a'nlhā tatzō'kni' lakatin xasāsti' tacuīni'. Lā' nīn tintī' ca'tzī huanmā' tacuīni', xmān ū'tunu'n a'ntī natamaklhtīni'n huā'mā' chihuix”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Tiatira

18 Huan Espíritu Santo quilhuanilh:

—Chuntza' catzō'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Tiatira a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan ixO'kxa' Dios a'ntī ka'lhī ixlakastapun hua'chi xalamana' macscut lā' ixtojon taxkaka hua'chi tzej xatamāpaxīn līcā'n. Xla' huan:

19 Quit icca'tzī a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī a'nchī lāpāxquī'yā'tit lā' a'nchī quilā'a'cnīni'ni'yāuj lā' a'nchī quilātā'scujāuj lā' a'nchī tāya'ni'yā'tit. Quit icca'tzī que chuhua'j hui'xina'n tlahua'yā'tit más xatzey lā' tū' hua'chi xapū'la. 20 Lā' a'yuj chuntza' tlahua'yā'tit pero a'nampala lakatin catūhuā a'ntū tlahua'palayā'tit hui'xina'n a'ntū tū' quiminī'ni'. Lā' ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tamakxtekā'tit que cāmāsu'ni'yāni' huan puscāt a'ntī huanican Jezabel. Xla' huā'mā' puscāt huan que māsuyū ixtachihuīn Dios. Tū' stu'ncua' a'ntū māsuyū. Lā' chuntza' cā'a'kxokomā' a'ntīn quintakalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' talītlahua a'ntūn tū' tzey xlacā'n a'ntīn tatapa'ksī con quit. Tatā'lhata ā'makxtum puscan lā' tahua' a'ntū cālē'ksajuī'canī't huan ídolos. 21 Quit xa'icka'lhīmā' palh huan puscāt ī'xtāpalīlh ixtapāstacna', pero xla' tū' makxtekcū'tun a'ntūn tū' tzey. 22 Lā' ū'tza' quit na'iclitlahua que ca'ī'tza'ca'nli huan puscāt. Lā' xla' natamā' na ixtamā' lā' napātīni'n. Lā' ixtatā'chihuīni' nā xlacā'n lej lhūhua' natapātīni'n. Chuntza' na'ictlahua palh xlacā'n tū' tamakxteka tatlahua a'ntūn tū' tzey. 23 Lā' nā na'iccāmāknī ixcamana' huanmā' puscāt. Chuntza' nataca'tzīkō' ixlīhuākca'n a'ntīn quintatā'tapa'ksī quit iclakapaskō' huan ixtapāstacna'ca'n lā' ixtapuhuāncā'n chī'xcuui'n. Lā' quit na'iccāmāpalayāni' chā'tunu' de hui'xina'n chu a'nchī tlahuanī'ta'ntit ixlīhuāk catūhuā. 24 Chuhua'j macsti'na'j na'iccāhuaniyāni'

ā'makapitzīn de hui'xina'n xalanī'n nac Tiatira. Na'iccāhuaniyāni' macsti'na'j hui'xina'n a'ntīn tū' stālani'nī'ta'ntit huan a'ntū māsu'yu huan puscāt Jezabel lā' tū' maksca'tnī'ta'ntit a'ntū ixtapuhuān huan ko'ti'ti' chu a'nchī huan Jezabel. Quit tū' iccāhuaniyāni' que hui'xina'n catlahua'pala'tit ā'lakatin catūhuā.
²⁵ Xmān iccāhuaniyāni' hui'xina'n que tū' maktin catamakxtektit de kalhlaka'iyā'tit a'ntū ixlīstu'ncua' hasta a'xni'ca' lhānīn na'icmimpala quit. ²⁶ A'ntīn tatlajana'n lā' quinta'a'kahuāna'ni' hasta a'xni'ca' nasputa ixquilhtamacujca'n, quit na'iccāmaxquī' huan līmāpa'ksīn. Lā' xlaca'n natamāpa'ksīni'n ixlīhuāk de huan xcānsipejni'. ²⁷ Na'iccāmaxquī' huan līmāpa'ksīn a'ntū quimaxquī'nī't quinTāta'. Lā' xlaca'n līpalha' natamāpa'ksī huan xcānsipejni'. Lā' natamālakuanī a'ntīn tatā'lāsta'la chuntza' hua'chi kalhatin a'xni'ca' pa'klha pātin xālu de tla'ma'nc hasta lacpītzin nataxtu xatalakpa'klhni'. ²⁸ Lā' nā xlaca'n na'iccāmaxquī' huan mātuncūnī' sta'cu.

²⁹ Cakaxpa'ttit xa'nca a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ix-tachi'xcuhuī't Dios”.

3

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Sardis

¹ Huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Sardis a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī macā'n huan Espíritu Santo nac huan lakatojon cā'lacchicni' lā' a'ntī cālē'mā' huan lakatojon sta'cu. Xla' huan: Quit icca'tzī a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Lā' a'yuj huancan que hui'xina'n xalakahuan pero quit iccālaktzī'nāni' hua'chi xanīnī'n. ² Lej skalalh catahui'la'tit. Lā' ā'chulā' ca'a'kahuāna'ni'tit Dios. Palh tū' na'a'kahuāna'ni'yā'tit ā'chulā', hui'xina'n chō'la chu maktin napātza'nkāyā'tit Dios. ³ Capāstactit a'ntū cātamāsu'ni'ni' lā' a'ntū kaxpa'tnī'ta'ntit. Ca'a'kahuāna'ni'tit lā' caxtāpalī'tit mīntapāstacna'ca'n. Palh tū' skalalh natahui'layā'tit, quit na'icmīn chu līmaktin hua'chi kalhatin ka'lhāna'. Tū' ca'tzīcan lhānīn naka'lhāna'n. Lā' tū' catīca'tzītī a'xni'ca' na'icchin quit. ⁴ Lā' xmān makapitzīn de hui'xina'n a'ntīn tū' tatonkopūnī'ta'ntit. Lā' xlaca'n naquintatā'latā'kchoko. Lā' natalhakā'nan con huan xasmu'yonko' ixtalhakā'nca'n. Lā' chuntza' līmakuan como xlaca'n tatlahua a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. ⁵ Lā' a'ntīn tatlajana'n, xlaca'n

natalhakā' xasmu'yonko' ixtalhakā'nca'n. Lā' quit tū' icticāxapani'lh ixtacuīni'ca'n de huan nac libro a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' na'icuan na ixlacapūn quinTāta' lā' na ixlacapūnca'n ixángeles que xlaca'n tatapa'ksī con quit.

6 Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ix-tachi'xcuui't Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnlh xalanī'n nac Filadelfia

7 Huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Filadelfia a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī lej tzey. Lā' xla' xmān huan a'ntū ixlīstu'ncua'. Xla' ū'tza' ka'lhī huan llave a'ntū ixka'lhī huan rey David. A'ntū xla' mālaquī', tūla a'ntī namālacchō. Lā' a'ntū xla' mālacchō, nā tūla a'ntī namālaquī'. Xla' huan:

8 Quit icca'tzī a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī que hui'xina'n ka'lhīyā'titcus macsti'na'j tahuixcān. Hui'xina'n stālani'nī'ta'ntit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' lā' quilā'a'kahuāna'ni'nī'ta'uj. Quit icmālaquī'nī't lakatīn mākalhcha na milacapūnca'n lā' nīn tintī' tzē namālacchō. ⁹ U'tza' huā'mā' a'ntū na'ictlahua: Quit na'iccāmātzokostī, na milacapūnca'n, xlaca'n a'ntīn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Xlaca'n tahuan que israelitas pero tū' stu'ncua'. Xmān ta'a'kxokonū'n. Xlaca'n nataca'tzī que quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹⁰ Quit icmāpa'ksīni'lh que hui'xina'n natāyani'yā'tit macsti'na'j. Lā' como hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, lā' tāyani'nī'ta'ntit, lā' quit na'iccāmāktāyayāni' a'xni'ca' namin huan a'ntū natapūpātīni'n ixlīhuākca'n xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj. A'xni'ca' napātīle'ke huā'mā', naca'tzīcan a'ntī lej stu'ncua' takalhlaka'ī'.

¹¹ Quit palaj na'icmimpala. Tū' camakxtektit a'ntū maklhtīni'nī'ta'ntit lā' chuntza' namaklhtīni'nā'tit huan mintatljajca'n. Lā' chuntza' tintī' caticāmāmakchuyīni' namaklhtīni'nā'tit mintatljajan. ¹² Xlaca'n a'ntīn tatljajana'n, quit na'iccātlahua hua'chi xatantūni'n huan ixlītōkpān quinDios. Lā' tū' maktin catitataxtulh de huan nac lītōkpān. Lā' nac huā' tamā'na tantūnī'n na'iccātzo'kui'lī ixtacuīni' quinDios lā' huan ixtacuīni' de ī'xcānsipej quinDios. U'tza' a'ntū huanican Jerusalén xasāsti' a'ntū nayujāchi de nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Dios. Lā' nā huan xasāsti' quintacuīni' nā na'iccātzo'kui'lī nac huan tamā'na tantūnī'n.

13 Cakaxpa'ttit xa'nca a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ix-tachi'xcuui't Dios".

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Laodicea

14 Huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Laodicea a'ntīn tatapa'ksī con Dios: "U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī pō'ktu huan a'ntū stu'ncua'. Xla' pō'ktu māsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' ū'tza' a'ntī mā'a'nanīlh ixlīhuāk a'ntū Dios ixlacasqui'n que na'a'nan. Xla' huan:

15 Quit icca'tzī a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Hui'xina'n tū' quīlā'a'kahuāna'ni'cu'tunāuj lā' tū' makxtekcu'tunkō'yā'tit. Quit iclacasqui'n que nalīhui'līyā'tit a'ntū hui'xina'n natlahua'yā'tit palh naquīlā'a'kahuāna'ni'yāuj o palh chu līmaktin namakxtekkō'yā'tit quintachihuīn. 16 Lā' como hui'xina'n tū' līhui'lī'nī'ta'ntit a'ntū natlahua'yā'tit, ū'tza' iccālīmakxteku'tunāni'. 17 Hui'xina'n hua'nā'tit: Quina'n lej ricos. Huāk xa'nca quīncā'a'nī'ni'yāni' lā' nīn tuntū' quīncāmakasputāni', chuntza' hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit. Hui'xina'n hui'lā'na'ntit lej līpānīn lā' lej xānti la'yā'tit a'nchī līla'huī'lā'na'ntit. Quit iccālaktzī'nāni' hui'xina'n hua'chi pobres lā' laklhpī'mpi'li' lā' lakatzī'yā'tit. 18 Quit iccāhuaniyāni': Caquīlāmaktamāhuáj huan oro a'ntū māchi'chīcanī't para que huāk oro nala. Lā' chuntza' nala'yā'tit ricos. Lā' nā caquīlāmaktamāhuáj milu'xu'ca'n xasa'kaka para nalhakā'yā'tit porque iccālaktzī'nāni' laklhpī'mpi'li' lā' ū'tza' līmāxana'. Lā' caquīlāmaktamāhuáj līcu'chu'ni' lā' cacātalīlcatlahuani' na milakastapunca'n para que chuntza' lej xa'nca nalacahuāna'nā'tit. 19 Ixlīhuākca'n a'ntī iccāpāxquī', quit iccālacaquīlhnī lā' iccāmāpātīnī a'xni'ca' xlaca'n tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā chu a'cxtīm nacāpātīle'keni'yāni' palh natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Xa'nca capāstactit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. 20 Quit icyā lā' ickēko'lhyā huan mākalhcha. Lā' palh kalhatin nakaxmata quintachihuīn lā' namālaquī' huan mākalhcha, quit na'ictanū na ixchic. Lā' quina'n na'iclatā'huā'yānāuj. 21 A'ntīn tatlajana'n, quit na'iccāmakxteka xlaca'n naquīntatā'māpa'ksīni'n chuntza' hua'chi quit ictlajana'lh lā' chuhua'j ictā'māpa'ksīni'n quīnTāta'.

22 Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ix-tachi'xcuui't Dios".

4

Mācā'tanīca Dios nac a'kapūn

¹ Lā' ā'calistān quit, Juan, iclaktzī'mpā lakatin talakahuān. Quit iclaktzī'lh lakatin mākalhcha laquī'yā nac a'kapūn. Lā' ickaxmatpā chuntza' huan tachihuīn a'ntū ickaxmatli xapū'la lā' a'ntū ixkaxmatcan hua'chi lakatin trompeta. Huā'mā' tachihuīn quihuanilh:

—Cata't ā'tzā'. Lā' quit na'icmāsu'ni'yāni' a'ntū napātle'ke ā'calistān.

² Lā' chu tuncan huan Espíritu Santo quilē'lh nac a'kapūn. Lā' huan nac a'kapūn ixyā lakatin pūtahuī'lh a'ntū ixpūmāpa'ksīn Dios lā' a'ntza' ixuī' kalhatin. ³ Lā' a'ntū ixuī' huan nac pūmāpa'ksīn, ixlacan ī'xkaka hua'chi xatapala chihuix a'ntū lej xkaka hua'chi de jaspe lā' hua'chi de cornalina. Lā' huan na ixmacni' huan pūmāpa'ksīn ixyā lakatin xkakana' hua'chi lakatin chihuix xasca'yā'hua' a'ntū huanican esmeralda lā' a'ntū xatapala. ⁴ Lā' na ixmacni' huan pūmāpa'ksīn ixtayāna'mpā ā'pu'xamatā'ti' pūtahuī'lh. Lā' a'ntza' ixtahuī'lāna' huan kalhapu'xamatā'ti' xalacpapatzīnī'n. Lā' ixtalhakā'nca'n lej lacsmu'yonko'. Lā' ixtamūhui'lāna' ixcoronaca'n de oro. ⁵ Lā' ixtaxtu de huanmā' pūmāpa'ksīn makli'pni' lā' ixjili. Lā' a'ntū hua'chi kantojon ka'tla' kanchi'chi ixtalama hua'chi lamana'. Lā' ixtayāna' na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn. Xla' ū'tza' a'ntū huanicu'tun huan Espíritu Santo. ⁶ Lā' huan na ixlacapūn pūmāpa'ksīn ixmā' catūhuā hua'chi lakatin mar a'ntū ixtasu'yu stala'nka' hua'chi vidrio.

Lā' na ixpajtzu huan pūmāpa'ksīn ixtayāna' kalhatā'ti' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' xlaca'n ixtaka'lhī lej lhūhua' ixlakastapunca'n lā' chuntza' tzē ixtalaktzī'n a'ntū ixuī' na ixlacapūnca'n lā' a'ntū ixuī' na ixkēnca'n. ⁷ Kalhatin ixtasu'yu hua'chi león. Lā' ixlīkalhatu' huampala xla' ixtasu'yu hua'chi lakatin xati'na'j huācax. Lā' huan ixlīkalhatu'tun huampala, xla' ixka'lhī ixlacan hua'chi ixla' chi'xcu'. Lā' huan ixlīkalhatā'ti' xla' ixtasu'yu hua'chi lakatin águila ixkosnū'ntlā'huan. ⁸ Lā' kalhatunu' de huan kalhatā'ti' ixtaka'lhī lakachāxanā'n ixlīkosnu'ca'n. Lā' huan ixlīkosnu'ca'n huāk lakastapun ixtahuanī't na ixchakān lā' na ixmacni'. Lā' xlaca'n ixtatli' cā'tuncuj lā' cā'tzī'sa. Lā' tū' maktin ixtamakxteka palh tū' natahuan:

Ca'a'cnīni'ni'ca huan Māpa'ksīni' Dios a'ntī ka'lhikō' līmāpa'ksīn lā' a'ntī huī', lā' pō'ktu ixuī', lā' pō'ktu natahuī'la.

⁹ Lā' chuntza' huan kalhatā'ti' ixtamācā'tanī Dios lā' ixta'a'cnīni'ni' lā' ixtamaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'ntī ixuī' nac pūmāpa'ksīn lā' a'ntī huī' para pō'ktu. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan kalhatā'ti' ixtahuan chuntza', huan kalhapu'xamatā'ti'

lacpapatzīnī'n ixtatatzokostani' Dios a'nlhā ixuī' huan nac pūmāpa'ksīn. Lā' chuntza' ixtamācā'tanī Dios a'ntī huī' para pō'ktu. Lā' ixtahuī'li ixcoronaca'n na ixlacapūn Dios lā' ixtamālacnūni'. Lā' ixtahuan:

¹¹ QuinDiosca'n, hui'x Māpa'ksīni' lā' līmakuan namācā'tanīca'na' lā' na'a'cnīni'ni'ca'na'.

Lā' nā minī'ni' naka'lhī'ya' lhūhua' līmāpa'ksīn como hui'x cāmā'a'nanīnī'ta' ixlīhuāk.

Por mintapuhuān lakō'nī't ixlīhuāk a'ntū a'nan.

5

Huan ca'psnat lā' huan Cordero

¹ Lā' quit iclaktzī'lh lakatin ca'psnat a'ntū ixtapāsmilīnī't. Ixchi'pahuī' na ixmacacāna'j Dios a'nlhā ixuī' huan na ixpūmāpa'ksīn. Ixtatzo'kni' na ixchakān lā' na ixmacni'. Lā' huan ca'psnat ixpāsmilicani't lā' ixlīslantacani't lakatojon sellos. ² Lā' quit iclaktzī'lh kalhatin ángel lej tli'hui'qui. Lā' lej palha' chihuīna'lh lā' hualh:

—¿Tichū ka'lhī līmāpa'ksīn para nextī'ta huan sellos a'nlhā slantacani't lā' namālakapitzi huan xatapūsmilh ca'psnat?

³ Lā' tū' kaksca nīn kalhatin a'ntī ixka'lhī līmāpa'ksīn para napūxcuta huan ca'psnat lā' nalaktzī'n na ixchakān. Tū' kaksca nīn kalhatin nac a'kapūn lā' nīn nac cā'ti'ya'tna' lā' nīn nac cā'linīn. ⁴ Lā' quit lej xa'iclicālhuan como tū' kaksca nīn kalhatin a'ntī ixka'lhī līmāpa'ksīn para napūxcuta huanmā' ca'psnat lā' nalaktzī'n na ixchakān. ⁵ Lā' kalhatin de huan xalacpapatzīnī'n quihuanilh:

—Tū' cacalhua'. A'ntī ixtacuīni' León xala' huan tribu de Judá lā' xla' ū'tza' i'xū'yātā'nat David, xla' tlajana'nī't. Lā' xla' ka'lhī līmāpa'ksīn para nacāxtī'ta huan lakatojon sellos lā' namālakapitzi huan ca'psnat.

⁶ A'calīstān iclaktzī'lh kalhatin a'ntī ixtacuīni' Cordero a'ntī ixyā na ixlacālhpu'nanca'n huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan lacpapatzīnī'n a'ntī ixtahuī'lāna' na ixmacni' huan ixpūmāpa'ksīn Dios. Huan Cordero ixyā a'yuj ixtasu'yu que xla' ixmaknīcani'ttza'. Lā' huan Cordero ixka'lhī kantojon ixa'kalokot lā' lakatojon ixlakastapun. Lā' huan lakatojon lakastapun ū'tza' huanicu'tun huan Espīritu Santo a'ntī Dios macamīnī't na ixlīhuāk huan quilhtamacuj.

⁷ Huan xatapāsmilh ca'psnat ixchi'pahuī' na ixmacacāna'j Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. Lā' a'ntī ixtacuīni' Cordero laka'lh lā' maklhtīni'lh huan xatapāsmilh ca'psnat. ⁸ Lā' a'xni'ca' maklhtīni'lh, huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n tatatzokostani'lh huan Cordero. Lā' kalhatunu' lacpapatzīnī'n ixtaka'lhī lakatunu' arpa. Lā' ixtaka'lhī lakatin kā'x de

oro a'nlhā ixmojōcan huan pūm. Lā' huan pūm ū'tza' hua'chi
ixoraciónca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. ⁹ Lā' xlaca'n ixtatlī'
huā'mā' xasāsti' tatlī'n:

Hui'x minī'ni' namaklhtī'ni'na' huan ca'psnat lā' nacāxtī'ta'
huan sellos a'ntū līslantacanī't como hui'x
līmacamāstā'nanca'tza'.

Lā' minka'lhni' ū'tza' līmāpala' ixtalaclē'ica'n xalanī'n na
ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' huan a'ntīn tachi-
huīna'n ā'tāpātin tachihuīn lā' xalanī'n ixlīhuāk huan
xcānsipejni'.

Lā' chuntza' xlaca'n tzē natatapa'ksī con Dios.

¹⁰ Hui'x cālacsacui'līnī'ta' para natamāpa'ksīni'n lā' natatā'scuja
Dios.

Lā' xlaca'n natamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'.

¹¹ Lā' quit iclaktzī'mpā. Lā' iccākaxmatli ixtachihuīnca'n
huan millones de ángeles a'ntī ixtalītamacxti'li'nī't huan
pūmāpa'ksīn lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan
a'katzā'stūtā'ti' lā' huan lacpapatzīnī'n. ¹² Lā' xlaca'n lej
palha' tahualh:

Minī'ni' namaxquī'can līmāpa'ksīn huan Cordero a'ntī
maknīca.

Lā' minī'ni' namaxquī'can ixlīhuāk.

Xla' ka'lhī ixlīhuāk tapāstacna' lā' tahuixcān.

Lā' lej minī'ni' que xmān ū'tza' na'a'cnīni'ni'can lā'
namācā'tanīcan lā' namāka'tlī'can.

¹³ Lā' tuncan ickaxmatli a'nchīn tachihuīna'lh ixlīhuāk a'ntū
Dios cāmā'a'nanih lā' mālakahuanih nac a'kapūn lā' nac
cā'ti'ya'tna' lā' nac cā'līnīn lā' nac mar. Lā' tahualh:

Dios a'ntī huī' na ixpūmāpa'ksīn lā' nā huan
Cordero cacāmācā'tanīca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca lā'
cacāmāpāxuhuīca.

Lā' lej cataka'lhīlh lhūhua' līmāpa'ksīn.

¹⁴ Lā' tahualh huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan
a'katzā'stūtā'ti':

—¡Chuntza' calalh!

Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n
tataquilhpūtani'lh lā' tamācā'tanīlh Dios a'ntī huī' para pō'ktu.

6

Huan lakatojon sellos

¹ Lā' ā'calīstān iclaktzī'lh a'nchī xtī'tli huan Cordero huan
xapū'la de huan lakatojon sellos. Lā' ickaxmatli a'nchī chi-
huīna'lh kalhatin de huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan
a'katzā'stūtā'ti'. Lā' ixtachihuīn ixkaxmatcan hua'chi lakatin
jilīni'. Lā' quihuanīlh:

—¡Cata't laktzī'na'!

² Lā' quit iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasa'kaka. Lā' a'ntī ixkēhuī' ixka'lhī lakatin a'kxmū't. Lā' maxquī'ca lakatin corona. Lā' xla' ixtasu'yu hua'chi kalhatin a'ntī ixtlajana'nī't lā' chu a'mpā para natlajana'mpala.

³ Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakatu' sello. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh huan ixlīkalhatu' de huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' qui-huanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

⁴ Lā' taxtupā ā'lakatin cahuāyuj xatzu'tzo'ko. Lā' a'ntī ixkēhuī' macamaxquī'ca līmāpa'ksīn para natlahua huan guerra nac cā'ti'ya'tna'. Lā' maxquī'ca huan līmāpa'ksīn para que tzē natalāmaknī huan tachi'xcuui't. Lā' maxquī'ca kantin ka'tla' espada.

⁵ Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakatu'tun sello. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh huan ixlīkalhatu'tun. Lā' quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xatzi'tze'ke. Lā' a'ntī ixkēhuī' ixchi'patēlha lakatin pūpūlhcān. ⁶ Lā' ickaxmatpā lakatin tachihuīn a'ntū hua'chilh taxtulh ixlaclhni'ca'n huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' hualh:

—Lakatin kilo de trigo ixtapalh a'ntūn tzē tlajacan lakatin chí'chini' xatascujāt. Lā' lakatu'tun kilos de cebada ixtapalh chu a'cxim a'ntū tlajacan lakatin chí'chini' xatascujāt. Lā' tū' pāxcat catililaca huan aceite lā' huan vino.

⁷ Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakatā'ti' sello. Lā' ickaxmatli a'nchī hualh huan ixlīkalhatā'ti'. Lā' qui-huanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

⁸ Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasca'yā'hua'. Lā' a'ntī ixkēhuī' mēpācuhi'ca Līnīn. Lā' na ixkēn ixmimā'cha' kalhatin a'ntī ixuanīcan Xapuxcu' Cā'linīn. Lā' xlaca'n cāmacamaxquī'ca huan līmāpa'ksīn para natamāpa'ksīni'n ixlīlakatā'ti' huan quilhtamacuj. Lā' cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn para que tzē natapūmaknīni'n huan espada. Lā' cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn para que tzē natalāmaknī huan tachi'xcuui't huan tatzi'ncsta lā' huan ta'jatāt lā' huan animalhna' a'ntū tahua'nan.

⁹ Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakaquitzis sello. Lā' quit iclaktzī'lh, na ixtampīn huan altar, a'ntī ixcāmāknīcanī'ttza' como xlaca'n ixtamāsu'yunī't huan ixtachi-huīn Dios lā' tū' maktin tamakxtekli. ¹⁰ Lā' xlaca'n lej palha' ixtachihuīna'n lā' tahualh:

—QuinDiosca'n, hui'x tzey lā' huāk tzey a'ntū tlahuanī'ta'. Lā' hui'x pō'ktu' tlōkentaxtūya' a'ntū hua'na'. Lā' ħhāchūnīntza' nacāmālaclī'pini'ya' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac

cā'ti'ya'tna'? Lā' ħlhāchūnīntza' nacāmāpātīnī'ya' xluca'n a'ntīn quincātamaknīni'?

¹¹ Lā' xluca'n ixlihuākca'n cāmaxquī'ca ixtalhakā'nca'n xasa'kaka. Lā' cāhuanica que cataka'lhīlh ā'macsti'na'j hasta a'xni'ca' nata'a'cchā'nkō' ixlihuākca'n huan tā'timīn, huan a'ntī ixtatā'scujā Cristo a'ntī nacāmāknīcan hua'chi xluca'n.

¹² Lā' quit iclaktzī'lh a'nchī huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakachāxan sello. Lā' lej palha' tzuculh tachiqui huan ti'ya't. Lā' huan chi'chini' tzi'tze'ke lakō'lh hua'chi kalhtin lu'xu' xatzi'tze'ke lā' lhtululu. Lā' huan mālhcuyu' spi'nenke' lakō'lh hua'chi ka'lhni'. ¹³ Lā' huan sta'cu tamincha' de nac a'kapūn lā' tayujli nac cā'ti'ya'tna' chuntza' hua'chi huan higos xastaka tayuja a'xni'ca' huan ū'ni' lacchiqui huan qui'hui'. ¹⁴ Lā' huan a'kapūn tū'tza' ixtasu'yu. Lā' hua'chi lakatin ka'tla' ca'psnat a'ntū xatapāsmilh. Lā' tatalacsijli ixlihuāk huan kēstīnni' lā' huan pītzina'j ti'ya't na ixpu'nān mar. ¹⁵ Lā' tatatzē'kli huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lā' nā a'ntī ixtamāpa'ksīni'n lā' huan generales lā' huan ricos lā' huan tachi'xcuui't a'ntī más ixtatasqui'nī lā' huāk huan tachi'xcuui't a'ntī ixtamakscuja lā' nā a'ntīn tū' ixtamakscuja. Ixlihuākca'n tatatzē'kkō'lh huan nac lhu'cu' lā' huan nac cā'talhpānna' nac cā'qui'huī'n. ¹⁶ Lā' ixtata'sa lā' ixtahuani huan kēstīnni' lā' huan talhpānni'n:

—Cayujtī lā' caquilā'a'klhta'lauj para na'iccāpūtatzē'kāni' de na ixlacapūn Dios a'ntī huī' nā ixpūmāpa'ksīn. Lā' caquilāmātzē'kui de na ixlacapūn a'ntī huanican Cordero porque xla' lej naquincātamāpātīnīyāni' por huan tūn ictlahuanī'tauj.

¹⁷ Chuntza' chilhtza' huan quilhtamacuj a'ntū napūmāpalacan con Dios. Lā' nīn tintī' a'ntīn tzē natāyani'.

7

Cātankāhui'līca huan ixsello Dios ī'xū'yātā'natna' Israel

¹ Lā' ā'calistān iccālaktzī'lh kalhatā'ti' ángeles ixtayāna' ixa'katzā'stūtā'ti' de huan ti'ya't. Xluca'n ixtataxtoktīmā'na huan lakatā'ti' ū'ni'. Lā' chuntza' tū' ixū'nun nīn macsti'na'j huan nac ti'ya't lā' huan nac mar lā' nīn nac a'katin qui'hui'.

² Lā' iclaktzī'mpā ā'kalhatin ángel a'ntī mincha' a'nlhā tā'cxtuyāchi huan chi'chini'. Lā' xla' ixlē'mā' ixsello Dios xalakahuan. Lā' huā'mā' ángel lej palha' cātā'chihuīna'lh huan kalhatā'ti' ángeles a'ntī ixcāmaxquī'canī't līmāpa'ksīn para natatlahuani' a'ntūn tū' tzey huan ti'ya't lā' huan mar. ³ Lā' cāhuanilh:

—Nīn tuntū' catlahuani'tit huan ti'ya't nīn huan mar lā' nīn huan qui'hui' hasta a'xni'ca' na'iccātankāhui'līyāuj huan sello huan a'ntīn tatapa'ksī con Dios.

⁴ Lā' quihuanica lhānchula' ixlīhuākca'n a'ntīn cātankāhui'līca huan ixsello Dios. Lā' xluca'n lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil ixtahuanī't i'xū'yātā'natna' ixo'kxa'n Israel. ⁵ Lakacāujtu' mil i'xū'yātā'natna' Judá a'ntī ixtalē'ntza' huan sello, lā' lakacāujtu' mil i'xū'yātā'natna' Rubén, lā' lakacāujtu' mil ixla' Gad, ⁶ lā' lakacāujtu' mil ixla' Aser, lā' lakacāujtu' mil ixla' Neftalí, lā' lakacāujtu' mil ixla' Manasés, ⁷ lā' lakacāujtu' mil ixla' Simeón, lā' lakacāujtu' mil ixla' Leví, lā' lakacāujtu' mil ixla' Isacar, ⁸ lā' lakacāujtu' mil ixla' Zabulón, lā' lakacāujtu' mil ixla' José, lā' lakacāujtu' mil ixla' Benjamín.

Huan tachi'xcuui't a'ntī ixtalhakā'nani't de xasa'kaka

⁹ Lā' ā'calīstān iccālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuui't lā' tūla ixcāpūtle'kecan. Xluca'n xalanī'n ixlīlakalhūhua' xcānsipejni' lā' xalanī'n ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' ixlīhuākca'n huan tūpālhūhua' tachihuīn. Lā' ixtayāna' na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn lā' nā ixlacapūn huan Cordero. Lā' ixtalhakā'nca'n lej sa'kaka ixuanī't. Lā' ixtachi'patēlha xtacna'. ¹⁰ Lā' xluca'n lej palha' tahualh:

Quincātamāpūtāxtūni' quinDiosca'n a'ntī huī' na
ixpūmāpa'ksīn lā' nā huan Cordero.

¹¹ Lā' ixlīhuākca'n huan ángeles ixtalītamacxti'li'nī't huan pūmāpa'ksīn lā' huan lacpapatzīnī'n lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' huan ángeles tataquilhpūtālh na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn lā' tamācā'tanīlh Dios. ¹² Lā' tahualh:

Stu'ncua' a'nchīn tahuan.

Camācā'tanīca lā' camāka'tlī'ca Dios.

Xmān ū'tza' ka'lhikō' huan tapāstacna'.

Camaxquī'ca pāxcatca'tzī lā' ca'a'cnīni'ni'ca porque xmān ū'tza'
ka'lhī ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Lā' xla' huāk tzēn tlahua.

Lā' chuntza' pō'ktu calalh.

¹³ Lā' kalhatin de huan lacpapatzīnī'n quinkalhasqui'nīlh:

—¿Tichū xluca'n huan tī talhakā'nani'ttza' xasa'kaka?
¿Lhachū tamīncha'?

¹⁴ Lā' quit ickalhtīlh:

—Quit tū' icca'tzī. Hui'x ca'tzīya'.

Lā' xla' quihuanīlh:

—U'tza' huā' tamā'na a'ntīn tatāyani'lh huan ka'tla' līpātīn. Xluca'n talakche'kē'lhtza' ixlū'xu'ca'n con ixka'lhni' huan Cordero. Lā' ū'tza' stala'nka'tza' līlah ixlū'xu'ca'n. ¹⁵ Lā' ū'tza' talīyāna' na ixlacapūn ixpūmāpa'ksīn Dios. Lā' tatā'scuja Dios na ixlītokpān de tuncuj lā' de tzī'sa. Lā' Dios a'ntī huī' nac pūmāpa'ksīn, xla' cāmaktaka'lha xluca'n. ¹⁶ Lā' chuntza' xluca'n tū'tza' maktin catitatzi'ncslī. Lā' tū'tza' maktin catītakalhpūtīlh para pō'ktu. Huan chí'chīni' tū'tza' caticāmacchālh

lā' tū'tza' maktin caticāmājiclu'lh huan tū xu'nu. ¹⁷ Tū'tza' caticāpātle'keni'lh huā'mā' xluca'n como huan Cordero a'nti huī' na ixpu'nān huan pūmāpa'ksīn, ū'tza' nacāmaktaka'lhā. Lā' nacālē'ncan a'nlhā taxtuhui' huan xcān a'ntū māsātā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' Dios nacāmāko'xamāka'tlī' lā' tū'tza' catitalhualh.

8

Xtī'tca ixlīlakatojon sello

¹ Lā' huan Cordero xtī'tli ixlīlakatojon sello. Lā' lej ca'cs ā'lanāna'lh nac a'kapūn hua'chi pūpitzī hora. ² Lā' ā'calīstān iclaktzī'lh huan kalhatojon ángeles a'nti ixtayāna' na ixlacapūn Dios. Lā' xluca'n cāmacamaxquī'ca kantojon trompetasna'. ³ Lā' ā'calīstān chimpā ā'kalhatin ángel lā' ixlīmin lakatin pūlakaxpu'pu'n de oro. Lā' tāyalh na ixlacapūn huan altar. Lā' xla' macamaxquī'ca lej lhūhua' pūm a'ntū namālacnūni' Dios huan nac altar de oro na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn. Lā' mālacnūlh huan pūm lā' nā huan ixoracionca'n huan ixtachi'xcuhui't Dios. ⁴ Lā' huan xajini' pūm taxtulh de na ixmacan huan ángel lā' tā'kayāhualh. Lā' chā'lh hasta na ixlacapūn Dios. Lā' nā huan ixtachi'xcuhui't Dios, nā a'ntza' chā'lh ixoracionca'n a'ntūn tatlahualh. ⁵ Lā' huan ángel chí'palh huan pūlakaxpu'pu'n lā' līmātzumalh huan jala'nat de huan nac altar lā' pūxtekelh nac cā'ti'ya'tna'. Lā' tzuculh jili lā' makli'pli lā' lej macasā'nalh lā' talacchiquilh huan ti'ya't.

Huan trompetas

⁶ Lā' ā'calīstān huan kalhatojon ángeles tatacāxli para nataskoli' con huan ixtrompetaca'n.

⁷ Huan xapū'la ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' yujli chejet lā' macscut tā'lacxtuca con ka'lhni'. Lā' lej palha' mincha' hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' huan ixlīquilhmactu'tun ti'ya't lhculh. Lā' ixlīkantū'tun qui'hui' lhculh. Lā' ixlīhuāk huan seket xastaka lhculh.

⁸ Lā' huan ixlīkalhatu' ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' maka'nca nac mar catūhuā hua'chi lakatin ka'tla' kēstīn a'ntū i'lhcumā'. Lā' ixlīpitu'tun huan mar ka'lhni' lakō'lh. ⁹ Lā' tanikō'lh ixlītāpātu'tun de ixlīhuāk a'ntū ixuī' nac mar. Lā' cāmālakuanīca ixlītāpātu'tun de huan barcos.

¹⁰ A'calīstān ixlīkalhatu'tun ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' mincha' de nac a'kapūn lakatin sta'cu lej xaka'tla' lā' ixlamatēlha hua'chi lakatin ka'tla' kanchi'chi. Xla' yujli na ixlīkantū'tun pūxka lā' huan mu'sni'. ¹¹ Lā' huan sta'cu ixtacuīni' Xaxū'ni'. Lā' ixlītāpātu'tun de huan xcān taxū'yankō'lh. Lā' lhūhua' tachi'xcuhui't talaknīlh a'xni'ca' tahua'lh huan xcān a'ntū xū'ni' ixuanī't.

¹² A'calīstān huan ixlīkalhatā'ti' ángel nā skoli'pā con ix-trompeta. Lā' lactlahuaca ixlītāpātu'tun de huan chi'chini' lā' nā ixlītāpātu'tun de huan mālhcuyu' lā' de huan sta'cu. Lā' a'nlhā cāactlahuaca, tū'tza' ixtamāxkakēni'n. Lā' tū' xkakalh lakatā'ti' horas de tuncuj. Lā' tū' xkakalh lakatā'ti' horas de huan tzi'sa.

¹³ A'calīstān quit iclaktzi'lh huan ángel a'ntī ixkosnū'ntlā'huan lej tālh mā'n nac cā'ū'nī'n. Lā' ickaxmatli a'nchī lej palha' hualh:

—¡Xānti tala ixlīhuākca'n a'ntīn tahuilāna' nac cā'ti'ya'tna' a'xni'ca' huan trompetas natapūskoli' huan kalhatu'tun ā'xmān ángeles!

9

¹ Lā' ā'calīstān ixlīkalhaquitzi' ángel skoli'lh con ixlīskoli'. Lā' quit iclaktzi'lh lakatīn sta'cu a'ntū mincha' de nac a'kapūn lā' chilh hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' huan sta'cu maxquī'ca huan llave de huan lhu'cu' a'ntū lej pūlmā'n lā' tū' ka'lhī ixtampūn. ² Lā' huan sta'cu mālaquī'lh huan xapūlmā'n lhu'cu'. Lā' tā'cxtuchi lhūhua' jini' hua'chi a'nlhā huī' lhūhua' macscut. Lā' lhūhua' jini' tamacatalh lā' huan ū'ni' tzi'tze'ke lakō'lh. Lā' tū'tza' tasu'yulh huan chi'chini'. ³ Lā' tayujchi de huan jini' huan xtu'qui' lā' tachilh hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cāmaxquī'ca talacasqui' para nataxcana'n hua'chi culūtl. ⁴ Lā' cāhuanica que tuntū' natatlahuani' huan seket nīn huan qui'huī' lā' nīn huan tacha'ni'. Xmān tzē ixtamātakāhuī'lh huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' ixtaka'lhī na ixtankānca'n huan sello a'ntū ixla' Dios. ⁵ Cāmakxtekca huan xtu'qui' para natamāpātīnī huan tamā'na tachi'xcu'huī't xmān lakaquitzis mālhcuyu'. Taxcana'lh hua'chi culūtl lā' chuntza' cāmāpātīnīca. Pero tū' cāmakxtekca natamaknī huan tachi'xcu'huī't. ⁶ A'xni'ca' napātle'ke huā'mā', huan tachi'xcu'huī't nataputza a'nchī ixtapūnīlh pero tū' catitakak-sli. Xlaca'n natanīcu'tun pero tūlalh catitanīlh.

⁷ Huan xtu'qui' ixtahuanī't hua'chi cahuāyuj tacāxyāna' para huan guerra. Na ixa'kxākca'n ixtaka'lhī catūhuā hua'chi coronas de oro. Lā' ixlacanca'n hua'chi ixlaca'n kalhatin chi'xcu' ixtahuanī't. ⁸ Lā' huan ixya'jca'n ixtasu'yu hua'chi ixya'j kalhatin puscāt. Lā' ixtatzanca'n hua'chi ixtatzan león. ⁹ Lā' ixtacu'xahua'ca'na catūhuā hua'chi līcā'n. Lā' a'nchī ixtamacasā'n nan ixpekenca'n hua'chi macasā'n nan lhūhua' carros a'ntūn tastancalē'n cahuāyuj a'xni'ca' tatu'jnuntēlha nac guerra. ¹⁰ Lā' ixtapūxcana'n ī'stajanca'n hua'chi huan culūtl xcana'n. Lā' con huan ī'stajanca'n tzē ixtamātakāhuī' huan tachi'xcu'huī't xmān lakaquitzis mālhcuyu'. ¹¹ Lā' huan xtu'qui' ixtaka'lhī kalhatin xapuxcu'. Xla' ū'tza' huan ángel a'ntī ixlīmāmacū'canī't huan xapūlmā'n lhu'cu'. Huā'mā'

ángel ixtacuīni' Abadón ixtachihuīnca'n hebreos, lā' Apolión ixtachihuīnca'n griegos. Huā'mā' huanicu'tun Mālahahuanīni'.¹² Chuntza' pātē'kelh huan xapū'la lakuat. Ixtisputa huanmā' ā'lakatu'.

¹³ Lā' huan ixlīkalahachāxan ángel nā skoli'lh con ixtrompeta. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' de huan ixa'katzā'stūtā'ti' huan altar de oro a'ntū ixyā na ixlacapūn Dios. ¹⁴ Lā' huanilh huan ixlīkalahachāxan ángel a'ntī ixka'lhī ixtrompeta:

—Cacāmakxtekti huan kalhatā'ti' ángeles a'ntīn cāchī'canī't na ixquilhtūn huan ka'tla' pūxka a'ntū ixtacuīni' Eufates.

¹⁵ Lā' cāmakxtekca huan kalhatā'ti' ángeles. Lā' xlaca'n ixtacāxui'lāna'tza' como ixtaka'lhīmā'na huā'mā' cā'ta lā' huā'mā' mālhcuyu' lā' huā'mā' chí'chini' lā' huā'mā' hora a'xni'ca' nacāmaknīcan ixlītāpātu'tun de ixtalhūhuā't de huan tachi'xcuui't. ¹⁶ Ixuanca que ixui' lakatu' ciento millones de tropas kētō'lana'ni'n, ixlaca'n huan kalhatā'ti' ángeles.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' quit xa'iclakachuyamā', iccālakalaktzī'lh huan tamā'na cahuāyujnu' lā' nā a'ntī ixtakēhui'lāna'. Lā' ixtacu'xahua'ca'na catūhuā spi'nenke' hua'chi macscut lā' azul lā' lhmucucu hua'chi azufre. Lā' ū'tza' a'ntū tapūtamaktyā. Lā' huan cahuāyuj ixtaka'lhī ixa'kxākca'n hua'chi ixla' león. Lā' ixtaquilhtaxtu huāk macscut lā' jini' lā' azufre. ¹⁸ Lā' huanmā' cālīmaknīca ixlītāpātu'tun de ixtalhūhuā't de huan tachi'xcuui't por huan lakatu'tun lakuat a'ntūn taquilhtaxtulh huan cahuāyuj. Huan lakatu'tun lakuat huāk macscut lā' jini' lā' azufre. ¹⁹ Huan cahuāyujnu' tzē ixtaxcana'n con ixquilhni'ca'n lā' tzē ixtamātakāhui'nin con ī'stajanca'n. Lā' ī'stajanca'n hua'chi lūhua' ixuanī't lā' ixtaka'lhī ixa'kxākca'n. Lā' chuntza' con ī'stajanca'n tzē ixtamātakāhui'nin.

²⁰ Lā' ixlīhuāk huan tachi'xcuui't a'ntīn tatachokolh lā' tū' talaknīlh huan lakuat, xlaca'n tū' tamakxtekli tamācā'tanī huan ídolos a'ntū māni' ū'tunu'n ixtatlahuanī't. Lā' tū' tamakxtekli tamācā'tanī ixlacscujnī'n huan ko'ti'ti' lā' huan ídolos de oro lā' de plata lā' de bronce lā' de chíhuix, a'yuj huan ídolos tū' talacahuāna'n lā' tū' ta'a'kahuāna'n lā' tūla tatlā'huan. ²¹ Lā' huā'mā' tachi'xcuui't tū' tamakxtekli tamaknīni'n lā' tū' tamakxtekli tatlahuāna'n. Lā' tū' tamakxtekli tatlahua talākālhi'n lā' tū' tamakxtekli taka'lhāna'n.

10

Huan ángel a'ntī ixchi'panī't huan libro

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā kalhatin ángel a'ntī ixka'lhī lej lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' yujchi de nac a'kapūn. Ixlītamacxti'li' lakatin poklhnu'. Lā' na ixa'kxāk ixlītamacxti'li' lakatin māchā'xcuali'ncā't. Lā' ixlacan lej ixmāxkakēni'n hua'chi huan chí'chini'. Lā' ixchēkēni'n ixtatasu'yu hua'chi kanatunu'

lamana'. ² Lā' ixchi'panī't lakatin ti'na'j libro a'ntū ixmālakapitzicanī't. Lā' yāhualh ixtantūcāna'j huan nac mar lā' ixtantūxuc ixyāhuanī't nac cā'ti'ya'tna'. ³ Lā' lej palha' ta'salh hua'chi ta'sa lakatin león. Lā' a'xni'ca' ta'salh, takalhtīni'lh huan kalhatojon jilini'nī'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan kalhatojon jilini'nī'n ixtachihuīna'nī'ttza', quit xa'ictzo'knuncu'tun. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. Lā' quihuanilh:

—Tū' catzo'kti. Tzē'k naca'tzīya' a'ntūn tahualh huan kalhatojon jilini'nī'n.

⁵ A'calistān huan ángel a'ntī iclaktzī'lh ixyā nac mar lā' nac ti'ya't, xla' cha'xli ixpekcāna'j para nac a'kapūn. ⁶ Lā' hualh que ixlīstu'ncua' por Dios a'ntī huī' para pō'ktu lā' a'ntī cātlahuanī't huan a'kapūn lā' huan ti'ya't lā' huan mar lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' hualh:

—Tū'tza' catitakoxīlh makān. ⁷ A'xni'ca' huan ixlīkalhatojon ángel naskoli' con ixtrompeta a'xni'ca' natlōkentaxtūcan a'ntū ixtapuhuān Dios a'ntū chuhua'j tzē'k huī'. Chuntza' Dios cāhuanilh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza' a'ntī ixtatā'scujā Dios.

⁸ A'calistān ickaxmatpā huan tachihuīn xala' nac a'kapūn a'ntū xa'ickaxmatnī'ttza' pū'la. Lā' quihuanilh:

—Capit lā' camaklhtīni' huan libro a'ntū mālakapitzicanī't a'ntūn chí'payā huan ángel a'ntī yā nac mar lā' nac ti'ya't.

⁹ Lā' iclaka'lh huan ángel lā' icsqui'ni'lh huan libro xati'na'j. Lā' quihuanilh:

—Camaklhtīni' lā' cahua't. Lā' nalīpāxū'ya'na' lā' a'yuj se'ksi' hua'chi ta'xcāt naquilhca'tzī'ya' na minquilhni'.

¹⁰ Lā' icmaklhtīni'lh huan xati'na'j libro a'ntū ixchi'payā huan ángel lā' icua'lh. Lā' lej se'ksi' icquilhca'tzī'lh, hua'chi taxcā't. Lā' a'xni'ca' xa'icua'nī'ttza', iclīpāxū'ya'nkō'lh. ¹¹ Lā' quihuanica:

—Maclacasqui'na' nahuampala'ya' ā'maktin a'ntū Dios huan ixpālacata huan lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n lhūhua' xcānsipejni' lā' xalanī'n huan tāpālhūhua' tachihuīn lā' nā huan reyes.

11

Huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n

¹ Quimaxquī'ca kentin a'ctzina'j qui'hui' a'ntū pūlaclhcāna'ncan. Lā' quihuanica:

—Capit lā' calaclhca' huan ixlītokpān Dios lā' huan altar. Lā' cacāpūtle'ke ixlīhuākca'n a'ntūn tamācā'tanī Dios a'ntza'.

² Lā' tū' tilaclhcā'ya' ixtanquilhni' lītokpān. Tū' tilhcā'ya' como xla' cāmacamaxquī'canī'ttza' huan makatīyāti'nī'. U'tunu'n natamāsā'a'kahuānī ixtachi'xcuhuī't Dios tu'pu'xamatu'

mālhcu'yu'. ³ Quit iccāka'lhī kalhatu' qui'a'cta'sana'nī'n. Na'iccāmaxquī' līmāpa'ksīn para natachihuīna'n xlaca'n chu a'nchī iclacasqui'n ixlīhuāk huan mil lakatu' cientos tu'tumpu'xam chi'chini'. Lā' natalhakā' huan lu'xu' a'ntū natasu'yu palh talakaputza.

⁴ Huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n xlaca'n huan kantu' xaqui'hui' oliva lā' nā huan kantu' pūmaksko a'ntū tayāna' na ixlacapūn Dios a'ntī māpa'ksīkō' huan quilhtamacuj. ⁵ Palh a'ntī cātlahuani'cu'tun catūhuā a'ntūn tū' tzey, nataquilhtaxtu lamana' a'ntū nacālilhcu'yukō' huan ixtā'ca'tzaca'n. Lā' chuntza' natanī chuxatī a'ntī nacātlahuani'cu'tun a'ntūn tū' tzey. ⁶ Huā' tamā'na kalhatu' a'cta'sana'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn para que tū' natamakxteka nala xcān lihuan xlaca'n tachihuīna'mā'na por ixpālacata Dios. Lā' taka'lhī līmāpa'ksīn para que tzē nataxtāpalī huan xcān lā' ka'lhni' nala. Lā' taka'lhī līmāpa'ksīn para natamacamin ixlīhuāk huan lakuālīnīn nac cā'quilhtamacuj chō'nhānīn xlaca'n natalacasqui'n.

⁷ Lā' a'xni'ca' natahuankō' a'ntū natahuan por ixpālacata Dios, huan animal a'ntū nataxtu de nac xapūlh mā'n lhu'cu', xla' ū'tza' nacātā'la xlaca'n. Lā' nacātłaja lā' nacāmaknī. ⁸ Lā' huan ixmacni'ca'n natatamā' nac cā'tejen de huan xcānsipej a'nlhā quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo xtokohua'ca'ca. Lā' ū'tza' tzē līmāpācuhuīcan huā'mā' xcānsipej Sodoma lā' nā Egipto a'yuj tū' chuntza' ixtacuīni'. ⁹ Lā' natamā' ixmacni'ca'n lakatu'tun chi'chini' ā'pūpitzi. Lā' natalaktzī'n lhūhua' tachi'xcu'huī't xalanī'n ixlīhuāk xcānsipejni' lā' xalanī'n de huan tāpālhūhua' tachihuīn. Lā' tū' namakxtekcan nacāmā'cnūcan. ¹⁰ Lā' a'ntīn tahuī'lāna' nac quilhtamacuj, xlaca'n natalīpāxuhua a'xni'ca' nacālaktzī'ncan xanīn. Lā' natatlahua cā'tani' lā' natalāmaxquī' lē'ksajna'. Lā' chuntza' natatlahua como lej ko'hua'jua' tamakca'tzīlh a'xni'ca' huā' kalhatu' a'cta'sana'nī'n ixtachihuīna'n por ixpālacata Dios.

¹¹ Lā' iclaktzī'lh a'nchī ixlīlakatu'tun chi'chini' ā'pūpitzi Dios cāmālakahuanīchokolh lā' tatā'kaquī'lh. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn talaktzī'lh lej tajicua'lh. ¹² A'calīstān huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n takaxmatli lakatin tachihuīn xala' nac a'kapūn. Lā' cāhuanih:

—Cata'ntit ā'tzā'.

Lā' tatō'ca'lh nac lakatin poklhnu' hasta nac a'kapūn. Lā' huan ixtā'ca'tzaca'n talaktzī'lh a'nchī tatā'kayāhualh. ¹³ Lā' chu tuncan lacapalh tzuculh lej taxakā'li huan ti'ya't. Lā' ixlīlakacāuj parte de huan xcānsipej mālakuanīca. Lā' a'ntza' tanīlh lakatojon mil tachi'xcu'huī't ixpālacata tachiquilh huan ti'ya't. Lā' a'ntīn tū' tanīlh, lej tajicua'lh. Lā' ixtahuan que Dios

a'ntī xala' nac a'kapūn lej ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹⁴ Huan ixlīlakatu' lakuat a'kspuṭnī't lā' palaj namimpala ixlīlakatu'tun.

Ixlīkentojon trompeta

¹⁵ Huan ixlīkalhatojon ángel skoli'pā con ixtrompeta. Lā' lej palha' tzuculh tachihuīna'n makapitzīn nac a'kapūn lā' ixtahuan:

Chuhua'j quinDiosca'n māpa'ksī ixlīhuāk quilhtamacuj. Lā' nā chuntza' ixCristo nā māpa'ksī.

Lā' xla' namāpa'ksīni'n para pō'ktu.

¹⁶ Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n a'ntī ixtahui'lāna' na ixpūtahuī'lhca'n na ixlacapūn Dios, xlaca'n tataquilhpūtani'lh huan Dios lā' tamācā'tanīlh. ¹⁷ Lā' xlaca'n tahualh:

Hui'x quiMāpa'ksīni'ca'n Dios lā' hui'x ka'lhikō'ya' līmāpa'ksīn.

Hui'x hui'la' lā' pō'ktu ixui'la' lā' pō'ktu nalatahui'la'ya'.

Iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī porque quilāmāsu'ni'nī'ta'uj a'nchī ka'lhīya' milīmāpa'ksīn lā' lītzcunī'ta'tza' māpa'ksīni'na'.

¹⁸ Huan xalanī'n nac xcānsipejni' de huan quilhtamacuj lej ta'a'kchā'n.

Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū natapūmāpalani'yāni' con hui'x a'ntī quinDiosca'n.

Hui'x nacājuzgarlīya'tza' huan nīnī'n.

Lā' hui'x nacāmaxquī'ya' ixtatljaca'n xlaca'n a'ntīn tatā'scujāni' hui'x lā' nā huan mi'a'cta'sana'nī'n lā' ixlīhuāk mintachi'xcuui't lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tamācā'tanīyāni', palh xalacka'tla'n chi'xcuui'n o tū'.

Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū hui'x nacāpūmāspuṭūya' huan a'ntīn tamāspuṭūcu'tun huā' quilhtamacuj.

¹⁹ A'calistān talaquī'lh huan ixlītokpān Dios nac a'kapūn lā' ixtasu'yu huan nac lītokpān lakatin caja a'nlhā ixmojōcanī't huan convenio a'ntū Dios ixtlahuanī't con huan ixtachi'xcuui't. Lā' lej tzuculh makli'pa lā' con jilini' lā' tachiquilh huan ti'ya't. Lā' yujli lhūhua' chejet.

12

Huan puscāt lā' huan dragón

¹ Lā' ā'calistān tasu'yulh nac a'kapūn lakatin ka'tla' lē'cnīn. Lā' ū'tza' kalhatin puscāt ixuanī't. Lā' hua'chilh ixmakchī'canī't con ixlīmāxkakēn chi'chini' hua'chī lakatin vestido. Lā' ixyā nac mālhcuyu'. Lā' ixmūhuī' lakatin corona de lakacāujtu' sta'cu. ² Xla' ixcamalanī't lā' ixta'sa como ixca'tzāna'yā como huan ska'ta' ixtahui'lacu'tumā'tza'. ³ Lā' huan ixlīlakatu' lē'cnīn tasu'yulh nac a'kapūn. U'tza' lakatin spi'nenke' animal lej ka'tla' lā' lījicua'nī't ixuanī't.

Lā' huā'mā' animal, ū'tza' huan dragón ixuanī't. Lā' ixka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. Lā' lakatunu' ixa'kxāk ixka'lhī ixcorona. ⁴ Lā' xuakalē'lh con ī'stajan huan ixlīlakatu'tun parte de ixlīlhūhua' sta'cu lā' cāmacamincha' nac cā'ti'ya'tna'. Lā' a'ntza' tāyachi huan dragón na ixlacapūn huan puscāt a'ntī ixa'mā' mālacatuncuīni'n, como xla' ixua'cu'tun huan ska'ta' a'xni'ca' ixlacatuncuīlh. ⁵ Lā' huan puscāt tahuī'lalx icxaman xachi'xcu'. Lā' ū'tza' a'ntī lej līpalha' namāpa'ksīni'n na ixlīhuāk huan xcānsipejni'. Lā' chu tuncan huā' ska'ta' lē'ni'ca Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. ⁶ Lā' huan puscāt tzā'lalx, lā' a'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't a'nlhā ixcāxui'līni'nī't Dios a'nlhā tzē natachoko, lā' a'nlhā namaktaka'lhcan lakatin mil lā' lakatu' ciento tu'tumpu'xam chi'chini'.

⁷ A'calīstān tzuculh lakatin guerra nac a'kapūn. Lā' Miguel a'ntī xapuxcu' ángeles, xla' lā' ixángeles talātucslī con huan dragón lā' ixángeles. ⁸ Lā' huan dragón tlajaca lā' tū'tza' makxtekca natahui'layācha' nac a'kapūn lā' nā huan ixángeles. ⁹ Tamacaxtuca huan ka'tla' dragón. Xla' ū'tza' huan lūhua' xala' makāntza' lā' ū'tza' a'ntīn cā'a'kxokokō'lh ixlīhuākca'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' ū'tza' ixtacuīni' ko'ti'ti' lā' nā huanican Satanás. Cāmacamincanča' hasta huan nac ti'ya't huan dragón lā' ixángeles. ¹⁰ A'calīstān ickaxmatli lakatin palha' tachihuīn nac a'kapūn lā' hualh:

—Chuhua'j quinDiosca'n nacāmāpūxtaxtūtza' ix-tachi'xcu'huī't. Xla' ū'tza' huan rey. Mālacsu'yunī'ttza' ixlīmāpa'ksīn. Lā' chuhua'j ixCristo namāpa'ksīni'n. Tantlakaxtucatza' de nac a'kapūn a'ntī lej ixcālē'ksa'nīni'n huā' quintā'timīnca'n. Xla' ixcālē'ksa'nīni'n de tuncuj lā' tzi'sa na ixlacapūn quinDiosca'n. ¹¹ Lā' quintā'timīnca'n tatlajani'ttza' por ixpālacata ixka'lhni' huan Cordero lā' por ixpālacata ixtachihuīn Dios a'ntū xlaca'n tamālacstū'nclī. Xlaca'n tū' ixtalakpuhuan ixmacni'ca'n. Xlaca'n ixtanīcu'tun por ixpālacata ixtachihuīn Dios palh xla' ixlacasqui'n. ¹² Tlajana'nī'ttza' huan līmāpa'ksīn xala' nac a'kapūn. Lā' tzētza' tapāxuhua xlaca'n a'ntīn tahuī'lāna' a'ntza'. Lā' xānti tala xlaca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac cā'ti'ya'tna' lā' nac mar. Huan ko'ti'ti' cālakyujnī'ttza' xlaca'n. Lā' lej a'kchā'nī't como xla' ca'tzītza' pāl h tū'tza' lej makān namakxtekcan nascuja —hualh.

¹³ Lā' a'xni'ca' huan dragón ca'tzīlh que ixmacamin-canī'ta'ncha'tza' nac cā'ti'ya'tna', tzuculh macaputza huan puscāt a'ntī tahuī'lalx icxaman xachi'xcu'. ¹⁴ Lā' huan puscāt maxqui'ca kentū' ixpeken hua'chi ixla' lakatin ka'tla' águila. Lā' chuntza' xla' tzēn pūkosnū'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't a'nlhā ixcāxtlahuani'canī't lā' a'nlhā namaktaka'lhcan

por lakatu'tun cā'ta ā'pūpitzi. Lā' chuntza' tzā'lani'lh huan dragón. ¹⁵ Lā' huan dragón quilhtaxtulh lhūhua' xcān hua'chi lakatin pūxka na ixlakstunc huan puscāt. Xla' ixlacasqui'n que huan xcān ixlē'lh huan puscāt. ¹⁶ Huan ti'ya't maktāyalh huan puscāt. Tache'kelh lā' chu'hua'kō'lh huan xcān a'ntū ixquilhtaxtunī't huan dragón. ¹⁷ Lā' ū'tza' lej li'a'kchā'lh huan dragón con huan puscāt. Lā' a'lh cātā'lātucsa con ā'makapitzīn ixcamana'. Xlaca'n ū'tunu'n a'ntīn takalhlaka'ī' a'ntū ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' tū' tamakxteka a'ntū ixlīstu'nca' a'ntū ixmāsu'yu Jesucristo.

13

Huan tantu' animalhna' xalakko'hua'jua'

¹ Lā' ā'calistān ictāyalh na ixquilhtūn huan mar lā' iclak-tzī'lh lakatin animal a'ntū tacutli nac mar. Ixka'lhī kancāuj ixa'kalokot lā' lakatojon ixa'kxāk. Lā' lakatunu' corona ixka'lhī nac kanatunu' ixa'kalokot. Lā' huan lakatunu' ixa'kxāk ixtatzo'kni' lakatin tacuīni' a'ntū ixuanicu'tun que xla' ixtā'talacastuccu'tun con huan Dios. ² Huā'mā' animal a'ntū iclaktzī'lh, xla' ixuanī't hua'chi misin. Lā' ixtojonī'n hua'chi ixa' oso ixtahuanī't. Lā' huan ixquilhni' ixka'lhī hua'chi ixquilhni' león. Lā' huan dragón maxquī'lh ixlīmāpa'ksīn huan animal a'ntū tacutli nac mar. Lā' chuntza' huan animal lej ixka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ³ Nā lakatin ixa'xāk huan animal ixtasu'yu hua'chi lej ixmātakāhuī'canī't lā' ā'macsti'na'j ī'sputni'tza' para nanī, pero chuhua'j tzeyalhtza' a'nlhā ixtakāhuī'nī't. Ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't xalanī'n nac quilhtamacuj lej talē'cnīlh huan animal lā' tastālani'lh. ⁴ Lā' tamācā'tanīlh huan dragón porque ixmaxquī'nī'ttza' huan līmāpa'ksīn huan animal. Lā' nā tamācā'tanīlh huan animal lā' ixtahuan:

—Tū' a'nampala ā'kalhatin hua'chi huā'mā' animal. ¿Tichūn tzē natlaja?

⁵ Lā' makxteka nahuan huan animal a'ntū lej xako'hua'jua' tachihuīn. Lā' makxteka naka'lhī līmāpa'ksīn tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. ⁶ Lā' xla' lej ko'hua'jua' tzuculh līchihuīna'n Dios lā' ixtacuīni' lā' huan a'kapūn lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tahuī'lāna'ncha' nac a'kapūn. ⁷ Lā' makxteka nacātā'lāsta'la ixtachi'xcu'huī't Dios. Lā' cātłajalh. Lā' makxteka nacāmāpa'ksī ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't xalanī'n ixlīhuāk huan tribus lā' ixlīhuākca'n xalanī'n huan tāpālhūhua' tachihuīn lā' ixlīhuākca'n xcānsipejni'. ⁸ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac quilhtamacuj tamācā'tanīlh huan animal. Lā' xmān tū' tamācā'tanīlh xlaca'n a'ntī ixtatzo'kni' ixtacuīni'ca'n huan nac libro a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Ixtatzo'kni' ixtacuīni'ca'n desde

a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' huā'mā' libro māpa'ksī xmān ū'tza' huan Cordero a'ntī maknīca.

⁹ Chuhua'j xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū na'icuan. ¹⁰ A'ntīn tachī' ā'makapitzīn, nā xla'ca'n nacāchī'can. Lā' a'ntīn tamaknīni'n con ixespadaca'n, nā xla'ca'n nacāmaknīcan con huan espada. Lā' lej tasqui'nī que huan ixtachi'xcu'huī't Dios natatāyani' a'ntū nacāpātle'keni' lā' tū' maktin natamakxteka de nata'a'kahuāna'ni' Dios.

¹¹ A'calistān iclaktzī'mpā ā'lakatin animal a'ntū tā'cxtuchi na ixtampīn cā'ti'ya'tna'. Xla' ixka'lhī kantu' ixa'kalokot hua'chi ixa'kalokot borrego. Lā' chihuīna'lh hua'chi lakatin dragón. ¹² Xla' ixka'lhīkō' ixlīmāpa'ksīn de huan xapū'la animal na ixlacapūn. Lā' ixlīhuāk huan ti'ya't lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac ti'ya't, xla' ixmāmācā'tanīnī huan xapū'la animal. Lā' huan xapū'la animal, xla' ū'tza' a'ntūn takāhuī'n ixuanī't lā' tzeyalh a'nlhā ixtakāhuī'nī't. ¹³ Lā' huan ixlītantu' animal tlhualh lakka'tla'n lē'cnīn. Lā' na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't xla' macamincha' macscut de nac a'kapūn lā' macachilh hasta nac cā'ti'ya'tna'. ¹⁴ Lā' como xla' tzē ixtlahua huan lē'cnīn na ixlacapūn huan xapū'la animal, nā chuntza' cālī'a'kxokolh huan tachi'xcu'huī't xala' nac cā'quilhtamacuj. Lā' cāmātlahuīlh lakatin ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi huan xapū'la animal como ū'tza' ixlacasqui'n namācā'tanīcan. Huan xapū'la animal ū'tza' a'ntūn tzē tahuī'lapā a'yuj ixmātakāhuī'canī't con espada. ¹⁵ Lā' huan ixlītantu' animal ixka'lhī līmāpa'ksīn de mālakahuanī huan ídolo a'ntū hua'chi huan xapū'la animal. Lā' chuntza' huan ídolo tzē ixchihuīna'n lā' tzē ixcāmāmaknīnīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn tū' tamācā'tanīlh. ¹⁶ Lā' huan ídolo cāmāmacahui'līnīni'lh catūhuā hua'chi lakatin sello na ixmacacāna'jca' n o na ixtankānca' huan ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't. Chuntza' ixcātlahua ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't lej xalakka'tla' lā' a'ntīn tū' xaka'tla', lā' huan ricos lā' huan pobres, lā' a'ntī ixtamakscuja lā' nā a'ntīn tū' ixtamakscuja. ¹⁷ Lā' tzē ixtatamāhuana'n lā' ixtastā'nan xmān a'ntī ixtaka'lhī na ixtankānca'n o na ixmacanca'n huan ixtacuīni' huan animal o ixnúmero de huan animal. ¹⁸ Lā' natamāchekxī huā'mā' xmān a'ntī lej xalakskalalhna'. Lā' a'ntī lej lacsculujua' tzē natamāchekxī xla'ca'n a'ntū huanicu'tun ixnúmero huan animal. Ixnúmero xla' hua'chi litalacsu'yu lakatin tacuīni'. Ixnúmero xla' lakachāxan ciento ā'tu'tumpu'xamachāxan.

14

Tatlī'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh huan a'ntī huanican Cordero ixyā na ixa'cpūn lakatin kēstīn a'ntū ixtacuīni' Sión. Lā' xla' ixcātā'lahuī' lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcu'huī't. Lā' xla'ca'n ixtaka'lhī na ixtankānca'n huan ixtacuīni' huan

Cordero lā' nā ixtacuīni' ixTāta'. ² Lā' ickaxmatli catūhuā de nac a'kapūn lā' ixmacasā'nān hua'chi a'nlhā yujyā xcān a'ntū lej xaka'tla' lā' hua'chi a'xni'ca' lej palha' jili. Lā' huan a'ntū ickaxmatli xla' ū'tza' huan arpajna'nī'n ixta'arpajna'mā'na. ³ Lā' xla'ca'n ixtatli'mā'na ixtayāna' na ixlacapūn ixpūmāpa'ksīn Dios lā' na ixlacapūnca'n huan kalhatā'ti' a'ntū ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' na ixlacapūnca'n huan lacpapatzīnī'n. Lā' a'ntū ixtatli' xla' ū'tza' xasāsti'. Lā' nīn kalhatin tūla ī'sca'ta, xmān huan lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuui't. Xla'ca'n a'ntīn cāmāpūtāxtūcanī't de ixlīhuākca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ Huā' tamā'na tachi'xcuui't xalacuan. Lā' xla'ca'n a'ntīn tū' ixtamakxteknī't ixtachihuīn Dios. Lā' xmān Dios ixtamācā'tanīnī't. Lā' xla'ca'n tastālani' huan Cordero chu a'nlhā a'n xla'. Xla'ca'n ū'tunu'n a'ntū xapū'la cāmāpūtāxtūca de na ixlacphu'nanca'n huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lā' xla'ca'n hua'chi lakatin lē'ksajna' na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūn huan Cordero. ⁵ Lā' xla'ca'n tū' maktin tualh nīn lakatin tā'ksa'nīn. Lā' nīn tuntū' ixtalaclē'n.

A'ntūn tualh huan kalhatu'tun ángeles

⁶ A'calīstān iclaktzī'lh ā'kalhatin ángel a'ntū ixkosnū'ntlā'huan lej tālhmā'n. Xla' ū'tza' ixmāca'tzīnīni'n huan xatzey tachi-huīn a'ntū para pō'ktu lā' a'ntū ixpālacata Jesucristo. Lā' xla' ū'tza' ixcāhuani ixlīhuākca'n a'ntū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lā' ixlīhuākca'n xcānsipejni' lā' xalanī'n ixlīhuākca'n huan xalacxtu'ncnu' tachihuīn. ⁷ Lā' xla' lej palha' hualh:

—Cajicua'ni'tit Dios lā' camāka'tli'tit xmān ū'tza'. Chilhtza' huan chí'chini' a'ntū nacāpūlacāxtlahuakō' huan tachi'xcuui't. Lā' camācā'tanī'tit Dios xmān ū'tza' como ū'tza' tlahualh a'kapūn lā' ti'ya't lā' huan mar lā' ixlīhuāk huan mu'sni'.

⁸ Lā' ā'kalhatin ángel, huan ixlīkalhatu', xla' stālani'lh lā' hualh:

—Chuhua'j sputli ixlīmāpa'ksīn huan xcānsipej a'ntū huanicān Babilonia a'ntū lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Xalanī'n huā'mā' xcānsipej, xla'ca'n talītalakspi'tnī't huan Dios lā' chuhua'j tamācā'tanī huan ā'makapitzīn diosnu'. Lā' por ixpālacataca'n nā chuntza' tamakscā'tli huan xalanī'n ā'lacatin xcānsipejni'. Lā' ū'tza' Dios lī'a'kchā'lh con ū'tunu'n. Lā' chuhua'j ū'tza' nacālimāpātīnīcan.

⁹ Huan ixlīkalhatu'tun ángel stālani'lh huan kalhatu' lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j Dios nacāmpātīnī ixlīhuākca'n a'ntūn tamācā'tanī huan animal lā' ixídolo a'ntūn tasu'yu hua'chi huan animal, lā' a'ntūn tatamakxteka nacāhui'līni'can sello ixla' huan animal na ixtankānca'n o na ixmacanca'n. ¹⁰ Dios lej a'kchā'ni't con xla'ca'n lā' lej nacāmpātīnī. Ixlīhuākca'n natapātīni'n hua'chilh cāmāpū'canī't nac azufre

a'ntū lhcumā'. Natapātīni'n xluca'n na ixlacapūnca'n huan ixángeles Dios lā' na ixlacapūn huan Cordero. ¹¹ Lā' para pō'ktu natā'kapūyāhua tālhmā'n huan xajini' lamana' a'nlhā natapātīni'ntamā' pō'ktu. Lā' xluca'n tū' maktin natapājaxa nīn de tzi'sa lā' nīn de tuncuj. Lā' chuntza' natapātīni'n a'ntīn tamācā'tanī huan animal lā' huan ídolo. Chuntza' natapātīni'n a'ntīn taka'lhī na ixtankānca'n ixtacuīni' huan animal. ¹² Lā' ka'lhī natatāyani' ixtachi'xcuui't Dios lā' tasqui'nī nata'a'kahuāna'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios lā' nā tasqui'nī tū' maktin natamakxteka de takalhlaka'ī Jesucristo.

¹³ Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Catzo'kti huā'mā': “Pō'ktu natalīpāxuhua xluca'n a'ntī natakahlaka'ī Jesucristo a'xni'ca' natani’”. Lā' nā huan Espíritu Santo huan: “Stu'ncua' natapāxuhua xluca'n como chuhua'j natajaxa lā' tū'tza' catitapātīni'lh. Lā' nacāmāpalacan por huan xalacuan a'ntū tatlauhualh”.

Mā'kaquī'ca huan tacha'ni'

¹⁴ A'calīstān iclaktzī'lh lakatin sa'kaka poklhnu'. Lā' huan nac poklhnu' a'ntza' ixuī' kalhatin chi'xcu' lā' ixmūhuī' lakatin corona de oro. Lā' ixchi'panī't hua'chi kanti machīta tzej xasta'ya'nca'. ¹⁵ Lā' taxtupā ā'kalhatin ángel de nac lītokpān. Lā' lej palha' tā'chihuīna'lh a'ntī ixuī' huan nac poklhnu' lā' huanilh:

—Namā'kaquī'ya' ixtō'ca't huan tacha'ni' como chā'lh'tza' huan chi'chini' a'ntū napūmā'kaquī'can huan tacha'ni'. Ca'tla'lh'tza' huan tacha'ni' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Lā' a'ntī ixuī' nac poklhnu' mā'kaquī'lh huan tacha'ni' nac quilhtamacuj.

¹⁷ A'calīstān iclaktzī'mpā ā'kalhatin ángel taxtulh de nac lītokpān nac a'kapūn. Lā' nā xla' ixchi'panī't ixmachīta tzej xasta'ya'nca'. ¹⁸ Lā' ā'calīstān mincha' nac altar ā'kalhatin huampala ángel a'ntī ixlīmāmacū'canī't huan macscut. Lā' xla' lej palha' ta'sani'lh huan ángel a'ntī ixchi'panī't ixmachīta lā' huanilh:

—Capūchu'cu mimachīta huan xamayāc uvas a'nlhā tas-tacnī't nac cā'ti'ya'tna' como chuhua'j huāktza' xachān.

¹⁹ Lā' huan ángel pūchu'culh ixmachīta huan xamayāc uvas nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cāmojōlh huan uvas a'nlhā tzej nalacchi'tcan para nataxtuni'kō' huan xaxcān. Chuntza' nalīmāchekxīcan que Dios nacāmāpātīnī huan a'ntī xaca'tzanca'tzīnī'n como lej a'kchā'nī't con ū'tunu'n. ²⁰ Lā' lacchi'tca huan uvas na ixquilhtūn huan xcānsipej. Lā' taxtulh lhūhua' ka'lhni' hua'chi kanti pūxka a'xni'ca' ka'tla'nan. Lā' lej pūlh mā'n ixuanī't lā' chā'lh na ixpīxni' huan cahuāyuj lā' lakatu'tun ciento kilómetros ixlīlh mā'n.

15

Huan ángeles ixtalē'n lakatojon lakuat

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā lakatin ka'tla' lē'cnīn nac a'kapūn. Iccālaktzī'lh kalhatojon ángeles lā' chā'tunu' de xlaca'n ixtalē'n lakatin lakuat. Lā' huā' tamā'na lakuat, ū'tza' ā'xmān. A'xni'ca' nalatza' huā'mā' lakuat a'xni'ca' nasputa ixtā'kcha Dios.

² Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā catūhuā a'ntū ixtasu'yu hua'chi lakatin mar a'ntū hua'chi vidrio. Lā' spi'nenke' ixuanī't hua'chi jala'nat. Lā' nā iccālaktzī'lh a'ntī ixtatlajani't huan xako'hua'jua' animal como tūlah cāmāquilhpūtīca na ixlacapūn huan ídolo a'ntū ixtlahuani't hua'chi ixmacni'. Lā' xlaca'n tū' tatamakxtekli nacātankāhui'lican huan ixnúmero de ixtacuīni'. Lā' xlaca'n ixtayāna' na ixquilhtūn huan nac mar a'ntū hua'chi vidrio. Lā' ixtachi'payāna' huan arpas a'ntū Dios ixcāmaxquī'nī't. ³ Lā' xlaca'n ixtatlī'yāna' a'ntū ixtlī' Moisés a'ntī ixtā'scuja Dios. Ixtatlī' por ixpālacata huan Cordero. Lā' a'ntū tatlī'lh, ū'tza' huā'mā':

Māpa'ksīni' quinDiosca'n, hui'x ka'lhikō'ya' ixlīhuāk
līmāpa'ksīn.

Ixlīka'tla' lā' lej tzēhuanī't huāk a'ntū tlahua'ya' hui'x.

Xmān hui'x māpa'ksīkō'ya' ixlīhuāk xcānsipejni'.

Lā' huāk a'ntū tlahua'ya' lej tzey lā' ū'tza' chu a'nchī
ixlīstu'ncua'.

⁴ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't natajicua'ni'yāni' hui'x,
Māpa'ksīni'.

Lā' ixlīhuākca'n natamāka'tlī'yāni'.

Lā' xmān hui'x tlahua'ya' huāk tzey.

Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj
natamin lā' natamācā'tanīyāni' xmān hui'x, como
ixlīhuākca'n talaktzī'n que lej tzey ixlīhuāk a'ntū hui'x
tlahua'ya'.

⁵ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh huan lītōkpān ixlaquī'yā nac a'kapūn. Lā' huan na ixchakān ixui'lacha' huan chihuixni' a'nlhā tatzō'kni' huan ley a'ntū maxquī'canī't Moisés. ⁶ Lā' tataxtulh de huan nac lītōkpān huan kalhatojon ángeles a'ntī ixtalē'mā'na huan lakatojon lakuat. Ixtalhakā'nī't ixlū'xu'can lej xafino lā' smu'yonko' lā' stala'nka' lā' ixtaka'lhī ixlīchī'cānca'n de oro na ixcu'xanca'n. ⁷ Lā' ā'calistān kalhatin de huan ixlīkalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' cāmaxquī'lh chā'tunu' de huan ángeles lakatunu' kā'x de oro. Lā' huan kā'x ixtalītzuma de huan a'ntū Dios nacālimāpātīnī huan tachi'xcuui't. Lā' Dios, xla' huī' para pō'ktu. ⁸ Lā' huan lītōkpān ixlītzumakō' jini' como Dios lej ka'tla' lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' nīn kalhatin tzē ixtanū huan nac lītōkpān līhuān tūna'j i'sputkō' huan lakatojon lakuat a'ntū ixtalē'nācha' huan kalhatojon ángeles.

16

Huan pātojon kā'x a'nlhā ixtojōmā' a'ntū līmāpātīnī'n Dios

¹ Lā' ā'calistān ickaxmatli lakatin tachihuīn lej palha' a'ntū ixtaxtumā' de huan nac lītōkpān. Lā' cāhuanilh huan kalhatōjon ángeles:

—Capinchipitit lā' capūxteketit huan nac cā'ti'ya'tna' huan lakatojon kā'x a'ntū cātamaxquī'ni' lā' a'nlhā tatojōmā'na a'ntū Dios nacālimāpātīnī huan tachi'xcuui't.

² Huan xapū'la ángel a'lh lā' pūxtekelh ixkā'x nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cātaxtuni'lh lej lakko'hua'jua' tzi'tzi' a'ntū lej ixcāca'tzani' huan a'ntū ixtaka'lhī na ixtankānca'n ī'sello de huan animal lā' huāk a'ntī ixtataquilhpūtani' xla'.

³ Lā' huan ixlīkalhatu' ángel nā pūxtekelh ixkā'x huan nac mar. Lā' huan xcān ka'lhni' lalh hua'chi ixka'lhni' kalhatin nīn. Lā' tanikō'lh ixlīhuāk a'ntū ixa'nan nac mar.

⁴ Lā' huan ixlīkalhatu'tun ángel pūxtekepā ixkā'x na ixlīhuāk huan pūxka lā' a'nlhā hui'lāna' mu'sni'. Lā' xlaca'n ka'lhni' talakō'lh. ⁵ Lā' ickaxmatli a'nchī hualh huan ángel a'ntī pūxtekelh ixkā'x huan nac xcān. Lā' hualh:

—QuinDiosca'n, hui'x lej tzey. Lā' hui'x hui' lā' pō'ktu ixlahui'la. Lej tzey a'nchī talīmāpalanī't con hui'x. ⁶ Xlaca'n a'ntī cāmāpātīnīpā't tamaknīlh huan mintachi'xcuui't lā' mi'a'cta'sana'ni'n. Lā' chuhua'j hui'x cāmāko'tūpā't huan ka'lhni'. Chuntza' cāminī'ni'.

⁷ Lā' ā'calistān ickaxmatpā lakatin tachihuīn huan nac altar a'ntū hualh:

—Dios Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'kō'ya' ixlīhuāk līmāpa'ksīn. Lej tzey hui'x a'nchī cālīlacāxtlahua'ya'.

⁸ Lā' huan ixlīkalhatā'ti' ángel nā pūxtekelh huan ixkā'x huan nac chi'chini'. Lā' chuntza' huan chi'chini' cālhcuylh huan tachi'xcuui't con ixmacscut. ⁹ Xlaca'n talhcukō'lh. Lā' tahualh lej lakko'hua'jua' tachihuīn por ixpālacata Dios como xla' macamilh huā'mā' lakuat como ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xlaca'n tū' maktin taxtāpalīcu'tunli ixtapāstacna'ca'n. Lā' tū' maktin tataquilhpūtani'cu'tunli Dios.

¹⁰ Lā' ā'calistān huan ixlīkalhaquitzis ángel nā pūxtekepā ixkā'x huan na ixpūtahuī'lh huan xako'hua'jua' animal. Lā' tuncan tzi'sualh lakachu a'nlhā ixmāpa'ksīni'n huan xako'hua'jua' animal. Lā' huan tachi'xcuui't ixtaxcā ī'sī'ma'kā'tca'n como lej ixtapātīni'mā'na. ¹¹ Lā' lej ko'hua'jua' talīchihuīna'lh Dios xala' nac a'kapūn como lej ixtapātīni'mā'na como lej ixcāmājīclhuī' ixtzi'tzi'ca'n. Lā' tū' tamakxteklī natatlahua a'ntū ko'hua'jua'.

¹² Lā' huan ixlīkalhachāxan ángel nā pūxtekelh ixkā'x huan nac pūxka a'ntū huanican Eufates. Lā' huan pūxka tīlh lā'

chuntza' tzē tapātle'kelh huan reyes a'ntī ixtamimā'na'ncha' a'nlhā tā'cxtuyāchi huan chi'chini'.

13 Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā kalhatu'tun espíritus xalakko'hua'jua'. Xlaca'n tataxtulh na ixquilhni' huan dragón lā' ixquilhni' huan animal xako'hua'jua' lā' nā ixquilhni' huan a'kxokonu' a'cta'sana'. Lā' huan espíritus ixtatasu'yu hua'chi chachakatna'. 14 Lā' huā' tamā'na espíritus, xlaca'n tlajana'nī'n ixtahuanī't. Lā' xlaca'n ixtatlahua lē'cnīn. Lā' xlaca'n tataxtulh para natamākēstoka ixlīhuākca'n huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lā' chuntza' huan reyes tatlahualh guerra huan chi'chini' a'ntū lacsacui'līnī't Dios a'ntī ka'lhīkō' līmāpa'ksīn. 15 U'tza' huā'mā' a'ntū huan Jesucristo:

—Huanmā' chi'chini' quit na'icmin hua'chi kalhatin ka'lhāna' como nīn chā'tin quintika'lhītō'lal. Lej lipāxūj natala xlaca'n a'ntī lej xa'nca natamaktaka'lha ixlu'xu'ca'n lā' tū' natalhtata. Chuntza' tū' laklhka'lo'ko catitalatā'kchokolh xlaca'n lā' tū' catitamāxana'lh na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't.

16 Lā' huan reyes tatakēstokli a'nlhā ixuanican Armagedón huan tachihuīn hebreo.

17 Lā' ā'calistān huan ixlīkalhatojon ángel pūxtekelh ixkā'x nac cā'ū'nī'n. Lā' chu tuncan chihuīna'lh kalhatin a'ntī ixuī' nac pūmāpa'ksīn a'ntū ixuī' nac lītokpān nac a'kapūn. Lā' hualh:

—Chuhua'j lakō'nī'ttza' ixlīhuāk.

18 Lā' chu tuncan tzuculh makli'pa lā' palha' jililh. Lā' lej tachiquilh huan ti'ya't. Lā' a'nchī tachiquilh huan ti'ya't, tū' maktin ixlanī't ixtā'chuntza' desde a'xni'ca' huan tachi'xcuui't tatzuculh talatahui'la nac quilhtamacuj.

19 Lā' huan ka'tla' cā'lacchicni', a'nlhā ixuanican Babilonia, tache'kelh huan ti'ya't lā' lakatu'tun taxtulh. Lā' huan xcānsipejni' xala' ixlīhuāk quilhtamacuj, talakuankō'lh. Dios cāpāstacli huan tamā'na xalanī'n nac Babilonia a'nchī lej ixtatlahuanī't a'ntū xako'hua'jua'. Lā' xla' lej cāmāpātīnīlh como xla' lej ixa'kchā'nī't. 20 Lā' ixlīhuāk huan lacpītzina'j ti'ya't nac mar talakuankō'lh. Lā' nā talakuankō'lh huan kēstīnni'. Lā' tū'tza' ixtatasu'yu. 21 Lā' yujli chejet lej lakka'tla'. Lā' lakatin chejet ixtzincan tu'pu'xam kilos. Lā' cāmūtō'lal huan tachi'xcuui't. Lā' xlaca'n ā'chulā' ko'hua'jua' talichihuīna'lh Dios por ixpālacata huan chejet como lej ixtapātīni'mā'na ixpālacata huan xaka'tla' lakuat.

17

Māpātīnīca huan puscāt a'ntīn tū' tzey ixuanī't

1 Lā' quilakmilh huan kalhatin ixlīkalhatojon ángeles a'ntī ixtaka'lhī huan lakatojon kā'x. Lā' quihuanilh:

—Cata't. Na'icmāsu'ni'yāni' a'nchī namāpātīnīcan huan puscāt a'ntī lej tlahua talākahlī'n a'ntī huī' a'nlhā mā' lhūhua' marna'. ² Huan māpa'ksīni'nī'n xalanī'n ixlīhuāk huan quilhtamacuj tatā'tlahuanī't talākahlī'n huā'mā' puscāt. Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n hua'chi ka'chīnī'n como lej ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n por ixpālacata huā'mā' puscāt —quihuanica.

³ Lā' tuncan huan ángel quilē'lh por ixlīmāpa'ksīn huan Espíritu Santo hasta nac lakatin cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' a'ntza' iclaktzī'lh kalhatin puscāt ixkēhuī' lakatin animal xaspi'nenke'. Lā' ixlīmakka'tla' huan animal ixtamaktzo'kni' lej xalakko'hua'jua' tacuīni'. Lā' huan animal ixka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. ⁴ Lā' huan puscāt ixlhakā'nī't ixlū'xu' xasmumo'nko lā' xaspi'nenke'. Lā' ixlū'xu' ixka'lhī lhūhua' oro lā' lhūhua' a'ntū hua'chi chihuix lej xalactzēhuanī't lā' lej xatapala, lā' nā huan chihuix a'ntū huanican perla. Lā' ixchī'patēlha lakatin taza de oro. Lā' huan taza ixlitzumakō' tāpālhūhua' a'ntū lej xalakko'hua'jua' como xla' lej ixtlahuanī't talākahlī'n. ⁵ Lā' na ixtankān ixtatzo'kni' lakatin tacuīni' a'ntū ixca'tzīcan lakatzē'k a'ntū ixuanicu'tun. Lā' a'ntū ixtatzo'kni' ū'tza' huā'mā': "Huan xaka'tla' Babilonia, xla' ū'tza' xatzī't de ixlīhuāk huan puscan a'ntī lej tatlahua talākahlī'n, lā' ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua'". ⁶ Lā' iclaktzī'lh que huanmā' puscāt ixlīka'chīnī't huan ixka'lhni'ca'n huan ixtachi'xcuui't Dios. Xlaca'n cāmaknīca como tū' tamakxteklī ta'a'kahuāna'ni' Jesús. Lā' a'xni'ca' quit iclaktzī'lh huā'mā', lej ica'cnīlh. ⁷ Lā' huan ángel quinkalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' lī'a'cnī'ya'? Na'icuaniyāni' a'ntū līlakatzē'k ixpālacata huan puscāt lā' huan animal a'ntū kēhuī', lā' a'ntū ka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. ⁸ Lā' huan animal a'ntū la'ktzi', xla' ixlahuī' xapū'la, lā' chuhua'j tū'tza' lahuī'. Xla' natā'cxtuyāchi nac huan xapūlhmā'n lhu'cu'. Lā' ā'calīstān xla' na'a'n a'nlhā namālakuanīcan. Lā' a'xni'ca' nalaktzī'ncan huan animal, natalē'cnī huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lej natalē'cnī huan animal a'nchī ixuī' de makāntza' lā' tū'tza' lahuī' lā' nalatahui'lapala. Natalē'cnīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn tū' tatzo'kni' ixtacuīni'ca'n huan nac libro desde a'xni'ca' tzuculh cāxtahui'la quilhtamacuj. Lā' huan libro ū'tza' a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

⁹ Lā' nā huan ángel quihuanīlh:

—Chuhua'j na'icuaniyāni' a'nchī līmāchekxīcan huā'mā'. Huan lakatojon ixa'kxāk huan animal, xla' ū'tza' huan lakatojon kēstīn a'nlhā tahuī'la huan puscāt. ¹⁰ Lā' nā huan lakatojon a'kxāk, ū'tza' nā huanicu'tun huan kalhatojon reyes. Lā' huan kalhaquitzis de xlaca'n tū'tza' tamāpa'ksīni'n. Lā'

kalhatin de xlaça'n, xla' māpa'ksīni'ncus. Lā' huan kalhatin ixlīkalhatōjon, xla' tū' minī't. Xla' a'xni'ca' namin, tū' lej makān catimāpa'ksīni'lh. ¹¹ Lā' huan animal a'ntū ixlahuī' xapū'la lā' a'ntū tū'tza' lahuī', xla' ū'tza' ixlīkalhatzeyan rey. Lā' xla' a'cxtim con huan kalhatōjon. Lā' ā'calistān xla' namālakuanīcan.

¹² Lā' huan kancāuj a'kalokot a'ntū la'ktzi', xla' ū'tza' huan kalhacāuj reyes. Xlaça'n a'ntīn tūna'j talītzucu tamāpa'ksīni'n. Xlaça'n natamāpa'ksīni'n con huan animal xmān lakatin hora. ¹³ Lā' huā' tamā'na kalhacāuj reyes talacchihuīna'nī't lā' nata-maxquī' huan animal ixlīmāpa'ksīnca'n. ¹⁴ Xlaça'n natatlahua guerra lā' natatā'lāsta'la huan Cordero. Lā' nacātlaja huan Cordero con ixtachi'xcuhuī't a'ntī Dios cāta'sani'nī't lā' cālacsacnī't lā' ta'a'kahuāna'ni' xmān Dios. Lā' huan Cordero natlajana'n como xla' cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn tamāpa'ksīni'n, lā' xla' ū'tza' Rey a'ntī ā'chulā' māpa'ksīni'n que ixlīhuākca'n huan reyni' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

¹⁵ Lā' nā quihuanilh huan ángel:

—Huan marna' a'ntū cāla'ktzi' a'nlhā lacahuahuī' huan puscāt a'ntī lej tlahua talākahlī'n, huā'mā' xla' tachi'xcuhuī't xalanī'n lalacalhūhua' xcānsipejni' a'ntīn tachihuīna'n lej tāpālhūhua' tachihuīn. ¹⁶ Lā' huan kancāuj a'kalokot a'ntū cāla'ktzi' lā' a'ntū kalhacāuj reyes, xlaça'n lā' huan animal natalāca'tzalaktzi'n con huan puscāt a'ntī lej tlahualh talākahlī'n. Lā' huan puscāt namaklhūkō'can a'ntū ka'lhī. Lā' lhka'lo'ko natamakxteka. Xlaça'n natahua' ixquinīt huan puscāt. Lā' a'ntū na'a'katāxtū nalhcuyukō'can. ¹⁷ Dios cāmāpuhuanīlh para natatlahua a'ntū Dios ixlacasquī'n. Lā' ū'tza' xlaça'n talīlacchihuīna'lh lā' talīmaxquī'lh ixlīmāpa'ksīnca'n huan animal hasta a'xni'ca' natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū Dios ixuanī't. ¹⁸ Lā' huan puscāt a'ntī la'ktzi', xla' ū'tza' huan lej xaka'tla' cā'lacchicni' a'ntū cāmāpa'ksīkō' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj.

18

Mālakuanīca Babilonia

¹ Lā' ā'calistān iclaktzi'mpā ā'kalhatin ángel a'ntī ixuyjmā'chi de nac a'kapūn. Xla' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xla' lej ī'xkaka lā' māxkakēkō'lh huan quilhtamacuj. ² Lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j mālakuanīkō'canī'ttza' huan xaka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Chuhua'j tahuī'lāna' a'ntza' xmān huan tlajana'nī'n, lā' ixlīhuāk huan spūnnu' xalakko'hua'jua'. ³ Babilonia cāmātlahuīlh talaclē'i' xalanī'n na ixlīhuāk huan xcānsipejni'. Lā' huan reyes xalanī'n na ixlīhuāk huan cā'quilhtamacuj tatlahualh ixtalacclē'i'ca'n por ixpālacata huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' huan stā'na'nī'n xalanī'n nac quilhtamacuj rico talanī't, como huan xalanī'n nac Babilonia

lej ixtaxa'ma ixtumīnca'n para tatamāhua ixlihuāk a'ntū ixtalacasqui'n.

⁴ Lā' ā'calistān ickaxmatpā lakatin tachihuīn nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Cataxtutit huan nac Babilonia, hui'xina'n a'ntī quintachi'xcuui't. Tū' natlahua'yā'tit huan xako'hua'jua' talaclē'i' con xalanī'n a'ntza'. Lā' chuntza' tū' catimakpātīni'ntit nā hui'xina'n a'xni'ca' nacāmāpātīnican xlaca'n. ⁵ Ixtalaclē'i'ca'n xlaca'n lej lhūhua'. Cāmākēstokui'līni'canī't lā' chā'nī't hasta nac a'kapūn. Dios lej cāpāstacni'nī't huan ixtalaclē'i'ca'n. ⁶ Chuhua'j cacātlahuani'ca xlaca'n chu a'nchī cātatlahuani'ni' hui'xina'n. Tzej catamāpalalh hasta maktu' por huan a'ntū tatlahuani'lh ā'makapitzīn. Chuhua'j tzej catapātīni'lh xlaca'n hasta maktu'. ⁷ Lej rico ixtahuani't lā' lej ixtapāxuhualh lā' lej ixtaka'tla'jca'jtzi. Lā' chuhua'j tzej catapātīni'lh lā' tzej catalakaputzalh. Xlaca'n hua'chi kalhatin puscāt a'ntī huan: “Quit kalhatin reina lā' icmāpa'ksīni'n. Lā' quit tū' lakapūt. Lā' tū' maktin ictilakaputzalh”. ⁸ Lā' ū'tza' natalīmin huan lakuat. Lā' naminkō' ixlihuāk lakatin chi'chini': talakaputzīt lā' līnīn lā' tatzī'ncsta. Lā' nā nalhcuyukō'can huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' a'ntī namacamin huā'mā' lakuat, xla' ū'tza' Dios. Lā' xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn.

⁹ Lā' huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatlahualh ixtalaclē'i'ca'n con huan xalanī'n nac Babilonia. Lā' con ū'tunu'n ixcātā'tlahua ixlihuāk a'ntū ixtalacasqui'n. Xlaca'n natalakaputzā lā' natacalhuan a'xni'ca' natalaktzī'n que huan cā'lacchicni' Babilonia lhcumā' lā' huan xajini' tā'kayāhuamā'. ¹⁰ Lā' huan reyes natalaca'a'ntāya de makat como nā lej natajicua'n a'nchī natapātīni'ntamā' huan xalanī'n nac Babilonia. Lā' natalāhuani:

—Lej xānti la huan Babilonia, huan ka'tla' cā'lacchicni'. Chu līmaktin māpalamā' por ixlihuāk huan xako'hua'jua' a'ntū tatlahuani't a'ntza'. Lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn —chuntza' natahuan.

¹¹ Lā' huan stā'na'nī'n xalanī'n nac quilhtamacuj nā xlaca'n natacalhuan lā' natalakaputzā por huan a'ntūn pātle'kemā' nac Babilonia. Natacalhuan como tū'tza' catita'a'nalh a'ntī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n. ¹² Tū'tza' cati'a'nalh a'ntī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n hua'chi huan oro lā' plata lā' perlas lā' lej xatapala chihui. Lā' tū'tza' caticāmaktamāhuaca huan lu'xu' a'ntū lej xafino de lino lā' de seda a'ntū smumonko' lā' spi'nenke'. Tū'tza' catitamāhuaca huan qui'hui' a'ntū lej xamu'csa. Tū'tza' caticāmaktamāhuaca a'ntū cātlahuacan de marfil lā' de huan qui'hui' lej xatapala lā' huan bronce lā' līcā'n lā' huan mármol. ¹³ Tū'tza' catitamāhuaca huan canela lā' nīn huan chí'tinni' a'ntū mojōni'can lihua't. Lā' tū'tza' caticāmaktamāhuaca huan pūm lā' mirra lā' perfume lā'

vino lā' aceite lā' harina lā' trigo. Tū'tza' caticāmaktamāhuaca huācax lā' borregos lā' cahuāyuj lā' carros a'ntū cāsta'nca cahuāyuj lā' huan tasācua' a'ntīn tascuja para ixtēcu'ca'n a'ntīn cātāmāhuanī't. ¹⁴ Lā' huan stā'na'nī'n natahuani xalanī'n nac Babilonia:

—Huan lej xalacuan catūhuā a'ntū lej ixka'lhīcu'tunā'tit, xla' cāspuṭni'kō'nī'ta'ni'. Lā' nā cāspuṭni'kō'nī'ta'ni' huan lej xalacfino catūhuā lā' lej xatapala. Tū'tza' maktin catika'lhī'tit.

¹⁵ Lā' huan stā'na'nī'n lej ricos ixtahuanī't como lej ixtatlahua negocio con xalanī'n nac Babilonia. Lā' nā xlaca'n natalaca'a'ntāya de makat como lej natajicua'n a'nchī natapātīni'ntamā' xalanī'n nac Babilonia. Lā' natalakaputza lā' natacalhuan. ¹⁶ Lā' natahuan:

—¡Lej xānti la huan Babilonia! Xapū'la xalanī'n a'ntza' ixtalhakā'nan huāk con huan lino xafino lā' xasmumonko' lu'xu' lā' xaspi'nenke'. Lā' ixtaka'lhī ixlīcāxtlahualīca'n huāk de oro lā' de chihuix lej xatapala lā' perlas. ¹⁷ Lā' chu līmaktin cāspuṭni'kō'lh ixlīricoca'n —natahuan.

Lā' ixlīhuākca'n huan marineros lā' xanapuxcu'nu' huan barcos lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tapū'a'an huan barcos lā' ixlīhuākca'n a'ntī tamakscuja nac mar, ixlīhuākca'n natalaca'a'ntāya. ¹⁸ Lā' a'xni'ca' natalaktzi'n a'nchī lhcumā' huan cā'lacchicni' Babilonia lā' a'nchī taxtumā' huan jini', xlaca'n natahuan:

—Tū' maktin ixa'nani't lakatin cā'lacchicni' hua'chi huā'mā' ka'tla' cā'lacchicni'.

¹⁹ Lā' como lej natalakaputza, māni' xlaca'n nata'a'cpūtō'ca' pokxni'. Lā' natacalhuan lā' lej palha' natahuan:

—¡Xānti la huā'mā' xaka'tla' cā'lacchicni'! Lej rico ixtahuanī't xalanī'n a'ntza'. Lā' nā talalh ricos ixlīhuākca'n ixtēcu'nī'n barcos como lej ī'stā'nancan nac Babilonia. ¡Xānti la huan cā'lacchicni'! Chu līmaktin spuṭli.

²⁰ Lā' nā nahuancan:

—Catalīpāxuhualh ixlīhuākca'n xalanī'n nac a'kapūn como lakuanī't huan cā'lacchicni' Babilonia. Calīpāxuhua'tit hui'xina'n a'ntī ixtachi'xcuḥi't Dios lā' nā hui'xina'n apóstoles lā' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Xlaca'n xalanī'n nac Babilonia tamāpalamā'natza' con Dios a'ntū cātatlahuani'nī'ta'ni' hui'xina'n.

²¹ Lā' ā'calīstān kalhatin ángel lej xatli'huī'qui chi'palh lakatin ka'tla' chihuix hua'chi lakatin xuā'ti' ixlīka'tla'. Lā' tamacajūh nac mar lā' hualh:

—Chuntza' namāyujūcan huan ka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Lā' tū'tza' maktin catitasu'yulh. ²² Tū'tza' catikaxmatca a'ntza' huan música. Tū'tza' catikaxmatca huan arpa nīn huan liskoli' nīn huan trompeta. Tū'tza' maktin catikaksca kalhatin maksujni' de catūhuāya tascujūt. Tū'tza' catisā'nalh huan xuā'ti' a'xni'ca' squitimā'ca como tintī'

a'ntī natasquiti. ²³ Tintī'tza' a'ntza' nīn lakatin pūmaksko a'ntū namaksko. Tū'tza' catikaxmatca ixtachihuīn a'ntīn tapūchahuānī'tcus. Huan stā'na'nī'n a'ntī xapū'lh tamilh nac Babilonia, xlaca'n ā'chulā' ixtaka'lhī līmāpa'ksīn que ā'makapitzīn xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xalanī'n nac Babilonia talī'a'xkoku'lh con ixtatlahuānca'n xalanī'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj —hualh huan ángel.

²⁴ Chuntza' napātle'keni' huan Babilonia como a'ntī cāmāknīca ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' nā cāmāknīca ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' nā talē'n cuenta xalanī'n nac Babilonia a'nchī cāmāknīca ixtachi'xcuhuī't Dios na ixlihuāk huan quilhtamacuj.

19

¹ Lā' ā'calīstān ickaxmatlī a'nchī palha' ixtata'sa huan lhūhua' tachi'xcuhuī't nac a'kapūn. Xlaca'n ixtahuan:

¡Lej ka'tla' Dios!

Xla' quincāmāpūtāxtūyāni'.

Ca'a'cnīni'ni'ca' xmān ū'tza'.

Lā' xla' ka'lhikō' huan līmāpa'ksīn.

² Xla' juzgarlī chu a'nchī a'ntū stu'ncua'.

Lej tzey a'nchī xla' juzgarlī.

Xla' juzgarlīnī't huan Babilonia como xalanī'n a'ntza' tamātlahuīlh talaclē'i' ixlihuākca'n xalanī'n huan quilhtamacuj, chu a'xtim hua'chi xlaca'n.

Dios māpātīnīnī't huan Babilonia como xalanī'n a'ntza' tamāknīlh a'ntī ixtatā'scuja Dios.

³ Lā' chihuīna'mpalaca lej palha' lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' Dios! Huan jini' tō'ca'mā' de nac Babilonia para pō'ktu.

⁴ Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' papatzīnī'n lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna nac huan a'katzā'stūtā'ti', xlaca'n tatatzokostani'lh Dios a'ntī ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. Xlaca'n tamācā'tanīlh lā' tahualh:

—Stu'ncua' a'nchīn tahuan. ¡Lej ka'tla' Dios!

⁵ A'calīstān kaxmatpalaca lakatin tachihuīn de ixpūmāpa'ksīn Dios lā' hualh:

Camāka'tlī'tit Dios milīhuākca'n hui'xina'n a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Dios lā' milīhuākca'n hui'xina'n, xalakka'tla'n lā' xalactzina'j, a'ntī a'cnīni'ni'yā'tit Dios.

Tapūchahualh a'ntī huanican Cordero

⁶ Lā' chu ickaxmatpā hua'chilh ixtachihuīna'mā'na lhūhua' tachi'xcuhuī't lā' hua'chi a'nlhā yujtāya xcān, lā' hua'chi a'xni'ca' lej palha' jili lā' tahualh:

¡Lej ka'tla' Dios!

Māpa'ksīni'ntza' quiMāpa'ksīni'ca'n quinDiosca'n a'ntīn ka'lhikō' līmāpa'ksīn.

⁷ Lā' līpāxūj catahui'lauj lā' cata'sauj de tapāxuhuān.

Lā' camāka'tlī'uj Dios.

Lā' chinī'ttza' huan chi'chini' a'ntū napūtapūchahua huan a'ntī huanican Cordero.

Lā' ixtasqui'ni' tacāxnī'ttza'.

⁸ Lā' huan xatasqui'ni' makxtekanī't nalhakā'nan con huan xatzey xastala'nka' lu'xu' lā' slamama.

Huan lej xatzey lu'xu' huanicu'tun que lej tzey a'nchī talatā'kchoko ixtachi'xcuui't Dios.

⁹ A'calīstān huan ángel quihuanilh:

—Catzo'kti huā'mā': “Līpāxūj tahuī'lāna' a'ntīn cākantāyacanī't para huan tahua' a'xni'ca' natapūchahua huan Cordero”.

Lā' nā quihuanilh huan ángel:

—U'tza' stu'ncua' como ū'tza' huā'mā' a'ntū hualh Dios.

¹⁰ Lā' quit ictatzokostani'lh huan ángel lā' ic-timācā'tanīcu'tulh. Lā' xla' quihuanilh:

—Tū' catla'hua' chuntza'. Tū' caquimācā'tani'. Quit ictā'scuja Dios chuntza' hua'chi hui'x lā' hua'chi huan mintā'timīn a'ntīn takalhlaka'ī' a'ntū xastu'ncua' a'ntū Jesús māsu'yulh. Xmān Dios namācā'tanī'ya'. A'ntīn tamāca'tzīnīni'n ixtachiui'n Jesucristo, ixlīhuākca'n xla'ca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios —quihuanica.

Huan xasa'kaka cahuāyuj lā' a'ntī ixkēhuī'

¹¹ A'calīstān iclaktzī'lh huan a'kapūn laquī'yā. Lā' iclak-tzī'lh lakatin cahuāyuj xasa'kaka. Lā' a'ntī ixkēhuī' huā'mā' cahuāyuj, māpācuhi'ca Xastu'ncua' lā' ū'tza' a'ntīn tlōkentaxtū ixlīhuāk. Xla' tzey a'nchī māpa'ksīni'n. Lā' lej tzey a'nchī xla' tlahua guerra. ¹² Lā' ixlakastapun ixtaxkaka hua'chi xalamana' huan macscut. Lā' ixmūhuī' lhūhua' corona na ixa'kxāk. Lā' ixtzo'kni'canī't lakatin tacuīni'. Lā' nīn tintī' ixmāchekxī a'ntū ixuanicu'tun huanmā' tacuīni'. Lā' xmān ū'tza' ixmāchekxī. ¹³ Ixlu'xu' ixpasakō'nī't ka'lhni'. Lā' ix-tacuīni' ū'tza' huan ixTachiui'n Dios. ¹⁴ Lā' ixtastālani' huan ejércitos xala' nac a'kapūn. Xla'ca'n ixtakēhuī'lāna' laksa'kakan cahuāyuj. Lā' ixlu'xu'ca'n lej xatzey lā' xasa'kaka lā' stala'nka' ixtahuanī't. ¹⁵ Lā' a'ntī ixpasakō'nī't ka'lhni' ixlu'xu', quilhtaxtulh katin espada a'ntū lej sta'ya'nca'. Con huā'mā' nacāpūtlaja huan tachi'xcuui't nac quilhtamacuj. Lā' lej līpalha' nacāmāpa'ksī. Xla' nacāmāpātīnī como Dios lej a'kchā'n con ū'tunu'n. Lā' a'nchī xla'ca'n natapātīni'n natala hua'chi huan uvas a'ntū cālacchi'ntacan a'xni'ca' māxtuni'can xaxcān. ¹⁶ Lā' na ixlu'xu' lā' na ixchākēn ixtatzo'kni' lakatin tacuīni': “U'tza' huan Rey a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n reyes. U'tza' huan Māpa'ksīni' a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn”.

¹⁷ A'calīstān iclaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixyā nac chi'chini'. Lā' xla' lej palha' cāhuanilh ixlīhuākca'n huan spūnnu' a'ntū ixtakosnū'ntlā'huan nac cā'ū'nī'n:

—Cata'ntit. Catakēstoktit lā' cahua'tit a'ntū Dios nacāmaxquī'yāni'. ¹⁸ Cata'ntit lā' cahua'tit huan ixquinītca'n huan reyes lā' generales lā' huan xalactli'hui'qui chi'xcuui'n. Cahua'tit huan ixquinītca'n huan cahuāyuj lā' ixquinītca'n a'ntī ixtakētō'la. Cahua'tit ixquinītca'n ixlīhuākca'n tachi'xcuui't, a'yuj ixtamakscuja lā' a'yuj tū' ixtamakscuja, lā' a'yuj chi'xcuui'n a'ntī lej tatasqui'nī lā' a'yuj tū' lej tatasqui'nī —hualh huan ángel.

¹⁹ A'calīstān iclaktzī'lh a'nchī ixtatakēstoknī't huan xako'hua'jua' animal lā' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj lā' ī'soldadosca'n. Ixtatakēstoknī't para natatā'lātucsa a'ntī ixkēhui'lāna' lā' huan ī'soldados. ²⁰ Huan xako'hua'jua' animal chi'paca lā' nā huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n. Xla' ixtlahuani't lē'cnīn na ixlacapūn huā'mā' animal. Lā' chuntza' ixcā'a'kxokonī't a'ntī ixtalē'n na ixtankānca'n huan ī'sello huan animal lā' a'ntī ixtataquilhpūtani' huan ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi huan animal. Lā' huan animal lā' huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n, xalakahuan cāmacā'nca huan nac cā'macscutnu' a'nlhā hua'chi lakatin lago lā' a'nlhā lhucuyucan azufre. ²¹ Lā' ixlīhuākca'n huan makapitzīn ixtachi'xcuui't huan xako'hua'jua' animal, xlaca'n cāpūmaknīkō'ca huan espada a'ntū quilhtaxtulh na ixquilhni' a'ntī ixkēhui' huan cahuāyuj. Lā' huan spūnnu' tzej talīka'sli huan ixquinītca'n.

20

Lakatin mil cā'ta

¹ Lā' ā'calīstān iclaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixyujmā'chi de nac a'kapūn. Lā' ixlē'mā' huan xallave de huan xapūlhmā'n lhu'cu'. Lā' nā ixlē'mā' kantin cadena lhmā'n. ² Lā' xla' chi'palh huan dragón. U'tza' huan lūhua' a'ntū xala' lejtza' makān, lā' nā ū'tza' huan ko'ti'ti' lā' nā huanican Satanás. Lā' huan ángel chī'lh huan dragón lā' māchokolh xatachī'n lakatin mil cā'ta. ³ Lā' huan ángel mojōlh nac xapūlhmā'n lhu'cu'. Lā' tzej mālacchōlh lā' hui'līni'lh lakatin sello nac xamākalhcha. Lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tūlalhtza' cā'a'kxokolh huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj hasta que nasputa huan lakatin mil cā'ta. Lā' a'xni'ca' nasputa huan mil cā'ta, namakxtekcan. Lā' tū' makān catimakxtekca.

⁴ Lā' ā'calīstān iccālaktzī'lh makapitzīn pūtahuī'lhni' a'nlhā ixtapūmāpa'ksīni'n. Lā' nā iccālaktzī'lh ā'makapitzīn a'ntī ixtahuī'lāna' a'ntza'. Xlaca'n ixcāmaxquī'canī't līmāpa'ksīn para natajuzgarlī. Nā iccālaktzī'lh xlaca'n a'ntī ixcā'a'cchu'cucanī't. Cāmāknīca como ixtamāsu'yu ixtachihuīn Dios lā' a'ntū

xastu'ncua' ixpālacata Jesús. Xlaca'n tū' ixtamācā'tanīnī't huan xako'hua'jua' animal, lā' tū' ixtataquilhpūtani'nī't ixídolo. Lā' tū' ixtamakxtekni't nacāhui'līni'can huan sello na ixtankānca'n lā' na ixmacanca'n. Lā' iccālaktzī'lh que huā' tamā'na talakahuanchokolh lā' tamāpa'ksīni'lh con Cristo lakatin mil cā'ta. ⁵ Xlaca'n ū'tunu'n a'ntī xapū'la talakahuanchokolh. Huan ā'makapitzīn nīni'n natalakahuanchoko a'xni'ca' nasputa huan mil cā'ta. ⁶ Lipāxūj a'ntīn talakahuanchoko a'xni'ca' talakahuanchoko huan xapū'la. Xlaca'n natatā'māpa'ksīni'n con Dios. Xlaca'n tū'tza' catitanīlh ixlīmaktu' hua'chī ā'makapitzīn. Xlaca'n natatā'scuja Dios lā' nā Cristo. Lā' natamāpa'ksīni'n con Cristo lakatin mil cā'ta.

⁷ Lā' a'xni'ca' natasputa huan lakatin mil cā'ta, namakxtekan huan ko'ti'ti'. Lā' xla' nataxtu de a'nlhā ixchī'canī't. ⁸ Lā' nataxtu lā' nacā'a'kxoko huan tachi'xcuui't na ixlīhuāk huan quilhtamacuj. Lā' nacā'a'kxoko xalanī'n nac Gog lā' Magog. Xlaca'n nacāmākēstoka para natatlahua guerra. Xlaca'n lej lhūhua' hua'chī huan xalactzina'j chihuix a'ntū tahuī'lāna' na ixquilhtūn huan mar. ⁹ Lā' iclaktzī'lh a'nchī huan ī'soldadosca'n de Gog lā' Magog ixtalatā'kchoko chuxalhā lā' tatā'tamacxti'li'lh a'nlhā ixtahuī'lāna' huan ixtachi'xcuui't Dios. Lā' huanmā' cā'lacchicni' ū'tza' a'ntū Dios lej pāxquī'. Lā' de nac a'kapūn mincha' huan macscut lā' cālhcuyukō'lh ixlīhuākca'n ixtachi'xcuui't huan ko'ti'ti'. ¹⁰ Lā' huan ko'ti'ti' a'ntī ixcā'a'kxokonī't macā'nca nac cā'macscutnu' a'ntū hua'chī lago lā' a'nlhā lhcuyucan azufre. Lā' nā a'ntza' ixcāmacā'ncanī't huan xako'hua'jua' animal lā' huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n. A'ntza' nacāmāpātīnīcan de tuncuj lā' de tzi'sa para pō'ktu.

Dios najuzgarlīni'n a'nlhā huī' na ixpūmāpa'ksīn

¹¹ A'calistān iclaktzī'lh lakatin pūmāpa'ksīn lej ka'tla' lā' smu'yonko'. Lā' iclaktzī'lh a'ntī ixuī' a'ntza'. Huan quilhtamacuj lā' huan a'kapūn cāmālakuanīca na ixlacapūn Dios. Lā' tū'tza' tatasu'yulh. ¹² Lā' iccālaktzī'lh huan nīni'n, lakka'tla'n lā' xalacti'na'j. Xlaca'n ixtayāna' na ixlacapūn Dios. Lā' cāmālakakē'ca huan libros. Lā' ā'calistān mālakakē'palaca ā'lakatin. U'tza' huā'mā' huan libro a'nlhān cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' cājuzgarlīca huan nīni'n chu a'nchī ixtalatā'kchokonī't chuntza' a'nchī ixtatzo'kni' ixlīhuāk a'ntū ixtatlahuanī't. ¹³ A'calistān huan mar cāmacamāstā'lh a'ntī ixtanīnī't a'ntza'. Lā' nā tachīlh xlaca'n a'ntī ixtahuī'lāna' nac cā'līnīn. Lā' cājuzgarlīkō'ca ixlīhuākca'n, chā'tunu' chu a'nchī ixtalatā'kchokonī't. ¹⁴ Lā' ā'calistān huan līnīn lā' huan cā'līnīn cāmacā'nca nac cā'macscutnu' a'nlhā hua'chī lago. Lā' a'ntza' a'nlhā nīcan ixlīmaktu'. ¹⁵ Lā' nā cāmacā'nca nac cā'macscutnu' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' ixcātzo'kni'canī't ixtacuīni'ca'n huan nac

libro a'nlhān tatzo'kni' ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

21

Huan xasāsti' a'kapūn lā' huan xasāsti' quilhtamacuj

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh ā'lakatin xasāsti' a'kapūn lā' xasāsti' quilhtamacuj. Huan xapū'la a'kapūn lā' huan xapū'la quilhtamacuj ixcāmālakuanīcanī't. Lā' tū'tza' ixa'nān mar. ² Quit iclaktzī'lh huan xaticua'lanālīn cā'lacchicni'. Huā'mā' cā'lacchicni' ū'tza' a'ntū xasāsti' Jerusalén. Lā' nā iclaktzī'lh a'nchī ixuyjmā'chi nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Dios. Lā' huan cā'lacchicni' tzej ixcāxtlahuacanī't hua'chi kalhatin xatasqui'ni' a'ntī xa'nca lhakā'nān a'xni'ca' natā'tapūchahua huan i'squi'nīni'. ³ A'calistān ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. Lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j Dios cātā'lahuī' huan tachi'xcuhuī't. Lā' xla' nacātā'latahui'la cōn xlaca'n. Xlaca'n natala ixtachi'xcuhuī't. Lā' xla' nala ixDiosca'n xlaca'n. ⁴ Dios nacāmāscōhuīni' ixlakaxta'jatca'n xlaca'n. Lā' tū'tza' catitanīlh. Lā' tū'tza' catitalakaputzalh. Lā' tū'tza' catitacalhualh. Lā' tū'tza' catitapātīni'lh. Lā' tū'tza' caticāpātle'keni'lh nīn tuntū' a'ntū xala' xapū'la.

⁵ Lā' ā'calistān chihuīna'lh Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksīn lā' hualh:

—Chuhua'j quit na'iccāsāstī'tlahuakō' ixlīhuāk catūhuā.

Lā' quihuanīlh:

—Huak huā'mā' catzo'kti. Huā' tamā'na tachihuīn ū'tza' a'ntū xalacstu'ncua' lā' tzē kalhlaka'ī'can.

⁶ Lā' nā quihuanīlh:

—Lakō'nī'ttza'. Quit hua'chi huan letra A a'ntū lītzucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'ksputni', como quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tzuculh ixlīhuāk lā' na'ictahui'lacus a'xni'ca' nasputkō' ixlīhuāk. A'ntīn takalhpūtī, quit na'iccāmāhuī' huan xcān xala' nac mu'sni' a'nlhān taxtu xcān a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' tū' icticāmātā'jīlh. ⁷ Chuntza' quit na'iccātlahuani' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlajana'n. Lā' quit na'icla ixDiosca'n xlaca'n, lā' xlaca'n natala quincamana'. ⁸ Tū' chuntza' xlaca'n a'ntīn tajicua'n lā' ū'tza' tū' quintalīstālani'. Xlaca'n nacāmācā'ncan nac cā'macscutnu'. Lā' nā chuntza' a'ntīn tū' takalhlaka'ī', lā' a'ntīn lej taca'tzanca'tzī, lā' a'ntīn tamaknīni'n, lā' a'ntīn tatlahua talākālī'n, lā' huan tlahuāna'nī'n, lā' huan a'ntīn tataquilhpūtani' huan ídolos, lā' ixlīhuākca'n huan a'kxokonu'nī'n. Xlaca'n nacāmācā'ncan nac cā'macscutnu' a'nlhā lhucuyucan huan azufre. Huā'mā' ū'tza' a'nlhā ixlīmaktu'nīcan.

Huan xasāsti' Jerusalén

⁹ Lā' ā'calistān quilakmilh kalhatin de huan ixlīkalhatojon huan ángeles a'ntī ixtaka'lhī huan ā'tāpātojon lakuat. Lā' quihuanilh:

—Cata't, lā' quit na'icmāsu'ni'yāni' huan xatasqui'ni' a'ntī nala ixpuscāt huan Cordero.

¹⁰ Lā' huan Espíritu Santo quimāsu'ni'lh lakatin talakahuān. Huan ángel quilē'lh nac lakatin tālhmā'n kēstīn lej ka'tla'. A'ntza' quimāsu'ni'lh huan cā'lacchicni' a'nlhā ixla' Dios lā' a'nlhā huanican Jerusalén. Ixyujāchi de nac a'kapūn a'nlhā Dios hui'lacha'. ¹¹ Lā' huan cā'lacchicni' i'xkaka con huan i'xkakana' Dios. I'xkaka hua'chi lakatin chihuix a'ntū lej xat-apala, hua'chi lakatin chihuix a'ntū huanican jaspe a'ntū stala'nka' lā' a'ntū xkaka. ¹² Ixlīmakka'tla' huan cā'lacchicni' ixyā lakatin taxaka lej tālhmā'n. Lā' ixka'lhī lakacāujtu' xamākalhcha. Lā' kalhacāujtu' ángeles cālīmāmacū'ca huan tamā'na mākahlcha. Lā' huan nac mākahlcha ixcātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' ixo'kxa'n Israel. ¹³ Ixtayāna' lakatu'tun mākahlcha lakpātunu', lakatu'tun na ixtankēn, lā' nac norte lakatu'tun, lā' nac sur lakatu'tun, lā' nā lakatu'tun a'nlhā tā'cnū huan chi'chini'. ¹⁴ Huan xacimientō de huan taxaka lakacāujtu' chihuix. Lā' huan nac chihuixni' ixcātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' apóstoles, ixla' huan a'ntū huanican Cordero.

¹⁵ Huan ángel a'ntī ixquintā'chihuīna'nī't ixlē'mā' kantiñ hua'chi a'ctzina'j qui'hui' de oro. Con huanmā' ixpūlaclhcāl huan cā'lacchicni', lā' huan xamākalhcha lā' huan taxaka. ¹⁶ Huan cā'lacchicni' tā'ti'jua' ixuanī't. Chu a'cxtim ixlīlhmā'n lā' ixlīpēka'tla'. Huan ángel lhcāl huan cā'lacchicni' con huan ixqui'hui' de oro. Lā' ixlīhuāk lhcākō'lh lā' chā'lh lakatu' mil ā'lakatu' ciento kilómetros de ixlīlhmā'n, chu a'cxtim ixlīpēka'tla' lā' ixlītālhmā'n. ¹⁷ Lā' huan ángel lhcāl huan taxaka chu a'nchī hua'chi talaclhcāna'n huan chi'xcuui'n. Lā' ixlītālhmā'n chā'lh tu'tumpu'xamatā'ti' metros.

¹⁸ Lā' huan taxaka ixlītlahuacanī't huan chihuix de jaspe. Lā' huan cā'lacchicni' huāk de oro xastala'nka' hua'chi vidrio. ¹⁹ Lā' huan xacimientō de huan taxaka lej tzēhuanī't ixuanī't como ixlītlahuacanī't de tāpālhūhua' chihuix a'ntū lej xata-pala. Huan xapū'la chihuix de huan xacimientō, xla' de jaspe. Lā' ixlīlakatu' chihuix de zafiro, lā' ixlīlakatu'tun de ágata, lā' ixlīlakatā'ti' de esmeralda. ²⁰ Lā' huan ixlīlakaquitzis chihuix de ónice, lā' huan ixlīlakachāxan de cornalina, lā' huan ixlīlakatojon de crisólito, lā' ixlīlakatzeyan de berilo, lā' huan ixlīlakana'jās de topacio, lā' huan ixlīlakacāuj de crisoprasa, lā' huan ixlīlakacāujtin de jacinto, lā' huan ixlīlakacāujtu' de amatista. ²¹ Huan lakacāujtu' mākahlcha xla' lakacāujtu' chihuixni' a'ntū cāhuanican perlas. Lakatunu' mākahlcha ixtlahuacanī't

de lakatunu' perla. Lā' huan xatej de huan cā'lacchicni' huāk de oro xastala'nka' hua'chi vidrio.

²² Tū' iclaktzī'lh nīn lakatin litokpān nac huan cā'lacchicni', como na ixlīhuāk huan cā'lacchicni' huī' Dios a'ntū ka'lhikō' līmāpa'ksīn lā' nā a'ntza' huī' huan Cordero. ²³ A'ntza' tū' tasqui'nī que huan chī'chini' nīn huan mālhcuyu' natamāxkakēni'n huan nac cā'lacchicni'. Huan cā'lacchicni' māxkakē huan i'xkakana' Dios lā' nā i'xkakana' huan Cordero. ²⁴ Lā' huan tachi'xcuhūi't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakē i'xkakana' Dios. Lā' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj natalīmin ixlīricoca'n nac huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' natamālacnūni' Dios. ²⁵ Lā' huan xamākalhcha huan cā'lacchicni' natatalaquī'tāya tintacuj. Lā' tū' maktin caticāmālacchōca como a'ntza' tū' cati'a'nalh tzi'sa. ²⁶ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhūi't natalīmin nac huanmā' cā'lacchicni' ixlīhuāk a'ntūn taka'lhī a'ntū lej xatapala. ²⁷ Lā' tū' catitanūlh nac huan cā'lacchicni' a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' tū' catitatanūlh a'ntūn tatlahua a'ntū lej līmāxana'. Lā' tū' catitatanūlh a'ntūn tahuan tā'ksa'nīn. Natatanū nac huan cā'lacchicni' xmān a'ntūn cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan na ixlibro huan Cordero a'nlhān cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntūn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

22

¹ Lā' ā'calīstān huan ángel quimāsu'ni'lh kantin pūxka a'ntū lej stala'nka'. Lā' huan xaxcān de huā'mā' pūxka ū'tza' a'ntū māstā' huan xasāsti' quilhtamacuj. Huan pūxka ixtaxtumā' de na ixpūmāpa'ksīnca'n Dios lā' huan Cordero. ² Lā' huan pūxka ixtētaxtu na ixpu'nan de huan ixtej huan cā'lacchicni'. Lā' na ixquilhtūnī'n huan pūxka ixtayāna' huan qui'huī' a'ntū tamāstā' xasāsti' quilhtamacuj. Huan tamā'na qui'huī' tamāstā' ixtō'ca't makcāujtu' nac lakatin cā'ta. Tō'ca' ixtō'ca't lakatunu' mālhcuyu'. Lā' xachi'tin de huanmā'na qui'huī' tzey para cālīmātzeyīcan huan tachi'xcuhūi't xalanī'n nac quilhtamacuj. ³ Tū' cati'a'nalh a'ntza' a'ntū ko'hua'jua' como a'ntza' huī' huan ixpūmāpa'ksīnca'n Dios lā' huan Cordero. Lā' natamācā'tanī Dios a'ntūn tatā'tapa'ksī. ⁴ Lā' calacan natalaktzī'n Dios. Lā' nacālītankātzo'kcan ixtacuīni' Dios na ixtankānca'n a'ntūn tatā'tapa'ksī. ⁵ Lā' nac huā'mā' cā'lacchicni' tū' cati'a'nalh tzi'sa. Lā' tū'tza' catimaclacasqui'nca huan pūmaksko. Lā' tū'tza' catimaclacasqui'nca huan chī'chini'. Huan Māpa'ksīni' Dios nacāmāxkakē ixtachi'xcuhūi't. Lā' xlaca'n natamāpa'ksīni'n para pō'ktu.

Palaj namimpala Jesucristo

⁶ A'calīstān huan ángel quihuanilh:

—Huā' tamā'na tachihuīn lej lacstu'ncua'. Lā' tzē cākalhla'ī'can. Huan Māpa'ksīni' Dios ixcāmāpuhuanī

ixa'cta'sana'nī'n a'ntū natahuan. Lā' xla' macaminī't huan ixá'ngel para nacāmāsu'ni' a'ntīn tatapa'ksī con Dios a'ntūn palaj napāt'le'ke.

⁷ Lā' Jesús hualh:

—Palaj na'icmin.

Līpāxūj a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' huan tachihuīn a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro a'ntū māsuyū a'ntū napāt'le'ke.

⁸ Quit, Juan, ickaxmatnī't lā' iclaktzī'nī't ixlīhuāk huā'mā'. Lā' a'xni'ca' xa'ickaxmatkō'nī't lā' xa'iclaktzī'nkō'nī't, ictatzokostani'lh huan á'ngel a'ntī ixquimāsu'ni'nī't huā'mā'. ⁹ Lā' xla' quihuanilh:

—Tū' chuntza' catla'hua'. Tū' caquintatzokostani'. Nā quit ictā'scuja Dios chuntza' hua'chi hui'x lā' hua'chi minatā'timīn a'ntī ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' ixlīhuākca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Xmān Dios natatzokostani'ya'.

¹⁰ Lā' nā quihuanilh:

—Tū' tzē'k catica'tzi huan tachihuīn a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro lā' a'ntūn tahuan a'ntū napāt'le'ke, como palaj natlōkentaxtūcan chuntza' hua'chi tatzo'kni'. ¹¹ A'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, catalahualhcus. Lā' a'ntīn tapuhuan a'ntūn tū' tzey, catapuhualhcus chuntza'. Lā' a'ntīn lactzey, pō'ktu catalahualh a'ntūn tzey. Lā' a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios, pō'ktu cata'a'kahuāna'ni'lh.

¹² Lā' nā Jesús huampā:

—Palaj na'icmin. Na'iclimin a'ntū na'iccālīmāpala chā'tunu'. Na'iccāmāpala a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tzey lā' nā a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey. ¹³ Quit huan Xapū'la lā' huan A'xmān, hua'chi huan letra A a'ntū litzucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'kspu'tni'. Quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tatzuculh ixlīhuāk lā' na'ictahui'lacus a'xni'ca' natasputkō' ixlīhuāk.

¹⁴ Līpāxūj a'ntīn cāmāspu'tunu'ni'canī'ttza' ixtalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' tzē natalīhua' huan xatō'ca't de huan qui'hui' a'ntū mstā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' nā tzē natatanū nac huan cā'lacchicni'. ¹⁵ Tū' cāmāxtekan natatanū nac cā'lacchicni' a'ntīn tū' takalhaka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios. Tū' catitatanūlh huan tlahuāna'nī'n, lā' nīn a'ntīn tatlahua talākālhī'n, lā' nīn a'ntīn tamaknīni'n, lā' nīn a'ntīn tataquilhpūtani' huan ídolos, lā' nīn a'ntīn ta'a'kxokonun como lej talakatī tahuan a'ntūn tū' stu'ncua'.

¹⁶ Lā' Jesús huampā:

—Quit, Jesús, icmacā'nī't qui'á'ngel. Xla' nacāhuaniyāni' ixlīhuāk huā'mā' hui'xina'n a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Dios na ixlīhuāk cā'lacchicni'. Quit huan ī'xū'yātā'nat huan rey David. Quit huan Mātuncuīnī' Sta'cu a'ntū lej xkaka —hualh Jesús.

¹⁷ Huan Espíritu Santo lā' huan ixtasqui'ni' huan Cordero, xlaca'n tahuan:

—Cata'ntit.

Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmata catahualh:

—Cata'ntit.

Lā' cataminkō'lh ixlīhuākca'n a'ntīn takalhpūtī, lā' catahua'lh huan xcān a'ntū māsā' xasāsti' quilhtamacuj. Māsā'can hua'chi lē'ksajna' para a'ntīn tamaklhtīni'ncu'tun.

¹⁸ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmata huan ixtachihuīn huā'mā' libro a'nlhān tatzō'kni' a'ntū napātle'ke, iccāhuani: Palh catīhuā mālhmā'nī huā'mā' tachihuīn, Dios namāpātīnī. Napātī huan lakuat a'ntūn tatzō'kni' nac huā'mā' libro.

¹⁹ Lā' palh catīhuā namāpānū macsti'naj huan tachihuīn a'ntūn tatzō'kni' nac huā'mā' libro, Dios tū' catimakxtekli nahua' huan ixtō'ca't huan qui'hui' a'ntū māsā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' Dios tū' catimakxtekli natanū huan nac xatasīcua'lanālīn cā'lacchicni' a'ntūn tzo'kcanī't nac huā'mā' libro.

²⁰ Lā' a'ntī huan huā' tamā'na tachihuīn, xla' huan:

—Stu'ncua'. Quit palaj na'icmin.

Chuntza' calalh. Cata't quiMāpa'ksīni' Jesús.

²¹ Lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsīcua'lanālīkō'ni' milīhuākca'n hui'xina'n. Amén.